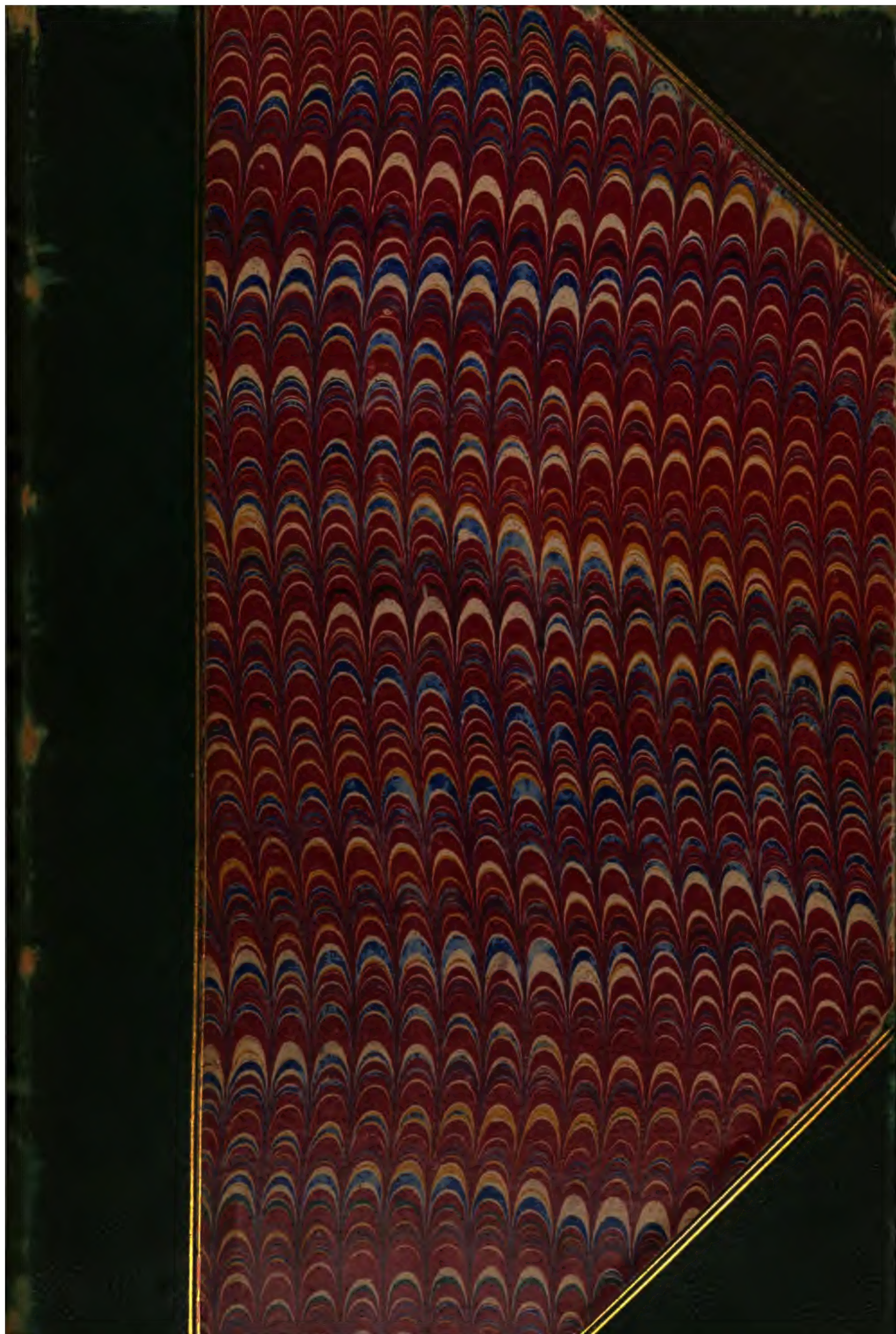

DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA
Taylor Institution.

SÆMUNDAR EDDA

HINS FRÓÐA

NORRŒN FORNKVÆÐI

ISLANDSK SAMLING

AF

FOLKELIGE OLDTIDSDIGTE OM NORDENS GUDER OG HEROER

ALMINDELIG KALDET

SÆMUNDAR EDDA

HINS FRÓÐA

UDGIVEN

AF

SOPHUS BUGGE

CHRISTIANIA

P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL

1867

P. T. MALLINGS BOGTRYKKERI

FORTALE.

Den Samling af Oldtidskvæder, som her gives i ny Udgave, er i sit fulde, her foreliggende Omfang ikke gammel. De fleste af disse Digte vare dog allerede i den tidlige Middelalder paa Island forenede til én Samling, som vi nu især kjende fra to Haandskrifter. Denne Samling indeholder Kvæder i det gamle norske Sprog, som behandle Æmner af Nordens mythiske og heroiske Digtning; de ere digtede i det simpleste og oprindeligste nordiske Versemaal; ved intet af dem er Forfatter nævnt. Alle disse Kvæder have lydt fra Folkets Mund, før de bleve optegnede. Det ene af de to Haandskrifter, fra hvilke vi kjende Samlingen, er vistnok kun et lidet Brudstykke, og det andet er heller ikke fuldstændigt; dog sé vi saameget, at de ikke have optaget aldeles de samme Digte, ligesom de ogsaa afvige fra hinanden med Hensyn til den Rækkefølge, hvori de lade Digtene komme efter hverandre. Til de Oldkvæder, som fra gammel Tid vare forenede, har man i nyere Tid føiet flere andre, fra forskjellige Haandskrifter hentede Digte, som forekom Afskrivere og Udgivere at være ensartede med hine; men enkelte af disse have en ganske anden Charakter end de, som findes i den fra Middelalderen bevarede Samling.

Det uden Sammenligning fuldstændigste af de gamle Haandskrifter, den Bog, til hvilken vi saagodtsom alene ere henviste, naar vi vil danne os en Mening om Samlingens Beskaffenhed og Formaal, er Codex regius (Konungsbók Sæmundar Eddu). *Den Skindbog, som almindelig er kjendt under dette Navn og som i nærværende Udgave er betegnet ved* R, *er No. 2365 . 4° af den ældre Haandskriftsamling i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. Den bestaar nu af 45 (ikke 46) Blade, eller af seks Læg, af hvilke de fem første indeholde 8 Blade hvert, det sjette derimod 5 Blade. Der er skrevet fortløbende, uden at der er*

gjort nogen Forskjel paa de poetiske og prosaiske Stykker. Adskillelse af Verslinjer er ikke betegnet; heller ikke angives Adskillelse af Vers (Stropher) ved noget Mellemrum, men kun derved, at hver ny Strophes første Ord har stor Begyndelsesbogstav, der, hvis den er første Bogstav i Linjen, gjærne er skudt lidt frem i Randen; derhos er for det meste Prik sat efter en Strophes sidste Ord. Ogsaa ved første Halvstrophes Slutning staar gjærne Prik.

Begyndelsen af et Digt er mærket ved stor rød eller grøn Initial samt ved rød Overskrift (Titel), der er indfældt, som følgende Exempel viser[1]*):*

Þoʀ for or ɑ⁄ftr harbarz lioð eɴ ſia half hy nótt.
vegi ⁊ kō at ſvnði ęino ɑ⁄ðrō megō ſvɴðzIS var

Ligeledes er Begyndelsen af de længere prosaiske Stykker, der i Udgaven ere stillede som Prologer eller Epiloger til Digtene eller i to Tilfælde som særskilte prosaiske Stykker (Frá dauða Sinfjötla *og* Dráp Niflunga), *udmærket ved stor rød eller grøn Initial og ved rød Overskrift. De fleste Overskrifter ere dog nu utydelige, enkelte ulæselige. Ogsaa mindre Afsnit ere af og til betegnede i Skindbogen, hvorom det nærmere straks nedenfor og ved de enkelte Steder i Anmærkningerne. Der er 31—35 Linjer paa hver Side.*

Bogens Indhold, afdelt efter de Afsnit, som Haandskriftet selv ved farvede Initialer og Overskrifter betegner, er følgende:

[Völuspá] *fol.* 1a, *lin.* 1 *fra oven* — 3a, 4 (*Udg. S. 12—18*). *Jeg har troet at skimte, at der har været Overskrift med rødt, dog dette er usikkert, og i ethvert Fald kan nu intet læses.*

hava mal 3a, 4—7b, 9 (*Udg. S. 43—64*). 6b, 9* (*Stjærne betegner fra neden*) *er* Vęit (*Udg. V. 138, L. 1*) *skrevet med større og federe Begyndelsesbogstav end almindelig (dog sort, ikke farvet), og Ordet begynder en ny Linje, uagtet den foregaaende ikke er skreven helt ud, men et Rum omtrent til 4 Bogstaver der er ladt aabent; det er altsaa betegnet, at et nyt Afsnit hermed begynder. Derimod er det ikke tydelig betegnet, at et nyt Afsnit begynder med Vers 111* (6a, 14), *ti* M *i* Mál *er her ikke mærkelig større, end ofte ellers store Initialer, naar de staa i Begyndelsen af en Linje i Hskr.*

vafþrvðnis mal 7b, 9—8b, 3* (*Udg. S. 65—74*). *Ved Enden af L. 8 paa fol.* 8a *er med rødt skrevet* capitvlvm, *og* Segðv *i næste Linje* (*V. 20*) *begynder med større* S *end en almindelig stor Begyndelsesbogstav.*

ss. hravdvngs *konvngs* 8b, 3*—9a, 7* (*Udg. 75—76b, L. 39*). 9a, 10 *er der mellem* agętr. *og* Oþinn (*S. 75b nederst og S. 76a*

[1]) Þ *i* Þoʀ *og Ordene* harbarz lioð *ere i* R *med rødt.*

øverst) et Rum, hvorpaa jeg tror at skimte, at der har været skrevet med rødt cap. (capitvlvm), *dog er dette næsten aldeles afbleget og ulæseligt.*

grimnis mal 9a, 7* — 11a, 9 (*Udg. S. 76b—88*).

for scirnis 11a, 10—12a, 3* (*Udg. S. 90—96*).

harbarz lioð 12a,3* — 13b,7* (*Udg. S. 97—104*).

þor dro miðgarz orm 13b, 7* — 15a, 3 (*Udg. S. 105—112*).

fra egi *oc* godom 15a, 3—15a, 16 (*Udg. S. 113—114a*).

loka senna 15a, 17—17a, 12 (*Udg. S. 114a, V. 1—S. 123*). S *i* Segðv (*V. 1, L. 1*) *er stor og farvet med rødt og grønt. Prosastykket* Enn eptir *&c.* (*Udg. S. 122b*) *begynder* 17a, 6 *med ny Linje. Efter* abaci *L. 5 er der et lidet Rum, hvorpaa, saavidt jeg kan øine, har været skrevet noget, som nu næsten er aldeles udslettet; dette har da været Overskrift til det efterfølgende prosaiske Stykke; jeg tror endog at skimte:* .. loca, *saaledes at der derforan endnu er Rum til én Bogstav* (f_{∞} loca?).

þryms qvida 17a, 13—18a, 4 (*Udg. S. 124—128*).

fra volvndi 18a, 4—18a, 18 (*Udg. S. 163a—163b, L. 29*).

fra volvndi *oc* nidvþi (nidaþi?) 18a, 5—19b, 6 (*Udg. S. 63b, V. 1—S. 170*).

aluiss mal 19b, 7—20a, 19 (*Udg. S. 129—134*).

her hefr vp q̄þi (*sic! rettere* qviþo?) fra helga hvndings bana. þa (*eller* þ'a?) h..... (hina forno??) 20a, 21 — 22a, 3 (*Udg. S. 179—189*). *fol.* 20b *er i Randen nedenfra opad skrevet med gammel Haand* Aue maria gratia plena.

fra hiorvarþi *oc* sigrlinn 22a, 4—24a, 12 (*Udg. S. 171—178*). H *i* Hiorvarþr 22b, 5 (*Udg. S. 172b, 23*) *er noget større end de almindelige Initialer; dette Ord begynder en ny Linje, og det umiddelbart forudgaaende Ord* álofar, *som ikke fik Rum i foregaaende Linje, er skrevet ved Slutningen af den Linje, som begynder med* Hiorvarþr, *med Hage foran. Det er altsaa antydet, at et nyt Afsnit begynder med* Hiorvarþr.

fra vǫlsvngom 24a, 13—26b, 19 (*Udg. S. 190—201*). *Mellem* forno. *og* Sotti 24b, 2* (*Udg. S. 193b, 19 og V. 14*) *er der et lidet aabent Rum, stort til 2—3 Bogstaver;* S *i* Sotti *er ikke større end almindelige Initialer.*

fra dǫþa sinfiotla 26b, 20—28b, 7* (*Udg. S. 202—211*). *Ordene* gǫ́fgastan her konvnga 27a, 16 (*Udg. S. 203b*) *ere de sidste i Linjen, men Linjen er med disse ikke ganske fyldt; der er tilbage et Rum omtrent til 3 Bogstaver, som er ladt tomt.* Grípir h. s. eylima (*Udg. S. 204*) *begynder følgende Linje;* G *er lidt større end de almindelige Initialer; men da denne* G *er sort, og da Overskrift mangler, saa er der i* R *altsaa ikke nogen Beteg-*

nelse af, at her et nyt selvstændigt Stykke begynder. — Første Ord i Digtet Hverr 27a, 20 *staar i* R *inde i Linjen, og* H *er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige Initialer.*

[Reginsmál] 28b, 6*—30a, 11* (*Udg. S. 212—219a, 14*). *Overskriften er næsten aldeles udslettet; i dens Begyndelse har jeg skjelnet* r, *der dog, som jeg nu tror, er 2den, ikke 1ste Bogstav; efter* r *har jeg troet at skimte* eg, *hvilke Bogstaver dog er usikre. Jeg formoder, at Overskriften har begyndt med* fra regin, *men den har været fortsat videre. Mellem* hrapa. *og* Sigvrðr 30a, 14 (*Udg. S. 217b*) *er skrevet med rødt* cap (*d. e.* capitvlvm), *og* Sigvrðr *er skrevet med lidt større Initial end almindelig. Med Ordene* Sig*vrþr* oc reginn 30a, 18 (*Udg. S. 219a, 1*) *begynder i Hskr. intet nyt Afsnit.*

fra dauþa f (*d. e.* Fáfnis) 30a, 10*—32b, *nederst* (*Udg. S. 219, V. 1—S. 233, V. 29, L. 2*). *Mellem* cǫmr *og* Sigvrðr 31a 20 (*Udg. S. 224a, ved Slutningen af V. 31*) *er der et lidet aabent Rum, omtrent til 4 Bogstaver, og* S *er lidt federe end de almindelige Initialer. Et endnu mindre aabent Rum er efter Udgavens V. 39 i* R. *I Hskr. er intet Mærke til nyt Afsnit ved Ordene* Sig*vrþr* reiþ vp (*Udg. S. 227*) *eller senere i det Digt, som i Udgaven er stillet for sig selv under Navnet* Sigrdrífumál (*se første Anmærkning til dette Digt*). *Slutningen af Digtet mangler nu i Hskr.; Fol.* 32b, *det sidste Blad i fjerde Læg, ender med Ordene* þott me*þ* seggiom fari. *Det, som har fulgt nærmest herefter i det gamle Haandskrift, er tabt. Ved Indbindingen er efter* 32 b *indsat et Læg paa 8 ubeskrevne Blade, som her ikke ere medregnede.*

[Brot af Sigurðarkviðu.] *Det gamle Haandskrift begynder igjen med Ordene* saka vnnit (*Udg. S. 237b*) *inde i et Digt, som strækker sig fra* 33a, 1 *til* 33b, 2 (*Udg. S. 237—240*).

fra dauþa sig*vr*d*ar* 33b,2—33b,13 (*Udg. S. 241—242a, 10*).

gvðrvnar q*vi*þa 33b, 13—34b, 1 (*S. 242, V. 1—S. 246*). *Hskr. har ikke Mærke til, at nyt Afsnit begynder med* Gvnnarr (*skulde hede* Gvðrvn) gecc þa*þ*an a braut (*Udg. S. 246b*).

qviða Sig*vrðar* 34b, 2—36,a 3* (*Udg. S. 247—260a, 9*). *Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med* Eptir dauþa Brynh*ildar* (*Udg. S. 260a, 1*).

br*y*nh*ildr* reiþ helveg 36a, 3*—36b, 12* (*Udg. S. 260, V. 1 —S. 263*).

d*r*ap niflvnga 36b, 11*—37a, 6 (*Udg. S. 264—S. 265a, 5*). *Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med* Þioþrecr konungr var.

[Guðrúnarkviða önnur] 37a, 6—38a, 10* (*Udg. S. 265, V. 1 —S. 274a, 5*). *Overskriften er nu aldeles ulæselig. Mellem* gorva.

og Herkia *fol. 38a, 12* (Udg. S. 273b nederst og S. 274a øverst) er skrevet med rødt* cap (*d. e.* capitvlvm).

qvida G. (*d. e.* Gvðrvnar) 38a, 9*—38b, 11 (*Udg. S. 274, V. 1 —S. 275*).

fra borgnyio *oc* oddrvno 38b, 12—38b, 14 (*Udg. S. 276a, L. 1—8*).

[Oddrúnargrátr] 38b, 15—39b, 7 (*Udg. S. 276, V. 1—S. 281*). *Der er ingen Overskrift, men* H *i* Heyrþa (*Udg. V. 1, L. 1*) *er rød og meget stor. Den foregaaende Linje er ikke ganske fyldt med* er her qveþit; *derefter er aabent Rum, omtrent til 3 Bogstaver.*

dǫþi atla 39b, 8—39b, 11 (*Udg. S. 282a, 1—6*).

atla qviþa in grǫnlenzca 39b, 12—41a, 9 (*Udg. S. 282, V. 1— S. 291*).

(atla mál in grǫ)nlenzco 41,a 10—44a, 13 (*Udg. S. 292—310*). *Det af Overskriften, som her er sat i Parenthes, har jeg ikke kunnet læse.*

fra gvðrvno 44a, 13—44a, 20 (*Udg. S. 311a, 1—18*).

gvðrvnar hvǫt 44a, 21—44b, 9* (*Udg. S. 311, V. 1—S. 315*).

hamþis*s* mal 44b, 8*—45b, 23 (*Udg. S. 316—323*).

Den nederste Halvdel af 45b *er ladt tom, og af Samlingen mangler da vistnok herefter intet, med urette kaldes Skindbogen „in fine mancus“ (ed. AM. I, p. XLI); hvor mange Blade der mangler mellem fol. 32b og 33a, vides ikke. I Randen er Pergamentet paa flere Steder mørkt og Bogstaverne utydelige, første og sidste Side er i det hele utydelige og vanskelige at læse.*

Ved alle de Digte og prosaiske Stykker, som findes i R, *er dette Haandskrift lagt til Grund for Udgaven og dets Skrivemaade fulgt. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Teksten her er trykt, mærkes følgende Afvigelser fra Skindbogens Skrivemaade, for hvilke der tildels ikke gjøres Rede i Anmærkningerne under Teksten (flere af disse Afvigelser gjælde dog, som man vil sé, ikke for det nøiagtigere Aftryk af Völuspá):*

1) *Sideskifte og Linjeskifte i* R *er her ikke betegnet. Hvor et Ord afbrydes i Enden af en Linje, har* R *undertiden Bindetegn, men mangler det oftere; i Udgaven er ethvert saadant i to Dele afbrudt Ord skrevet sammen.*

2) *De enkelte Stykker (Digte og prosaiske Stykker) er i Udgaven stærkere adskilte fra hinanden end i* R; *i Hskr. kan ved den Afdeling, som behandler Volsungesagnet, de prosaiske Stykker snarest betragtes som Led af en Fortælling, der knytter de poetiske Stykker sammen. Forholdet vil man sé ved Sammenligning af Udgavens Tekst med Anmærkningerne og den her foran givne Oversigt over Indholdet af* R. *Ligeledes vil man ved Sammen-*

ligning sé, at her enkelte Forandringer i Digtenes Rækkefølge ere foretagne.

3) Digtene ere her inddelte i Stropher, som ere mærkede med Tal, og Stropherne i Verslinjer; om Forholdet i R sé ovenfor. Hvor her i Udgaven ny Strophe begynder, men R ikke har stor Begyndelsesbogstav, eller hvor R i et Digt har stor Begyndelsesbogstav, uden at der her i Udgaven begynder ny Strophe, er saadan Afvigelse overalt i Anmærkning omtalt.

R har jævnlig ved Slutningen af en Halvstrophe Punctum (og derefter liden Initial), ogsaa undertiden ellers Punctum (med liden Initial efter) inde i en Strophe; Udgaven indeholder ingen Bemærkning herom, uden i enkelte Tilfælde, hvor det af en eller anden Grund syntes mig værdt at lægge Mærke til. I Prosastykkerne har jeg ikke nøie holdt mig til Interpunctionen i R, dog er ingen Forandring, som vedrører Meningen, foretagen uden Anmærkning.

4) Hvor R, som hyppig er Tilfældet, skriver et sammensat Ord adskilt i sine to Dele, er det i Udgaven skrevet som ét Ord. Overalt, hvor jeg mente, at der kunde opstaa Tvil, om vi har ét sammensat Ord eller to adskilte Ord for os, har jeg i Noten anført Læsemaaden i R. Dog beklager jeg nu, at jeg ikke har brugt Bindetegn, hvor R skriver et Compositum i to Dele, ti da havde man overalt kunnet controlere Udgaven.

5) Præpositionerne á og í skrives i R for det meste forbundne med det Ord, de styre, naar dette følger umiddelbart efter; jeg har ikke efterlignet dette, men — uden Bemærkning — skrevet dem adskilte fra det Ord, de styre. Ogsaa her beklager jeg nu, at jeg ikke har givet Adgang til at controlere Udgaven; dog haaber jeg, at den herved voldte Skade ikke er stor (den feilagtige Gjengivelse af iǫlstrom Guðr. I, 19 ved i ǫlstrom er rettet i Tillægget).

6) Streger (Accenter) over Vokaler ere i R brugte meget unøiagtig, baade over lange og korte Vokaler, ja endog undertiden over ubetonede Vokaler i Slutningsstavelser (f. Eks. hanóm Háv. 44. ofán Skírn. 31. ísá Sig. III, 8. vná Guðr. II, 27. scíni Atlakv. 27). Jeg har beholdt dem over de lange Vokaler, men i Anmærkningerne anført, hvor de i R findes over de korte; ogsaa Streger over ę, æ, ǫ, ǿ maatte paa Grund af manglende Typer henvises til Anmærkningerne.

7) Egennavne ere i Udgaven (i Anmærkningerne dog kun tildels) skrevne med store Begyndelsesbogstaver, skjønt dette ikke bruges i R.

8) Hvor i et Digt forskjellige Personer optræde talende og

den Talendes Navn ikke nævnes i Verset, har R *undertiden inde i Linjen en udtrykkelig Angivelse af, hvo der er den Talende. I de tidligere Digte i Samlingen sætter* R *oftere i Randen Navnets Begyndelsesbogstav (med eller uden Prik) og derefter* q (*med eller uden Prik*), *d. e.* qvaþ; *dette er gjort i* Vafþrúðnismál, Skírnismál, Hárbarðsljóð, Lokasenna, Helgakviða Hjörvarðssonar, *og* Fáfnismál. *Disse Randbemærkninger ere dog nu paa mange Steder ganske eller tildels bortskaarne ved Indbindingen. Jeg har for Tydeligheds Skyld overalt tilføiet den Talendes Navn, dog gjør Anmærkningerne bestandig Rede for, hvorvidt disse Overskrifter findes i* R *eller ikke, og i første Tilfælde, om de i* R *ere skrevne inde i Linjen eller i Randen. Dog havde det været bedre, at Overskrifterne, der angive den Talendes Navn, vare blevne trykte med mindre Typer; de have ikke anden Betydning end Angivelsen af de talende Personers Navne i et Drama.*

9) *Flere Forandringer, som vedkomme Bogstavernes Form, ere foretagne; saaledes er f. Eks.* ð *forandret til* d, ı *til* i, ꝛ *til* r, ſ *til* s. *Mere om Skrivemaaden i* R *nedenfor.*

10) *Hvor* R *har Taltegn, har jeg skrevet Talord helt ud, dog overalt med Cursiv.*

11) *Jeg har opløst alle Forkortninger* (bönd), *saaledes at de Bogstaver, som i* R *ikke ere skrevne fuldt ud, i Udgaven ere gjengivne ved Cursiv (dog med enkelt Undtagelse, som straks skal nævnes). Ikke alene er Forkortning ved Streger, Krøller, Prikker og lignende Tegn over Linjen gjengiven ved Cursiv, saaledes* þ' *ved* þat; *men ogsaa forkortet Skrivemaade ved Anvendelse af mindre Bogstaver over Linjen, saaledes* hͤ *ved* hve. *Ved Gjengivelsen af to Bogstaver, som ere sammendragne eller sammenslyngede i* R, *har jeg ikke været ganske consequent, idet jeg har brugt Cursiv, hvor den ene Bogstavs Form ved Sammendragningen var bleven stærkt forkortet eller forandret, men ikke hvor den eneste Forandring af de to Bogstavers Form bestod deri, at de havde én Stav tilfælles.*

12) *Et Ord, som med Lethed forstaaes af Sammenhængen, betegnes i Hskr. ofte ved Begyndelsesbogstaven alene eller denne med en anden af Ordets Bogstaver over Linjen, jævnlig med Prik efter; dette er især Tilfældet med Navne, som i det foregaaende ofte har været nævnte, og ved andre hyppig forekommende Ord, som* sonr, qvaþ. *Ogsaa ved saadanne Forkortninger* (skammstafanir) *har jeg skrevet Ordene fuldt ud og betegnet det tilføiede ved Cursiv (dog har jeg ikke holdt det for nødvendigt at bruge Cursiv, hvor i Noten Skrivemaaden i* R *nøiagtig angives).*

13) *Ogsaa hvor den gamle Skriver har rettet, hvad han først feilagtig havde sat, har jeg næsten bestandig udtrykkelig angivet dette; kun enkelte, aldeles betydningsløse, af Skriveren selv rettede Feil har jeg forbigaaet.*

Haandskriftet er utvilsomt **islandsk**; *det er skrevet helt igjennem af en og samme Skriver og rimelig i Slutningen af 13de Aarhundred*[1]). *Her skal fremhæves endel Punkter af den i dette Haandskrift brugte Skrivemaade.*

Mellem korte og lange Vokaler skjelnes ikke bestemt. Streg (Accent) sættes, som forhen sagt, vistnok oftest over lang Vokal eller over den anden af de to Vokaler, hvorved en Tvelyd betegnes, men dog ogsaa ofte over korte Vokaler. Vokalens Længde betegnes ikke ved Fordobling af Vokaltegnet; dog skrives ǫǫ *=* æ *i Fáfn. 7. I* ą *Vafþr. 15 er Kröllen under maaské at forklare som halv Gjentagelse af* a*-Tegnet (den i Anm. udtalte Formodning opgiver jeg). — I de her fölgende Sammenstillinger ere Vokaler med og uden Streg i* R *betragtede under ét. Hvor en meget hyppig forekommende Skrivemaade omtales, anföres gjærne kun ét Eksempel.*

a *staar i en ubetonet Afledningsendelse, upaavirket ved den fölgende Stavelses* u (o), *istedenfor Omlydsvokalen i* brennandom *Háv. 100; derimod skrives oftere* ondom, *f. Eks.* líþondom *H. Hund. I, 24.* hámom *Grip. 43 er vist Feil.*

ꜹ *betegner 1) Tvelyden* au: ꜹstri *Hým. 27;* 2) ö, *d. e.* u*-Omlyd af* a: ꜹrn *Vspá 56; særlig mærkes:* bivꜹrr bavꜹrr *Vspá 11;* scꜹlvþ *Atlam. 39, der kunde have været beholdt (ellers skrevet med* o *i förste Stavelse); 3)* ꜹ *skrives ofte ogsaa, hvor det ældre Sprog har den blöde Vokal* ø *adskilt fra den haarde* ǫ (= ö) *(jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Philol. II, S. 304—307), baade a) hvor* ø *er opstaaet af* e *ved* u*-Omlyd: f. Eks.* ꜹngom *Völund. 22;* klꜹcqva *Skirn. 13;* sꜹcqva *Guðr. hvöt, S. 310, L. 4; og b) hvor den er opstaaet af* a *ved saavel* u*- som* i*-Omlyd:* sꜹcþiz *Hým. 24;* mꜹlþa *Lok. 43 (jvfr. Tillæg);* glꜹggr *Hým. 9, jvfr.* gleyggr *Grip. 7; samt c) hvor* o *er bleven til* ø *ved Indflydelse af en fölgende af* s *opstaaet* r, *der virker paa samme Maade som* i: ꜹrviti *Lok. 21, jfr.* ervita *H. Hund. II, 34. Sjældnere i* R *er* au: *f. Eks.* lauki *Vspá 4,* av: mavgo *Vspá 1, og sammenslynget* au: *kun i* ꜹᴋor *Vspá 31.*

e *bruges i betonede Stammestavelser 1) hvor* e *svarer til got.* i *eller til got.* ai *foran* h *og* r: ec *Þrym. 13;* 2) *hvor* e *er* i*-Omlyd af* a: ek *Þrym. 13; 3)* e *bruges som Sideform til* ø, *hvor denne fremkommer a) af* e *ved* u*-Omlyd:* rekviþ *H. Hjörv. 35;* klecqva *Atlakv. 24; b) af* a *ved saavel* u*- som* i*-Omlyd:* gleggra *Atlakv. S. 291;* exar *Atlam. 41;* gera *Atlam. 85; c) af* o *ved* i*-Omlyd:* Sefr *Grip. 15 eller ved Indflydelse af en fölgende af* s *opstaaet* r: ervita *H. Hund. II, 34. Videre bruges* e *for fölgende lange Vokaler 4)* é: se *Skirn. 26;* 5) æ (i*-Omlyd af* á): eva *Skirn. 26;* efi *Grip. 21;* ettar *H. Hund. I, 48;* Melt *H. Hjörv. 42;* 6) œ (i*-Omlyd af* ó): feþi *Hárb. 3;* Egir *Lok. S. 113;* feþir *Sig. III, 31;* hèg *Atlam. 49;* geddi *Atlam. 72;* rekia *Atlam. 97;* becr *Hamð. 7. I ubetonede Endestavelser bruges ikke sjælden* er, *skjönt* ir *er hyppigere:* veler *Háv. 148;* svǫfer *Grimn. 15;* scerþer *Grimn. 35;* elder *Lok. S. 113, L. 18;* varþer *Lok. 33;* epter *Völund.*

---

[1]) *Saaledes ogsaa Guðbrandr Vigfússon i Eyrb. S. XIII, jvfr. Möbius Edda Sæm. S. XV; efter Munch (den ældre Edda S. XIII) sandsynligvis i Begyndelsen af 14de Aarhundred. Det sættes vel for langt tilbage i Antiqu. Russes I, p. XX (ikke senere end Midten af 13de Aarh.); paa den anden Side tør man nok gaa længere tilbage end Edda Sæmund. ed. AM. I, p. XLI (før Midten af 14de Aarh.).*

38; leter *Atlakv. 16;* sęler *Atlam. 34;* Syster *Hamð. 3. Ligeledes* e *i Udlyden, skjönt langt hyppigere* i: blátre *Háv. 132;* einvge dvge *Háv. 133;* mange *Háv. 130* (*först skrevet* margr); maxe *Vaf. 55;* eld hrímne *Grim. 18;* Grimne *Grim. 49;* fleire *H. Hjörv. 27. Især har den ældre Skrivemaade* e *i Udlyden holdt sig, hvor foran i Ordet en traditionel forkortet Skrivemaade er anvendt; saaledes* lande *Grimn. 2; Völund. S. 167, L. 3; Sig. II, S. 216b;* he (*aldrig* hi) = henni; *efte* me = menni; ric. me = ríkmenni *H. Hund. II, 28;* þeire *Hárb. 16; H. Hund. I, 5;* misere *Guðr. I, 8.*

e *er i* R *undertiden skreven saaledes, at den er lukket tilhöire, hvorved den kommer til at ligne* ø *og er let at forvexle dermed; saaledes kan man tvile, om* R *har* øngr *Sig. II, 26* (*som Udg.*) *eller* engr; sceþa *Sig. III, 56* (*som Udg.*) *eller* scøþa; Gødda *Guðr. hv. 16* (*som Udg.*) *eller* Gedda.

ę *bruges i betonede Stammestavelser overalt, hvor* e *kan bruges 1)* ęr *H. Hjörv. 30; 2)* vęldr *H. Hjörv. 26; 3)* ęfri *H. Hund. II, 4; 4)* tręH. *Hund. I, 26; 5)* þęr *Völund. 1; 6)* scęþa *H. Hund. I, 38. I de under 5) 6) nævnte Tilfælde er* ę *meget hyppigere end* e, *derimod omvendt ved 1) 2).* R *skriver altid* ęgir (*16 Gange*) *eller* egir (*3 Gange*) *eller* ægir (*1 Gang*), *aldrig* ǫgir (*jvfr. Guðbr. Vigfússon i Ný Félagsrit XVII, 124*); *ogsaa* ęgdi *Guðr. I, 10, men* ǫgðo *Hárb. 39. Enkelt Gang bruges ogsaa* ę *i ubetonet Endestavelse:* hęimę *Guðr. hvöt 19. Tegnet* ę, *som er opstaat af sammenslynget* ae, *er enkelt Gong i* R *skrevet med Kröllen over* e: séfa *Háv. 161; undertiden med Kröl baade over og under* e: ę̇, *saaledes i* kęrna *H. Hjörv. 32;* Hęmingr *H. Hund. II, S. 190, L. 16;* Ęo *Grimn. 53; disse to Kröller ere Levninger af de to Böininger til venstre i* a.

æ *er egentlig en Sammenslyngning af* ae *og en anden Form for Tegnet* ę. æ *er i* R *meget sjældnere end* ę; *oftest bruges den 1) som* i-*Omlyd af* á, *f. Eks.* Mættira *Völund. 37; i Stammestavelser undertiden ogsaa 2) for* œ (i-*Omlyd af* ó): ægis *Grimn. 45; 3) for* e, *hvor* e *ikke er* i-*Omlyd af* a: æc *Vspá 2;* Hælgi *H. Hjörv. S. 173b, L. 9;* gæra *Brot af Sig.. 4; 4) for* e, *hvor* e *er* i-*Omlyd af* a: *i Forbindelserne* æi *og* æy; *5) for* é: fæ *Atlam. 56. Ogsaa i ubetonede Endestavelser bruges* æ *for det almindelige Sprogs* i (*hvor dette er opstaat af* a): rifnaþæ *Hym. 31;* isvndæ *Sig. III, 53;* ǫþræ *Oddr. 16.*

Enkeltstaaende Skrivemaader er hęimingi *H. Hund. II, 1;* reiginn *Sig. II, S. 214b.*

ey, *ogsaa undertiden skrevet* æy, *betegner ikke alene Tvelyden* (i-*Omlyd af* au), *men bruges ogsaa meget ofte for* ø: seycqvaz *Vsp. 62;* seynir *Háv. 28;* glæyggr *Háv. 48;* neycqvidr *Háv. 49;* treyþr *Háv. 119;* geyrr *Hym. 9;* eyxn *Hym. 15;* beyggvir *Lok. S. 113, L. 15;* Beyggvir *Lok. 45;* steyct *H. Hjörv. 31* (*33*); steyccr *H. Hund. II, 2;* gleyggr *Grip. 7;* deyqva *Sig. II, 20;* seycstv *Helr. Br. 14;* heygg *Atlam. 39;* sleyngþi *Atlam. 46;* neycþan *Atlam. 49;* kleycqvi *Atlam. 58;* heyggr *Atlam. 73.*

i (*i* R ı) *skrives for* (*oprindeligere*) y *saa sjælden, at det vel maa gjælde for Feil:* lif *Grip. 17 for* lyf (*jvfr. Anm.*); girþir (*sidste* ir *betegnet ved Kröl*) *Guðr. II, 19 for* gyrðir (*jfr.* girðr *Cod. Fris. 176, L. 22*). — *Tegnet* ȷ, *som enkelte Gange findes, er kun graphisk forskjelligt fra* i.

o *bruges i Stammestavelser 1) hvor „normal" Retskrivning har* o: borinn *Guðr. I, 25; 2)* = ǫ (u-*Omlyd af* a): ollo *Guðr. I, 25; 3)* = ø: komr *Háv. 62;* oxn *Þrym. 23;* gorsimar *Völund. 21;* orindi; snoriz, *o. fl.; 4)* = u: óng *Sig. III, 51. Videre bruges* o *for fölgende lange Vokaler: 1)* ó: broþvr *Hym. 23. — Særlig mærkes, at* R *i Regelen ikke kjender* u-*Omlyd af* á *uden i de Former, hvor det almindelige Sprog har bevaret den som* ó: nottom, ambott, sior, miofan *og* (*hvor den har holdt sig ved Indflydelse af forudgaaende* v) voro, qvomo, vógo, von. *Dog synes* motsognir *Vspá 10 at burde*

forklares som Mättsognir, drottom *Guðr. II, 43 som Dat. pl. af* dráttr *og* hostv *Atlam. 97 som* hás þú *(jvfr. Tillæg); men hvis dette er rigtigt, saa har Skriveren her beholdt sin Forskrifts Skrivemaade uforandret og uforstaat (se ogsaa under* ǫ*). Desuden bruges* o *som mindre nöiagtig Skrivemaade for* ǫ 2) = œ (i-*Omlyd af* ó): Broþr *Vspá 44*; orir *Háv. 32* (= œrir?); komvmc *Hárb. 13;* fora *Hým. 20;* forþiz *Hým. 31;* foriþ *Þrym. 22;* bot *H. Hjörv. 24;* þotti *Fáfn. 35;* domþo *Sig. III, 2;* Forði *Guðr. II, 21;* sokia *Atlakv. 3;* oxto *Atlam. 2 (jvfr. Tillæg);* hrorþi *Atlam. 66;* sottir *Atlam. 101;* dogra *Atlam. 104;* hraþ fora *Guðr. hvöt 18;* ein stoð *Hamð. 5;* foti *Hamð. 13; 3)* = æ (i-*Omlyd af* á): fora *Háv. 12;* folc róþi *Brot af Sig. 9* = fólkræði *(se Tillæg);* fróndom *Hamð. 13.*

o *er langt hyppigere i Udlyden end* v, *der dog ogsaa forekommer:* stvddv *Vspá 21;* scriþv *H. Hund. I, 23*; berginv *S. 216a, L. 2;* geddvna *S. 212, L. 33. Ogsaa hvor* þú *enklitisk er föiet til en Verbalform og derved* þ *er blevet til* ð, d *eller* t, *skriver* R *ikke blot* v *eller* u, *men ogsaa ofte* o, *hvilket viser, at Vokalen er bleven forkortet; saaledes* vildo *Vspá 1; H. Hjörv. 26;* mvndo *Háv. 112. 123; Hárb. 48 (hvor i Linjen efter skrives* mvntv) *o. fl. St.;* teygðo *Háv. 115. 120;* hrincto *2 Gange Guðr. III, 5 (jvfr. Tillæg);* knatto *Atlakv. 36. — Ligesaa ere Böiningsformerne* om *og* omc *hyppigere end* um, vm *og* vmc. *I Afledningsendelser skifte ogsaa begge Vokaler i* R, *uden at jeg her kan gaa ind paa Enkelthederne.* vng (vngr) *er meget hyppigere end* ong (yggióngr *Vspá 29;* náongr *Atlakv. 9*).

ǫ *bruges for fölgende korte Vokaler 1)* ö (u-*Omlyd af* a) *sjældnere:* vǫl *Háv. 78;* ið. *Alv. 22;* vǫlvndr *Völund. S. 163a, L. 6;* bǫrðvz *Sigrdr. S. 229a, L. 3;* ǫndo *Sig. III, 53; 2)* ø: kǫmr *ofte;* frǫrinn *Hým. 10;* ǫfstr *Lok. 50. 51;* snǫri *Þrym. 6;* hrǫr *Guðr. I, 12 o. fl. —* ǫ *bruges for fölgende lange Vokaler 1)* œ (i-*Omlyd af* ó), *og er herfor den hyppigste Betegnelse:* fǫdda *Vspá 2; 2)* æ (i-*Omlyd af* á) *meget ofte:* mǫti *Völund. 14;* frǫgstan *H. Hund. I, 2;* mǫgð *Sig. III, 18; 3) som* u-*Omlyd af* á *i fölgende Ord:* ǫsmvndar *(med Streg over* ǫ) *Grim. 49;* Ambǫt *Skirn. S. 93a;* ambǫttar *(med Streg over* ǫ) *H. Hund. II, S. 191a. — Enestaaende er Brugen af* ǫ *i fölgende Ordformer:* ǫlf *H. Hund. I, 52* = Álf; sǫnr *Hým. 11* = sonr; val rǫþa *Atlakv. 4* = valrauða? ; hrǫkir *Háv. 135, der synes at burde forklares af* hrekja *og ikke af* hrækja *eller* hrøkkva. *Enkelt Gang forekomme andre Former af* ǫ, *nemlig* ǫ: ogǫrla *Háv. 133, og* ǫ: hrǫvm *H. Hund. II, 33. Alle disse 3 Former har sin Oprindelse fra sammenslynget* ao *(jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Phil. II, 296).*

ę *sés i* R *sjælden ud, som den her er trykt; almindelig er Krumningen under en Fortsættelse af Stregen gjennem* o, *og denne Streg begynder i Regelen ikke udenfor höire Krumning af* o; *som Initial har jeg af Mangel paa Type gjengivet den ved* Ǫ; *denne Bogstav er ofte vanskelig at skjelne fra* ę, *da* e *kan være lukket til höire.* ę *er i* R *meget sjældnere end* ǫ *og bruges aldeles i samme Betydning som denne for 1)* ǫ: Ǫl *Alv. 34, Sigrdr. 7 (i Udg. inconsequent* Ǫl). 2) ø: ęþli *Lok. 43;* ęrvita *Oddr. 11. 3)* œ: Ǫstr *H. Hund. I, 53;* Ǫr *Oddr. 11;* svdręni *Atlakv. 2;* Ǫxti *Atlam. 75;* glęp *Atlam. 86. 4)* æ: męa *Háv. 96;* męki *Sig. III, 4;* [gręti *eller* gręti? *Sig. III, 64;*] bęþi *Oddr. 23.*

u *og* v *bruges i* R *uden Forskjel, begge Tegn baade for Vokal og Konsonant (om Konsonanten særlig siden);* v *er meget hyppigere end* u. *Af og til kan* v *og* y *være vanskelige at adskille, ti* v *kan nedentil være tilspidset istedenfor afrundet, og paa den anden Side kan Hagen nedentil i* y *være ganske liden.* v *bruges ogsaa ligetil for* y: hvg *Lok. 29* = hygg; y *i* hygg *Lok. 31 er ikke meget forskjellig fra* v *i* dottvr *Lok. 42, ligeledes har* y *i* hygg *H. Hund. I, 17 kun en ganske liden Hage nedentil, som adskiller den fra* v; fvrr *H. Hund. II, 21;* hvgg *Sig. II, 9 (Prik over* v); gvlli *Guðr. II, 42;* svn *Atlam. 74* = sýn;

hvgg *Hamð. 29; jfr. i Tillæg om* hrǫlvndir *Sigrdr. 1. Navnlig skrives ofte* v *over Linjen for* y *ved Forkortning, da.* y *her har en ubekvem Form:* t^{v}gðom *Háv. 110 (umiddelbart derefter* t^{v}a = trúa); of d^{v}ccia *Lok. 47;* þ^{v}mr *Þrym. foran V. 7, derimod i V. 25 snarere* þ^{y}mr, *da der gaar nedad en liden Hage;* b^{v}nhildi *Grip. 27;* b^{v}nh' *Helr. Br. Overskrift;* f^{v} = fyr *ofte, se S. XVI.*

Ligesom v *bruges for* y, *saaledes kan omvendt det Tegn, som almindelig betegner* y, *bruges for* v (u). *Et sikkert Eksempel er* þy *Guðr. hv. 19; mulig er det samme Tilfældet i* byrir *Vspá 60;* krymmor *H. Hjörv. 22;* myndir *Guðr. hv. 19;* byri *Hamð. 21.* v *i* gvlli *Brot af Sig. 19 kunde og læses som* y. *Ofte er* y *overprikket og kan da aldrig betegne* u. — *Som Sideform til* i *bruges* y *i* myclo *ofte (er her* y *fremkaldt ved Indflydelse af den fölgende* o, u?); *desuden i* sigtyva *Vspá 43 (ved Indflydelse af* v? *eller feilagtig overfört fra Nomin.* sigtýr?); fyrin illa *Skirn. 33 (jvfr.* fyrar *Ól. s. helga Chria 1853, S. 239* = fírar); grym> *Sig. III, 60, hvis det rigtig tolkes som* grimm er, *hvilket er meget tvilsomt.*

Konsonanter skrives meget ofte én Gang istedenfor to Gange (eller dobbelt): þacráþr *Völund. 39;* Haþbrodr *H. Hund. II, S. 193b, L. 5;* svegioþ *H. Hund. I, 47;* grimr *ofte her, ligesom i andre Hskrr.,* = grimmr (*eller vel snarere her to Sideformer, jfr.* ramr *og* rammr); in *Völund. 3;* kvnac *Völund. 41;* heitin *Sig. III, 28;* gvnars *Atlakv. 20;* Vp *Völund. 39;* Granmar *H. Hund. II, S. 193a;* vísa *Skirn. 17* (= viʒa *Skirn. 18);* liósár *Völund. 5;* ses meiþom *Atlakv. 14;* os *Atlam. 17;* drotin *Vspá 9;* drotinn *Skirn. 3;* qveþv *Háv. 127;* hliþang *Alv. 28. Navnlig er det ofte Tilfældet, at et Forkortningstegn, der egentlig og regelret betegner en Vokal i Forbindelse med enkelt Konsonant, bruges for Vokal med dobbelt Konsonant. Omvendt bruges Tegn, som i Regelen betegne Dobbeltkonsonanter, ofte for enkelte Konsonanter.*

b *bruges for det almindelige Sprogs* f *i fölgende Ord:* halb *Háv. 53;* hverb *Háv. 74;* ólubax *Hárb. 41 (dog ikke sikkert)* = óljúfan.

c *er hyppigere end* k. *I Udlyden skrives* c, k *for* g *i* lostic *H. Hjörv. 12;* tárok hlýra *Guðr. hv. 9; foran* t *i* okvnnict *Fáfn. 4;* konvnglict *Fáfn. 40;* froþlict *Sigrdr. 14, og fl. lign.* — cona *skrives* ca *i Sinfj. S. 202a.*

d *har dels denne retstavede Form som nu i Tryk er almindelig, dels oftere Formen* ꝺ. *Den retstavede Form bruges kun for* d, *ikke for* ð, *oftest i Ind- og Udlyd, dog ogsaa i Fremlyd; den kan fordobles:* broddi *H. Hund. II, 19; begge Former kan ogsaa sammenstilles, t. Eks.* haþbrodꝺr *H. Hund. I, 48.* — *Formen* ꝺ, *der overalt er gjengivet ved* d, *bruges derimod ikke alene for* d, *men ogsaa meget ofte for* ð *baade i Indlyd og Udlyd.*

ð *betegner i* R *meget ofte* d: giolð *Háv. 65;* arðaga *Grim. 5;* vnð *Grim. 37;* lanðit *Hárb. 7;* helðr *Lok. 53;* fynðit *Völund. 22 (i Teksten burde have været skrevet* fyndit); frǫnðr *H. Hund. II, S. 190, L. 12;* lvnði *H. Hund. II, S. 196b, L. 6;* gvdmvnðr *H. Hund. II, S. 201b;* Sigmvnðr *Sinf. S. 202, L. 19;* granða *Sinfj. S. 202, L. 22;* kinð *Sigrdr. 9;* henði *Sig. III, 61 (Feil for* henni); scvnðoðo *Oddr. 26;* rynenðr *Atlakv. 9;* henðr *Atlakv. 19;* halða *Atlakv. 31;* hrǫðreyrog *Atlakv. 36;* stanða *Atlam. 24;* grinðr *Atlam. 38;* Fvnðo *Hamð. 12.*

ð, ꝺ· *og* þ *skifte i* R *som Betegnelse for* ð (*aandende* d). *I Fremlyden er* ð *brugt i fölgende Ord:* ðav *Vaf. 45 og (i andet Led af sammensatte Ord)* vafðrvðnis *Vaf. 1;* vafðruðni *Vaf. 2;* vafðrvþnis *Vaf. 2;* vafðrvðnir *Vaf. 6. 38. 42;* lifðrasir *Vaf. 45;* sviðioð *Völund. S. 163a. Om* ð *i Præterita paa* ða *og i Participier paa* ð-r *se under* þ.

f *har kun sjælden en Form, der hæver sig op fra Linjen og omtrent er den samme som den almindelig trykte; saaledes i* fyr *Grim. 22;* lyngfiscr *Guðr. II, 22;* fragom *Atlam. 86; af denne Bogstavform forklares ogsaa Forvanskningen*

af *Guðr. II, 18, L. 12 for* af. *Den almindelige Form er* ꝼ. — *Mærkes kan Skrivemaaden* rífť *Háv. 49;* rift *Sig. II, 66, medens* R *ellers overalt i analoge Tilfælde bruger Konsonantforbindelsen* pt.

gi *skrives undertiden for* i, *d. e.* j, *mellem to Vokaler:* þýgiar *H. Hund. I, 35;* blęgio *Atlam. 103; omvendt* gyiar *Hým. 14. Heraf fölger, at* gj *mellem to Vokaler blev udtalt som* j *paa den Tid, da* R *blev skreven.*

h *er oftere, navnlig i Ordene* hlutr *og* hlýða, *udeladt i Fremlyden foran* l: lꝍðvéss *Völund. S. 163a;* lyddi *H. Hjörv. S. 171b;* lyða *H. Hjörv. 41;* lut *H. Hjörv. S. 173b; H. Hund. II, 21; Sig. III, 36. 39;* lvti *Sig. II, S. 214b;* lvtr *Sig. III, 23;* liþscialfar *Atlakv. 14, men her kræver Stavrimet* l, *ikke* hl, *i Fremlyden. — Sjælden er* h *udeladt foran* r, *ogsaa her er Udeladelsen vistnok tildels meget ældre end* R: gvllring *Völund. S. 166b i sidste Led af en Sammensætning, hvor Konsonantforbindelsen kan have virket med;* rata *Vspá 50, hvor ogsaa de fleste andre Hskrr. har Formen uden* h; ratar *Grip. 36, hvor Stavrimet kræver* r, *ikke* hr, *i Fremlyden;* réiðgotom, *Vaf. 12, hvor Stavrimet kræver* Hreiðgotom; rát *H. Hund. II, S. 191b, ligesom i* rás *Háv. 151 Stavrimet kræver Formen med* r; *men i H. Hund. II, 7 skriver* R hrátt, *som der er nödvendigt for Alliterationen. Om Sigrdr. 15, L. 6 se Tillæg.*

Foran d *og* t *skrives oftest enkelt* l, *dog ogsaa:* hallr *Háv. 90 (den förste* l, *der her er gjengiven med Cursiv, er i* R *betegnet ved mindre Bogstav over Linjen);* silldr *Hárb. 3;* bꝍd villdi *Völund. 36;* elldi *Alv. 28;* borghilldi *H. Hund. II, S. 190a;* grimilldr *Grip. 51;* ospilltar *Sigrdr. 19 (men umiddelbart derforan* oviltar); Villdv *Sig. III, 16;* selldac *Sig. III, 36;* villdac *Sig. III, 38;* gylltom *Atlakv. 33;* giolld *Atlakv. 33. Saaledes ogsaa* bollstri *Sig. III, 48 og, som det synes,* bolltri *Guðr. I, 15. Mærk* uillia *Atlam. 58* = vilja.

ɴ, *som i Regelen betegner* nn, *skrives ofte for* n: dvaliɴs *Vspá 14;* bꝍɴom *Vpá 44;* bǫɴ *Háv. 44;* iotvɴð *Háv. 143, d. e.* iotnom *(först feilagtig skrevet* iotvɴ); aɴdscóta *Háv. 148;* váɴa *(*á *og* ɴ *sammenslyngede) Skírn. 18 (derimod* vana *17);* svɴdziɴg *Hárb. S. 97a;* bvɴdiɴ *Lok. S. 113b, V. 41;* siɴ *Lok. 2;* mvɴatłv *Lok. 49;* akarɴ *H. Hund. I, 53;* eiɴ *H. Hjörv. S. 171a;* samaɴ *(de to sidste Bogstaver sammenslyngede) H. Hjörv. 3;* margulliɴ *H. Hjörv. 26;* baɴi *(sammenslynget med* a) *Sig. II, 6;* ɴv *Sig. II, 18;* þiɴs *Sig. II, 29;* aɴdsvor *Sig. III, 45;* hlaþiɴ *Atlam. 46;* maɴi *Atlam. 70;* iɴ *Atlam. 79;* þiɴa *Atlam. 96;* miɴ *Guðr. hv. 19 (men i samme Linje* þin). *Saaledes ogsaa oftere i Acc. sg. m.* aɴ *for det almindelige* an, *f. Eks. Háv. 39; her og i enkelte andre af de her foran nævnte Tilfælde, hvor* ɴ *bruges i Udlyden efter kort Vokal, kan det mulig betegne* nn, *men i de fleste af de her anförte Eksempler er det sikkert kun graphisk forskjelligt fra* n.

Enkelt Tegn for ng *er brugt i fölgende Ord:* siclings *H. Hjörv. 29;* slangscipom *H. Hund. II, 13;* hvndings *Sig. II, 15;* fengo *Atlam. 94.*

qv *skifter med* cv *og* kv; cqv *skrives for* kkv; *ogsaa* myrcqvan *Skírn. 8;* myrcqvan *Skírn. 9 (men* myrqvan *Völund. 3);* qvicqvir *Helr. Br. 14;* kvicqvan *Atlakv. 24 (men Guðr. hv. 17* qvicvan).

r *har Formen* ꝛ *efter* ò, ð, þ, o *og tildeels efter* g. *I Gen. Pl. paa* -ra *og i Komparativer paa* -ri *skrives mellem to Vokaler stadig én* r, *f. Eks.* grára *H. Hund. I, 12;* hęri *Sig. II, 17. Ligeledes skrives enkelt* r *i Nom. s. m. efter lang Vokal eller Tvelyd, naar* r *ikke hörer til Stammen.* rs *for* ss *i* hvergir *H. Hund. I, 6;* rs *for* s *foran* t *i* framarstr *Sinf. S. 203b og* framarst *Guðr. II, 30, vistnok ved Indflydelse af Komparativformen.*

ʀ *betegner i Regelen* rr; *Tegnet har denne Betydning i Komparativerne* framarr, meirr, neþarr, ofarr, *hvor bestandig skrives* ʀ. *Men ikke sjælden er* ʀ *kun andet Tegn for* r: Tveiʀ *Háv. 73;* mǫʀ *Háv. 96;* iaþaʀ *H. Hund. II, 42;* ʀeginn *Sig. II, S. 218a;* þǫʀ *Sigrdr. 18;* cost bǫʀa *Atlam. 6.*

Hvislelyden betegnes i R *regelmæssig ved* ſ (*i Udgaven skrevet* s), *medens* ss *betegnes ved* s (*i Anmærkningerne og her straks efter betegnet ved större* ꞩ); *f. Eks.* uiꞩi *Vspá* 5, *L.* 5, *men i L.* 9 viſſi. *Dog bruges* ꞩ *ogsaa, saa at det kun er graphisk forskjelligt fra* ſ; *hvor* ꞩ *umulig kunde forstaas som* ss, *f. Eks. i Fremlyden og efter en Konsonant har jeg i Anmærkningerne ofte undladt udtrykkelig at bemærke, at* R *har dette Tegn, og ikke* ſ; *men derimod er Skrivemaaden i* R *overalt i Anmærkning angivet, hvor jeg har gjengivet* ꞩ *efter Vokal ved* s *og ikke ved* ss. *Den krumme Form bruges især ofte, hvor Forkortning er anvendt, som i* ꞩ^a = svá, ꞩ$^{\flat}$ = sér. *I Gen. sg. efter Vokal har jeg gjengivet* ꞩ *ved* ss: *f. Eks.* larðvéss *Vðlund. S. 163a*; ynþiss *H. Hund. I, 9*; nýss *H. Hund. II, 8*; (freyꞩ *Skirn. S. 90a burde vel og have været gjengivet ved* Freyss). *Derimod har jeg ikke gjengivet* díꞩ *Atlakv.* 35 *og* hiordíꞩ *Sinf. S. 203a. Grip. 3 ved* díss, Hiordíss, *da* R *har* díſ *H. Hund. II, 51. Brot af Sig. 14*; díſ *Sig. II, 11, og oftere* díꞩir, *uagtet* díss *for* dísr *er den ældste Form. Her skal nævnes flere Eksempler paa den krumme* ꞩ*-Form i Indlyd og Udlyd efter Vokal, hvor jeg har gjengivet den ved enkelt* s: iláꞩ *Grim.* 22; lyꞩir *Skirn.* 4; dyꞩiom *Hárb.* 45; lióꞩ *Lok. S. 114a*; oþ ſýꞩ *Þrym.* 26; hvꞩ *Vðlund. S. 163a*; scoll víꞩ *H. Hund. I, 37*; hvꞩ *H. Hjörv. S. 172b*; ęꞩirnir *Sig. II, S. 113b*; ęꞩir *oftere*; *o. s. v.*

t *er skrevet for* d *i Udlyden i* vnt *Atlakv. 26. — I Udlyden især efter Vokal skrives ofte* þ, ð, ꝺ *for oprindelig* t: *1*) *i Neutrum sg. a*) strát *Grim. 9*; leitat *H. Hjörv. 38*; raþit *Fáfn. 21*; *b*) hvaþ *Hárb. 18* (*oftere* hvat); tęþ *Vðlund. 17*; iþ *Alv. 7*; nóccoþ *H. Hund. I, 5*; męrcþ *H. Hund. II, 24*; vatniþ *Sig. II, S. 115b*; leitað *Oddr.* 5; scapad *H. Hund. II*, 28. 2) *i Dualis af de personlige Pronominer: a*) it *Grip. 43*; þit *Guðr. III*, 2; vit *Hamð. 29*; *b*) iþ *Vðlund. 22. 40*; viþ *f. Eks. Vðlund. 41. Hamð. 30*; við *Helr. 14.* 3) *i den enklitiske negtende Partikel* -at: *a*) scalat *Alv. 1*; Erat *H. Hund. II, 26*; mvnat *Grip. 52*; *b*) getraþ *Sig. II, 11*; eigoþ *Fáfn. 13*; mvnaþ *Sig. III, 56*; Huecaþ *Oddr. 10*; Foroð *Hým. 37*; áttað *Fáfn. 3*; *Slutningskonsonanten kan, naar* a *beholdes, ogsaa aldeles forsvinde. Ligesaa* t *for oprindelig* ð *1*) *i 2den Person Plur.: a*) latiþ *H. Hjörv. 12*; sceriþ *og* scoloþ *Atlam. 59*; beittvð *Grip. 49*; *b*) kennit *H. Hjörv. 12*; Takit, hyldit festit *Atlam. 59.* 2) *i Fem. Sg. og Neutr. Pl.* lagit *Háv. 84. Grip. 52*; hafit *Guðr. II, 35*; *3*) *i* vnat *Grip. 46. — Deraf, at man skrev* þat *endnu paa en Tid, da man udtalte* það, *er Skrivemaaden* þatan *Háv. 139 for* þaðan *at forklare.*

Naar en Verbalform i 2 Pers. pl. umiddelbart fölges af Pronominet, er Skrivemaaden vaklende: sníþit er *Vðlund 17*; scyldvt er *Sig. II, 7*; Takit ęr *Atlam. 59*; mondoþ iþ *Guðr. hv. 3*; Grytiþ ér *Hamð. 25*; *dog ogsaa* Bioþi þer *H. Hund. I, 52*; sigli þér *Atlam. 34. Foran Verbet skrives baade* er, it (iþ) *og* þer, þit.

þ *bruges som Betegnelse for* ð (*den blöde Lyd*) *i Indlyd og Udlyd.* þ *skriver* R *i mange Afledningsendelser, hvor det senere Sprog bruger* d, *saaledes i Præterita paa* ða, *i Participier paa* ð-r, *i Hunkjönsord paa* ð *o. fl.; men hvor* R *skriver* ð *og* ꝺ, *er dette ikke afgjörende for Udtalen, da* ð *kan betegne* d *og* ꝺ *kan betegne* ð. *Saaledes skrives* þ *efter enkelt* l *med kort Vokal foran: f. Eks. i* dvalþa *Hárb. 15*; dvlþi *Fáfn. S. 219b*; fiolþ *Vðlund. 21*; hælþa *Vspá 42* (*jvfr. Anm. til Rig. 24*); ahælða *Oddr. 19*; scilþi *Vðlund. 3. Guðr. II, S. 242a. Efter* l *med lang Vokal* (*Tvelyd*) *foran forekommer derimod kun* d *eller kun* t: *saaledes* deildi, hvíld, hvílda, teldan *Alv. 35*; męlta, vęlti *Grim. 6*, vęltir *Hárb. 34*, velta *Hárb. 37. Efter* l *med en Konsonant foran skrives* negldar *Vðlund. 6*; sigldo *H. Hund. II, S. 194a*; Tefldo *Vspá 8. Undtagelser fra ovennævnte Regel er* skulu, vilja *samt* selja, *der aldrig har* lþ *i Præteritum, men kun* ld; *navnlig kan mærkes Skrivemaaden* selldac *Sig. III, 36* (*i samme Vers* talþi) *da* ll *viser, at* ꝺ *skal udtales som* d, *ikke som* ð (*den aandende Lyd*); *jvfr. f. Eks. Ól. s. h. Chria 53, S. 133*, *hvor* selldi *danner Rim*

med alldri (*i* scylðac *Fáfn. 26 betegner* ð *vistnok* d). *Efter* n *skrives* þ *i samme Tilfælde som efter* l: dvnþi *Þrym.* 5. *9. Brot af Sig. 10;* fyrmvnþo *Guðr. II, 3;* mvnþac *Guðr. II, 21;* vnþir *Guðr. I, 17;* vnði *Hárb. 30;* ynþiss *H. Hund. I, 9. Derimod efter* n *med lang Vokal (Tvelyd) foran:* leyndi, leyndo, reynda, reyndr, steinda, syndiz, syndo, tyndo; rǫntan *Guðr. hv. 17. Efter* n *med Konsonant foran:* Egndi *Hým.* 22; hefnd; gvllhyrndar *H. Hjörv. 4, men* gvllhyrnþar *Þrym. 23. Undtagelse danner Verbet* munu, *der i Præteritum aldrig har* nþ (*som* muna), *men kun* nd; *ti at her ikke* ð *tör tages som Betegnelse for den aandende Lyd, viser* mundo *Oddr.* 12, *hvór* d *i* R *har den retstavede Form.* — mþ *skrives baade efter kort Vokal, hvad enten denne ved en Konsonant er adskilt fra* m *eller ikke, og efter lang Vokal:* glvmþo *Hým. 10. Atlakv. 31;* imþar *H. Hund. I*, *43;* lamþi *Þrym. 31;* þyrmþa *Sig. III*, *28;* semþi *Helr. Br. 1;* dǫmþac *Hárb. 30;* dǫmþo *Sig. III*, *2;* dreymþi *Atlam. 10. 14;* sęmþ *Atlam. 75;* sǫmð *Sig. III*, *50. Efter* mb *skrives* þ: kembþi *Vspá 34*; Kemþr *for* Kembþr *Sig. II*, 25. *Efter* ng *skrives* þ: sleyngþi *Atlam. 46*; strengþi *Guðr. I, 27;* ð: strengði *H. Hjörv. S. 176b*, hengðo *Atlam. 5, og* d: strengdac *Sigrdr. S. 229a;* strengdo *H. Hjörv. S. 176b. Efter* lg *har jeg blot fundet* d *i* fylgdag *Hárb. 24;* fylgd *H. Hjörv. S. 176a.*

Efter enkelt eller dobbelt k (c) *og* p *med kort Vokal foran skriver* R *bestandig* þ *eller* ð, *aldrig* t, *som bruges i det senere Sprog; derimod hvor lang Vokal gaar foran* k, p, *bruges baade* þ *og* t: sæcþiz *Hým. 24;* hnvcþir *Lok. 60;* lvcþi *Völund.* 5; drecþa *H. Hjörv. 19;* þecþac *Guðr. II*, *13;* hricþo *Atlam. 38;* Flycþoz *Atlam. 42;* neycþan *Atlam. 49;* slękþir *Atlam. 101; ogsaa* steicþi *Fáfn. S. 224a*, *men* steictac *Atlam. 83.* — glapþi *Lok. 20;* scapþi *Atlam. 50;* ypþit *Atlam. 47;* ypðo *Vspá 4; ogsaa* ǫpþo *Lok. S. 114a*, ǫpþi *Atlam. 63*, *men* steyptiz *Grim. S. 88b*, steypta *Guðr. II*, *19.*

v *har foruden det almindelige Tegn ogsaa undertiden en Form med nedadgaaende Spids eller Hage; denne Form synes i* R *snarere at maatte opfattes som Forandring af den almindelige, end som opstaat af den angelsaksiske Form af* v. *Vi finde denne sjældnere Form af* v *i* seva *Háv. 95;* hvers *Háv. 138;* sigtiva *Grim. 45;* veorr við velar *Hým. 21* (*i nederste Linje paa Siden; i* velar *er ogsaa* r, *som oftere, skreven med lang nedadgaaende Hage; derimod har* v *i* vað *i samme Linje den almindelige Form*)*;* verr *Lok. 36;* óvo *Sig. III*, *33;* villdac *Sig. III*, *38. Tegnet med* v *kan da falde aldeles sammen med Tegnet for* y; *saaledes har* R *i Grip. 17* ſcy'ldo; *först er skrevet* scyldo, *men dette er rettet til* vildo, *saaledes at* y *uden Forandring kom til at gjælde for* v. — *I Indlyden skifte* v *og* f, *ogsaa hvor* f *er det oprindelige.*

For x *er undertiden skrevet* gs: vegs *Háv. 119;* lags *Sig. II*, *S. 212a.*

z *skrives, hvor efter Oprindelsen* s *skulde fölge efter en Tandlyd:* vaz *Völund. S. 163a og oftere, Gen. af* vatn; hinnztr *H. Hjörv. 40*; lanz *H. Hjörv. S. 172b. Atlakv. 32;* langbarz *Guðr. II*, *19. Mærk:* gǫzsco *Atlam. 112. Videre for* s *efter* ll, dd, nn, t, *samt efter* d *og* ð *med en Konsonant foran:* allz; odz *Atlam. 63* = odds; mannz, þannz; vitz *Háv. 5;* botz *Guðr. III*, *9;* gestz; landz; hiorvarþz, sverþz, hardz, bragðz. *For* st *kan skrives* zt: hagazt *Völund. 18 og* zst: hvatazstr *Háv. 64;* nalgazstv *Grim. 53 og* z: hardaz *Guðr. hv. 16;* hléz *Oddr. 4? Saaledes skrives i 2 Ps. Sg.* veitz *Sig. II*, *19. Atlam. 82;* veitzatv *Hárb. 3* (*ogsaa* veizt *og* veitzst *Vaf. 34*); letz *Lok. 52;* svaltz *Lok. 62. Paa samme Maade skrives i* R *i reflexive Former* sc, zc, zsc, z; *se nedenfor. Ved Siden af* siz, sítz (*af* sið es) *skrives* sizt *Lok. 60*; *Völund. 31; H. Hund. I*, *40. Efter* r *synes* z *at skulle betegne* s *i* vęrz *Alv. 3. Endelig maa mærkes Navnet* þiazi.

Den af sik *opstaade Reflexivendelse skrives 1)* sc: þylsc *Háv. 17*; erosc *Háv. 32;* fiásc *Skirn. 33*; þottisca *Hárb 26;* barsc *Lok. S. 114a;* þóttisca *Lok.*

60; Sásc *Atlam. 36.* 2) zc: setzc *Skirn. S. 90a;* trẏazc *Skirn. 5;* siazc *H. Hjörv. 12;* stoþvzc *Sinf. S. 202a;* sėzc *Sig. III, 33;* fellzcaþ *Atlam. 6;* hrædzc *Atlam. 49; jfr.* bvggiszc *Atlam. 35.* (lezc *Atlam. 75 for* letsc.) *3)* z, *hvilket er den hyppigste Skrivemaade:* fannz, ·gęttvz, hvilaz, treystiz, kǫmiz; hamaz (*Præt. Pcp.*) *H. Hjörv. S. 172b;* bariz *H. Hund. II, S. 193;* lez, qvaz; þicciz (*2 Ps. Pl.*) *Sig. III, 39.* 4) st, *kun i* erost *Háv. 41* (*rimelig ved Indflydelse af det paafölgende Ord* lengst); leztaþv *Lok. 47* (*jfr.* sizt *for* síz).

I den ligeledes ved Tilslutning af et Pronomen opstaade Verbalendelse mk (umk) *skriver* R *almindelig* mc (omc, vmc), *dog ogsaa* mz (omz, vmz): þottomz *Háv. 99;* þottvmz *Háv. 47. Guðr. II, 12, 37. Oddr. 33;* þicciomz *H. Hund. II, 40;* gorþvmz *Hamð. 28* (*i samme Vers* hvottvm̄c). m *alene findes blot i* erom *H. Hund. I, 25, der dog ikke er Skrivfeil; se Eg. lex. poët. under* erum *og* -umk *og SnE. I, 242,* 5, *hvor to Hskrr. har Form med blot* m: erom, erum.

En horizontal, ret eller paa forskjellig Maade krummet Streg over en Vokal betegner enten m *eller* n, *hvorpaa her skal nævnes nogle Eksempler, hvorved Stregen gjengives ved cursiv* m *eller* n: *1)* nam *Völund. 2;* Scamt *H. Hund. I, 10;* heim *Alv. 1;* komix *H. Hund. I, 7;* gvmnom *H. Hund. I, 7;* þrammvn *Atlam. 17;* 2) neþan *Völund. 37;* andvanr *H. Hund. I, 5;* en *H. Hjörv. 8;* fvndo *Völund. S. 163a. Undertiden kan man være i Tvil, om Stregen betegner* m *eller* n: morgō *betegner i Vaf. 38* morgom, *men i H. Hund. II, 30 sikkert* morgon, *og paa sidste Maade bör man vist ogsaa forstaa det i H. Hund. II, 12, se Tillæg; i Sig. III, 37 maa* hvorfō *læses som* hvorfon, *ikke som* hvorfom. *Ikke sjælden er horizontal Streg sat over en Vokal, hvor nöiagtigere skulde skrives dobbelt* m *eller dobbelt* n, *men jeg har aldrig gjengivet Stregen ved dobbelt* m *eller dobbelt* n *uden udtrykkelig Bemærkning; saaledes* frā *Völund. 18* = fránn.

ꝏ *over Linjen betegner enten* ra *eller* va, *samt* ar *to Gange i Ordet* var.

En Kröl eller Hage ⁵ *over Linjen bruges först og fremst som Forkortningstegn for* er; *ogsaa hvor nöiagtigere skulde skrives* ęr: *jeg har da for Tydeligheds Skyld skrevet cursiv* ęr *f. Eks.* vęrir *Lok. 54, da* ę *oftest bruges, hvor Ordet skrives helt ud* (*saaledes netop i Lok. 54* vęrir); *paa samme Maade har jeg gjengivet Tegnet i H. Hund. II, 17:* męr, *ligesom Hskr. har* męr *i V. 18; i Guðr. hv. 7:* fęrþi. *Ogsaa bruges dette Forkortningstegn uden* r *efter, hvor nöiagtig skulde skrives* err, *saaledes i* verra *Háv. 11; i Ordet* hverr *ofte* (*10 Gange*), *dog skrives dette Ord ligeledes ganske almindelig* hverr, *én Gang* (*Háv. 18*) hverr; *Forskjellen er altsaa kun graphisk. I Udlyden ved ubetonet Stavelse har jeg gjengivet dette Forkortningstegn ved* ir, *ikke ved* er, *da Hskr. oftest har* ir, *hvor der skrives fuldt ud. I enkelte Tilfælde bruges denne Kröl over Linjen til at betegne* r, *saaledes ofte i* er, ero, *hvor Tegnet ingen Misforstaaelse kan volde, samt én Gang i* strengt *H. Hjörv. S. 171a; sjælden bruges det for* r *i Udlyden efter Konsonant, hvor det let kan forvilde: saaledes bör det forstaas i* grindr *Háv. 78* (*jfr. Tillæg*); dreckr *Háv. 137* (*jfr. Tillæg*); þyrstr *Lok. 6; ligesaa er vel* com⁵ *Vaf. 7* = kømr (*Indic.*). *Ogsaa kan dette Forkortningstegn i sidste Stavelse bruges for* ar *i et Ord, som ofte gjentages og ved hvilket Udfyldningen forstaar sig af sig selv: saaledes i* iotnar *Alv. 16;* svmar *2 Gange Fáfn. 13* (*i samme Linje skrevet fuldt ud* svmar); Ǫlrvnar *Sigrdr. 7, hvor det er feilagtigt at oplöse* Ǫlrvnir; *ofte i Navnet* gvnar *o. s. v. Ligeledes bruges Kröl over Linjen som Forkortningstegn for andre Slutningsstavelser, hvori* r *forekommer efter en Vokal, naar Udfyldningen forstaar sig af sig selv, saaledes for* vrþr *i* Sigvrþr *S. 204a, L. 5 og oftere.*

Forkortningstegnet ꝰ *over Linjen har jeg oftest gjengivet ved* vr. *Det bruges mest i Endestavelser, saaledes hvert Öieblik i Navnet* Sigurðr; *ligeledes i Casus obliqui af* bróðir, dóttir, faðir, móðir, systir; *disse har jeg 26 Gange fundet*

skrevne fuldt ud med vr (ur), *men kun 7 Gange med* or; *videre i Ordene* fjöturr, *som skrives fuldt ud* fiotvr *Háv. 149,* fiotvrs *Völund. 24, og* jöfurr, *som i Acc. skrives* iofvr *H. Hund. II, 16*; *undertiden bruges dette Forkortningstegn i Nom. Acc. pl. af Femininer paa* a, *hvor* or *er det sædvanlige, naar Ordet skrives fuldt ud:* beitor *Hým. 17 (2 Gange)*; igdor *Fáfn. S. 225b*; *her har jeg ikke været consequent i Gjengivelsen. Sjælden bruges Tegnet i Stammestavelser og betegner da regelret* vr (ur), *saaledes i* þor. *Þrym. 25. 30. 31, forkortet for* þvrsa; *i* sporþi *Skirn. S. 96b. Samme Forkortningstegn er brugt i* sporn *Háv. 80 (jfr. Anm.),* sporia *Grip. 8, hvilket vel snarest kun er graphisk forskjelligt fra* spyrr, spyria; *ogsaa i* spor *Sigrdr. S. 228, hvor man kan være i Tvil, om det betyder* spvrþi *eller* spyrr. *Endelig finde vi det i det vanskelige* abvrso (*en liden Prik under* b, *der mulig har Betydning*) *Fáfn. 5, hvor det, som jeg nu tror, neppe tör oplöses* or *eller* rv, *da vi i* R *intet Eksempel har paa en saadan Brug i Stammestavelser.*

Horizontal Streg over q *betegner* ve; *for Tydeligheds Skyld har jeg gjengivet den ved* vę *i* at q̄þō *H. Hjörv. 7 og* q̄mi *Atlam. 2.*

Endnu skal tilföies noget om enkelte Ord, som ofte eller altid skrives forkortet i Skindbogen.

Ordet for „eller" skrives oftest eþ', *ogsaa* ęþ' *H. Hjörv. 27;* eþ *Skirn. 31; Grip. 22;* eð *Háv. 86*; *dette har jeg gjengivet ved* eþa, ęþa, eða, *ti* R *har* eþa *Háv. 136*; *Hamð. 22*; eða *Háv. 67*; *H. Hund. II, 38*; ęða *Lok. 7*; *derimod er ingensteds skrevet* eþr, eðr.

eigi *skrives fuldt ud Grip. 47, og derefter er den forkortede Skrivemaade* ēg, ę̄g *oplöst.*

I R *er skrevet fuldt ud* fyr *Vspá 1; Vspá 36; Grim. 22; H. Hund. II, 8; Sinf. S. 203a, dog paa intet af disse Steder med Prik over* y; þyr *Lok. 14, L. 1 skrevet feil for* fyr; fᵛyr *Atlakv. 41 med dobbelt Betegnelse for* yr; *derimod* fv́r (*Stregen over* v *usikker*) *blot Alv. 25. Naar Ordet, hvilket er almindeligst, skrives* fᵛ *eller (i Hárb. 1).* f́, *saa bör altsaa dette oplöses* fyr, *ikke* fvr, *saameget mere som* v *over Linjen ellers i* R *kan betegne* y *med* r *foran (se S. X f.). Paa samme Maade er i andre gamle Hskrr., f. Eks. Morkinskinna, Ordet snart skrevet* fᵛ, *snart fuldt ud* fẏr. R *har ogsaa den længere Form* fyrir *Háv. 56*; fyrír *Grimn. 54*; *Skirn. 34*; *Lok. 15*; *H. Hund. II, 2*; *H. Hund. II, 19*; *Atlam. 64. Det er feilagtigt, naar det i Munchs Udgave S. XIV siges, at der i* R *gjöres den Forskjel, at* fyr *bruges, naar Ordet staar som Præposition foran det deraf styrede Ord, men derimod* fyrir, *naar det kommer efter samme eller staar absolut: paa den ene Side kan* fyr *bruges ogsaa, naar det kommer efter det styrede Ord eller staar absolut, og paa den anden Side kan* fyrir *staa som Præposition foran det deraf styrede Ord.*

Dativ af hann *skrives oftest* h'ō, *i Háv. 44* h'óm; *dette er oplöst i Overensstemmelse med Skrivemaaden* hanom *Vspá 41*; *Fáfn. 33*; *Brot af Sig. 17*; hánom *Hým. 11*; *Atlam. 89.*

heimi *er ofte skrevet* hēi; *ligeledes synes* heıō *H. Hund. I, 46 at skulle betegne* heimom.

h. *kan baade betegne* hét, *som Völund. S. 163a, L. 3, og* heitir, *sammesteds L. 9; i Alv. 18 bör det oplöses* heita, *hvilken Form er skreven fuldt ud i V. 17.*

Ordet for „Himmel" skrives i Nomin. him̄ *Vspá 3*; *Vspá 50*; *Vaf. 21*; *Alv. 11*; *Oddr. 17, ligesom i Accus. og som förste Sammensætningsled; i Nom.* himı *Vaf. 20*; *Alv. 12. Derfor burde kanské Ordet ogsaa i Nomin. skrives fuldt ud* himin, *ikke, som jeg i Alv. har gjort,* himinn; *i Nyisl. heder dette Ord ligeledes* himin *i Nomin., medens* inn *ellers bruges hvor det bör staa, som i* drottinn, heiðinn (*Gislason Forml. S. 33*). *Dog finder man i* R *ogsaa* komı

f. Eks. Vaf. 6 i Nom. sg. masc., oþi *H. Hund. II, S. 196b i Nom. og lignende Skrivemaader.*

hōfuð *skrives almindelig* hvf *eller* hof, *jvfr.* hvfþs *Háv. 73, men fuldt ud* hofvþit *Hárb. 15;* hvfvþs *Sig. II, 6; derefter er den forkortede Skrivemaade oplöst.*

Jeg har fuldt ud skrevet konvngr, *da Skrivemaaden* vngr *ved denne Afledningsendelse er meget hyppigere i* R *end* ongr; *Ordet skrives i* R *altid forkortet:* k'r, k'gr, k'. *eller paa lignende Maade.*

Genitiv af land *skrives forkortet* l'z *Sigrdr. S. 227; Guðr. I, 6 (to Gange);* ld'z *H. Hund. II, S. 194a; fuldt ud baade* lanz *H. Hjörv. S. 172; Atlakv. 32, og* landz *Guðr. II, 22, jvfr.* bandz *Atlam. 90.*

Ordet maðr *skrives ofte forkortet paa forskjellige Maader, navnlig i Ental ved Anvendelse af Runen* ᛘ; *men da der ingen Vanskelighed er ved Oplösningen af Forkortningen, skal jeg ikke nærmere gaa ind herpaa.*

með *skrives ofte forkortet* m;, *ogsaa* m. *Alv. 24, 1; 30, 1;* m̄. *Alv. 32, 1; men ogsaa ofte* mþ', *og fuldt ud* meþ *Vaf. 15, 6; Þrym. 13;* Męþ *Skirn. 31;* með *Grim. S. 75a;* Með *Guðr. hv. S. 311a (ligesom der skrives baade* Meþal *og* Meðal).

ml'a *kan skrives for* mæla, *ligesaa* ml'tir *for* mæltir, *dog ogsaa* ml'a *for* mælta, ml'i, ml' *og* m. *for* mælti. *Fuldt ud skrives oftest* męla, *dog ogsaa flere Gange* mela.

13 Gange har jeg fundet skrevet helt ud oc *(jvfr.* Aᵹc *Háv. 98), kun én Gang* ok *Vaf. 51, hvor der först synes at have været skrevet* uk *og hvor Teksten i* R *er forvansket. Oftest* ⁊, *hvilket jeg har oplöst: oc.*

síðan *skrives jævnlig* siþ', *hvilket ogsaa kan oplöses* siþr = síðr, *se f. Eks. Lok. 10, 12; dette kan vække Tvil, jfr. Anm. til Sig. III, 28.*

Forkortet skrives sl', scl't, sl'o, scl'o, sl'm, *o. s. v.; fuldt ud* scal, scolo, *o. s. v., én Gang* scvlvþ *Atlam. 39, hvor jeg med urette har indsat* scvlvþ.

Ordet for „Sön" skrives ofte forkortet s. *og i Flertal* ss.; *hvor det skrives fuldt ud, har det i Nom. sg. bestandig beholdt* r *i Vers, saa at det skrives* sonr, sonr, *én Gang* sǫnr *Hým. 11; ligesaa har det i Prosa flere Gange beholdt* r: *Skirn. S. 90a; Lok. S. 122b;* (sonar *Sig. II, S. 212a;*) *men én Gang i Prosa:* viðarr son oþins *Lok. S. 113b, hvor altsaa Fadersnavnet staar ved Siden. Hvor s. skal forstaas som Nom. sg., har jeg i Vers oplöst det* sonr, *i Prosa* son.

Gen. og Dat. sg. fem. samt Gen. pl. af sá, sú, þat *er aldrig skrevet fuldt ud i* R, *men forkortet 1)* þ'ar, þ'rar, þrār; *2)* þri, þrē, þ're; *3)* þ'a, þ'ra, þrā. *Jeg har feilagtig gjengivet disse Former ved 1)* þeirrar, þeirrar; *2)* þeirri, þeirre; *3)* þeirra, þeirra. *Jeg burde have skrevet* þeirar, þeiri, þeire, þeira, *ti i* R *skrives altid én* r *mellem to Vokaler i Gen. pl. af Adjectiver og i Komparativ:* fára, grára, nyra, hęri, meiri. *Og naar* þ'r, þr *betegner* þeir, *saa betegner* þ'ra, þra þeira; *Skrivemaaden* þ'a *for* þeira *kan sammenlignes med* m'a *for* meira *Atlam. 95.*

I Flertal af Præter. Indic. af vera *har jeg mærket mig, at der i 3dje Person 8 Gange er skrevet* voro, *1 Gang* vóro, *2 Gange* varo, *1 Gang* oro; *i 1ste Person 1 Gang* vorom, *1 Gang* vorvm, *1 Gang* vorom, *5 Gange* varom; *endelig er 1 Gang skrevet* várvmc. *Oftest skrives forkortet* v̊, *hvilket jeg har oplöst* váro, *men snarere burde have oplöst* voro; *i Völund. 6, L. 5 hvor* v̊ *er feilagtigt for* foro, *maa vi forudsætte en Skrivemaade* voro. *Paa lignende Maade skrives i* R qvomo, qvamo *og* komo; qvoþyz, qvaþo *og* koþo.

Der skrives mangfoldige Gange fuldt ud baade við *og* viþ, *enkelte Gange* víð; *oftest forkortet* v̇.

For at betegne at et Ord eller en Bogstav skal gaa ud som feilagtig, har

Skriveren sat Prik eller Prikke derunder. Af og til er ogsaa noget, som först feilagtig var skrevet, udraderet. Dog er det ikke sjælden vanskeligt at skjelne mellem hvad der er udraderet og udslidt, ligesom der er flere Eksempler paa, at Ord eller Bogstaver, som staa med rette, uden Grund ere udraderede.

For at give en Forestilling om Bogstavformerne i R meddeles bag i denne Udgave efter Antiq. Russes 1ste Bd., Pl. I, et Facsimile af de 6 nederste Linjer paa fol. 33b (Guðr. I, V. 9—12). I nederste Linje er i dette indkommet den Feil, at Prik mangler over t i þot.

Denne Skindbog giver os ikke en Optegnelse af Kvæder umiddelbart efter mundtlig Meddelelse, men en Afskrift af et ældre Haandskrift; ti kun paa denne Maade kan mange af de deri forekommende Feil forklares. Sammenlign siden om A. Derimod er det tvilsomt, om R er Afskrift efter et eneste ældre Haandskrift af samme Omfang, eller om det grunder sig paa én Hovedkilde, men ved Siden deraf enkelte Stykker fra andre ældre Haandskrifter ere optagne. For den sidste Mening taler, om end ikke afgjørende, den i R meddelte Tekst af Helg. Hund. II. Ti efter at her Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle er omtalt paa det Punkt i Fortællingen, hvor den hører hjemme, med Henvisning til det første Digt om Helge og med Anførsel af et Vers, der væsentlig overensstemmende findes i dette Digt, saa indskydes siden, efter at Hodbrodds Død er meddelt, 6 Vers, der meddele Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle i en anden, fra Helg. Hund. I mer forskjellig Form (se S. 195). Her er utvilsomt forskjellige Kilder benyttede, om end ikke nødvendig først af den, der har skrevet R.

Bogen blev af Brynjólfr Sveinsson, der 1639 var bleven Biskop i Skálaholt, funden paa Island, ikke mange Aar efter hans Tiltrædelse[1]). At det netop var i 1643, har man vel sluttet deraf, at Bispen selv nederst paa første Side har skrevet dette Aarstal med sit Navnemærke Ⱡ (d. e. lupus loricatus) foran. Men vi faa ikke vide, hvor, hos hvem og hvorledes Bogen blev funden. Brynjólfr lod den afskrive af Jón í Oddgeirshólum paa Pergament og tilføiede selv paa denne Afskrift Titelen: Edda Sæmundi multiscii, som er bleven almindelig. Afskriften fik siden Torfæus[2]); den synes nu at være tabt. Bispen nedsendte

[1]) Stephanius, Notæ uberiores in historiam Danicam Saxonis Grammatici (Sorae 1645) p. 93: „docet utraque Edda, & illa genuina Rhytmica Sæmundi Sigfusoni, vulgo Froda, vel Polyhistoris dicti, quam non ita diu è latebris eruisse præ se fert M. Brynolfus Svenonius; & vulgatior Snorronis Sturlonij . .“

[2]) Se Arne Magnussen i Edda Sæmund. ed. AM. I, p. VII; Catalog over Torfæus's Hskrr. med Arnes Haand (Cod. AM. 435b. 4°, p. 44). Guðbr. Vigfússon formoder, at denne Afskrift brændte i 1728.

til Kjøbenhavn, sandsynlig som Foræring til Kong Frederik den Tredje, den gamle Skindbog, der blev indlemmet i det kongelige Bibliothek[1]). *Torfæus har nederst paa fol. 32b skrevet* hjer vantar vid heilræde Brynhilldar ✱ (*tætved er udraderet noget, som syntes skrevet med lidt ældre Haand*); *og øverst paa fol. 33a har han skrevet* ✱ λογος ακεφαλος. *Øverst paa første Side af det næstsidste af de 8 tomme Blade staar med ny Haand:* her vantar micit i.

Et Brudstykke af et Haandskrift, der har indeholdt samme Digtsamling i en noget forskjellig Form, foreligger i den paa Island skrevne Membran No. 748. 4° i den arnamagnæanske Samling paa Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn, her i Udgaven betegnet ved A. *Arne fik Bogen fra Bær í Flóa paa Sønderlandet. Kun de 6 første Blade høre til Digtsamlingen.*

Ligesom i R *er her overalt skrevet fortløbende. Begyndelsen af et nyt Digt er betegnet ved rød Overskrift og stor rød Initial; Begyndelsen af et nyt Vers ved stor sort Initial. Der er 29 Linjer eller deromkring paa Siden. Begyndelsen af Skindbogen mangler; det første levnede Blad begynder inde i* Hárbarðsljóð *med Ordene* mīna værka þer ser allír menn of sæ. (*V. 19, L. 7*).

Haandskriftet indeholder Hárbarðsljóð *fra nysanførte Ord af fol. 1a—fol. 1b, L. 17* (*Udg. S. 99, sidste Linje—S. 104*).

balldrs drǫmar *1b, 18—2a, 11* (*Udg. S. 135—138*).

Skirnis mal *2a, 11—2b nederst* (*Udg. S. 90—S. 94, V. 27, L. 8*). *De sidste Ord paa fol. 2b er* eñ fráni ormr með firvm. *Efter dette Blad er Lacune, hvorved Slutningen af* Skírnismál *er tabt.*

Det følgende levnede Blad begynder inde i Vafþrúðnismál *med Ordene* sæði dvgir (*V. 20, L. 2*), *og dette Digt er bevaret til Enden: 3a—3b, 10** (*Udg. S. 67—74*). *Derpaa følger*

fra hrǫðvngi konvngi *3b, 9*—4a, 16* (*Udg. S. 75—S. 76b, L. 39*).

grimnis mal *4a, 17—5b, 6** (*Udg. S. 76b, V. 1—S. 88*).

hymis kviða *5b, 6*—6b, 4** (*Udg. S. 105—112*).

fra niðaði konvngi: *de tre nederste Linjer paa fol. 6b* (*Udg. S. 163a*).

Efter fol. 6b er igjen Lacune, hvorved vi har tabt alt, hvad Skindbogen foruden det nævnte har indeholdt af Digtsamlingen.

Den største Del af Haandskriftets øvrige Indhold vedkommer Snorra Edda og er trykt i den AM. Udgave af SnE. II, p. 397—494. Deraf at Haandskriftet nederst paa fol. 6b har Begyndelsen af den prosaiske Indledning til Völundarkviða, maa vi slutte, at det ogsaa har indeholdt heroiske Digte, og da vel rimelig tildels de samme

---

[1]) *Edda Sæm. ed. AM. I, p. VIII.*

som R. *Da det ikke er sandsynligt, at en hel Række af Gudekvæder har fulgt efter Völundarkviða, saa tør vi ogsaa slutte, at de indbyrdes sammenhørende to Blade 1—2 af* A *med rette stilles foran fol. 3—6, der ligeledes indbyrdes høre sammen.*

Dette Haandskrift maa være noget yngre end R *og er rimelig skrevet i Begyndelsen af 14de Aarhundred*[1]). *Det er i Udgaven lagt til Grund ved* Vegtamskviða *eller* Baldrs draumar; *ved de øvrige Digte er det benyttet saaledes, at jeg derfra har optaget i Teksten de Læsemaader, som jeg holdt for rettere eller alderdommeligere end de, der fandtes i* R. *I Anmærkningerne ere alle andre Afvigelser fra* R *anførte med Undtagelse af de blot og bart orthographiske; dog ere ogsaa saadanne nævnte, naar jeg trode, at de mulig kunde have nogen Betydning for Tekstkritiken. Om de Regler, efter hvilke Stykker af dette Hskr., ligesom af de i det følgende nævnte Skindbøger, ere aftrykte, henvises til hvad ovenfor er sagt ved* R.

Skrivemaaden i Skindbogen vil man kunne sé af Aftrykket af Vegtamskviða og af de i Anmærkningerne fra dette Hskr. anførte Ordformer, samt af SnE. II, 397—494; jeg holder det for unødvendigt at omtale den nærmere. Det kan her nævnes, at Krøllen ʾ *over Linjen efter en Konsonant i Slutningen af et Ord kan betegne* r: þytr *Grím. 21;* dᵛpr ɔ: drýpr *Grím. 26;* vinr *Hým. 6; rimelig ogsaa* þvn̦dr *Grím. 21; herpaa var jeg i Anm. til disse Steder endnu ikke bleven opmærksom.*

A *har i det hele yngre Sprogformer end* R; *jeg skal nævne endel spredte Eksempler:* v, vm *er det almindelige i Endelser,* o, om *sjældent;* œ *er blevet til* æ (ę, ė); *Stammevokalen i* søkkvask, gløggr *betegnes ved* ǫ. *Der skrives* igægnvm, frerinn, gerva, *ikke* igognom, frǫrinn, gorva; dyra, dyrvm, *ikke* dvra, dvrom; gvði *Grím. 38, dog* goði *i 39;* giǫrfvm *Hým. 6,* giǫrr *Hým. 38;* bæar *Hým. 26. 27, dog ogsaa* bėia *Grím. S. 75b;* iovm *Grím. 30, ikke* iom; son *Grím. 2, Hým. 11,* vin *Hým. 26, hvor* R *har bevaret Nominativsmærket;* rvndit *Hým. 32 for* hrundit; þer *Hým. 38 for* er; var *Skírn. 17 for* ór, varv *Hým. 33 for* óro; líkr *Hým. 2 for* glíkr. ꝼ *er den almindelige Skrivemaade for Præpositionen,* ꝼyrir *Hým. 88.* þǫktv *Grím. 6,* þaktr *Grím. 15,* sǫktiz *Hým. 24 med* t, *ikke med* þ; Fiallld *Vaf. 44,* ǫldr *Hým. 39,* dæmdag *Hárb. 30,* vndi *Hárb. 30 med* d, *ikke med* þ *eller* ð. *Ogsaa hvor* R *har bevaret Endelserne* omc, azc, *har* A vmz (umz), az. *Det enklitiske* ek *har* A *sjældnere bevaret end* R, *saaledes har* A gladda æc *Hárb. 30;* barða æc *Hárb. 36;* fræistaða *Vaf. 44;* vera *Grím. 1; var Grím.*

[1]) *neppe tidligere. „seculo XIV. ineunte vel antea exaratum“ SnE. ed. AM. I, p. VIII.*

50. Hárb. 40; hafða *Hárb. 39, hvor* R *har* gladdæc, barþac, freistaþac, berac, varc, hafdac; *dog Grím. 52* sagðac A = sagða R. A *skriver* dæilldag *Vaf. 55;* dæmdag *Hárb. 30, hvor* R *har* deildac, dọmþac, *dog Hárb. 23* varðak A = bardag R, *Hárb. 24* fylgdag AR, *Hárb. 24* sættak A = sẹttac R. *I Skírn. 20 skriver* A m̄ ænkis, R MANZcis; *Skírn. 24* A manz ænskis, R MANZcis.

***Men naar vi sé bort fra Sprogformernes Ælde, maa begge Haandskrifter siges at være væsentlig lige gode; i de enkelte Tilfælde, hvor de afvige fra hinanden, har snart det ene, snart det andet bevaret det ægte og oprindelige. Vi har i* R *og i* A *ikke indbyrdes uafhængige Optegnelser af to forskjellige Mænd, der hver for sig nedskrev Digtene, som de havde hørt dem i Folkemunde; men begge Haandskrifter stamme utvilsomt (for de Digtes Vedkommende, som findes baade i det ene og det andet) fra én og samme skriftlige Kilde, dog ikke umiddelbart, men gjennem flere Mellemled. Tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom give allerede de saagodtsom ordret overensstemmende prosaiske Stykker i flere Digte (Grímn., Skírn., Völund.). Men det er ogsaa tydeligt af andre Omstændigheder: de følges ofte ad ved tilfældig Omskiftning i Skrivemaaden, saaledes har i Grím. 45 begge i L. 6* ẹgis, *i L. 7* ægis; *i Hárb. 24 begge i L. 2* fylgdag, *i L. 4* sẹttac R, *ligesom* sættak A; *Hárb. 48, L. 3 begge* mvntv, *men Hým. 26* Mvndo R, Mvndv A. *De have mange Feil tilfælles, hvoraf nogle ikke vel kan forklares uden som Afskriverfeil; saaledes synes paa følgende Steder, hvor begge Hskr. stemme overens, Teksten feilagtig: Vaf. 27, L. 4—6 mangler; Vaf. 31, L. 4—6 mangler; Vaf. 34, L. 2 t. d. e.* fróðan *for* svinnan; *Grím. 17, L. 6* oc *for* at; *Grím. 18, L. 6* vito (vitv) hvat *for* vito við hvat; *Skírn. 1, L. 1—2 Stavrim mangler; Skírn. 7, L. 2* ænn manni A, EN MAN R *for* manni; *Skírn. 12, L. 3 mangler; Hárb. 22, L. 4 og 36 mangler* þá; *Hárb. 44, L. 3* skægvm A, scogom R *for* haugum; *Hárb. 45, L. 3* scoga R, skoga A *for* hauga. *Ved gjentagen Afskrivning ere dog flere Afvigelser fremkomne, til hvilke vi ikke altid kan paavise Anledningen; vi sé saaledes, at Digtenes Rækkefølge tildels er forskjellig i de to Hskrr., uden at vi kan slutte, i hvilken Orden de har fulgt paa hinanden i Stammehskr. Da Völundarkviða i* A *følger umiddelbart efter Hýmiskviða, saa maa Lokasenna enten aldeles have manglet i dette Hskr. eller ogsaa den prosaiske Indledning have havt nogen anden Form end i* R, *ti Ordene* sem nú er sagt *(L. 4) kan kun staa, naar Hým. er det umiddelbart foranstaaende Digt. Jeg finder ikke noget Spor til, at Teksten i* A *ved de Digte, som ogsaa findes i* R, *foruden den for begge disse Hskrr. fælles Kilde skulde forudsætte ved Siden*

deraf Benyttelsen af et andet ældre Hskr. (ti af Linjen ænn brimir sverða *S. 85b kan dette ikke med Sikkerhed sluttes); men* Baldrs draumar *er vel hentet fra en anden Kilde, ti havde dette Digt staat i Stammehskr. for* R *og* A, *saa vilde det neppe mangle i* R.

Disse to Skindbøger ere de to eneste bevarede Haandskrifter, ældre end 17de Aarhundrede, der indeholde en Samling af de mythisk-heroiske Kvæder, som her udgives; dog give andre gamle Skrifter, som senere skal omtales, Kundskab om andre lignende Samlinger eller om andre Recensioner af samme Samling. Et af de forhen nævnte Digte findes alene for sig fuldstændig afskrevet i et gammelt Haandskrift.

Af Völuspá *er der nemlig en Afskrift, som er trykt her i Udgaven S. 19—26, i det Stykke af* Hauksbók, *som findes i den Arnamagnæanske Samling No. 544, 4°; denne Afskrift ligesom Hauksbók idethele har jeg betegnet ved* H. *Om dette mærkelige Haandskrift gives udførlig Underretning af P. A. Munch i Ann. f. nord. Oldk. 1847, navnlig S. 180—198; af Jón Sigurðsson i Antiq. Tskr. 1846—1848, S. 108—115; af Guðbrandr Vigfússon i Biskupa ss. I, S. XI—XIX, og af Jón Þorkelsson i Fortalen til Nokkur blöð úr Hauksbók, Reykjavík 1865. Af de gjennem disse Afhandlinger meddelte Oplysninger skal her fremhæves, at Haandskriftet, som for største Delen er skrevet med Hauk Erlendssøns egen Haand, er kommet fra Vestfjordene: Arngrímr Jónsson fik Bogen fra Ögr i Ísafjarðarsýsla; vest i Island synes ogsaa Hauk selv og Teit Paalssön, der i 14de Aarhundred eiede Bogen, at have boet. Afskriften af Völuspá er 7de Stykke af Skindbogens Indhold, som Arne Magnussön opregner det (6te Stykke er Delineatio urbis Hierosolymorum); den er ikke skreven med Hauks egen Haand, men af en anden Islænding, efter Jón Sigurðsson neppe senere end 1330. Afskriften indtager omtrent* 2½ *Side; den begynder med tredje Linje paa Siden; gammel Overskrift mangler. Paa samme Side staa øverst to Linjer, som Jón Sigurðsson har læst saaledes:* þar ... sionvm ok rioða með keflit allt ok rist .... krossin með keflis endanvm ok vigðu siðan | ...... ser (?) g.. gv in nomine patris. *Han bemærker derom: „Hvortil denne Stump hører, véd jeg ikke. I Cod. AM. 281. 4° [hvori findes Stykker afskrevne efter Hauksbók paa en Tid, da denne var fuldstændigere end nu] finder jeg det ikke; det lader kun til at der berettes om nogle Indvielses-Ceremonier. Altsaa maa vel næste Blad foran Völuspá være tabt."*

Pergamentet er paa de tre Sider i H, *hvor Völuspá er afskreven, meget slidt og mørkt, saa at mange Bogstaver og hele*

Ord i Afskriften nu ere meget vanskelige at læse eller endog ulæselige. Jeg har søgt nøiagtig at angive, hvad der er tvilsomt, men det tør vel være, at gjentaget Eftersyn af skarpe og øvede Øine ogsaa paa andre Steder vil kunne rette min Læsning. Navnlig er det meste af de 3 nederste Linjer paa anden Side saagodtsom ulæseligt. Bag i Udgaven meddeles en Kopi af de 4 nederste Linjer (46,7 fra triggiar. *47. 48. 49), i hvilken Originalens Bredde gjengives, saa at man kan sé, hvor stort Rum det, som nu er ulæseligt, har indtaget; derimod gjør denne Kopi ikke Krav paa nøiagtig at gjengive Bogstavformerne i* H.

Der er mange og væsentlige Forskjelligheder mellem de to Afskrifter, vi har af Vǫluspá som Helhed; hver af dem har bevaret mange ægte Stropher, Linjer og enkelte Udtryk, som i den anden ere tabte eller forviskede; ogsaa i Versenes Rækkefølge afvige de meget fra hinanden. Dette vil man tydelig sé ved følgende Sammenligning, i hvilken jeg oftere ikke har taget Hensyn til den forskjellige Inddeling af Stropherne.

R Strophe	H Strophe	R Strophe	H Strophe
1—20	*1—21*	*43*	*31*
21—25	*26—29*	*44*	*37—38*
26—28	*22—24*	*45*	*39—40,1—4*
29—34	*mangler*	*46—48*	*42—44*
35,1—4	*mangler*	*49*	*41*
35,5—8	*30,5—8*	*50—51*	*45—46*
36	*mangler*	*52*	*mangler*
37—38	*34—35*	*53*	*jfr. 48—49*
39—40	*25*	*54—61*	*50—57*
41—42	*32—33*	*62*	*59*

Særlig mærkes, at R *7,3—4; 15,9—10 mangle i* H.

Derimod mangle H *7,3—4; 11,5—6; 13,5—8; 30,1—4; 36; 38,3—4; 40,5—8; 47; 48,1—4 (bortsét fra andre Afvigelser i denne Strophe); 53,5—6; 58 i* R.

Paa enkelte Steder har de to Afskrifter Udtryk, der svare til hinanden i Mening, men som i Lyd og Træk gaa vidt fra hinanden; jvfr. saaledes 40,1 Austr sat R *med* Austr býr H; *44,5—6* fjölð veit hon fræða, fram sé ek lengra R *med:* framm sé ek lengr, fjölð kann ek segja H; *56,3—4*: gengr Óðins sonr við úlf (*skulde hede* orm) vega R *med:* man (?) Óðins sun ormi mœta H.

Disse store Forskjelligheder synes at vise, at de to Afskrifter udspringe fra forskjellig Tradition, og ikke stamme fra samme skriftlige Kilde. Dog ere Afskrifterne i R *og* H *nærmere beslægtede med hinanden end de hver for sig ere med de Afskrifter*

af enkelte Vers af Völuspá, som foreligge i 3 Hskrr. af Snorra-Edda (se om disse nedenfor). Herpaa skal anføres nogle Eksempler, hvorved Tallene have Hensyn til den først trykte Tekst af Völuspá og „a“ betegner RH, *„b“ Afskrifterne af SnE. 3,2. a.* þar er Ýmir bygði; *b.* þat (þar U) er ekki var. *5. a. L. 9—10 foran L. 7—8. b. L. 7—8 foran L. 9—10. 12,7. a.* Reginn. *b.* Rekkr. *13,4.* Hanarr. *b.* Hár *eller* Hárr. *15,2. a.* Dólgþrasir. *b.* Dólgþvari. *15,3. a.* Haugspori. *b.* Hugstari. *15,4.* hlęvangr R; hlevargr H. *b.* hleðiolfr rW; hleiþolfr U. *15,5—6 kun i b; mangler i a. 16,3. a.* Fjalarr. *b.* Falr. *19,3. a.* ausinn. *b.* heilagr. *38,1. a.* sa hon R; sier hon H. *b.* veit ek. *39,1. a.* Sá (Ser H) hon þar. *b.* Skulu þar. *39,7. a.* svg R; savg H. *b.* kvelr. *57,1. a.* ter sortna. *b.* mun sortna. *64,1. a.* sér hon. *b.* veit ek; *det samme Forhold i 55. 56. Herimod kan ikke Enkeltheder veie op, som at i 11,9* W *ligesom* RH *har* Ái, *medens* rU *har* Óinn, *der maa være det rette, da* Ái *siden nævnes; at* H *i 40,1 har* býr *ligesom Codd. af SnE., medens* R *har* sat; *at* H *og Codd. af SnE. i 50,7 har* niðfölr, R neffölr. *Navnlig maa det mærkes, at* R *og* H *har endel Feil tilfælles; saaledes i 11,9* Ái *for* Óinn; *13,4* Hanarr *for* Hannarr; *13,10* Eikinskjaldi, *der rimelig er feilagtigt; 15,5—6 mangler i begge; 17,1* þriar *for* þrír; *24,7* vígspá *for* vígská; *enkelte af disse Feil kan være indkomne allerede ved Digtets mundtlige Forplantning; men andre, især* þriar *for* þrír, *synes at give et Vink om, at uagtet de to Afskrifters Tekster i det væsentlige grunde sig paa to forskjellige, om end beslægtede, Optegnelser efter mundtlig Tradition, saa er dog ved Siden heraf i den ene af dem benyttet en Optegnelse, der har stammet fra samme skriftlige Kilde som den anden Afskrift.*

Et Par Kvæder, der maa siges at være ensartede med de i den gamle Samling optagne og som derfor nyere Afskrivere og Udgivere med rette har forenet med disse i én Samling, findes alene for sig afskrevne i gamle Skindbøger:

Rígsþula (*Navnet* Rígsmál *bør forkastes, se Tillæg til Digtet*) *findes paa et Blad i Cod. AM. 242 fol. Denne Skindbog, der i Udg. er mærket ved* W, *codex Wormianus, Orms-Edda, eiedes tidligere af Arngrímr Jónsson, der gav den til Ole Worm (Catal. codd. perg. quos ... possidet Arnas Magnæus, cod. AM. Nr. 435 a. 4°. vita Sæmundi i Edda Sæm. ed. AM. I, XVI). Haandskriftet, hvori der er mange Lacuner, vedkommer forøvrigt Snorra Edda; det er, ligesom alle Hskrr., efter hvilke Digtene i den saakaldte Sæmundar Edda ere udgivne, skrevet af en Islænding og er rimelig fra Midten af 14de Aarh. (SnE. ed. AM. II, p. VI). Digtet (Udg. S. 141—149) begynder øverst paa Siden uden Overskrift; det strækker sig over begge Bladets Sider, saa at*

ogsaa anden Side er fuldt beskreven, og intet tyder paa, at Digtet der er sluttet. Følgende Blad mangler nu, og paa dette har Digtet sikkert været fortsat; ligesaa mangler nærmest forudgaaende Blad. Vi har i dette Hskr. ikke første Optegnelse af Rígsþula efter mundtlig Tradition, men Afskrift efter et ældre Hskr.; dette viser f. Eks. Skrivfeilene i V. 39. Ligeledes ere alle i det følgende nævnte Digte kun bevarede i Afskrifter efter ældre Haandskrifter.

Hyndluljóð (*Udg. S. 152—162*) *er skrevet i* Flateyjarbók, *No. 1005 fol. i det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn gl. Samling. Haandskriftet er her betegnet ved* F; *da Fortalen til den fuldstændige Udgave af det endnu ikke er kommen, henvises midlertidig til Müllers Beskrivelse i Sagabibl. III, 437—449.* F, *som af Biskop Brynjolv blev erhvervet fra Flatey i Breiðifjörðr, er skreven fra 1387—1395, for største Delen af Præsterne Jón Þórðarson og Magnús Þórhallsson; Hyndluljóð er afskrevet af den sidstnævnte og, da Digtet er tredje Stykke i Bogen og staar paa Spalte 4—5, maa det have været ved 1387. Digtet har rimelig fundet sin Plads i Hskr. paa Grund af sin Forbindelse med de som 7de Stykke optagne Slægtregistre (Flat. I, 24—26), i hvilke ligeledes de navnkundigste Kongeætter føres op til Halvdan den gamle og hans 18 Sønner (Keyser, Efterladte Skrifter I, 247).*

Da R *danner Grundlaget for nærværende Samling, har jeg ved Ordningen af de hidtil nævnte Digte i det hele holdt mig til den. I to Tilfælde var det nødvendigt at afvige fra den gamle Skindbog: at et af de Digte, hvori Thor optræder, Alvíssmál, stilles efter Kvædet om Volund, som dog maa kaldes en Heros, har vist ingen dybere Grund, og derved adsplittes ialfald det sammenhørende; og at Digtet om Helge Hjorvardssøn bør staa foran første Digt om Helge Hundingsbane, er klart. Tillige har jeg, da det syntes ønskeligt at holde sammen de Digte, som hørte til samme Hovedgruppe, ladet Vegtamskviða følge umiddelbart efter de i* R *bevarede Gudekvæder; og herefter er trykt Rígsþula og Hyndluljóð, da disse Digte føre over fra Gudesagnene til de heroiske Sagn. Hvis man ikke vilde binde sig til* R, *kunde man ordne Gudekvæderne paa forskjellige Maader efter forskjellige Synspunkter. Først maatte ialfald stilles Völuspá, som omfattende den hele Mytheverden; da Spaadommen kvædes for Odin, kunde man derfra naturlig gaa over til de Digte, som nærmest ere knyttede til Odin: Hávamál, Vegtamskviða, Vafþrúðnismál, Grímnismál; herefter kunde følge Hárbarðsljóð, hvori Odin (som Haarbard) og Thor træde op imod hinanden; saa de Digte, der nærmest høre til Thorsmythen: Þrymskviða, Alvíssmál, Hýmis-*

kviða, og Lokasenna (skjønt dette sidste fører den hele Gudeflok frem); endelig et Digt fra Frøysmythen: Skírnismál.

Jeg har ligeledes beholdt i det hele uden Forandring de i ubunden Stil meddelte Stykker i R, *uagtet de ofte mindre godt passe til Digtene; undertiden kan Forvirringen være forvoldt ved Afskrivere, som i de indledende Stykker foran H. Hjörv. og Sigrdr., men Feilen maa andensteds rimelig hidrøre fra Digtenes Samler, saaledes i Fortællingen foran Lokasenna (se Anm.); i Indledningen til Reginsmál, hvor det fortælles, at Sigurd kaarer sig Hesten Grane, uagtet Gripisspá er indsat foran, hvilket Digt lader Sigurd paa Granes Ryg komme til Griper.*

Vort Kjendskab til mange af de Kvæder om Guder og Heroer, som ere optagne i den nævnte gamle Samling, betrygges og udvides ved Snorra Edda *eller egentlig* Edda *uden nærmere Bestemmelse. De Haandskrifter af dette Værk, som vi her behøve at tage Hensyn til, ere følgende:*

Codex regius, Konungs-Edda, No. 2367. 4°, paa det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn, gl. Samling, her betegnet ved r; *skreven rimelig i første Halvdel af 14de Aarh. og kjøbt af Biskop Brynjolv i Skaalaholt 1640.*

Codex Wormianus, W; *se S. XXIV.*

Uppsala-Edda, her mærket U, *skreven ved Aar 1300. Skindbogen, som fra først af vistnok eiedes af en af Sturlungerne og som længe bevaredes i Borgefjorden, blev af Jón Rugmann bragt til Sverige og kom siden i Grev Magnus Gabriel de la Gardies Eie; han gav den i 1669 til Univ.-Bibl. i Upsala. Det af Indholdet, som hører til Edda, er trykt i SnE. ed. AM. II, 250—396. Om Bogen se Dipl. Isl. I, 498 f.*

Cod. AM. 748. 4°, A; *omtalt S. XIX ff.*

Cod. AM. 757 4°; et meget fillet og utydeligt Brudstykke, skrevet omkring Midten af 14de Aarh., trykt i SnE. II, 501—572.

Cod. AM. 1eß fol., trykt i SnE. II, 573—627. Skindbogen, som vistnok har været i en af Sturlungernes Eie, er skreven i 1ste Halvdel af 14de Aarh., efter 1310 (jfr. Dipl. Isl. I, 503 f.).

Orms-Eddu-brot, Wb, *Brudstykke, nu kun paa 1½ Blad, fra omtrent samme Tid som* W *og bevaret sammen med dette Hskr.; trykt i SnE. II, 495—500.*

I Eddas første Afsnit, Gylfaginning, *der giver et Omrids af den mythiske Verdenshistorie, anføres Stropher af mange af de i den før omhandlede Samling optagne Gudekvæder; de indledes enten med Nævnelse af det enkelte Kvædes Navn (f. Eks.* Svá segir í Völuspá) *eller af dens Navn, i hvis Mund Strophen er*

lagt (f. Eks. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir), *eller med et aldeles ubestemt:* Svá sem hér segir *ell. lign. Der anføres af Völuspá 28 Stropher (dog ikke alle fuldstændig, én to Gange), en hel Del af Vafþrúðnismál og Grímnismál, enkelte af Hávamál, Skírnismál og Lokasenna. Kun én Strophe af et af de heroiske Digte (Fáfnismál) citeres; desuden én Strophe af* „Völuspá hin skamma", *som vi gjenfinde i det i Flatebogen optegnede* Hyndluljóð, *hvilken Omstændighed bestyrker, at man i nyere Tid har havt Ret i at føie dette Digt til de i den gamle Samling forenede Gudekvæder. Nøiagtig Paavisning af disse Citater i Gylfaginning er given i Anmærkningerne til de enkelte Digte og Stropher. Ogsaa de i prosaisk Form meddelte Fortællinger i Gylfag. bør tages paa Raad med, naar vi helt igjennem skal søge at restituere Kvædernes ægte Form, ti disse Fortællinger grunde sig hovedsagelig paa Vers, og vi kan da ofte gjennem Ordene i den prosaiske Fremstilling skimte den Form, hvori et Digt eller en Strophe har været kjendt af Snorre Sturlassøn; der synes nemlig ikke at være tilstrækkelig Grund til at forkaste Udsagnet i den kun omtrent 60 Aar efter Snorres Død skrevne Uppsala-Edda (AM. Udg. II, 250), at han har sammensat ogsaa Gylfaginning*[1]). *Saaledes sé vi f. Eks. af den prosaiske Fortælling i SnE. I, 62, at Snorre har kjendt Linjerne:* þeir er hörg ok hof hátimbruðu *i Vspá I, 7; af SnE. I, 72, at han i Vspá I, 20 har kjendt Udtrykket* ór þeim sal (*men ikke* sæ). *Ogsaa i Prosafortællingen finde vi én Strophe (15de) af Fáfn. benyttet.*

I det andet Afsnit af Edda: Skáldskaparmál, *som af de gamle énstemmig tillægges Snorre, anføres V. 43 af Grímnism. og V. 20. 30 af Alvíssm. De i Prosa meddelte Oplysninger om Skaldebetegnelser for Guder eller forskjellige Gjenstande i Naturen har ofte Hensyn til Udtryk i de Gudekvæder, af hvilke Stropher ellers i Snorres Værk citeres: saaledes ere flere af de i SnE. I, 472 opregnede Navne paa Sol og Maane hentede fra Alvíssm. 16. 14; Udtrykket* bölvasmiðr *om Loke (SnE. I, 268) gjenfindes i Lok. 41, ligesom Forfatteren ved* rægjandi goðanna *vel har tænkt paa Lok. 55; o. s. v. Men af større Betydning er Skáldskaparmál for de før nævnte heroiske Digte; ti her fortælles i Korthed efter gamle Kvæder Volsungesagnet lige-*

---

[1]) *Vi kan her og i det følgende sé bort fra, at enkelte Stykker i Gylfaginning rimelig ikke har hørt til Skriftet i dets ældste Form, f. Eks. Cap. 10 (SnE. I, 54 f.) om* Nótt *og hendes Æt (jfr. Bergmann Fasc. de Gulfi p. 37), ti disse Stykker kan ialfald ikke være meget yngre end Snorres Tid.*

fra Æsernes Bod for Otr; to Stropher af Fáfnismál anføres i denne Fortælling. Ogsaa synes Forfatteren at have havt Reginsm. V. 23 for Øie, hvor han nævner (I, 330) systir Mána *blandt Skaldeudtryk for Solen. Ved Fortællingen om Halvdan den gamle (SnE. I, 516) og hans Ætlinger (I, 522) har vistnok ved Siden af andre Kilder Hyndluljóð været benyttet.*

Snorra Edda er af saameget større Vigtighed for den kritiske Behandling af Digtene, fordi den Tekst af disse, som dette Skrift lærer os at kjende, ikke udspringer fra samme skriftlige Kilde som den, der foreligger os i R. *Forfatteren af Edda kan ikke have kjendt noget Haandskrift af den Digtsamling, som er os levnet, saaledes som Müller (Sagabibl. II, 100 f.) mener; han ytrer sig herom saaledes: „Jevnligen citerer Snorres Edda enkelte Stropher af de Sange, den anden Samling har opbevaret; men de Sange, som Snorres Edda helt har optaget, er netop saadanne, der slet ikke findes i den anden Samling, hvilken Omstændighed neppe kunde være blot Tilfældets Værk. Dette antyder, baade at den saakaldte Sæmunds Edda maa være ældre end Snorres, og at der ingen anden Samling gaves af de ældste Sange.“ Disse Grunde synes ikke overbevisende: de Kvæder, som i sin Helhed ere optagne i Snorra Edda, ere med Undtagelse af Grottesangen alle af navngivne Skalde og digtede i kunstigere Versemaal; deres fuldstændige Optagelse kan da her intet bevise, især da Edda tillige optager mangfoldige Brudstykker af navngivne Skaldes Digte. Og hvad Grottesangen angaar, saa er der Grund til at tro, at først en senere Afskriver har meddelt den i sin Helhed (se S. 325a Anm.); men selv om allerede Forfatteren havde optaget den fuldstændig, saa kunde heraf intet sluttes, saameget mindre, som den største Del af Völuspá, navnlig hele Afsnittet om Guders og Jotners sidste Kamp, er optagen i Snorra Edda, uagtet dette Kvæde ogsaa findes i vor Digtsamling; paa den anden Side anfører Snorre kun enkelte Stropher af flere Digte, som ikke* R *har. Meget synes tværtimod at vise, at Snorre ikke kan have kjendt vor Digtsamling; havde dette været Tilfældet, havde han rimelig tilføiet mangt et Sagntræk, som vi nu savne hos ham, og navnlig maatte han vistnok have fortalt mangt anderledes, end han nu har gjort. Dog bliver det ofte umuligt at afgjøre, om Snorre har kjendt et Digt eller ikke.*

Første Strophe i Hávamál er i Digtet lagt i Odins Mund, medens den i SnE. kvædes af Gylve. Denne Forandring kan Snorre have foretaget paa egen Haand, men det er dog muligt, at han havde hørt Strophen i anden Forbindelse, end den, hvori R *har den; ti der er i SnE. intet Spor til, at Forfatteren har*

kjendt Hávamál som Helhed. Mythen om Suttungsmjøden er i SnE. fortalt efter andre Kilder; der siges intet om, at Rimturserne gaa til Valhall for at spørge efter Bolverk (Háv. 109), eller om, at Odin har svoret Suttung Ed (Háv. 110); voveligere er det at slutte noget deraf, at der i SnE. ingen Hentydning er til Mythen om Billings Datter (Háv. 96—102). Sidste Afsnit af Háv., som man i nyere Tid har kaldt Rúnatalsþáttr Óðins, *synes Snorre at have kjendt, hvilket vi tør slutte af Ynglingasaga; jævnfør:* Óðinn kunni svá gera, at í orrostum urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir, en vápn þeira bitu eigi heldr en vendir *(Cap. 6) med Háv. 148*[1]); Þat kunni hann enn at gera með orðum einum, at sløkkva eld ok kyrra sjá ok snúa vindum hverja leið er hann vildi *(C. 7) med Háv. 152. 154;* stundum vakti hann upp dauða menn ór jörðu eða settist undir hanga *(C. 7) med Háv. 157; kanské er ogsaa Háv. 138 Kilden, om end ikke den eneste, til:* er hann var at kominn bana, lét hann marka sik geirsoddi *(C. 10); Háv. 158 til:* Þat var háttr hans, ef hann sendi menn sína til orrostu eða aðrar sendifarar, at hann lagði áðr hendr í höfuð þeim ok gaf þeim bjanak; trúðu þeir, at þá mundi þeim vel farast *(C. 2).*

Den prosaiske Fortale til Skírnismál i R *og* A *kan Snorre ikke vel have kjendt, thi hos ham er det Njord, som beder Skirner spørge Frey, om hvem det er, som har gjort ham vred, medens det hist er Skade. — Af Hárbarðsljóð er intet Spor i SnE.; i Digtet siges (V. 19) at Thor kastede Thjasses Øine op paa Himlen (jfr. Brages Vers i SnE. I, 318); dette strider mod Fortællingen i SnE. I, 214; og i SnE. siges intet om, at Trællene efter Døden komme til Thor. Dog tør man heraf neppe slutte, at Snorre ikke har kjendt Digtet. Dette synes derimod sikkert at være Tilfældet med Hýmiskviða, ti Snorre fortæller (I, 166—170) Mythen om Hymer efter en anden Kilde, uden at nævne flere væsentlig afvigende Træk, som findes i Hýmiskviða. — Lokasenna synes Snorre ikke at kunne have havt skreven for sig; ti han anfører et Vers, som er opstaat ved Sammenblanding af tre forskjellige, og kan da kun have citeret efter Hukommelsen. Hans Fortælling om Fimafengs Drab stemmer ikke overens med den prosaiske Fortale i* R, *og han kan derfor ikke vel have kjendt denne. Det prosaiske Stykke efter Digtet fortæller, at Lokes Søn Narve blev omskabt til en Ulv; i SnE. heder det derimod, at det var Vale. — Mythen om Thors Hammerhentning nævnes ingensteds i SnE., men deraf vover jeg dog ikke at slutte,*

---

[1]) *Snorre har kanské forstaat* bitat þeim vápn né velir *som „deres Vaaben bide ligesaalidt som Kjæppe".*

at Þrymskviða har været Forfatteren ubekjendt. Derimod synes det tydeligt, at Snorre ved Fortællingen om Balders Død (I, 172 ff.) ikke har benyttet Vegtamskviða; dog gjøre Ordene: „Baldr enn góða dreymdi drauma stóra ok hættliga um líf sitt. En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín“ *det rimeligt, at Snorre har kjendt et Kvæde, der havde en Strophe, som stemte overens med Vegt. Str. 1. Alene i Uppsala-Edda (SnE. II, 296) nævnes blandt Skaldebetegnelser for Odin* aldinn gautr, *hvilket Udtryk vistnok er laant fra Vegtamskv.*

Hvilke af de i R *optagne Volsungekvæder Snorre har kjendt og hvilke ikke, lader sig kun for en ringe Del tilnærmelsesvis bestemme. Sigurðarkviða II (Reginsmál) har han benyttet; af Fáfnismál anføres Stropher, dog synes det tvilsomt, om han har havt Slutningen af dette Digt og Sigrdrífumál i samme Form som i* R, *ti Valkyrjen, hvis Tryllesøvn Sigurd bryder, kalder sig hos Snorre (I, 360) Hild (jfr. Helr. Br. V. 7), ikke Sigrdriva. I hans prosaiske Fortælling finde vi Gjengivelse af Stropher i* Sigurðarkviða hin skamma, Atlakviða *og* Atlamál. — *I Fortællingen om Sørles og Hamders Død, der grunder sig paa forskjellige Kilder, slutte Ordene:* „Þá mælti Hamðir: Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði“ *(SnE. I, 370) sig til Hamðism. 28, men at Snorre ikke har havt for sig hele dette Digt, som det er optegnet i* R, *og navnlig ikke V. 13, vise temmelig sikkert Ordene:* En er þeir kómu á leið, þá spurðu þeir Erp — — — betr væri nú at Erpr lifði (*se SnE. I, 368*).

Snorre synes saaledes ikke at kunne have havt for sig noget Haandskrift af den Digtsamling, som vi kjende fra R. *Bergmann (Poëmes Isl. p. 174 f.) og Rosselet (Isl. Literatur: Ersch u. Gruber Encycl., II. Sect., 31 Theil, S. 253b. 265b) har fremsat den modsatte Mening, at Samleren af Kvæderne har kjendt og benyttet Snorra Edda; de beraabe sig paa den store Lighed i Udtryk, som paa flere Steder*[1]) *findes mellem SnE. og prosaiske Stykker i* R, *og udhæve navnlig Indledningen til Lokasenna, hvor SnE. har den rigtigere Fremstilling. Men Overensstemmelsen i Udtryk forekommer mig her ikke at være saa stor, at den nøder os til at antage én skriftlig Original, og ligesaalidt ved de andre prosaiske Stykker, naar jeg undtager Indledningen til Guðr. hvöt:*

---

[1]) *De Steder, hvilke det her gjælder, ere: Skírnism. S. 90a jfr. SnE. I, 120; Lok. S. 113—114a jfr. SnE. I, 336—338; Lok. S. 122b—123 jfr. SnE. I, 182—184; de prosaiske Stykker i Sig. II, S. 212—215 jfr. SnE. I, 352—358 øverst; Fáfnism. S. 219a jfr. SnE. I, 358; de prosaiske Stykker i Fáfn. S. 223*

leβ (SnE. II, 574); Varianter i Parenthes fra r.

Eptir þat sneri (fór) hon til sjóvar ok hljóp á sjóinn ok vildi drekkja (týna) sér, en hana rak yfir fjörðinn, ok kom hon þá á þat land, er átti Jónakr konungr. En er hann sá hana, tók hann hana til sín ok fékk hennar; þau áttu iij sonu þá er svá heita: Sörli ok Erpr ok Hamðir (Sörli, Hamðir, Erpr); þeir vóru allir svartir sem hrafn á hárslit sem Gunnarr ok Högni ok aðrir Niflungar. Þar fœddist upp Svanhildr dóttir Sigurðar sveins, ok var allra kvenna fegrst (*saa* r). Þetta spurði Ermenrekr (Jörmunrekkr) konungr inn ríki . . .

R.

Guðrún gékk þá til sævar, er hon hafði drepit Atla; gékk hon út á sæinn ek vildi fara sér; hon mátti eigi sökkva. Rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs; hann fékk hennar;

þeira synir vóru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir.

Þar fœddist upp Svanhildr Sigurðar dóttir;

hon var gipt Jörmunrekki enum ríkja.

Her tror jeg det ligger nær at antage, at SnE. er benyttet i Digtsamlingen: den mere kortfattede Fremstilling i Indledningen til Guðr. hvöt slutter sig i det hele nær til SnE., og navnlig maa udhæves, at den tværtimod Digtet gjør Erp til Gudruns Søn og at den ligesom leβ *har den unaturlige Rækkefølge* Sörli ok Erpr ok Hamðir. *Hvad enten nu denne Indledning skriver sig fra den oprindelige Samler af Digtene eller fra en senere Afskriver, saa kan dog Benyttelsen af SnE. i Digtsamlingen kun have været meget sparsom ved de prosaiske Stykker, og slet ingen kan paavises i selve Digtene.*

Sammenligningen af den Tekst af Völuspá, som foreligger i Hskrr. af SnE., med Teksten i R *synes klart at vise, at begge Optegnelser ikke kan stamme fra samme skriftlige Kilde, ti som jeg ovenfor (S. XXIII) tror at have vist, giver* R *og* H *to væsentlig uafhængige Optegnelser efter forskjellig mundtlig Tradition, men disse to Optegnelser staa hinanden dog indbyrdes meget nærmere, end nogen af dem staar Optegnelsen i SnE.; jeg har der ogsaa nævnt flere Afvigelser mellem SnE. paa den ene Side og* RH *paa den anden Side, som alene synes at kunne forklares som Forandringer i Digtet, der ere blevne til under dets mundtlige Forplantning. Ogsaa ved de i SnE. anførte Stropher af andre Kvæder finde vi flere Afvigelser fra* R *(og* A*), der snarest synes at burde forklares paa denne Maade: Grímn. 36,6:* geira höð *i Gylf.;* geiravlvl R, gæirrǫmvl A. *Grímn. 44,6:* Bifröst *Gylf.;* Bilröst RA *(ligesaa ved*

—224 jfr. SnE. I, 358; Fáfn. S. 226b jfr. SnE. I, 360; Dráp Nifl. S. 264 jfr. SnE. I, 364; Guðr. hvöt S. 311a jfr. SnE. I, 366—368.

Fáfn. 15). Skírn. 42,2: löng er önnur *Gylf.;* langar ro tvær R; *om det i Gylf. anførte Vers af Lok. er talt S. XIX. Udtrykket i SnE. synes oftere yngre end Digtsamlingens: jfr. Vspá I, 3:* þat (þar) er ekki var *SnE. med* þar er Ýmir bygði; *Vspá I, 57:* mun sortna *SnE. med* tér sortna; *Grímn. 44:* Bifröst *SnE. med* Bilröst.

Jeg har ved alle Stropher, som anføres i SnE., nævnt i hvilke Hskrr. af dette Værk de ere bevarede. Jeg skal her kun antyde Forholdet mellem de tre Haandskrifter, i hvilke Gylfaginning findes, forsaavidt det her vedkommer os. r *og* W, *som indbyrdes ere nær beslægtede, staa fjærnt fra* U. W *har ofte rigtigere Læsemaader end* r, *uagtet den er yngre, og i den store Udgave er* r *ikke sjælden fulgt, hvor dens Tekst er fremkommen ved Skrivfeil, medens* W *har bevaret det rette. I Upsala-Edda er Fremstillingen jævnlig langt mere kortfattet, saa at vi der savne mange Stropher af de gamle Kvæder og mange Afsnit eller enkelte Udtryk, som grunde sig paa Kvæderne; i Skáldskaparmál er endog Volsungesagnet her slet ikke fortalt, men kun de Skaldekjendinger for Guldet nævnte, som derfra har sin Oprindelse (se SnE. II, 321). Mange Forvanskninger i det enkelte røbe en ukyndig Afskriver, og navnlig ere Versene ofte meddelte i en aldeles meningsløs Form, se f. Eks. ved Vafþr. 31. 45; Lok. 47; men det er tydeligt, at det Hskr., hvorefter* U *er afskreven, har havt Versene af de gamle Gudekvæder i en Tekstform, der nærmere end den, vi finde i* rW, *har sluttet sig til Digtsamlingens, saaledes stemmer* U *ved følgende Læsemaader overens med* R, *medens* rW *afvige: Vspá 3,2* hvergi (ekki rW); *10,5* þeir (þar); *10,6* gerþv (gǫrðuz); *19,1* standa (ausinn); *26,1* þar (þat); *45,5* i heimi (með hölðum); *57,2* sigr (sökkr); *Vaf. 51,3* slocnar (sortnar).

Fortællingen om Volsungerne findes fuldstændig kun i r, *den sidste Del deraf ogsaa i Cod.* leβ, *som er beslægtet med* r, *men dog selvstændig, og som ofte har rettere Tekst; dette Brudstykke begynder SnE. I, 362 midt i Fortællingen om Brynhilds og Gudruns Trætte ved Aaen. — Nogle Henvisninger til de gamle Gudekvæder tilhøre kun enkelte Hskrr. af Skaldskaparmál: V. 40,4 af Grímn. anføres i de to indbyrdes nærbeslægtede Hskrr.* A *(SnE. II, 431) og* 757 *(II, 514 f.); Versene maa her være optegnede efter en anden mundtlig Meddelelse end i Gylfag. og i Digtsamlingen. Hertil kan føies, at* leβ *(SnE. II, 591) ved Opregningen af Navne paa Guderne anfører Vafþr. 47, L. 4—6 som Hjemmel for* regin, *og at* Wb *(SnE. II, 496) henviser til en Strophe i* Rígsþula *og giver en prosaisk Gjengivelse af en anden Strophe i samme Digt.*

Forfatteren af Edda har ikke blot benyttet mythiske Kvæder, som ere os levnede, navnlig i R *og* A *; hans Fremstilling forudsætter Kjendskab til mange, som nu ere tabte. Af flere saadanne citeres der enkelte Vers; jeg har S. 330 ff. aftrykt disse Brudstykker: 1—5 af Gylfag.; 6—8 (ikke i Munchs og Möbius's Udgg.) af Skáldsk.; 12—13 i to Hskrr.* A *og* 757 (*ikke, som feilagtig S. 334b. 335 angives,* A *og* leß), *som give Skáldsk. i en afvigende Redaction. Om Digtet* Heimdallargaldr, *hvoraf No. 3 er taget, gives videre Oplysning i et Sted af Skáldsk.* (*i* r W U 757): Heimdallar sverð höfuð heitir; þvíat svá er sagt, at hann var lostinn manns höfði í gögnum; um þat er kveðit í Heimdallargaldri; ok er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar: sverð heitir manns mjötuðr.

Stykket Heimdallar — í gögnum *mangler i* U. Heimdallar, *saa overalt Hskrr. undtagen* r, *som overalt har* Heimdalar. sverð hofvt heitir W, *d. e. Hovedet heder Heimdalls Sværd;* höfuð heitir sverð r 757, *der er et mindre tydeligt Udtryk for det samme. Foran* svá *har kun* 757 þuiat. *Stykket* um þat — mjötuðr *mangler i* 757. um þat U; en þat W; um hann r. mavtvþr *paa 1ste,* mavtoþr *paa 2det Sted* U. sverðit U.

No. 13 er et Brudstykke af et Digt om Fenrer; de straks efter følgende Ord i A (*SnE. II, 432*) *og* 757 (*II, 515*): Ár tvær falla ór munni honum: heitir önnur Ván (vil 757), en önnur Vil (vón 757) *maa være en Paraphrase af 4 Verslinjer i samme Digt; disse har rimelig lydt:*

falla ár tvær　　　Ván heitir ein,
ór úlfs munni:　　　en Vil önnur.

Ogsaa i Ordene: En Gjölnar heita granar hans *straks efter ere Rimstavene bevarede fra Verset.*

Som No. 11 blandt Brudstykkerne har jeg optaget de i SnE. I, 482 anførte 3 Stropher af Kálfsvísa, der meddele Navnene paa de Heste, som Sagnverdenens navnkundigste Heroer har redet, baade fordi Stropherne angaa de Heroer, hvorom er kvædet i de her udgivne Digte, og fordi Versene forekom mig ensartede med flere Stropher i disse. Stropherne af Kálfsvísa drog de to Ramser af Þorgrímsþula (No. 9 og 10) med sig.

Et Hskr. af Edda r *meddeler i Skáldskpm. fuldstændig et mythisk-heroisk Digt: Grottasöngr efter en prosaisk Indledning, hvis Fremstilling i flere Stykker ikke stemmer overens med Digtet. Jeg har efter Papirafskrifters og Munchs Eksempel udgivet dette i samme Samling som de i* R *bevarede Digte* (*Udg. S. 324—329*), *da det har fuldkommen samme Charakter som flere af disse og da det hører til en af de Sagnkredse, som omfattes af Hyndluljóð, der ligeledes her er udgivet. Dog kunde Grottasöngr sammen med flere Brudstykker af Kvæder fra Skjoldungesagnkredsen ogsaa passende indlemmes i en Samling, der optog alle Levninger*

af heroiske Oldtidsdigte foruden Völundarkviða og de Kvæder, som høre til Sagnkredsen om Volsungerne (hvormed Helgesagnene ere sammenknyttede). I Anmærkn. til Grott. er oplyst, at et andet Hskr., der har samme prosaiske Fortælling som r, kun citerer første Strophe af Digtet, hvilket Snorre ogsaa synes at have gjort, og at Sagnet findes fortalt i en kortere Form i to andre Hskrr. af Skáldskpmál.

Endelig har jeg som No. 14 af Brudstykkerne i SnE. optaget 4 Verslinjer om Odins Ravne, som i to Hskrr. W *og* A *(ikke, som S. 335 b feilagtig siges, i* W *alene) findes i Afhandlingen* Málskrúðsfrœði *(om Talefigurer), der er forfattet af Olav Thordssen Hvitaskald († 1259). I denne Afhandling citeres ogsaa af Grímn. Str. 47, L. 1—2.*

Jeg skal herefter omtale to prosaiske Værker, som staa i nært Forhold til den Digtsamling, der er os levnet i R, *og som ere vigtige Kilder for vort Kjendskab til de norrøne Kvæder om Volsungerne.*

Det første er Völsungasaga, *som fortæller Sagnet om Volsungerne i dets hele Omfang og umiddelbart dertil knytter Sagnene om Ragnar Lodbrok og hans Sønner.*

Sagaen er bevaret i en eneste islandsk Skindbog 1824 b. 4° paa det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn. Denne Codex, om hvilken se Fas. I, XIII—XV, er skreven efter et ældre Hskr., rimelig omkring Slutningen af det 14de Aarh.; Bogen blev sendt til Frederik III. af Brynjolv Sveinsson, hvis Navnemærke med Aarstallet 1641 efter staar paa sidste Side. En anden Recension af Völsungasaga forudsættes dog af de i Th. Möbius's Edda Sæmundar udgivne rímur frá Völsungi hinum óborna. *Disse, som findes i Cod. AM. 604, 4°, en Skindbog fra Slutningen af 15de Aarh., og som efter Udsagn i et af Versene ere forfattede af (en ellers ubekjendt) Kálfr skáld eller som han selv som Geistlig kalder sig Vitulus vates, ere digtede efter Sagaens 8 første Kapitler.*

For Bestemmelsen af den Tid, paa hvilken Völsungasaga er ført i Pennen, er navnlig den Omstændighed af Vigtighed, at Sagaen paa flere Steder ordret stemmer overens med Þiðriks saga. Denne Overensstemmelse kan neppe forklares paa anden Maade end ved at antage, at Forfatteren af Völs. har benyttet Þiðr.; ti medens de Stykker, om hvilke det her gjælder, i Þiðr. fuldkommen har de omgivende Partiers Charakter, stikke de i Völs. af fra det øvrige; i de fra Þiðr. indskudte Stykker skimter man, at Kilden er en tydsk Fortælling, medens Völs. ellers grunder sig

paa norrene Kvæder og Sagn. Völs. Cap. 22 gjenfindes i Þiðr. (Ungers Udg.) S. 180, L. 14—S. 181, L. 16; med urette mener Müller (Sagabibl. II, S. 106 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, S. 356), at dette Kapitel senere af en af Völsungasagas Afskrivere er indsat i den allerede færdige Fortælling. Der er nemlig, som Rassmann (Deutsche Heldens. I, S. 9 f.) har paavist[1]*, i Völs. flere Stykker, som ere laante fra Þiðr., og disse ere tildels saa fast knyttede til det omstaaende og ere blevne forandrede paa en saadan Maade, at de ikke vel kan være indkilede af en senere Afskriver. Saaledes er Völs. Cap. 30, Fas. I, S. 200 nederst—S. 201, L. 5 (min Udg. S. 158) laant fra Þiðr. S. 301, L. 22—25 og 27—30; Völs. Cap. 32, Fas. I, S. 204, L. 4 f. n.—S. 205, L. 2 (min Udg. S. 162) fra Þiðr. S. 302, S. 19—23; Völs. Cap. 33, Fas. I, S. 211, L. 16—21. (min Udg. S. 169) fra Þiðr. S. 309, L. 9—13. Hertil tør vel endnu føies Völs. Cap. 11, Fas. I, 143, L. 12—14 (min Udg. S. 106, L. 4—5):* Sigmundi konungi var hvarvetna sett torg ok annarr farargreiði *jævnført med Þiðr. S. 158, L. 25:* lætr [Niðungr Sigmundi konungi] allt (*Var.* allstaðar) setia torg oc veizlur þar (*Var.* hvar) sem hann ferr.

Allerede herved bliver P. E. Müllers Mening (Sagabibl. II, 103), at Völsungasaga skulde være affattet i Begyndelsen af det 13de Aarh., høist usandsynlig, ti Þiðrikssaga sætter Unger (Udg. S. IV. XII) ikke længere tilbage end til første Halvdel af 13de Aarh.[2]*). Paa den anden Side sættes Völs. af Rosselet (Isl. Lit. 293) aabenbart alt for langt ned: til anden Halvdel af 14de Aarh.; Sandheden maa ligge mellem disse to Yderligheder, og jeg holder med Keyser (Efterl. Skr. I, 360) Sagaen for affattet i 2den Halvdel af 13de Aarh.; dog er der Grund til at tro, at den oprindelige Redactionsform ikke i alle Stykker foreligger os. Alt taler for, at Forfatteren var en Islænding og ikke en Nordmand.*

Völsungasaga er for en stor Del ikke andet end Omsætning af gamle heroiske Kvæder i Prosa; af og til anføres Vers, kun én Gang en hel Række af Stropher. Ofte følger den prosaiske Fortælling Kvæderne Skridt for Skridt og har undertiden endog

---

1) *Jeg behøver vel ei at sige, at jeg ikke følger Rassmann i hans videre Slutninger.*

2) *Det ældste Hskr. af Þiðr., den stockholmske Skindbog, er efter Unger skrevet henimod Slutningen af 13de Aarh. Munch (Norske Folks Hist. III, 1053 f.) finder det rimeligt, at dette Hskr. er den virkelige Original; Sagaens Affattelsestid maatte da sættes længer ned. Men at den nævnte Skindbog umulig kan være Original, vise mange af dens Skrivfeil; et Bevis instar omnium er Forvanskningen:* Egarð laust huert villidyr oc hvern skogarfugl *for:* þa er griðalaust huert villidyr oc hverr skogarfugl (*S. 250*).

misforstaat deres Udtryk. Forfatteren har kjendt flere Digte, som nu ere tabte, derimod har han ikke benyttet og rimelig heller ikke kjendt endel af dem, som findes i den os levnede Samling. Hvor han havde for sig flere Kvæder om samme Sagnæmne, har han søgt at forene dem, hvor uforenelige de end ofte vare.

Volsungesagnet har i Sagaen en større Udstrækning end i Digtsamlingen; hin begynder nemlig med en temmelig vidløftig Fortælling om Sigurd Faavnesbanes Forfædre. Den Kilde, fra hvilken Sagaskriveren har øst sit Kjendskab til den første Fortælling om Sige, Brede og Skade, har vistnok været et Folkesagn i ubunden Form og ikke et Digt; det samme synes ogsaa rimeligt ved Fortællingen om Siges Søn Rerer. Derimod er det tydeligt, at han har kjendt og benyttet et eller flere gamle Kvæder om Rerers Søn Volsung og Sønnesøn Sigmund; den prosaiske Fremstilling røber sig her paa flere Steder som Omskrivning af Digte derved, at Rimstavene stikke frem. Det er dog i Almindelighed kun, hvor Personerne optræde talende, at Forfatteren har fulgt sine Kilder saa nøie; hvor Begivenheder derimod simpelthen fortælles, maa den prosaiske Fremstilling i Udtryk fjærne sig mere fra de Kvæder, som ligge til Grund for den; det er derfor vanskeligt at bestemme, i hvilken Udstrækning Digte ere Kilderne for Völsungasagas Fortælling. Navnlig maa i Cap. 5 Samtalen mellem Signy og hendes Fader Aftenen før Volsungs Fald og ligesaa Samtalen mellem Signy og Siggeir, efterat hendes Brødre ere fangne, være gjengiven efter gamle Vers. At det Digt, Sagaskriveren har kjendt, ogsaa har behandlet Hævnen, som rammer Siggeir, vise de fire Verslinjer[1]*), han anfører i Cap. 8 (aftrykte her i Udg. S. 336 a som No. 1 af Brudstykkerne i Võls.).*

Herpaa komme vi til et Afsnit, i hvilket Sagaen slutter sig til den i R *bevarede Samling: Sagnene om Helge Hundingsbane fortælles i Cap. 8. 9 nøie efter Helgakviða Hundingsbana fyrri; det andet Kvæde om Helge kan Forfatteren ikke have kjendt, ti ellers maatte han have benyttet det*[2]*).*

Fortællingen om Sinfjotles Død i Cap. 10 kan ikke grunde sig paa samme skriftlige Kilde som Behandlingen af dette

---

[1]) *Med urette formoder Keyser (Efterl. Skr. I, S. 348, jfr. 351 øverst), at disse Verslinjer ere det eneste af de gamle Digte, som har været i Minde paa den Tid, da Sagnet optegnedes.*

[2]) *Af Ordene:* þat ríki tók Helgi konungr ok dvaldist þar lengi ok fékk Sigrúnar ok gerðist frægr konungr ok ágætr, ok er hann hér ekki síðan við þessa sögu *(Cap. 9 Slutn.) tør man ikke med Müller (Sagabibl. II, S. 50 f.) slutte, at Forfatteren har kjendt Helgakviða II; disse Ord har han føiet til paa egen Haand for at faa en Afslutning paa Fortællingen om Helge.*

Emne i Digtsamlingen (S. 202 f.), ti Sagaen har her flere ægte Træk, som mangle i R: saaledes Udtrykkenes Stigning i Borghilds Ord de tre Gange, hun rækker Sinfjotle Hornet: 1) hon kemr fyrir Sinfjötla með miklu horni; hon mælti: „Drekk nú, stjúpson!" *2)* Hon kom i annat sinn með hornit: „Drekk nú!" ok frýði honum með mörgum orðum. *3)* Hit þriðja sinn kom hon ok bað hann drekka af, ef hann hefði hug Völsunga; *ligesaa i Sinfjotles Ord de tre Gange, han sér i Hornet: 1)* Gjöróttr er drykkrinn. *2)* Flærðr er drykkrinn. *3)* Eitr er í drykknum; *efter:* Sigmundr svarar „Lát grön sía, sonr!" sagði hann *har ogsaa alene Sagaen Forklaringen:* þá var konungr drukkinn mjök, ok því sagði hann svá.

Om Sigmunds Fald har Sagaskriveren benyttet et Kvæde, som ikke er os levnet; ogsaa her skimte vi paa flere Steder den poetiske Form under Prosaens Slør, navnlig i den døende Sigmunds Samtale med Hjordis paa Valen (Cap. 12). Der er ogsaa al Grund til at tro, at den nu tabte Kilde, hvorefter der fortælles om Hjordises Giftermaal med Hjalpreks Søn Alv, ialfald tildels har været et Kvæde og ikke et Folkesagn helt igjennem i prosaisk Form.

Disse Kvæder om Sigurds Forfædre, som nu ere tabte og som ikke kan have staat i R, da Skindbogen var fuldstændig, maa have havt fuldt saa alderdommeligt Præg, som noget af de nu bevarede Volsungekvæder.

Ogsaa Fortællingen i Cap. 13 om Sigurds Barndom, om at han kaarer Grane og om Regins æggende Ord er øst af en nu tabt Kilde, men i Cap. 14 begynder med Ordene: Einn dvergr heitir Andvari *(Fas. I, 152, L. 5; min Udg. S. 113, L. 1) Benyttelsen af samme Samling, som vi har i R (Reginsm. S. 212a, L. 12). Deraf at Sagaskriveren her har sammensat sin Fremstilling af to forskjellige Kilder, er det vistnok at forklare, at han i sine Udtryk gjentager sig selv: jfr.* Otr bróðir minn fór jafnan í þenna fors ok bar upp fiska í munni sér *med Ordene kort i Forveien:* Otr . . . var jafnan í ánni ok bar upp fiska með munni sér. *I det følgende indtil Ordene* Síðan drap Fáfnir *(Fas. I, 153, L. 2 f. n.; min Udg. S. 114, L. 20) følger han nøie Reginsmál, hvoraf her V. 1. 2. 6 citeres; vi finde endog saagodtsom ordret Overensstemmelse med de prosaiske Stykker i R, saa at det er klart, at han har havt for sig en Afskrift af Digtsamlingen, der indeholdt væsentlig de samme Prosastykker som denne Skindbog.*

Det nærmest følgende synes ikke at være grundet alene paa den Samling, vi har. I Cap. 17 citeres Reginsm. V. 18, og Forfatteren har rimelig kjendt Sagnet om Gripers Spaadom (Cap. 16) netop fra det Digt Gripisspá, *som foreligger os, skjønt han, som naturligt var,*

ikke videre har kunnet anvende dette; Sagaen lader Sigurds Møde med Griper indtræffe efter at Sværdet Gram er smedet og umiddelbart før Faderhævnen, i Overensstemmelse med Grip. V. 9, medens R *her har en uheldig Ordning. Dog spores derhos i Fortællingen om Sværdet Gram (Cap. 15), om Hævntoget mod Lyngve (Cap. 17) og om Sigurd og Regin paa Gniteheden (Cap. 18 indtil Ordene:* Ok er Fáfnir fékk banasár spurði hann *Fas. I, 160, L. 10; min Udg. S. 120 øverst) en nu tabt Kilde. Jeg tror endog, at vi endnu har tilbage et Par Verslinjer af et Kvæde, som har skildret, hvorledes Regin ægger Sigurd til at dræbe Faavner, og som Forfatteren af Völs. har kjendt. I Sverris s. Cap. 164 (Fms. VIII, 409) anfører Kong Sverrer i sin Tale til Birkebeinerne anden Halvdel af V. 6 i Fáfnism. uden at sige, hvortil Verslinjerne høre; straks i Forveien i sin Tale til Sigurd Lavard anfører han ogsaa et Halvvers:* litla ván eiga Birkibeinar þar góðs höfðingja er þú ert. ok er sem kveðit er:

Úlikr ertu þeim er framráðir
yðrum niðjum fyrri váru.

Disse Linjer har vistnok hørt til et Kvæde om Sigurd Faavnesbane, og Ordene har været udtalte af Regin til Sigurd for at ægge ham til at dræbe Faavner. Forfatteren af Völsungasaga har vistnok kjendt disse Vers, og vi finde en prosaisk Gjengivelse af dem i hans Fortælling: nærmest ligge de Ord, Regin udtaler, efter at han med Sigurd er kommen op paa Gniteheden (Cap. 18): Eigi má þér ráð ráða, ef þú ert við hvatvetna hræddr ok ertu úlíkr þínum frændum at hughreysti; *dog kunde man ogsaa tænke paa Regins Ord, da han første Gang ægger Sigurd (Cap. 13):* . . . . svá mundi þótt hafa hinum fyrrum frændum þínum; ok þótt Völsunga ætt sé at þér, þá mun þú eigi hafa þeira skaplyndi, er fyrst eru taldir til alls frama. *Rimelig ligge omtrent enslydende Vers til Grund for Prosafremstillingen paa disse to Steder.*

Ved Fortællingen om Sigurds Samtale med Faavner, Faavners og Regins Drab, Fuglenes Kvidren og Mødet med Valkyrjen følger Sagaen Stropherne og de prosaiske Stykker i Fáfnism. og Sigrdrfm. næsten Skridt for Skridt; af det sidste Digt citeres 16 Vers, og ved Gjengivelsen af dets Slutning, som ved Lacune er tabt i R, *ere Kvædets Udtryk aabenbart temmelig nøie fulgte; dog har der i det gamle Kvæde vist ikke været nogen Antydning til, at Sigrdriva var den samme som Brynhild, eller at hun og Sigurd svor hinanden Eder.*

Naar vi skal søge at danne os en Forestilling om, hvilke Kvæder der er tabte ved det store Hul i R, *og om deres Indhold, saa giver Fortællingen i Völs. (navnlig Cap. 23—29 incl.)*

den vigtigste Veiledning; med den maa jævnføres Stropherne i Gripisspá, da Spaadommene i dette forholdsvis sene Digt om Sigurds Skjæbne, fra han forlader Sigrdriva og indtil Brynhild ægger Gjukungerne til at dræbe ham, forudsætte de Kvæder, der nu er tabte ved det store Hul i R.

Efter Sigrdrfm. har i Digtsamlingen vistnok fulgt et Kvæde om Sigurds Møde med Brynhild hos Heimer, og derefter er fortalt i Völs. Cap. 23. 24. Med urette har efter min Mening Müller (Sagabibl. II, 66 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, 356 f.) negtet, at dette Afsnit i Sagaen grunder sig paa et Kvæde, der har hørt til den saakaldte Sæmundar Edda; naar de støtte sin Mening paa Fortællingens sentimentale Tone, der minder om Ridderromanerne, saa gjælder dette tildels kun Udtryk, som maa være Sagaskriverens egne og ikke kan være beholdte fra Kvædet; og desuden kan dette Afsnit af Sigurds Liv meget vel have været besunget i et Kvæde med en blødere, mer erotisk Charakter, der ogsaa er fremtrædende i flere Kvæder i Samlingen. — At Sigurd har kjendt Brynhild, før han i Gunnars Ham rider til hende, og at han har glemt hende ved en af Grimhild given Trylledrik, er et aldeles nødvendigt Led i Sagnet, uden hvilket dets rette poetiske Forstaaelse bliver umulig. Intet af de gamle Kvæder har en hermed uforenelig Sagnform; endog i Sig. III, 3 siges, at Sigurd kjendte Veiene til Brynhild (jfr. Tillæg): hans Hustru skulde hun have været, om Skjæbnen havde forundt ham det; hertil hentydes ogsaa paa mange Steder i de følgende Afsnit af Völs., der utvilsomt grunde sig paa nu tabte Kvæder. Heimer i Lymdale som Brynhilds Fosterfader synes vistnok at have været fremmed for nogle Sagnformer (f. Eks. dem, der foreligge i Guðr. I, Sig. III), men han kjendes dog i Helr. Br.; og at den, der har digtet Gripisspá, har kjendt det Kvæde, hvorpaa Cap. 23. 24 i Völs. grunder sig, synes klart, naar vi sammenligne med disse Grip. V. 29. 31. Ogsaa bærer Sagaens Fremstilling i Cap. 23. 24 paa flere Steder Præget af at være Omskrivning af Vers; saaledes f. Eks. Alsvinns Ord: Hvi eru þér svá fálátir? þessi skipan þín harmar oss ok þína vini; eða hví máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa ok svá hestrinn Grani, ok þessa fám vér seint bót; *og Udtrykkene sidst i Cap. 23:* Þat höfðu þeir sér at skemtan at búa vápn sín ok skepta örvar sínar ok beita haukum sínum *jævnførte med Guðr. II, 18:* hesti ríða, hauki fleygja, örum at skjóta af ýboga *og Rígsm. V. 35.*

De følgende Afsnit i Sagaen grunde sig i det væsentlige ligeledes paa Kvæder, som efter al Rimelighed har været optagne i R; *dog kan vi ikke bestemme, hvor meget hvert Kvæde har omfattet. Et*

Kvæde har vistnok behandlet Gudruns Drømme og hendes Samtale med Brynhild (Völs. Cap. 25); herpaa følger i Cap. 26 Sigurds Komme til Gjuke og hans Giftermaal med Gudrun, der mulig har været besunget i det samme storslagne Digt, hvori Sigurds Ridt gjennem Vaverluen og Ophold hos Brynhild i Gunnars Ham, samt Brynhilds Giftermaal har været skildret, og af hvilket Sagaskriveren (Cap. 27) anfører to Stropher (Brudst. No. 2. 3 her i Udg.). De følgende Afsnit behandle Brynhilds og Gudruns Trætte (Cap. 28), hvorved én Strophe citeres (Brudst. No. 4); Brynhilds Harm og hendes Samtaler med Gunnar og Sigurd (Cap. 29): ogsaa her citeres én Strophe (Brudst. No. 5), der siges at høre til Sigurðarkviða. *Maaské har alt, hvad Sagaen fortæller i Cap. 28. 29, været besunget i én og samme Sigurðarkviða, af hvilken vi kan have Slutningen i* R *i det S. 237—240 aftrykte Brudstykke; denne Sigurðarkviða kunde da vel kaldes* hin langa. *Ialfald har Forfatteren af Völs. benyttet det Digt, hvis Slutning vi har tilbage i* Brot af Sigurðarkviðu, *ti vi finde i Völs. Cap. 31 en prosaisk Omskrivning af dettes 5 sidste Stropher. I Cap. 30 citeres en Strophe (Brudst. No. 5), som er en Variation af Brot af Sig. V. 4, men Verset i Völs., der er svært forvansket, ligger dog saa fjærnt fra dette, at de ikke vel kan grunde sig paa en fælles skriftlig Kilde. Heller ikke er der noget Spor til, at Sagaskriveren har kjendt det prosaiske Stykke, som* R *har efter Digtet.*

Den paafølgende Fortælling om Sigurds Død er tildels grundet paa Sig. III, men det Træk, at Guttorm, som skal dræbe Sigurd, to Gange gaar ud, fordi han ikke tør sé Volsungen i Øiet, findes ikke andensteds og maa være øst af en Kilde, vel snarest et Kvæde, som nu er tabt og som mulig ikke har været optaget i R.

Næsten hele den øvrige Fortælling om Sigurd, Gjukunger og Budlunger fra Cap. 30 af grunder sig paa Kvæder, som vi endnu har i R*; følgende Digte ere benyttede: Sigurðarkv. in skamma; Guðrúnarkv. II, af hvilken halvtredje Strophe citeres; Atlakv. og Atlamál. Derimod ere Guðrúnarkv. I, Helr. Brynh., Guðrúnarkv. III og Oddrúnargrátr ikke benyttede; men kun det førstnævnte Kvæde tør heraf med Tryghed sluttes at have været Sagaskriveren ubekjendt, medens Grunde, som kunde bevæge ham til at forbigaa de andre, laa nær. De to Prosastykker Dráp Niflunga og Indledningsordene til Guðr. II kan han ikke vel have havt for sig.*

Fortællingen om Jormunrek, Randve og Svanhild i Cap. 40 er efter en tabt Kilde, snarest i rhythmisk Form; men Cap. 41 er en Gjengivelse af Guðr. hvöt. Endelig har i Cap. 42 Sagaskri-

veren benyttet Hamðismál, fra hvilket Digt de 4 første Linjer af V. 28 citeres, men ved Siden deraf ogsaa en anden Fremstilling af Sagnet.

Af det foregaaende er det altsaa klart, at Forfatteren af Völs. har havt for sig en Samling, hvori mange af de Digte og Fortællinger om Volsungerne og de med dem sammenknyttede heroiske Ætter, som findes eller fandtes i R, *vare optegnede i en Form, der viser tilbage til samme skriftlige Kilde som* R. *I denne Samling manglede dog flere Digte og Fortællinger, som* R *indeholder, medens paa den anden Side Forfatteren af Völs. har kjendt og benyttet endel Sagn og Kvæder om Volsungerne, som ikke optoges i* R. *Sagaskriverens Haandskrift har paa mange Steder havt rettere og fuldstændigere Tekst. Hvad jeg forhen ytrede om SnE., at ogsaa den prosaiske Fremstilling er af Betydning for en gjennemgribende Tekstkritik af Digtene, gjælder tillige om Völs., og her i langt større Mon, baade fordi denne Saga jævnlig følger sine poetiske Forbilleder langt nærmere, og fordi Volsungedigtene paa enkelte Undtagelser nær kun foreligge os i det ene Hskr.* R. *Af denne Hjælp, som Sagaen yder Tekstkritiken, har man efter mit Skjøn hidtil ikke gjort tilstrækkelig Brug; jeg har i Noterne anført de tilsvarende Steder af Völs., saa ofte Sammenligningen for Kritikens Skyld syntes mig nyttig; dog skulde jeg ønske, at dette ved de første Digte var gjort i videre Omfang.*

Endnu en sagnhistorisk Fortælling fra Middelalderen har benyttet Kvæderne om Volsungerne: det er söguþáttr af Norna-Gesti, *der danner en Episode i den vidløftigste Redaction af Olav Tryggvessøns Saga. Vi kjende den fra to Haandskrifter: den bedste Tekst i det hele finde vi i Cod. AM. 62 stor Fol. (som er lagt til Grund i min Udgave i Norrøne sagnhist. Fortæll. I, S. 47—80), et ufuldstændigt Hskr. af Olav Tryggvessøns Saga. Skindbogen, som tidligere har tilhørt Skaalaholts Kirke, synes at være skreven noget over Midten af 14de Aarh.*[1]. — *Noget mindre god er den Tekst, som foreligger i Flateyjarbók (Udg. I, S. 346—359).* — *De andre Afskrifter, som findes, har intet selvstændigt Værd; saaledes er navnlig i Cod. 2845. 4°, kgl. Bibl. Kjøbenh. gl. Sml. (hvilket Hskr. er lagt til Grund i Fas. I, 313—342) denne Fortælling afskreven efter Flateyjarbók*[2]. *Þáttr af Nornagesti synes*

---

[1]) *I Fas. I, S. XX sættes Haandskriftet altfor langt ned: til sent i 15de Aarh.; i Grønl. hist. Mind. II, 223 siges, at det synes at være skrevet i det 14de Aarh.*

[2]) *Som Bevis er det her nok at nævne følgende: i Sætningen:* en þeir vildu

i den Form, i hvilken vi kjende den, at være ikke saa lidet yngre end Völsungasaga og snarest at være affattet i Begyndelsen af 14de Aarhundred[1]).

Nornegest fortæller Olav Tryggvessen om Sigurd Faavnesbane. Flere Stykker af denne Fortælling har Forfatteren taget fra Sagn, han havde hørt i Folkemunde, et og andet Træk har han vel selv lagt til, men den væsentligste Kilde til hans Fortælling er de gamle Kvæder, som han har kjendt i en Samling, der har været nærbeslægtet med den, som foreligger os; flere prosaiske Stykker i R *gjenfindes nemlig saagodtsom ordret i Norna-G. þ. Forfatteren har kjendt Digtningen om Helge Hundingsbane, men vi kan ikke sé, fra hvilken Kilde; tværtimod H. Hund. I, 14 og H. Hund. II efter V. 13 lader han (Fas. I, 323; min Udg. S. 58) Hundings Søn Alv foruden Heming komme med Livet fra Kampen med Helge. Derimod er det vist, at han har kjendt og skrevet ud af følgende Stykker i vor Samling (men ikke fra samme Skindbog): Frá dauða Sinfjötla, navnlig S. 202a, L. 2—4 og S. 203a L. 2 til Enden. Reginsmál; heraf optages V. 13—26, samt næsten uden Forandring flere prosaiske Stykker: S. 212a, L. 3—11, Stykket mellem 12 og 13, 14 og 15, 18 og 19; ved Fortællingen om Sigurds Hævntog mod Hundingssønnerne meddeles dog flere Træk, som ikke ere laante fra Reginsm. Videre er Prosastykket efter Brot af Sig. og nogle Linjer af Stykket efter Guðr. 1 optagne. Endelig gjenfindes hele Helreið Brynh. med Undtagelse af V. 7; af de prosaiske Forord til dette Digt i* R *gjenfindes L. 1—5 skjønt ikke ordret i Nornag. þ., men denne fortsætter derpaa med en længere Fortælling. Medens* R *lader Ordskiftet mellem Brynhild og Jotunkvinden foregaa, da Brynhild efterat være brændt ager til Hel, saa er det efter Nornag. þ. paa Veien til Baalet; dette er en aabenbart senere Fremstilling, som Forfatteren dog neppe selv har tildigtet, men vistnok laant fra det senere Folkesagn. Versene af*

---

verja land sitt (*Fas. I, 329, L. 19—20; min Udg. S. 65, L. 11—12*) *har Cod. 62* en; *i Flat. er først skrevet* ef, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* en, *hvilket dog ved flygtigt Eftersyn let kan oversés; cd. 2845 har* ef.

[1]) *Den har flere senere æventyrlige Udsmykkelser af Volsungesagnet og gjør gjærne fremmede Lande til Begivenhedernes Skueplads; Forfatteren har optaget Vers af de heroiske Kvæder i en jævnlig afændret og forvansket Form. Müller (Sagabibl. II, 119 f.) lader Fortællingen være nedskreven i Begyndelsen af 14de Aarh.; Keyser (Efterl. Skr. I, 398) ved Midten eller i anden Halvdel af 13de. Aldeles forfeilet er den i Ant. Russ. I, 211 fremsatte Mening, at den skulde være sammensat i 11te eller 12te Aarh.; denne Mening grunder sig bl. a. paa den urigtige Forudsætning, at Forfatteren har kjendt de gamle Kvæder af mundtlig Tradition alene og ikke af Haandskrifter.*

Reginsm. og Helr. Brynh. meddeles i Hskrr. af Nornag. þ. i en Tekstform, der afviger temmelig stærkt fra den, som foreligger i R; *denne sidste er næsten overalt den mer ægte og oprindelige. Afvigelserne i Nornag. þ. har ofte sin Grund alene i Afskriverfeil, f. Eks.* hafri (*for* háfar) unnar *i Reginsm. 16, 3; men ikke sjælden synes de at maatte opfattes som Forandringer, Kvæderne har lidt i Folkemunde; saaledes f. Eks. Reginsm. 16, L. 5—6* eru segl yðr sjávi stokkin *Nornag. þ. for* seglvigg eru sveita stokkin R; *jeg tror derfor, at Versene i Ng. ere meddelte dels efter et Haandskrift af Digtsamlingen, dels efter mundtlig Tradition. De to Hskrr. af Ng. þ. stemme fordetmeste overens, hvor de fjærne sig fra* R, *men adskillige Gange har dog Cod. AM. 62 holdt fast ved det oprindelige, hvor Flatebogen afviger; disse Afvigelser i* F *ere ofte ikke andet end Skrivfeil eller Læsefeil, men dog ikke sjælden vilkaarlige Ændringer; saaledes er i Helr. Brynh. 8, 2* á Goðþjóðu *forvansket til* á goð þorðv *i Cod. 62, og en lignende Forvanskning har en Skriver søgt at rette ved at indsætte* gygiar brodur, *som* F *har.*

Forfatteren henviser selv til en fuldstændigere Fremstilling af Sigurd Faavnesbanes Liv: Eptir þat reið hann [Sigurðr] upp á Hindarfjall, ok þar fann hann Brynhildi, ok fara þeira skipti, sem segir í sögu Sigurðar (*Fas. I, 329; min Udg. S. 65*). *Herved har han rimelig en nedskreven Fremstilling af Sigurds Liv for Øie; men da der ellers intet Spor er til, at han har kjendt Völsungasaga, synes det rimeligere, at herved menes de Meddelelser i bunden og ubunden Form om Sigurd, som indeholdes i den Samling, vi kalde Sæmundar-Edda.*

Endelig maa mærkes et Sted, som vedrører Digtningen om Gjukungerne: síð um kveldit tekr Gestr hörpu sína ok slær vel ok lengi, svá at öllum þikkir unað á at heyra, ok slær þó Gunnarsslagi (*saa Cod. 62;* G-slag F) bezt; ok at lyktum slær hann Guðrúnarbrögð hin fornu, þau höfðu menn eigi fyrri heyrt (*Fas. I, 318; min Udg. S. 52*). *Der siges intet om, at Gests Harpespil blev ledsaget af Ord.* Gunnarsslagir *maa betegne de Melodier, som Gunnar skulde have spillet paa Harpen i Ormegaarden, og der er ingen Grund til at tro, at Ord nogensinde har været knyttede til dem. Derimod maa vistnok* Guðrúnarbrögð (*Gudruns Foretagender eller listige Paafund*) hin fornu *egentlig være Betegnelse for et Kvæde om Gudrun, hvilket synes at ligge baade i Navnet selv og i den Omstændighed, at Harpespil i det gamle Sagn ikke er sat i Forbindelse med Gudrun, men her er da Udtrykket overført paa det Spil, de Melodier, hvormed Foredraget af hint Kvæde pleiede at ledsages. Om Æmnet for dette Kvæde har været Sagnet om Nivlungernes og Atles Død eller et andet Afsnit af den Digt-*

ning, hvori Gudrun optræder, er ikke klart betegnet ved Navnet Guðrúnarbrögð.

Alle de i R *bevarede Digte, samt Vegtamskv., Rígsþ., Hyndl. og Grott. findes ogsaa i talrige senere Papirafskrifter, dels enkeltvis afskrevne, dels flere eller færre sammen, dels ogsaa allesammen i én og samme Samling, som kaldes Sæmundar Edda, og da stadig forenede med nogle ogsaa her udgivne Digte, som ikke ere bevarede i gamle Pergamenthskrr., nemlig Grógaldr, Fjölsvinnsmál, ofte ogsaa Sólarljóð og Hrafnagaldr Óðins (Forspjallsljóð), samt undertiden med nogle andre Digte.*

Ved Udgivelsen af Digtene Gróg., Fjölsv. og Sólarlj., som blot ere bevarede i senere Papirafskrr., har jeg ikke beholdt disses Retskrivning, men brugt en Skrivemaade, der i det hele er den for det gamle Sprog nu almindelig vedtagne.

Grógaldr *og* Fjölsvinnsmál *har jeg ikke ladet følge umiddelbart efter de gamle Gudekvæder, da de betegne et senere Stadium i Mythedigtningens Udvikling (jfr. Lüning Edda, S. 21—29; Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 672); men de burde aldrig have været mistænkte for at være uægte, d. v. s. forfattede i ny Tid af en lærd Digter, der vilde efterligne en Digtning, hvis Liv og Spirekraft hos Folket forlængst var forsvunden, og deres Ægthed er nu tilfulde godtgjort ved deres Forhold til en dansk-svensk Folkevise (se S. 352). Et Vidnesbyrd om Fjölsvinnsmál fra gammel Tid ter vi finde deri, at to Hskrr. af SnE.* A *(II, 488) og* 757 *(II, 572) har* viðofnir *blandt* hana heiti; *ti at Digtet skulde have laant Hanens Navn fra denne Ramse, er meget usandsynligt.*

Ved disse Digte, ligesom ved de følgende, der ere udgivne efter Papirhaandskrifter, vilde det have været unyttigt og altfor vidløftigt at medtage alle Læsemaader i de benyttede Hskrr.; jeg har efter bedste Skjøn gjort et Udvalg og ikke nævnt mange aabenbare Forvanskninger, som kun forekomme i enkelte Afskrifter. Gróg. og Fjölsv. har jeg ikke, saaledes som Sól., fundet særskilt optegnede i Hskrr. fra 17de Aarh., men de ere optagne i alle fuldstændige „Sæmundar-Eddur“ paa Papir. Ingen Afskrift, som jeg har sét, var afgjort bedre end de øvrige eller kunde antages for at stamme umiddelbart fra den gamle tabte Original, som maa ligge til Grund for alle Afskrifter; dog har cod. AM. 738. 4to (O), *paa hvis Titelblad staar 1680 og hvori vi har en af de ældste Optegnelser, paa flere Steder alene bevaret det rette.*

Disse to Digte findes i de forskjellige Papirhskrr., der senere særskilt skal nævnes, i forskjellig Orden og Forbindelse; saaledes

findes Rækkefølgen Grottas., Gróg., Fjölsv., Hyndl. i o, C, *cod. 1868. 4to. i kgl. Bibl. Kjøb. ny Saml., Rask addit. 21ac 4to. i Univ. Bibl. Kjøb.; Hamðism., Fjölsv., Hyndl., Gróg., Grott. i det stockh. oct. Hskr.; i andre atter anderledes.*

Til „Sæmundar Edda“ henføres i mange Papirafskrr. Sólarljóð, *hvilket Digt jeg kun har medtaget i et Tillæg, da det er kristeligt. Men da dette folkelige, i ljóðaháttr digtede Kvæde for en stor Del bevæger sig i de gamle mythiske Forestillinger og da det neppe passende vil kunne indlemmes i nogen anden Samling, bør det nødig ganske udelukkes.*

Sólarljóð nævnes tidligere end noget af de andre her udgivne Digte, som kun ere bevarede i Papirhskrr. Jeg har S. 357a Anm. efter Guðbrandr Vigfússon anført, at det först nævnes i en Commentar over Vspá af Björn á Skarðsá. Dette kan nærmere bestemmes efter cod. Stockh. Isl. 38 fol. Papir: her findes Citatet af Sól. ikke i „Nokkorar málsgreinir um þat hvaðan bókin Edda hefr sitt heiti“ S. 239—284, hvilken Afhandling er identisk med Björns Commentar over Vspá, der efter Vigfússon (hos Maurer Graagaas S. 99a) er forfattet omkring 1616; men i en umiddelbart derefter fölgende Afhandling med Overskrift „At fornu i þeirri gömlu norrænu kölluðuz rúnir bæði ristingar og svo skrifelsi“ S. 285—291, der indeholder en Commentar over Runeversene i Sigrdrif. De i denne Commentar givne Forklaringer ere aldeles forskjellige fra dem, som findes i Björns (i Cod. 38 fol. straks efter afskrevne) „Nokkuð litið samtak um rúnir“ fra 1642, men Formen af den Tekst, hvorover der commenteres, er i begge Afhandlinger den samme. At ogsaa den förstnævnte Commentar over Sigrdr. („At fornu — skrifelsi“) er af Björn, synes at være klart af en Henvisning til Commentaren over Vspá, som deri findes („svá sem áðr er sagt eptir völvunni i Snorra Eddu þar sem nefndar eru þrjár valkyrjur, þar segir: Skáru á skíði *etc.“ cod. 38 fol. S. 288); men den er fölgelig senere end den Commentar over Sigrdrif., som findes i „Nokkuð litið samtak“. Citatet af Sól. forekommer S. 288 „Svo segir i Sólarljóðum gömlu:* Bækr ek sá etc. fáðar feikn stöfum“; *her er V. 60 og 70 sammenblandede.*

Alle Afskrifter af Sólarljóð maa stamme fra samme Original. Digtet er for sig selv afskrevet i flere Papirhskrr., der tildels ere lidt ældre end noget af dem, hvori Gróg., Fjölsv. eller Forspjallslj. findes. De, som jeg har benyttet, ere:

Cod. AM. 166b oct. paa Papir (her mærket I*). Dette Haandskrift, som er kommet fra Borgefjorden, synes at være skrevet omkring Midten af 17de Aarh.; det er en Samling af löse Blade og indeholder mest Stykker af Snorra-Edda; desuden en Afskrift af* „Hava mal hin gömlu“, *som aabenbart grunder sig paa* R *og som slutter med:* glic scolo giölld giöfum . Vngur *V. 46—47 (Resten er bortrevet). I denne Afskrift af Sól. er Inddeling i Verslinjer ikke betegnet. Den er den bedste af alle mig bekjendte Afskrr. og har paa flere Steder bevaret det rette, hvor de övrige Afskrifter har en Forvanskning, saaledes i 33,3; 27,5; 70,5, o. fl. St.*

*Cod. AM. 167 oct. Papir (*K*). Dette Hskr., som aabenbart er yngre end det foregaaende og rimelig fra Slutningen af 17de Aarh., er en Samling af löse, fillede Blade. Det indeholder efter Katalogen bl. a.:* Háfamál hin fornu [*grunder sig aabenbart paa* R; Lijtilla sa .. *V. 53 her i Udg. er sidste Ord; Resten fattes*]; gátur Gestumblinda með commentariis Björns á Skarðsá. ráðníng Brynhildar

ljóða. úr Harbarðs ljóðum [*dette Stykke kunde jeg ikke finde*] . . . Sólarljóð. *Afskriften er nær beslægtet med den i* O.

Cod. AM. 155 *oct. Papir* (G); *ligeledes en Samling af löse Blade fra anden Halvdel af 17de Aarh. Efter et Brudstykke af Vafþr.* (*Afskrift uden selvstændigt Værd*) *fölger en Afskrift af* Sólarljóð, *som er nær beslægtet med* K; *men kun de 5 förste Vers af denne ere bevarede; det övrige er borte.*

Disse tre Afskrifter har, saavidt jeg kan skjönne, ikke været benyttede i de tidligere Udgaver. — I ed. AM. anföres Læsemaader af to Afskrifter, som synes at have hört til de bedre: den ene tilhörte Guðmundr Högnason, Præst paa Vestmannaeyjar, den anden Jón Ólafsson fra Grunnavik. Af dette Digt kunde vel endnu paa Island være Afskrifter, som havde Enkeltheder i en rettere Form, end de hidtil bekjendte.

Digtet har allerede ved Midten af 17de Aarh. været optaget i „Sæmundar Edda", hvilket var naturligt, da det tillagdes Sæmúnd. Jón Árnason meddeler i Ísl. þjóðs. I, S. 460 efter et Haandskrift fra Slutningen af 17de Aarh. med ubekjendt Haand et Sagn, hvori det heder: „Sæmundur andaðist 1133, en með hverjum atburðum höfum vær eigi heyrt, þó segja menn, að hann þridagaður hafi úr likrekkjunni risið og þá kveðið þá drápu, er hans ljóða-Eddu er vön að fylgja og kallast Sólarljóð." Jón Sigurðsson, som har udpeget dette Sted for mig, siger, at det ganske har den Stil, som findes hos Jón Guðmundsson lærði og Björn á Skarðsá, og at det vistnok kommer fra en af dem[1]).

I Cod. AM 738. 4to (O) *er Sól. afskrevet nærmest efter en Gridformular og foran Gestumblindes Gaader med Kong Heidreks Tydninger; men Digtet er ikke optaget i den paa næstsidste Side givne Fortegnelse over „þættir Sæmundar Eddu". Ogsaa Afskriften her er af de bedre.*

I det stockh. oct. Hskr. er Sólarljóð förste Digt, dernæst kommer Hrafnag. — I C *slutter det Samlingen og fölger nærmest efter Getspeki Heiðreks. Dette Haandskrift beraaber sig engang paa „membrana"*[2]) *og oftere paa „chartae", uden at man dog kan slutte noget bestemt om denne Membrans Ælde og Værd. — Ogsaa det med* C *nærbeslægtede Hskr.* L, *som har Sól. næstsidst, efter Getspeki Heiðreks og foran Sonartorrek, beraaber sig paa „Chartae". —* B *har Sól. efter Gróg. og foran Hrafnag.; andre nyere Afskrifter af Samlingen atter paa anden Plads i Rækken.*

Sidst i denne Udgave kommer Forspjallsljóð eða Hrafnagaldr Óðins. *Dette Digt bør for Fremtiden udelukkes fra Samlingen af norrøne mythiske og heroiske Kvæder. Det tilhører utvilsomt et ganske andet Standpunkt end alle de forhen omtalte Digte; disse ere alle folkelige, alle gjengive de umiddelbart den Tids Forestillinger og poetiske Opfatning, i hvilken de ere blevne til, alle har de gaat fra Mund til Mund længe før de bleve optegnede; Forspjallsljóð derimod er et lærd Digt, forfattet i senere Tid af*

[1]) *Jeg skjønner ikke, hvorfra Hr. Benedict Grøndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 368 f. 370) saa sikkert véd, at Biskop Brynjolv endnu ikke havde fundet codex regius paa den Tid, da dette Sagn blev nedskrevet.*

[2]) *Er det heraf, Guðbrandr Vigfússon (hos Peterson Solsången, Köpenh. 1862. S. 2) slutter, at det Hskr. paa Pergament, fra hvilket alle Afskrr. af Sól. stamme, gik tabt i Kjøbenhavn i 17de Aarh.?*

en Mand, som var vel bevandret, ja belæst i de gamle Kvæder og som med Tendents søgte at efterligne en længst forgangen Tids Digtning; det blev rimelig fra først af fæstet med Pen i Bog. Forholdet er omtrent det samme som mellem de homeriske og de aleksandrinske Eposer. I Forspj. er mangt og meget vanskeligt at tyde; saaledes er det vel ogsaa i de gamle mythiske Kvæder, men Dunkelheden i disse grunder sig væsentlig derpaa, at de tilhøre en Tid, som ligger os saa fjærn og hvis Sprog, Udtryksmaade, Forestillinger og Tro vi kun kjende i Brudstykker; i Forspj. derimod ere ofte Udtrykkene kunstlede, Billederne søgte, Forfatteren har selv hyllet Digtet i et mystisk Slør. Skjønt det ikke mangler Tankedybde og skjønne Skildringer, giver det Indtrykket af en prangende Udstilling af mythologisk Lærdom. Vi finde her Udtryk og Omskrivninger, som kun tilhøre den kunstige Skaldedigtning, ikke de folkelige mythiske Kvæder fra Oldtiden, f. Eks. diar 18,6; sverð áss hvíta 14,4 = höfuð; rýgjar glygg = hugr 14,6 o. s. v. Vi finde Udtryk og Ordformer som tilhøre et meget sent Sprogstadium: hveim som relativt Pron. 13,5; æsi 17,5; gýgjur 25,6; Óðhrærir 2,5 som det synes Accus. eller Dativ. Nogle Udtryk ere uden Hjemmel, saaledes raknar 19,4, 26,1, ligesom O i Vspá I, 44,7 feilagtig har rakna for ragna; hörgar 20,4, hvis vilkaarlige Brug rimelig er fremkaldt ved SnE. I, 62: annan sal gerðu þeir, þat var hörgr er gyðjurnar áttu. Enkelte Former ere dannede ved Misforstaaelse af gamle Sprogformer, som máttk 2,7; for aðalþollar 25,4 var vistnok þolli i Vspá I, 20 Forbilledet, men þollr har Gen. þolls. Navnlig er det at mærke, at nogle Udtryk tydelig ere fremkaldte ved Skrivfeil i bestemte gamle Haandskrifter: 7,3 forekommer hárbaðms (Var. harðbaðms) om Yggdrasel; dette unaturlige Udtryk har sikkerlig sin Oprindelse deri, at Forfatteren i R har læst hárbaðmr Vspá II, 18 skrevet som ét Ord og misforstaat dette som „Haartræet". 25,2 er iodyr brugt som jaðar; denne Ordform er vistnok ogsaa laant fra R Vspá II, 5, hvor iodyr vel er en Forvanskning af ioður. 16,5 har saagodtsom alle Afskrr. nepa for nefa; denne feilagtige Form har Forfatteren rimelig læst i r SnE. I, 534.

Forspjallsljóð er efter dette yngre end 13de Aarh.; ja et Digt, hvis Forfatter forholder sig paa denne Maade til det gamle Sprog, kan efter mit Skjön ikke være fra Middelalderen overhoved, men maa være fra nyere Tid. Jeg tror, at det ikke er ældre end 17de Aarhundred.

Hertil passer godt den Mening, som jeg S. 140b har fremsat i Overensstemmelse med (og som jeg mulig har laant fra) Keyser (Efterl. Skr. I, 236), at Digtet er forfattet som Indledningsdigt

til den ældgamle Vegtamskv. af den samme Mand, som tildigtede de for Papirafskrr. særegne Vers og Verslinjer i Vegt.; jeg har S. 139 f. søgt at vise, at denne Mand ikke kjendte Vegt. uden fra A. *Den nævnte Forbindelse med Vegt. er paapeget ved Overskriften. Denne lyder i alle de af mig benyttede Hskrr.* Hrafnagaldr Óðins Forspjallsljóð, *saaledes at de to Navne ere stillede ved Siden af hinanden i Cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct., Cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol. og* B; *det sidste er sat i Klammer i* CL; *kun i det nye Hskr.* M *ere de forbundne ved* „al". *For det første Navn findes ingensomhelst rimelig Tilknytning i Digtets Indhold; jeg tror derfor med Gunnar Paalssøn, som dog med urette holdt Digtet for gammelt, at* Hrafnagaldr Óðins *er Forvanskning af* Hræfuagaldr Óðins *og at dette har været ment som Fællesnavn for de to Digte, af hvilke det første, som dannede Indledningen, særlig blev kaldt* Forspjallsljóð *d. e. Fortaledigt, det andet* Vegtamskviða. hræfagaldr *istedenfor* valgaldr *eller* nágaldr *er vistnok ikke i Overensstemmelse med Brugen af Ordet* hræ *i det gamle Sprog, men er ganske naturligt i den sene Tid, hvori Digtet og dets Navn maa være blevet til. Ved sin abrupte Begyndelse opfordrede Vegt. til at tildigte et Indledningsdigt.*

Jeg har ovenfor udtalt den Mening, at Forspjallsljóð ikke er ældre end 17de Aarh.; det er dog aldeles vist, at det var til allerede ved Midten af 17de Aarh., og rimelig noget för. Lidet er at bygge paa Udtrykkene i „En Skrivelse fra Arne Magnusen til Hr. John Haldorsen, Provst i Hitardal, dateret 18 Junii 1729 om de Böger han havde mistet i den store Kjöbenhavns Ildebrand 1728" meddelt af Thorkelin og oversat fra Islandsk af Thorlacius i Kjöbenhavns Universitets-Journal udg. ved Prof. Jacob Baden. Fjerde Aargang. 1796. S. 8 (hvorpaa Gisli Brynjúlfsson har gjort mig opmærksom): „Vores Rector sal. Olav har skrevet mig, hvilket Brev og er brændt, angaaende een af disse Oder [i Sæmunds Edda], om jeg husker ret, Hrafnagaldr Odins, *at Mag. Brynjolv haver ladet denne Ode opskrive efter et enkelt, gammelt og skident Blad, hvilket han, saavidt jeg erindrer, udtrykkelig siger var defect i Enden. Dette er nu alt for mig, ligesom i en Taage, da jeg har mistet Documenterne." Men Digtet findes i cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct., der er skrevet omkring 1670; cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol., hvor Digtet særskilt er optegnet, er ogsaa skrevet mellem 1670 og 1680 (Arwidsson Förteckn.); og det er allerede i disse Hskrr. paa mange Steder forvansket, saa at det i Forveien maa have været flere Gange afskrevet.*

Gudmund Magnussön fortæller (Edda Sæm. ed. AM. I, p. 204), at den islandske Digter Eirik Hallssön, der levede omkring 1650 (Finn Magnusen Overs. af den ældre Edda II, 213), i ti Aar studerede dette Digt og derpaa kastede det bort med den Tilstaaelse, at han forstod lidet eller intet deraf.

Forspjallsljóð er neppe enestaaende Frembringelse i förste Halvdel af 18de Aarhundred; i dette Tidsrum synes ikke alene udfyldende Vers og Verslinjer at være blevne indskudte i de gamle mythiske Digte, men ogsaa Heidreks Svar paa Gestumblindes Gaader at være bragte i Versform. Keysers Indvending (Efterl. Skr. I, 262), at „Begyndelsen af det 17de Aarhundrede eller den nærmest

foregaaende Tid neppe kan antages at have besiddet nogen Digter med den Aand, de Kundskaber og den Fordomsfrihed, som Digtet synes at forudsætte", har vistnok Vægt, men er neppe afgjörende; jeg henstiller Sagen til islandske Lærdes nærmere Undersögelse. — For at sætte Digtet i sit sande Lys, har jeg i det ikke brugt consequent Skrivemaade, men i det hele beholdt Papirafskrifternes Orthographi (det samme burde ogsaa have været gjort ved de uægte Vers i Vegtamskv.). I Forspjallslj. var oftere end andensteds Teksten og Fortolkningen mig uvis, hvilket er naturligt, da Digtets Udtryk ikke fölge almengyldige Love, men tildels ere vilkaarlige. Det staar paa forskjellig Plads i de forskjellige Afskrifter: i det stockh. oct. Hskr. efter Sólarlj. og foran Vspá; i L efter Hamð. og foran Vegt.; i B efter Sól. og foran Grott.; i C efter Hamð. og foran Getspeki Heiðreks; i andre nyere Afskrr. atter anderledes. Det mangler i O og S.

Flere „Sæmundar-Eddur" optage ogsaa efter en prosaisk Indledning Gestumblindes Gaader og Kong Heidreks Svar under Overskriften Getspeki Heiðreks. *Den Versform, hvori Heidreks Svar her gives, er vistnok nyere, men ellers er Kvædet sikkert nok ægte og gammelt; det danner et Sidestykke til Vafþr. og kunde paa Grund af sin Charakter gjærne optages her i Samlingen af mythiske Kvæder. Dette synes dog ikke hensigtsmæssigt; man maatte da ogsaa optage de övrige Vers i saga Hervarar ok Heiðreks konungs; disse ere nu vistnok jævnbyrdige med de saakaldte Eddadigte, men i vor Samling danne dog Kvæderne den overveiende Bestanddel og ere meddelte nogenlunde i sin Helhed, medens vi derimod i Herv. s. har en udförlig prosaisk Fortælling, i hvilken Brudstykker af gamle Kvæder ere indskudte.*

Digte af Egil Skallagrimssón, som ere medtagne i nogle Samlinger paa Papir, ere os her aldeles uvedkommende.

Endelig er i enkelte nyere Papirafskrifter iblandt Digtene i Sæmundar Edda optaget et Digt i 8linjet fornyrðalag Gunnarsslagr *om Gjukungen Gunnars Harpespil og Kvad i Ormegaarden. Dette er trykt som Tillæg i Edda Sæm. ed. AM. II, 1000—1010 og i Rasks Udg. S. 274—277. At det ikke kunde være gammelt, var klart, og i den AM. Udg. II, p. XXIV—XXVII fremförtes Oplysninger, som kun lod liden Tvil tilbage om, at det var forfattet af den lærde islandske Digter séra Gunnar Pálsson (födt omkring 1712, död 1793) om hans Navne efter Antydningen i Þ. af Nornagesti. Men enhver Tvil bortryddes ved Oplysninger, som ere mig meddelte af Guðbrandr Vigfússon: Gunnarsslagr findes i Kvæðasafn séra Gunnars Pálssonar i British Museum 11, 192 (ikke Autograph), og der har Forfatteren selv (efter 1777) skrevet om dette Digt; „Eg sendi þetta nýsmiðað þeim nafnkenda manni séra Eyjólfi á Völlum*[1]*), er lèt vel yfir og lagði þetta til síðast: jubeo te macte esse tanto in antiquitatibus nostris profectu; og ætla eg þetta hafi verið 1745—46. Sveini lögmanni sendi eg og exemplar, ... er mitt litla verk vel approberaði. Framar man eg eigi af að segja, enda máskè torfýndr sè sá verki, þar mag. Hálfdán Einarsson hans eigi getr í sinni sciagraphia hist. lit., en nefner þó aðra mina smákveðlinga. G. P. S."*

Det gjælder nu at bestemme de nyere Papirafskrifters Betydning for de Digtes Vedkommende, som ogsaa findes i gamle Skindböger. Spörsmaalet er: Stamme disse Papirafskrr. samtlige umiddelbart eller middelbart alene fra de gamle Membraner, som vi endnu har? eller grunde nogle af dem sig helt igjennem eller tildels paa gamle, nu tabte Membraner, eller paa nu tabte Stykker af de beva-

[1]) *Gunnar Pálssons Lærer.*

rede ufuldstændige Membraner? Afgjörelsen af dette Spörsmaal er af stor Vigtighed for Tekstkritiken, da Afvigelser, som findes i de Afskrr., der ene og alene grunde sig paa ældre Hskrr., som vi endnu har, ikke kan være andet end Forvanskninger, Conjecturer eller senere Tildigtninger, medens derimod de Afskrr., som helt igjennem eller tildels stamme fra tabte Membraner, maa benyttes som Kilder sammen med de bevarede Skindböger. Spörsmaalet har været forskjellig besvaret. Arne Magnussön, en Autoritet af allerförste Rang, ytrer sig herom saaledes (vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. VIII sq.): „antiqvam [membranam] .., Brynjolfo .. oblatam, omnes ejusdem argumenti Libri, in Islandia et alibi sub Eddæ Sæmundi nomine exstantes, pro matre venerari coguntur; quod eo tutius assevero, qvo accuratius omnes, qvas illa habet, mendas, ac aliqvot foliorum lacunam in chartaceis exemplaribus, e variis Islandiæ partibus ad me delatis, occurrere viderim; adeo ut dicta membrana sola ejus generis hodie superesse credatur [Arne kjendte dengang ikke cod. AM. 748, 4to]; qvamvis diffitendum non sit, talia monumenta tempore Brynjolfi plura extitisse, unde variæ lectiones, et integri qvandoqve versus, qvæ membranæ desunt, in chartacea ejus apographa translata esse videntur, qvorum tamen originalia aut hodie desiderantur, aut in latebras iterum abierunt.“ Denne Dom er gjentagen af P. A. Munch i hans Udgave. I modsat Retning ytre sig de Mænd, som har besörget den AM. Udg. af Sæm. Edda, ligesaa Finn Magnusen, og skarpest Brynjolf Snorrason i Ann. f. n. Oldk. 1847, S. 356: „Finn Magnusen har i Fortalen til sin Overs. af den ældre Edda, 1ste Deel S. XVI, udtalt den Mening....., at nogle af Papirhaandskrifterne „öiensynlig ere skrevne efter andre nu forsvundne Membraner“. Da jeg har gjennemgaaet de fleste af de herværende Papirhaandskrifter af den ældre Edda, kan jeg af egen Erfaring bekræfte, at denne Mening er den ene rigtige, idet flere af Haandskrifterne i den Grad afvige fra codex regius, at det er aldeles utænkeligt, at de, enten middelbart eller umiddelbart, nedstamme fra samme“.

Jeg maa afgjort slutte mig til Arne Magnussöns Mening. Det er utvilsomt, at intet Papirhaandskrift af Sæmundar Edda helt igjennem er afskrevet efter en tabt, af R *uafhængig Original; Teksten i alle de Digte, som findes i* R, *grunder sig middelbart eller umiddelbart paa dette Haandskrift, dog saaledes at tildels ogsaa* A, *Afskriften af Völuspá i* H, *samt SnE., Völs. og Nornag. ere benyttede; og alle nu bevarede fuldstændige Papirafskrifter af* R *ere tagne paa en Tid, da dette Hskr. var i samme fragmentariske Tilstand, hvori vi kjende Skindbogen. Ligesaalidt har Papirhskrr. af Sæm. Edda optaget Vegtamskv., Rigsþ., Hyndl., Grott. fra nu tabte Originaler; disse Digte ere overalt middelbart eller umiddelbart afskrevne efter* A, W, F, r *af SnE. I Modsætning til Arne Magnussön og Munch tror jeg endogsaa, at alle enkelte Vers, som kun findes i Papirafskrr., og alle for disse særegne Læsemaader i de Digte, som tillige ere bevarede i gamle Skindböger, ere — paa en eneste Undtagelse nær — af senere Oprindelse og ikke grundede paa tabte Membraner.*

Denne Undtagelse finder jeg i Slutningsversene i Sigrdrif. fra V. 29, L. 3 af, ti disse Vers, som nu mangle i R, *bære umiskjendeligt Præg af Ægthed. De forekomme fra först af ikke i de fuldstændige Samlinger paa Papir med Titelen „Sæmundar Edda“, som optage alle de i* R *bevarede Digte; men det Haandskrift, hvorpaa alle Afskrifter af disse Vers grunde sig, maa have havt dem i samme Forbindelse, hvori vi finde dem i cod. Isl. No. 64 fol. Papir i kgl. Bibl. i Stockholm og i cod. AM. 738 4to (codex oblongus,* O*). I cod. Stockh 64, som for störste Delen er skreven med Jón Eggertssons Haand omkring 1680 (Guðbrandr Vigfússon i Íslenzkar þjóðsögur I, S. XVII) og som navnlig indeholder flere Afhandlinger af Jón Guðmundsson*

lærði, findes som 5te Stykke bagefter et os her aldeles uvedkommende Digt under Overskriften Sigurdar qvida Fofnis bana *Reginsm. V. 16—24 med kort Forklaring. Derpaa som 6te Stykke under Overskriften* Sigurdrifu mal sem hun talade til Sigurdar unnasta sijna. epter þad hann hiö hama nâud af henne *Sigrdrif. V. 5—8, L. 3. 9—13, L. 6. 15—17. 21, L. 4 til Slutning. Efter V. 37, L. 6:* rǫm eru rog af risum *(sic!) fölger:* Sigurdur seiger sijþann Sigurdrijfu tijþinde af aullum løndumm *(disse Ord skrevne som Overskrift).* þesse Sigurdur ätte Gudrunu Giuka dötter, þa hann var veiginn meþ suikumm, sat Godrvn kona hannz ifer honumm Hun gret ei sem aþrar konur. Enn so harmþrunginn var hun, aþ henne lâ vid spreing til geingu bæþe konur og karlar aþ hugga hana, enn þat var ei audvellt. þâ taladi ein til hennar. *Derpaa Guðr. I, V. 13, L. 5—8. V. 14. V. 18, L. 2—10 med Overskrift* Godrun qvaþ. *V. 19. V. 20, L. 1—4, samt V. 17, L. 2—10 med Overskrift:* þâ quad ein aunnur. *Den Tekst af Versene i Reginsm., som foreligger i cod. Stockh. 64, grunder sig tydelig dels paa* R, *dels paa Nornag. i* F; *Læsemaaderne:* Hier erū við Sigurdur, â siâ, skipūtneim *(sidste Bogstav kludret) i V. 17 og* Hnicar hietūmc þac *i V. 18 ere vist blot Forvanskninger og ikke laante fra en tabt Membran. Teksten i Sigrdrif. indtil V. 29, L. 3 grunder sig dels paa* R *(cod. Stockh. 64 har saaledes i V. 12, L. 2 beholdt Skrivfeilen* magni *fra* R) *dels paa det endnu bevarede Hskr. af Vôls., navnlig i V. 13—21 (saaledes i V. 17:* â glere og â gulli og â gödu silfri, i vine og â virtri, og â vølvo seszi, â gumna hollde); *i disse Vers er ikke Spor til nogen nu ubekjendt Kilde (ti* aþ þu eige â þingi deiler vid þier matkara mann, edur vid heimska hale *i V. 24 kan kun være Forvanskning). Teksten i Versene af Guðr. I grunder sig paa* R *alene (Forvanskningen* grundu *i V. 14, L. 1 forklares af Skrivemaaden* gvdř. *i* R; Yckar *i V. 17, L. 3 er en Skrivfeil, som er beholdt fra* R. hættlḡa *for* hiorvi *i V. 14, L. 8 og* i elstraum *i V. 19 L. 7 for* iarlstrom *maa være Forvanskninger eller vilkaarlige Forandringer af Kildens Tekst). Da der her altsaa udenfor Slutningsversene i Sigrdrif. (fra V. 29, L. 3 af) ikke er Spor til en nu ubekjendt Kilde, saa formoder jeg nu, at disse Slutningsvers, som aabenbart ere ægte, ogsaa grunde sig paa* R; *at en Afskrift af* R, *sem ialfald indeholdt hele Sigrdrif. med Stykker af Reginsm. og Guðr. I, og som altsaa var tagen paa en Tid, da denne Skindbog endnu ikke havde tabt Bladene mellem* 32 b *og* 33 a, *er den middelbare eller umiddelbare Kilde for cod. Stockh. 64. Man vil imod denne Formodning ikke kunne anföre, at man da maatte vente her ogsaa at finde andre af de Digte, som nu ere faldne bort i* R *mellem 32 b og 33 a; ti heller ikke det, som i* R *kommer nærmest efter Lacunen, er taget med. Ogsaa ellers synes der at være enkelte, skjönt usikre, Spor til Afskrifter af Digte i* R, *som ere tagne, för Biskop Brynjolv fandt Bogen frem (mere herom senere).*

Efter Versene af Guðr. I fölger i det nævnte Hskr. under Overskrift Liöd Brinhilldar eru hier vtþijdd *en Forklaring af Sigrdr. V. 5—19 (indtil og med* heillom hafa *i L. 7), som er en noget forandret og forkortet Afskrift af den Commentar, som Björn á Skarðsá giver i sit 1642 forfattede Skrift* Nokkuð lítið samtak um rúnir, *der bedst findes afskrevet i cod. Stockh. Isl. No. 38 fol. Den Tekst af Sigrdrif., som Björn á Skarðsá forklarer, grunder sig ene og alene paa en meget feilfuld Afskrift af det endnu bevarede Hskr. af Vôls. og er forskjellig fra den ovennævnte Tekst af Sigrdr., som findes i cod. Stockh. 64, men i Gjengivelsen af Björns Commentar i cod. Stockh. 64 ere de Former af Ordene i Sigrdrif., som han havde for sig, paa flere Steder forandrede for at bringes i Overensstemmelse med den foran indtagne Afskrift af Digtet* [1]).

[1]) *Jeg skal anføre ét Eksempel af flere: i Sigrdrif. V. 12 har Björn (efter*

Den Afskrift af Slutningsversene i Sigrdrif., som findes i cod. Stockh. 64, kan altsaa ikke föres tilbage til Björn á Skarðsá[1]*, men skriver sig vistnok fra en Samtidig af ham.*

Ogsaa cod. AM. 738. 4to (codex oblongus, O), paa hvis Titelblad staar 1680, men hvis Indhold vel for störste Delen er skrevet lidt för (Jón Sigurðsson), har kun de samme Stykker af Reginsm. som cod. Stockh. 64 og, skjönt ikke umiddelbart, derefter Sigrdrif. med Slutningsversene, hvorefter fölge de samme Stykker af Guðr. I og den forandrede Gjengivelse af Björns Commentar; ogsaa i det enkelte stemmer O næsten overalt med cod. Stockh. 64. — I cod. AM. 161. oct., Q (S. 234 a feilagtig cod. AM. 166 b oct. og P), et Haandskrift fra anden Halvdel af 17de Aarh., findes (efter en Afskrift af Hávamál) Sigrdrífumál med Slutningsversene, og dertil er paa samme Maade, som i de to förnævnte Hskrr., knyttet Stykker af Guðr. I, hvortil kommer Commentar over Sigrdrif. Med Afskriften af Sigrdr. i dette Hskr. er den i Cod. AM. 149 oct. nöie beslægtet. Endelig kan her nævnes den værdilöse Afskrift af „Sigurdar qvida, Sigurdrífumál, þeirra Ráðning, Gudrúnar qvida“ *i No. 1871. 4to i kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml., rimelig skreven sent i 18de Aarh.*

Derimod mangle Slutningsversene i Sigrdr. i de fleste „Sæmundar-Eddur“ (Papirafskrifter af den hele Digtsamling), som tildels udfylde det manglende ved at indsætte det tilsvarende prosaiske Stykke af Völs.; nogle faa nyere Afskrifter af den hele Digtsamling, som har disse Vers, bemærke udtrykkelig, at de har dem fra en særlig Kilde, der da maa være et af de ovennævnte Hskrr. eller en dermed fuldkommen ensartet Optegnelse. Saaledes har No. 1866. 4to. kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml. (cod. Luxdorphianus, L; *skreven 1750) efter* þat rę̨þ ec þer it vı | þott meþ seggiom ſari *fölgende Bemærkning: „desunt membranae ad minimum folia 8, ita dicit exscriptum [meum]; idem exscriptum inserit hic sequentes paginas, qvae ibi ad calcem appositae reperiuntur e libro qvodam chartaceo haustae“ og derpaa fölger:* þat rę̨þ ec þer it vi | þott meþ seggiom fari | aúþr mal til ofúg, *o. s. v. I det hermed meget nær beslægtede Hskr. No. 1109 fol. kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml.* (C) *findes ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. optagne med Tilföielse af samme Oplysning.*

Arne Magnussön, som kjendte Slutningsversene, har ikke holdt dem for uægte; i Brev til Thormod Torvessön af 6te Aug. 1690 skriver han: Ef nokkuð finnast kann i hans Sæmundar-Eddu á pappir, sem ekki er i membranu, þar sem vantar i Brynhildarkviðu, þægi eg gjarna mèr með tið communiceraðist; mèr þykir svo sem eg sèð hafi þá lacunam með einhverju fyldu i exemplaribus chartaceis“ (kgl. Bibl. Kjöb. Kallske Saml. 140 fol., efter Meddelelse af Guðbrandr Vigfússon); i O *har Arne med egen Haand efter Conjectur foretaget endel Rettelser ved Afskriften af de nævnte Vers. — Papirafskrifternes Skrivemaade i disse Vers har jeg forandret til den i* R *brugte.*

Efter at have taget dette Forbehold skal jeg söge at godtgjöre min Mening, at de nyere Papirafskrifter af alle de her udgivne Digte, som ere bevarede i

---

cod. 38 fol.) læst . . . heipt um giallda. Hvi þar um vindr *og forklarer dette* Hvi *ved* Hvoru þinu malruna eða þrideilna visna smiðe; *i cod. 64 er istedenfor* Hvi *indsat* Harm, *men Björns Forklaring beholdt, uagtet den aldeles ikke gjælder Læsemaaden* Harm.

[1]) *Det er urigtigt, naar det i Möbius's Udgave af Sæm. Edda S. V siges, at Slutningsversene i Sigrdr. findes som integrerende Del af Digtet i den af Björn á Skarðsá forfattede Commentar.*

gamle Skindböger, ikke udgaa fra andre Kilder end netop disse Skindböger. I denne Hensigt gjennemgaar jeg her et Par Papirhskrr. af Sæm. Edda, om hvilke det er blevet sagt, at de ikke stamme fra R.

Cod. Isl. No. 15 oct. i kgl. Bibl. i Stockholm (som jeg her betegner ved St.) er skreven omkring 1670 (Arwidsson Förteckning), ialfald för 1684, ti cod. Stockh. 34 fol., som aabenbart er afskreven derefter, vidner selv, at den er skreven i dette Aar[1]). *St. begynder med:* Her hefiast Sölar liöd Sæmundar ins frödu. Hrafna galdur Oþins Forspialls liöd. *Derpaa kommer* Vølo spaa. *Saa fölge alle de i* R *optagne Gudekvæder, dog ikke overalt i den samme Orden og med de samme Overskrifter som der, sidst* Hymis kviþa; *og derefter* Vegtams kviþa. *Saa komme alle de i* R *optagne heroiske Kvæder, dog ikke overalt med de samme Overskrifter som der, og efter* Hamþis mál *endelig:* Fiǫlsvins mal. Hyndlu liód. Gróugaldur er hon gól syni sinum dæd. Grottasøngur *indledet ved samme prosaiske Stykke* (Gull er kallat miol Froþa *o. s. v.*) *som i r. Rigsþ. findes her ikke*[2]).

Man vil let finde, at R *danner Grundlaget, skjönt ikke det umiddelbare, baade for den egentlige Tekst og for de i Randen tilskrevne Varianter i St. ved de Digte, som nu ikke ere bevarede i andre gamle Skindböger. Hvor der i* R *er den store Lacune, er der ogsaa i St. Hul. Sigrdrif. standser i Haandskriftet med V. 28, og istedenfor de i det fölgende manglende Vers og Digte er den prosaiske Fortælling i Völs. optagen. Efter Ordene* ok þetta bundo þær eiþom meþ ser, *som afslutter Fortællingen om Mödet mellem Sigurd og Sigrdriva, staar i Randen:* Her brast i Sǫmundar eddo ok er sa brestur her uppfyldur sem varþ af sogoþǫtti Sigurdar Fafnis bana a cap. 20 usque ad 30. *Her henviser St. selv ved* Sæmundar edda *til* R *og vidner selv, at den har udfyldt Hullet fra Völs. Efter Udfyldningen begynder igjen Afskriften af Digtene (som i Rasks Udg. af Edda Sæm. S. 207) med*

Hví ertu Brynhildr	hvat hefir Sigurðr
Buðla dóttir	til saka unnit,
bölvi blandin	er þú fræknan vilt
ok banaráðum?	fjörvi næma?

Det fölgende efter R. *Linjerne* Hví ertu — banaráðum *ere feilägtige (se S. 237); vi har her et sikkert Eksempel paa, at Stockh. Hskr. meddeler Verslinjer, som vilkaarlig og uden Stötte i noget gammelt Hskr. ere tildigtede for at afhjælpe en Mangel i* R. *I de övrige heroiske Digte (undtagen Hyndl. og Grott.) grunder Teksten i St. sig aabenbart ene og alene paa* R; *den har alle dennes Feil, hvorpaa jeg skal nævne et Par Eksempler: St. har* Helga kviþa Hatings skada [Haddingu skata] *efter* Helga kviþa Hundingsbana; *Völund. 2, L. 12:* Onondar; *H. Hjörv. S. 171a, L. 19:* Jarlinn heim; *H. Hund. II, S. 190b, L. 19:* hiarþar ok kvaþ; *Reginsm. 10, L. 4:* fár, *o. s. v., o. s. v. Afvigelser i St. fra* R *kan da intet Værd have. Heller ikke de i Randen tilskrevne Varianter har större Betydning. I Hamð. 13 er i Randen med andet Blæk efter* Svaraþi *skrevet* Erpur, *efter* sva kvass *ligesaa* vitur, *efter* fotor æþrom *endelig:* eþir holdgröinn hǫnd annarj; *dette er aabenbart vilkaarlige Tilföielser for at hjælpe paa en indbildt Mangel i den traditionelle Tekst; det stockh. Foliohskr. har optaget disse Tilsætninger i*

---

[1]) *Da cod. 34 fol. intet selvstændigt Værd har, burde alle Citater af dette Hskr., som i Anmærkningerne ere anførte efter Rasks Udgave, have været borte. Ogsaa „Edda Sæmundar hin fróða" i cod. Stockh. Isl. 11. 4to, som jeg ikke har sét, er meget nær beslægtet.*

[2]) *Digtenes Rækkefølge i St. er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVII f., men de der angivne Overskrifter ere for en stor Del urigtige.*

Teksten, og derfra har de vandret ind i Rasks Udgave. Naar saaledes St. her ingensteds viser hen til anden Kilde end R, *kan Navnet paa Borghilds Broder* Einar, *som i Sinf. S. 202a er skrevet til i Randen med anden Haand, medens Teksten har aabent Rum for Navnet, heller ikke vel være laant fra en tabt Membran af Digtsamlingen, om det end er taget fra en anden, ligeledes af* R *afhængig, Papirafskr.*

Ogsaa ved alle de Gudekvæder, som findes i R, *undtagen Völuspá, er* R *St's eneste, skjönt ikke umiddelbare Kilde. Ogsaa ved disse Kvæder gjenfinde vi Feilene i* R *og Forvanskninger, som pege hen til dette Hskr.: f. Eks. Háv. 14, L. 4:* aþur haztur; *Vaf. 32, L. 5:* aldni; *Grimn. 5, L. 4:* Freir; *Skirn. 7, L. 2:* ex max; *Hárb. 41, L. 2* inn *med aabent Rum foran (for* ólubax); *Hým. 3, L. 3:* hefþom; *Lok. 19, L. 6:* fiorgvall; *Þrym. 11:* srindi erfiþt ok; *Alv. 10:* meþ Alfom fold ... Dvergar Groandj. *Da altsaa ogsaa her* R *overalt danner Grundlaget og da vi allerede i St. har fundet sikre Eksempler paa Verslinjer, som ere tilföiede uden Stötte i Traditionen, saa maa ogsaa i Gudekvæderne de faa Verslinjer, som ikke findes i* R, *holdes for senere tilföiede uden Hjemmel i Traditionen, hvis ikke indre Grunde uigjendrivelig bevise, at de ikke kan være tildigtede i nyere Tid. Inde i Teksten i St. finde vi mellem Alv. 8 og 9 fölgende Vers:*

Freista máttu, Vingþórr!	heima alla níu
alls þú frekr ert	hefik of farit
durgs at reyna dug;	ok vitat vetna hvat.

Mellem de to Repliker af Thor var det naturligt, at en Islænding savnede et Vers af Dværgen; jeg tror, at dette har givet Anledning til at tildigte dette Vers. Der er intet, som gjör det nödvendigt at antage det for gammelt, tværtimod synes det at bære flere Mærker af sin sene Oprindelse: frekr *findes neppe i de gamle Kvæder med at og Infin. omtrent i samme Bet. som* gjarn; durgs *kan være Forvanskning af* dvergs, *og ved* dug *tör jeg mindre tage Anstöd, skjönt det ellers kun forekommer i Prosa med Betydningen „Kraft, Dygtighed" samt i Forspj. V. 4; men* vetna hvat *er enestaaende i de gamle mythisk-heroiske Kvæder (skjönt* hotvetna *forekommer) og betænkeligt.*

I Háv. V. 87. 88 fölger ligesom i R Akri *efter* val nyfeldom, *men nederst paa Siden er med forskjelligt Blæk skrevet:* heidrikum himni z blęjande herra; *disse Linjer, som ere tildigtede efter islandske Ordsprog, fordi Verset ikke havde den regelrette Længde, röbe sin nyere Oprindelse ved Ordet* herra *(jfr. Anm. til Háv. 87,4). Under disse Ord er for at faa 8 Linjer i Verset tilföiet:* hunda gelti ok harmi skoekju, *men med meget ny Haand, saa at jeg neppe behöver at beraabe mig paa, at Ordet* skœkja *ikke findes i det ældste Sprog. Efter* arsanom *staar inde i Teksten ", og dertil er i Randen skrevet med samme Haand* oþmala manni, *hvilket skal danne Stavrim med* Akri ársánum, *men netop derved spildes Versemaalet. Det stockh. Hskr. 34 fol., der er afskrevet efter No. 15. oct., har optaget disse Tilsætninger i Teksten og tilföiet endnu en uægte Linje, hvorved det faar to 8linjede Vers:*

a.	*b.* Heiþrikum himni
val nyfeldom.	blsandi herra,
Akri ársánum	dyri i svellti,
óþmála manni,	trui engi mann, *o. s. v.;*
hunda hellti,	
ok harmi skjækn.	

men disse to Vers fordömme sig da selv[1]). *Derimod har St. ikke de i* R *mang-*

[1]) *Ytringerne om det stockh. Foliohskr. i Anm. til Háv. 87,4, som ere laante fra Rasks Udg., berigtiges ved hvad her er sagt.*

lende Linjer, som mange Papirafskrr. tilföie i Háv. 65. 111. 133; Vafþr. 27. 31. 40. Teksten i Hyndl. grunder sig paa Flatöbogen: f. Eks. mulum *i 5, L. 4 er Feillæsning af Trækkene i Flat.; Teksten i Grottasöngr paa Cod. reg. af SnE., som Bevis kan f. Eks. nævnes Forvanskningen* vaknar *i 20, L. 7, hvorved med anden Haand er skrevet* vabnar *(af dette feilagtige* vabnar *har Rask gjort* vafnar). *Ved Vegtamskviða er* A *Kilden, dette viser f. Eks.* alda *i 13, L. 4; Hskr. har i dette Digt de i Papirafskrr. almindelig tilföiede Vers, som aabenbart ere uægte (se S. 138—140). Ligeledes finde vi her de Afvigelser fra* A *i enkelte Ord, som stadig fölge med de Vers i Vegt., som mangle i* A*; da disse Vers ere uægte, maa ogsaa disse Afvigelser fra* A *i det enkelte være foretagne uden traditionel Hjemmel af samme Mand, som tildigtede Versene. Særlig mærkes her, at St. i V. 4 (efter* fretta beiddi, *se S. 139a) har fölgende Tekst:* [unst narþug reþ nás orþ kveþa] unst narþik reis nass orþ of kvaþ *(samt i Randen* nard[c] *skrevet til* narþug); *den förste af disse Læsemaader skriver sig vist fra samme Haand som de övrige Ændringer.*

Til Slutning har jeg gjemt Völuspá. Jeg tror i det foregaaende at have vist, at R *ved alle de Digte, som findes i denne Skindbog, er den eneste ægte Kilde; vi har ogsaa sét, at St. har optaget flere enkelte uægte Vers, d. e. Vers, som i nyere Tid ere tildigtede uden Hjemmel i Traditionen, og navnlig i Vegt. vilkaarlige Forandringer af enkelte Ord. Vi vil da heller ikke i Völuspá uden de mest tvingende Grunde antage en nu tabt Kilde.*

I dette Digt er Teksten i St. en Afskrift af en Optegnelse, hvorved baade R *og* H *ere benyttede: saaledes har St. i Vspá I, V. 6, L. 1:* gengengo *(i Randen med samme Haand* gengo); *8, L. 3:* vettugis (vettergis, vettengis)*; 13:* Hepti, Vili, Hanar ok Svior (Sviþor), Billingur Bruni, Bildur Bure, Frar Fornbogi (Hörnbori), Frǫgur ok Loni. *I Randen ere mange Varianter skrevne til, dels med samme Haand, dels med en anden gammel Haand, dels med senere Haand; saaledes staar i 9, 6 i Teksten* drottiñ, *i Randen med samme Haand* drottir, *med senere Haand* drótt ū; *denne sidste Læsemaade grunder sig paa Codd. af SnE. Mange af Afvigelserne fra de gamle Hskrr. af Vspá ere aabenbart Forvanskninger, andre kan mulig være tilsigtede, vilkaarlige Forandringer, f. Eks. den i 2, L. 4 tilskrevne Variant* frǫdda; *men ingensteds finder jeg Læsemaader af enkelte Ord, som maa stamme fra en tabt gammel Kilde.*

I Vspá I, V. 16 har St. to Verslinjer

Heri, Högstari, Hljóðólfr, Móinn,

som ikke findes i de gamle Skindböger og som bevislig ere vilkaarlig og feilagtig tilföiede for at gjöre Verset 8linjet (se Anm. til I, 16). Alle ydre Grunde tale da for, at ogsaa de to Linjer i I, 61:

fólkvaldr goða ok Fjölnis kind

og de fire i I, 65:

semr hann dóma vésköp (*skrevet* veskarp) setr
ok sakar leggr, þau er vera skula
(*i Randen:* vara munu),

der heller ikke findes i de gamle Hskrr., ere tilföiede af samme Grund, skjönt Linjerne i 61 og 65 vistnok ere komne tidligere ind end de i 16, da hine findes i flere Papirhskrr., hvor disse mangle. Udtrykket i det i 61 tilföiede Linjepar klinger mig ogsaa noget lærd: Fjölnir *forekommer i de gamle mythiske Digte kun i Grimn. og Reginsm., hvor Odin opregner sine Navne. Det synes ikke usandsynligt, at det er en og samme Mand, som har tilföiet Vers eller Verslinjer baade i Vspá, Alvissm. og Vegt., og Versene i Vegt. synes igjen at röbe samme Forfatter som Forspjallsljóð.*

No. 1866. 4° i kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml., her betegnet ved L, *har Titelen: „Edda Sæmundar Prests ins Fröda Sigfussonar at Odda. Skrifud a äre epter Guds Burd 1750.“ Först i Bogen er endel Bemærkninger, der, som en Overskrift siger, ere skrevne med Biskop Herslebs Haand, af hvilke mærkes: „Om dette Exemplars store Raritet er dette at sige, at neppe i heele Island skal findes 2 a 3 gode Exemplarer af denne Edda, men denne er confereret med et Exemplar den lærde Sa. Eyolfur Jonssen eiede, og et andet Larmand Widalin har hafft og altsaa er meget accurat . . .“ Luxdorphs Navn staar foran i Bogen*[1]. *Dette Hskr. stammer efter Guðmundr Magnússon (Edda Sæm. ed. AM I, p. XLII. II, p. 327, not. e) og flere Steder) ikke fra* R; *men dette er aabenbart urigtigt.*

L *henviser selv paa mange Steder til Membrana, d. e.* R, *som sin Hovedkilde, men har ved Siden deraf benyttet Papirafskrr.:* L *har saaledes i H. Hund. I, 19, L. 1* Sa *Sic chart.* (þa *Membr.*); *efter Sigrdr. 29, 2: desunt membranae ad minimum folia 8 (se ovenfor), o. s. v. Först komme alle de i* R *optagne Stykker aldeles i samme Orden og med Skindbogens Overskrifter, saavidt de kunde læses, inde i Teksten, men andre Overskrifter anförte i Randen efter „Chartae“. Efter Hamðismál er skrevet* Finis *med en stor Slyngning efter; derpaa fölger:* Hrafnagaldr Oþins [Forspialls Liod]. Vegtams qviþa. Fiolsvinnsmal. Hyndlu lioþ. Grou galdr er hon gól syni sínum dauþ. Formali til Grotta savngs [*derefter Grottasöngr*]. Formali til getspeki Heidreks kongs [*derefter selve Gaadedigtet*]. Her hefiast Solar liod Sæmundar ins froda. Kvædi Eigils Skallagrims sonar er hann kallar [sonar] torrek.

Selve Teksten i alle de Digte, som findes i R, *er, som sagt, efter Haandskriftets eget Vidnesbyrd afskreven efter* R; *heller ikke de Varianter i disse Digte, som siges at være laante fra Papirhskrr., har noget selvstændigt Værd. Disse ere tildels de samme, som vi fandt i St. I Völuspá grunde de sig tildels paa* H; *saaledes anföres efter H, V. 51 i Randen: hic inserunt chartae* Geyr garmr mioc fyr gnipa helli festr mun slitna en freki renna gin lopt ifir; *at* H *her er den oprindelige Kilde, er aabenbart: der er Stans midt i en Sætning, fordi man ikke kunde læse det fölgende i* H.

I de Digte, som ogsaa findes i A, *ere de fleste af de i Randen tilskrevne Læsemaader udrundne fra denne Skindbog; saaledes er i Randen ved Grimn. 44,9 skrevet* „enn brimir sverþa *addunt chartæ*“; *enkelte Varianter stamme fra Codd. af SnE., saaledes Vafþr. 23,1* Mundilfǫri *al.* Mundilfari. *Flere af de Vers og Verslinjer, som ikke findes i de gamle Skindböger, men som ere optagne fra „Chartae“, har* L *tilfælles med St.; saaledes Verslinjerne i Vspá I, 16. 61. 65; de i Vegtamskv. i Papirafskrr. almindelige Vers; Verset mellem Alv. 8 og 9. Men* L *har ogsaa fra „chartae“ optaget Vers og Verslinjer, som hverken findes i St. eller i gamle Skindböger; mod disses Ægthed maa vi paa Forhaand af ydre Grunde være yderst mistænksomme, da vi, som netop nævnt, i samme Hskr. har sikre Eksempler paa uægte Vers, som ere optagne fra Papirafskrr.; og af indre Grunde vil de ogsaa vise sig forkastelige. Saaledes har* L *efter Vafþr. 27, L. 3: addunt chartae* ar of bǫþi þau | scolo ey fara | unnz riúfaz regin, *hvis Uægthed SnE. viser. Efter Vafþr. 31, L. 3: addunt chartae:* en siom fleygþi | or suþheimi | hyrr gaf hrimi fiǫr; *de ægte Linjer har SnE. bevaret. Ved Vafþr. 40 efter* Segþu þat et XI | allz þú tiva rauc | soll Vafþrúþner

---

[1]) *Betegnelsen af dette og andre Hskrr. i Edda Sæm. ed. AM. er meget forvildende: i Tom. II anføres Læsemaader af Codex Luxdorphianus (No. 1866) under Mærket „L.“, medens „L.“ i Tom. I betegner Codex Langebekianus; og Tom. II, p. XXVIII findes om Cod. Suhmianus anført det som gjælder Cod. Luxd.*

vitir *i Randen: ita chartae:* hvat einheriar vinna | heriafauþrs at | unz riúfaz regin, *hvis Uægthed allerede af* R *er klar. Efter Vafþr. 41, L. 5 ligeledes i Randen efter Papirafskrr.* aul meþ ásum drecka, *hvilken Linje spilder Udtryk og Versemaal. Efter Grimn. V. 35 i Randen: addunt chartae:* Sundrbornar hygg ec nornir vera eigut þær æt saman S: ro askunnar S ro alfkunnar Sumar S ro dd. Dvalins; *dette Vers hörer ikke hjemme her, men i Fáfn. V. 13; det er af Papirafskrr. falskelig indtaget i Grimn. fra SnE. (I, 72), hvor det citeres tætved Grimn. V. 35 (I, 74). Efter Grimn. 51,2 i Randen:* miclom ertú miþi tældr *ch. add., hvilken Linje er tildigtet, for at frembringe ljóðaháttr. I Hárb. anföres af „Chartae" fölgende Begyndelse:* þorr for aptr or | austr vegi | oc kom at sundi siþ | fley var binnig | oc ferio hirþir | kallar þorr a þegn; *dette er aabenbart en — rimelig först i 18de Aarh. foretagen — Omdigtning af den prosaiske Begyndelse i* R, *hvorved Versemaalet er uheldig valgt. Efter Hárb. 4, L. 3: add. chartae:* dauft i ranni, *et uheldigt Forsög for at faa ljóðaháttr. I Hárb. flere lignende Tilsætninger, alle aabenbart uægte og af samme Forfatter.*

De to efter Hym. 36, L. 6 tilföiede Linjer: er meþ Hyme | eptir fóru (*chartæ*) *med sit daarlige Stavrim kan da heller ikke gjöre Krav paa at være ægte, men ere tildigtede for at gjöre Verset 8linjet.*

Ingensteds finder jeg, at de fra Papirhskrr. optagne Læsemaader af enkelte Ord i L *henvise til en nu tabt gammel Membran; tværtimod er der flere Steder, som godtgjöre, at ogsaa de udgaa fra* R; *saaledes har* L *i Hund. II, 36, L. 8:* þinig (þ^v^nig *Membr.*) *chartae* þorinig; *men dette* þorinig *kan kun være Feillæsning af hvad der staar i* R; *efter Sig. III, V. 15, L. 3 „chartæ add.* broþr minn", *som i* R; *o. s. v., o. s. v.*

Navnlig i Hávamál er i vidt Omfang de traditionelle Udtryk forandrede, Verslinjer og Vers tilföiede. Men flere Steder vise tydelig, at saadanne Forandringer og Tilsætninger ere foretagne vilkaarlig og uden Stötte i noget af R *uafhængigt Hskr., og efter disse Steder maa de andre bedömmes. For at faa gjort Háv. 111 til to fuldstændige Vers, ere Linjer blevne indskudte, men netop derved er Versemaalet blevet ödelagt: efter* Mal er at þylia *staar i Randen: add. ch.* þular störar. *I Randen til venstre for*

of rúnar heyrþa ec dóma (*sic*)
ne úm ráþom þaugþo:

Ch. inser. ok reginn doma, *til höire:* ne of risting þaugþo. ec dǫma i R *blev feilaglig læst som* oc doma *og dette forstaat som Substantiv, hvilket gav Anledning til* ok regindóma, *og for at faa Stavrim med* né um ráðum þögðu, *blev da en ny Linje foran denne tilföiet. Háv. 70, L. 2 giver et andet tydeligt Eksempel paa Forandringer, som kun skyldes Gjætning:* L *har* oc sęl lifþom *al.* enn sialfdauþom, *al.* beccdauþom. *Paa de fleste Steder i Háv. vil Uægtheden af Tilsætningerne og Forandringerne i* L *være let at godtgjöre; heller ikke i dette Digt lader det sig nogensteds bevise, at de stötte sig til ægte Tradition. Charakteristisk er det, at der i den yngre Papirafskrift* L *er langt flere Tilsætninger end i den ældre stockholmske Afskrift.*

Min Mening maa ikke opfattes saaledes, at Afvigelser fra de gamle Skindböger, navnlig fra R, *i enkelte Læsemaader og de tildigtede Vers og Verslinjer först skulde være fremkomne i de Papirafskrr., som jeg her har omtalt; men disse har optaget dem fra tidligere — ligeledes uselvstændige — Afskrifter. Navnlig af Vspá og Hávamál maa allerede ved Midten af 17de Aarhundrede Afskrifter have været i Omlöb paa Island, som afveg i betydelig Grad fra Teksterne i* R *(og* H*), uagtet disse laa til Grund; netop disse to Digte, samt Sigrdrif., bleve oftest særskilt afskrevne, og naar den ene skrev af efter den*

anden, saa at hver enkelt Afskriver altid forandrede noget, ved Unöiagtighed eller Misforstaaelse, ved at læse eller skrive feil, ved at indsætte mere almindelige Udtryk for sjeldnere eller nyere Former for ældre, saa kunde eller rettere maatte Teksten allerede herved blive stærkt afvigende fra det ægte oprindelige Grundlag, saa at dette paa sine Steder neppe lod sig gjenkjende. Men hertil kom ogsaa ofte, at man for at rette eller fuldstændiggjöre de gamle Vers indsatte noget af sit eget.

Jeg skal nu kortelig gjennemgaa endel af de Papirafskrifter, jeg foruden de allerede nævnte har benyttet; först de Haandskrifter, især fra anden Halvdel af 17de Aarh., som indeholde kun enkelte af de her i Samlingen optagne Digte, dernæst de, som under Titelen „Sæmundar Edda" sammenfatte alle eller de fleste Digte

Cod. AM. 166a oct., Hskr. fra anden Halvdel af 17de Aarh.; Arne Magnussön har foran skrevet: „þessa Eddu hefe eg til eignar feingeð hiá Jóne Hákonarsyne á Vatshorne 1702. Eg kalla hana Hraundals-Eddu". Den Indholdsfortegnelse, som findes i Hskr., stemmer ikke overens med dets nuværende Indhold; fölgende Digte, som opföres: Sigrdrifumál eða Brynhildarljóð, Völuspá, Vafþrúðnismál, Sigurðarkviða, Sólarljóð findes nu ikke i dette Hskr. Det begynder nu med Hávámál. Afskriften af dette Digt afviger særdeles meget fra **R**, *og mange af dens Læsemaader kunde man være fristet til at henföre til en tabt ægte Kilde, f. Eks. i 1, L. 5—7:*

> **þvi ongum ma óruænt**
> **um alldur þikia**
> **huar fiandur hans sitia firir;**

29, L. 6: **ogognum** (*d. e.* **ogogn um**) **gelur;** *61, L. 1:* **þveiginn oc kendur** (*d. e.* **kemdr**); *men dette vilde være urigtigt; at* **R** *er den virkelige Kilde, fra hvilken gjennem flere Afskrifter Teksten i cod. AM. 166a stammer, vise Læsemaader som i V. 11:* **birdi betra ber madur brautu ad, en vegnez uera;** *i 35, L. 2 hvor* **scala** *mangler; og navnlig i 112, L. 5:* **not þið'sit.** *Afskriften vrimler af grove Forvanskninger, og alle Afvigelser fra* **R** *ere ligesaamange Afvigelser fra den egentlige Kilde.*

Endnu værre mishandlet er Grottasöngr i den Afskrift, som findes i samme Hskr.; den vrimler af meningslöse Udtryk og af alle Slags Feil; som et Eksempel kan nævnes Begyndelsen af V. 3: **þær þraut þulu þianÿg filldar, leingur ludra liettum stefium,** *hvor* **r** *viser sig at være den oprindelige Kilde. Man kan derfor ikke lægge nogensomhelst Vægt paa Afvigelser fra* **r** *i denne Afskrift, som i V. 2, L. 4:* **beiddar,** *i V. 4, L. 3* **Froda lid;** *i V. 7 (umiddelbart efter V. 6 L. 8)* **Eigi meir sofit enn möndull hrærist, edur leingur en liod eitt quedid,** *o. s. v., o. s. v. Jeg forbigaar de os her ikke vedkommende Stykker, som Hskr. indeholder.*

En Afskrift af Hávam., der er nær beslægtet med den, som cod. AM. 166a indeholder, findes i No. 13. 4to i Univ. Bibl. i Christiania. Dette Papirhskr., som indeholder SnE. og Hávam., er, efter Bemærkning foran fra 1807 af Geir Vidalin, en egenhændig Afskrift af Eyólfr Jónsson á Völlum i Svarfaðardal. V. 1, L. 5—7 lyder her: **þvi øngvann mä ørvænt um alldur vera, hvars hans sitia fiendr ä fleti firer.**

Cod. AM. 166b oct. (se S. XLV) indeholder en Afskrift af Grott., der slutter med V. 9, og som er meget nær beslægtet med Afskriften i cod. AM. 166a.

Cod. AM. 754. 4to, som efter Arne Magnussön er skreven af Guðmundr Andresson (✝ 1654), indeholder Vspá, Hávam., „Rigsþáttur", Snorra Edda. Har intet selvstændigt Værd. Afskriften af Vspá og Háv. er nær beslægtet med den i Resens Udgave benyttede „codex Christierni Noldii". At Afskriften af

Vspá væsentlig grunder sig paa R, *vise f. Eks. fölgende Læsemaader: i 1, 23, L. 1* gengengv; *26, L. 1* var; *33, L. 7* á vordr; *dog har den i V. 1* helgar kindr *og* valfødurs *efter* H. *Særlig kan mærkes, at den ved 15, L. 3. 4 i Randen har (efter SnE.):* havr. glöinn. hugstari. hleidolfr. dore. ore. dufr. andvari; *V. 60, L. 5—6 findes i den forvanskede Form* minnast á fornū mál oc dæme. — *At* R *er den egentlige, skjönt ikke umiddelbare, Kilde ved Háv., viser f. Eks. V. 112, L.* 5 not þuñat set; *denne Afskrift har efter Háv. 86, L. 4* heidrijkum hımne. oc hlæiande herra. *Teksten i „Rigsþáttur" stammer fra* W, *som f. Eks. i V. 1* alsœmin *viser.*

Cod. AM. 165 oct. er efter Arne Magnussön ligeledes skreven med Gudmund Andressöns Haand. Indeholder Vspá, Grott., „Rigskviða. Rúnakapituli. Aðskiljanleg excerpta ur Eddu" m. m. Teksten af Vspá stemmer nær overens med den, som 754. 4to indeholder; i Randen ere Varianter skrevne til, der tildels stamme fra Codd. af SnE., saaledes i I, V. 40 tiugari, *al.* tregari; *i I, V. 53* harmur, *al.* hamur. *Særlig mærkes fölgende Varianter: I, V. 1, L. 3* meire og minne, *i Randen: alii* magna og moda; *V. 4, L. 2* biodum — baudmum; *V. 4, L. 6* suala — salur; *V. 8, L. 2* jodyr — jadar; *disse Afvigelser fra de gamle Skindböger (hvoraf enkelte allerede findes hos Björn á Skarðsá) maa være fremkomne ved Conjektur, vilkaarlig Forandring eller ved Forvanskning. Optegnelserne af de övrige Digte i dette Hskr. ere ligeledes uden selvstændigt Værd; Grott. grunder sig paa* r *(se f. Eks. i V. 3, L. 8* st^{n}udga), *Rig., der ikke stemmer overens med Afskriften i 754. 4to, paa* W *(V. 1, L. 3* alsœminn), *Rúnacap. paa* R *(V. 139, L. 6* aptur þatan).

Med Afskrifterne af Vspá i cod. AM. 754. 4to og cod. AM. 165 oct., der begge ere skrevne af Gudmund Andressön (Gudmundus Andreæ), kan sammenlignes fölgende Bemærkninger af samme Mand i Resens Udgave af Vspá (edit. 1): „Binas fuisse constat Vølu Spaar *seu gnomas Volæ,* Vølu Spaa en Meire og Vølu Spä hin skemre; *majorem scilicet et minorem: posteriorem hic nempe minutam tantum habemus, è priori porro multa reperiuntur citata, ut infra videbimus".* — *„In prima Stropha occurit è Majori Voluspa aliter citatum quam* Meire og Minne Møgu Heimdallar: Magna og Móda Møgu Heimdalar." „3. Ar var allda tha Ymer bygde . . . *In Edda ipsa citatur è* Wøluspä *majori in hunc modum:* Ar var allda thä er ecke var." „4. . . Salar Steina: Suala Steina *reperietur in codice antiquo".* „. . Biödum : . . *notandum in codice antiquo scribi* Baudmum." *„Jam Dvergi sunt enumerati, qui alias dicuntur in* Voluspaa *majori* Liösälffar." *Det er en aldeles vilkaarlig og forvirret Maade, paa hvilken Gudmund her skjelner imellem Vspá in skemri, hvilket Navn han tillægger Vspá, som Digtet findes i* R, *og Vspá in meiri, som han siger vi ikke har fuldstændig tilbage, men af hvilken der findes mange Citater. De Citater, som efter ham ere tagne af Vspá in meiri, ere Varianter hentede fra Codd af SnE. eller fra Papirafskrr.; ja Udtrykket* Ljósálfar, *som skal bruges om Dværgene i Vspá in meiri, er jo kun laant fra Prosafortællingen i Gylfaginning.*

Her kan mærkes, at Vǫluspá i Papirafskrr. oftere faar Tillægget tvefǫld; *saaledes nævner i cod. AM. 739. 4to Arne Magnussön blandt en hel Del — nu tabte — Sæmundar-Eddur ogsaa „Sr. Halldórs i Reykhollte 4to. Sigurðar Biörnssonar lögmanns fol. báðar eins, rángar, með tvefalldre Vǫluspá i"; ligeledes har* O *i Fortegnelsen over „þættir Sæmundar Eddu"* Vǫluspá tvefǫld. *Da Afskriften af Vspá i* O *ikke blot grunder sig paa* R, *men ogsaa paa* H *og tildels paa Codd. af SnE., saa tror jeg at Tillægget* tvefǫld *henpeger til en dobbelt Kilde for Teksten.*

Cod. AM. 164 oct. paa Papir, fra anden Halvdel af 17de Aarh., indeholder foruden noget af SnE. og andet Vafþr., hvis Begyndelse mangler, Vspá, Alvissm.,

„Skirnis ljóð“, længere frem Slutningen af Gaadedigtet i Hervar. s. (med Commentar), samt noget af Hárb. Alt uden selvstændigt Værd.

Cod. AM. 281. 4to. paa Papir, fra omkring 1680 (Jón Sigurðsson), indeholder navnlig mange Stykker, som ere afskrevne efter Hauksbók; sidst kommer Völuspá, hvis Tekst grunder sig baade paa H og paa en Afskrift af R. Her findes ikke de falske Dværgenavne i I, V. 16, derimod de i Papirafskrr. almindelige Linjer i V. 61 og 65.

Andre, her ikke nævnte, i forskjellige Bibliotheker bevarede Afskrifter paa Papir af enkelte her udgivne mythiske Digte, som findes i R eller andre gamle Skindböger, har ligesaalidet Værd. Dette gjælder uden Tvil ogsaa om det i Catalogen over Isl. Hskrr. i Bodleian Library i Oxford 100 C. nævnte „Hávamál, exemplar vetustum (impressis editionibus non adhibitum)“, hvorpaa Jón Sigurðsson har gjort mig opmærksom.

Af större Samlinger fra senere Tid af de her udgivne Digte med Titelen „Edda Sæmundar ins fróða“ har jeg allerede nærmere omtalt en fra 17de Aarh. i det kgl. Bibl. i Stockholm (cod. 15 oct., se S. LIII—LV) og en fra det 18de Aarh. i det kgl. Bibl. i Kjöb. (cod. 1866. 4to, ny Sml., se S. LVI—LVII). Alle andre Sæmundar-Eddur fra nyere Tid ere for de Digtes Vedkommende, som ere bevarede i gamle Skindböger, ligesaa uselvstændige og af ligesaa liden Betydning for Tekstkritiken som de to nævnte St. og L, og efter min Mening har ingen af dem (naar Slutningsversene i Sigrdr. undtages), saalidt som St. og L, fra tabte Kilder bevaret ægte Vers, Verslinjer eller enkelte Ord, der mangle i Membranerne. Navnlig findes i det kgl. Bibl. i Kjöbenhavn mange saadanne Samlinger, ikke ældre end 18de Aarh.; af disse skal jeg nævne nogle.

No. 1109 fol. i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket C. Har Titelen Sæmundar Edda ens froþa. Foran er fæstet et Blad, hvorpaa er skrevet bl. a. fölgende: „Dette Hr. Conferenceraad B. W. Luxdorphs Exemplar af Edda Sæmundi in folio . . . er en fast accurat og paalidelig Afskrift af den Edda, som forrige Con-Rector paa Holum John Egilsen, nu Pastor Laufasensis, har været Eyere af, hvilket Exemplar ikke aleene er bleven confereret med nogle codicibus chartaceis en gl. Membr. men og med en meget ypperlig codice chart. egenhændig skreven af Sal. Hr. Ejulf Jonssen, fordum Præst til Walle udi Svarfadardahl. (Underskrift) J. Olavsön (og med forskjellig Haand) Vice-Laugmand i Island. November 1769“. Dette Hskr. er, ogsaa med Hensyn til de i Randen skrevne Varianter, meget nær beslægtet med L. Det begynder med Vspá, fölger Ordenen i R indtil og med Þrymskv.; derpaa kommer Wegtams qviþa. Grotta saungr. Grou galdr er hun gol syni sinom daþ. Fiolsvins mal. Hyndlu liooþ. Fra Vaulundi (Volundar qviþa chartis). Saa fölges igjen Ordenen i R (Lacunen i R er udfyldt efter Völsungasaga). Efter Hamðism. kommer: Hrafna galdur Oþins (Forspialls liod). Formæli til Gest (sic) speki Heidreks kongs. Her hefiast Soolar liood Sæmundar ins froda.

No. 1108 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket B; har tilhört Suhm. Paa förste Blad er skrevet „af Bibliothecha Hytardalensi excripta af Arna Bodvari Poët. Island.“, paa andet som Titel „Edda Sæmundar ens froþa“. Har först Digtene i R i samme Rækkefölge som i Skindbogen, dog ogsaa andre Overskrifter end de der forekommende (f. Eks. Fra Hiorvarþi oc Sigrlinn eda Qvida Helga Haddinga scaþa). Teksten stammer i disse Digte aabenbart fra R. Derefter fölger Vegtams qvida. Fiolsvins mæl. Hindlu lioþ. Grou galldr er hon

syni gól aþr enn þat Oþinn i helio hvarf oc hon var dauþ[1]). Solar lioþ. Hrafna galldr Oþins Forspialls lioþ. Fra Fenio oc Menio. Formęli at Getspeki Heiþrecs konongs (*med Gaaderne*). *Rigsþula mangler her.*

No. 1869 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. med Titelen Sæmundar Edda; her mærket S. *Er identisk med „S", det Haandskrift i Suhms Eie, som omtales i Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLIV. Det er afskrevet efter et Papirhskr., som har tilhört Langebek, og Indholdet kan nogenlunde sës af „Ordo codicis Langebekiani", som er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVIII—XX. Forspjallsljóð mangler her.*

No. 1111 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. her betegnet ved M, *fra sent i 18de Aarhundrede, vistnok tildels Afskrift af No. 1869, 4to. Her findes* Hrafna-Galdr Oþins [*Al.* Forspiallslióþ] *afskreven efter en anden Original end det övrige, som man sër af fölgende Bemærkning foran ved Registret: „Den 6te Ode som kaldes Othins Ravne-galder fattedes."*

No. 1110 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Samling; Sæmundar Edda fra 18de Aarh. Först staar Sólarljóð, derpaa Vspá. Hskr. er ufuldstændigt i Slutningen: det ender i Atlam. V. 19; de Digte, som fölge efter Atlam. i R, *mangle, ligesaa Grott., Rig., Hyndl., Gróg., Fjölsv., Forspj.*

No. 1867 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, har Titelen: „Edda, þat er Fræþi fornmanna. Samanskrifoþ af Sæmundi presti Sigfússyne enom fróþa. Enn nú at nyo uppskrifoþ. Anno 1760. Af Sr. Olafe Bryniúlfs syne ad Kirkiubæj i Austfiördum." Indeholder först Gunnarsslagr paa upaginerede Blade og ikke optaget i „Registur yfer kviþlijnga Sæmundar Eddu"; har efter Völundarkviða: Grög., Fjölsv., Grott., Hyndl., Sól.; Forspj. mangler her. Efter „Sæmundar Edda" fölger bl. a. „Útlegging Biörns á Skardsá yfer Vavlu spaa", samme Forfatters Nokkuð litið samtak um rúnir; Vafþr. (ikke samme Tekst som den forud indtagne, dog ligesaalidt af selvstændigt Værd) med Commentar; ogsaa ën Gaade af Getspeki Heiðreks. I Hávamál, hvor Afskriften — ligesom ved alle de andre Digte — er uden selvstændigt Værd (jfr. f. Eks. V. 14, L. 4: þaþ er aþur bestur; *i 71, L. 2:* hundur), *mærkes fölgende Afvigelser, der stemme overens med Resens Udg. (1665): i V. 39, L. 5:* so ærfa*; V. 61, L. 1:* þveigin oc kemþur; *efter V. 86, L. 6:* Heiþrikom himni, hlęanþi herra, biarnar fimleik eþor barni hôfþingia, siukom kâlfi, *o. s. v.; har V. 111, L. 1 saaledes:* Mal er þulo at þilia ei leingur; *L. 7—8 i fölgende mishandlede Form:* heirda ek a doma med dagræþom.

No. 1873. 4to. i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. Hskr. fra sent i 18de Aarh. indeholder Vafþr., Getspeki Heiðreks, Vegt., Grott. med Fortale efter r, *samt et Par Digte, som her ere os uvedkommende.*

Flere andre Sæmundar-Eddur paa Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. kan ganske forbigaas.

Efter AM. Udgave har jeg i Anmærkningerne til Forspjallslj. og Sól. anfört enkelte Læsemaader af Erichsens Hskr., der var afskrevet efter L, *men hvor i Randen Varianter vare skrevne til efter forskjellige andre Papirafskrr. (se Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLII); af Geir Vidalins Papirhskr. af Sæm.-Edda fra 17de Aarh., der synes at have indeholdt en af de bedre Afskrr. af Forspj. (ed. AM. I, p. XLIII); samt af den Afskrift af Forspj., som Gunnar Pálsson eiede (ed. AM. I, p. XLVII).*

Ikke större Værd end de hidtil opregnede Sæmundar-Eddur fra 18de Aarh.

---

[1]) *Denne forvirrede Overskrift maa vel være en Sammenblanding af Overskriften til Gróg. og af en Overskrift, enten til Vegtamskviða eller til Forspjallsljóð.*

har Rask Addit. No. 21a. 4to i Univ. Bibl. i Kjöb., hvilket Papirhskr. efter Meddelelse af Prof. P. G. Thorsen er identisk med det efter Rasks Udg. citerede „Eddubrot Rasks". Det indeholder de i R *optagne Gudekvæder samt Vegt. (foran Alvissm.), Grott., Gróg., Fjölsv., Hyndl.*

Ældre er cod. AM. 738 4to, O *(jfr. S. LII), paa hvis Titelblad staar 1680. Paa næstsidste Side staar:* þesser eru þęttir Sęmunþar Eddu. 1. Vǫluspa tuefǫlþ. 2. Havamál. 3. Runatalzþattur. 4. Vafdruþnismál. 5. Grymnes mál. 6. Skyrnis fǫr. 7. Harbarþs lioþ. 8. Hymes kvyþa. 9. Egis drekka. 10. Loka glepsa. 11. Hamarzheymt. 12. Vegtamskvyþa. 13. Alvis mãl. *Alle disse Digte findes i Hskr.; Teksterne ere væsentlig af samme Art som i St.: de grunde sig paa* R, *dog saaledes, at i Vspá ogsaa* H *og enkeltvis SnE. ere benyttede, og for Vegt. er* A *Kilden. I Vegt. findes de i Papirafskrr. almindelige Tilsætninger og Forandringer, i Alv. Verset mellem 8 og 9, o. s. v., o. s. v. Særlig mærkes, at i Vspá efter I, V. 15 er skrevet* (Heri), *men ikke de dermed ellers fölgende Dværgenavne, og at i Háv. efter* katli *V. 85 i Randen er skrevet* heydrijkum himni hlæandi herra. *Adskilt fra Fortegnelsen over Gudekvæderne ved en Streg fölger derpaa en Fortegnelse* (14—27) *over de heroiske Kvæder, som findes i* R, *med Navne, som i flere Stykker afvige fra Overskrifterne i* R, *men som gjenfindes i de fleste Papirafskrr., og saaledes at flere Digte ikke særskilt ere opförte. Af de heroiske Digte, som i Hskr. ere opregnede, findes der kun de ovenfor S. LII nævnte Stykker. Efter en Streg kommer derpaa i Fortegnelsen:* 28. Grotta sǫngur. 29. Gröngalþur. 30. Fiǫlsvyns mál. 31. Hyndlu lioþ. *Rigsþ. og Forspjallslj. findes ikke i dette Hskr. Sólarljóð, der ikke er optaget blandt „þættir Sæmundar-Eddu" er derimod her optegnet (efter en Gridformular), derpaa fölger Getspeki Heiðr., og saa Versene af Reginsm. („Sigurðar kviða önnur").* O *indeholder ogsaa mangt og meget andet, som her ikke vedkommer os.*

Andre lignende Samlinger findes nu ikke i den arnamagnæanske Samling, men i cod. AM. 739. 4to nævner Arne „Sæmundar Eddur geyse margar", som vistnok har været i hans Eie og ere brændte; de maa efter et Udsagn af Arne, som nedenfor anföres, alle have været Afskrifter yngre end „initium episcopatus Brynjolfi", og alle maa de have været afhængige af R. *Han opregner i alt 15, deriblandt „með hendi Mag. Brynjólfs, framan af, frá Oddi Sigurðar syni, fol." „i Mag. Brynjólfs var fleira en i membranis"; „með hendi Björns á Skarðsá, gandraung"; „Jóns i Oddgeirshólum 4to membr."; „með minne eigin hendi fol. þar af hafa copiur Sr. Jón i Hitardal og Páll lögmaðr."*

Allerede 1650, ja endog nogle Aar tidligere har der vistnok været Afskrifter af flere Gudekvæder, navnlig Vspá, Háv., Vegt., som indeholdt mange af de fra de gamle Skindböger afvigende Læsemaader og uægte Tilföielser, som gaa igjennem de fleste Papirafskrr. fra anden Halvdel af 17de og fra 18de Aarh. Dette tör sluttes af hvad forhen er meddelt om enkelte Papirafskrr. (se især S. LVIII f.); herpaa tyder ogsaa et Brev af 1651 fra Brynjólfr Sveinsson til Ole Worm (i Olai Wormii epp., p. 1056—1068), i hvilket der findes talrige Citater af Digtene i Sæmundar-Edda, navnlig Vspá, Háv., Vafþr. og Sigrdr. Som man maatte vente, er den af Biskoppen benyttede Tekst en Afskrift af R *(af Háv. 143 anförer han saaledes:* enn fyrer Alfum Dualin, Dain ok duergum fyrer); *men det er at mærke, at vi her i Háv. V. 111 finde nogle uægte Tilsætninger, som gaa igjennem en hel Del Sæm.-Eddur: „Locus ex Hafamâlum adlatus in meo exemplari integer sic habet:* Maal er ad þylia þulur störar ... Um Runar heyrdak oc regindoma ne of risting þaugþo . . ." *O. Worms Oversættelse af Háv. 111 i Lit. Dan. ed. II (1651), c. 3 slutter sig til samme forvanskede Tekst, som*

findes i Resens Udg. 1665: Mál er þulu at þylja ei lengr .... heyrða ek á dóma með dagræðum.

De hos Björn á Skarðsá forekommende Citater af de mythiske Digte vrimle af Feil og vise ingensteds hen til nu ukjendte Kilder. I „Nokkuð litið samtak um rúnir“ fra 1642 anförer han af Hávamál V. 130, L. 5—10; V. 115, L. 5—7; V. 120, L. 5—7; V. 137, L. 5—15; der er flere Afvigelser fra R: i 115 opnarunum for eyrarvno, i 120 rædum for rvnom; i 130 geta for qveþia; i 137 ðx for ax, hel for havll; men margre for mange i V. 130 viser uimodsigelig, at hine Afvigelser kun ere Forvanskninger og at den benyttede Afskrift af Háv. stammer fra R, om end gjennem flere Led. I sin Commentar over Vspá har Björn benyttet en yderst feilfuld Tekst af Digtet, som for störste Delen stammer — middelbart — fra R (dette viser f. Eks. Læsemaaden veltengis i I, V. 8), men som derhos har optaget flere Læsemaader fra H (som framtelja i I, V. 1, sal i I, V. 20) og fra r af SnE. (saaledes navnlig i I, V. 9). Alle Afvigelser fra disse Skindböger ere sikkert enten Forvanskninger eller Gjætninger uden Stötte i noget gammelt Hskr., saaledes heimis kindur i I, V. 1, L. 2; iaðar i I, V. 5, hvorved mærkelig nok den rette Mening er funden; niðum for niðjum i I, V. 6, o. s. v.; i samme Afhandling er der enkelte Citater af Vafþr. og Grimn., som heller ikke henvise til nogen nu ukjendt Kilde.

I Björns anden Commentar over Sigrdr., som fölger efter Commentaren over Vspá (se S. XLV), og ved hvilken han ligesaavelsom ved den i „Nokkuð litið samtak“ indeholdte har benyttet en feilfuld Afskrift af den Tekst, som foreligger i Cd. af Vǫls., forekommer et Citat, som fortjener Opmærksomhed: en það sem hèr stendr: I gumna holdi, gaupnis oddi ok á gýgjar brjósti þá hefi eg sèð i einum litlum Eddubálki (saa cod. Stockh. 38 fol.; „bækli“ i No. 1886 4to, kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml.) forgömlum (fornum 1886) sem laungu áðr undan gekk Snorra Eddu, þar vill Völvan eðr nornin rista láta á Gugnis skíðu ok á Grana brjósti, hvað nokkurir meina skíðu skapta sem gegni geiri Óðins.“ Menes ved „einn litill Eddubálkr (Eddubæklingr?) forgamall“ R? rigtignok staar skíðu ikke i R, men denne Afvigelse kunde vel forklares ved Björns store Unöiagtighed.

Den Digtsamling, som nu kaldes Sæmundar Edda, blev paa Island, efter at den i omtrent to Aarhundreder synes at have været næsten ubekjendt eller upaaagtet, i 17de Aarhundred først almindelig bekjendt, da Biskop Brynjolv havde faat codex regius i sit Eie. Der er ikke Spor til nogen fuldstændig Afskrift, som er ældre end dette Tidspunkt: „öll Exemplaria [Sæmundar Eddu], sem eg sèð hefi, eru ýngri en initium episcopatus Brynjolfi“ vidner Arne Magnussen i Addit. 65. 4to i Univ. Bibl. Kjøb. (efter Meddelelse af Jón Sigurðsson). Jón Guðmundsson lærði kjender i sit Skrift om Edda (cod. Isl. 38 fol. Papir i kgl. Bibl. Stockh.) aldeles ikke Digtsamlingen: vistnok citerer han Vers af Völuspá, som ikke findes i SnE., men dem har han taget fra Hauksbók, som han kjendte; ogsaa omtaler han det i Þrymskviða behandlede Sagn, men dette kjender han fra Þrymlur, Rimerne om Thrym (disse Oplysninger ere mig først meddelte af Guðbrandr Vigfússon). Dog er det at mærke, at Björn á Skarðsá allerede i sin Afhandling „Nokkuð litið samtak um rúnir“, der sikkert er skreven 1642,

kjender Hávamál, se S. LXIII[1]). *Maaské kan dette forklares saaledes, at Biskop Brynjolv allerede saa tidlig havde fundet cod. reg. frem. Dog synes den af Björn benyttede Afskrift at maatte stamme fra* R *gjennem flere Led; og de Vers af Vspá, som han i sin Commentar over dette Digt*[2]) *citerer, gives i en fra* R *saa stærkt afvigende Form, at det synes mindre rimeligt at tænke paa en Afskrift, som blev tagen umiddelbart fra* R, *efterat Biskop Brynjolv havde fundet denne Bog frem, men sandsynligere, at Afvigelserne ere opstaade derved, at allerede en Stund længere tilbage en Afskrift af Vspá i* R *var tagen, og at denne gjentagne Gange var bleven afcopieret, inden den blev saa forandret, tildels derved, at ogsaa* H *og Codd. af SnE. bleve benyttede. Det samme gjælder om nogle før omtalte Papirafskrr. af Háv. fra 17de Aarh., som ere stærkt afvigende fra* R. *Ogsaa Slutningsverserne i Sigrdr. ere efter min Formodning (S. LI) bevarede fra en ældre Afskrift af enkelte Digte i* R. *Skjønt fuldstændige Afskrifter af* R *saaledes ikke synes at have været kjendte før Biskop Brynjolvs Tid, har dog mulig allerede tidligere Optegnelser af enkelte Digte, navnlig maaské Háv., Vspá, Sigrdr., efter samme Skindbog været i Omløb. Her er en Bemærkning af Vigtighed, som Arne Magnussen med egen Haand har nedskrevet (Addit. 65. 4to, se ovenfor): „Þormóðr Torfason [født 1636], hèrumbil um sextugt, ségist í úngdæmi sínu hafa heyrt föður sinn citera nokkuð „úr Sæmundar eddu", sem hann hafi sagzt hafa „fyrir* nockru / laungu *(sic) leseð" — þetta sagði Þormóðr fyrir víst — og má þar af sjá, að menn hafa þá vitað af þessari bók og kallað hana svo fyr en Brynjólfr eignaðist cod. reg."*

Ligesom de her udgivne Digte i nyere Tid først bleve almindelig bekjendte, efterat Biskop Brynjolv havde fundet R, *saaledes bragte ogsaa han Navnet Sæmundar Edda i almindelig Brug. I den gamle Tid er Edda det faste Navn for den nu saakaldte Snorra Edda og findes først som saadant i den upsalske Skindbog, derimod er det aldrig brugt som Navn paa en Samling af folkelige mythiske og heroiske Digte; se Egilsson Lex. poët.* Edda *2) og Guðbrandr Vigfússon i Maurers Artikel Graagaas i Ersch*

---

[1]) *Herefter ere Guðbr. Vigfússons Ytringer hos Maurer Graagaas S. 98, Anm. 83 at modificere.*

[2]) *Allerede Stephán Ólafsson i sine Noter til Vspá, der ere trykte i Resens Udgave og efter Fortalen til denne forfattede i 1644, polemiserer mod Forklaringer til dette Digt af Björn á Skarðsá, hvilke dog kun tildels stemme overens med de, som findes i Björns Commentar i Cod. Stockh. 38 fol.*

und Gruber Encycl. Særtryk S. 98. „I Digte og Viser fra 14de Aarh. af og lige ned til Nutiden tales meget ofte om Eddulist, Eddument, Edduskil, Edduregla... *og lign., hvorved Udtrykket altid henviser til den mere indviklede Kunstpoesi, for hvilken Snorres Compendium giver Regler, i Modsætning til den simplere, naturligere Folkepoesi; ogsaa alene om Snorres Værk bruges Navnet* Edda *i prosaiske Skrifter fra Begyndelsen af 17de Aarh.*" (*Graagaas, anf. St.*). *Men naar Biskop Brynjolv paa Afskriften af* R *skrev som Titel* Edda Sæmundi multiscii (*S. XVIII*), *saa har han deri dog vistnok sluttet sig til Meninger, som vare udbredte blandt hans Samtidige. Man tilskrev Sæmund en omfattende Forfattervirksomhed og antog, at der havde været en stor Edda, hvoraf der kun var levnet Brudstykker; navnlig fremsatte Björn á Skarðsá uden gammel Hjemmel den Paastand, at den prosaiske Edda oprindelig var forfattet af Sæmund og kun foreget af Snorre, hvilket blev fulgt af flere, bl. a. Arngrímr lærði; ved Citater af Snorra Edda nævner Bjørn snart Sæmund alene som Forfatter, snart Sæmund og Snorre tilsammen. Og Sèra Magnús i Laufás sluttede deraf, at Snorra Edda ikke var tilstrækkelig til at forklare mange af de deri forekommende Gudenavne, at der havde været en af selve Æserne eller deres Ætlinger forfattet ældre Edda, som nu var tabt og hvoraf der i Snorra Edda kun var bevaret et Udtog. Paavirket af disse Meninger klager Biskop Brynjolv, før han har fundet den gamle Skindbog, som indeholder Digtsamlingen, over Tabet af „ingentes thesauri totius humanæ sapientiæ, conscripti a Sæmundo sapiente, et imprimis nobilissima illa Edda, cujus vix millesimam partem reliquam nunc præter nomen habemus, atque hoc ipsum, quod habemus, omnino perditum fuisset, nisi Snorronis Sturlæi epitome umbram potius et vestigia, quam verum corpus Eddæ illius antiquæ, reliqua fecisset." Da nu Biskoppen fandt* R *frem, var det naturligt, at han antog, at denne Bog indeholdt den gamle af Sæmund forfattede Edda. Se om dette udførligere Arne Magnussøn i Vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. IX. XIV—XV. XXVII; Guðbrandr Vigfússon hos Maurer Graagaas S. 98 f. At dog Navnet Sæmundar Edda om Digtsamlingen ikke var aldeles ukjendt før Biskop Brynjolvs Tid, synes at gjøres rimeligt ved det S. LXIV anførte Vidnesbyrd af Torfæus, skjønt intet med Tryghed lader sig bygge herpaa. Det af Biskoppen anvendte Navn blev fra hans Tid almindeligt for* R *og for den deri indeholdte Digtsamling. Allerede Björn á Skarðsá optog det i sin Commentar til Vspá, hvor det f. Eks. heder: „bók sú, sem Sæmundr prestr Sigfússon hinn fróði hefir samansett, er öll í ljóðum;... hafa margir kallat þá bók Sæmundar*

ljóðabók" (*cod. Stockh. 38 fol., S. 249*); *„vil ek fyrst tala nokkuð um þá dimmu og djúpskildu spá, er Sæmundr setr undan í bók sinni, og kend er við völu"* (*S. 241 f.*); *„allt þetta hèr sagt kemr fram í Eddu Sæmundar í þeim afgamla ljóðahætti, spásögnum og spakmælum"* (*S. 252*). *Fra Bjørn skriver sig ogsaa snarest den ovenfor S. XLVI anførte Optegnelse, hvori Udtrykket Sæmundar ljóða-Edda bruges.*

Man tænkte sig Sæmund enten som Forfatter eller som den, der først havde opskrevet Digtene med latinske Bogstaver. Men i Skrifter, der ere saa gamle, at deres Udsagn kunde antages at grunde sig paa en ægte Tradition, findes intetsomhelst Vidnesbyrd om, at Sæmund skulde have forfattet *Digtene i Samlingen, hvilket ogsaa for de allerfleste Digtes Vedkommende er umuligt, eller at han skulde have* samlet *saadanne Kvæder; vi maa da af indirecte Vidnesbyrd tilnærmelsesvis søge at udfinde den Tid, paa hvilken Digtene ere samlede. Først maa dog mærkes, at Samlingen, da den kom i Stand, baade i Omfang, Ordning og i Redactionen navnlig af de prosaiske Stykker sikkert har været temmelig forskjellig fra den, vi kjende fra* R *og tildels fra* A; *ti af enhver Afskriver forandres eller tilføies gjærne en hel Del efter andre Kilder eller efter eget Skjøn, undertiden skydes ogsaa noget ud — allerede i de to nævnte Skindbøger har vi to noget forskjellige Redactioner —; men saalænge den overveiende Del grunder sig paa én og samme* skriftlige *Optegnelse, kan vi dog tale om én og samme Samling.*

Ikke alene er der i gamle Skrifter intet Vidnesbyrd om, at Sæmund har samlet de i R *optagne Digte, men der er endog flere Kjendsgjærninger, som tale derimod. At en saa omfattende skriftlig Samling af de gamle Digte skulde være kommen istand allerede saa tidlig, stemmer slet ikke overens med det Billede, som gives os af den islandske Litteraturs Omfang og Stilling paa den Tid i den af Þóroddr rúnameistari Gamlason omkring 1140 (Guðbr. Vigfússon i Eyrb. S. XLI) forfattede orthographiske Afhandling:* til þess at hœgra verði at rita ok lesa, sem nú tíðist ok á þessu landi, bæði lög ok áttvísi, eða þýðingar helgar, eða svá þau hin spakligu frœði, er Ari Þorgilsson hefir á bœkr sett af skynsamligu viti, þá hefi ek ok ritað oss Íslendingum stafrof (*SnE. ed. AM. II, 12*). *Men at Sæmund* ikke *kan have istandbragt Digtsamlingen i* R, *synes navnlig klart deraf, at Snorre Sturlasson, som jeg ovenfor (S. XXVIII—XXX) har søgt at vise, ikke har kjendt denne; ti Snorre, som blev opfostret hos Jon Loftssen, der var Sønnesøn af Sæmund, kunde ikke have været uvidende om et saadant Værk af denne eller have undladt at benytte det i Gylfa-*

ginning og Skáldskaparmál. Ja Samlingen kan af denne Grund efter al Rimelighed ikke være ældre eller ialfald ikke synderlig ældre end Snorre. Jeg har (S. XXXI) endog søgt at paavise et — rigtignok enestaaende og usikkert — Eksempel paa, at Snorra Edda er benyttet i Digtsamlingen og at altsaa denne er yngre end Snorres Værk.

Fra den anden Side har vi et fast Holdepunkt for Bestemmelsen af Digtsamlingens Ælde i de to Haandskrifter, af hvilke vi kjende den. Som forhen sagt, er rimelig det fuldstændigste: **R** *fra Slutningen af 13de Aarhundred, det andet fra Begyndelsen af 14de; de grunde sig i sit Hovedindhold paa én fælles skriftlig Kilde, dog ikke umiddelbart, men gjennem Mellemled. Da disse Mellemled maa have udfyldt en ikke altfor kort Tid, saa tør vi heraf slutte, at den første Istandbringelse af vor Digtsamling ikke er synderlig yngre end Midten af 13de Aarhundred. – Dette Resultat gjendrives ialfald ikke ved Nornag. þ., hvis Forfatter har benyttet Digtsamlingen. Lidt længere op i Tiden fører vistnok Völsungasaga os. Jeg har foran vist, at Forfatteren af denne Fortælling maa have benyttet en Samling af Oldtidskvæder, der for en meget stor Del maa have grundet sig paa samme skriftlige Kilde, som den, vi kjende fra* **R** *(om han forefandt de i* **R** *ikke optagne Digte om Sigurds Forfædre og enkelte om hans Ungdomsliv i samme Samling, som de øvrige Volsungekvæder, eller i en anden, lader sig vel nu ikke sikkert afgjøre, skjønt det sidste synes rimeligst). Sagaen har jeg troet at burde sætte til anden Halvdel af 13de Aarh.; men nu ligger der sandsynlig et temmelig langt Tidsrum mellem den Virksomhed, der optegnede Kvæderne efter mundtlige Meddelelser og sammenfattede dem til én Samling, i hvilken de tildels bleve forbundne ved korte Prosastykker, og paa den anden Side den, der omskrev disse Kvæder i Prosa og forenede disse Paraphraser i én omfattende Fortælling; jeg véd ikke, om dette kan styrkes derved, at Sagaen i Sammenligning med Digtsamlingens Prosastykker har Spor af en senere Tids Opfatning:* valkyrjur *blive saaledes til* skjaldmeyjar.

Det synes mig derfor rimeligt, at vor Digtsamling er istandbragt omkring Aar 1240; dog kan gjærne ældre Optegnelser af enkelte Digte i den have været indlemmede. — Jeg holder det for utvilsomt, at dette Arbeide skyldes en Islænding. Allerede paa Grund af Islændingernes og Nordmændenes Forhold overhoved til Forfatter- og Samlervirksomheden ved Æmner af dette Slags maa man, indtil det modsatte er godtgjort, nødvendig tænke paa en Islænding; hertil kommer, at de to bevarede Haandskrifter ere islandske; at Völs. og Nornag., hvori Samlingen er benyttet, lige-

ledes kun kjendes i islandske Hskrr. og sikkerlig ere forfattede af Islændinger; endelig peger Forholdet til SnE. i samme Retning. Derimod foreligger der, saavidt jeg véd, intet Vidnesbyrd om, at den skrevne Samling har været kjendt i Norge.

Jeg skal her nævne et Udsagn i Þiðriks s., som synes at vedkomme vor Samling, men af hvilket jeg ikke vover at uddrage nogen Slutning om, naar eller hvor denne er bleven til: Norrœnir menn hafa saman fœrt nokkurn part sogunnar en sumt með kveðskap. Þat er fyrst fra Sigurði at segia Fafnisbana. Volsungum ok Niflungum ok Velent smið ok hans broður Egli. fra Niðungi konungi (Norðmenn hafa samanfœrt nokkurn hlut sogu þessarar *cod. AM. 177 fol.*). Ok þo at nokkut bregðiz atkvæði um manna heiti eða atburði. þa er eigi undarligt sva margar tungur sem þessi saga fær. en hvar sem hon er sogð þa ris hon nalega af einu efni (*denne Tekst i cod. AM. 177 fol. synes rigtigere end den af Unger fra cod. AM. 178 fol. optagne:* sva margar sogur sem þessir hafa sagt. en þo ris hon nær af einu efni) *Ungers Udg. S. 1. Her synes snarest at være Tale om en skreven Samling, der tildels bestaar af Prosa, tildels af Vers. Og da her Sigurd Faavnesbane, Nivlunger og Volsunger nævnes sammen med Velent, Egil og Nidung, uagtet disse to Sagngrupper i Norden ikke ere sammenknyttede ved noget tydelig fremtrædende Baand, saa synes det rimeligt, at herved hentydes til vor Samling, som indeholder baade Digtet om Volund og Digte og Sagn om Sigurd, Volsunger og Nivlunger*[1]). *Men Prologen, hvori ovennævnte Ord findes, har ikke været optagen i det ældste nu kjendte, mest af Nordmænd skrevne, Hskr. af Þiðr. (se Ungers Udg. S. XIII), den findes kun i to islandske Hskrr.*[2]); *dog synes der mig at være Grund til at antage, at den hidrører fra Forfatteren, men dette er ikke til Hinder for, at Enkeltheder i den kan være tilføiede af senere Afskrivere. Ogsaa er det et omtvistet Spørsmaal, paa hvilket jeg her ikke skal gaa ind, om Sagaens Forfatter var en Nordmand eller en Islænding; jeg holder det sidste med Raszmann for rimeligst, og ialfald kunde en Islænding om sine Landsmænd i Modsætning til Danske og Svenske bruge Udtrykket* norrœnir menn.

---

1) *Dette gjendrives ikke derved, at Sagnene om Sigurd, Volsunger og Nivlunger i Þiðr. ere nævnte først, ti det kunde ské paa Grund af deres større Navnkundighed; heller ikke ved Navneformerne* Velent *og* Niðungr, *ti Þiðr. antyder selv, at den norrøne Samling tildels har havt andre Navneformer.*

2) *Denne Prolog er ogsaa benyttet i den Bearbeidelse af Odd Munks Olav Tryggvessøns Saga, som findes i islandsk Hskr. fra Begyndelsen af 14de Aarh. i kgl. Rigsbibl. i Stockholm (se P. A. Munchs Udg. af dette Hskr. S. 61).*

Den Samling af mythisk-heroiske Kvæder, som foreligger os i R, *kan ikke have været den eneste paa Island i gamle Dage. Allerede* A *og Völs. lære os at kjende to i flere Stykker afvigende Redactioner. Og det er rimeligt, at Snorre i sin Edda har benyttet en Samling eller flere, som da har været ældre end den, som foreligger os, og uafhængig deraf; ti om han end af og til har citeret efter Hukommelsen (jfr. S. XXIX), saa er det ikke rimeligt, at han selv har kunnet alt udenad eller altid har havt Folk ved Haanden, der kunde Digtene udenad (jfr. Munch, Norske Folks Hist. 3dje Del, S. 1043).*

Da den Digtsamling, som foreligger os, ikke vel kan være bragt i Stand af Sæmund og da der er Grund til at tro, at den er yngre end Gylfag. og Skáldsk., og da endelig Navnet Edda *i gamle Dage alene blev brugt om Snorra-Edda, saa synes Navnene „Sæmundar-Edda“ og „Den ældre Edda“ og allermest „Edda“ (uden nærmere Bestemmelse) at være uheldige og forkastelige, ligesaavist som de ikke har gammel Hjemmel. Disse Navne, som man nu gjærne lader omfatte alle de Digte, som sene Papirafskrr. og Nutids Udgaver optage, har ogsaa fremkaldt skjæve Forestillinger, som tildels endnu ere ganske almindelige; man tænker sig Indholdet af den Samling, som nu udgives under et af disse Navne, som et bestemt begrænset Afsnit, hvad det dog ingenlunde er. Vistnok kan Samlingen siges at meddele næsten alt hvad der er os bevaret i den gamle Versform af de folkelige Oltidsdigte, som besynge Gudemyther, men af heroiske Kvæder er der udenfor Samlingen ikke saa ganske ubetydelige Levninger, der tilhøre væsentlig samme Udviklingstrin, som de optagne Digte; saaledes navnlig Versene i Hervarar saga; flere af de fra Skjoldungesagnkredsen levnede enkelte Vers kan ogsaa, ligesaavel som Grottesangen, stilles i Række med Volsungedigtene, og det samme gjælder om Brudstykker af Digte, hvori andre heroiske Ætter har været besungne. — Paa den anden Side har de skjæve Forestillinger om Sæmundar-Edda som en fast afsluttet Helhed for sig bidraget sit til, at man ofte har oversét Forskjellighederne mellem de Digte, som sammenfattedes under dette Navn, saa at f. Eks. Vers af „Hrafnagaldr Óðins“ nævntes som Hjemmel for mythiske Forestillinger eller sproglige Eiendommeligheder Side om Side med Vers fra Hedendommen. Et almindeligere, mindre bestemt Navn for Samlingen (maaské* norrœn fornkvæði *eller* fornaldar kvæði Norðrlanda) *vilde have været mer passende.*

Jeg har søgt at vise, fra hvilke Kilder vi kjende de her udgivne Kvæder, og i Forbindelse dermed gjennemgaat Digtsamlingens Historie; derimod maa jeg her næsten aldeles forbigaa de enkelte Digtes ydre og indre Historie, forsaavidt denne er uafhængig af den skriftlige Optegnelse. Heri er Æmne til mangfoldige Undersøgelser, som tildels endnu saagodtsom ikke ere begyndte. Først fremtræder Spørsmaalet om de forskjellige Digtes Ælde, om deres oprindelige Hjem og Udbredelse, om hvorlænge de holdt sig i Folkemunde; dertil kan knytte sig Undersøgelser om Efterligninger i Udtryk af de gamle mythiske og heroiske Digte og om Forholdet til de af Middelalderens Folkeviser, som besynge samme Æmner. Dernæst er der mangt og meget, som gjælder Digtenes Udviklingshistorie: Flere, især mer udførlige Kvæder kan indeholde Afsnit, som tidligere dannede selvstændige Digte eller kjendtes i en anden Forbindelse; enkelte kan ogsaa have optaget Vers, der tidligere bleve kvædne for sig selv. Alle Vers i ét og samme Digt ere, om de end oprindelig tilhøre dette, ikke derfor altid lige gamle; i Völuspá er saaledes f. Eks. vistnok flere af de Vers, der fortælle om Verdens Skjæbne, som V. 3, bevarede, om end i noget skiftende Form, fra den Tid da de nordiske Folk endnu ikke havde adskilt sig fra sine Stammefrænder, hvilket derimod neppe gjælder om de Vers, som føre den Volve frem, i hvis Mund Kvædet lægges; i Atlakviða synes V. 23 og 25 at have et mer alderdommeligt og ukunstlet Præg end de fleste andre Vers i Digtet, og de er da rimelig blevne staaende uforandrede igjen fra en ældre Besyngelsesform. I enkelte Digte finde vi en gjennemgribende Omarbeidelse, saaledes som Svend Grundtvig i sin Afhandling om den heroiske Digtning (hvori det første Gang er forsøgt at fremstille Omridsene af denne Digtnings indre Udviklingshistorie) med rette paapeger, at Guðrúnarkviða hin forna tidligere har havt den sædvanlige episke Form. Alt dette har jeg her ladet ligge, ligesom ogsaa Undersøgelsen om Forholdet mellem forskjellige endnu bevarede Digte, der kvæde om væsentlig samme Æmne, f. Eks. Helgakviða Hund. I og II; Atlakviða og Atlamál; Guðrúnarhvöt og Hamðismál; kun hist og her, hvor et kritisk Spørsmaal i det enkelte gav Anledning, kunde en Ytring herom flyde ind i en Anmærkning, saaledes at Gripisspá forudsætter Fáfnismál og Sigrdrífumál. Ligesaalidt kunde jeg behandle Spørsmaalet om de i Brudstykker bevarede Digtes oprindelige Helhed eller forsøge at restituere enkelte Vers af Volsungedigte, hvor af den rythmiske Form Rimstavene tildels lod sig gjenfinde i Völsungasagas prosaiske Fortælling.

Et Spørsmaal, som navnlig er af Vigtighed for Digtenes kritiske Behandling, men hvorved i denne Udgave kun enkelte Bemærkninger dvæle og som her ikke har faat en gjennemgribende Indflydelse paa Tekstkritiken, er Spørsmaalet om den oprindelige Strophebygning. I Modsætning til Munch og Keyser og i Overensstemmelse med N. M. Petersen, Jessen og fl. tror jeg, at fast Strophebygning ved de her udgivne Digte i det hele ligger til Grund; oldengelske Digte kan ikke tale for det modsatte: disse staa tvært imod paa et mer fremrykket og mindre folkeligt Trin i Digtformens Udvikling. Navnlig har Stropher (Vers, Ærender) der bestaa af to Halvstropher, hver paa 2 Linjepar, vistnok fra først af været gjennemførte i de fleste Kvæder, som ere digtede i det episke fornyrðalag (kviðuháttr). Afvigelser herfra skyldes tildels Udgiveres og Afskriveres Feil, men maa tildels ogsaa allerede være indtraadt, før Digtene bleve nedskrevne. De har oftest sin Grund deri, at Verslinjer glemtes (hvilket da let kunde bevirke, at to Vers droges sammen til ét); i de fleste Tilfælde ere vi da ikke længer i Stand til med Sikkerhed at restituere det som fattes. Men 8linjede Stropher ere ogsaa jævnlig blevne udvidede, og saadan Udvidelse har sikkerlig oftere fundet Sted allerede paa en Tid, der ligger bagenfor de yngste af de i den gamle Samling optagne Digtes Tilblivelse, paa en Tid, da den folkelige mythiskheroiske Digtnings Spirekraft endnu ikke var uddød. Jeg tror derfor, at man neppe overalt kan eller bør forsøge at gjennemføre 8linjede Stropher. Jeg har i Anmærkningerne indskrænket mig til enkelte Ytringer om uregelret Strophebygning, navnlig hvor Udtryk eller Indhold syntes at røbe Verslinjer som senere tilføiede om end før Digtet blev nedskrevet, eller hvor ogsaa Sammenhængen syntes at vise, at noget var faldet ud. Heller ikke har jeg i Anmærkningerne gjort Forsøg paa overalt at paapege, hvor hele Vers vare faldne ud, men for det meste kun, hvor Indholdet af det tabte Vers tilnærmelsesvis kunde bestemmes eller hvor en Bemærkning om et sligt Tab var nyttig for Forstaaelsen af de levnede Vers.

Sprogformerne har jeg i det hele beholdt saaledes, som de vare skrevne i Haandskrifterne, og jeg har ikke forsøgt en consequent Gjennemførelse af en alderdommeligere Sprogform, hvorpaa Gislason ved Völuspá og Hávamál har givet en Prøve. Dog burde man i en Udgave, der ikke holder sig strængt til Haandskrifterne, engang søge, saavidt muligt, at gjennemføre en Sprogform, der for de fleste Digtes Vedkommende væsentlig blev den samme som i de ældste Digte af navngivne Skalde. Medens saaledes, for at nævne nogle Eksempler, Haandskrifterne vakle mel-

lem þar er *og* þars, hvar er *og* hvars, hafða ek *og* hafðak, ero *efter* r *med Vokel foran og* ro, þér, þit *og* ér, it, líkr *og* glíkr, *burde i en saadan Udgave de alderdommeligere Udtryk overalt foretrækkes;* es, vesa, vas *burde gjennemføres;* vr *burde skrives i Ordenes Fremlyd paa de Steder i Digtene, hvor* v *har været hørt i Udtalen; fra den haarde Vokal, som er* u-*Omlyd af* a, *burde man adskille den bløde Vokal, der i* R *almindelig skrives* ey *og som opstaar af* a *ved Indflydelse af følgende* vj (vi), *af* e *ved Paavirkning af følgende* v (ú) *og som* i-*Omlyd af* o; *ligesom der vel ogsaa kunde blive Spørsmaal om at optage* u-*Omlyd af* á.

Da kun enkelte Stykker i denne Udgave ere trykte med en af Haandskrifterne uafhængig Skrivemaade, har jeg ikke holdt det for raadeligt i disse at afvige fra det almindelige[1]).

Ved nærværende Udgave har det først og fremst været mit Maal at lægge et paalideligt Grundlag, hvorpaa man ved fremtidige Udgaver og Undersøgelser med Tryghed kan bygge. Jeg har derfor villet give en nøiagtig og endog i alle Enkeltheder fuldstændig Underretning om den Form, i hvilken Digtene ere bevarede i Haandskrifter fra Fortiden. Ved Siden deraf har jeg dog søgt at bidrage, hvad jeg uden at forfeile Hovedøiemedet med Udgaven har kunnet, til at føre tilbage det rette og oprindelige, hvor dette i Haandskrifterne er blevet forvansket, gjort utydeligt eller glemt; om jeg end har optaget i Teksten mange Forandringer, som kun grunde sig paa Gjætning, tror jeg dog, at Udgavens Paalidelighed ikke derved har lidt noget Skaar, da jeg overalt i Anmærkningerne har nævnt Haandskrifternes afvigende Læsemaade. Dog kan det vel være, at flere Conjecturer uden tilstrækkelig Grund ere blevne satte ind i Teksten; nogle har jeg selv i Tillæg og Rettelser vist bort. Ofte vilde jeg ikke holde en vovelig Gjætning tilbage, uagtet jeg ikke selv stolede paa at have rammet det rette, ti den turde kanské lede paa Vei, hvor Haandskrifternes Læsemaade tidligere var beholdt uforstaat og uoplyst. Ved de Digte, som blot ere bevarede i sene Papirafskrifter, var en større Dristighed tilladelig eller snarere nødvendig. — Jeg har blot villet tilføie tekstkritiske Anmærkninger, men selv fra dette Synspunkt var en Udtalelse om den efter min Mening rette Fortolkning naturligvis ofte nødvendig.

[1]) *Dog har jeg brugt de gamle Former med* ð, *hvor det senere Sprog har* d *eller* t: talðar, hölða, ypðu, *o. s. v. Nogle Ord skulde jeg ønske at have skrevet anderledes; saaledes burde vel* 'ro *have været beholdt istedetfor* 'ru, nótt *for* nátt, mun *for* man. *Nogle Ujævnheder, f. Eks.* gengu *i Völuspá men i Sólarljóð* géngu, *bedes undskyldte. Ogsaa for min — mer end tilbørlig — inconseqvente Retskrivning af vort nuværende Skriftsprog maa jeg bede om Undskyldning.*

De Haandskrifter, som ere benyttede ved denne Udgave, har jeg, paa de nedenfor nævnte Undtagelser nær, selv gjennemgaat, og jeg haaber, at mine Angivelser af deres Læsemaader i det hele skal vise sig at være paalidelige og nøiagtige; navnlig tror jeg at turde udtale dette for alle Skindbøgers Vedkommende. Enkelte Feiltagelser (navnlig kanské ved Papirhaandskrifter), som maatte have indsneget sig, tør vel undskyldes derved, at jeg ikke har kunnet have Haandskrifterne ved Haanden under selve Trykningen. Navnlig R *har jeg gjentagne Gange undersøgt; ved* A *har jeg havt til Hjælp en Afskrift af Professor Unger, ligesom min Gjengivelse af Afskriften af Völuspá i Hauksbók i nogle Enkeltheder er bleven rettet efter hans Meddelelser. Fra Begyndelsen af Udgaven indtil og med Lokasenna havde jeg ikke selv benyttet* r *og* W, *men anført Læsemaader af disse Hskrr. (nødtvungen tildels ikke med Haandskrifternes egen Retskrivning, men med den i Udgaver almindelig vedtagne) efter andres Vidnesbyrd, navnlig efter den AM. Udgave af SnE. og i Völuspá tillige efter Gíslason i 44 Prøver af oldnordisk Sprog og Litteratur; men senere har jeg selv gjennemgaat alle her udgivne Stykker, som findes i Hskrr. af SnE., og derefter i Tillæg rettet flere Angivelser*[1]). U, leβ, 757 *og* Wb *har jeg ikke selv benyttet men givet Læsemaader af dem efter den AM. Udgave af SnE.;* S *har jeg gjennemgaat, men de fleste enkelte Læsemaader ere tagne fra den AM. Udgave af Sæm.-Edda; Addit. Rask. 21a (Eddubrot Rasks) har jeg ogsaa selv flygtig gjennemsét, men de anførte Læsemaader ere hentede fra Rasks Udgave af Sæm.-Edda. Læsemaader af de stockholmske Papirhaandskrifter No. 15 oct., 34 fol. og 11 qv. ere ligeledes ved de enkelte Digte anførte efter Rasks Udgave, men til Fortalen og Tillæggene har jeg selv kunnet benytte No. 15 oct. og 34 fol.; om enkelte andre Papirhskrr., af hvilke nogle Læsemaader ere anførte efter den AM. Udgave, se S. LXI.*

For at man ikke skulde formode, at mine Angivelser om Haandskrifternes Tekst, hvor de afvige fra ældre Udgavers, vare fremkomne ved Trykfeil eller Mangel paa Opmærksomhed, har jeg i Regelen (ikke overalt, især overfor v. d. Hagens Udgave) udtrykkelig modsagt afvigende Angivelser. Afvigende Læsemaader i andre Udgaver (navnlig Rasks), som grunde sig paa Papirafskrifter, der stamme fra endnu bevarede Skindbøger, har jeg ikke uden af særlige Grunde nævnt. Ogsaa har jeg med Vilje undladt at nævne flere Conjecturer af andre Udgivere.

[1]) *Prof. Unger gjør mig nu opmærksom paa, at* r *i Völuspá I, V. 15, L. 7 (feilagtig) har* Skirpir Virpir.

Citater fra Vers i den saakaldte Sæmundar-Edda kan ofte være vanskelige at finde i en Hast, naar der henvises til en anden Udgave end den, man netop har ved Haanden. Værst er det, naar der henvises til en Udgaves Sidetal; dermed skulde man aldeles høre op. Man bør nævne Digt og Verstal: men selv om dette gjøres, volder det Møie, at Verstallene i de forskjellige Udgaver ikke stemme overens. Jeg foreslaar derfor, at alle Udgaver for Fremtiden føie til i Randen de Verstal, som findes i en bestemt Udgave (f. Eks. Munchs), der da bliver den faste Norm, hvortil man ved Citater kan holde sig. Jeg beklager, at jeg ikke her har gjort dette.

Trykningen af nærværende Udgave begyndte allerede for fulde 6 Aar siden; Forsinkelsen er navnlig bleven bevirket ved min Fraværelse fra Christiania om Sommeren. Det er da naturligt, at flere Læsemaader og Forklaringer ere nævnte som fremsatte for første Gang af mig selv, medens de dog kan findes i andre Forfatteres Skrifter, endog i de, der ere udkomne for flere Aar siden[1]).

Den uforholdsmæssig lange Tid, i hvilken Udgaven har været under Trykning, har givet Anledning til, at der til Slutning kommer talrige Tillæg og Rettelser. Da jeg nemlig i Mellemtiden oftere paany saa efter i Hskrr., navnlig i R, *og gjennemgik Digtene, maatte jeg nødvendig ved Slutningen af mit Arbeide sé meget anderledes og, som jeg tror, rettere end dengang, da Teksterne og de derunder staaende Anmærkninger bleve trykte*[2]).

---

[1]) *Nogle netop udkomne Skrifter, som jeg ikke kunde benytte i „Tillæg og Rettelser", opfordre her til et Par Ord. Jeg glæder mig over, at jeg er stødt sammen med Gislason i Forklaringen af* grǫnaz *H. Hund. I, 50, se Aarbøger f. nord. Oldk. 1866 S. 384 f., hvor han ogsaa sammenligner* friðván segi grána (*Membranen* granna) *i et Vers i Sturl. III, 216 (Afsnit IX, Cap. 19), og ligeledes i Forklaringen af* gǫr *Hamð. 30, se Aarbøger 1847, S. 160–70. Ligeledes har jeg havt den Tilfredsstillelse, at min Forandring* vin (Borgvnda) *Atlakv. 18 med Hensyn til Meningen falder sammen med C. Hofmanns Forslag (i Sitzungsberichte der kgl. Bayer. Akademie der Wissenschaften: Sitzung der philos.-philol. Classe vom 1. Juni 1867)* vini, *hvilket han opfatter som en forældet Form for Accusativ i Ental; men det kan neppe godtgjøres, at en Accus. sg.* vini *har været brugt saa sent, at den kan hjemles Atlakviða; i Háv. 155 vil Hofmann læse* þær villir *og forstaa* villir *som en forældet Hunkjønsform; en saadan kan jeg dog ikke let forlige med got.* vilþjōs; *Hofmann bebuder et kritisk-exegetisk Arbeide over Sæmundar-Edda, hvilket jeg naturligvis imødeser med Længsel. Flere af mine Forklaringer og Læsninger ere allerede benyttede i Fritzners Ordbog, i Svend Grundtvigs Skrift om Nordens gamle Litteratur, og andensteds.*

[2]) *Her vil jeg tilføie en enkelt Bemærkning, som ikke kom med i Tillæg og Rettelser: Vafþr. 24 flgd. støttes* o c (eða) *i Hskrr's Tekst* allz þic svinnan (froþan) qveþa o c (eða) þv, Vafþrvðnir, vitir *ved Vafþr. 38:* allz þu tiva ræc ǫll, Vafðrvðnir, vitir („*eftersom du jo skal kjende*").

Men særlig har mine „Tillæg og Rettelser“ modtaget en værdifuld Berigelse derved, at min Ven Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn meddelte mig talrige og skarpsindige Bemærkninger til min Udgave; paa mange Steder har han efter min Mening først fundet det rette, i mange andre Tilfælde har hans Bemærkninger klart vist mig Vanskeligheden og ledet mig frem til en ny, og, som jeg tror, sandere Opfatning.

Trykfeilenes Mængde beklager jeg; blandt dem ere opførte flere Feil i Angivelsen af Verstal, som ere opstaaede derved, at der henvistes til Digte, som først kom senere i Udgaven og hvis Verstal bleve forandrede, inden de bleve trykte.

Da jeg begyndte denne Udgave, der skulde give det haandskriftlige Grundlag, var det min Plan at lade den følges af en Haandudgave, hvis Skrivemaade ikke bandt sig til Haandskrifternes. Denne Plan fastholder jeg endnu, men jeg vil neppe kunne faa den udført paa de første Aar.

Idet jeg slutter, er det mig en kjær Pligt at udtale min Taknemmelighed for al den Understøttelse, jeg til dette Arbeide fra forskjellige Sider har modtaget.

Det Kongelige Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem bevidner jeg min Erkjendtlighed, fordi det har tilstaat mig Understøttelse til at undersøge islandske Haandskrifter i Kjøbenhavn.

Blandt de enkelte Mænd, som har ydet mig Hjælp, bør jeg med Taknemmelighed først mindes mine afdøde Lærere, Professorerne R. Keyser og P. A. Munch, som ved Begyndelsen af min Udgave hjalp mig med Raad og Daad; navnlig maa jeg fremhæve, at Prof. Keyser, som først førte mig ind i Studiet af disse Digte og hvis Forelæsninger over dem jeg havde den Lykke helt igjennem at kunne følge, til frit Brug laante mig et Eksemplar af Munchs Udgave, hvori han havde skrevet til de vigtigste af sine Bemærkninger til de enkelte Digte, og at han i Samtaler meddelte mig mange værdifulde Vink og Oplysninger. Det er da let forklarligt, at jeg ofte har havt vanskeligt for at skjelne mellem det, som jeg har lært af Prof. Keyser, og mit eget, og jeg tør ei indestaa for, at en Feiltagelse heri ikke en enkelt Gang kan have hendt mig.

De allerfleste Haandskrifter, som jeg har brugt, gjemmes i de offentlige Bogsamlinger i Kjøbenhavn; dèr er mit Arbeide i høi Grad bleven lettet ved den opofrende Velvilje, med hvilken jeg overalt er bleven mødt; navnlig maa jeg frembære min hjærtelige

Tak til Professor P. G. Thorsen, Overbibliothekar ved Universitets Bibliotheket, til Bibliothekar H. Gundorph, Bestyrer af den arnamagnæanske Bogsamling, og til Justitsraad Chr. Bruun, Overbibliothekar ved det store kongelige Bibliothek. — Ogsaa Overbibliothekaren ved det kgl. Bibliothek i Stockholm, G. E. Klemming, og Overbibliothekaren ved Upsala Universitets-Bibliothek, C. G. Styffe, har vist mig stor Velvilje ved Udlaanet af Haandskrifter.

Vigtige Oplysninger og trofast Hjælp til mit Arbeide skylder jeg Archivar Jón Sigurðsson og Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn, Cand. Guðbrandr Vigfússon for Tiden i Oxford, Professorerne C. R. Unger og O. Rygh i Christiania. Maatte navnlig de finde, at mit Arbeide uagtet alle sine Mangler betrygger og i nogen Mon fremmer Kundskaben om disse mærkelige Oldtidsdigte!

Sophus Bugge

INDHOLD.

FORKLARING AF FORKORTNINGER OG TEGN.

(*Haandskrifter.*)

A = *codex Arnamagnæanus af Sæmundar-Edda, No. 748. 4to, paa Pergament, i den arnamagnæanske Samling i Kjøbenhavn. Se S. XIX ff.*

B = *No. 1108 fol., paa Papir, i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, ny Samling. Se S. LX f.*

C = *No. 1109 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LX.*

F = *Flateyjarbók, No. 1005 fol., Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXV.*

G = *No. 155 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLVI.*

H = *Hauksbók, No. 544. 4to, Pergament, AM. Sml. Se S. XXII ff.*

I = *No. 166b oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV.*

K = *No 167 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV f.*

L = *No. 1866. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LVI f.*

M = *No. 1111 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.*

O = *codex oblongus, No. 738. 4to, Papir, AM. Sml. Se S. LII. LXII.*

Q = *No. 161 oct., Papir, AM. Sml. Se S. LII.*

R = *codex regius af Sæmundar-Edda, No. 2365. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjöb., gl. Sml. Se S. I ff.*

r = *codex regius af Snorra-Edda, No. 2367. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXVI.*

S = *No. 1869. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.*

St. = *codex island. No. 15 oct., Papir, i det kongelige Bibliothek i Stockholm. Se S. LIII ff.*

U = *codex Upsaliensis af Snorra-Edda, No. 11 oct., Pergament, i Universitets Bibliotheket i Upsala, Delagardieske Samling. Se S. XXVI.*

W = *codex Wormianus af Snorra-Edda, No. 242 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXIV f.*

Wb = *Brudstykke i fol. af Snorra-Edda, Pergament, bevaret sammen med* **W**. *Se S. XXVI.*

1eβ = *No. 1eβ fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXVI.*

62 = *No. 62 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XLI.*

757 = *No. 757. 4to, Pergament, AM. Sml Se S. XXVI.*

Bergm. = *Bergmann.*

Eg. = *Sveinbjørn Egilsson.*

Ettm. = *Ettmüller.*

Gg. = *Svend Grundtvig.*

Gisl. = *Konrad Gislason.*

Gr. = *Lieder der alten Edda durch die Brüder Grimm. Berlin 1815.*

K. = (*Kjøbenhavner-Udgaven*) *Edda Sæmundar hins fróða. Hafniæ sumptibus legati Magnæani. I. II. III. 1787. 1818. 1828* (*ogsaa betegnet som Edda Sæm. ed. AM.*).

Lün. = *Lüning.*

M. = *Den ældre Edda udgiven af P. A. Munch. Christiania 1847.*

Möb. = *Möbius.*

Fas. = *Fornaldar sögur Norðrlanda.*

Fms. = *Fornmanna sögur.*

Norna-G. þ. = *söguþáttr af Norna-Gesti* (*citeret efter Fornaldar sögur, i Fortalen tillige efter min Udgave*).

SnE. = *Snorra Edda* (*citeret efter den arnamagnæanske Udgave*).

Völs. = *Völsunga saga* (*citeret efter Fornald. sög., i Fortalen tillige efter min Udgave*).

---

† *foran et Ord i Teksten betegner, at Ordet efter min Mening er forvansket.*

[ ] *betegner* (*undtagen i Navne-Fortegnelsen*), *at det derved indesluttede Ord ikke findes i noget Haandskrift.*

| *betegner, at en Linje ender i Haandskriftet.*

|| *betegner, at en Side ender i Haandskriftet.*

Prikker betegne, at noget synes at mangle (*hvor der fattes Verslinjer, saa at dog Linjetallet kan bestemmes, eller hvor der fattes enkelte Ord*).

Stjærner betegne, at noget synes at mangle (*hvor der er faldet ud et længere Stykke eller flere Verslinjer, uden at disses Tal kan bestemmes*).

Cursiv i de Ord, som ere aftrykte efter gamle Haandskrifter, betegner Opløsning af en i Haandskriftet brugt forkortet Skrivemaade. Se S. VII.

(*Kun i Anmærkningerne.*)

α efter Mærket for et Papirhaandskrift betegner Læsemaade inde i Haandskriftets Tekst, β Læsemaade i Randen af Haandskriftet.

⁀ *betegner, at to Ord danne Stavelserim med hinanden.*

VÖLUSPÁ.

I.

1. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
viltu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fíra,
þau er fremst um man.
2. Ek man jötna
ár um borna,
þá er forðum
mik fœdda höfðu;
níu man ek heima,
níu íviði,
mjötvið mœran
fyr mold neðan.
3. Ár var alda
þar er Ýmir bygði,
vara sandr né sær
né svalar unnir,
jörð fannsk æva
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.
4. Áðr Burs synir
bjöðum um ypðu,
þeir er Miðgarð
mœran skópu;
sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund gróin
grœnum lauki.
5. Sól varp sunnan,
sinni mána,
hendi inni hœgri
um himinjódyr;

Völuspá. *Under dette Navn citeres Digtet i Codd. af Snorra Edda; alene ved Anførsel af V. 19 (SnE. I, 76) og V. 38. 39 (SnE. I, 200) nævnes det Digt, hvoraf Versene ere tagne, ikke ved Navn i noget Hskr. af SnE.*

1. *Om dette Vers jvfr. Excurs.* — 3. *Komma efter* minni *M.* — 5. *Andre* vildu, *de vilde.* — 5. 6. Valföðrs | vél *M.*; Valföður | vél *Rask, K. og fl.* — 7. fornspjöll *i ét Ord Udgg. Men jvfr. Helg. Hund. I, 36:* fornra spialla. — 7. fíra, *saa udtales Ordet nu af Islændinger. Den ældste Form er snarere* fira; *jvfr. oldeng.* firas, fyras, *oldsaks.* firihô (*Gen. pl.*), *oldtydsk* firahim (*Dat. pl.*), fireô (*Gen. pl.*). *Dog har oldnorsk* svíri (⁀tír, *Bárð. s. Snæf. S. 17 Vigf. Udg.*, ⁀þrír *Bergb. þ. S. 125 Vigf.*) *lang Vokal, uagtet Ordet paa Oldeng. heder* sweora. — 8. er ek *M. efter* H. — 8. *Efter* man *sætter Brynjolf Snorrason Spørsmaalstegn.*

2, 6. íviðjur *M. efter* H.

3, 2. Ýmir, *saa udtales Navnet nu af Islændinger; kanske opr. med Grimm* Ymir *af* ymja. *Eller kan den lange Vokal støttes ved got.* iumjô ὄχλος? — 5. 6. *Jfr. den oldtydske Wessobrunner Bøn, L. 3. 4:* ero ni was | noh ûfhimil.

4, 2. bjöðum *Rask, Gisl. efter* H; bjóðum *K. M.*

5, 4. himinjódyr (*Himmelhestedøren*), *saa synes Ordet at have været forstaat af de gamle Afskrivere, og saaledes læser Br. Snorrason.* himinjódýr (*Himmelhestedyrene*) *K. M. Jeg formoder* himinjöður *af* jöðurr *d. s. s.* jaðarr, = *oldeng.* eodor (*som* jöfurr = *oldeng.* eofor, fjöturr =

sól þat ne vissi
hvar hon sali átti,
máni þat ne vissi
hvat hann megins átti,
stjörnur þat ne vissu
hvar þær staði áttu.
6. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk;
nátt ok niðjum
nöfn um gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.
7. Hittusk æsir
á Iðavelli,
þeir er hörg ok hof
hátimbruðu,
afla lögðu,
auð smíðuðu,
tangir skópu
ok tól görðu.
8. Tefldu í túni,
teitir váru,
var þeim vettugis
vant ór gulli;
unz þrjár kvámu
þursa meyjar
ámátkar mjök
ór jötunheimum.
9. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr skyldi dverga
drótt um skepja
ór brimi blóðgu
ok ór Bláins leggjum.
10. Þar var Móðsognir
mæztr um orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þeir mannlíkun
mörg um görðu
dvergar í jörðu,
sem Durinn sagði.
11. Nýi, Niði,
Norðri, Suðri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bifurr, Bafurr,
Bömburr, Nori,
Ánn ok Ánarr,
Óinn, Mjöðvitnir.

---

oldeng. feotor); *jvfr. Anm. til Hrafnag. 25, 2. Ellers er denne Ordform bevaret i Mandsnavnet* Jöðurr. *Allerede Petersen har i Nord. Myth. S. 72 Anm. foreslaat* himinjaðar. — 5. *Eg. og Gísl. skrive* nè *ogsaa i Bet.* „*non*". — 9. 10. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67) og Ettm.*

6, 4. *Jeg har med Snorrason henført* þat *til det foregaaende og derfor sat Semikolon efter* gættusk. *Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67 f.) formoder, at V. 6 indeholder Brudstykker af to Vers, og at der mellem* gættusk *og* nátt *mangler 6 Linjer. Ettm. forkaster Lin. 3. 4.*

7, 4. *Efter* hátimbruðu *indsætter M. efter* H afls kostuðu, | alls freistuðu. *Disse Linjer ere forkastede af Bergm., Petersen og Snorrason.*

9, 6. drótt um skepja, *saa og Rask;* drótt of sk., *Gísl.;* dróttir sk., *M.*

10, 4. Durinn *eller* Dúrinn (*jvfr.* dúra)? — 5-7. *Jeg forstaar disse Linjer saaledes:* þeir dvergar um görðu mörg mannlíkun í jörðu. *Rask og K. læse:* þeir m. | m. um görðu | dverga or jörðu. *M.:* þar m. | m. um görðusk | dvergar or jörðu.

11-16. *Disse Vers høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 71 f.) og fl. ikke oprindelig til Völuspá.* — 7. Báfurr? — 8. Nori *eller* Nóri?

12. Veggr ok Gandálfr,
Vindálfr, Þorinn,
Þrár ok Þráinn,
Þekkr, Litr ok Vitr,
Nýr ok Nýráðr,
nú hefi ek dverga,
Reginn ok Ráðsviðr,
rétt um talða.
13. Fili, Kili,
Fundinn, Nali,
Hepti, Vili,
Hanarr, Svíurr,
Billingr, Brúni,
Bildr ok Buri,
Frár, Hornbori,
Frægr ok Lóni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskjaldi.
14. Mál er dverga
i Dvalins liði
ljóna kindum
til Lofars telja,
þeir er sóttu
frá salar steini
Aurvanga sjöt
til Jöruvalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dólgþrasir,
Hár, Haugspori,
Hlévangr, Glóinn,
Dori, Ori,
Dúfr, Andvari,
Skirfir, Virfir,
Skafiðr, Ái.
16. Álfr ok Yngvi,
Eikinskjaldi,
Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr;
þat man æ uppi,
meðan öld lifir,
langniðja tal
Lofars hafat.

---

17. Unz þrír kvámu
ór því liði
öflgir ok ástkir
æsir at húsi,
fundu á landi
lítt megandi
Ask ok Emblu
örlöglausa.
18. Önd þau ne áttu,

13, 2. Nali, *saa Udgg. Maaske* Náli *eller med Codd. af SnE.* Vali. — 4. Hannarr? — 5. Brúni, *saa Eg. Neppe af* brún, *Bryn, men snarere af Adj.* brúnn, *brun, jvfr. skotsk* Brownie *og Kuhn zeitschr. f. vgl. sprachf. I, 200, Grimm Myth. S. 414.* Bruni *Rask M.* — 6. Buri, *saa Eg.* Búri *Rask M.* — 7. Hornbori *forekommer som Mandsnavn paa Kallerup-Stenen i Sjæland (F. Magnusen i danske Vid.-Selsk. hist. philos. Afh. VI, 467); af* bera, *jvfr. oldeng.* hornbora, *en Hornbærer.*

14, 4. Lofars *eller med Gisl.* Lófars? — 7. Aurvanga, *saa Rask Eg.;* aurvanga *K. M. Gisl.*

15, 4. Hlévangr *eller* Hlævangr? — 5. 6. *Disse to Linjer, der udelades af alle Udgg., ere her optagne efter Codd. af SnE.*

16, 4. *Efter* Ginnarr *indsætte Udgg. efter Papirafskrr. urigtig følgende Linjer:*

Heri, Höggstari,
Hljóðólfr, Móinn.

Disse Navne have Papirafskrr. vilkaarlig optaget fra SnE. uden at bemærke, at de kun ere forvanskede Varianter til de allerede i 15, 3. 4 *opregnede Navne.*

17. *Foran dette Vers er rimelig noget udfaldet; heri har da staat et Ord, hvortil* því *i L. 2 har sluttet sig. Ikke engang, naar vi stryge V. 11—16, vil* því *vel kunne vise tilbage til* ginnheilug goð *i V. 9. Anderledes Scheving i Skand. Lit. Skr. 1810, S. 186.* — 4. at húsi *er sikkerlig rigtigt. Rask Bergm. og fl. ændre efter Papirafskrr. med urette* at sási. *Huset, hvori det første Menneskepar skal bo, er der allerede; ved dette Hus ligge Ask og Embla som to Træer* (tveir trémenn, *Háv. 49, hvilket Vers angaar samme Mythe) paa Stranden eller*

óð þau ne höfðu,
lá né læti
né litu góða;
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Lóðurr
ok litu góða.

---

19. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggvar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.
20. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.

---

21. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrysvar brendu
þrysvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.
22. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.
23. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir

---

paa Marken (á landi; velli at, *Háv. 49*). *Jfr. Indledn.til Rígsmál:* einhverr af ásum, sá er Heimdallr hét, fór ferðar sinnar ok fram með sjóvarströndu nökkurri, kom at einum húsabœ.

18, 7. Lóðurr. *For Vokalen jvfr. Íslendingadrápa V. 1, hvor Navnet danner Helrim med* glóða (*Gisl. Prøver, S. 553*).

19, 2. 3. *Interpunctionen efter Gisl.; Andre sætte Komma efter* Yggdrasill, *men ikke efter* baðmr.

20, 3. sal, *saa Rask og Mannhardt Germ. Myth. S. 542;* sæ *K. M. Gisl.* — 5-8. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 72 f.) og Mannhardt (Germ. Myth. S. 542); medens derimod Ettm. forkaster L. 9—12.* — 7. *Rask og M. sætte ikke Komma efter* skíði. — 12. örlög segja (*3 Ps. pl.*) *K. Lün., jvfr. Mannhardt Germ. Myth. S. 599.*

22. *Om dette Vers jvfr. Excurs.* — 4. vitti, *saa Eg. af* vitta, *arte magica domare (af* vitt); vítti *K. M.* — 5. 6. seið *maa i begge Linjer være samme Ord; jeg har derfor fulgt* **H**, *hvorefter* seið *bliver Verbum. Ved Læsemaaden i* **R**, *som Udgg. have fulgt, maa* seið *i L. 5 tages som Subst., men saaledes kan det ikke uden Tvang forstaas i L. 6; desuden kunde* **H**'*s Tekst lettere forvanskes til* **R**'*s end omvendt.* hugleikin *maa her tages i activisk Betydning „med Lyst, med Iver“.* seið hon kunni, | seið hon leikin [var] *K.;* s. h. k., | s. h. leikinn *M.* — 8. þjóðar *K. M.*

afráð gjalda
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.
24. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

---

25. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.
26. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
orð ok sœri,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

---

27. Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?
28. Ein sat hon úti,
þa er inn aldni kom
yggjungr ása
ok í augu leit.
Hvers fregnið mik?
hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt:
í inum mœra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?
29. Valði henni Herföðr
hringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja.
30. Sá hon valkyrjur
vítt um komnar
görvar at ríða

---

24. *Rask Bergm. M. sætte med urette L. 1—4 efter L. 5—8.* — 7. vígská, *saa ændret efter Forslag af Eg. for* vígspá; *jeg har uafhængig af ham formodet det samme. Jfr. Fms. IX, 493:* vígskátt visa ríki.

25. *Foran dette Vers mangler vel, som F. Magnusen (Ældre Edda overs. I, S. 60 f.), Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 83) og Lüning mene, et Stykke, hvori der har været sagt noget om den Tildragelse, som gav Anledning til Gudernes Raadslagning.*

26, 1. vá, *saa og Gisl. Jfr. Lokas. V. 64:* ec veit at þu vegr. — 2. þrunginn móði, *som Udgg. have, er vel det rette; dog kunde man og formode* þrunginmóði, *jvfr.* borginmóði *og oldeng.* bolgenmód.

27. *Om Ordningen af dette Vers jvfr. Excurs.*

28. *Om dette Vers se Excurs.* — 5. *Rask og M. begynde med* Hvers *et nyt Vers.* — 10. Mímis (*saa udtales Navnet nu af Islændinger*) *eller* Mimis?

29. *Om dette Vers se Excurs.* — 2. *Rask betegner, at to Linjer mangle efter* men. — 3. fékk spjöll *Ettm. og Pfeiffer. Ogsaa jeg tvivler paa, at* féspjöll *er det rette.* — 4. spá ganda *Rask.*

30. *Om dette Vers jvfr. Excurs.*

til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögul önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögul;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

---

31. Ek sá Baldri,
blóðgum tívur,
Óðins barni
örlög fólgin:
stóð um vaxinn
völlum hæri
mjór ok mjök fagr
mistilteinn.
32. Varð af þeim meiði,
er mér sýndisk,
harmflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.
Baldrs bróðir
var of borinn snemma,
sá nam Óðins sonr
einnættr vega.
33. Þó hann æva hendr
né höfuð kembði,
áðr á bál um bar
Baldrs andskota.
En Frigg um grét
í Fensölum
vá Valhallar.
Vituð ér enn eða hvat?
34. . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
Þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt ór þörmum.
35. Hapt sá hon liggja
undir hvera lundi
lægjarnlíki
Loka áþekkjan;
þar sitr Sigyn
þeygi um sínum
ver vel glýjuð.
Vituð ér enn eða hvat?

---

36. Á fellr austan
um eitrdala
söxum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.
37. Stóð fyr norðan

30, 4. Goðþjóðar *forklarer jeg her som ellers af* Gotar; *Andre* goðþjóðar *af* goð. — 9—12. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 73) og M.; Verset vilde ogsaa vinde derved, at disse Linjer vare borte.*

31, 2. tivor *M.*

32, 2. *Rask ændrer* mér *til* mjór. —

32, 5-8. *og* 33, 1-4. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 69) og M., som mene at disse Linjer feilagtig ere overførte fra Baldrs draumar; men se derimod Br. Snorrason i Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 365 f.*

34, 5-8. *Rask og M. sætte disse Linjer efter V. 35, Bergmann efter* áþekkjan; *de forkastes af Br. Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 366 f.). Ettmüller sætter dem, ligesom jeg, foran V. 35, men betegner Lacune efter* þörmum *og ikke foran* þá kná Vala. — 5. Vala *er med Afzelius, Bergm. og Eg. at forstaa som Gen. sg. af* Vali, *og ikke som Nom. sg. til* völu, *der heder* völva (*jvfr. Gisl. Oldn. Forml. S. 35*).

35, 3. lægjarnlíki, *saa M.* lægjarn líki *Rask K.; Eg. tager* lægjarn *for* lægjarnan. *Kanske* lægjarns líki. — 4. óþekkjan *Pfeiffer.*

36-39. *Disse Vers indsættes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 84. 89) og fl. mellem Vers 64 og 65; jvfr. SnE. I, 198. 200. Men se derimod J. Aars i Tskr. f. Philol. og Pæd. I, 326—344.*

36, 3. söxum ok sverðum. *Jfr. Fas. I, 491:* saxi ok með sverði, *og Saxo Grammaticus (S. 51 Müll. Udg.):* fluvium diversi generis tela rapido volumine detorquentem.

á Niðavöllum
salr ór gulli
Sindra ættar;
en annarr stóð
á Ókólni,
bjórsalr jötuns,
en sá Brímir heitir.
38. Sal sá hon standa
sólu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr;
féllu eitrdropar
inn um ljóra,
sá er undinn salr
orma hryggjum.
39. Sá hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvarga
ok þanns annars glepr
eyrarúnu;
þar saug Níðhöggr
nái framgengna,
sleit vargr vera.
Vituð ér enn eða hvat?

---

40. Austr sat in aldna
i Járnviði
ok fœddi þar
Fenris kindir;
verðr af þeim öllum
einna nökkurr
tungls tjúgari
í trolls hami.
41. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra;
svört verða sólskin
um sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð ér enn eða hvat?
42. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir
glaðr Egðir;
gól um hánum
í gaglviði
fagrrauðr hani,
sá er Fjalarr heitir.
43. Gól um ásum
Gullinkambi,
sá vekr hölða
at Herjaföðrs;
en annarr gelr
fyr jörð neðan
sótrauðr hani
at sölum Heljar.
44. Geyr Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

37, 2. Niðavöllum, *saa og Gisl., der dog betegner det som uvist, om Ordet i første Stavelse har* i *eller* í; Niðafjöllum *Rask K. M. efter SnE.* — 6. Ókólni *K. M., af* kala kól, *som* Draupnir *af* drjúpa draup, Hófvarpnir *af* verpa varp. Ókolni *Rask og Eg., der henviser til* kol, kul, *Kulde.* — 8. Brimir *eller* Brímir?

39, 7-10. *Disse Linjer høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 90) til et eget Vers om Hvergelmir, hvis Begyndelse er tabt.* — 7. Níðhöggr *eller* Niðhöggr? *For det sidste kunde Forbindelsen med* Niðafjöll (*V. 66*) *tale, men* níðhöggr *er og Sværdnavn* (*SnE. I, 567*) *og i denne Betydning synes det ialfald alene at kunne forklares af* níð.

40, 8. trolls, *dette er den ældste Form;* trölls *Udgg., hvilken Form allerede lader sig paavise i gammel Tid paa Island.*

41, 5. svört verða, *saa og Rask K.;* svart var þá *M. Gisl. med* R.

44. *Man kunde paa Grund af Teksten i* H *formode, at dette Vers:* Geyr — sigtíva *skulde sættes fuldstændigt mellem V. 35 og 36 og at de fire første Linjer:* Geyr — renna *skulde gjentages som stef første Gang mellem V. 39 og 40 og*

Fjölð veit hon frœða,
fram sé ek lengra,
um ragnarök
römm sigtíva.

45. Brœðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ru klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk;
man engi maðr
öðrum þyrma.

46. Leika Míms synir,
en mjötuðr kyndisk,
at inu gamla
Gjallarhorni;
hátt blæss Heimdallr,
horn er á lopti;
mælir Óðinn
við Míms höfuð.

47. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr it aldna tré,
en jötunn losnar;
hræðask allir
á helvegum,
áðr Surtar þann
sefi of gleypir.

48. Hvat er með ásum?
hvat er með álfum?
gnýr allr jötunheimr,
æsir 'ru á þingi;
stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs vísir.
Vituð ér enn eða hvat?

49. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

---

anden Gang her mellem V. 43 og 45. Dog vilde denne Formodning ikke have noget sikkert at støtte sig til, og jeg har derfor her heller fulgt **R**.

45, 5. *M. interpungerer ikke efter* heimi.

46, 3. gamla, *saa og Rask M. Gisl.*; galla *i* **R** *kunde støttes ved SnE. I, 306:* galla brú, *pontem resonantem.*

49. *Disse 4 Linjer skulle efter* **R** *og* **H** *aabenbart gjentages som stef, og efter den oprindelige Fordeling synes der at skulle være 4 Vers i hvert stefjamál eller mellem hver Gang Stevet forekommer. Dette Forhold lader sig endnu tydelig iagttage i* **H**: *I Versene 32—35 have vi ét stefjamál paa 4 Vers. Det næste: V. 37—41 bestaar tilsyneladende af 5 Vers, men Uregelmæssigheden ligger her egentlig blot deri, at* Vind ǫlld *i Hskr. er skrevet med stor* V; *V. 37 og 38 bør skrives som ét Vers og vi have da her det andet stefjamál paa 4 Vers. V. 43—46 danne det tredje stefjamál paa 4 Vers. Det sidste stefjamál 48—50 indeholder derimod kun 3 Vers; denne Uregelmæssighed er rimelig opstaat derved, at et Vers om Vidars Kamp med Ulven er glemt; V. 48 og 49 synes nemlig begge væsentlig at handle om Thors og Midgardsormens Kamp. — I* **R** *er Forholdet vistnok anderledes; men jeg tror dog, at det lader sig godtgjøre om de fleste Afvigelser, at de grunde sig paa Forvanskninger. Første stefjamál i* **R** *indeholder kun 2 Vers: 44—45. Men V. 45 er aabenbart en Sammenføining af 2 Vers (den sidste Halvdel af det andet af disse finde vi i* **H** *V. 40:* hrædas — gleypir). *Og derefter maa V. 49:* Hvat er meþ asom — veggbergs visir v. e. e. h. *indskydes, ti denne Plads har det ikke alene i* **H**, *men ogsaa i Codd. af SnE. og der, hvor det staar i* **R**, *passer det aabenbart ikke, da det der adskiller det ensartede og sammenhørende. Vi have da faat ét stefjamál paa 4 Vers. Videre maa Stevet* (geyr — renna) *være glemt efter V. 51:* þa cǫmr hlinar — angantyr, *ti ikke alene* **H** *har det der, men Forf. af Gylfaginning synes ogsaa at have kjendt det paa denne Plads; og naar vi nu, efter hvad der*

50. Hrymr ekr austan,
hefisk lind fyrir.
Snýsk jörmungandr
í jötunmóði:
ormr knýr unnir,
en ari hlakkar,
slítr nái niðfölr.
Naglfar losnar.
51. Kjóll ferr austan,
koma munu Muspells
um lög lýðir,
en Loki stýrir;
fara fíflmegir
með freka allir,
þeim er bróðir
Byleists í för.
52. Surtr ferr sunnan
með sviga lævi,
skínn af sverði
sól valtíva.
Grjótbjörg gnata,
en gífr hrata;
troða halir helveg,
en himinn klofnar.
53. Þá kemr Hlínar
harmr annarr fram,
er Óðinn ferr
við úlf vega,

---

ligeforan er bemærket, udskyde V. 49 (Hvat er meþ asom — visir v. e. e. h.), *saa have vi det andet stefjamål bestaaende af de 4 Vers 47. 48. 50. 51. Til det tredje stefjamål have vi nu i* R *kun 3 Vers: 52. 53. 54, men ogsaa denne Afvigelse fra det formodede oprindelige Forhold har rimelig sin Grund i en Forvanskning: V. 53, som bestaar af 12 Linjer, kan nemlig med Sandsynlighed betragtes som opstaat ved Sammensmeltning af 2 Vers, saameget mer, som Thors Kamp med Midgardsormen i* H *synes at være behandlet i 2 Vers. — Bergmann (Poèmes Isl. p. 218) finder det besynderligt, at de fire Linjer* Geyr — renna *indsættes som V. 49, efterat det i V. 47 er sagt, at* jötunn losnar (jötunn *er dog snarere* = Loki, *end* = freki), *og fuldstændig meningsløst, at de samme Linjer indsættes som V. 58, efterat det er fortalt, at Jorden er sunken i Havet og at Ulven er dræbt af Vidar. Men Linjerne* Geyr — renna *bør ikke sættes i Tidsforhold til de nærmest forudgaaende Vers og hvad deri er fortalt;* festr man slitna, en freki renna *udsiges af Volven som fremtidigt i Forhold til den Tid, da Vêluspá kvædes. Ved denne Opfatning, der ved et Omkvæd er fuldt berettiget, falde Bergmanns Indvendinger bort. — Ogsaa Ettm. har givet de nævnte 4 Linjer som stef, men naar han tilføier dem ved hvert andet Vers, saa er dette uden Støtte i Hskrr.*

50, 7. neffölr *Rask K. M. Gisl.*

51. *I dette Vers maa der vel stikke flere gamle Feil. Enten i V. 50 eller 51 synes* austan *at være urigtigt. Jeg tror snarest, at* Kjóll ferr austan *i V. 51 er feilagtigt for* K. f. norðan (*Petersen i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 86 formoder enten i V. 50 eller 51* norðan; *Vigfússon i V. 50* vestan). — *Videre maa vel* Muspells *i L. 2 grunde sig paa en Forvanskning; ti* Muspells lýðir *maa komme fra Muspell, altsaa søndenfra, og kunne ikke skilles fra Surt.* Muspells *i L. 2 er vel snarest forvansket af* Heljar, *jvfr. SnE.* Loka fylgja allir Heljar sinnar. *Disse maa jo dog vel komme fra nord, ti* „norðr liggr Helvegr“. — 2. Muspells *eller* Múspells? — 8. Býleists *M. Jeg skriver derimod* Byleistr, *for* Bylheistr *af* bylr *og et Adj.* heistr, *jvfr. oldeng.* hæst (*violentus*), *oht.* haistêra handî (= *oldn.* heiptugri hendi); *ogsaa Formerne* Byleiptr *og* Byleiftr *ere hjemlede; jvfr.* heipt *og got.* haifsts; *derimod er* Byleipr *og* Bylleystr *uhjemlede og urigtige Former. Skrivemaaden* by leipz *i* R *kan alene ikke være tilstrækkelig til at gjendrive min Forklaring. Eller lyder Navnet* Bý-leiptr *og er beslægtet med* leiptr, *f. n. Lyn?*

52, 2. sviga lævi, *noxa virgarum, af* svigi (*Eg. lex. 801 b.*); *jvfr.* læ klungra *Fms. VII, 66.* — 6. hrata, *saa og Gisl.*; rata *Rask K. M. Denne Form i samme Betydning som* hrata *er dog ved Stavrimet sikret i Sig. I, 36:* ratar gorliga | raþ Sigurdar.

en bani Belja
bjartr at Surti;
þar man Friggjar
falla angan.

54. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

55. Þá kemr inn mikli
mögr Sigföður
Viðarr vega
at valdýri;
lætr hann megi hveðrungs
mund um standa
hjör til hjarta;
þá er hefnt föður.

56. Þá kemr inn mœri
mögr Hlóðynjar,
gengr Óðins sonr
við orm vega;
drepr hann af móði
Miðgarðs véurr;
munu halir allir
heimstöð ryðja;
gengr fet níu
Fjörgynjar burr
neppr frá naðri
níðs ókvíðnum.

57. Sól tér sortna,
sígr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimi
ok aldrnari,
leikr hár hiti
við himin sjálfan.

58. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

---

59. Sér hon upp koma
öðru sinni
jörð ór œgi
iðjagrœna;
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sá er á fjalli
fiska veiðir.

60. Finnask æsir
á Iðavelli
ok um moldþinur

53, 8. angan *er støttet af de fleste Hskrr. og af metriske Grunde;* angantýr *Rask K. M. Gisl. — Ordet* tyr, *som i* R *er tilføiet efter* angan, *kan mulig være indkommet derved, at* tyr *i det Hskr., hvorfra* R *stammer, var skrevet til, og da vel i Margen, af en Mand, som efter* angan *savnede en Omtale af Kampen mellem Ty og Garm, der i SnE. I, 190 nævnes efter Kampen mellem Fröy og Surt. Afskriveren af* R *kan tillige have tænkt paa Navnet* Angantýr.

54 *mangler i alle Udgg. Jeg har tilføiet det her efter* H. *Ogsaa Forf. af Gylfaginning synes at have kjendt det paa denne Plads.*

56. H *synes at have to Vers om Thors Kamp med Midgardsormen, og nærværende Vers indeholder da rimelig Brudstykker af to forskjellige. Hauksbók vilde her rimelig give os en fuldstændigere og bedre Tekst, hvis alle dens Ord kunde læses. —* 2. Hlóðynjar, *saa Udgg.; den første Vokal i Ordet er dog ikke sikker. —* 3. 4. *udskydes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) og af M., som ændrer* hann *i L. 5 til* orm. — 4. orm, *saa ændret med Olafsen, Bergm. og fl. for* ulf. — 7. 8. *høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) andensteds hen.* — 11. neppr, *foroverbøiet; jvfr.* ok fer gneppr . . niðr til Surts, *Bergbúaþ. Vigf. Udg. S. 127.*

57, 1. tér sortna; *jvfr. Helg. Hjörv. V. 40:* tiá blǫþa vndir, *Brot af Sig. V. 13:* hyggia tęþi, *og Eg. lex. poët. 817 b. —* 6. ok aldrnari, *saa og Gisl.;* við aldrnára *Rask K. M.*

mátkan dœma
ok minnask þar
á megindóma
ok á Fimbultýs
fornar rúnar.
61. Þar munu eptir
undrsamligar
gullnar töflur
í grasi finnask,
þærs í árdaga
áttar höfðu.
62. Munu ósánir
akrar vaxa,
böls man alls batna,
Baldr man koma;
búa þeir Höðr ok Baldr
Hropts sigtoptir
vel valtívar.
Vituð ér enn eða hvat?
63. Þá kná Hœnir
hlut við kjósa
ok burir byggja
brœðra tveggja
vindheim víðan.
Vituð ér enn eða hvat?
64. Sal sér hon standa
sólu fegra
gulli þakðan
á Gimlé;
þar skulu dyggvar
dróttir byggja
ok um aldrdaga
ynðis njóta.
65. Þá kemr inn ríki
at regindómi
öflugr ofan,
sá er öllu ræðr.

---

66. Þar kemr inn dimmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðafjöllum;
berr sér í fjöðrum
— flýgr völl yfir —
Níðhöggr nái.
Nú man hon sökkvask.“

61, 5. ár daga *Rask*. — 6. *Efter* höfðu *tilføie Rask K. M. med Papirafskrr. følgende Linjer:*
fólkvaldr goða
ok Fjölnis kind.

62. *Petersen* (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 88*) *lader dette Vers, og derpaa V. 63, følge umiddelbart efter V. 59; ligesaa Ettm., der dog lader V. 63 følge efter V. 61.* — 7. vé valtíva *Rask efter Papirafskrr.*

63, 2. hlut við *Rask M.*; hlaut við *K. Schevingr*; hlautvið, *ramum sacrificalem, bacillum divinatorium Eg.*; hlutvið, *Lodkvisten, Spaastokken, Petersen* (*Nord. Myth. 398. 407*) *og Müllenhoff* (*Allgem. Monatsschr. 1852, S. 321*).

64, 4. á Gimlé. *Denne Læsemaade i* R *er her nødvendig for Versemaalets Skyld. Ogsaa alle de andre Hskrr. skrive* Gimle *og ikke* Gimli. Gimlé *er, som jeg tror, for* Gimhlé *af* hlé, *Læ. Udgg. skrive* á Gimli, *og Gisl. betegner, at der er udfaldet et Ord derefter; Rask, Bergm., og Ettm. udfylde* á Gimli hám *(maatte hede* há, *jvfr. SnE. I, 78:* sá salr...., er Gimle heitir); *lettere var det da at omstille* Gimli á. — 7. aldr daga *Rask.*

65, 4. *Efter* ræðr *tilføie Rask K. M. med Papirafskrr. følgende Linjer:*
semr hann dóma
ok sakar leggr,
vésköp setr [*Skrevet* veskaup *i Afskrr.; Andre:* verkaup *d. e.* verkkaup.]
þau er vera skulu. [*Andre:* vara munu.]
Jeg ved ikke at anføre slaaende indre Grunde mod disse Linjers Ægthed; men da alt ellers tyder paa, at Papirafskrr. af Völuspá blot grunde sig paa de Pergamentskrr., vi have, da det videre kan paavises, at Papirafskrr. i Völ. have indskudt uægte Verslinjer (se Anm. til 16, 4), *og da de her omhandlede Linjer ialfald kunne være digtede i senere Tid, saa tør vi ikke fæste nogen Lid til deres Ægthed. Jeg antager, at de ere tildigtede for at gjøre Verset 8linjet. Dog er det rimeligt nok, at fire Linjer mangle efter* ræðr.

66, 8. *Om denne Linje jvfr. Excurs.*

II.

(Cod. reg. Nr. 2365, 4to.)

1. Hliods bið ec
allar kindir
meiri *oc* miɴi
mavgo | heimdallar
vilðo at ec ualfꜹþ*r*
uel fyr telia
forn | spioll fira
þꜹ *er* fremst u*m* man.
2. Ec man iotna |
ár um borna
þa *er* fordo*m*
mic fǫdda hofdo
nio man æc hei*m*a |
nío iviþi
miot uið mǫraɴ
f*yr* mold nedan.
3. Ar uar alda
þa*r* | er ymi*r* bygði
vara sandr nę sęr
ne sualar uɴi*r*
iorð faɴz | ęva
ne up*p* himi*n*
gap uar giɴvnga
eɴ gras hv*er*gi.
4. Adr bvrs | syn*ir*
bioðo*m* u*m* ypðo
þ*eir* er mið garð
mǫran scopo.
sol scein | suɴan
a salar steina
þa var grvnd groin
grǫno*m* lauki. |
5. Sol varp svɴan
siɴi mana
hendi iɴi hǫgri
v*m* himi*n* iodyr |
sol þ*at* ne ui*ss*i
huar ho*n* sali a*tt*i
stiornor þ*at* ne vi*ss*o
hvar | þęr staði atto
mani þ*at* ne vissi
hv*at* h*ann* megins atti.
6. Þa gen | gengo regin oll
arꜹk stola
giɴhęilog god
oc v*m* þ*at* gęttvz |
not*t* *oc* niþio*m*
nꜹfn v*m* gafo
morgin heto
oc miðian dag
vn | dorn *oc* aptan
árom at telia.
7. Hittoz æsir
a ida uelli
þeir | *er* hꜹrg *oc* hof
hatimbroðo.
afla lꜹgðo
ꜹð smiðoþo

1. *Med Ordet* Hliods *begynder Digtet paa øverste Rand af S. 1 i Hskr.,* H *er rød og meget stor. Nogen Overskrift kan nu ikke skjelnes, og der har maaske aldrig været nogen.* — 4. *De fire sidste Bogstaver i* heimdallar *ere utydelige, navnlig er det usikkert, hvorvidt* R *har* heimdallar *eller* heimdalar. — 5. *For* vilðo *har* R vilðo *med en Prik oppe ved* ð; *sidste Bogstav er* o, *og ikke* u. — 5. at, *ikke* it. — 5. *Skrevet* ualfꜹþ', *hvilket maa opløses* ualfꜹþr (*ikke* ualfꜹþur). — 6. *I* fyr *staar ikke Prik over* y. — 8. man, *saa* R, *neppe* manc.

2, 3. þꜹ R, *men* v *er underprikket som urigtig.* — 8. fyr *skrevet her, som almindelig hvor det forkortes,* fᵛ *i* R.

3, 8. sęr, *ikke* ser.

4, 4. mǫran, *ikke* mǫtan. — 5. suɴan, *ikke* suɴa.

5, 4. *Over* y *i* iodyr *staar en Prik.* (*Bogstavtegnet betyder altsaa sikkert* y, *ikke* u). — 10. mégins R, *dog er Stregen over* e *ikke ganske tydelig.*

6, 1. gen | gengo *feilskrevet for* gengo.

tang*ir* | scopo
oc tol gorðo.
8. Tefldo itvni
teit*ir* voro
var þei*m* vettergis |
vant or gulli.
vɴz ııı. q*vo*mo
þursa meyiar
amatkar | mioc
or iotvn heimo*m*.
9. Þa g. r. a. ar.
hv*er*ʀ scyldi duerga |.
drotin scepia
or b*r*imis bloði
oc or blam leɢio*m*.
10. Þar mot | sogn*ir*
mǫztr v*m* orðin*n*
dv*er*ga allra
eɴ dvriɴ aɴaʀ
þeir man | licon
morg v*m* gorðo
dv*er*gar or iorðo
sem dvriɴ sagdi.
11. Nyi | *oc* niþi
norðri *oc* suðri
ꜹstri *oc* uestri
alþiofr dvaliɴ.
biv ꜹʀ bavꜹʀ
bꜹmbuʀ nori
án *oc* anaʀ
ai mioðvitn*ir*.
12. Veigr | *oc* gandalfr
vindalfr þraiɴ
þeccr *oc* þoriɴ
þror vitr *oc* litr |
nár *oc* nyraþr
nv́ hefi ec dv*er*ga
regiɴ *oc* raðsuidr
rett | u*m* talþa.
13. Fili kili
fvndiɴ. nali.
hepti. vili
hanaʀ svi | oʀ.
frar hornbori.
frę̨gr *oc* loni.
ꜹrvangr. iari
eikins | cialdi.
14. Mal *er* dv*er*ga
idvaliɴs liði
liona kindo*m*
til lofa | rs telia.
þ*eir* *er* sotto
fra salar stæini
ꜹrvanga siꜹtt
til | ióro valla.
15. Þar v*ar* drꜹpn*ir*
oc dolgþrasir
hár hꜹg spori |
hlę̨vangr gloi.
scirv*ir*. virvir.
scafiþ*r*. ai.
alfr *oc* yngvi |
eikinscialdi.
fialaʀ *oc* frostri
fiɴr *oc* giɴaʀ.
þ*at* mvn vp*p*i |
meþ*an* ꜹld lif*ir*
langniþia tal
lofars hafat.
16. Vnz þriár q*vo*mo |
or þvi liþi
ꜹflgir oc astgir
ę̨sir at hvsi.
fvndo alandi

9, 2. hv*er*ʀ, *ikke* Hv*er*ʀ. — 3. drotin, *ikke* drottinn.

12, 4. *Efter* litr *er* oc *og et Navn udraderet.*

14, 2. dvaliɴs, *ikke* dvalins. — 6. fra *er skrevet ved* f *med Forkortningstegn for* ra *over Linjen, men efter* f *følger desuden* ra *skrevet fuldt ud.*

15, 1. drꜹpn*ir*, *ikke* drꜹpn. — 4. hlę̨vangr, *saavidt jeg kan se, ikke* hlevangr.

16, 1. þriár *feilskrevet for* þrír.

lit*t* | megandi
asc *oc* emblo
orlꜹglꜹsa.
ꜹ*n*d þꜹ ne átto
óþ þav | ne hꜹfðo
la ne lęti
ne lito goða.
17. Aund gaf oþiɴ
oþ | gaf hęnir
la gaf loðvʀ
oc lito goða.
18. Asc ueit ec standa |
heit*ir* ydrasill
hárbaðmr ausiɴ
huíta aúri.
þ*a*ðan coma | dꜹgvar
þęrs idala falla
stendr ę y*fir* grǫɴ
vrðar brvɴi. |
19. Þaðan co*m*a meyiar
margs uitandi
þriar or þei*m* sę
er und | þolli stendr
vrð héto eina
aðra v*er*þandi
scáro asciði
scvld | ena þriðio.
20. Þęr lꜹg lꜹgðo
þęr líf kvro
alda bornom
ór | lꜹg se ia.
21. Þ*at* man ho*n* folc uíg
fyrst ihei*mi*
er gvll ueig |
geiro*m* stvddv
oc ihꜹll hárs
h*an*a brendo.
22. Þrysvar brendo |
þrysvar borna
opt osialdan
þo hon eɴ lif*ir*.
23. Heidi hána | heto
hvars *til* hvsa co*m*
uólo vel spá
uitti ho*n* ganda
seið | ho*n* kvɴi
seiþ ho*n* leikiɴ
ę var ho*n* angan
illrar brvðar. |
24. Þa g. r. a. a.
huart scyldo ęsir
afrað gialda
eþ*a* scyldo goðin | ꜹll
gildi eiga.
25. Fleygði oðiɴ
oc ifolc u*m* scꜹ́t
þ*at* var eɴ folc | vig
fyrst ihęi*mi*.
brotiɴ var borð uegr
borgar asa
knatto | van*ir* uigspa
uollo sporna.
26. Þa g. r. a.
hv*er*ir hefði lopt | alt
lęvi blandit
eþ*a* ętt iotvns
oþs mey gefna.
27. Þorr eiɴ | þar v*ar*
þrvngin moði
ha*nn* sialdan sitr

16, 6. *I* megandi *er* eg *utydelige.* — 10. *I* hꜹfðo *er* h *og især* ꜹ *utydelige.* — 11. *I* lęti *er de to første Bogstaver ikke tydelige; ikke:* lá þau ne áttu.

23, 8. uólo *sér ud som* úolo, *men det var vistnok Skriverens Mening, at Stregen over Linjen (der her er anvendt uden tilstrækkelig Grund) skulde tilhøre* o. — 6. seiþ, *saavidt jeg kan sé, ikke* seiþ'; *hvad man har antaget for Accent, er nok kun en Hage ved* þ, *og det er en betydningsløs Plet, som man har ansét for Apostroph.* — 8. brvðar *skrevet* $\overset{\text{brv}}{\text{þioðar}}$.

24, 4. eþa *her som stadig, hvor det forkortes, skrevet* eþ'.

er ha*nn* slict v*m* fregn
age|ngoz eiðar
orð *oc* sęri
mál ꜹll megin lig
er amedal fóro. |
28. Veit ho*n* hei*m*dal*ar*
hlioð v*m* folgit
und*ir* heiðvono*m*
helgom | baðmi.
á sér ho*n* ꜹsaz
ꜹrgo*m* forsi
af ueði val fꜹdrs
uit|oþ *er* e*n* e. h*vat*.
29. Ein sat ho*n* uti
þa *er* iɴ aldni co*m*
yɢióngr | asa
oc iꜹgo leit.
hv*ers* fregnit mic
hvi freistiþ mi*n*
alt | ueit ec oðiɴ
hvar þv ꜹga falt
ieno*m* męra
mimis | br*v*ɴi
dreckr mióð mim*ir*
morgin hv*er*ian
af veþi v.
v. e. e. h. |
30. Valþi h*enn*e herfꜹðr
hringa *oc* men
fe spioll spaclig
oc spa | ganda
sa ho*n* uit*t* *oc* v*m* vit*t*
of v*er*old hv*er*ia.
31. Sa ho*n* valkyr|ior
vit*t* v*m* komnar
gꜹrvar at riða
til goðþioðar.
scvld | helt scildi
en*n* scꜹgul ꜹɴor
gvɴr. hildr gꜹndul
oc geir || scꜹgul.
nv ero talþar
nꜹɴor h*er*ians
gorvar at ríþa
grvnd | valkyrior.
32. Ec sa baldri
blodgo*m* tivor
odins barni
or log | folgiɴ
stóð v*m* vaxiɴ
vollo hęri
miór *oc* mioc fagr
mistilteiɴ. |
33. Varð af þei*m* meiði
er m*er* syndiz
harmflꜹg hęttlig
hꜹþr | na*m* scióta.
baldrs broðir
vár of boriɴ snęm*ma*
sa na*m* oþi*ns* | sónr
ein nęttr vega.
34. Þo h*ann* ęva hendr
ne hꜹ*fuþ* kembþi
aþ*r* | a bál v*m* bar
baldrs andscota.
en friɢ u*m* grét
ifensꜹlo*m*
ua | val hallar
v. e. e. e. h.
35. Hapt sa ho*n* liɢia
und*ir* hv*er*a lundi
lę |giarn lici
loca aþeckian.
þar sitr sigyn
þeygi v*m* sino*m*
ver | velglyioð
v. þ. e. h.
36. A fellr ꜹstan

29, 8. *Efter* ꜹga *er skrevet* þi*t*t, *men dette er underprikket som urigtigt.*

32, 6. vollo *er vistnok, som Munch mener, blot en Skrivfeil for* vollom, *idet en Streg over den sidste* o *er glemt.*

33, 2. *I* syndiz *er* d'*en skreven til over Linjen* — 6. oþins *skrevet med stor* S.

34, 7. ua *skrevet* uoꝛþꝛ.

u*m* eitr dala
sꜹx*om* *oc* sv*er*þ*om* |
sliþ*r* heit*ir* sv.
stod fyr norðan
aniþa voll*om*
salr or gv*l*li
sin|dra ęttar.
en*n* aɴaʀ stoð
a okolni
bior salr iotvns
en sa b*rimir* | heit*ir*.
37. Sal sa ho*n* standa
solo fiáʀi
na strondo a
norþ*r* hor|fa dyʀ.
fello eitr dropar
iɴ v*m* lióra
sa *er* undiɴ salr
orma | hrygi*om*.
38. Sa ho*n* þar vaþa
þvnga strꜹma
m*enn* meinsvara
oc morð vargar. |
oc þaɴ aɴars glepr
eyra rv́no
þar sv́g niþ | hꜹɢʀ
nái f*ra*m gengna
slęit vargr v*era*
v. e. e. e. h.
39. Avstr sát | in aldna
i iarn uiþi
oc fǫddi þar
fenris kind*ir*.
v*er*þ*r* af þei*m* | ꜹllo*m*
eiɴa noccor*r*
tvngls tivgari
itrollz hami.

40. Fylliz fior|vi
feig*ra* m*anna*
ryþ*r* ragna siót
rꜹðo*m* dreyra
svart v*ar* þa sol | scín
of svmor ept*ir*
veþ*r* oll valynd
v. e. h.
41. Sat þar a hꜹgi |
oc sló hꜹrpo
gygiar hirþ*ir*
gladr eɢþęr.
gól v*m* hano*m*
igagl | viþi
fagr rꜹdr háni
sa *er* fialaʀ heit*ir*.
42. Gól u*m* aso*m*
gul|linca*m*b*i*
sa uecr hꜹlþa
at hiarar at h*er*iafꜹdrs.
eɴ aɴaʀ | gelr
f*yr* iorð neðan
sót rꜹ́þ*r* háni
at sꜹlom heliar.
43. Geyr | garmr mioc
f*yr* gnipa helli
festr mvn slitna
eɴ fre|ki reɴa
fiolþ veit ho*n* frǫða
fram se ec leng*ra*
v*m* rag|na rꜹc
rꜹm sigtyva.
44. Broþr mvno b*er*iaz
oc at bꜹɴo*m* | v*er*þa
mvno systrvngar
sifio*m* spilla
hárt *er* i he*imi*

36, 3. sꜹxom, *saa ganske tydelig, ikke* sꜹrom. — 5. fyr *skrevet fuldt ud, ikke Prik over* y. — 6. vollom *skrevet* fiollō.

38, 3. 4. *Egentlig skrevet* m̄ morð vargar| meins vara oc (*saa feilagtig afdelt*); *men Stregerne og Prikkerne over* morð *og* meins *vise den rigtige Ordstilling.* — 5. þaɴ *egentlig skrevet* þaɴz, *men* z *er, som det synes, overraderet* (*eller slidt?*).

41, 4. *Over* ę *i* eɢþęr *staar Accent i* R.

43, 5. frǫða, *ikke* froða.

44, 2. bꜹɴom, *ikke* bꜹrnom.

hór | domr micill
sceɢꜹld scalm ꜹld
scild*ir* ro klofn*ir*
vi*n*dꜹld | vargꜹld
aþ*r* v*er*old steypiz
mv*n* engi maþ*r*
oðr*om* þyrma. |
45. Leica mims syn*ir*
eɴ miotvðr kyndiz
at en galla
gial¦|lar horni
hat*t* blęs*s* heimdallr
horn *er* alopti
męlir oðiɴ |
við mims hꜹfuþ |
ymr iþ aldna tre
eɴ iótvɴ losnar
scelfr yɢdrasils
ascr st|andandi.
46. Geyr nv g.
47. Hrymr ekr ꜹstan
hefiz lind f*yr*
sn,yz iormvngandr
i iotvn moði.
ormr knyr vɴ*ir*
eɴ ari hl|accar
slitr nai nef fꜹlr
nagl far losnar.
48. Kioll feʀ ꜹs|tan
koma mvno mvspellz
vm lꜹg lyd*ir*
eɴ loki styr*ir*
fara | fifls meg*ir*
m*eþ* freka all*ir*
þei*m* er brod*ir*
by leipz ifór.
49. Hvat er | m*eþ* asom
hvat *er* m*eþ* alfom
gnyr allr iotvn hei*m*r
ęsir ro aþin|gi
stynia dv*er*gar
f*yr* stein dvro*m*
veɢ b*er*gs visir
v. e. e. h.
50. Surtr | feʀ svɴan
m*eþ* sviga lęfi
sciɴ af sv*er*þi
sol valtifa.
griot bi|org gnata
eɴ gifr rata
troþa halir helveg
en himi*n* clofn*ar*. |
51. Þa cǫ*m*r hlinar
harmr aɴaʀ. f*r*am
er oðiɴ feʀ
við ulf vega |
en bani belia
biartr at surti
þa mvn f*r*iɢiar
fa*l*la angan | tyr.
52. Þa kǫ*m*r iɴ micli
mꜹgr sigfꜹd*ur*
víðaʀ vega
at val dy|ri.
letr h*ann* megi hvedrvngs
mvnd v*m* standa
hiór t*il* hiarta |
þa *er* hefnt fꜹd*ur*.
53. Þa kǫ*m*r iɴ mǫri
mꜹgr hlodyniar
geng*r* | oþins sonr
vid ulf vega
drepr h*ann* af moþi
miðgarz uęor |

45, 3. galla, *ikke* gialla. — 8. *Efter* hꜹfuþ *ere følgende Ord udraderede:* ymr iþ aldna tre eɴ iotvɴ losnar scelfr.

47, 1. *Intet Punkt over* Hrymr, *derimod er et Punkt sat over den forreste Krølle af* ꜹ i ꜹstan; *Guðbrandr Vigfússon formoder, at Afskriveren har villet ændre* ꜹstan *til* vestan, *men at han har glemt at indskyde* e *efter* v.

48, 8. by leipz, *ikke* byleips.

49, 3. iotvn hei*m*r, *ikke blot* heimr.

53, 5. h*ann* *skrevet* h'.

mvno halir allir
hei*m* stǫd ryþia
gengr fet nío
fiorgyn | iar bvʀ
neppr *fra* naðri
niðs oqviðno*m*.
54. Sol ter sortna |
sigr fold imar
hv*er*fa af hi*m*ni
heiðar stiornor.
geisar eími |
viþ aldr nara
leicr har hiti
uið himi*n* sialfan.
55. Geyr n. |
56. Ser ho*n* up*p* koma
ꜹðro siɴi
iorð or ęgi
iþia grǫna.
fa*ll*a | forsar
flygr ꜹrn y*fir*
sa er afialli
fisca ueiðir.
57. Fiɴaz | ęsir
aiþa velli
oc v*m* mold þinvr
matkaɴ dǫ*m*a
oc a fimbvl | tys
fornar rvnar.
58. Þar mvno ept*ir*
vndr samligar
gv*ll* | nar tꜹflor
igrasi fiɴaz.
þers i ardaga
attar hofðo. |
59. Mvno osanir
acrar uaxa
bꜹls mvn allz batna
baldr | m*vn* co*m*a.
bva þ*eir* hꜹþ*r* *oc* baldr
hroptz sigtopt*ir*
vel val | tivar
v. e. e. h. .
60. Þa kna hǫn*ir*
hlꜹt viþ kiosa
oc byrir | byɢia
brǫdra tveɢia.
vind hei*m* vidan
v. e. e. h.
61. Sal ser | hon standa
solo fegra
gvlli þacþan
agimlé.
þar || sc*o*lo dyɢvar
drott*ir* byɢia
oc vm aldr daga
ynþis niota. |
62. Þar kǫ*m*r iɴ di*m*mi
dreki flivgandi
naþ*r* fraɴ neþan
fra | niþa fiollo*m*.
beʀ ser ifioþro*m*:
flygr vꜹll y*fir*
niþhꜹɢr | nai
nv m*vn* h*on* seyqv*az*.

53, 8. *Over* ǫ *i* stǫd *staar Accent i* R.
54, 1. ter, *ikke* tecr. — 5. eími, *ikke* eimr.
57, 5. *oc* a fimbvl, *ikke: oc* fimbvl.
60, 3. *Der er ikke Prik over* y *i* byrir; y *er maaske her kun en egen Bogstavform for* v.
62, 4. fra *udvisket i* R. — 4. niþa, *saa* R, *skjønt den sidste Bogstav er noget utydelig, hvilket er foranlediget derved, at Skriveren først har skrevet en urigtig Bogstav og derpaa rettet denne til* a; *der skal ikke læses* niþis. — 8. h*on skrevet* h°, *hvilket ikke kan læses* hann.

III.

(Hauksbók = Cod. AM. 544, 4to.)

1. Hlioðs bið ek allar
helgar kind*ir*
meiri ok min*n*i
mǫgu hei*m*dallar
villtu at ek vafǫdrs
vel | fram telia
forn spiǫll fira
þau er ek fremz v*m* man.

2. Ek man iǫtna
ar v*m* borna
þa er | forðu*m*
mik fædda hǫfðv:
niu man ek heima
niu iuidiur
miǫtvið mẹran
fyrir molld ne|ðan.

3. Aar uar allda
þar er ym*ir* bygði
vara sandr ne sior
ne svalar unn*ir*
iǫrð fan*n*z ẹfa |
ne vpp himin*n*
gap v*ar* gin*n*vnga
en*n* gr*a*s ekki.

4. Aadr bors syn*ir*
biǫðu*m* of yptu
þeir er | mẹran
miðgarð skopu
sol skein*n* sun*n*an
a salar steina
þa u*ar* grund groin
grænum | lauki.

5. Sol u*ar*p sun*n*an
sin*n*i mana
hendiin*n*i hægri
of iodur
sol þ*at* ne uissi
hu*ar* h*on* sali | ætti
stiǫrnur þ*at* ne uissu
hvar þær stadi ættu
mæni þ*at* ne vissi
hvat h*an*n megins | atti.

6. Þa *gengu* regin ǫll
a rǫkstola
gin*n*heilvg goð
ok v*m* þ*at* giettuz
nott ok niðiu*m*
nǫfn | vm gafu
morgin hetv
ok miðian dag
vndvrn ok aptan
aru*m* at telia.

7. Hittuz æsir |
a idauelli
afls kostuðv
allz freistuðu
afla lǫgðu
auð smiðuðu |
tang*ir* skopv
ok tol giǫrdu.

8. Tefldu itvni
teit*ir* uorv
v*ar* þeim uettugis |
vant or gulli

---

1. Hlioðs — vel *er tredje, ikke første, Linje paa S. 11 i Hskr.; Overskrift mangler.* — 5. villtu, *ikke* vilka. — 8. man, *ikke* nam.

2, 4. fædda, *ikke* fœdda. — 7. miǫtvið, *ikke* m[i]ǫtvið. — 8. *fyrir skrevet* f, *og saaledes almindelig i* H.

3, 3. sior, *ikke* siár. — 7. gin*n*vnga, *ikke* ginvnga. — 8. ekki, *ikke* hvergi.

4, 1. Aadr, *ikke* Unðz. — 3. mẹran *er ikke ganske tydeligt, men kan dog med Sikkerhed skjelnes.*

5, 4. iodur *eller* ioður, *ikke* iodor.

6, 3. heilvg, *ikke* heilǫg. — 6. vm *er ikke ganske tydeligt.*

7, 2. a *er utydeligt.* — 7. t *i* tang*ir* *er utydelig.*

8, 4. v *i* vant *er ikke ganske tydelig.*

unz þriar komv
þussa meyiar
ámatkar miǫk
or iǫtvn heimvm. |
9. Þa g*en*gu regin ǫll
á rǫkstola
gin*n*heilug goð
ok v*m* þ*at* giættuz
hv*er*er skylldu du*er*gar |
drott*ir* skepia
or brimi bloðgv
ok or blains leggi*um*.
10. Þar u*ar* modsogn*ir*
męztr of | orðin*n*
du*er*ga allra
en*n* durin*n* an*n*aʀ
þ*ei*r manlikan
mǫrg of giorðv
du*er*ga i iǫrðu
se*m* | durin*n* sagði.
11. Nyi niði
norðri suðri
austri vestri
alþiofr dualin*n*.
naar ok nain*n* |
nipingr dain*n*
ueggr gand alfr
uindælfr þorin*n*.
12. Bifvʀ bafvʀ
bǫmbvʀ nori
æn | ok onaʀ
ai miǫðvitn*ir*.
þrar ok þrain*n*
þror litr ok vitr
nyr ok nyraaðr
nv hefi ek | rekka
regin*n* ok raaðsviðr
rett v*m* talða.
13. Fili kili
fun*n*din nali
hefti fili
hanaʀ | ok svidʀ
nær ok nain*n*
nipingr dáin*n*
billingr bruni
billdr ok buri
fror forn|bogi
fręg ok loni.
14. Aurvangr′ iari
eikin skialldi
mal er du*er*ga
i dualins liði |
liona kindu*m*
til lofars telia
þ*ei*m er sottu
fra salar steini
ǫrvanga siǫt
til iǫrv valla. |
15. Þar var draufn*ir*
ok dolgþraser
hær haugspori
hlevargr gloin*n*
skirf*ir* virv*ir*
ska|fiðr ai
aalfr ok yngvi
eikinskialldi.
16. Þat man æ vppi
meðan ǫlld lif*ir*
lang | niðia tal
lofars hafat.

9, 3. gin*n*heilug, *ikke* ginheilǫg. — 8. blains *eller* blams.

12, 1. Bifvʀ bafvʀ, *ikke* Biforʀ baforʀ. — 5. þrain*n*, *ikke* þorin*n*. — 6. þr. l. ok v., *ikke* þr. v. ok l. — 9. regin*n*, *ikke* regin.

13, 4. svidʀ, *ikke* svidr. *Det har dog maaske været Afskriverens Mening at skrive* sviðʀ, *og hvad man har antaget for* ð *sér næsten ud til at være* o, *hvorover der er kommet en tilfældig Streg.* — 8. billdr, *ikke* biltor. — 10. fręg, *denne urigtige Form synes* H *at have, og ikke* fręgr; *ialfald staar ingen* r *nede i Linjen efter* g, *og der synes heller ikke at være tilskrevet nogen* r *over Linjen.*

14, 5. liona *er ikke tydeligt, dog, saavidt jeg kan skjelne, ikke* lioma.

15, 4. hlevargr, *ikke* hlęvargr.

17. Vndz þriar komu
þussa brud*ir*
æstk*ir* ok ǫflg*ir*
æser | at husi
fundu a l*an*di
litt megandi
ask ok emblv
orluglausa
ǫnd þau ne | attu
oð þau ne hǫfdu
la ne læti
ne litv goða.
18. Ǫnd gaf oðin*n*
od gaf | hęn*ir*
la gaf loðvʀ
ok litv goða.
19. Ask ueit ek standa
heit*ir* yggdrasill |
har badmr ausin*n*
huita auri.
þaðan koma dǫggvar
þęrs i dala falla |
stendr æ yf*ir* græn*n*
vrðar brun*n*i.
20. Þaðan koma meyiar
margs vitan|di
þriar or þ*eim* sal
er a þolli stendr.
vrd hetv eina
aðra v*er*dandi
skaa|ru a skiði
skulld hina þriðiu.
21. Þær lǫg logðu
þær lif kuru
all|da bǫrnu*m*
ǫrlǫg at segia.
22. Þa g*en*gv regin ǫll
a rǫkstola
gin*n*heilugh | god
ok um þ*at* gięttuz
hv*er*r hefði loft allt
lęvi blandit.
ęð*r* ætt iǫ|tuns
oðs mey gefna.
23. Þorr ein*n* þar va
þrunginn modi
h*an*n sialldan | sitr
er hann slikt of fregn*n*
a g*en*guz eiðar
orð ok ok særi
maal ǫll | meginlig
er a meðal voru. ||
24. Veit hun heimdallar
hlioð um folgit
und*ir* heidvǫnv*m*
helgu*m* badmi
a ser h*on* | ausaz
ǫrgu*m* forsi
af uedi valfǫdrs
uitu þ*er* en*n* ęð*r* hvat.
25. Austr byr hin alldna
i | iarnvidi
ok feð*ir* þar
fenris kind*ir*
v*er*ðr af þ*eim* ǫllum
ein*n*a nokkur
tungls t..|gari
i trollz hami.

17, 1. þriar, *ikke* þrir; *dog er Ordet, som det synes, raderet.* — 2. þussa brudir, *som det synes, raderet; V. 8 har først foresvævet Skriveren.* — 3. æstkir, *ikke* æstgir. — 8. orluglausa, *ikke* orloglausa.

19, 6. dala, *ikke* dali.

21, 4. ǫrlǫg, *ikke* orlǫg.

22, 5. hverr, *ikke* hverir. — 7. ęðr *skrevet* ę. *her og oftere i* H.

23, 1. vaa, *ikke* var. — 4. fregnn, *ikke* fregn. — 6. ok ok *to Gange.* — 8. voru, *som er sidste Ord paa Siden, staar midt i en Linje; Resten af Linjen er ubeskreven.*

24, 3. vǫnvm, *ikke* vonvm. — 5. hon *synes at være skrevet* h°.

25, 2. i *foran* iarn *kan jeg ikke se.* — 7. *De to Bogstaver efter* t *i* t..gari *ere for mig ulæselige.* — 8. trollz *eller* trǫllz?

fylliz fiǫrfi
feig*ra* man*na*
ryðr ragna siǫt
rauðu*m* dreyra
svǫrt v*er*da | solskin
um sumvr eft*ir*
ueðr ǫll ualynd
uitv þ*er* ein*n* en*n* ędr hvat.
26. Þat man hon folk|uig
fyrst i heimi
er gullueig
geiru*m* studdi
ok i hǫll hærs
h*an*a brendv
þrysvar bren|dv
þrysvar brendv
þrysvar borna
opt osialldan
þo hon en lif*ir*.
27. Heiði hana hetu
hu*ar*s | til hvsa ko*m*
ok vǫlu vel spa
uiti hon ganda
seid hon hvars hun kun*n*i
seid h*on* huglei|kin
æ var hon angan*n*
illrar bruðar.
28. Þa g*en*gv regin ǫll
a rǫk stola
gin*n*heilvg goð
ok v*m* | þ*at* giettuz
huart skylldv æsir
afræð giallda
eðr skylldv guðin ǫll
gilldi eiga. |
29. Fleygði oðin*n*
ok i folk vm skaut
þ*at* var en*n* folkuig
fyʀ i heimi
brotin*n* var borð|veggr
b*or*gar asa
knaattv van*ir* vig spa
vǫllv sporna.
30. Þa kna vala
vigbond sn|ua
helldr v*oru* harðgior
hǫft or þǫrmu*m*
þar sitr sigyn
þeygi v*m* sinu*m*
ver uel | glyiut
vitv þer en*n* eða hvat.
31. Geyr garmr miǫk
f*yrir* gnupa | helli
festr man slitna
en*n* freki ren*n*a
fram*m* se ek lengr |
fiǫlð kan*n* ek segia
um ragna rǫk
rǫm*m* sigtiva.
32. Sat þar a haugi
ok | slo hǫrpu
gygiar hirð*ir*
glaðr egð*ir*
gol yf*ir*
igalguiði
fagr rauðr hani
en*n* sa fia|laʀ heit*ir*.
33. Gol yf*ir* aasum
gullin kambi
sa vekr hǫlda

25, 9. H *har* fylliz *med liden* f, *men derforan Punctum.* — 11. ryðr, *ikke* ryðz. — 12. dreyra, *ikke* dræira. — 16. eiñ eñ ędr, *ikke* en; enn eðr.

26, 4. geirum *eller* gęirum? — 4. studdi, *ikke* studdu. — 7. 8. þrysvar *(ikke* þrisvar) brendv *to Gange.* — 10. en, *neppe* enn.

27, 4. uiti, *ikke* vitti. — 5. hvars hun, *ikke* hvars hon *eller* hvars. — 7. angañ, *ikke* angan.

29, 8. sporna, *ikke* spornna.

30, 2. vigbond, *ikke* vigdeild. — sn *i* snua *er ikke ganske tydelige, men kan dog skjelnes.* — 3. v̊ *d. e.* voru, *ikke* v̄ *d. e.* vm. — 7. glyiut, *ikke* glyut.

31, 2. gnupa, *ikke* gnipa; a *er ikke tydelig.* — 5. fram̄, *ikke* fram. — 5. lengr, *mere kan nu ikke skjelnes, og der har vist aldrig staat* lengra. — 8. rǫm̄, *ikke* rǫm.

32, 8. *De tre første Bogstaver i* fialaʀ *ere meget utydelige.*

at h*er*ia fǫðrs
en*n* an*n*aʀ gelr |
fyr iǫrð neðan
sot rauðr hani
at sǫlum heliar.
34. Sal sier hon standa
solu fiaʀi |
næstrǫndu æ
norðr horfa dyʀ
falla eitrdropar
in*n* vm liora
sæ er undin*n* salr |
orma hryggiu*m*.
35. Ser hon þar vaða
þunga strauma
me*n*n meinsvara
ok mordvar|ga
ok þan*n*z annars glepr
eyrna runa
þar savg niðhǫggr
nai framgengna
sleit | vargr v*er*a
vitv þ*er* en*n* eða hvat.
36. Geyr nu garmr miok
f*yrir* gn. h.
f. man sl.
en*n* f. |
37. Bræðr munu beriaz
ok at bǫnu*m* verðaz
munu systrungar
sifiu*m* spilla
hart | er i heimi
hordomr mikill
skeggǫll skælmǫlld
skilld*ir* klofnir.
38. Vind ǫlld varg|ǫlld
æðr v*er*ǫlld steypiz
grund*ir* gialla
gifr fliugandi
man eingi m*aðr*
ǫðru*m* þyrma. |
39. Leika mims syn*ir*
en*n* miǫtvðr kyndiz
at hínv gamla
giallar horni
hætt blęss | heimdallr
horn er æ lopti
męler oðin*n*
við mims hǫfut.
40. Skelfr yggdrasils
askr | standandi
ymr hid alldna tre
en*n* iǫtun*n* losnar
hrædaz allir
æ helvegu*m*
æðr surtar | þan*n*
sevi of gleyp*ir*.
41. Hvat er með æsum
hvat er með alfum
gnyr allr iǫtun heimr |
æsir eru æ þ*in*gi
stynia dv*er*gar

33, 5. *De to sidste Bogstaver, især den sidste, i* gelr *ere utydelige; den anden Bogstav i Ordet er sikkert* e, *og ikke* o. — 6. fyr, *som det synes, og ikke* fur *eller* fyri.

34, 1. H *synes at have* sier *og ikke* ser; *Bogstaverne* si *synes sikre, ogsaa* r *er temmelig tydelig, derimod* e *utydelig*.

35, 4. r *i* varga *kan jeg ikke skjelne*. — 5. þannz, *ikke* þann.

36, 1. *Snarere* miok *end* miǫk.

37, 2. verðaz, *ikke* verða. — 5. 6. *Disse to Linjer mangle ikke i* H. — 8. skilld*ir*, *ikke* skyldir.

38, 1. Vind ǫlld *med stor* V *og derforan Punctum*. — 3. 4. grund*ir* gialla, gifr fliugandi *synes at være et Brudstykke, som er kommet ind paa en feilagtig Plads*.

39, 8. mims, *ikkè* mimis.

40, 7. surtar *er meget utydeligt, dog er der, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, skrevet saa og ikke* surta, *ingenlunde* surts. *Af Papirafskrr. fra sidste Halvdel af 17de Aarh. have nogle* Surtar, *andre* Surta. — 7. þann *er utydeligt, dog har* H, *efter hvad jeg med fuld Bestemthed tror at skjelne, saa og ikke* þan. *Ogsaa alle Papirafskrr. have* þann. — 8. sevi *er sikkert*. — gleyp*ir*, *ikke* gleypi.

41, 2. alfum, *ikke* ælfum.

fyrir steindyrv*m*
vegb*er*gs uisir
uitv *þer* en*n* eða hvat. |
42. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.
43. Hrymr ekr austan
hęfiz lind fyrir |
snyz iǫrmungandr
i iǫtunmoði
ormr knyr unn*ir*
en*n* ari hlakkar
slitr nai | niðfǫlr
naglfar losnar.
44. Kioll f*err* austan
koma munu muspellz
vm lǫgh | lyðer
en*n* loki styrir
farar fiflmeg*ir*
með freka aller
þ*eim* er broð*ir*
byleistz | i f*er*d.
45. Surtr ferr sunnan
með suiga lęvi
skin*n* af su*er*de
sol valtifa
griotbiǫrg gnata |
en*n* gifr rata
troða haler helveg
en*n* himin*n* klofnar.
46. Þa kemr hlinar
harmr an|naʀ fram*m*
er oðin ferr
við vlf vega
en*n* bani belia
biartr at surti
þar man | friggiar
falla angan*n*.
47. Geyr nu garmr miǫk
f*yrir* gnipa helli
f. m.
48. Gin*n* loft yfer |
giǫrð iarðar . eð . .
. . . . . . g . ar
orms . . edv*m*
. . . oðins svn

42, 1. miok *eller* miǫk? — 2. gnipa, *ikke* gnupa.

43, 2. hęfiz, *neppe* hefiz. — 2. *I* fyrir *ere de to sidste Bogstaver aldeles utydelige.* — 7. niðfǫlr *er utydeligt, men* **H** *har, efter hvad C. R. Unger og jeg med Bestemthed tro at sé, saa og ikke* nauðfǫlr.

44, 5. farar, *saaledes, saavidt jeg kan sé, og ikke* fara. — 8. i ferd *er meget utydeligt.*

45, 2. lęvi, *saavidt jeg kan sé, ikke* levi. — 3. skin*n*, *ikke* skin. — 4. valtifa, *ikke* vaatifa.

46, 3. oðin *eller* oðiñ? — 8. angan*n*, *ikke* angantyr *eller* angan.

47, 1. miǫk, *ikke* miok.

48. *Mulig have vi en prosaisk Omskrivning af de 4 første Linjer af dette Vers i SnE. (I, 188):* Miðgarðsormr blæss svá eitrinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr. *Midgardsormen menes ialfald ved* giǫrð iarðar; *jvfr. Hym. V. 23:* gein við agni | sv er god fiá | vmgiorþ nedan | allra landa. *Egil Skallagrimsson kalder Havet* jarðar gjörð *(Egils S. Cap. 82, 2).* — 1. Gin*n*, *ikke* Gin. — 1. yfer *er sidste Ord i Linjen, og intet har været skrevet mellem dette Ord og* giǫrð. — 2. *De tre nederste Linjer paa Siden i* **H** *(fra* giǫrð *af) have allerede i anden Halvdel af 17de Aarh. været høist utydelige, ti i ingen af de Afskrifter af Völuspá fra denne Tid, der tildels grunde sig paa* **H**, *findes noget Spor til disse Linjer. Schevings Bemærkning i Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 178, at Tabet af de tre Linjer for en Del erstattes ved Papircod. Nr. 282 4to AM., der synes at være en middelbar Afskrift af* **H**, *er efter Meddelelse af Jón Sigurðsson urigtig. Det Hskr. i den AM. Samling, som - tildels - maa stamme fra* **H**, *er 281 (ikke 282) 4to, men det er som Afskr. ganske upaalideligt i det enkelte. Det Stykke, som her vedkommer os, lyder saaledes:*

en bam belia biartur at Surti, þa mun
friciar falla

ormi mȩta
uargs at . . . |
uiðars . . . . . .
49. . . . . . .
. . . .
. . . .
. . . . |
munu halir al . . .
. . . . . . ydia
. . . .
. . . . ||
50. [Sol] ter sortna
sigr folld imar
hu*er*fa af himni
heiðar stiǫrnur |
[ge]isar eimi
ok alldrnari
leikr haar hiti
v*ið* himin sialfan.
51. Geyr | [nu] garmr miǫk
fyrir gnipa helli
festr man slitna
en*n* freki r. |
52. [Se]r hon vpp koma
ǫðru sin*n*i
iǫrð or ægi
iðia græna
falla for|sar
flygr ǫrn yf*ir*
sa er áa fialli
fiska veið*ir*.
53. Hittaz æser
i iða | uelli
ok um molld þinur
matkan dȩma
ok min*n*az þar
a megin | doma
ok a fimbultys
fornar runar.
54. Þa munu æser

Angantyr. Geyr Garmur miok fyrir Gnipa helli
festur mun slitna eñ freki renna. Gin lopt yfir
þa kemur hiñ mikli margur Sigfadurs viþar vega,

og saa fremdeles Afskrift af **R** *V. 52, derpaa følger Afskrift af* **R** *V. 53. 54, dog med den Afvigelse fra* **R**, *at Linjerne* Geyr — renna *ere indskudte mellem Ordene* ryþia *og* gengr fet *i V. 53. Afskriften er, som man vil sé, her uden noget Værd for os.* — 2. giǫrð *er utydeligt, dog maa, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, læses saa eller* giord, *og ikke* gini *eller* bani. — 2. iarðar, *ikke* viðar. — 2. *Ordet efter* iarðar *er maaske* neðan; eð *er nogenlunde sikkert, ogsaa* a'*en tror jeg at skimte; derimod kan jeg hverken skjelne Bogstaven nærmest foran* eða *eller den Bogstav, som følger efter* eða. — 3. *Mellem det Ord, som jeg har antaget for* neðan, *og* g.ar *synes der at være skrevet omtrent 6 Bogstaver. Mellem* g *og* ar *staar der en eller to Bogstaver. Bogstaverne* g *og* ar *ere nogenlunde tydelige, men ikke sikre. Vi have vel her en Stump af et Verbum i Præs. Ind. Act. 3dje Ps. Sg.* — 4. orms *synes der at staa, men kun* s *er fuldkommen sikker. Mellem dette Ord og* edv̄ *synes der at staa to eller tré Bogstaver. I* edvm *have vi vel en Levning af et Subst. i Dat. Pl.* — 5. *Mellem* edv̄ *og* oðins *staar der 3 eller 4 Bogstaver. Vigfússon har læst* en, *men saa staar der, saavidt jeg kan se, ikke. Heller ikke synes der at være skrevet* kemr *eller* gengr. — 5. svn, *neppe* son. — 6. ormi, *ikke* itran. — 7. *Ikke* vargsbr, *men, som det synes,* uargs at; *dog er især* t *meget utydelig.* — 7. *Mellem* at *og* uidars *har der været skrevet 3 eller 4 Bogstaver.*

49. *Ved at betragte medfølgende lithographerede Kopi og ved at eftersé, hvor mange Verslinjer der pleier at staa paa en Linje i* **H**, *vil man sé, at dette Vers efter al Rimelighed maa have bestaat af 8 Linjer.*

50. *Ved Begyndelsen af de 4 første Linjer paa S. 13 i* **H** *er Pergamentet afrevet; det, som saaledes mangler, er her indklamret.* — 1. ter, *ikke* tecr (*i* **H** *maatte der desuden have været skrevet* tekr): t *skjelnes utydelig i Randen af Pergamentet.*

51, 2. gnipa, *ikke* gnupa.

undrsa*m* | legar
gullnar tǫflur
i grasi fin*na*
þærs i aardaga
aattar hǫfðv. |
55. Munu osaan*ir*
akrar uaxa
bǫls man allz batna
man balldr ko|ma
bua þ*eir* hǫðr ok balldr
hroptz sigtoft*ir*
vel uelltifar
uí|tu þ*er* en*n* eðr hvat.
56. Þa kna hęn*ir*
hlvtvið kiosa
er bur*ir* byggia |
bræðra tueggia
vindheim viðan
vitv þ*er* en*n* ęðr hvat.
57. Sal ser | hon standa
solu fegra
gulli þaktan
a gimle.
þar sk*olo* dyggvar |
drott*ir* byggia
ok vın alldrdaga
yndis niota.
58. Þa kemr hin*n* ri|ki
at regindomi
ǫflugr ofan
sa er ǫllu ræðr.
59. Kemr hin*n* | dimmi
dreki fliugandi
naðr fraan*n* neðan
fra niða
b*err* sier i | fiǫðrum
flygr uǫll y*fir*
niðhoggr nai
nv man hon sǫkk|vaz.

IV.

(Codices af Snorra Edda.)

3. *SnE. I, 38.* 1. alda **WU**; halda **r**. — 2. þat (þar **U**) er ekki var **rWU**. — 3. vara **rU**; varat **W**. — sęr **r**; siár **W**; sior **U**. — 4. unnir **rW**; vnd*ir* **U**. — 5. æfa **W**; e[i] **r** (*d. e.* eigi); ēī **U** (*d. e.* eigi). — 8. gras **WU**; g[S] (*d. e.* gras *eller* grass?) **r**. — hvergi **U**; ekki **rW**.

5, 5-10. *SnE. I, 50, hvor disse Verslinjer anføres efter følgende Ord:* Þeir (Börs synir) gáfu staðar (staþi **U**) öllum eldingum, sumum á himni, sumar fóru lausar undir himni, ok settu þó þeim stað ok sköpuðu göngu þeim. Svá er sagt í fornum vísindum, at (*Ordene fra* sumum *mangle i* **U**) þaðan af váru dœgr greind ok áratal, svá sem segir í Völuspá (*de to sidste Ord*

55, 7. uelltifar, *saaledes* **H**; *dog sér det næsten ud, som om Afskriveren selv har villet rette dette til* ualtifar.

56, 2. hlvtvið, *ikke* hlvt við.

58, 1. k *i* riki *er utydelig.*

59, 8. h'on *med Hage oventil ved* h'*en*, *ikke* han.

Verstallene referere sig til den først trykte Tekst af Völuspá. Tallet er udmærket med Stjerne, naar vedkommende Vers ikke i sin poetiske Form er optaget, men kun paa Prosa omskrevet i SnE.

mangle i U). — 7-10. máni þ. n. v. h. h. m. á., stjörnur þ. n. v. h. þ. s. á. rWU.

7.* 8.* *Jfr. SnE. I, 62:* Í upphafi setti hann (Allföðr) stjórnarmenn í sæti (*de to sidste Ord mangle i* r), ok beiddi þá at dœma með sér örlög manna ok ráða um skipun borgarinnar (dæma orlog manna ok raþa U); þat (domrinn U) var þar sem heitir Iðavöllr, í miðri borginni. Var þat hit fyrsta þeirra verk, at gera hof .... Annan sal gerðu þeir, þat var hörgr (er horgr var i U) .... Þar næst lögðu þeir afla (smiþoþv þeir hvs er þeir logþo afl í U), ok þar til gerðu þeir hamar ok töng ok steðja, ok þaðan af öll tól önnur, ok því næst smíðuðu þeir málm, stein ok tré, ok svá gnógliga þann málm er gull heitir, at öll búsgögn ok öll reiðigögn höfðu þeir af gulli, ok er sú öld kölluð gullaldr, áðr en spilltist af tilkvámu kvennanna; þær kómu ór jötunheimum.

9. 10, 5-8. *SnE. I, 64.*

9, 4. v*m* þ*at* U; of þat rW. — 5. hverr WU; at r. — skyldi dverga rWU. — 6. drott of skepia rW; drot*t* v*m* spekia U. — 7. or brimi bloðgu rWU. — 8. *ok* or bla-| ens leggium W; *ok* blám[s] leoivm U; *oc* or blam sleoivm r.

10, 1-4. *Jfr. SnE. I, 64:* Móðsognir var œztr (ættztr þeirra U; dvergr r) ok annarr Durinn rWU. *Blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*): Motsǫgnir, *i* 757 (*SnE. II, 552*)*:* Motsognir. — 5. þeir U; þar rW. — 6. morg vm gerþv U; mörg of görðuz rW. — 7. dvergar rWU. — í jörðu rU; i iorðū W. *Jfr. i Prosastykket:* af atkvæði guðanna urðu þeir (dvergarnir) vitandi mannvits ok höfðu (hafa U) mannslíki ok búa þó í jörðu ok í steinum. — 8. sem Durinn sagði rW; sem þeim dyrinn kendi U.

11. 12. *SnE. I, 64. 66.*

11, 1. W *tilføier* ok *mellem de to Navne; ligesaa i L. 2.* — 4. Alþiofr WU; Alþiolfr r *urigtig.* — 5. Nár *mangler i* U. — ok *mangler i* rWU. — 6. Nipingr rW; Niningr U *urigtig.* — 7. Bifurr Bafurr r; Bavoʀ (*eller* Bavvʀ) W; Bivor Bavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* 757 (*SnE. II, 552*) Biuorr Bauorr; *i* A (*Sn. E. II, 469*) Bivorr Blavorr. — 8. Bavmbavʀ r; Bombvʀ (*eller* Bomboʀ) W; Bambavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) *og* 757 (*II, 552*) Bumburr. — 9. Ori Onarr W; Orr Annarr U; Onarr r, *hvor det første Navn mangler.* — 10. Oinn r; Onni (*eller* Oinn) U; Ái W. *Jfr.* Óinn *Sig. II, 2 og blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og i* 757 (*II, 553*). — Mioþvitnir U; Miǫðvitnir W; Moðvitnir r.

12, 1. Viggr U; Vigr rW. — 2. Þorinn rWU. — 3. Þror Þroin rW; Þior Þorinn U. — 4. Þekkr rW; *mangler i* U. — Litr ok

7.* *Forf. af Gylfag. maa altsaa af Völuspá V. 7 have kjendt samme Tekst som i* R *og ikke som i* H.

11, 9. Ánarr *eller* Ónarr *er Navnet paa Jords Fader* (*SnE. I, 54*). *I* r *kaldes han der rigtignok* Annarr, *men Vokalens Længde er sikret ved Fms. VI, 140, hvor* Ánars *danner Helrim med* hánum, *og ved SnE. I, 320, hvor* Ónars *danner Helrim med* gróna.

Vitr W; Litr Vitr r; Vitr ok Litr U. — 5. Nyr rW; *mangler i* U. — ok *mangler i* rWU. — 6. *mangler i* rWU. — 7. Rekkr Ráðsviðr rWU. *Blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og* 757 (*II, 553*) *staar baade* Reginn *og* Rekkr (*af det sidste Navn kan i* 757 *nu kun* re... *skjelnes*). — 8. *mangler i* rWU.

13. *Jfr. SnE. I, 66.* — 1. 2. *Disse Linjer staa lige efter* Vindálfr Þorinn *og umiddelbart foran* Þrór Þróinn i rWU. — 2. Vali rWU. — 3. 4. *Disse Linjer staa som de sidste i et Vers umiddelbart efter* Dúfr Andvari (15, 6) i rWU. — 3. Heptifili rUA (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Heftifili W. — 4. Hárr Sviarr W; Hárr Siarr r; Hár segir U *urigtig*. *Blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *staar baade* Hár *og* Hannerr; *i* 757 (*SnE. II, 553*) *er det første af disse Navne ulæseligt, men det andet er skrevet* Hannarr. *Jfr.* 15, 3. — 5-10. *mangle i* rWU. — 7. *Blandt dverga heiti i* A Hornbori (*saa Ungers Afskrift; i SnE. II, 470 urigtig* Hænbvi); *i* 757 (*SnE. II, 553*) *kan kun* horn .... *læses*. — 9. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) *og* 757 (*II, 553*) Aurvargr.

14.* *Jfr. SnE. I, 66:* En þessir kómu frá Svarins (Svarnis U) haugi til Aurvanga á Jöruvöllu (*saa* W = ioru v. rU), ok er þaðan kominn Lofarr (*saa* W; Lovarr U; ok eru komnir þaðan Lovarr r); þessi eru nöfn þeirra. *Dette prosaiske Stykke følger efter Navnene* Hárr Sviarr *og gaar foran Navnene* Skirfir Virfir.

15. *SnE. I, 66. Foran Navnet* Draupnir *og efter Navnet* Ráðsviðr *staar følgende Prosastykke:* En þessir eru ok dvergar ok búa í steinum, en inir fyrri í moldu. — 1. Þar var *mangler i* rWU. — Draupnir rW; Dramir U *urigtig*. — 2. Dolgþvari rWU. A (*SnE. II, 469 f.*) *og* 757 (*II, 552 f.*) *har blandt dverga heiti som to Navne i forskjellige Linjer* Dolgr *og* Þrasir (*i* 757 *kan kun* .... er *skjelnes*). — 3. Hǫrr rW; Hár U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og* 757 (*II, 553*) Heri. *Se og* 13, 4. — Hugstari rWU. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) Hǫgstari *og i* 757 (*II, 553*) Hugsta.. — 4. Hleðiolfr rW; Hleiþolfr U. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) *og* 757 (*II, 553*) Hlioðolfr. — Gloinn rWA (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Gloni (*eller* Gloin) U. — 5. 6. *i* rWU. — 7. Skirfir Virfir r; Skirvir Virvir WU.

16, 1-4. *SnE. I, 68.* — 1. Alfr Yngvi U; Alfr Ingi rW. — 2. Eikinskiąldi W; Eikinskialli U; Eikinn skialdi r. — 3. Falr Frosti rWU. — 4. Fiðr Ginnarr rW; Fiðr Ginar U.

13, 4. Hannarr *er maaske en rigtigere Form end* Hanarr. *Navnet maa da udledes af* hannr (hannarr), *der synes at have samme Betydning som* hagr; *cf.* sjónhannr (sjónhannarr), *om den der efter Øiemaal godt kan bedømme et Arbeides Værd*, sjónhenni, *Subst. f.* (*se Unger i Saga Ól.k. ens helga, Chr. 1853, S. 254.*)

15, 3. *Jfr.* kuggr Hárs, *Dvergeskibet, Skáldh. rím.* 5, 2.

16, 3. Falr *„Dverg“ vil Eg. ogsaa finde i et Skaldevers SnE. I, 240. Men*

17.* 18.* *Jfr. SnE. I, 52:* Þá er þeir Börs synir gengu með sævarströndu, fundu þeir tré tvau ok tóku upp tréin ok sköpuðu af menn; gaf hinn fyrsti önd ok líf, annarr vit ok hrœring, þriði ásjónu, málit ok heyrn ok sjón; gáfu þeim klæði ok nöfn (*Ordene fra* gáfu *mangle i* U)*:* hét karlmaðrinn Askr, en konan Embla (Emla U).

19. *SnE. I, 76.* — 1. standa U; ausinn rW. — 2. Yggdrasill WU; Yggdrasils r. — 3. hár baðmr heilagr rW; hár borinn heilagr U. — 6. þærs W; þær U; er r. — dali rWU. — 7. stendr hann æ yfir grænn W; stendr hann æ yfir grvn r; stendr yvir grein U.

20.* *Jvfr. SnE. I, 72:* Þar stendr salr einn fagr (staþr einn U) undir askinum við brunninn, ok ór þeim sal koma þrjár meyjar, þær er svá heita: Urðr, Verðandi, Skuld; þessar meyjar skapa mönnum aldr.

25. 26. *SnE. I, 138. Disse Vers anføres efter en længere Fortælling om hvordan Sleipner blev til; af denne aftrykkes her kun følgende Ord: ....* Þá settust goðin á dómstóla sína ok leituðu ráða, ok spurði hverr annan, hverr því hefði ráðit at gipta Freyju í jötunheima, eða spilla loptinu ok himninum svá, at taka þaðan sól ok tungl ok gefa jötnum .... En er æsirnir sá þat til viss, at þar var bergrisi kominn, þá varð eigi þyrmt eiðunum, ok kölluðu þeir á Þór: ok jafnskjótt kom hann, ok því næst fór á lopt hamarrinn Mjöllnir........

25. 3. goð rW; gvþ U. — 4. um U; of rW. — 5. hverr rWU. — alt *mangler i* U. — 6. lævi W; læfi r; levi U. — 8. Óðs mey rW; osk mey U.

26. 1-4 *efter* 5-8 *i* rU; 5-8 *mangle i* W. — 1. Þar vá U; þat va W; þat van r. — 2. þrunginn móði WU; þrvngin moþi r. — 4. of fregn rWU. — 7. meginlig r; meginlik U. — 8. fóru rU.

28. 7-14. *SnE. I, 70.* — 8. þú WU; a r. — 9. í W; í þeim U; vr þeim r. — 11. mjöð WU; moð r. — 13. veði WU; veiþi r. — valföðrs rW; valsfavþ' U. — 14. vituð þer rW; viti þer U. —

37.* *Jfr. SnE. I, 198:* Þá mælti Gangleri: „Hvat verðr þá eptir, er brenndr er himinn ok jörð ok heimr allr, ok dauð goðin öll ok allir einherjar ok allt mannfólk? ok hafit þér áðr sagt, at hverr maðr skal lifa í nokkvorum heimi um allar aldir.“ Þá segir Þriði: „Margar eru þá vistir góðar ok margar illar; bazt er þá at vera á Gimle á himni (a Gimle meðr Svrti U), ok allgott er til góðs drykkjar, þeim er þat þykkir gaman, í þeim sal er Brimir hei-

---

i Völuspá er Fjalarr *sikkert det rette; jvfr. Fortællingen om Dvergene* Fjalarr *og* Galarr *i SnE. I, 216 f.*

17.*18.* *Menneskenes Skabelse fortælles i Gylfaginning umiddelbart efter Himmelens og Jordens Skabelse og før Livet paa Idavolden og Dvergenes Skabelse.*

20.* *Forf. af Gylfag. har altsaa i Völuspá* 20, 8 *læst* sal *og ikke* sæ, *i* 4 und *og ikke* á.

26. *Kan man af Ordene* þá varð eigi þyrmt — Mjöllnir *slutte, at Forfatteren af Gylfag. i Völuspá V. 26 har læst Linjerne* á genguk — fóru *foran* þórr — fregn, *saaledes som* rU *har det?*

tir; hann stendr á Okolni (*saa* W; stendr ok á himni r *urigtig*). Sá er ok góðr salr er stendr á Niðafjöllum, görr af rauðu gulli; sá heitir Sindri. Í þessum sölum skulu byggja góðir menn ok siðlátir.“ *Slutningen har* U *langt kortere saaledes:* gott er til dryckiar i brimle eða þar sem heitir sindri. þar byggia goþir menn.

38. 39, 1-4. 7-8. *SnE. I, 200.*

38, 1. veit ek standa rWU. — 3. náströndu á rW; nástravndv̄ á U. *I det forudgaaende Prosastykke har alle tre Hskrr. Formen* N源 Nán-ströndum. — 5. falla rWU. — 6. um U; of rW.

39, 1. Skulu þar vaða rWU. — 3. menn meinsvara rW; menn meinsvarar U. — 4. morðvargar rW; morþingar U. — 7. 8. *indledes med de pros. Ord:* En í Hvergelmi er verst. — 7. þar kvelr WU; þa kvelr r. — 8. framgengna WU; fram gēga r.

40. 41. *SnE. I, 58. 60.*

40, 1. Austr byr rWU. *Jfr. i Prosastykket* Gýgr ein býr fyr austan Miðgarð. — aldna rW; arma U. *Dog har* U *i det pros. Stykke:* Gamla trollkona er moþir margra iotna. — 2. Járnviði rU; iarnviðiu W. — 3. fœðir rWU. — 6. einna nökkurr rW; ima nockvr U. — 7. tjúgari rW; tregari U.

41, 5. svört verða rWU. *Jfr. i Prosastykket:* þaðan týnir sól skini sínu. — 6. um U; of rW. — 7. veðr oll ualvnd W; verþr avll valv̄d r; verþr oll va. ly. U. — 8. vituð ér enn eða hvat rW; v. einn *ok* h. U.

45. *SnE. I, 186. Jfr. i det forudgaaende Prosastykke* .... eru um alla veröld orrostur miklar, þá drepast brœðr fyrir ágirni sakar, ok engi þyrmir föður eða syni í manndrápum ok sifja sliti (eða sifivm U). — 2. verþaz rW; verþa U. — 5. i heimi U; með hölðum rW. — 7. skeɢiolld r; skeggiǫlld W; Skeɢ olld U. — 8. skildir klofnir rW; skilldir klofna U. — 10. áðr rW; vndz U. — 11. 12 *mangle i* rW.

46, 5-8. 47, 1-4. 48. 50. 51. 52. 53. 55. 56. 57. *SnE. I, 192. 194. 196. 198. Disse Vers indføres efter følgende prosaiske Stykke:* Þá verðr þat, er mikil tíðindi þykkja, at úlfrinn gleypir

---

38. 39. *Fortællingen om Naastrand i Gylf. følger efter det ved* 37* *aftrykte pros. Stykke.*

41, 7. *Ligesom* rW *her har* válund *for* válynd, *saa har jeg i det vestlige af øvre Telemarken oftere hørt* vaalundt (vaalónnt), *usikkert, for det hos Aasen anførte* vaalynt.

46-57. *Den prosaiske Fortælling om Ragnarok i Gylfaginning grunder sig ikke blot paa Völuspá: Meget er en Gjengivelse af Vers i andre gamle Digte, saaledes de her ovenfor udeladte Ord:* Völlrinn Vígriðr er hundrað rasta víðr á hvern veg *af Vafþr. V. 18; andet grunder sig vistnok paa Folkesagn og Folketro, der ikke var fæstet i poetisk Form; saaledes de ovenfor udeladte Fortællinger om, hvoraf Skibet Naglfar og Vidars Sko dannes, og de dertil knyttede Formaninger; endelig tilhører vel ogsaa noget Forfatteren alene. Jeg har alligevel ovenfor paa nogle faa Stykker nær aftrykt den hele Fortælling, for at kunne meddele den i Sammenhæng, da den ikke er uden Vigtighed for Tekstkritiken i Völuspá. Den fortjener i denne Henseende saameget større Opmærksomhed, som den forudsætter en Tekst af Völuspá, der tildels er forskjellig fra og fuldstændigere end den, hvori Versene af dette Digt ere meddelte i de os levnede Hskrr. af SnE. Saaledes ere Ordene:* ok stígr þaðan braut níu fet *en Gjengivelse af Verslinjerne* gengr fet níu | Fjörgynjar

sólina, ok þykkir mönnum þat mikit mein; þá tekr annarr úlfrinn tunglit, ok gerir sá ok mikit úgagn; stjörnurnar hverfa af himninum. Þá er ok þat til tíðinda, at svá skelfr jörð öll ok björg, at viðir losna ór jörðu upp, en björgin hrynja, en fjötrar allir ok bönd brotna ok slitna; þá verðr Fenrisúlfr lauss. Þá geysist hafit á löndin, fyrir því at þá snýst Miðgarðsormr i jötunmóð (iǫtunheima U *feilagtig*) ok sœkir upp á landit. Þá verðr ok þat, at Naglfar (Naglfaræ U) losnar, skip þat er svá heitir; .... en í þessum sævargang flýtr Naglfar; Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfara. En Fenrisúlfr ferr með gapanda munn, ok er hinn efri kjaptr við himni, en hinn neðri við jörðu; gapa mundi hann meira, ef rúm væri til; eldar brenna ór augum hans ok nösum. Miðgarðsormr blæss svá eitrinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr, ok er hann á aðra hlið úlfinum. I þessum gný klofnar himinninn, ok ríða þaðan Muspells synir: Surtr ríðr fyrst, ok fyrir hánum ok eptir bæði eldr brennandi; sverð hans er gott mjök, af því skínn bjartara en af sólu (sverþ hans er sva biart sem sol U) .... Muspells megir sœkja fram á þann völl er Vígriðr heitir; þar kemr ok þá Fenrisúlfr ok Miðgarðsormr, þar er ok þá Loki kominn ok Hrymr, ok með hánum allir Hrímþursar, en Loka fylgja allir Heljar sinnar (þar er ok Loki ok Hrymr með honvm. Loka fylgia ok hellornar U); en Muspells synir hafa yfir sér fylking, er sú björt mjök .... En er þessi tíðindi verða, þá stendr upp Heimdallr ok blæss ákafliga í Gjallarhorn ok vekr upp öll guðin, ok eiga þau þing saman. Þá ríðr Óðinn til Mímis brunns ok tekr ráð af Mími fyrir sér ok sínu liði. Þá skelfr askr Yggdrasils, ok engi lutr er þá óttalauss á himni eða

burr *(I, V. 56, L. 9. 10), der ikke findes i Codd. af SnE., men derimod i* R. — *Jeg skal her tilføie nogle Ord om Forholdet mellem enkelte Stykker af denne Fortælling i Gylfaginning og Vers i Völuspá. Ordene:* Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfara *grunde sig vistnok bare paa en Misforstaaelse af Völuspá I, V. 50. — Naar det i Gylfag. fortælles, at Muspells Sønner ride til Kampvolden anførte af Surt og at Hels Skarer følge Loke, saa sér dette ud til at være rigtigere end Fremstillingen i Völuspá I, V. 51. Dog kan Forf. af Gylfag. her neppe have havt for sig og fulgt en Tekst af Völuspá, som har været væsentlig forskjellig fra den, vi have; ti følgende Ord paa et andet Sted i Gylfag. (SnE. I, 138):* Naglfar (Naglfari rU) er mest skip; þat er á Muspell (þat eigo Mvspellz megir U) *synes at vise, at han i Völ. I, 51, 2 har læst* Muspells. *Fremstillingen i Gylfag. er vel given efter Ytringer i andre Digte (som f. Eks. Lokas. 42; Fáfn. 15), efter Folkesagn og efter Forfatterens eget Skjøn. — Ordene* engi lutr er þá óttalauss á himni eða jörðu *synes snarere at være en Gjengivelse af Völuspá I, V. 48:* Hvat er með ásum — veggbergs vísir, *end af Völuspá I, V. 47, L. 5—8:* hræðask allir — gleypir. — *Ordene*: þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnípahelli *synes at vise, at Forf. af Gylfag. har havt en Tekst af Völuspá for sig, hvor Linjerne* Geyr Garmr — renna *ligesom i* H *fulgte efter Verset* þá kemr Hlínar — falla angan; *dog synes han at have misforstaat disse Linjer og efter en anden Kilde at have tilføiet Kampen mellem Ty og Garm.*

jörðu. Æsir hervæða sik ok allir einherjar, ok sœkja fram á völluna (vollinn U): ríðr fyrstr Óðinn með gullhjálm ok fagra brynju ok geir sinn, er Gungnir heitir; stefnir hann móti Fenrisúlfi, en Þórr fram á aðra hlið hánum, ok má hann ekki duga hánum, því at hann hefir fullt fang at berjast við Miðgarðsorm. Freyr berst móti Surti, ok verðr harðr samgangr áðr Freyr fellr; þat verðr hans bani, er hann missir þess hins góða sverðs, er hann gaf Skírni. Þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnípahelli (Gnipalvndi U), hann er it mesta forat; hann á víg móti Tý, ok verðr hvárr öðrum at bana. Þórr berr banaorð af Miðgarðsormi, ok stígr þaðan braut níu fet; þá fellr hann dauðr til jarðar fyrir eitri því, er ormrinn blæss á hann (niv fet vm eitr ormsins U). Úlfrinn gleypir Óðin, verðr þat hans bani; en þegar eptir snýst fram Viðarr ok stígr öðrum fœti í neðra kjapt úlfsins; ...... annarri hendi tekr hann inn efra kjapt úlfsins, ok rífr sundr gin hans, ok verðr þat úlfsins bani. Loki á orrostu við Heimdall, ok verðr hvárr annars bani. Því næst slyngr Surtr eldi yfir jörðina, ok brennir allan heim.

46, 6. á lopti WU; alopt r. — 7. mælir WU; mer (*ligner:* mey) r. — 8. Míms rW; mimis U.

47, 3. aldna W; alna rU. — 4. en jötunn losnar rW; æsir erv a þingi U.

48, 2. hvat er með álfum rW; hvat með asynivm U. — 3-4 *mangler i* U (*jvfr.* 47, 4). — 3. gnygr W; ymr r. — 6. steindurum r; steindyrum W; steins dyrvm U. — 7. *mangler i* U. — veɑbergs r; uegbergs W.

50 *mangler i* U. — 1. austan rW. — 5. knýr W; kyʀ r. — 6. en ari hlackar W; avrn mvn hlacka r. — 7. niðfǫlr rW. — 8. Naglfar W; Naglfal r *urigtig.*

51 *mangler i* U. — 1. Kioll ferr austan rW. — 3. of rW. — 5. fara W; þarro r. — fiflmegir rW. — 8. byleiz r; byleistz W. — í för rW.

52 *anføres SnE. I, 40 (hvor det ogsaa findes i* U) *foruden SnE. I, 194 (hvor det mangler i* U). — 1. Surtr rW; Svartr U. — 2. lævi Wαβ; levi U; leivi rα; leifi rβ. — 6. gífr rW; gvþ^{r} U. — hrata WβU; rata rαβWα.

53 *mangler i* U. — 2. hamr rW. — 7. þar rW. — 8. angā r; angan̄ W.

55 *mangler i* U. — 1. 2. Gengr Óðins son við úlf vega rW. — 3. Viðarr of veg rW. — 5. hveðrungs W; hveðrvgs r. — 6. of rW. — 7. hiǫr W; hioʀ r. —

56 *mangler i* U. — 1. Gengr (*for* Þá kemr) rW. — 2. hloðýniar W; hlǫðyniar r. — 3-12. neppr af (at r) naðri niðs ókvíðnum; munu halir (hallir r) allir heimstöð (heim steið r) ryðja, er af móði drepr Miðgarðs veorr rW.

57, 1. mun sortna rWU. — 2. sigrfolldinar U; sǫkkr fold í mar rW. — 4. heiðar rU; heiðum W. — 6. ok aldrnari rWU.

59.* 60.* 61.* 62.* *Jfr. SnE. I, 200. 202:* upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá grœn ok

52. *α betegner „paa første Sted“, β „paa andet Sted“.*

fögr; vaxa þá akrar ósánir; .... koma þar Baldr ok Höðr (kemr þar Baldr W, *hvor Ordene* ok Höðr *ere udslettede*) frá Heljar; setjast þá allir samt ok talast við ok minnast á rúnar sínar ok ræða of tíðindi þau, er fyrrum höfðu verit, ok Miðgarðsorm ok um Fenrisúlf; þá finna þeir (finnaz þar W) í grasinu gulltöflur þær, er æsirnir höfðu átt.

64. *SnE. I, 78. 80.* — 1. veit ek standa rWU. — 3. þaktan WU; betra r. — 4. Gimle rWU. — 5. þar rU; þann W. — 7. um WU; of r.

Excurs til Völuspá.

Det tør vistnok fremsættes som en afgjort Sag, at den Skikkelse, hvori Haandskrifterne, navnlig codex regius og Hauksbók, have bevaret Völuspá, i mange Henseender er mangelfuld, at en hel Del er udfaldet, hvorved meget af det, som er tilbage, staar uden ret Sammenhæng, at et og andet, som ikke fra først af har tilhørt Digtet, er kommet ind, at Versenes og Verslinjernes rette Orden paa endel Steder er forrykket, og at flere enkelte Ord ere forvanskede. Og dog kan det neppe fremhæves for stærkt, at man maa være meget varsom med at forlade det i Haandskrifterne givne Grundlag; ved at ændre efter et løst subjectivt Skjøn eller efter sene Papirafskrifter, der umiddelbart eller middelbart nedstamme fra R *eller* H *og derfor ingen Autoritet have, har man som oftest kun fjernet sig mer fra det oprindelige.*

Hvad navnlig Versenes Ordning angaar, vover jeg at paastaa, at den Versfølge, som R *har, i det hele er langt rigtigere end alle de fra Haandskrifterne meget afvigende og indbyrdes vidt forskjellige Maader, hvorpaa Digtets Vers i de fleste nyere Udgaver, hos Rask, Bergmann, Munch, Ettmüller, ere ordnede. I den først trykte Tekst har jeg derfor i det hele fulgt Versfølgen i* R*, og det endog ved flere Vers, hvor jeg nærer stærk Tvil om dens Rigtighed; derimod skal jeg i dette Excurs dvæle ved nogle af disse Vers, der efter min Mening i* R *ikke have faat sin rette og oprindelige Plads, og navnlig ved I, 28 og I, 29.*

For den rette Opfatning af disse Vers er det af Vigtighed at faa besvaret det Spørsmaal; For hvem kvædes Völuspá? Hvem er det, som har frittet Volven og faat hende til at tale? Vistnok beder hun „alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner“ om Lyd, og ofte gjentager hun, naar hun har udtalt sine dybe Visdomsord: „Vide I endnu eller hvad?“ Men dette udelukker dog ikke Muligheden af, at en

Enkelt, og da sikkerlig en af Gudernes Kreds, har søgt hende og krævet af hende Kundskab om Alverdens Skjæbne.

Til en Formodning om, at dette er saa, føres vi allerede ved Sammenligning af andre norrøne mythiske Digte, i hvilke en Volve spaar om Verdens og Gudernes Skjæbne: i Hyndluljóð, hvor dog Spaadommene om Ragnarok, som have foranlediget Navnet Völuspá hin skamma, *kun lidet synes at passe til Digtets egentlige Formaal, er det Fröyja, som kommer til Hyndla og kræver Visdom, og i Vegtamskviða, der staar Völuspá nærmere, er det Odin, som vækker Volven af Dødsens Søvn, at hun skal afsløre Fremtiden for ham. Og denne Formodning vil, som jeg tror, ved en rigtig Fortolkning af det første Vers i Völuspá vise sig at være vel grundet.*

Her har R vildo *eller* vilðo, H villtu. *Formen* vildo *kan være 3 Ps. Pl. Imperf. „de vilde"; men saaledes kan ikke* villtu *forklares. Derimod kan baade* vildo *og* villtu *være 2 Ps. Sg. Præs. med* þú*), *og denne Opfatning bør da sikkert foretrækkes, naar intet andet er til Hinder; saameget mer, som der her ikke synes at være nogen Brug for Imperfectum.***) *Dette „du" tyder paa en bestemt Spørger, men hvem? Jeg tror, at det, som i Vegtamskviða, er Odin. I V. 1 læser jeg, som foreslaat i Anmærkn. til Munchs Udgave:*

villtu, at ek, Valföðr!
vel framtjelja, *o. s. v.*

Saaledes har R ualfǫþ'. *Rigtignok paastaar Brynjolf Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 359), at dette ogsaa kan læses* valföður; *men der findes intet Eksempel paa en saadan Forkortning i* R. *Tegnet for* ur *sér ganske anderledes ud. Med Udtrykket* vel framtelja *maa jævnføres* völu velspá, *Völuspá I, 22;* vissi hann vel fram, *Þrymskv. V. 15. Almindelig læser man efter* H:

at ek Valföðrs
vél fremtelja

*og forklarer: „forkynde Valfaders kunstige Værker" (Petersen, Nord. Myth. S. 57). Men det synes underligt, at Volven først skulde nævne „Valfaders kunstige Værker" og derpaa „Mændenes gamle Sagn, de tidligste hun mindes"; ti om Odins Værker bliver der jo først Tale paa et senere Trin af Verdensudviklingen.****) *Men naar vi fortolke Volvens Ord saaledes som jeg her har gjort, saa kunne vi ikke finde os tilfredsstillede ved, at Digtet begynder med Volvens Tale, saa ledes vi til den Formodning, at der forud*

*) *Saaledes skriver* R *for anden Person* vildv, *Háv. 45;* mvndo, *Harb. 48, Hým. 27 og oftere.*

**) *Læsemaaderne* vilda ek (*Bergmann, Petersen*) *og* vildo it ek (*Kjøb. Udg.*) *ere uhjemlede.*

***) *Oversættelsen „kunstige Værker" synes ogsaa af en sproglig Grund tvilsom, ti* vél *kan ikke være Intetkjønsord.* vél *findes desuden ingensteds i de norrøne mythiske Digte anvendt i nogen lignende Forbindelse.*

for denne, ligesom i Vegtamskviða, har været en episk Indledning, der fortalte om, hvorledes Odin kom til Volven og frittede hende, eller og et Vers, der indeholdt Odins Tiltale til hende. Jeg tror endogsaa, at vi have idetmindste Stumper af en saadan Indledning bevarede i de 8 første Linjer af I, 28 og i I, 29, hvilke urigtig ere blevne skudte ind i Volvens Tale. Dette skal jeg søge nærmere at begrunde.

I, 28. 29 maa aabenbart gjælde den samme Volve, som den, i hvis Mund hele Völuspá er lagt. Efter den almindelige Ordning skulde da Volven her omtale sig selv i tredje Person og hentyde til et Møde, som hun engang havde havt med Odin. For at finde en Grund til, at Udviklingen af Verdens Skjæbne her paa én Gang afbrydes ved Fortællingen om et saadant Møde, har man tydet det hele paa følgende Maade: Medens hun efter eget Minde har meddelt de foran fortalte Begivenheder, forkynder hun det efterfølgende ved den Seerevne, som Odin ved hint Møde gav hende.) Men dette er efter min Mening afgjort urigtigt og strider bestemt mod de Gamles Opfatning. Volven kan ikke have faat sin Spaadomskraft af Odin; hun, ligesom alle ikke menneskelige Volver, har den ifølge sin Oprindelse og medfødte Evne, jvfr. Hyndl. V. 33: „Alle Volver stamme fra Vidolv.“ Uden Tvil tænkte heller ikke vore Forfædre sig, at Odin, da han havde pandsat sit Øie i Mimers Brønd, med én Gang havde øst deraf en saa klar Viden om al Fremtid, som vor Volve har den; ti hver Gang, naar truende Skyer rulle frem over Æsernes Himmel, maa Odin ty til Mimers eller til de jotunbaarne Volvers Visdom. Navnlig staar Fortællingen i Vegtamskviða i skarp Modsætning til den almindelige Opfatning af Völuspá I, 28. 29.*

Desuden har jeg ovenfor i V. 1 troet at finde en Udtalelse af, at det er Odin, som har opfordret Volven til at tale, og at det er til ham, hun nærmest vender sine Ord. Er dette rigtigt, saa maa Bergmanns Forklaring opgives, ti det kan dog ikke vel tænkes, at Volven her skulde meddele Odin den Kundskab, hun skyldte netop ham. Jeg kan altsaa ikke skjønne andet end at en Fortælling om et Møde med Odin her kommer ubeføiet og forstyrrende.

Og hvorfor giver Odin Volven rige Gaver? som Løn, heder det, fordi hun kunde sige, hvor hans Øie var skjult. Jeg tror ikke, at Odin vilde lade sig nøie med

*) *Saaledes f. Eks. Bergmann (Poèmes Islandais, S. 168): „Vala parle ensuite de son entrevue avec Odin; elle dit, que ce dieu, charmé de la science dont elle a fait preuve, lui a communiqué le don de la vision et de la prophétie. Le récit de cette entrevue forme la transition à la seconde partie, parce que le présent qu' Odin fait à la prophétesse explique comment elle a pu voir dans les neuf mondes ce qu'elle raconte dans la seconde partie.“*

saa lidet; det ligner ham ikke. Allerede Petersen (i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 81) har ytret, at de her omhandlede Vers tyde paa en længere Samtale mellem Odin og Volven. Ved Ordene hringa ok men*) *maa vistnok menes Gaver, som Odin gav hende for at faa hende til at meddele Visdom (saa og F. Magnusen i Den ældre Edda, overs. I., S. 62). Og hun vægrede sig ikke heller, men „hun saa vidt, vidt over hver Verden" og — kvad. Og det, som hun forkyndte, er ikke blot, hvad i* R *og Udgaver følger, fra I, 30 til Enden, ti dette maa aabenbart tænkes kvædet paa samme Tid og for samme Tilhørere, som det foregaaende, men det er — hele vor Völuspá.*

Jeg tror da, at de fire første Linjer af I, 28 og hele I, 29 ere episke Vers, som ikke ere lagte i Volvens Mund og som da ikke kunne høre hjemme paa den Plads, de have i R, *men som maa tilhøre Digtets Indledning. — I, 28 slutter med* „Vituð ér enn eða hvat?" *Disse Ord, som her møde os anden Gang i Digtet og siden komme igjen syv Gange som etslags Omkvæd, forklarer man almindelig: „Forstaa I det nu, eller hvad?" „Vide I nu, hvad det betyder?"; jeg tror, at de snarere bør forstaas: „Vide I endnu, eller hvad?" „Gaar eders Viden endnu længer?"; men de passe ialfald neppe i Digtets Indledning. Dette synes at tale imod den Formodning, som jeg ovenfor har fremsat, men jeg bortfjerner denne Vanskelighed paa følgende Maade. Naar vi se, at* R *her har et Vers paa 14 Linjer, og naar vi holde fast ved, at Ordene* „Vituð ér enn eða hvat?" *ikke passe i Digtets Indledning og altsaa heller ikke kunne høre til samme Vers som de fire første Linjer* Ein sat hon úti *o. s. v. indtil* í augu leit, *der, efter hvad jeg har udviklet, maa tilhøre Indledningen, saa ligger det meget nær at formode, at dette 14 linjede Vers er en Sammenblanding af to: nemlig et regelmæssigt 8linjet Vers, som tilhører Digtets Indledning:* Ein sat hon úti *indtil* hvar þú auga falt, *og et Vers, som hører hjemme langt inde i Digtet ligeefter I, 19. 20, hvor Yggdrasil,*

---

*) *Man har ingen Ret til at lægge en saa omfattende Betydning i det vanskelige Ord* spáganda, *at man deraf slutter, at Volven fik al sin Spaadomsevne af Odin;* spáganda *maa vel være Gjenstande (som det synes: Trolddyr), der kunne være til Brug ved Trolddom og Spaadom. Ettmüller og Pfeiffer ændre* féspjöll *for Stavrimets Skyld til* fékk spjöll. *Ogsaa jeg nærer Tvil om Ordet er rigtigt. Dog kan i sammensatte Ord den sidste Del af Sammensætningen undertiden have Rimvægten, f. Eks. Sig. II, 4:* Ofrgiold fa gvmna synir; *Fáfn. 38:* einvaldi vera, *og saaledes oftere ved de Ord, som ere sammensatte med* ó *eller* ú. *Hvis* féspjöll *er rigtig Læsemaade, saa maa Ordets Betydning vistnok forklares efter Yngl. Cap. 7:* Óðinn vissi of allt jarðfé, hvar fólgit var, ok hann kunni þau ljóð, er upplaukst fyrir hánum jörðin ok björg ok steinar ok haugarnir, ok batt hann með orðum einum þá er fyrir bjuggu ok gékk inn ok tók þar slíkt er hann vildi.

Urdebrønden og Nornerne omtales. De to første Linjer af dette andet Vers ere bortfaldne, men Sammenhængen viser tydelig, hvilken Mening de maa have indeholdt, og i Lighed med I, 27:

Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi

tør vi med Tryghed bestemme deres Form, saa at vi udfylde det manglende paa følgende Maade:

Veit hon [*eller:* ek] Óðins
auga fólgit
í enum mœra *etc.*
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

Og nu skjønne vi, at netop Ligheden mellem de to første Linjer her og de to sidste i det tidligere Vers:

alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt

gav Anledning til Sammenblandingen af disse to Vers). Da Snorra Edda har Ordene fra* Alt veit ek *indtil* Vituð ér enn eða hvat *inclusive som ét Vers og den paapegede Sammenblanding saaledes ogsaa, ialfald tildels, foreligger i dette Skrift, saa er den efter al Rimelighed foregaat allerede i Folkemunde.*

Da saaledes de 8 første Linjer af I, 28 havde forvildet sig langt ind i Digtet, saa kunde heller ikke I, 29, der nødvendig sluttede sig til hine Verslinjer, blive staaende i Indledningen, og nu stillede man dette Vers, der slutter:

sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja

rimelig paa Grund af Ordligheden umiddelbart foran:

Sá hon valkyrjur
vítt um komnar *etc.*

Da Volven i sin Tiltale til Odin i I, 29 bruger Flertallet: „Hvorom fritte I mig, hvorfor friste I mig?“, saa kan heller ikke Flertallet i den ofte gjentagne Verslinje: „Vide I endnu eller hvad?“ paa nogen Maade tale imod min Mening, at Volven efter Opfordring fra Odin kvæder Völuspá. Og ligesaa lidet vil man kunne anføre imod mig de høitidelige Ord, hvormed Volven begynder sit Kvad: „Om Lyd beder jeg alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner“: alle disse Væsener byder Volven med Andagt at lytte til hendes Kvad, i Bevidstheden om, at hendes Ord har Betydning for den hele Verden. Ordene i I, 14: Mál er dverga — ljóna kindum — telja *„det er Tid at opregne Dverge for Menneskene“ kunne da heller ikke vække Betænkelighed, og vi behøve ikke engang at fremhæve, at det Afsnit, hvori disse Ord forekomme, efter al Rimelighed ikke har hørt til Völuspá i dets ældste Skikkelse.*

*) *Codex reg. af SnE. har* Ór þeim enum mœra Mímis brunni drekkr mjöð Mímir morgun hverjan af veði Valföðrs *som én Sætning; men dette giver et stygt tautologisk Udtryk.*

Kanske have vi endnu et Vers, som har tilhørt Digtets Indledning eller episke Ramme, forstukket paa et galt Sted, jeg mener I, 22. Jeg kan ikke undertrykke Formodningen om, at dette Vers skulde staa som det allerførste, umiddelbart foran I, 28 (Ein sat hon úti — auga falt); *dette vil jeg dog kun fremsætte som en Formodning, der ingen Indflydelse skal have paa Bedømmelsen af det, som jeg i det foregaaende har udviklet. Jeg skal imidlertid anføre noget, som hos mig vækker Betænkelighed ved den almindelige Ordning og Tydning.*

I I, 21 fortælles, at Gullveig blev gjennemboret med Spyd og brændt i Odins Hall, altsaa i Valhall. I, 23 og 24 maa give Oplysning om, hvem der øvede denne Daad. I det første af disse Vers heder det: Alle Magter gik til sine Raadstole og de høihellige Guder raadsloge, om Æserne skulde lide Tab eller om alle Guderne skulde have Bod. regin öll *og* ginnheilug goð *synes her at maatte forstaas paa samme Maade som i I, 6 og I, 9, altsaa om Æserne alene, ikke om Æser og Vaner; først i næste Vers nævnes den Krig mellem Æser og Vaner, der giver Anledning til, at nogle af Vanerne: Njord, Fröy og Fröyja optages i Æsernes Kreds. — Udtrykket* afráð gjalda *betyder ellers overalt (se Har. s. Harðr. C. 96; Fms. X, 324; Nj. C. 100. 129. 147): at lide Tab, lide Skade ved Drab af Mennesker, lide Nederlag*); og vi have da ingen Ret til at oversætte det anderledes i Völuspá; men det eneste Drab, hvorom her synes at kunne være Tale, er Drabet paa Gullveig. Endelig er* gildi *d. s. s.* gjald. *Verset synes altsaa at maatte forstaas saaledes: De høihellige Guder (Æserne) raadsloge, om Æserne skulde lide Tab,' d. e. om de skulde lide det Tab, som var dem forvoldt ved Gullveigs Drab, uden at faa Bod eller Hævn, eller om alle Guderne skulde have Erstatning. Sammenhængen synes her at fordre, at ogsaa* goðin öll *maa være de samme som* æsir, *hvilket jo allerede synes rimeligt, naar det er godtgjort, at* regin öll *og* ginnheilug goð *i samme Vers kun kan være Æserne. — I, 24 nævner dem, hos hvem Æserne søge Bod eller Hævn; her heder det, at Odin slynger sit Spyd ind i Krigerflokken, hvorpaa Kampen begynder: Æsernes Borggjærde brydes (nemlig af Vanerne), og Vanerne fare hen over Fien-*

*) *Da der i Fms. VI, 420 er skrevet* afroð *for* afráð, *saa tror jeg, at ogsaa* afhroð gjalda *i Grett. C. 24 betyder det samme og at Ordene:* sögðu, at þeir myndi mikit afhroð gjalda *ikke med Thordarson s'al oversættes: „de forestillede ham, at disse Mænd vilde tilføie ham et stort Tab af Menneskeliv, førend han kunde faa Bugt med dem", men: de sagde, at de (Jarlen og hans Mænd) vilde lide stort Tab af Menneskeliv, førend de andre (Gretter og de som forsvarede ham) kunde blive dræbte.*

dernes (Æsernes) Land. Det maa vel altsaa være Vanerne, som har brændt Gullveig i Odins Hall, og det er for at faa Bod eller Hævn derfor, at Æserne begynde Kampen med Vanerne. Gullveig synes altsaa at have været en Aasynje eller dog at have staat i nærmeste Forbindelse med Æserne. Men er dette saa, da synes hun neppe at kunne være den samme som Volven Heid, der farer med Trolddyr, øver Seid og er onde Kvinders Lyst. Ti i denne Troldkvinde synes vi at have for os en almindelig jotunbaaren Volve; Odin og Fröyja drive vel Seid, men de stilles dog aldrig, uden gjennem Spotteren Lokes Mund, i dette Lys.

Ialfald tror jeg, at I, 22 ikke vil savnes mellem I, 21 og 23. 24, og bortset fra Haandskrifternes Ordning øiner jeg intet, som taler imod min Formodning, at Heid netop er den Volve, som kvæder Völuspá, og derimod aldeles forskjellig fra Gullveig).*

I Navnet Heiðr *har man rigtignok villet finde et Udtryk for Volvens Identitet med Gullveig, men* Heiðr *er et almindeligt Navn for Volver og Troldkvinder; saa kaldes ogsaa en Jotunkvinde i Hyndluljóð V. 23.*

Naar endelig nogen vilde indvende, at vore Forfædre ikke kunde have tænkt sig, at et Digt, der forkyndte Sandheder, saa dybe, som de kunde skues af en hedensk Aand, et Haab, saa livsaligt, som det kunde oprinde i en hedensk Sjæl, — at Völuspá blev kvædet af en Troldkvinde, „der altid var onde Kvinders Lyst", saa vilde denne Indvending sikkerlig være ugrundet. Jeg behøver igjen blot at minde om Vegtamskviða og Hyndluljóð. Desuden er den Volve, som kvæder Völuspá, paa andre Steder i Digtet ligefrem betegnet som en Jotunkvinde og Troldkvinde: saaledes i V. 2:

Ek man jötna
ár um borna
þá er forðum
mik fœdda höfðu,

hvor dog fœdda *snarere betyder „opfostret" end „født"; ligesaa ved Ordene:* Nú man hon sökkvask *i V. 66, hvormed man sammenligne Helr. Brynh. 14:* „seycstv, gygiarkyn!" *og* sökkva trölli *hos Eg. lex. poët.**)*

Men hverken I, 28: Ein sat hon úti *o. s. v., eller V. 22:* Heiði hana hétu *o. s. v. kan oprindelig have været Digtets første Vers, ligesaalidt som Fjölsvinnsmál fra først af kan have begyndt med:*

Utan garða
hann sá upp um koma;

hon, hana *synes at maatte vise tilbage til et foregaaende Vers, hvor Volven har været nævnt. Men dette er uerstattelig tabt.*

*) *Grimm, Weinhold og Müllenhoff mene, at Heid er den Volve, som kvæder Völuspá, men anse hende alligevel for den samme som Gullveig.*

**) *Ordene* Ein sat hon úti *behøve derimod ikke at betegne hende som Jotunkvinde eller Troldkvinde; jvfr. Sig. III, V. 6.*

Efter I, 19. 20 bør, som jeg ovenfor har søgt at vise, følge det Vers, hvis største Del er bevaret i de 6 sidste Linjer af I, 28. Med Hensyn til I, 27 har allerede Petersen (i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 80) gjort opmærksom paa, at det ikke med rette er stillet foran I, 28: „Odin maa først have skjult sit Øie, førend dette kunde omtales som et Pant“. Jeg tør ikke afgjøre, hvor dette Vers bør have sin Plads: det kunde kanske blive staaende umiddelbart efter I, 26, hvor R *og* H *har det; men jeg er dog mest tilbøielig til at lade det følge efter Versene om Yggdrasil, Nornerne og Odins Øie i Mimers Brønd, da det ligesom disse dvæler ved Verdenstræet og Odins Pant, og da Verset om Odins Øie i Mimers Brønd* (Veit hon Óðins auga fólgit í inum mœra *o. s. v.*) *efter min Restitution er bygget fuldkommen symmetrisk dermed.*

Efter I, 27 faa vi da I, 21. 23. 24. Til I, 24 slutter sig, som Lüning bemærker, ganske naturlig I, 25. 26, naar man antager, at noget er bortfaldet foran I, 25: Da Gjærdet om Æsernes Borg og vel ogsaa deres Borg selv er brudt i Krigen med Vanerne, have Æserne efter Lokes Raad afsluttet en Kontrakt med en Jotun, at han skal bygge dem en ny Borg.

Da jeg nu har indsat I, 27. 28. 29 paa andre Steder, saa komme vi efter I, 26 til I, 30, og imod denne Indordning af I, 30 er der, saavidt jeg sér, intet at indvende: Goðþjóð *maa efter min Mening her, som paa alle andre Steder, hvor det forekommer, forklares af* Gotar, Gotnar; *Volven kvæder da i dette Vers om Valkyrjernes Komme til Menneskeverdenen; men til Menneskene kunne Valkyrjerne ikke komme før efter den første Kamp mellem Æser og Vaner. Finn Magnusen (Ældre Edda, overs. I, S. 62) og Ettm. have opfattet I, 30 paa en anden Maade, hvorefter det nødvendig maatte staa umiddelbart foran I, 31; de mene nemlig, at Balders Død her forkyndes ved Valkyrjernes Ridt til Guderne* (goðþjóðar). *Dog er denne Opfatning neppe rigtig; ti Valkyrjernes Ærinde er at „kaare Val“, at kalde de faldne Kjæmper til Valhall; men paa den Tue, hvor Balder segner, er ingen Val for Odins Møer at kaare: ham skal Hel eie.**)

Hvad jeg ovenfor har udviklet, har ingen Indflydelse paa Ordningen af den øvrige Del af Völuspá.

Jeg skal endnu kun tilføie et Par Ord om den sidste Linje i Digtet: Nú man hon sökkvask. *P. A. Munch har udtalt den*

*) *Naar det i SnE. (I, 176. 238) fortælles at Odin og med ham Frigg, Valkyrjerne og hans Ravne, at Fröy, Heimdall, Fröyja og mange Rimturser og Bergriser søgte til Balders Baalfærd, saa kan dette naturligvis ikke støtte F. Magnusens Forklaring.*

Formodning for mig, at denne Linje ikke skulde regnes med til Volvens Tale, hvorved altsaa Digtet vilde faa en episk Slutning, ligesom det efter min Mening har en episk Begyndelse. Men mod denne Formodning synes Verbet man *at stride; ogsaa vilde det være en usædvanlig Anordning af Verset, at dets 7 første Linjer vare lagte i Volvens Mund, medens den sidste var fortællende. Jeg tror, at Volven her, ligesom i mange andre Vers, betegner sig selv ved* hon *istedenfor ved* ek.

Den omhandlede Del af Völuspá tænker jeg mig altsaa ordnet paa følgende Maade:

* * *

1. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.

2. Ein sat hon úti,
þá er inn aldni kom
yggjungr ása
ok í augu leit.
„Hvers fregnið mik?
Hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt.“

3. Valði henni Herföðr
hringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja.

4. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
villtu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fíra,
þau er fremst um man.

* * *

22. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggvar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.

23. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.

24. Veit hon Óðins
auga fólgit
í inum mœra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

25. Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

---

26. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrysvar brendu
þrysvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.

27. Þá gengu regin öll
á rökstóla,[1]
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir
afráð gjalda,
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.

28. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

29. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

30. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
orð ok sœri,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

---

31. Sá hon valkyrjur
vítt um komnar
görvar at ríða
til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögul önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögul;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

HÁVAMÁL.

1. Gattir allar,
aþr gangi fram,
v*m* scoðaz scyli,
v*m* scygnaz scyli;
þviat ouist e*r* at vita,
hvar ovin*ir* sitia
a fleti f*yr*.
2. Gefendr heilir!
gestr e*r* i*nn* komi*nn*,
hvar *scal* sitia sia?
miok er braðr
sa er a bra*v*ndo*m* *scal*
sins v*m* freista fr*a*ma.
3. Eldz er þa*v*rf
þei*ms* i*nn* er komi*nn*
oc a kne kali*nn*;
matar *oc* vaða
er m*anne* þa*v*rf
þeim e*r* hef*ir* v*m* fiall fariþ.
4. Vatz er þa*v*rf
þei*m* er *til* v*er*þar kǫ*m*r,
þe*rr*o *oc* þioðlaþar,
goþs vm ǫþis,
ef s*er* geta mętti,
orþz *oc* endrþa*v*go.
5. Vitz er þa*v*rf
þei*m* er viþa ratar,
dǫlt er heima hvat;

Dette Digt er kun bevaret i **R**. *V. 1 anføres ogsaa i SnE. og V. 84 L. 4—6 i Fóstbr. s.* — *Overskrift* hava mal *i* **R** *med rødt Blæk.* — *V. 164 hjemler Navnet Hávamál for Afsnittet fra V. 111 til Enden.*

1. *Anføres ogsaa i SnE.* (*I, 36*); *det kvædes der af* Gylfi, *da han under Navnet* Gangleri *træder ind i Valhall, hvor han finder tre Høvdinger*, Hár, Jafnhár *og* þriði. *Den, der har forenet de Vers, hvoraf Hávamál bestaar, til ét Digt, maa vel have tænkt sig, at V. 1, ligesom de følgende, kvædes af Odin, der tydelig viser sig som den talende allerede i V. 13. 14.* — 1, 1. Gattir allar **RrW**; Skatnar allir **U** *urigtig.* — 2. aþr gangi fram **RrW**; aþr ne gangim framm **U**. — 3. *kun i* **R**; *udelades af* **rWU**. — 4. *Denne Linje udskydes med urette af Rask og M. Den her forekommende metriske Eiendommelighed er i forskjellige Afændringer ganske almindelig i Digte, som ere forfattede i ljóðaháttr, findes saaledes meget ofte i Háv., ogsaa i Grímn., Harbarðslj., Lokas., Alvíssm., Skírn., Helg. Hjörv., Fáfn., Sigrdrífum., Gróg. Det er ligeledes et af de charakteristiske Mærker ved en af Snorre i hans Háttatal* (*SnE. I, 714 f.*) *anvendt særegen Art af ljóðaháttr, der i en yngre Afskrift af SnE. kaldes galdralag, at der efter den 6te Linje i Verset følger en 7de, som er metrisk fuldkommen ligeartet med den 6te og kun ubetydelig afændret i Ordene.* — 4. scyli **RrW**; skoli **U**. — 5. at vita *mangler i* **W**; at *mangler i* **U**. — 7. fleti **RrW**; fletivm **U**. — f*yr* **R**; fyrir **rWU**.

2, 2. komī **R**. — 4. miok, *saa* **R**, *skjønt den sidste Bogstav er noget kludret.* — 5. a bra*v*ndom **R**, *hvilket Eg. oversætter „apud postes“; K. M. ændre efter Papirafskrr.* a bra*v*tom; *jvfr. Ordsproget* bráð eru brautingja erendi.

3, 2. komī **R**.

4, 5. *Rask, K. og M. sætte ikke Komma efter* mętti.

5, 2. ratar. *Dette Verbum synes her, V. 18 og Alv. V. 6 at maatte udtales med* r *i Fremlyden og ikke med* vr, *som man efter got.* vratôn *kunde vente.*

at ꜹgabragði ver*þr*
sa e*r* ecci ka*nn*
oc me*þ* snotro*m* sitr.
6. At hy*gg*iandi si*nn*i
scylit maþr hrǫsi*nn* ve*ra*,
hęldr gęti*nn* at geði.
Þa e*r* horscr *oc* þꜹgu*ll*
kǫ*m*r heimisgarda til,
sialdan ve*r*þr víti voro*m;*
þ*vi*at obrigd*ra* vin
fǫr *maþr* aldregi,
e*nn* manvit micit.
7. E*nn* vari gestr,
e*r* t*il* ve*r*þar kǫmr,
þv*nn*o hlioþi þegi*r*,
eyro*m* hlydi*r*,
e*nn* ꜹgo*m* scodar;
s*va* nysiz froþ*ra* hve*rr* f*yr*.
8. Hi*nn* e*r* sęll,
e*r* sér um getr
lof *oc* lícnstafi;
odǫlla er við þ*at*,
er *maþr* eiga sc*al*
a*nn*ars briostv*m* i.
9. Sa e*r* sęll,
er sialfr v*m* a
lof *oc* uit, meþ*an* lifi*r;*
þ*vi*at ill rað
hefi*r* *maþr* opt þegit
a*nn*ars briosto*m* or.
10. Byrþi bet*ri*
be*rr*at *maþr* brꜹto at,
e*nn* se manuit micit;
ꜹði bet*ra*
þicci*r* þ*at* i okv*nn*o*m* stað,
slict e*r* valaþs vera.
11. Byrdi betri
berrat maþr brꜹto at,
enn se manuit micit;
vegnest v*erra*
veg*ra* h*ann* velli at,
e*nn* se ofdryccia ꜹls.
12. Era sva gott,
sem got*t* q*v*e*þ*a,
ꜹl alda sona;
þ*vi*at fora veít,
er fleira dreccr,
sins t*il* geds gvmi.
13. Omi*nn*is hegri heiti*r*
sa er y*fi*r ꜹlþro*m* þrvmi*r*,
h*ann* stelr geði gvma;
þe*ss* fvgls fiꜹdro*m*
ec fiotra*þr* varc
i garði Gv*nn*laþar.

---

6. *Skulde de tre sidste Linjer, som og Dietrich formoder, være senere tilføiede her? de seks første Linjer prise jo ikke, som V. 10, god Forstands Værd, men minder den forstandige om at være forsigtig.*

7, 6. nysiz **R**; hnýsisk *Gisl. Vistnok forekommer Ordet oftere i denne Form, og i Sonartorr. 13:* hnýsumk hins | ok hygg at því *fordrer Stavrimet i Fremlyden* hn. *Men at* nýsa *er den rette Form i Hávam. viser V. 139:* nysta ec niþr, | nam ec vp rýnar, *og V. 112:* nótt þý risat, | nema á nióen ser, *og at* n *i Fremlyden i dette Ord er urgermanisk, godtgjøres ved got.* bi-niuhsjan, *oldeng.* neósjan *og tilsvarende Former i andre germaniske Sprog.*

9, 4, 5. *M. deler* þviat ill rað hefir | maþr opt þegit.

10, 3. man uít **R**. — 4. 5. ꜹði betra þiccir þat | i okvnnom stað *Gisl.;* ꜹ. b. þiccir | þat i o. st. *Rask K. M.*

11, 1. 2. 3. *skrevne* Byrdi b. b. *i* **R**. *Disse Linjer meddeles ligesom her af Rask. De udelades af M., der gjør V. 11 og 12 til ét Vers, og i K., der regner V. 11 fra* Vegnest *til* avl alda sonom *incl. og begynder V. 12 med følgende Linjer:* Vegnest verra | beraþ maþr borþi fra, | enn se ofdryccia avls, *der ere optagne efter Papirafskrr.* — 4. verra *skrevet* vera *i* **R**.

12, 1. era *med liden* e *og derforan Punktum i* **R**. — 2. got*t* **R**; *Rask ændrede* gumnar. — 3. sona **R** *og M.;* sonom *Rask K.* — 4. fora **R**, *d. e.* fǫra, færa.

14. Avlr eo varð,
varþ ofrolvi
at ins froða Fialars;
þ*vi* er ævlðr baztr,
at aptr vf heimt*ir*
hv*err* sit*t* geð gvmi.
15. Þagalt *oc* hvgalt
scyli þioðans barn
oc vigdiarft vera;
glaþr *oc* reifr
scyli gvmna hv*err*,
vnnz si*nn* biþr bana.
16. Ósniallr *maþr*
hy*gg*z mvno ey lifa,
ef h*ann* viþ uíg varaz;
e*nn* elli gefr
h*an*om engi f*r*iþ,
þot*t* h*anom* geirar gefi.
17. Kópir afglapi,
er *til* ky*nniss* kǫ*m*r,
þylsc h*ann* vm eþ*a* þrvm*ir*;
alt er se*nn*,
ef h*ann* sylg um gętr,
vp*p*i er þa geþ gvma.
18. Sa ei*nn* veit,
er viða ratar
oc hef*ir* fiolþ vm fariþ,
hv*er*io geði styr*ir*
gv*m*na hv*err*,
sa er vitandi er vitz.
19. Haldit *maþr* a keri,
drecki þo at hófi miævð,
męli þarft eþ*a* þegi;
oky*nn*is þ*ess*
vár þic engi *maþr*,
at þv gang*ir* sne*mm*a at sofa.
20. Graþvgr halr,
ne*ma* geðs viti,
etr ser aldrtrega;
opt fęr hlęgis,
er m*eþ* horsco*m* kǫ*m*r,
ma*nn*i hei*m*sco*m* magi.
21. Hiarðir þ*at* vito,
nęr þér hei*m* scolo,
oc ga*n*ga þa af grasi;
e*nn* osviþr *maþr*
ka*nn* evagi
sins v*m* mals mąga.
22. Vęsall *maþr*
oc illa scapi
hlęr at hvivetna;
hitki h*ann* veit,

14, 2. ofr olvi *i to Ord* R. — 4. l *i* ævlðr *er skrevet til over Linjen i* R, *og Hage sat mellem* æv *og* ð, *hvor det skal indføies.*

15, 6. bána R.

16, 1. Ósníallr R. — 4. 5. enn elli gefr hanom | engi friþ *Rask.*

17, 1. Kópir *har lang Vokal i første Stavelse, hvilket vi lære af norske og svenske Bygdemaal, hvori Ordet endnu bruges.*

18, 3. fiolþ R. — 4. 5. hverio geði | styrir g. h. *Rask K.* — 5. hverr R.

19, 1. Haldit, *saa* R, *ikke* Haldi; *saa og M.* „*Man skal ikke holde paa Bægeret*“, *d. e. man skal ikke holde Bægeret tilbage, men skal tage imod og drikke af det Bæger, som rækkes En?* haldi *Rask K. Möb.* — 1. kéri R. — 2. miávð R. — 5. vár R, = váir *af et forældet Vb.* vá, *dadle, af* vá, *f., res insolita, som* firna *af* firn (*Eg.*). *Eller jfr. got.* un-vahs ἄμεμπτος?

20, 2. geðs R.

21, 6. mals, *saa* R *og M. Jeg har ikke vovet at ændre dette, da ogsaa i Oldengelsk* cunnan *undertiden forbindes med Gen.:* ic gen ne conn þurh gemäcscipe monnes ôwer ænges on eorðan *Crist V. 198* (*Greins Glossar*). *Dog er* mals *snarere blot en ved det foregaaende* sins *foranlediget Skrivfeil og med Rask K. Gisl. at ændre til* mal. *Det er saameget besynderligere, at det af* kann *styrede Ord her mod Sædvane er sat i Gen., da dette Ord igjen styrer et andet Subst. i Gen.*

22, 1. V *i* Vęsall *maa udtales som Vokal, da Ordet danner Stavrim med* illa (*Adv., ikke Adj., sml.* illa skapi farinn *Ísl. ss. II, 73, og Vatnsd. s. Vigf. Udg. S. 46:* hann var fjölkunnigr mjök ok þó at öðru illa), *jvfr. Olavsen Nord. gl. Digtek. S. 30, Eg. lex. poët.*

er h*ann* vita þyrpti,
at h*ann* era va*m*ma vanr.
23. Osviþr *maþr*
vakir v*m* allar nętr
oc hy*ggr* at hvivetna;
þa er móþr
er at morni kǫ*m*r,
alt er vil se*m* var.
24. Osnotr *maþr*
hy*ggr* ser alla v*era*
viðhlǫiendr vini;
hitki h*ann* fiþ*r*,
þot þ*eir* vm h*ann* fár lesi,
ef h*ann* me*þ* snotro*m* sitr.
25. Osnotr *maþr*
hyggr ser alla vera
viðhlǫiendr vini;
þa þ*at* finnr,
er at þ*in*gi kǫ*m*r,
at h*ann* a formęlendr fá.
26. Osnotr *maþr*
þicciz alt vita,
ef h*ann* a s*er* i va vero;
hitki h*ann* veit,
hv*at* h*ann* s*cal* við qv*e*þa,
ef h*ans* freista firar.
27. Osnotr maþr
er me*þ* aldir kǫ*m*r,
þ*at* er bazt at h*ann* þegi;
e*n*gi þ*at* veít,
at h*ann* ecci k*ann*,
ne*m*a h*ann* męli t*il* mart;
ueita *maþr*
hi*nn* er vetki ueit,
þot*t* h*ann* męli t*il* mart.
28. Froðr sa þycciz
e*r* fregna k*ann*
oc segia it sama;
eyvito leyna
mego yta seyn*ir*
þ*vi* er gengr v*m* gvma.
29. Ǫrna męlir
sa er ęva þeg*ir*
stadlꜹso stafi;
hraðmęlt tv*n*ga,
ne*m*a haldendr eigi,
opt s*er* ogot*t* vm gelr.
30. At ꜹgabragði
scala *maþr* a*nn*an hafa,
þot*t* t*il* ky*nn*i*ss* ko*m*i;
margr þa fro*þ*r þicciz,
ef h*ann* fregi*nn* erat
oc nai h*ann* þvrrfiallr þrvma.
31. Fróðr þicciz
sa e*r* flotta tecr
gestr at gest hęði*nn*;

839 b; hvis der ikke skal ændres Úsæll. — 6. era, *saa ændret med Rask Dietrich Lün. Pfeiffer;* er R *og K. M.*

23, 1. 2. Osviþr maþr vakir | vm a. n. *M. Gisl.*

25, 1. 2. 3. O snotr ᛘ. h. s. a. v. v. vini R. *K. M. ændre i L. 3* viðhlǫiendr *uden Grund til* vilmælendr.

27, 1. maþr *tilføiet med Udgg.; mangler i* R. — 7. 8. ueita maþr hinn | er vetki ueit *K. M.* — 7. 8. 9. *udelades af Rask og Pfeiffer; ogsaa jeg tror med Lüning, at disse Linjer her ere senere tilføiede.*

28, 1. *I* R *er skrevet* þyccis, *men over* i *er et Forkortningstegn, som betegner* ir *eller* er; *Skriveren synes først at have skrevet* þyccir, *men derpaa at have villet ændre dette til* þyccis. *Jfr.* 30, 4. 31, 1. — 4. eyvito *i ét Ord* R. *Jfr.* eyvitar, eyvit, eyvið. — 5. seynir R, *d. e.* synir. *Jfr. Gisl. Um frump. ísl. t. S. 131 f.* — 6. gengr, *saa* R, *ikke* gengs.

29, 1. *Over* Ǫ *i* Ǫrna *staar Accent i* R. — 3. stadlꜹso R *og Udgg., Gen. sg. af* stadlꜹsa, *f.; jvfr.* loklausa = lokleysa, *Fms. VIII,* 102; *Barl. S. 63 Var., S. 170 Var.,* vitlausa = vitleysi, *Merl. II, 97, og* Vatnlausa = Vatnleysa, *Ísl. ss. I, 46. 61.* — *Rask formoder* stadlꜹsa.

30, 5. er at *i to Ord* R. — 6. þrvma R.

31, 1. 2. Fróðr þiccis sa | er flotta tecr *Udgg.*

veita gorla
sa er *vm* verði glissir,
þot*t* *hann* me*þ* grǫmom glami.
32. Gv*m*nar marg*ir*
erosc gagnholl*ir*,
enn at v*ir*þi recaz;
aldar róg
þat mvn ę v*era*,
orir gestr viþ gest.
33. Arliga v*er*þar
scyli *maþr* opt fá,
n*em*a *til* ky*nn*is ko*m*i;
sitr *oc* snóp*ir*,
lętr sem solgi*nn* se
oc *kann* fregna at fa.
34. Afhvarf micit
er til illz vinar,
þot*t* a brǫto bvi;
enn *til* goðs vinar
li*gg*ia gagnveg*ir*,
þot *hann* se fir*r* fari*nn*.
35. Ganga scal,
sc*a*la gestr v*era*
ey i eino*m* stað;
livfr v*er*þ*r* leiþ*r*,
ef lengi sitr
a*nn*ars fletio*m* á.
36. Bv *er* bet*ra*,
þot*t* litit se,

halr er hei*ma* hv*er*r;
þot*t* tvęr geitr eigi
oc tǫgreptan sal,
þat *er* þo bet*ra* en bǫn.
37. Bv́ er betra,
þott litit se,
halr er heima hv*er*r;
bloðvgt *er* hiarta
þei*m* er biðia *scal*
ser i mál hv*er*t matar.
38. Vapno*m* sino*m*
sc*a*la *maþr* ve*l*li á
feti ga*n*ga fra*m*ar*r*;
þ*v*iat ovíst *er* at vita,
nęr v*er*þ*r* a vego*m* v́ti
geirs *vm* þǫrf gvma.
39. Fanca ec mildan ma*nn*
e*þa* *sva* matar goðan,
at ei v*ę*ri þi*gg*ia þegit,
e*þa* si*n*s fiar
svagi [giǫflan],
at leiþ se lǫ́n, ef þegi.
40. Fiár si*n*s,
er fe*n*git hefr,
scylit *maþr* þǫrf þola;
opt spar*ir* leido*m*
þaz hef*ir* livfo*m* hvgat,
mart ge*n*gr v*er*r e*nn* var*ir*.
41. Vapno*m* *oc* váðo*m*

31, 4. 5. veita gorla sa | er *vm* v. g. *Rask.*

32, 3. virþi, *saa ændret med K.*; vịþi R, *der kan opløses* viriþi *eller* viþiþi; *Skriveren har rimelig glemt at underprikke* i *foran* þ. virþi *d. s. s.* verði, *som i Háv. 118 og Grønl. hist. Mind. I, 698 Var. 3* (*Nomin.* virðr, *m.*, *eller* virði, *n.?*). vịþi *Rask*; viði *M.* — 3. recaz *maa udtales som* vrecaz. — 4. 5. aldar róg þat mvn ę vera *K. M.* — 6. orir R *bør vel forstaas som* œrir *med Rask*; *jvfr. norsk* øra *hos I. Aasen.*

33, 3. nēa R, *d. e.* nema, *og saa Udgg. Skrivfeil for* ne ā, *d. e.* né án (*nemlig* verð)??

34, 1. mícit R.

35, 1. scal *tilføiet med K. M.*; *mangler i* R.

36, 2 *og* 37, 2. litit *maa vel være forvansket, ti Stavrim mangler.*

36, 5. tǫgreptan *vistnok af* taug *f.*, *og ikke af* tág. — 6. bǫn R.

37, 1. 2. 3. *skrevne:* Bv́ er b. þ. l. s. h. h. hv*er*. *i* R. — 4. hiárta R.

38, 6. þǫ́rf R.

39, 1. mildan R, *med* a *og* n *sammenslyngede.* — 5. giǫflan, *indsat efter Formodning*; *mangler i* R, *uden at dette er antydet ved noget aabent Rum.* svági...... *Rask*; svagi örvan *K.*; svá gjöflan *M.*

40, 2. hefr; *saa* R *for* hefir *her, som ofte ellers.*

s*c*olo vin*ir* gleðiaz,
þ*at* er a sialfv*m* synst;
viðrgefendr *oc* endrgefendr
erosc lengst vin*ir*,
ef þ*at* biþ*r* at v*er*þa vel.
42. Vin sino*m*
s*cal* *maþr* vi*n*r v*era*
oc gialda giof v*iþ* giof;
hlátr v*iþ* hlát*ri*
scyli havlþar taca,
en lavsung v*iþ* lygi.
43. Vin sino*m*
s*cal* *maþr* vi*n*r v*era*,
þeim *oc* þ*ess* vin;
e*nn* ovinar sins
scyli engi *maþr*
vinar vi*n*r v*era*.
44. Veitztv, ef þv vin átt
þa*nn* er þv vel trvir,
oc vi*ll* þv af h*an*om gott geta:
geði sc*alt*v við þa*nn* blanda
oc giofo*m* scipta,
fara at fi*nna* opt.
45. Ef þv át*t* a*nn*an
þa*nnz* þv illa tr*v*ir,
vildv af h*anom* þo got*t* geta:
fagrt sc*al*tv v*iþ* þa*nn* mǽla,
en flát*t* hy*gg*ia
oc gialda lavsvng v*iþ* lygi.
46. Þat er e*nn* of þa*nn*
er þv illa tr*v*ir,
oc þer er grvnr at h*ans* gedi:
hlę̇ia sc*alt*v v*iþ* þei*m*
oc vm hvg mǽla,
glic s*c*olo giold giofom.
47. Vngr var ec forðo*m*,
for ec ei*nn* saman,
þa varð ec villr vega;
avdigr þottv*mz*,
er ec a*nn*an fa*nn*,
maþr er *mannz* gaman.
48. Mild*ir* frǫcnir
m*enn* bazt lifa,
sialdan sv́t ala;
en osniallr *maþr*
v*gg*ir hotvetna,
syt*ir* ę glæy*gg*r v*iþ* giofo*m*.
49. Vaðir minar
gaf ec velli at
tvei*m* tremo*nn*om;
reccar þ*at* þottvz,
er þ*ei*r rift hofðo,
neí*ss* er neycqvidr halr.
50. Hravrnar þavll
sv er stendr þorpi a,
hlyrat h*enn*e bavrcr ne ba*rr*;
s*va* er *maþr*
sa er ma*nn*gi a*nn*,
hvat s*cal* h*ann* lengi lifa?
51. Eldi heitari
bre*nn*r me*þ* illo*m* vino*m*
friþ*r* *fimm* daga;

41, 5. erosc, *saa rettet;* erost R. *Skriveren er rimelig kommen til at skrive* st *for* sc *paa Grund af* st *i det paafølgende Ord* lengst.

42, 1. 2. *og* 43, 1. 2. Vin sinom scal | maþr v. v. *K. M. Gisl.;* Vin sinom scal maþr | vinr vera *Rask.*

42, 3. v*iþ* gióf R. — 5. táca R. — 6. lygi, *saa* R; *først var skrevet* lya, *men dette har Skriveren selv rettet.*

43, 3. vin, *saa rettet;* vin̄ R.

44, 1. vin átt *rettet for* vinátt *i* R. — — 3. h*a*nóm R.

46, 1. þat *skrevet* þ́at *i* R.

47, 6. gaman R (*a og* n *sammenslyngede*).

48. 2. lífa R.

49, 2. gaf ec | ec velli at R. — 4. þ*at*, *saa* R *og Udgg. Maa forklares collectivt „det Kram", hvis det ikke er Feil for* þeir. — 5. ríft R. — 6. *Efter* neycqvidr *er i* R *først skrevet* ᛘ (*d. e.* maþr), *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt.*

50, 1. 2. Hr. þavll sv | er st. þ. a *Rask.* — 3. hlyrat, *saa rettet med Udgg.;* hlyrar R. — 4. 5. sva er maþr sa | er m. a. *K. M.*

51, 3. fimm *skrevet* v *i* R.

enn þa slocnar,
er inn setti kǫmr,
oc versnar allr vinscapr.
52. Micit eitt
scala manne gefa,
opt ca/pir ser i litlo lof;
meþ halfom hleif
oc meþ ha/llo keri
fecc ec mer felaga.
53. Litilla sanda,
litilla sęva
litil ero geð gvma;
þvi allir menn
vrðot iafnspakir,
halb er a/ld hvar.
54. Meþalsnotr
scyli manna hverr,
ęva til snotr se;
þeim er fyrða
fegrst at lifa,
er vel mart vito.
55. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
ęva til snotr se;
þviat snotrs mannz hiarta
verþr sialdan glatt,
ef sa er alsnotr, er á.
56. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
ęva til snotr se;
orla/g sín viti
engi maþr fyrir,
þeim er sorgala/sastr sęvi.
57. Brandr af brandi brenn,
vnnz brvnninn er,
fvni qveykiz af fvna;
maþr af manni
verþr at mali kvðr,
enn til dǫlscr af dvl.
58. Ar scal risa
sa er annars vill
fe eþa fior hafa;
sialdan liggiandi vlfr
lęr vm gętr,
ne sofandi maþr sigr.
59. Ár scal rísa
sa er á yrkendr fá
oc ganga sins verca a vit;
mart vm dvelr
þann er vm morgin sefr,
halfr er a/ðr vnd hva/tom.
60. Þvrra sciða
oc þakinna nęfra
þess kann maþr miot,
þess viðar,
er vinnaz megi
mal oc missere.
61. Þveginn oc mettr
ríði maþr þingi at,
þot hann sęð vęddr til vel;

51, 5. setti *skrevet* vı *i* R.

53, 2. sęva *Gen. pl. af* sær.

54, 1. 2. Meþalsnotr scyli | manna hverr *K. M.; saa og i* 55. 56. — 2. hverr *skrevet* hver *i* R.

55, 2. *Skrevet* s. m. h. *i* R. — 3. *Denne Linje mangler i* R.

56, 2. *Skrevet* s. m. h. *i* R. — 3. *Denne Linje mangler i* R, *hvor dog en Hage antyder, at den skal tilføies i Lighed med* 54, 3. — 5. *Skriveren har i* R *skrevet* f *i* fyrir *lige indpaa den bagerste Stav af* ᛘ (*d. e.* maþr) *og derved maaske villet betegne, at* ᛘ *skal udgaa. Kanske burde man derfor læse* orla/g sín | viti engi fyrir *med Rask K.*

57, 3. fv́ni R.

58, 1. 2. risa sa, *saa rettet efter* 59, 1. 2; ri|sa R.

59, 4. 5. mart vm dvelr þann | er vm m. s. *Rask K. M.*

60, 3. miot, *saa skrevet med M. efter Jónsson; jvfr. Höfuðlausn V. 20:* kann ek mála mjöt. miotvðc R; *Prikken under* v *skal rimelig betegne, at ikke blot* v, *men ogsaa de to følgende Bogstaver* ðc *skal udgaa.* mjötuðs *Eg. Möb.* — 6. misSere R.

61, 3. vęddr *skrevet* vędr *i* R. —

scva *oc* bróca
scam*m*iz e*n*gi *maþr*,
ne hestz in heldr,
þot h*ann* hafi*ð* góðan.
62. Snap*ir* oc gnap*ir*,
e*r* *til* sęvar kǫ*m*r,
ǫrn a aldi*nn* mar;
sva er *maþr*,
er me*þ* morgo*m* ko*m*r
oc a formęlendr fá.
63. Fregna *oc* segia
*sca*l froðra hv*err*,
sa er vi*l*l heiti*nn* horscr;
ei*nn* vita,
ne a*nnarr* *scal*,
þioþ veit, ef þriro.
64. Ríki sit
scyli radsnot*ra* hv*err*
i hófi hafa;
þa h*ann* *þat* finnr,
e*r* me*þ* frǫcno*m* kǫ*m*r,
at e*n*gi er ei*nna* hvatastr.
65. . . . . . .
. . . . . .
. . . .;
orða þ*eir*ra,
e*r* *maþr* ǫðrom seg*ir*,
opt h*ann* giold v*m* getr.
66. Micilsti sne*m*ma
ko*m* ec i marga staði,
e*nn* *til* sið i svma;
ǫl var drvccit,
sv*m*t v*ar* olagat,
sialdan hitt*ir* leiðr i lid.
67. Her *oc* hvar
m*v*ndi me*r* hei*m* vf boðit,
ef þyrptac at malvngi mat,
eða tvǽ lęr hengi
at ins try*gg*va vinar,
þars ec hafða eit etiþ.
68. Eldr e*r* beztr
me*þ* yta sono*m*
oc solar sýn,
heilyndi sit*t*
ef *maþr* hafa nair
án vid lǫst at lifa.
69. Erat *maþr* allz vesall,
þot*t* h*ann* se illa heill;

---

6. 7. *Rask og Pfeiffer skrive i én Linje:* nè hestz þótt hafit góþan. *Men neppe nødvendigt, jvfr. f. Eks. V. 131. 141. 146.* — 7. hafið góðan *skrevet* haf̄ góðaɴ (a *og* ɴ *sammenslyngede*) *i* R.

62. *Dette Vers er i* R *skrevet efter V. 63, og saaledes i alle Udgg.; men baade over* Snap*ir* *og over* Fregna *er i* R *sat Mærket /:, som betegner, at de to Vers skulle bytte Plads.* — 3. ǫrn *med Accent over* ǫ *i* R. — 5. komr R, *d. e.* kǫmr, kemr.

63, 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 5. ne *tager jeg her som* né = *got.* nih, *og ikke* = *got.* ni. — 6. þriro, *saa* R, *d. e.* þrír 'ro. *Jfr. Helg. Hund. I, 52:* þeiro *i* R, *d. e.* þeir 'ro, *og* hryɢvirr ó *og* þer ó *i cod. AM. 686 B hos Gísl. Um frump. ísl. t. S. 242.*

64, 1. 2. Ríki sit scyli | radsnotra hverr *K. M. Gísl.* — 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 4-6. *gjenfindes i Fáfn. 17, hvor* hann *mangler og hvor der staar* fleirom, *ikke* frǫcnom. — 6. hvatastr R.

65. *Udgg. begynde Verset med følgende Linjer, som findes i nogle Papirafskrr.:*
gætinn ok geyminn
skyli gumna hverr
ok varr at vintrausti [vina trausti *Rask*].
Lacune er ikke betegnet i R, *der har* Orða *med stor* O *og derforan Punktum.* — 6. gioldð R.

66, 1. Micilsti, *saa* R *og K. M.* Micils til *Rask og Pfeiffer, men jvfr.* helzti, hölzti *af* helzt til. — 5. olagat, *saa* R, *ikke* olaga. — 6. lid, *saa* R. *Ordet har rimelig lang Vokal, ligesom de tilsvarende Ord i andre germaniske Sprog, jvfr. f. Eks. got.* leiþus, *mht.* leit; *Fms. VI, 170 danner* líð *i lige Verslinje Stavrim med* smíða.

67, 1. 2. Her oc hvar mvndi | mer h. v. b. *K. M. Gísl.* — 1. hvár R. — 2. vf, *saa* R, *ikke* of. — 3. malvngi = málum-gi (*Gísl. Um frump. ísl. t., S. 239*). — 5. vinar R.

svmr er af sono*m* sęll,
su*m*r af frǫndo*m*,
svmr af fe ǫrno,
svmr af ve*r*com vel.
70. Bet*ra* er lifðo*m*
enn sę olifðo*m*,
ęy getr qvicr kv;
eld sa ec vpbre*nn*a
ꜹðgo*m* ma*nn*e fy*r*,
e*nn* vti var dꜹþr fy*r* dvro*m*.
71. Haltr ridr h*ross*i,
hiorð recr handarvanr,
dꜹfr vegr *oc* dvgi*r*;
blindr ę*r* bet*ri*,
e*nn* brendr se,
nytr mangi ná*ss*.
72. Sonr e*r* bet*ri*,
þot*t* se siþ of ali*nn*
epti*r* gengi*nn* gv*ma*;
sialdan bꜹtarsteinar
standa brꜹto nęr,
ne*ma* reisi niþ*r* at nið.
73. Tveir 'ro eins h*e*riar,
tvnga e*r* hꜹfu*þ*s bani,
e*r* me*r* i hedin hve*rn*
handar vęni.
74. Not*t* ve*r*þ*r* fegi*nn*
sa e*r* nesti t*r*vir;
sca*m*mar 'ro scips rár;
hve*r*b er hꜹstg*r*ima;
fiolþ v*m* vid*r*ir
a fim*m* dꜹgo*m*,
e*nn* meira a manaði.
75. Veita hi*nn*
e*r* vętki veít:
margr ve*r*þ*r* af ꜹðro*m* api;
maþr er ꜹðigr,
a*nn*a*rr* oꜹðigr,
scylit þa*nn* vitca vár.
76. Deýr fe,
deyia frǫndr,
deyr sialfr it sama;
e*nn* orzti*rr*
deyr aldregi
hvei*m* er ser goðan getr.
77. Deyr fę,
d*eyia* f*rǫndr*,
deyr sialfr it sama;

69, 5. *Over* ǫ *i* ǫrno *staar Accent i* R.

70, 2. enn sę olifðom, *saa ændret efter Formodning af Rask og Eg.; oc* sęl lifðom R; ok sællifðum *M.*

71, 2. handarvanr, *saa rettet med alle Udgg.*; hvndar vanr R.

72, 4. bꜹtar steinar, *saa* R. *Denne Form forekommer ellers ikke og er derfor ikke sikker; alm.* bautasteinn, *Fagrsk. S. 19:* bautaðarsteinn. — 5. nęr, *saa* R; *først var skrevet* at, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.*

73. *Dette Vers er maaske mangelfuldt. Finn Magnusen mener, at dette og følgende Vers ere indskudte paa et urigtigt Sted og udrevne fra sin rette Sammenhæng.* — 1. Tveiʀ R. — 2. hꜹfuþs *skrevet* hꜹ̄fþs *i* R. — 3. 4. *maaske med Dietrich at skrive som én Linje.*

74, 1. not*t* R *med liden* n, *derforan Punktum;* R *begynder altsaa her ikke et nyt Vers.*

75, 2. *Over* ę *i* vętki *staar Accent i* R. — 3, af ꜹðrom, *saa ændret med Udgg. for* aflꜹðrom R. „*Mangen gjøres til Nar af en anden Nar, mangen efteraber Andres Naragtighed*“; *F. Magnusen jvfr. de danske Ordsprog: En Abe kommer Andre til at glo og gabe; en Nar gjør flere. Ved denne Læsemaade og Forklaring er der ingen Tankesammenhæng mellem første og anden Vershalvdel; tiltalende er derfor Svend Grundtvigs Ændring:* af ꜹrom, *jvfr. Sólarlj. V. 34:*

ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

6. vitca, *saa* R, *ikke* vitca. — vár R, *hvilket jeg med Overs. i K. forstaar som Gen. af* vá; var *Eg.* = ver (*virum*).

77, 3. *Denne Linje ikke skrevet i* R, *men efter* f. (*d. e.* frǫndr) *staar der en Hage, som antyder, at den skal gjentages i Lighed med foregaaende Vers.*

ec veit ei*nn*
at aldri deýr:
do*m*r v*m* dAþan hv*er*n.
78. Fvllar grind*ir*
sa ec f*yr* Fitivngs sono*m*,
nv b*era* þ*eir* vanar vǫl;
sva e*r* Aþ*r*
sem Agabragð,
h*ann* er valtastr vina.
79. Osnotr *maþr*
ef eignaz getr
fe e*þa* flioðs mvnoð,
metnadr h*anom* þ*roaz*,
en manvit aldregi,
f*r*am ge*n*gr h*ann* drivgt i dvl.
80. Þ*at* e*r* þa reynt,
e*r* þv at rvno*m* sp*vrr*
eno*m* reginkv*nnom*,
þei*m* er gordo ginregin
oc fáði fimbvlþvlr,
þa hef*ir* h*ann* bazt, ef h*ann* þegir.
81. At q*v*eldi s*cal* dag leyfa,
kono e*r* brend e*r*,
męki e*r* reyndr e*r*,
mey er gefi*n* er,
ís er yf*ir* kǫ*m*r,
Al e*r* drvccit e*r*.
82. I vindi s*cal* við hA*ggva*,
vedri a sió róa,
myrk*ri* v*iþ* man spialla,
morg ero dags Ago;
a scip s*cal* scriðar orca,
en a sciold *til* hlífar,
mǫki hA*ggs*,
e*nn* mey *til* ko*ssa*.
83. Við eld s*cal* Al drecca,
e*n* a ísi scriða,
magran mar cApa,
e*n* meki sArgan,
heima hest feíta,
en hvnd a bvi.
84. Meyiar orðo*m*
scyli ma*nn*gi trva,
ne þvi er qvedr kona;
þ*v*iat a hv*er*fanda hveli
v*oro* þei*m* hiorto scApvð,
brigð i b*r*iost v*m* lagit.
85. Brestanda boga,
bre*nn*anda loga,
ginanda vlfi,

78, 1. 2. Fvllar grindir sa ec | fyr F. s. *Udgg.* — 2. sónom R. — 3. vanar *forstaar jeg med Rask K. M. Gisl. som* vánar; *Eg. forklarer* vanar *som „Mangel“, jvfr. Adj.* vanr. — 6. vina R.

79, 5. mánvit R.

80, 1-3. *Uregelmæssig have vi her tre sammenhørende Linjer, alle med samme Rimstav* r. *Lignende i getspeki Heiðreks* (*Fas. I, 465 ff.*):

Góð er gáta þín,
Gestr blindi!
getit er þeirrar.

Vi tør neppe ordne:

þat er þa reynt, er þv at rvnom
spvrr enom reginkvnnom.

2. spvrr *skrevet* sporr *i* R *med et Forkortningstegn for* vr, *der dog ogsaa undertiden bruges for* yr. *Med samme Forkortningstegn er* spyrja *i Sig. I, 8 skrevet* sporria *i* R. *Med Vokalen* u *skrives Ordet oftere i gamle Hskrr.*, *saaledes Præs. Indic.* spur, *Bisk. ss. I, 536. 537; Imperat.* spurðo *Ól. s. h. kyrra, Cap. 9, V. 5 i Heimskr.* (*Fms. VI, 448, Anm. 4*); *endnu siges paa Island i flere Bygder* spurja.

81, 5. is, *saa rettet for* ís R. — 6. ál R.

82, 1. vindi R. — 5. *Med urette mener Lüning, at denne Linje er forvansket. Se Eg. lex. poët.* orka 4).

84. *Dette Vers vilde mer passende staa umiddelbart foran V. 90.*

84, 3. kóna R. — 4-6. *Disse tre Linjer anføres ogsaa i Fóstbræðra saga* (*Gislasons Udg. S. 83 efter Hauksbók; Flateyjarbók II, S. 206*) *som en* „kviðlingr sá er kveðinn hafði verit um lausungarkonur“, *der mindes af en Mand paa Grønland omtr. Aar 1025.* — 4. þviat *med stor* Þ *og derforan Punktum i* R; *mangler i Fóstbr. s.* — 5. voro RH; ero F. — 6. brigð RH; ok brigd F. — vm lagit R (*for* lagið); lagit H; um lagin F.

galandi krako,
rytanda svíni,
rótlausom viði,
vaxanda vági,
vellanda katli,
86. Flivganda fleíni,
fallandi báro,
ísi einnǫttom,
ormi hringlęgnom,
brvdar bedmalom,
eþa brotno sverþi,
biarnar leici,
eða barni konungs,
87. Sivcom kalfi,
sialfraða þręli,
valo vilmęli,
val nyfeldom.

88. Akri ársánom
trvi engi *maþr*,
ne *til* snemma syni;
veþr rǫdr akri,
enn vit syni,
hętt er þeirra hvart.
89. Broðvrbana sinom,
þott a brauto męti,
hvsi halfbrvnno,
hesti alsciotvm
— þa er iór onýtr,
ef einn fotr brotnar —,
verþit *maþr* sva tryggr,
at þesso trvi allo.
90. Sva er friþr qvenna
þeirra er flát hyggia,
sem aki io obryddom

86, 4. órmi R. — hring lęgnom R, *i. e.* hringlegnum (*af* liggja). — 8. eða, *saa ændret for* eð *i* R.

87, 4. *Herefter indskyder det stockholmske Papirhaandskrift fra 1684, hvis Tekst af Hávamál aabenbart grunder sig paa* R, *og med det Rask og Munch følgende Linjer, der mangle i* R, *uden at der er sat Mærke til, at her skulde være en Lacune:*

heiðríkum himni,
hlæjanda (*skrevet* hlæandi) herra,
hunda helti (*Hskr.* gelti)
ok harmi skœkju (*skrevet* skiækiu),

derefter har det nævnte Papirhskr. endnu følgende to rimløse Linjer:

óðmála manni,
dýri í svelti.

De to første af disse Linjer:

heiðríkum himni,
hlæjanda herra,

findes ogsaa i Resens Udg. Kbh. 1665. — helti *har Dietrich (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 417) og Pfeiffer med rette indsat for* gelti *efter det tydske Ordsprog: hund hincken, weiber weynen, krämer schweren, sol sich kein weiser ankeren (hos Sebast. Frank). Jfr. det isl. Ordsprog:* hunda helti ok kaupmanna eiðr hafa jafnan stað (*Guðmundr Jónsson, safn af ísl. orðskv.*) *og det danske: Disse skal man ei agte eller tro: Hundehinken, Horevinken, Kvinders Græden, o. s. v. (hos P. Syv). De nævnte, af Rask og M. optagne, 4 Linjer maa være tilføiede her i senere Tid paa Island efter der gjængse Ordsprog, som kunne være ældgamle paa norrønt Maal, men i en anden Form, ti* herra, *hvorfor Pfeiffer indsætter* harra, *er et senere Ord. Dietrich (anf. St.) har paavist de to første Ordsprog som tydske fra 12te Aarh.: ridenti domino diffide pologue sereno (altdeutsche blätter I, 11) og fra 16de: klarem himmel und lachenden herren sol niemand trauen (Sebastian Frank, sprichwörter). Jfr. hos P. Syv: Tro ei leende Herrer og grædende Kvinder.*

88. *Dette Vers maa urigtig være stillet her, hvorpaa ogsaa Dietrich (Haupt zeitschr. f. d. alt. III, 416) gjør opmærksom; ti et Vers, der er forfattet i Starkaðarlag, kan dog ikke staa i syntactisk Forbindelse med et Vers, der er forfattet i ljóðaháttr. Alle de i 85. 86. 87 forekommende Dativer maa være styrede af* verþit maþr sva tryggr, at þesso trvi allo *i 89. Jeg skulde snarest tro, at 88 burde sættes umiddelbart efter 89; maaske kunde da 87 og 89 forbindes til ét Vers.* — 1. akri *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R.

89, 4. alsciotvm, *saa synes* R *at have;*

a isi hálom,
teitom tvevetrom,
oc se tamr illa,
eþa i byr óþom
beiti stiornlavso,
eþa scyli halltr henda
hreín i þáfialli.
91. Bert ec nv mę́li,
þviat ec bęði veit,
brigðr er karla hvgr konom;
þa ver fegrst melom,
er ver flast hyggiom,
þat tęlir horsca hvgi.
92. Fagrt scal męla
oc fę bióþa
sa er vill fliods ast fá,
liki leyfa
ens liosa mans;
sa fǫr er friár.
93. Astar firna
scyli engi maþr
annan aldregi;
opt fá á horscan,
er a heimscan ne fá,
lostfagrir litir.
94. Eyuitar firna
er maþr annan scal
þess er vm margan gengr gvma;
heimsca ór horscom
gorir hꝺlþa sono
sa inn matki mvnr.
95. Hvgr einn þat veit
er býr hiarta nęr,
einn er hann ser vm seva;
ꝺng er sot verri
hveim snotrom manne
enn ser ꝺngo at vna.
96. Þat ec þa reynda,
er ec i reyri sat
oc vęttac mins mvnar;
hold oc hiarta
var mer en horsca mǫr,
þeygi ec hana at heldr hefic.
97. Billings mey
ec fann beðiom á
solhvita sofa;
iarls ynþi
þótti mer ecci vera,
nema viþ þat líc at lifa.
98. „Avc nęr apni
scaltv, Oþinn! coma,
ef þv vilt þer męla man;
alt ero oscꝺp,
nema einir viti
slican lavst saman."
99. Aptr ec hvarf,

---

dog er Endelsen vm ikke sikker. — 7. *I* verþit *er* it *tilskrevet over Linjen i* R, *og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.*

92, 6. R *synes at have* friár, *og ikke* friar. *Udtalen* frjá *er hjemlet ved følgende ogsaa af Eg. anførte Verslinjer i et mansöngskvæði i cod. reg. 2367, 4to:*

annars barn er sem úlf at frjá,
óðfúss mundi blindr at sjá

(*saa Hskr., ikke:* mun í brjóst at sjá).

94, 1. Eyuitar *i ét Ord* R. *Ordet forekommer ogsaa i Kongespeilet (Chria Udg. S. 40).* — 2. er, *saa* R *og K.; udelades af Rask og M. Men jvfr. Vafþr. 49 efter* A; *Grímn. 50; Harb. 25; Alvíssm. 7; Helg. Hjörv. 16. 22; Fjölsv. 50; Sólarl. 49. 50; Fas. III, 9.* — 4. horscom, *saa ændret for* horscaɴ R, *med* a *og* ɴ *sammenslyngede.*

95, 4. sot, *saa maa læses i* R, *skjønt de to sidste Bogstaver ikke ere ganske tydelige.* — 6. ꝩna R.

96, 3. mvnar R. — 5. mǫr, *saa ændret for* mǫʀ *i* R.

97, 6. lífa R.

98, 1. Avc, *saa* R, *som det synes; dog er den sidste Bogstav ikke ganske tydelig.* — 3. man R; *først var skrevet* mey, *men Bogstaverne* ey *ere underprikkede som urigtige og derefter skrevet* an. — 4. oscáp R.

oc v*nna* þottomz,
viso*m* vilia *fra*;
hit*t* ec hvgða,
at ec hafa mynda
geð h*enn*ar alt *oc* gaman.
100. Sva *com* ec nęst,
at in nyta var
vigd*rot* ǫll vm vakin;
me*þ* bre*nn*andom lioso*m*
oc bornom viþi,
sva var m*er* vilstigr of vitaþ*r*.
101. Oc nęr morni,
er ec v*ar* e*nn* v*m* komi*nn*,
þa v*ar* sald*rot* vm sofin;
grey eit ec þa fa*nn*
e*nnar* góðo kono
bvndit beðio*m* a.
102. Mǫrg e*r* góð męr,
ef gorva ka*nnar*,
hugbr*igd* vi*þ* hali;
þa ec þ*at* reynda,
e*r* iþ rádspaca
teygða ec a flęrdir flióð;
haþvngar hv*errar*
leitaþi mer it horsca man
oc hafða ec þ*ess* vętki vífs.
103. Hei*ma* glaþ*r* gv*m*i
oc vi*þ* gesti reifr,
sviþ*r* s*cal* v*m* sic v*era*,
mi*nn*igr *oc* málvgr,
ef h*ann* vill margfrodr v*era*,
opt s*cal* goðs geta;
fimbvlfa*m*bi heit*ir*
sa er fát*t* ka*nn* segia,
þ*at* er osnotrs aþal.
104. E*nn* aldna iotvn ec sotta,
nv em ec aptr v*m* komi*nn*,
fát gat ec þegiandi þar;
mǫrgo*m* orþo*m*
męl*ta* ec i mi*nn* f*rama*
i Svttvngs sǫlo*m*.
105. Gv*nn*lǫd m*er* vm *gaf*
gvllno*m* stóli á
dryc*c* ins dyra miaþar;
i*ll* iþgiold
let ec h*ana* ept*ir* hafa
si*ns* ins heila hvgar,
si*ns* ins svara sęva.
106. Rata mv*nn*
leto*m*c rv́ms v*m* fá
oc v*m* griot gnaga;
yf*ir oc* vnd*ir*
stoðo*m*c iotna veg*ir*,
sva hęt*ta* ec hǫfði t*il*.
107. Vel keyptz litar
hefi ec vel notiþ,

99, 2. vna R; *maaske bør ændres* vna *med Rask*. — 6. gaman R, *med* a *og* n *sammenslyngede*.

100, 6. vilstigr R, *d. e.* vílstigr, *via difficilis*; *jvfr.* margan vílstig varð hann at ganga, *Fms. VIII, 48* (*Eg.*).

101, 2. komi R. — 5. kóno R.

102, 3. háli R. — 9. vętki, *saa ændret med Rask og K.*; vętkis R *og M.*

103, 7. Fimbvl fambi R *med stor* F *og derforan Punctum, og i Overensstemmelse dermed begynde alle Udgg. her et nyt Vers.*

104. R *betegner ikke, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers.* — 1. ec *i* R *tilskrevet i Margen ligeforan* sotta *af den gamle Skriver selv.*

105, 3. misþar R, — 4. 5. ill iþgiold let ec | hana e. h. *K. M.*

106, 1. 2. Rata mvnn letomc | rv́ms vm fá *Udgg.* — 1. *Ogsaa i SnE. I, 220 kaldes Naveren* Rati *i* r W; Roði U *urigtig. Af* rata, *vandre om, eller jvfr. lat.* rodere, *skr.* rad, *fodere, findere?*

107, 1. litar, *saa* R *og Udgg. Alle Forklaringer af det almindelige Ord* litr *synes tvungne. Eg. forstaar* litar *som Sideform til* lutar, hlutar; *dette er uantageligt, men maaske tør vi ændre* lutar; *jvfr.* köllum vér þat skaldfífla lut *SnE. I, 222* W (r *urigtig* lit). *Petersen og Lüning ville ændre* liðar, *af* liðr, *Drik; men Ordet er visnok neutr. gen., ligesom de tilsvarende Ord i Oldsaks. Oht., da det i Nomin. heder* lið (*SnE. I, 252. 546*).

fáss er froþom vant;
þviat Ódrerir
er nv vpp kominn
á alda vés iarþar.

108. Ifi er mer á,
at ec vęra en kominn
iotna gorðom or,
ef ec Gvnnladar ne nytac,
ennar goðo kono,
þeirrar er lagdomc arm yfir.

109. Ens hindra dags
gengo hrimþvrsar
Hava ráþs at fregna
Hava hallo í;
at Balverci þeir spvrðo,
ef hann vęri meþ bandom cominn
eþa hefdi hanom Svttvngr of sóit.

110. Bágeiþ Oðinn
hygg ec at vnnit hafi;
hvat scal hans trygðom trva?
Svttvng svikinn
hann let svmbli fra
oc grǫtta Gvnnlaðo.

---

111. Mál er at þylia
þvlar stóli a
Vrþar brvnni at;
sa ec oc þagþac,
sa ec oc hvgðac,
hlydda ec a manna mál;
of rvnar heyrda ec dǫma,
ne vm rádom þagðo
Hava hallo at,
Háva hollo i,
heyrda ec segia sva:

107, 4. Ódrerir R; *ogsaa i V. 140 skriver* R Oðreri. *I Codd. af SnE. skrives Navnet* Óðrerir *eller* Óðrærir, *én Gang i* r Óðreyrir (*I, 216*). *Jfr.* þióðreyrir *Háv. 160 og maaske Mandsnavnet* Rerir (*Fas. I, 116 ff.*). *Stammeordet kan neppe være* hrœra. — 5. komī R. — 6. iarþar R *og Udgg.* alda vés iarþar *forklares i K.* „*populorum habitationis terrae* ɔ: *mortalibus habitabiles*“, *af Eg.* „*terrae numinis hominum*“. *Jeg formoder* iaþar; alda vés jaðarr = Miðgarðr.

108, 2. komī R. — 4. nýtac R. — 5. kóno R.

109, 6. comī R. — 7. sóit, *saa ændret med Udgg.; i* R *er først skrevet* sótt, *men derpaa over den dobbelte* t *sat en* i, *altsaa* soitt.

110. *Er dette Vers, ligesom de foregaaende, lagt i Odins Mund? Jvfr. i 105:* ill iþgiold let ec hana eptir hafa. *Finn Magnusen og Dietrich mene, at Verset er lagt i Jotnernes Mund. Simrock formoder, at dette Vers, ligesom ogsaa de to foregaaende, er et senere Tillæg fra kristen Tid.*

111. M *i* Mál *er i* R *lidt, dog ikke meget, større end de almindelige store Bogstaver ved Begyndelsen af et Vers; den er skreven med sort Blæk, som de andre Bogstaver. De Papirhskrr., som Rask følger, give det her begyndende Afsnit: V. 111—137 incl. Navnet* Loddfáfnismál. *Dette Afsnit maa tilligemed V. 138—164 oprindelig have dannet et eget Digt: V. 1—110 incl. ere lagte umiddelbart i Odins Mund; i det følgende have vi derimod en egen Indklædning:* Loddfáfnir, *som er den Talende i V. 111, meddeler ved Urdebrønden de Ord, som ere udtalte til ham af Odin i Valhall. V. 111 danner Indledningen ikke blot til V. 112—137, men ogsaa til V. 138—164; disse sidste Vers udtales ligeledes til Loddfáfnir af Odin i Valhall, hvilket de sidste Linjer af V. 162 og V. 164 vise. Herpaa tyde ogsaa Ordene:* of rvnar heyrda ec dǫma, ne vm rádom þagðo *i V.* 111. — 2. stóli a; *saaledes, og ikke* stóli at, *som Udgg. have, har der, saavidt jeg kan sé, været skrevet i* R; *men den oprindelige Skrift er her bleven utydelig, og over Linjen er med nyere Haand skrevet* at. — 3. Vrþar; *saa har været skrevet i* R; *men dette er blevet noget utydeligt og i Margen er derfor skrevet* Vrðar. — 7. of *med liden* o *og derforan Punctum i* R. *Udgg. begynde her et nyt Vers.* — 7. *Mellem denne og flgd. Linje indskyder M. efter Papirafskrr.* ok regindóma, | nó um risting þögðu; *K. kun den sidste af disse to Linjer.*

112. Raðo*m*c þ*er*, Loddfafn*ir*!
en þv ráð nem*ir*,
nióta m*vn*do ef þv ne*m*r,
þ*er* m*vno* góð ef þv getr:
nótt þv́ risat,
ne*ma* á nióſn s*er*
eþ*a* þv leit*ir* þ*er* *innan* vt staðar.
113. Raðo*m*c þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
fiolkv*nn*igri kono
sc*a*latv i faðmi sofa,
sva at hon lyki þic lidom.
114. Ho*n* *sva* gor*ir*,
at þu gáir eigi
þi*n*gs ne þioðans máls;
mat þv villat
ne m*annz*kis*s* gaman,
fe*rr* þv sorgafvllr at sofa.
115. Raðo*m*c þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
niota mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
a*nn*ars kono
teygðo þ*er* aldregi
eyrarvno at.
116. Rado*m*c þer, Loddfafnir!
e*n* þv ráð nemir,
niota mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þu getr:
a fialli eþ*a* firði
ef þic fara tídir,
fastv at virði vel.
117. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
illan ma*nn*
lattv aldregi
ohapp at þ*er* vita;
þ*v*iat af illo*m* m*anne*
fǫr þv aldregi
giold e*n*s góða hvgar.
118. Ofarla bíta
ec sa eino*m* hal
orð illrar kono;
flaraþ tv*n*ga
varþ h*anom* at fiorlagi
oc þeygi v*m* sa*nn*a sa*v*c.

112, 1. Loddfafn*ir* R. *Navnet* Fáfnir *har lang* á, *hvilket maa sluttes af den nyere isl. Udtale og Skrivemaade* Fofnir; *jvfr. Acc.* Faabni *i en Afskr. fra Midten af 17de Aarh. efter en Membran (Didr. s. S. 181*). — 2. en, *saa ændret med Rask efter V. 116;* at R *og K. M. Jfr. Fáfn. 20:* Rǫþ ec þer nv, Sigvrþr! | enn þv raþ nemir. — 2. ném*ir* R. — 4. *Denne Linje udelades af Rask og M.* — 5. þv́ risat R*; først er der skrevet* þv́n sat, *men derpaa er af den gamle Skriver selv* n *underprikket og over Linjen skrevet* ri. — 7. vt staðar, *saa* R *og Rask M.;* vtstaðar *K. Eg. Lün. Jfr.* leita sér staðar *Yngl. s. Cap. 14; Ól. s. helga Cap. 145* (*i Heimskr. Kbh. Udg. II, S. 228*).

113, 1-4. *Skrevne i* R: Radomc þer l. a. þ. r. n. n. *og derefter en Hage, som betegner, at der skal fortsættes i Lighed med 112.* — 6. scalatv, *saa* R*; først var skrevet* scaltv, *men* a *er af den gamle Skriver siden skreven til over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies.* — *Efter dette Ord er først skrevet* fiña þic, *men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.*

114, 1. hon *med liden* h *og derforan Punctum i* R.

115, 1-4. ·Raðomc þ. l. R. — 5. kóno R.

116, 1-4. Radomc þer. l. f. ä. R.

117, 1-4. Rað. þ. R; *disse Linjer udelades her af M.* — 5. illa*z* R, *med* a *og* *z* *sammenslyngede.* — 7. *Rimord* ohapp *og* at, *eller* ohapp *og* vita, *saa at* v *udtales som Vokal?*

118, 1. 2. Ofarla bíta ec sa | einom hal *Rask.* — 2. *Efter* sa *er i* R *først skrevet* bita, *men siden er dette af den gamle Skriver selv underprikket.* — 3. kóno R. — 5. fiórlagi R. — 6. sávc R.

119. Raðo*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ueitztv ef þv vin át
þa*nn*z þv vel trvir,
farþv at fi*nn*a opt;
þ*via*t hrísi vegs
oc hávo *gra*si
vegr er vętki treyþ*r*.

120. Raðo*mc* þ*er*, Loddfafnir,
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
goðan ma*nn* teygðo þ*er*
at gamanrvno*m*
oc ne*m* licnargaldr, meþ*an* þv lif*ir*.

121. Rado*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
vin þino*m*
v*er* þv aldregi
fy*rr*i at flavmslito*m*;
sorg etr hiarta,
ef þv segia ne náir
einhv*er*io*m* allan hvg.

122. Rado*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
orþo*m* scipta
þv scalt aldregi
viþ osvi*nn*a apa;

123. Þ*via*t af illom *ma*nne
m*v*ndo aldregi
goþs lavn v*m* geta;
e*nn* goðr *ma*þ*r*
mvn þic gorva mega
licnfastan at lofi.

124. Sifio*m* er þa blandat,
hv*err* *er* segia ręþr
eino*m* allan hvg;
alt er betra
en se brigðo*m* at v*era*,
era sa uinr a*v*ðrom er vilt eit seg*ir*.

125. Rado*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
þrimr orðo*m* se*nn*a
sc*a*latv þ*er* viþ v*err*a ma*nn*;
opt i*nn* bet*ri* bilar
þa er i*nn* v*err*i vegr.

126. Rado*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
scósmiþ*r* þv ver*ir*
ne sceptismiþ*r*,

119, 1-4. Raðomc þer. R. *Saaledes betegnes disse Linjer i* R *ogsaa i V. 120. 128. 131. 132. 135;* Radomc þer. *i V. 121. 122. 125. 126. 127. 129. 130;* Rað. þer. *i V. 134;* Raþomc þer. *i V. 137. Disse Linjer udelades i V. 119 af M.* — 5-7. *Variant til V. 44.* — 8. vegs R, *d. e.* vex. — 10. treyþr R, *d. e.* trøþr (*Gísl. Um frump. 130*), treðr; ey *er her Betegnelse for* i-*Omlyd af* o.

120, 5. 6. *Maaske at dele:* goðan mann | teygðo þer at g. *K. M. dele:* goðan mann teygðo | þer at g.

121, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 7. flavmslitom *skrevet som ét Ord med M.;* fláv̄ slitð R. *Af* flaumr *i Bet. Overilelse; jvfr.* flaums fellidómr, *Magn. s. g. Cap. 19, V. 9 i Heimskr. Efter Pfeiffer af* flaumr, *Glæde.* fláum slitum *Rask K., af Adj.* flár.

123, 1. þviat *med liden* þ *og derforan Punctum i* R.

124, 2. hverr *skrevet* hver *i* R. — 6. *Maaske med K. at skrive som to Linjer. Rask udelader* avðrom.

125, 5. 6. *Rimordene ere vel* þrimr *og* þer. *Man skulde vente:* viþ þer verra mann. — 6. scal$\overset{\text{a}}{,}$tv R.

126, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 5. ver*ir* R; *Rask ændrer unødvendig* verir-a.

nema þv sialfom þer ser;
scór er scapaþr illa
eþa scapt se rangt,
þa er þer bǫls beðit.

127. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv bǫl kant,
qveþþv þer bǫlvi at
oc gefat þinom fiandom friþ.

128. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
illo feginn
verþv aldregi,
en lát þer at goðo getið.

129. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
upp líta
scalattv i orrosto
- gialti glikir
verþa gvmna synir -,
siþr þitt vm heilli halir.

130. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ef þv vilt þer goda kono
qveþia at gamanrúnom
oc fa fǫgnvð af,
fǫgro scaldv heita
oc lata fast vera;
leiþiz mange gott ef getr.

131. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
varan bid ec þic vera
oc eigi ofvaran,
ver þv viþ ǫl varastr
oc viþ annars kono
oc viþ þat iþ þriðia,
at þiofar ne leiki.

132. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at háði ne hlátre
hafðv aldregi
gest ne ganganda.

133. Opt vito ogórla
þeir er sitia inni fyr,

126, 8. *Bør et* er *tilføies foran* scór?

127, 6. qveþþv *i* R *skrevet* q̄þv, *d. e.* qveþv. — þer *K. M. Læsemaaden er noget usikker i* R, *der har* þ *med et Forkortningstegn efter, dog snarere* þer *end* þat.

129, 5. 6. upp líta scalattv | i o. *Rask K.; M. skriver disse Ord som én Linje.* — 6. i *tilskrevet over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor det skal indføies, i* R. — 9. síþr *skrevet i* R síþ', *der også kan opløses* síþan. — 9. þitt, *saa* R *og Udgg.; Finn Magnusen formoder* þic, *hvilket vilde være simplere.*

130, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 5. Ef *med stor* E *i* R. — kóno R. — 10. mange, *saa* R. *Skriveren har først skrevet* margr, *men har derpaa selv underprikket den første* r *og skrevet* n *over, samt rettet den anden* r *til* e. *Her, som ellers, af* maðr, *neppe af* man.

131, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 6. of váran R. — 10. at þiofar R *og K. M.;* at þic þiófar *Rask. Dette er maaske det rette;* þic *kunde let bortfalde foran* þiofar.

132, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.*

133, 1. Opt *med stor* O *og derforan Punktum i* R. *Rask gjør hele dette Vers til ét med det frgd. K. M. henföre L. 1. 2. 3 til frgd. Vers og begynde derpaa et nyt Vers med flgd. Linjer, som de indskyde efter enkelte Papirafskrr.:*

Löstu [*Afskrr. og K.* Lesti] ok kosti
bera ljóða synir
blandna brjóstum í;

derpaa lade de fölge L. 4—6 (erat — duge).

hvers þeir 'ro kyns er koma;
erat maþr sva goþr,
at galli ne fylgi,
ne sva illr, at einvge dvge.
134. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at három þvl
hlęþv aldregi,
opt er gott þat er gamlir qveþa;
opt or scarpom belg
scilin orð coma,
þeim er hangir meþ hám
oc skollir meþ scrám
oc váfir meþ vilmogom.
135. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
gest þv ne geyia
ne a grind hrǫkir,
get þv váloþom vel.
136. Ramt er þat tre
er riþa scal
allom at vpploki;
bárg þv gef,
eþa þat biðia mvn þer
lęs hvers a liðo.
137. Raþomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv ǫl dreckir,
kios þv þer iarðar megin,
þviat iorð tecr við ǫlþri,
enn eldr vid sóttom,
eik viþ abbindi,
ax við fiolkyngi,
hǫll viþ hýrogi,
heiptom scal mána qveþia,
beiti viþ bitsóttom
enn viþ bǫlvi rvnar,
fold scal viþ floði taca.

---

138. Vęit ec at ec hecc
vindga meiði a
nętr allar nío,
geiri vndaþr
oc gefinn Oðni,

134, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 10. hám, *saa* R *og Rask; efter Eg. af* há, *Skind.* ham *K. M.* — 12. vilmógom R.

135, 6. hrǫkir R *d. e.* hrekir. — 7. válóþom R. — 7. *Efter denne Linje optager K. af Papirafskrr.:* þeir munu líkn þér lesa.

136, 5. mvn R. — 6. hvers R.

137, 4. *Istedenfor denne Linje har K. efter Papirafskrr. følgende Linjer:* þér skulu nýt ef nemr, | góð ef þú getr, | þörf, sem þú þiggr, | holl ef þú hefir vel, *og begynder et nyt Vers med* Hvars. — 5. ǫ́l R. — 5. dreckir, *saa* R, *ikke* dreckr, *som Udgg. have;* ir *er her, som almindelig, betegnet ved en Krølle, der efter Konsonanten* k *ikke i dette Haandskrift kan betegne blot* r. *Jeg har ikke vovet at ændre denne Form, ti Konjunctiv i en Sætning, der begynder med et ubestemt Relativ, findes ogsaa i Sigrdr. V. 35:*

þat ræð ek þér it tíunda,
at þú trúir aldregi
várum vargdropa,
hvers þú e r t bróður bani
eða h a f i r þú feldan föður;

hvilket Sted rigtignok kun er bevaret i senere Papirafskrifter. Jfr. ogsaa Háv. 126, 8. 9; *Háv.* 163, 8. 9; ef *med Konj. og Ind.*

138, 1. Vęit *er i* R *skrevet med meget større Begyndelsesbogstav end almindelig, dog med sort Blæk, og begynder en ny Linje, uagtet den frgd. ikke er beskreven fuldt ud; Skriveren af* R *har altsaa villet betegne, at her et nyt Afsnit begynder. Papirafskrr. give dette Afsnit Overskriften* Rúnatalsþáttr Óðins, *saa og Rask K., eller* Rúnaþáttr Óðins *eller* Rúnacapitule. — 2. *Munch (Det norske Folks Historie I, 211 og Nordmændenes ældste Gude-*

sialfr sialf*om* *mer*,
a þei*m* meiþi,
er mangi veit,
hvers *hann* af rót*om* *renn*.
139. Við hleifi mic seldo
ne viþ hornigi,
nysta ec ñiþ*r*,
na*m* ec vp rv́nar,
ǫpandi na*m*,
fęll ec aptr þaðan.
140. Fimbvllióð nío
na*m* ec af eno*m* fregia syni
Bꝍlþorns Bestlo fꝍdvr;
oc ec dryc of gat
ens dyra miaðar
ꝍsi*nn* Oðreri.
141. Þa nam ec frǫvaz
oc froþ*r* ve*ra*
oc vaxa *oc* vel hafaz;
orð m*er* af orði
orz leitaði,
v*er*c m*er* af v*er*ki
v*er*cs leitaþi.
142. Rvnar m*v*nt þv fi*nna*
oc raðna stafi,
mioc stóra stafi,
mioc sti*nna* stafi,
er fáþi fimbvlþvlr
oc gorðo gi*nn*regin
oc reist hroptr rꝍgna.
143. Oþi*nn* m*eþ* asom,
e*nn* f*yr* alfom Dai*nn*,
Dvali*nn* *oc* dv*er*gom f*yr*,
Asvidr
iotnom f*yr*,
ec reist sialfr svmar.
144. Veiztv hve rista *scal*?
veiztv hve raþa *scal*?
veiztv hv*e* fá *scal* ?
veiztv hv*e* freista *scal*?
veiztv hv*e* bidia *scal*?
veiztv hv*e* blóta *scal*?
veiztv hv*e* senda *scal*?
veiztv hv*e* soa *scal*?
145. Betra er obeþit
e*nn* se ofblotiþ,

---

og Helte-Sagn, S. 10) vil heller læse Vindga meiði (= Vinga meiði). *Men sammenlign* vindga meiði, *det vindige Træ, med Hamð. 17:* vargtre vindcꝍld, *de vildkolde Galger (= oldsaks.* waragtreo). — 6. sialfr *er skrevet til over Linjen i* R *og Hage sat mellem* Oðni *og* sialfom, *hvor det skal indføies.*

139, 2. hórni | gi R. — 6. fęll, *saa* R, *ikke* föll. — 6. þaðan, *saa ændret ;* þatan R. *Saaledes skrives Ordet ogsaa f. Eks. en Gang i cod. A. M. 623 (Gísl. Um frump. ísl. t., S. 92); i cod. A. M. 655 en Gang* þatþan (*Gísl. S. 93*).

140, 3. Bꝍlþorns, *saa ændret med K. og Pfeiffer efter Codd. af SnE. (I, 46);* Bꝍlþórs R *og M.* — 3. Bestlo R. *I SnE. I, 46 skrives Navnet* Bestla *i* W, Besla *i* r, Beyzla *i* U; *i SnE. I, 244* Bestla *i* rW, Besla *i* 757, Bezla *i* U. *Efter dette Ord er i* R *først skrevet* syn, *men dette er udraderet som urigtigt.*

141, 4. 5. *Thaasen (Nord. Univ. Tskr. II, 4, S. 113) mener, at Bogstavrimet viser, at disse Linjer tilhøre en Tid, da man enda sagde* vorð. *Men dette er ikke nødvendigt; den samme Vokal kan være Rimstav i begge Linjer. Jvfr. f. Eks. Helg. Hjörv. V. 15:*

Atli ec heiti;
atall scal ec þer vera.

142, 2. raðna, *saa* R *og Udgg.*; *vel ikke* roðna? *jvfr. Guðr. II, 22.*

143, 2. 3. alfō d‴valiɴ da‴iɴ, *oc* dvergō fyr R; *ved Tegnene over Linjen betegnes, at* daiɴ *skal sættes foran* dvaliɴ. *Rask udelader* oc. — 4. 5. Asvidr | iotnom fyr *ordnet som to Linjer efter Dietrich (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 111); Udgg. skrive disse Ord som én Linje.* — 4. asvidr R; *Rask ændrer med Papirafskrr.* Alsviðr, *hvilket synes at være et mer betegnende Navn; jvfr.* inn alsvinna iotvn, *Vafþr. 1 o. fl. St., og Jotunnavnet* Fjölsviðr *i Fjölsvinnsmál.* — 5. iotnom *skrevet* iotvnō *i* R.

ęy ser *til* gildis giof;
bet*ra* er osen*nt*
en*n* se ofsóit.
Sv*a* Þvndr v*m* reist
f*yr* þioþa rꝍc,
þar h*ann* vp v*m* reis
e*r* h*ann* aptr of kom.
146. Lioþ ec þꝍ kan*n*,
er kan*n*at þioðans kona
oc man*n*zcis mꝍgr;
hialp heit*ir* eit*t*,
en*n* þ*at* þ*er* hialpa mv*n*
vi*þ* sꝍcom *oc* sorgom
oc svto*m* gorvo*ll*om.
147. Þ*at* kan*n* ec *annat*,
er þvrfo yta syn*ir*
þeir e*r* vilia lęcn*ar* liva:
. . . . .
. . . . . .
. . . .
148. Þ*at* kan*n* ec *þriþia*,
ef m*er* ve*r*þr þꝍrf micil
haptz vi*þ* mina heiptmꝍgo:
e*gg*iar ec deyfi
min*na* andscota,
bitaþ þei*m* vapn ne veler.
149. Þ*at* kan*n* ec et *fiorþa*,
ef m*er* fyrðar b*er*a
bꝍnd at boglimo*m*:
sva ec gel,
at ec ganga ma,
sprett*r* m*er* af fóto*m* fiotv*rr*,
e*n* af hꝍndo*m* hapt.
150. Þ*at* kan*n* ec it *fimta*,
ef ec se af fári scotin*n*
flein i folci vaða:
flyg*ra* h*ann* *sva* stint,
at ec stꝍdvi*g*ac,
ef ec h*ann* siónom of sec.
151. Þ*at* kan*n* ec et *setta*,
ef mic sęrir þegn
a róto*m* rás viðar,
oc þan*n* hal
e*r* mic heipta qve*þ*r,
þan*n* eta meín heldr en*n* mic.
152. Þ*at* kan*n* ec it *siaunda*,
ef ec se † havan loga
sal v*m* se*ss*mꝍgo*m*:
bren*n*rat sva breit,
at ec h*an*om biargigac,
þan*n* kan*n* ec galdr at gala.
153. Þ*at* kan*n* ec iþ *átta*,
e*r* ꝍllo*m* er
nytsamlict at ne*m*a:
hvars hatr vex
me*þ* hildings sono*m*,
þ*at* ma ec bǫta br*át*.
154. Þ*at* kan*n* ec iþ *níunda*,

145, 6. reist, *saa* R *og Udgg.; Petersen* (*Nord. Myth. S. 214*) *foreslaar* reis, *men neppe med Grund.*

146, 2. kóna R. — 3. man͞z,is R.

147, 1. annat *skrevet* II. *i* R. — *Ligesaa er i alle de følgende Vers* (*148-163*) *Ordenstallet i* R *betegnet ved det latinske Taltegn.* — 3. *Herefter antyder* R *ingen Lacune.*

148, 1. III. R; þriþia *K. M.;* it þriþia *Rask Pfeiffer.* — 5. an͞dscóta R. — 6. veler *er Flertal af* vėl, *ikke af* vǫlr. *Jfr.* beita e-n vélum. *Flertalsformen* vélir *forekommer ogsaa ellers, f. Eks. Barl. S. 137.*

149. *Jfr. Gróg. V. 10.* — 3. boglimom, *saa Eg., af* bogi; bóg limom R; bóglimom *Udgg., af* bógr.

151, 3. rás R, *en ved Stavrimet sikret Form for* hrás. *Jfr. Skírn. V. 32.*

152, 2. *Det synes underligt, at Rimvægten her hviler paa* se, *hvorved man bliver nødt til at udtale* sé havan loga, *saa at* havan *bliver tonløst; man skulde tro, at* se *maatte være tonløst og høre til Maalfyllingen her, som i* 150, 2. 155, 2. 157, 2. *Jeg formoder derfor, at der her stikker en Feil. Er* havan *en Forvanskning af* sofandom? — 3. seS mꝍgom R *i to Ord.*

153, 5. sónom R.

ef mic nǫþr *vm* stendr
at biarga fari míno a floti:
vi*nd* ec ky*rr*i
vagi á
oc svefic allan sę.

155. Þ*at* k*ann* ec iþ *tíunda*,
ef ec se tvnriþor
leica lopti a:
ec sva vinc,
at þęr villar fara
si*nn*a hei*m* hama,
si*nn*a hei*m* hvga.

156. Þ*at* k*ann* ec iþ *ellipta*,
ef ec *scal til orr*osto
leiþa langvini:
vnd*ir* randir ec gel,
enn þ*eir* m*eþ* ríki fara
heilir hildar t*il*,
heilir hildi f*ra*,
coma þ*eir* heilir hvaþan.

157. Þ*at* k*ann* ec iþ *tolpta*,
ef ec se a tre vp*p*i
vafa virgilná:
sva ec rist
oc i rv́no*m* fác,
at sa gengr gvmi
oc męlir v*iþ* mic.

158. Þ*at* k*ann* ec iþ *þrettánda*,
ef ec *scal* þegn vngan
v*er*pa vatni á:
mvnaþ h*ann* fa*ll*a,
þót*t* h*ann* i folc komi,
hníg*ra* sa hǫlr f*yr* hioro*m*.

159. Þ*at* k*ann* ec iþ *fiugrtánda*,
ef ec *sca*l fyrða liþi
telia tiva f*yr*:
asa *oc* alfa
ec ka*nn* allra skil,
fár k*ann* osnotr sva.

160. Þ*at* k*ann* ec iþ *fimtánda*,
e*r* gól þioðreyr*ir*
dv*er*gr f*yr* Dellings dvro*m*;
afl gol h*ann* asom,
enn alfom frama,
hy*gg*io Hroptaty.

161. Þ*at* k*ann* ec iþ *sextánda*,
ef ec vil ins svi*nn*a mans
hafa ged alt oc gaman:
hvgi ec hv*er*fi
huítarmri kono
oc sny ec h*enn*ar ǫllo*m* sèfa.

162. Þ*at* kann ec iþ *siautiánda*,
at mic mv*n* seint fi*rr*az
eþ manvnga man.
Lioþa þ*essa*
mvn þv Loddfafn*ir*!
lengi vanr v*era*,
þo se þ*er* goð ef þv getr,
nyt ef þv nemr,
þǫrf ef þv þi*gg*r.

154, 3. fári R. — 6. svefic R, *d. e.* svæfic *af* svæfa; *ikke af* svefja.

155, 5. þęr villar, *saa ændret med Pfeiffer;* þeir villir R *og Rask K. M. Haandskriftets Læsemaade forsvarer K. ved at forstaa* tvnriþor *om mandlige Væsener (saaledes som Hunkjønsordene* mannfýla, vábeyða *o. fl. bruges).* — 6. heim hama, *saa Rask Eg. Pfeiffer som to Ord;* heim háma R. heimhama *K. M.* — 7. heim hvga R *og Rask Eg. Pfeiffer;* heimhuga *K. M.*

156, 5. fára R.

157, 3. virgil ná R *i to Ord; saaledes ogsaa Rask.*

158, 5. kómi R. — 6. hiórom R.

159, 1. fiugrtánda, *saa og M. — Rask og K. gjengive Taltegnet* XIIII. *ved* fjórtánda. — 6. *Rimordene ere* osnotr *og* sva.

160, 2. þioð reyrir R. *Er dette Navn rigtigt? I L. 1 maa nu* þat *være Rimord, men dette er mistænkeligt, ti i alle de frgd. Vers* 147—159 *er Talordet Rimord; man skulde derfor istedenfor* þioðreyrir *vente et Navn, som begyndte med* F.

162, 4. lioþa *med liden* l *og derforan Punctum* R.

163. Þ*at* k*ann* ec iþ *át*
e*r* ec æva ke*nn*ig
mey ne ma*nn*z konǫ,
— alt e*r* betra
e*r* ei*nn* v*m* ka*nn*,
þat fylgi*r* lioða loc*om*, —
ne*ma* þei*rr*i ei*nn*i,
er mic armi ve*rr*
eþ*a* min syst*i*r se.

163, 3. kóno R. — 4. 5. 6. *(Inledn. till Háv., S. 14) ansér dis*
for senere Tillæg.

VAFÞRÚÐNISMAL.

Oþinn qvaþ:
1. „Raþ þv *mer* nv, F*rigg*!
z mic fara tiðir
vitia Vafðrvdnis;
·vitni micla
*e*þ ec *mer* a forno*m* sta*v*fo*m*
\ þ*ann* i*nn* alsvi*nn*a iotvn.“

Frigg qvaþ:
2. „Hei*m*a letia
m*un*da H*er*iaf*v*ðr
g*v*rðo*m* goða;
'iat *en*gi iotvn
· hvgða iafnra*mm*an
·m Vafðrvðni v*er*a.“

Oþinn qvaþ:
3. „Fiolþ ec fór,
olþ ec freistaða,
*v*lþ ec reynda regin;
it*t* vil ec vita,
ve Vafðrvþnis
alaky*nn*i se.“

Frigg qvaþ:
4. „Heill þv farir!
heill þv aptr kom*ir*!
heil*l* þv a si*nn*o*m* sér!
ǫþi þ*er* dvgi,
hvars þv sc*a*lt, Aldaf*v*þ*r*,
orðo*m* męla iotvn!“

5. For þa Oði*nn*
at freista orþspeci
þ*ess* ins alsvi*nn*a iotv*ns*;
at h*v*l*l*o h*ann* co*m*,
oc atti † ĺms fað*ir*,
i*nn* gecc Y*gg*r þegar.

Oþinn qvaþ:
6. „Heill þv nv, Vafðrvðn*ir*!
nv e*m* ec i h*v*ll komi*nn*
a þic sialfan sia;
hit*t* vil ec fyrst vita,
ef þv froþ*r* s*er*
eþ*a* alsviþ*r* iotv*nn*.“

Vafþrvðnir qvaþ:
7. „Hvat *er* þ*at* m*anna*,
er i míno*m* sal
v*er*pomc orði á?
vt þv ne com*ir*

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; *i* \ *fra* a ði dvgir *i 20, 2.* — *V. 18. 30, L. 4—* *. 31. 35. 37. 41. 45. 47. 51 anføres i SnE*

Overskrift vafþrvðnis mal *i* R *med rødt Blæk. Ved V. 1—20 incl. ere Overskrifterne, der angive, hvem der taler* (Oþinn qvaþ, Frigg qvaþ *og* Vafþrvðnir qvaþ), *tilsatte af mig; de mangle nu i* R.

2, 5. iafn ra*mm*ax R, a *og* x *sammenslyngede.*

3, 2. 3. *I Lighed med* 41, 2. 3. *skulde her skrives* freistaðac *og* vm reynda.

4, 2. kómir R. — 5. scalt, Aldafaþr! *er ændret;* scalt or alda faþr R. *Jeg tror, at* or *er at forklare saaledes, at Skriveren efter* scalt *begyndte paa at skrive* orðom, *men, da han havde skrevet* or, *huskede, at der først skulde staa* alda faþr; *det urigtige* or *glemte han dog at underprikke. Udgg. forstaa* or *som* „noster“, *og Guðm. Magn. ændrer derfor* orr, *M.* órr. *Men dette Ord er til Skade baade for Udtryk og Metrum.*

5, 3. inS R. — iótvns R. — 5. oc R, *ikke* er, *som Udgg. have. Jfr. f. Eks. Skírn. V. 3, L. 3 og Völund. pros. Indl.:* fvndo þeir a vazstrondo konor þriár, oc spvnno lín. — 5. ims R. *Dette Navn maa være forvansket, da Stavrim mangler, ti i L. 4 kan ikke* at *være Rimord;* Hrímnis??

6, 2. koml R.

163. Þ*at* k*ann* ec iþ *átiánda*,
e*r* ec æva ke*nn*ig
mey ne m*annz* konọ,
— alt e*r* betra
e*r* ei*nn* v*m* k*ann*,
þat fylg*ir* lioða loco*m*, —
ne*m*a þ*eir*ri ei*nn*i,
er mic armi ve*rr*
eþ*a* min syst*ir* se.

164. Nv ero Hava mál q*ve*ðin
Háva h*a*llo i
a*l*lþ*a*rf yta sono*m*,
oþ*a*rf iotna sono*m*;
hei*l*l sa er qvað!
hei*l*l sa er k*ann*!
nióti sa e*r* na*m*!
heilir þ*ei*rs hlyddo!

163, 3. kóno R. — 4. 5. 6. *Hazelius* (*Inledn. till Háv., S. 14*) *ansér disse Linjer for senere Tillæg.*

164, 4. iotna R. *Skriveren har først skrevet* yta, *men derpaa understreget dette og skrevet det rette i Margen.*

VAFÞRÚÐNISMAL.

Oþinn qvaþ:
1. „Raþ þv m*er* nv, Fr*igg*!
allz mic fara tíðir
at vitia Vafðrvdnis;
forvitni micla
qveþ ec *mer* a forno*m* stavfom
við þ*ann* i*nn* alsvi*nna* iotvn.“
Frigg qvaþ:
2. „Hei*ma* letia
ec m*un*da H*er*iafavðr
i gavrðo*m* goða;
þviat e*n*gi iotvn
ec hvgða iafnra*m*man
sem Vafðrvðni v*era*.“
Oþinn qvaþ:
3. „Fiolþ ec fór,
fiolþ ec freistaða,
fiavlþ ec reynda regin;
hit*t* vil ec vita,
hve Vafðrvþnis
salaky*nni* se.“
Frigg qvaþ:
4. „Heill þv farir!
heill þv aptr kom*ir*!
hei*ll* þv a si*nnom* sér!
ǫþi þ*er* dvgi,
hvars þv sc*alt*, Aldafavþr,
orðo*m* mǫla iotvn!“
5. For þa Oði*nn*
at freista orþspeci
þ*ess* ins alsvi*nna* iotv*ns*;
at havllo h*ann* co*m*,
oc atti † Íms faði*r*,
i*nn* gecc Y*ggr* þegar.
Oþinn qvaþ:
6. „Heill þv nv, Vafðrvðn*ir*!
nv e*m* ec i havll komi*nn*
a þic sialfan sia;
hit*t* vil ec fyrst vita,
ef þv froþ*r* s*er*
eþ*a* alsviþ*r* iotv*nn*.“
Vafþrvðnir qvaþ:
7. „Hvat e*r* þ*at* m*anna*,
er i míno*m* sal
v*er*pomc orði á?
vt þv ne com*ir*

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; *i* A *fra* a ði dvgir *i 20, 2.* — *V. 18. 30, L. 4—6. 31. 35. 37. 41. 45. 47. 51 anføres i SnE*

Overskrift vafþrvðnis mal *i* R *med rødt Blek. Ved V. 1—20 incl. ere Overskrifterne, der angive, hvem der taler* (Oþinn qvaþ, Frigg qvaþ *og* Vafþrvðnir qvaþ), *tilsatte af mig; de mangle nu i* R.

2, 5. iafn rammaɴ R, a *og* ɴ *sammenslyngede.*

3, 2. 3. *I Lighed med* 4, 2. 3. *skulde her skrives* freistaðac *og* vm reynda.

4, 2. kóm*ir* R. — 5. scalt, Aldafavþr! *maa ændret;* scalt or alda favþr R. *Jeg tror, at* or *er at forklare saaledes, at Skriveren efter* scalt *begyndte paa at skrive* orðom, *men, da han havde skrevet* or, *huskede, at der først skulde staa* alda faþr: *det urigtige* or *glemte han dog at underprikke. Udgg. forstaa* or *som* „noster“, *og Guðm. Magn. ændrer derfor* orr, *M.* órr. *Men dette Ord er til Skade baade for Udtryk og Metrum.*

5, 3. insS R. — iótvns R. — 5. *oc* R, *ikke* er, *som Udgg. have. Jfr. f. Eks. Skírn. V. 3, L. 3 og Völund. pros. Indl.:* fvndo þeir a vazstrondo konor þriár, oc spvnno lín. — 5. íms R. *Dette Navn maa være forvansket, da Stavrim mangler, ti i L. 4 kan ikke at være Rimord;* Hrímnis??

6, 2. komI R.

or*om* hæ*ll*o*m* ofra,
ne*ma* þv i*nn* snotrari s*er*."

Oþinn qvaþ:

8. „Gagnraþ*r* ec heiti,
nv e*mc* af go*n*go komi*nn*
þyrstr *til* þi*nna* sala,
laðar þvrfi
— hefi ec lengi farit —
oc þi*nna* andfanga, iotv*nn*!"

Vafþrvðnir qvaþ:

9. „Hvi þv þa, Gagnraþr,
męliz af gólfi *fyr*?
farþv i se*ss* i sal!
þa s*cal* freista,
hva*rr* fleira viti,
gestr eþ*a* i*nn* gamli þvlr."

Oþinn qvaþ:

10. „Oꝩþigr *maþr*,
e*r* *til* ꝩþigs kǫmr,
męli þarft eþ*a* þegi;
ofrmęlgi micil
hy*gg* ec at illa geti
hvei*m* er vi*þ* kaldrifiadan kǫ*mr*."

Vafþrvðnir qvaþ:

11. „Segþv m*er*, Gagnraþr,
a*ll*z þv a gólfi vill
þins v*m* freista f*ra*ma:
hve sa hestr heit*ir*,
er hv*er*ian dregr
dag of drot*t*mꝩgo?"

Oþinn qvaþ:

12. „Scinfaxi heit*ir*,
e*r* i*nn* scira dregr
dag vm drot*t*mꝩgo;
hesta beztr
þycc*ir* h*ann* m*eþ* Hreiðgot*om*,
ęy lys*ir* mꝩn af mari."

Vafþrvðnir qvaþ:

13. „Segdv þ*at*, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa iór heit*ir*,
e*r* ꝩsta*n* dregr
not*t* of nyt regin?"

Oþinn qvaþ:

14. „Hrímfaxi heit*ir*,

7, 5. orom R, *har lang Vokal i første Stavelse; jvfr. Gísl. Um frump. ísl. t., S. 201; Oldnord. Forml. § 118, 13*). *SnE. I, 502 danner* óra *Helrim med* stórum. — 5. ofra R, = áfrá?

8, 1. Gagnraþr R *her og ellers. Navnet bør, som jeg tror, forklares: „Den som raader for Seier"; jvfr.* ráða gagni, *s. Ól. k. e. helga, Chria 1853, Cap. 24, V. 1. Rask forklarer:* „getspakr at gagni"; *Andre: „Den, som giver gavnlige Raad". Derimod staar blandt Óðins heiti i* A (*SnE. II, 472*) *og* 757 (*SnE. II, 555*) Gangráðr, *hvilket Rask og Bergm. optage i Vafþr.* — 5. *Interpunctionen efter Bergm.; M. sætter intet Tegn efter* þvrfi *og Komma efter* farit.

10. *Weinhold* (*Altnord. Leben, S. 346*) *mener, at dette Vers ikke hører hjemme her, men at der her har staat et andet Vers, hvis Indhold rimelig har stemt overens med Þrymskv. V. 10. Men det er neppe nødvendigt at antage dette; Lüning: „Odin antwortet mit der bescheidenheit eines armen wanderers; der wirth soll erst erproben, ob der gast etwas tüchtiges* (þarft) *vorzubringen vermag." Jvfr. ogsaa Bergmann Poëm. Isl., S. 252.* — 4. mícil R.

11, 6. of, *saa ændret med Rask M.;* oc R.

12. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56.* — 5. Hreiðgotom, *saa ændret for Stavrimets Skyld efter Formodning af R. Keyser og af K. Müllenhoff* (*Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. XII, 260*); *jvfr. oldeng.* Hréðgotum, Hræda here *og oldn.* Hreiðarr, Hreiðmarr. *Se og Munch i Norskt Maanedskr. III, 271 f.* — reiðgotom R. hesta beztr þyccir | hann meþ Reiðgotom *Rask M.;* reiðgotum (*Heste*) *K.* — 6. lys*ir* mán R.

13, 2. 3. *Disse Linjer ikke skrevne i* R, *der dog efter* gagnraþr *har en Hage, som betegner „etc."* — 6. of, *saa ændret med Rask M.;* oc R.

14. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56.*

er hv*er*ia dregr
nott of nyt regin;
meldropa fellir *hann*
morgin hv*er*n,
þaðan kǫmr dǫ*gg* v*m* dala."

Vafþrvðnir qvaþ:

15. „Segðv þ*at*, G*agnraþr*,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sv á heit*ir*,
er deilir m*eþ* iotna sono*m*
grvnd *oc* meþ goðom?"

Oþinn qvaþ:

16. „Ifing heit*ir* á,
er deilir m*eþ* iotna sono*m*
grvnd *oc* m*eþ* goðo*m*;
opin re*nna*
ho*n* *sc*al vm aldrdaga,
v*er*þrat *íss* a á."

Vafþrvðnir qvaþ:

17. „Segðv þ*at*, G*agnraþr*,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa vǫllr heit*ir*,
er finn*az* vigi at
Svrtr *oc* in svaso goð?"

Oþinn qvaþ:

18. „Vigriþ*r* heit*ir* vollr,
er finn*az* vigi at
Svrtr *oc* in svaso goð;
hvndraþ rasta
h*ann* er a hv*er*ian veg,
sa er þei*m* vollr vitaþr."

Vafþrvðnir qvaþ:

19. „Froþ*r* ertv nv gestr,
far þv a becc iotvns
oc melo*m*c i se*ss*i saman!
hǫfði veðia
við *sc*olom hǫllo i,
gestr! v*m* geðspeki."

Capitvlvm.

Oþinn qvaþ:

20. „Segðv þ*at* iþ eina,
ef þit*t* ǫþi dvg*ir*
oc þv, Vafþrvðn*ir*, vit*ir*:
hvaþa*n* iorð v*m* com
eþ*a* vp*p*himi*nn*
fyrst? i*nn* froþi iotv*nn*!"

Vafþrvðnir qvaþ:

21. „Ór Ymis holdi

14, 3. of, *saa ændret;* oc R. — 4. mel drópa R. *At* mél *har lang Vokal, viser isl.* mjel *og dansk:* Mile. *Dette stemmer med Grimms Sammenligning med oldeng.* midl, *Bidsel* (*Andr. u. Elene, S. 164*).

15, 2. 3. *Ikke skrevne i* R, *der efter* g. *har en Hage, som betegner „etc."* — 4. *Under* á *er i* R *sat en krum Hage, som gaar skraa opad fra venstre til høire. Har Skriveren her kanske villet betegne* u-*Omlyden af* á, *der i andre gamle Hskrr. betegnes bl. a. ved en Sammenslyngning af* a *og* o?

16, 2. iotna, *saa* R; *først er skrevet* alda, *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt og over Linjen er skrevet* io *og i Margen* iotna. — 4. 5. opin renna hon scal | vm a. *Udgg.* — 5. aldr daga R *i to Ord, saa og Rask.*

17, 2. 3. *Af disse Linjer er i* R *kun skrevet* a. (*d. e.* allz), *men derefter staar en Hage, som betegner „etc."*

18. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. I, 198 i* rW, *uden at det Digt, hvoraf det er taget, nævnes. Ogsaa findes en prosaisk Gjengivelse deraf SnE. I, 188. 190, hvor* U *urigtig skriver* Vigriþinn *for* Vigriþr, *som* rW *have.* — 4. hvnðraþ R.

Overskriften capitvlvm *med rødligt Blæk i* R, *nu næsten udslidt. Der staar ikke:* gátur Vafþrúðnis.

20, 1. *I* Segðv R *er* S'*en større end de almindelige store Begyndelsesbogstaver.* — 2. ǫþi R; æði A, *hvis Tekst af Digtet begynder med dette Ord.* — 3. oc R; æ. A, *d. e.* æða. — 5. vp himi̅ R; vpp himin*n* A. — 6. i*n* R; hin*n* A.

21. *Fra og med dette Vers til Enden*

var iorð v*m* scꜹrpvð,
e*n* or beino*m* biorg,
himi*nn* or hꜹsi
i*ns* h*r*imkalda iotvns,
e*nn* or sveita sior."
Oþinn qvaþ:
22. „Segðv þ*at* *annat*,
ef þitt ęþi dvgir
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvada*n* máni v*m* ko*m*,
sa er fe*rr* me*nn* yf*ir*,
eþ*a* sol iþ sama?"
Vafþrvðnir qvaþ:
23. „Mvndilfǫri heit*ir*,
h*ann* e*r* Mána faþ*ir*
oc *sva* Solar iþ sama;
himi*n* hv*er*fa
þꜹ sc*o*lo hv*er*ian dag
ꜹldo*m* at ártali."
Oþinn qvaþ:
24. „Segðv þ*at* iþ *þriþia*,
a*llz* þic svi*nnan* qv*e*þa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaðan dagr v*m* co*m*,
sa e*r* fe*rr* d*r*ot yf*ir*,
eþ*a* not*t* meþ niðo*m*?"
Vafþrvðnir qvaþ:
25. „Delli*n*gr heit*ir*,
h*ann* e*r* Dags faþ*ir*,
e*nn* Not*t* v*ar* Nꜹrvi borin;
ny *oc* niþ
scopo nyt regin
ꜹldo*m* at artali."
Oþinn qvaþ:
26. „Segðv þ*at* iþ *fiorþa*,
a*llz* þ*ic* f*roþan* qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaða*n* vetr v*m* com
eþ*a* varmt svmar
fyrst me*þ* f*r*oþ regin?"
Vafþrvðnir qvaþ:
27. „Vindsvalr h*eitir*,

---

er i **R** *og* **A** *den Talendes Navn angivet i Margen ved Bogstaverne* V. q. *eller* O. q.; *dog er ved enkelte Vers én Bogstav eller begge bortskaarne ved Indbindingen.*

21. *Jfr. Grímn. V. 40.* — 4. him̄ **R A**. — 5. iótvns **R**.

22, 1. annat *skrevet* ·II· *i* **RA**. *Ligesaa er i de følgende Vers i Odins Spørsmaal Ordenstallet betegnet ved det latinske Taltegn i* **R A**. — 2. 3. e. þ. ę. d. *oc* þ. v. **R**, *og derefter en Hage, som betegner „etc."*; e. þ. e. d. **A**. — 4. *vm* **R**; of **A**. — 5. sa *ær* **A**; *sva* at **R**. *Jfr.* 24, 5 *og* 36, 5. — 6. iþ **R**; hit **A**. *Saa og almindelig ellers i* **A**.

23. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56.* — 1. Mvndil | fǫri **R**; Mvndilfæri **A**; *i SnE. I, 56* Mvndilfæ̊ri r (*Ungers Afskrift*), Mundilfari **W**, Mundilferi **U**; *i SnE. I, 330* Mundilfæri r, Mundilfari **W** 787, Mundilfeti **U**; *i Flat. I, 24* Mundilfari. *Samme Vokalskifte finder Sted i Navnet* Svaðilfǫri r (*SnE. I, 136*), Svaðilfari **W**, Svaðilferi **U**. — 6. ár tali **R** (ar *written above*); alldtali **A**.

24, 3. *Denne Linje er i* **R** *her skreven*: *oc* þ. v. v; *ved alle de følgende Vers er Linjen slet ikke skreven, kun V. 36 begynder i* **R** *saaledes:* Segðv þat iþ *IX.* a þ. s. q. e. hvadan, *o. s. v. Dette* e. *skal kanske snarere læses* ef, *end* eða; *og mulig er* ef *det rette i V. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36; Skriveren kunde i V. 24 urigtig have gjentaget* oc *fra V. 20. 22.* **A** *har* 24, 3 *saaledes:* æ. þv váfþrvðnir vitir, *hvor* æ. *af Skriveren vistnok er ment som* æða; *ved alle følgende Vers er Linjen slet ikke skreven.* — 5. sa er **R**; sa ær **A**. — 5. drott **A**; d*r*ot **R**.

25. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 54.* — 1. Dellingr, *saa* **R A** r **W**; *kun* **U** *har urigtig* Doglingr. *Navnet kommer ikke af* dagr, *men af et Adj.* dallr = *oldeng.* deall (*superbus, clarus*), *hvoraf* Dalla, Heimdallr, Mardöll. — 3. not*t* **A**; not **R**. — 3. nꜹrvi **R**; nǫrvi **A**. *I SnE. I, 54 lyder Navnet i Nomin.* Norvi eða Narfi, **U**: Nori. *Jfr. Alv. V. 29, L. 5.* — 6. artali **R A**.

26, 2. 3. a. þ. f. **R A**, *og derefter i* **R** *en Hage, som betegner „etc."* — 6. me*þ* **R**; vm **A**.

hann *er* Vet*rar* faþ*ir*,
enn Svasvþr Svmars;
. . . .
. . . .
. . . .“

Oþinn qvaþ:

28. „Segdv *þat* iþ *fimta*,
allz þic *froþan* qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hv*err* † asa ellztr
eþa Ymis niðia
yrþi i ardaga?“

Vafþrvðnir qvaþ:

29. „Orófi vet*ra*,
aþ*r* v*ę*r*i* iorþ *vm* scopvþ,
þa v*ar* Be*r*gelm*ir* bor*inn*;
Þrvdgelm*ir*
var þ*ess* faðir,
enn Avrgelm*ir* afi.“

Oþinn qvaþ:

30. „Segðv *þat* it *setta*,
allz þic *svinnan* qv*eþa*,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaþ*an* Avrgelm*ir* co*m*

---

27. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 82.* — 3. Svasvþr *har lang Vokal i første Stavelse.* — svmarS R. — *Hverken* R *eller* A *antyde herefter nogen Lacune. Flere Papirsafskrr. og alle Udgg. indskyde*:

ár of bæði þau
skulu ey fara,
unz rjúfask regin.

Jeg formoder, at vi have en prosaisk Gjengivelse af de tabte Verslinjer i følgende Ord i SnE.: ... Vindsvalr, hann er Vásaðar son, ok váru þeir áttungar grimmir ok svalbrjóstaðir, ok hefir Vetr þeirra skaplyndi. *Verslinjerne kunne kanske have havt omtrent følgende Form:*

Vindsvals faðir
var Vásuðr of heitinn,
öll er sú ætt til ötul.

28, 2. a. þ. f. R *og derefter en Hage, som betegner „etc.“*; a. þ. f. k. A. — 4. asa, *saa* RA *og alle Udgg.* — *Jeg tror, at dette Ord maa være feilagtigt: naar Vavthrudner ikke i sit Svar gjør Rede for, hvem der først blev til af Æserne, saa kan Odin ikke have spurt derom. Bergmann* (*Poëmes Isl. 296*), *som er den eneste, der gjør nogen Bemærkning ved dette Sted, siger, at Vavthrudner alene svarer paa det sidste Spørsmaal, som vedrører ham nærmere, fordi han selv er af Jotunæt. Men Vavthrudner kan ikke svare paa, hvad ham mest lyster; det er her en Kamp paa Liv og Død, hvor Svar maa følge paa hvert Spørsmaal. Heller ikke kan Ordene, som de staa i Hskrr. og Udgg., oversættes: Hvem blev først til i Tidens Ophav, var det en af Æserne eller en af Ymers Ætlinger?* — *Jeg tror, at* asa *bør ændres til* iotna. *Jfr.*

Vafþr. 6: hitt vil ec fyrst vita,
ef þv froþr ser
eþa alsviþr iotvnn;
Vafþr. 34: hvat þv fyrst vm mant
eþa fremst vm veitzt;
Lokas. 64: Kvað ec fyr asom,
qvaþ ec fyr asa sonom.

Mindre rimeligt synes det mig at ændre:

hverr allra elstr
Ymis niðia.

— 6. ardaga R; arðaga A.

29, 1-3. *Jfr.* 35, 1-3. — 1. Orófi A; Órofi (*eller* Orófi?) R. — 2. vm, *saa* A; *mangler i* R. — scópvþ R. — 3. var *mangler i* A. — 3. A *skriver i to Ord* bær gælmir (*derimod i V. 35 i ét Ord*). *Den første Del af Navnet er dog vist* berg. — 3. borī R; borinn A. — 6. a̸rgelmir R *her og i næste Vers. Med* a̸ *skrives Navnet ogsaa i* A, *og med* a̸ *eller* au, *saavidt jeg véd, i alle Hskrr. af SnE., endog i dem, som ikke pleie at skrive* a̸ *for* ǫ *eller* ö, *navnlig sikkert i* rUA 757 leß; *vi maa derfor her antage* a̸ *for den ægte Tvelyd.*

30, 2. a. þ. s. q. R; a. þ. f. k. A. — 4-6 *ogsaa i SnE.* (*I, 44*) rW, *indledet med Ordene*: En hér segir svá Vafþroðnir jötunn (r *lægger urigtig til*: þá spurði Gangleri).

hv*er*s þ*eir* 'ro kyns *er* ko*ma*;
erat *maþr sva* goþr,
at galli ne fylgi,
ne sva illr, at einvge dvge.
134. Raðo*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at háro*m* þvl
hlęþv aldregi,
opt *er* got*t* þ*at* er gamlir q*v*e*þa*;
opt or scavrpo*m* belg
scilin orð *coma*,
þei*m* er hangir m*eþ* hám
oc sko*l*lir m*eþ* scrám
oc váf*ir* m*eþ* vilmogo*m*.
135. Raðo*m*c þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
gest þv ne geyia
ne a grind hrǫkir,
get þv válo*þ*o*m* vel.
136. Ra*m*t *er* þ*at* tre
er riþa *scal*
avllo*m* at vpploki;
bá*r*g þv gef,
eþa þ*at* biðia mvn þer
lęs hv*er*s a liðo.
137. Raþo*mc* þ*er*, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv avl dreck*ir*,
kios þv þ*er* iarðar megi*n*,
þ*v*iat iorð tecr við avlþri,
enn eldr vid sótto*m*,
eik viþ abbindi,
ax við fiolkyngi,
havll v*iþ* hýrogi,
heipto*m* *scal* mána q*v*eþia,
beiti v*iþ* bitsótto*m*
enn v*iþ* bavlvi rvnar,
fold *scal* v*iþ* floði *taca*.

---

138. Vęit ec at ec hecc
vindga meiði a
nętr a*l*lar nío,
geiri vndaþr
oc gef*inn* Oðni,

134, 1-4. *Disse Linjer udelades af M.* — 10. hám, *saa* R *og Rask; efter Eg. af* há, *Skind.* ham *K. M.* — 12. vilmógom R.

135, 6. hrǫkir R *d. e.* hrekir. — 7. válóþom R. — 7. *Efter denne Linje optager K. af Papirafskrr.:* þeir munu líkn þér lesa.

136, 5. mvn R. — 6. hverg R.

137, 4. *Istedenfor denne Linje har K. efter Papirafskrr. følgende Linjer:* þér skulu nýt ef nemr, | góð ef þú getr, | þörf, sem þú þiggr, | holl ef þú hefir vel, *og begynder et nyt Vers med* Hvars. — 5. ávl R. — 5. dreckir, *saa* R, *ikke* dreckr, *som Udgg. have;* ir *er her, som almindelig, betegnet ved en Krølle, der efter Konsonanten* k *ikke i dette Haandskrift kan betegne blot* r. *Jeg har ikke vovet at ændre denne Form, ti Konjunctiv i en Sætning, der begynder med et ubestemt Relativ, findes ogsaa i Sigrdr. V. 35:*

þat ræð ek þér it tíunda,
at þú trúir aldregi
várum vargdropa,
hvers þú ert bróður bani
eða hafir þú feldan föður;

hvilket Sted rigtignok kun er bevaret i senere Papirafskrifter. Jfr. ogsaa Háv. 126, 8. 9; *Háv.* 163, 8. 9; ef *med Konj. og Ind.*

138, 1. Vęit *er i* R *skrevet med meget større Begyndelsesbogstav end almindelig, dog med sort Blæk, og begynder en ny Linje, uagtet den frgd. ikke er beskreven fuldt ud; Skriveren af* R *har altsaa villet betegne, at her et nyt Afsnit begynder. Papirafskrr. give dette Afsnit Overskriften* Rúnatalsþáttr Óðins, *saa og Rask K., eller* Rúnaþáttr Óðins *eller* Rúnacapitule. — 2. *Munch (Det norske Folks Historie I, 211 og Nordmændenes ældste Gude-*

sialfr sialfom mer,
a þeim meiþi,
er mangi veit,
hvers hann af rótom renn.

139. Við hleifi mic seldo
ne viþ hornigi,
nysta ec ñiþr,
nam ec vp rýnar,
ǫpandi nam,
fęll' ec aptr þaðan.

140. Fimbvllióð nío
nam ec af enom fregia syni
Bǫlþorns Bestlo fǫdvr;
oc ec dryc of gat
ens dyra miaðar
ǫsinn Oðreri.

141. Þa nam ec frǫvaz
oc froþr vera
oc vaxa oc vel hafaz;
orð mer af orði
orz leitaði,
verc mer af verki
vercs leitaþi.

142. Rvnar mvnt þv finna
oc raðna stafi,
mioc stóra stafi,
mioc stinna stafi,
er fáþi fimbvlþvlr
oc gorðo ginnregin
oc reist hroptr rǫgna.

143. Oþinn meþ asom,
enn fyr alfom Dainn,
Dvalinn oc dvergom fyr,
Asvidr
iotnom fyr,
ec reist sialfr svmar.

144. Veiztv hve rista scal?
veiztv hve raþa scal?
veiztv hve fá scal?
veiztv hve freista scal?
veiztv hve bidia scal?
veiztv hve blóta scal?
veiztv hve senda scal?
veiztv hve soa scal?

145. Betra er obeþit
enn se ofblotiþ,

---

og Helte-Sagn, S. 10) *vil heller læse* Vindga meiði (= Vinga meiði). *Men sammenlign* vindga meiði, *det vindige Træ, med Hamð. 17:* vargtre vindcǫld, *de vildkolde Galger* (= *oldsaks.* waragtreo). — 6. sialfr *er skrevet til over Linjen i* R *og Hage sat mellem* Oðni *og* sialfom, *hvor det skal indføies.*

139, 2. hórni | gi R. — 6. fęll, *saa* R, *ikke* föll. — 6. þaðan, *saa ændret;* þatan R. *Saaledes skrives Ordet ogsaa f. Eks. en Gang i cod. A. M. 623* (*Gísl. Um frump. ísl. t., S. 92*); *i cod. A. M. 655 en Gang* þatþan (*Gísl. S. 93*).

140, 3. Bǫlþorns, *saa ændret med K. og Pfeiffer efter Codd. af SnE.* (*I, 46*); Bǫlþórs R *og M.* — 3. Bestlo R. *I SnE. I, 46 skrives Navnet* Bestla *i* W, Besla *i* r, Beysla *i* U; *i SnE. I, 244* Bestla *i* rW, Besla *i* 757, Besla *i* U. *Efter dette Ord er i* R *først skrevet* syn, *men dette er udraderet som urigtigt.*

141, 4. 5. *Thaasen* (*Nord. Univ. Tskr. II, 4, S. 113*) *mener, at Bogstavrimet viser, at disse Linjer tilhøre en Tid, da man enda sagde* vorð. *Men dette er ikke nødvendigt; den samme Vokal kan være Rimstav i begge Linjer. Jvfr. f. Eks. Helg. Hjörv. V. 15:*

Atli ec heiti;
atall scal ec þer vera.

142, 2. raðna, *saa* R *og Udgg.*; *vel ikke* roðna? *jvfr. Guðr. II, 22.*

143, 2. 3. alfō dvalix dain, *oc* dvergō fyr R; *ved Tegnene over Linjen betegnes, at* dain *skal sættes foran* dvalin. *Rask udelader* oc. — 4. 5. Asvidr | iotnom fyr *ordnet som to Linjer efter Dietrich* (*Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 111*); *Udgg. skrive disse Ord som én Linje.* — 4. asvidr R; *Rask ændrer med Papirafskrr.* Alsviðr, *hvilket synes at være et mer betegnende Navn; jvfr.* inn alsvinna iotvn, *Vafþr. 1 o. fl. St.*, *og Jotunnavnet* Fjölsviðr *i Fjölsvinnsmál.* — 5. iotnom *skrevet* iotvnō *i* R.

oc riþa vigi fra,
sitia meirr vm sáttir saman."
Oþinn qvaþ:
42. „Segþv þ*at* iþ *tolpta*,
hvi þv tiva ravc
avll, Vafðrvðn*ir*, vit*ir*?
fra iotna rvnom
oc allra goða
seg*ir* þv iþ san*n*asta,
inn alsvin*n*i iotv*nn*!"
Vafþrvðnir qvaþ:
43. „Fra iotna rvno*m*
oc allra goða
ec ka*nn* segia sat*t*,
þ*v*iat hv*ern* hefi ec
hei*m* vm komit:
nio ko*m* ec hei*ma*,
fyr niflhel neðan,
hinig deyia or helio halir."
Oþinn qvaþ:
44. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvat lif*ir* ma*nna*,
þa e*r* in*n* męra liþ*r*
fi*m*bvlvetr meþ firo*m*?"
Vafþrvðnir qvaþ:
45. „Lif *oc* Leifþrasir,
en*n* þav leynaz mvno
i holti Hoddmimis;
morgindav*gg*var
ðav ser at mat hafa,
enn þ*a*ð*a*n af aldir alaz."
Oþinn qvaþ:
46. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvaðan cǫ*m*r sol
a *inn* sletta him*in*,
þa er þ*essa* hef*ir* Fenrir farit?"
Vafþrvðnir qvaþ:
47. „Eina dott*vr*
ber*r* Alfravðvll,
aþ*r* h*ana* Fenr*ir* fari;

— 5. *Herefter indskyde Papirafskrr. og med dem K. Rask følgende Linjer:*
öl með ásum drekka
ok seðjask Sæhrímni.
Deres Uægthed har Bergmann først udtalt.

42, 1. þat *mangler i* A. — 6. segir þv R; sægir þv A. *Læsemaaden* segþv *er aldeles uhjemlet og, som Bergm. har paavist, meningsløs.*

43, 5. vm R; of A. — 6-8. *Jfr. SnE I, 38:* vándir menn fara til Heljar ok þaðan í Niflhel (niflheim U); þat er niðr í inn níunda heim. — 6. *Jeg har med R. Keyser sat Komma efter* heima; *Udgg. interpungere her ikke.* — 7. fyr R; f A, *og saaledes stadig i dette Hskr.* — 8. hinig R; hinnig A. *Den sidste Form er den oprindelige.*

44, 1. Fiolþ R; Fiavld A. — 2. freistaþac R; fræistaða A. — 3. vm *mangler i* R; of A. — 5. inn R; hin A. — *I de flgd. Vers, som begynde med de samme 3 Linjer, ere L. 1. 2 ikke skrevne fuldt ud i* RA, *Lin. 3 aldeles ikke skreven.*

45. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 202), uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt.* — 1. leifþrasir ArW; lifðrasir R; lifþræser U. — 2. enn þav, *saa alle Hskrr. undtagen* U: er þar. — mvno, *saa alle Hskrr., undtagen* U: meyiar. — 3. holti hoddmimis RrW; holldi hoddmímis A; mimis holldi U. — 4. davggvar RArW; davggva U. — 5. ser RA; er r; *mangler i* W. — U *har for hele denne Linje kun* þær. — 6. enn þaðan ArW; þaðan R. — U *har denne Linje saaledes:* ok þar vm alldr alas.

46, 6. þa ær A; þa þa er R.

47. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 204) uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt. L. 4—6 ogsaa anførte ved Gjennemgaaelse af Navne paa Guderne i et Hskr. af Skáldskpm.* leβ (*SnE. II, 591*). — 2. alfravðvll (alfrǫðull) *alle Hskrr., undtagen* r: alfrǫðul. — 3. hana RArW; henni U.

sv *scal* riða,
þa er regin deyia,
modvr bra*v*tir męr."
Oþinn qvaþ:
48. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hv*er*iar 'ro þęr meyiar,
ęr liþa mar yf*ir*,
frodgediaþar fara?"
Vafþrvðnir qvaþ:
49. „Þriar þioðár
falla þorp yf*ir*
meyia Ma*v*gþrasi*ss*;
hamingior einár
þęr er i he*imi* ero,
þo þęr meþ iotno*m* alaz."
Oþinn qvaþ:
50. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ oc vm reynda regin:
hv*er*ir raþa ęsir
eigno*m* goða,
þa er slocnar Svrta logi?"

Vafþrvðnir qvaþ:
51. „Viþa*rr* *oc* Vali
by*gg*ia vé goða,
þa e*r* slocnar Svrta logi;
Móþi *oc* Magni
*sc*olo Miollni hafa
Vingnis at vigþroti."
Oþinn qvaþ:
52. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvat v*er*þ*r* Oðni
at aldrlagi,
þa er vm rivfaz regin?"
Vafþrvðnir qvaþ:
53. „Vlfr gleypa mvn
Aldafa*v*þ*r*,
þ*ess* mvn Viþa*rr* reca;
kalda kiapta
h*ann* klyfia mvn
vitnis vigi at."
Oþinn qvaþ:
54. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,

— 4-6. *Disse Linjer har* U *saaledes:* sv mvn renna eða riþa regin bra*v*tir mær. — 4. riða RArW; renna le*β*. — 5. þa er RAle*β*; er rW. — 6. modvr RrW; móð*ar* A. le*β* *har denne Linje saaledes:* M̊ b^r. m.

48, 5. *Udgg. interpungere ikke efter* yfir. — liþa *kan kun være 3 Ps. Plur. Præs. Ind. og* fara *tager jeg heller som sideordnet dermed, end med Eg. som Gen. af* fǫr.

49, 1. þioðár R (*eller:* þioð ár) *og* A. *Jeg construerer:* þriar þioðár falla yfir Ma*v*gþrasis meyia þorp. – þioðar *K. Rask* (*som Flertal af* þioð). *Men herimod strider* falla. — 1. 2. *Udgg. dele:* þ. þ. falla | þorp yfir. — 3. ma*v*gþrasiS R; ma*v*gþrasis A. — 5. þær ær A; þeirra R *og Udgg.*

51. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 202*), *uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt.* — 1. váli, *saaledes, som det synes,* R *med Streg over* a'*en. Navnet har maaske lang Vokal i første Stavelse, da* W *en Gang skriver i Gen.* Vaala (*SnE. I, 120*) *og* r *en Gang* Voli (*SnE. 554*). — 2. *For* goða *har* U gvþa. — 3. slocnar RAU; sortnar r. — 3. *For* Svrta *har* U Svarta. — 4. *For* Móþi *har* r Megi. — 5. miollni *i alle Hskrr. med to* l'*er, undtagen i* r, *der her har Navnet med én* l, *men ellers med to* l'*er.* — 6. vingnis at vigþroti ArW; vignigs synir at vigroþi U; ok (o *er utydelig; først synes der at have været skrevet* uk) visa at vigþroti R *og Udgg.*

52, 5. alldr lagi A; aldrelagi R (*ikke* aldrslagi), *dog er* e, *som det synes, underprikket og derved betegnet som urigtig.* — 6. vm *mangler i* R; of A. *Jfr. Grímn. V. 4, L. 6.*

53. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 192.* — 2. alda fa*v*þr R; allda fa*v*ð*ur* A. — 3. viþar R; uíðar A. — 3. reca RA *maa udtales som* vreca. — 6. uitnis A; vingnis R.

fiolþ ec vm reynda regin:
hvat m*ę*l*ti* Oðin*n*,
aþ*r* a bal stigi,
sialfr i eyra syni?"
Vafþrvðnir qvaþ:
55. „Ey ma*nn*e þ*at* veit,
hv*at* þv i ardaga
sagd*ir* i eyra syni;
feigo*m* mvn*n*i
m*ę*l*ta* ec mina forna stafi
oc v*m* ragnarꝛc.
Nv ec v*iþ* Oðin deildac
mina orþspeci,
þv ert ę visastr vera."

54, 4-6. *I Heiðr. s. (Fas. I, 487; Pet. Udg. S. 43) fremsættes Spørsmaalet i følgende Form:*

hvat mælti Óðinn
í eyra Baldri,
áðr hann var á bál borinn?

— 6. sialfr R; *ok* sialfr A.

55, 1. maꝛe R, *ikke* manns; man*n*i A. — 2. ardaga RA *i ét Ord.* — 4. 5. f. m. męlta ec | mina f. st. *Rask M.* — 5. ec mina R; sek um mina A. — 6. v*m* R; of A. — rꝛc R. — 7. RA *har* Nv *med stor* N *og derforan Punctum;* R *har i Randen ud for dette Ord* V. q. — 7. v*iþ* R; uit A. — 7. deildac R; dæilldag A. — 9. vera *Gen. pl. af* verr; *ikke Infin.*

GRIMNISMÁL.

Synir Hravdvngs konungs.

Hravdvngr *konungr* atti tva sono, het *annarr* Agn*arr*, en *annarr* Geirravþr. Agn*arr* var *tío* vetra, *enn* Geir*ra*vdr *átta* vetra. Þ*eir* ręro tveir a bati með dorgar sinar at smafisci. Vindr rac þa i haf vt. I natmyrk*ri* brvto þ*eir* við land *oc* gengo vp, fvndo cotbónda einn; þar *voro* þ*eir* vm vetri*nn*. Kerling fostraþi Agnar, *enn* karl fostraþi Geir*r*oð oc kendi hanom rað. At vári fec*c* karl þei*m* scip. En*n* er þav kerling leiddo þa *til* strandar, þa męl*ti* karl einmęli við Geir*rav*d. Þ*eir* fengo byr *oc* q*v*omo *til* stavdva fadvr sins. Geir*r*oþ*r* *var* fram i scipi; h*ann* hliópvp a land, *enn* hr*att* ýt scipino, *oc* męl*ti*: „Farþv nv þar er smyl hafi þic!" Scipit rac i haf vt. *Enn* Geir*r*oðr gek vp*p* *til* bǫiar, ha*nom* var þ*ar* vel fagnat; enn fa*þir* hans v*ar* þa andaþ*r*. Var þa Geirravðr *til* kon*ungs* tękin*n*, *oc* varð *maþr* agętr.

Dette Digt findes i sin Helhed baade i R *og* A. — *V. 11—15. 18—20. 23. 24. 29. 34—36. 40. 41. 43. 44. 46—48. (49. 50. 54,) anføres ogsaa i SnE.*

Navnet grimnis mal *er i* R *og* A *skrevet ved V. 1 med rødt Blæk; i* R *er det nu meget afbleget og næsten ulæseligt. Under dette Navn nævnes ogsaa Digtet i SnE. ved Anførsel af V. 23 (her ikke i* U*). 24. 36 (I, 130. 88. 118.* „i Grimnismálum"). *V. 44 indledes i SnE. (I, 132) i r* W *med Ordene:* svá er hér sagt i orðum sjálfra ásanna; *V. 46 (I, 84) med Ordene:* enn hefir hann (Óðinn) nefnst á fleiri vega, þá er hann var kominn til Geirröðar (geirraþar U) konungs (U *tilføier:* segir hann sva). *Om de øvrige Vers af dette Digt, som anføres i SnE., siges det ikke der, til hvilket Digt de høre.* — *Jeg skriver med Rask Eg. o. fl.* Grímnir *med lang Vokal og forklarer Navnet af* grima; *M. o. fl. skrive* Grimnir *og forklare det af* grimmr. — *Den prosaiske Indledning har i* R *følgende med rødt Blæk skrevne Overskrift:* sa. hravdvgs k's, *hvis jeg ellers læser de nu meget afblegede og næsten ulæselige Træk rigtig; i* A *med rødt Blæk:* fra hravðvngi konvngi. *Baade* R *og* A *skrive Kongens Navn med* v, *og med* v *eller* av *eller* au *skrives dette Navn i alle Hskrr., hvor det forekommer; det rette er altsaa* Hrauðungr, *ikke* Hröðungr.

2. 3. en annarr geirravþr R; enn annar s. geirrǫðr A. — 5. dorgar R; dorg*ir* A. — 7. 8. I nat myrk*ri* brvto þeir við land. R; þ*eir* bratu i nátt myrk*ri* *við* land A. — 9. eins A; ein R. — 10-12. enn karl fostraði geirrǫð *ok* kendi hanom rað A; en karl geirroð R. — 13. þav kerling, *saa* RA. *I* R *var først skrevet* kerling þav *men ved Skraastreg og Prik over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet.* — 14. strandar R; skips A. — 16. qvomo R; komv A. — fǫðor A; fadvrs R, „*fejlskrevet paa Grund af det paafølgende* s *i* sins" (*M.*). — 19. 20. Far þv nv þ*ar* A; Farþv þar R. — 21. i haf A, *mangler i* R. — gekk upp A; gek vt R. — 22. bǫiar R; bǿia A. — v*ar* þ*ar* vel A; var vel R. — 23. 24. enn faðir hans v*ar* þa andaðr A; þa v*ar* faþir hans andaþr R. — 24. Var þa geirravðr R; Geirrǫðr v*ar* þa A. —

Oþi*nn* *oc* F*rigg* sato i Hliþsciálfo *oc* sa v*m* heima alla. Odi*nn* m*ę*l*ti*: „Sér þv Agnar fost*ra* þi*nn*, hvar h*ann* elr born við gygi i hellino*m*? En*n* Geir*r*o*þr* fost*ri* mi*nn* er k*onung*r *oc* sitr nv at landi.“ Fri*gg* *segir*: „H*ann* er maþniþingr sa, at h*ann* q*v*elr gesti sina, ef h*anom* þiccia of marg*ir* co*ma*.“ Oþi*nn* *segir*, at þ*at* er in mesta lygi; þ*ǫ* vedia v*m* þ*e*tta mál. Fri*gg* sendi escimey sina Fvllo *til* Geir*r*oðar. Hon bad k*onung* varaz, at eigi f*yr*ger*þ*i h*anom* fiolkvnnigr *maþr* sa er þar v*ar* komi*nn* i l*and*; *oc* sagdi þ*at* marc á, at engi hvndr v*ar* sva olmr, at á h*ann* mundi hl*ǫ*pa. Enn þ*at* v*ar* i*nn* mesti hegomi, at Geir*r*o*þr* k*onung*r v*ę*ri eigi matgo*þr*; *oc* þo l*ę*tr h*ann* handtaca þ*ann* m*ann*, er eigi vildo hvndar a ráða. Sa v*ar* i feldi blám *oc* nefndiz G*rímnir* *oc* sagði ecci fleíra f*ra* *ser*, þot*t* h*ann* v*ę*ri at spvrþr. K*onung*r let h*ann* pína *til* sagna *oc* setia milli elda tve*gg*ia, *oc* sat h*ann* þar *átta* n*ę*tr. Geir*r*o*þr* k*onung*r atti þa son *tío* vet*ra* gamlan, *oc* het Agna*rr* ept*ir* broþur h*ans*. Agna*rr* gecc at G*r*imni *oc* gaf h*anom* horn fvlt at drecca oc sagði, at fa*ðir* h*ans* gorði illa, er h*ann* píndi þ*enn*a man*n* sacl*ǫ*san. G*r*imn*ir* dracc af; þa v*ar* eldri*nn* sva komi*nn*, at feld*r*i*nn* bra*nn* af G*r*imni. H*ann* q*vaþ*:

1. Heitr ertv, hripv*þr*!
oc heldr *til* micill;
gongo*m*c fi*rr*, fvni!
loði sviþnar,
þot*t* ec a lopt berac,
bren*n*o*m*c feldr f*yr*.

2. Átta n*ę*tr sat ec
milli elda her,
sva at m*er* mangi
mat ne b*ǫ*ð,
ne*ma* ei*nn* Agna*rr*,
er ei*nn* *sc*al ráða
Geir*r*oþar s*ǫ*nr
Gotna l*an*de.

---

1. 2. hliþsciálfo R; hliðskialf A. — 2. heima alla R; alla hæima A. — 5. 6. En*n* geirroþr fost*ri* mi*nn* er *konungr* R; Æn*n* [sær], *konungr* fost*ri* mi*nn* A. — 7. sitr nv at landi R; sitr at l*ǫ*ndvm A. — segir *skrevet s. i* R *og* A. — 8. sa R *og* A *er her, som oftere, d. s. s.* slíkr. — 11. segir *skrevet s. i* R *og* A. — 13. æski mæy A; escis mey R. *Begge Former ere rigtige.* — 13. 14. geir.ðar R, *den femte Bogstav er for mig ulæselig;* Gæir. A *med Forkortningstegn over* r. — 16. komi*nn* A; komĩ R. — 21. *konungr* A, *mangler i* R. — 22. *oc* þo l*ę*tr h*ann* handtaca R; æn*n* þo lætr *konungr* hand*taka* A. — 23. 24. aráða R; a hl*ǫ*pa A. — 27. let h*ann* pína R; lætr pina h*ann* A. — 29. tvecia R, *mangler i* A. — sát h*ann* þar R; sat þ*ar* A. — 30. þa A, *mangler i* R. — 34. *ok* sagði A; sagði R. — 34. 35. fa*ðir* h*an*S g*er*ði *ær* A; *konungr* gorði illa er R. — 35. 36. píndi þ*enn*a man*n* A; let pína h*ann* R.

1, 3. góngo*m*c R; g*ǫ*ngums A. — 4. sviþnar R; sviðn*ir* A. — 5. berac R; v*er*a A. — 6. brenomc R; brænnumz A.

2, 2. milli R; millv*m* A. — 3. 4. *Skrevet som to Linjer med Udgg.; jvfr. V. 51 og Anm. til Háv. V. 61. 124. Dog maaske med Lüning (Zürcher Progr. 1859) at skrive som én Linje.* — 5. 6. agn*arr* *ær* æin*n* A; agnar er | er ein R. — 7. 8. *Skrevet som to Linjer med Udgg., dog maaske egentlig én Linje, der oprindelig mulig kunde have lydt:* Geirroþar sonr Gotnom. — 7. geirróþar R; Gæirǫðar A. — sonr R; son A. — 8. gotna *Rask M. med liden* g.

3. Heill *scaltv*, Agna*rr*!
allz þic heilan biþ*r*
V*e*ratyr v*er*a;
eins drycciar
þv *sc*alt aldregi
betri giold geta.
4. Land *er* heilact,
er ec li*gg*ia se
asom *oc* alfo*m* nęr;
enn i Þrvðheimi
*sc*al Þó*rr* v*er*a,
vnz v*m* rivſaz regin.
5. Ydalir heita
þar *er* Vllr hef*ir*
s*er* v*m* gorva sali;
Alfheim Freý
gáfo i ardaga
tivar at ta*nn*fę.
6. Bǫr er sa i*nn* þriði,
er blið regin
silfri þa*v*cþo sali;
Valascialf heit*ir*,
er vęlti s*er*
*á*s*s* i ardaga.

7. Sa*v*cqv*a*beccr heit*ir* *enn fiorþi*,
enn þar svalar knego
vn*nir* yf*ir* glymia;
þar þa*v* Oðin*n* *oc* Sága
drecca v*m* alla daga
gla*v*ð or gvllno*m* kero*m*.
8. Glaðsheimr heit*ir* *enn fimti*,
þars en gvllbiarta
Valha*v*ll við of þrvmi*r*;
enn þar Hroptr ký*ss*
hv*e*rian dag
vapnda*v*þa v*er*a.
9. Mioc er a*v*þkent
þei*m* *er* t*il* Oþi*n*s koma,
salky*nn*i at sia;
sca*v*pto*m* er ra*nn* rept,
scioldo*m* *er* salr þakiþ*r*,
brynio*m* v*m* becki strát.
10. Mioc er a*v*þkent
þeim er til Oþins koma,
salkynni at sia;
vargr hang*ir*
f*yr* vestan dy*rr*
oc drvpi*r* a*v*rn yfi*r*.

3, 3. v*er*a tyr *i to Ord* RA. — 6. giold R; giælld A.

4, 1. heilact R; hæilagt A. — 6. v*m* R; of A.

5, 3. gorva R; g*er*va A. — 4. frey A; freỳr̥ R, *ved Prikken under r betegnes, at denne Bogstav er urigtig.* — 5. ardaga A; arðaga R.

6. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 78.* — — 1. þríði R. — 3. þa*v*cþo R; þǫktv A. — 5. vęlti R; vællti A. *Se om dette Vb. Eg. lex. poët. og norsk* véla, vøla *„gjøre istand, reparere, bødé, rette paa; ogsaa tilrede, pynte, pudse, flye op" hos I. Aasen.* — 6. ardaga RA.

7. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 114.* — 1. Sa*v*cq*va* beccr heit*ir* ē IIII. R; Sǫκ*va* bæκr hæit*ir* hin*n* fiorð A. — 4. sága R; saga A. — *Naenet har i første Stavelse lang Vokal og er aldeles forskjelligt fra* saga, *Fortælling; se Eg. lex. og Munch Nordm. Gude- og Helte-Sagn (Chr. 1854), S. 29.*

8. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 62, hvor* U *har* Glaðheimr. — 1. heit*ir* eᴺ v. R; s*er* hin*n* fimti A — 2. hin A; eᴺ R. — 3. vạlhḷa*v*ll við of þrvm*ir* R (*i det første Ord ere de urigtige Bogstaver underprikkede og desuden* valha*v*ll *skrevet i Margen*); vál hǫll v þrvm*ir* A. — *Jeg finder med Udgg. her Adj.* við.

9. *Dette Vers er i* R *skrevet efter V. 10, men ved Mærket* ,,, *over* Mioc *i begge Vers er den rette Rækkefølge, som og* A *har, betegnet.*

9, 2. oþi*n*S R. — þei*m* s*er* oðins koma A *her; men ved Gjentagelsen i næste Vers:* þei*m* s*er* t. k. — 2. *Jeg har med Rask og M. sat Komma efter* koma *for at betegne, at* salkynni, *der er Flertalsord, er Object for* sia *og ikke Subject for* er. — 6. strát R; stráð A.

10, 2. 3. *Disse Linjer i* R *skrevne:* þ. er. o. k. s. k.

11. Þrymheimr heitir enn setti,
er Þiazi bió
sa inn amátki iotvnn;
enn nv Scaði byggvir,
scír brvðr goða,
fornar toptir fav̄ðvr.

12. Breiðablik ero in siavndo,
enn þar Baldr hefir
ser vm gerva sali;
a þvi landi
er ec liggia veit
fǫsta feícnstafi.

13. Himinbiorg ero en atto,
enn þar Heimdall
qveþa valda veom;
þar vorþr goða
dreccr i vęro ranni
glaþr inn góða mioþ.

14. Folcvangr er inn nivndi,
enn þar Freyia ręþr
sessa costom i sal;
halfan val
hon kyss hverian dag,
enn halfan Oðinn á.

15. Glitnir er inn tivndi,
hann er gvlli stvddr
oc silfri þacþr iþ sama;
enn þar Forseti byggir
flestan dag
oc svęfer allar sacir.

16. Nóatvn ero en ellipto,
enn þar Niorþr hefir
ser vm gorva sali;
manna þengill
enn meinsvani
hatimbroþom havrgi ręðr.

17. Hrísi vex
oc há grasi

---

11. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 94).* — 1. þrymheimr *alle Hskrr., undtagen* U: þrvþheimr. *I Prosastykket i SnE. skriver* r *én Gang* þ̈mheimr, *én Gang* þrv̄h. *og én Gang* þrimh. — 1. en vi. R; hinn sætti A; *disse to Ord mangle i Codd. af SnE.* — 2. bió *er glemt i* W. — þar nv þiazi byr U. — 3. amátki RrW; amatíki A; matki U. — 4. byggvir R *Codd. af SnE.;* byeir A. — 5. goða RA; guða r; gvma U. — 6. fornar, *saa* R *og Codd. af SnE.;* forna A. — *For* fav̄ðvr *har* U foþr.

12. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 92).* — 1. Breiðablik *saaledes alle Codd. (i to Ord), undtagen* R, *hvor* blik *er glemt af den gamle Skriver, men med nyere Haand skrevet til over Linjen.* — ero R *ærv* A; heita rW*;* heitir U. — hI siáv̄dv A; in sivndo R *ved Skrivfeil; er udeladt i Codd. af SnE.* — 2. enn þar, *saa* RA; þar er *Codd. af SnE.* — 3. vm, *saa* RAU; of r. — 4. i þvi r *alene.* — 6. feicnstafi *alle Codd. undtagen* U, *der har* fæing stavi.

13. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 100).* — 1. ero en (hin A) atto RA; heita rW; heitir U. — 2. en þar Heimdallr byr U *urigtig.* — 4. *I* U *forvansket* vorþvm gvþa. — 4. 5. *Udgg. dele:* þar vorþr goða dreccr | i v. r. — 5. vęro RU; vero ArW. — 6. inn *tilføiet efter* A (*hvor det skrives* hin) *og Codd. af SnE.; mangler i* R.

14. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 96).* — 1. er in nivndi R; er hinn ix. A; heitir rWU. — 3. kosta bestvm sal U. — 4. 5. halfan val hon kyss | hv. d. *Udgg.* — 5. hverian RAW; á hverian r; hvern U.

15. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 102).* — 1. er in x. R; h. e. x. A; heitir salr *Codd. af SnE.* — 2. hans U *urigtig.* — er *mangler i* W. — 3. þacþr R; þaktr ArW; þacþr iþ *mangler i* U. — 4. þar RAU; þat r; þa W. — Forseti RW; Forsæti ArU. — býggir RA; byggvir rU. — 5. flestan RAW; flestum r; *i* U *forkortet* f. — 6. svefr U. — sacir RA; sacar *Codd. af SnE.*

16, 1. Nóa tvn ero en xi. R; Noa tvn ser h. xi. A. — 3. gorva R; gerva A. — 4. manaþengill R; mana þængill A. — 5. meins vani *i to Ord* RA. — 6. hǫrgi ræðr A; havrg R (*uden* ręðr).

Viðars *land* Viði;
en þar mavgr of lęzc
af mars baki
frǫcn at hefna fa/d*vr*.
18. Andhrimnir lętr
i Eldhrimne
Sęhrimni sodi*nn*:
flesca bezt,
enn þ*at* fáir vito,
við hvat einh*er*iar alaz.
19. Gera *oc* Freca
seðr gv*nn*tamiþ*r*
hroþigr H*er*iafa/ðr;
enn viþ vín eit*t*
vapnga/fvgr
Oði*nn* ę lifi*r*.
20. Hvgi*nn* *oc* Mvni*nn*
flivga hv*er*ian dag
iormvngrvnd yfi*r*;
ovmc ec of Hvgin,
at h*ann* aptr ne c*o*miþ,
þo siámc mei*rr* v*m* Mvnin.
21. Þytr þv*nd*,
vnir þióþvitnis
fiscr floði í;
árstra/mr þicki*r*
ofmici*ll*
Valgla/*m*ni at vaþa.

17, 3. viðars A; víþars R. — land viði RA. Viði *er med Petersen* (*Nord. Myth. S. 321*), *Keyser og Lüning at forstaa som Navnet paa Vidars Land, efter Petersen af* viðr, *Skov* (*men det i Fas. II, 26 forekommende Stednavn har i Nomin.* Viðir), *vel snarere med Keyser af* víðr; *jvfr. norsk* vidd *„en stor, vidtløftig Strækning; især om en ubeboet Mark. Mest i de sydlige Fjeldbygder ..... om de store og ubeboelige Marker omkring Höifjeldene inderst i Landet“ hos I. Aasen.* — land (ok) víði *Rask;* land ok viði *M.;* Landviði *Gunnarr Pálsson og F. Magnusen.* — 4. lęzc R; læz A. — 4. 5. *Jeg skjønner ikke, hvorledes disse Linjer kunne passe her i den Form, hvori Hskrr. og Udgg. give dem. Modstillingen af* mavgr *og* fa/dvr *viser, at de maa være inderlig knyttede til L. 6, og denne peger fremad mod Ragnarok; jeg formoder derfor:*

en þar mavgr of hleżk
á mars bak.

Jfr. Guðrúnarhv. V. 7: hloþvz modgir a mara bógo. *Gunnarr Pálsson har forstaat* lęzc *som* hleðsk *og Eg. har søgt af Hskrr.'ernes Ord at faa ud samme Mening som jeg ved Ændring.* — 6. at, *saa ændret med Gunnarr Pálsson, Rask M.;* oc RA *skrevet med Forkortningstegn.* — *Mindre rimeligt synes det at ændre* of; *jvfr. dog Vafþr. V. 11. 13. 14.*

18. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 126*). — 4. felska (*eller* fellka) bast r. — 5. *For* enn *har* r at. — vito R. — 6. við hvat einheriar rWU; hvat ein heriar R (*uden* við); hvat seinheria A.

19. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 126*). — 2. gvnntamiþr RAW; gunntamigr r; gvnntanigr U. — 3. hroðiðr r *urigtig.* — heria fa/ðr RA; heria feþr U; henafǫðr r; Hænafǫðr W. — 5. vapnga/fvgr RAW; vapngavigr r; vapngaffiþr U.

20. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 126*). — 1. Mvninn, *saa alle Hskrr., undtagen* R, *som her har* mvnin. — 2. fliugia r. — hvern U. — 4. ovmc Rr; ovmz AW; vnz U. — of *er af den gamle Skriver selv skrevet til over Linjen i* R, *og Hage sat mellem* ec *og* hvgin, *hvor det skal indføies;* vm A; *mangler i* rWU. — hvginn U. — 5. ne *mangler i* U. — comiþ R; komi ArW; kemr U. — 6. siámc R; siámk ek r; siamz ec AU; siamz W. — vm RAWU; at r. — mvnin rW; mvnin R; mvninn AU.

21, 1. þytr þv̄d R; þytir þvndir A. þund *den svulmende Bølge? jvfr. oldeng.* þindan, þand, þunden, *svulme. Tydes af de fleste som Navn paa en Aa. Efter Guðm. Magn. og Finn Magn. Dat. af* þundr. — 2. þióþ vitnis R; þioðvitnis A. *Rask og M. skrive Ordet med stor Bogstav.* — 4. þikir A, *mangler i* R. — 6. valgla/̄ni A; val gla/̄i R; valglaumi *Udgg.* Valglaumnir *er efter min Formodning Navnet paa den Aa, som strømmer om*

22. Valgrind heit*ir*,
er stendr velli á
heilog fyr helgo*m* dvro*m*;
forn er sv *grind*,
e*nn* þ*at* fáir vito,
hve hon e*r* i lás *vm* lokin.
23. Fi*mm* hvndrvþ dvra
oc vm fioro*m* togo*m*,
sva hy*gg* ec á Valhavllo v*era*;
átta hvndrvþ einhe*ria*
ganga senn or einom dvro*m*,
þa e*r* þ*eir* fara við vitni at vega.
24. Fi*mm* hvndrvþ golfa
oc v*m* fioro*m* togo*m*,
sva hy*gg* ec Bilscirni m*eþ* bvgo*m*;
ra*nna* þ*eir*ra,
e*r* ec rept vita,
míns veit ec mest magar.
25. Heiþrvn heit*ir* geit,
e*r* stendr havllo a † He*ria*favdrs
oc bitr af Lęraþs limo*m*;
scapker fylla hon sc*al*
ins scíra miaðar,
knaat sv veig vanaz.
26. Eikþyrni*r* heit*ir* hiortr,
er stendr a havllo † He*ria*favþrs

Valhall; ogsaa Aanavnet Vaðgelmir *Sig. II, 4 er Hankjønsord. Mannhardt* (*Germ. Myth. S. 442*) *antager* Valglaumir *for Aaens Navn. De fleste Fortolkere tage* valglaumi *som Dat. af* valglaumr, *hvilket de tyde: Flok af døde Mænd, eller aflede af* glaumr *Hest.*

22, 3. heilog R*;* hæilǫg A. — dvrom R; dyrvm A. — 6. las vm lokin A; láS lokin R.

23. 24. *Disse Vers ere ordnede efter* A; *i* R *kommer først V. 24* (Fimm—golfa) *og derpaa V. 23.*

23. *Dette Vers anföres ogsaa i SnE.* (*I, 130*). — 1. hvndrvþ R (*i ét Ord med* Fimm) *og* U; hvndrvt A; hundrat r. — dura r; dvra R; dyra AU. — 2. vm fiorom togom R; xl. A; of fiorum tögum r; fiora tvgo U. — 3. hygg RrWU; kvet A. — á ArWU; at R. — valhavllo RrWU; val hǫll A. — 5. senn ArW; *mangler i* RU. — dvrom Rr; dyrum AU. — 6. ganga U *for* fara. — við vitni AWU; at vitni R; með vitni r.

24. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 88*). — *Verset synes her at forstyrre Sammenhængen; ti baade før og efter er Tale om Valhall. Jfr. Anm. til* 25, 2. *Lüning vil indsætte det efter V. 4.* — 1. hvndrvþ RU; hundrat r; *i* A *forkortet* h.; *hele Linjen er i* W *skreven* D. — 2. *oc* vm fiorom togom R; ok um forum tögum r; *ok* vm fiorvm tigvm A; ok fioratvgo U; ok um XL. W. — 3. *Mellem Ordene* hygg ec *og* Bilscirni *er i* A *indskudt* a valhǫll vera. — bvgom R ArW; bogvm U. — Bilscirnir *har vistnok lang Vokal i anden Stavelse.* — 5. rept RAW; ræfr rU.

25. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128.* — 2. heriafavdrs R; heria fǫðvr A. *Dette Ord forstyrrer her Metret, enten det med Rask skrives som en Linje for sig eller ikke. Jeg tror, at det er senere tilføiet og bør stryges. Da V. 24 om Bilskirner urigtig var kommet ind umiddelbart foran V. 25, saa kunde det blotte* havllo *misforstaas, og derved gaves Anledning til Indsættelsen af* heriafavdrs. — 3. lęraþS R, *men i næste Vers* lęr|aþs; læraðs A *her, i næste Vers* l. — *I Hskrr. af SnE. skrives Navnet med* e *i første Stavelse. Neppe af* hlé, *der neppe i saa gammel Tid vilde have tabt sin* h, *men maaske af* læ, *Vædske* (*der i Höfuðl. 12 danner Rim med* skæ), *og* raða. — 4. scap ker R; skapker A, *saa og* r; *derimod* WU skaptker. *Ogsaa paa andre Steder, hvor Ordet forekommer, skrives det forskjellig i forskjellige Hskrr.; saaledes f. Eks.* scapker *i Saga Ól. k. ens helga, Chria 1853, S. 30; derimod* skaptker *i Saga Gisla Sûrss. Gisl. Udg. S. 166: Flat. II, 33. Af* skapt *eller til oht.* scephan, *öse?* — 6. kna at R; kann A.

26. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128.* — 1. Eikþyrnir, *saa* RA *og* W *i SnE. I, 128, samt alle Hskrr. i SnE. I, 590: derimod har i SnE. I, 128 urigtig* r eirþyrnir *og* U takþyrnir. — 2. ahavllo heria fávþrs R; a hællv heria fǫðrs A. *Ogsaa her maa* Heriafavþrs *være senere*

oc bitr af Lęraþs limom;
enn af hans hornom
drypr i Hvergelmi,
þaðan eigo votn ǫll vega.
27. Siþ *oc* Viþ,
Sękin *oc* Ękin,
Svǫl *oc* Gvnnþró,
Fiorm *oc* Fimbvlþvl,
Rín *oc* Rennandi,
Gipvl *oc* Gǫpvl,
Gǫmvl *oc* Geirvimvl,
þęr hverfa vm hodd goða;
Þyn *oc* Vin,
Þǫll *oc* Hǫll,
Graþ *oc* Gvnnþorin.
28. Vína heitir enn,
ǫnnor Vegsvinn,
þriðia Þiodnvma;
Nyt *oc* Nǫt,
Nǫnn *oc* Hrǫnn,
Sliþ *oc* Hríþ,
Sylgr *oc* Ylgr,

---

tilsat. Tillige maa man vel omsætte hǫllo á, *som frgd. V. har, saa at* hiortr *og* hǫllo *blive Rimord; ti* á *har neppe Vægt nok til at danne Rim sammen med* Eikþyrnir. — 5. drypr **R**; dᵛpir **A**, *d. e.* drvpir *eller* drypir. — 6. eigo **R**; æiga **A**.

27. *En prosaisk Gjengivelse af dette Vers og af de 5 første Linjer i V. 28 i SnE. I, 128. 130 i* r (*i det følgende til Forskjel betegnet* rα) **WU**. *De fleste Navne i V. 27. 28 findes ogsaa blandt de á heiti, som opregnes SnE. I, 575 ff. i* r (*i det følgende til Forskjel betegnet* rβ) **A** (*i det følgende betegnet* **Aβ**, *medens* **Aα** *betegner dette Haandskrifts Tekst af Grimn.*) **757** (*der her har mange Huller*) leβ. *Nogle af Navnene opregnes desuden i SnE. I, 40.* — 2. sękin **R**; sækin **Aαβ** **U**leβ; sekin rβ**W**; sekiɴ rα. — ękin **Aα****U**; ękin **Aβ**; ekin rβ**W**; ekiɴ rα; eekin leβ; eikin **R**. — 3. svoll **U**, *derimod i SnE. I, 40* kvol. — gvnnþro *alle Hskrr., undtagen* **U**: gvndro, leβ: gunnþor, r *i SnE. I, 40:* gunnþra. — 4. fiorm **R** = fiǫrm **Aα**, *saa alle Hskrr., undtagen* **U**: fiorni, *derimod i SnE. I, 40* fiorm; leβ: forn; r *i SnE. I, 40* form. — fimbvlþvl *skrives i to Ord* fimbvl þvl *i* **W**leβ *og i* r *i SnE. I, 40.* — 5. *De to her forekommende Navne mangle i den prosaiske Gjengivelse i SnE. I, 130.* — 6. gǫpvl **R** = gǫpvl **Aα**, *og saa alle Hskrr., undtagen* **U**: giopvl (*eller* giofvl). — 7. gǫmvl **R** = gǫmvl` **A**, *og saa alle Hskrr.* — geirvimvl *saa alle Hskrr., undtagen* **U**: geirvmvl *og* **W**: geirrvmvl. — 8. hodd goða **R**; hoddgoða **A**. *Gjengives i SnE.* áaa bygðir. *Urigtig skriver Eg.* hödd *og tror, at Ordet er en Dialektform for* höll, *Hælding.* — hodd *svarer til got.* huzd, *oldsaks. og oldeng.* hord *o. s. v. og kommer af en Rod* HUD, *gjemme, der svarer til gr.* κυϑ, κεύϑω, *lat.* cud *i* custos *og rimelig til skr.* guh; *Ordet betyder ikke blot „den gjemte" Skat, men ogsaa: et tilsluttet, fredet, helligt Rum; i Heliand bruges* hord *saaledes om Templets Allerhelligste* (*169, 4 Schmell.*). *Her i Grímn. er* hodd *altsaa d. s. s.* vé. — 8. *M. og fl. sætte Kolon efter* goða, *saa at* þęr *kommer til at henpege paa det fölgende, men mod Metret og SnE.* — 9. þyn *med stor* þ *og derforan Punctum i* **R**, *derimod i* **A** *med liden* þ *og ikke Punctum foran.* — **U** *forvansket:* fyri. *SnE. I, 130 har foran* þyn *følgende Ord:* þessar eru enn nefndar. — 10. bǫll rα *alene for* hǫll. — 11. graþ **R** = gráð **A**. — 11. gvnnþorin **RAW**; guˢþraiɴ rα; gvndro **U**.

28, 1. Vína **A** *og Codd. af SnE.*; Vín á **R**. — eñ **R**; æñ **A**. heitir enn, | ǫnnor *Rask M.*; heitir, | en ǫnnor *K.* — *Rask vilde heller ændre* enn *til* ein, *og saaledes Pfeiffer og Lüning. Dog ikke nødvendigt; jvfr. Fjölsv. V. 38.* — 2. vegsvinn **R** *og de fleste Hskrr.*; veg svinn **W**; væg | svin **Aα**; vog svinn rα; veglvn **U**. — 3. þiodnvma, *saa alle Hskr., undtagen* **757** *og* leβ: þioðmuna. — 4. 5. *De i disse Linjer forekommende Navne staa i den pros. Gjengivelse i SnE. foran Navnene i L. 1. 2. 3.* — 4. nǫvtt **U** *for* nyt. — nǫt **R**leβrα; nǫt **Aα**; nęt **Aβ**; not **757**; reytt **U**. — 6. sliþ **R**; slið **Aα**; *i SnE. I, 40 og I, 578 staar i alle Hskrr.* Sliðr *ved Siden af* Hrið. *Jfr. Vǫluspá*

Víþ *oc*Ván,
Vǫnd *oc* Strǫnd,
Giǫll *oc* Leiptr,
þęr falla gv*m*no*m* nęr,
e*n* falla *til* heliar heðan.
29. Kǫrmt *oc* Avrmt
oc Ke*r*lǫgar tvęr,
þęr *scal* Þo*rr* vaða
dag hvern,
er h*ann* dǫma fe*rr*
at asci Y*gg*drasils;
þviat asbrv
bre*nn* ǫ*ll* loga,
heilog votn hlóa.
30. Glaþ*r* *oc* Gyllir,
Gler *oc* Sceiðbrimi*r*,
Silf*r*intop*p*r *oc* Sinir,
Gísl *oc* Falhofni*r*,
Gvlltop*p*r *oc* Lettfeti,
þei*m* ríða ęsir ióm
dag hve*rn*,
er þe*ir* dǫ*ma* fara
at asci Y*gg*drasils.
31. Þriár rǫtr standa
a þria vega
vndan asci Y*gg*drasils:
Hel býr vnd ei*nni*,
a*nna*r*ri* h*r*imþvrsar,
þriðio me*nnzki*r* me*nn*.
32. Ratatoscr heiti*r* ikorni,
e*r* renna *scal*
at asci Y*gg*drasils:
arna*r* orð
h*ann* *scal* ofan be*r*a
oc segia Níþhǫ*gg*vi niþ*r*.
33. Hirti*r* ero *oc* fiorir,

V. 36. — hriþr *alene* **U** *i SnE. I, 40.* — 8. víþ **R**, þ *har oppe til venstre en Krølle, der dog synes betydningsløs;* við **A**α. — 8. ván **R**; vað **A**α *og derefter* Váð *Möb.; blandt á heiti i SnE. foran* Við *staar* von *i* r757; van **A**β; vaus leβ. — 9. vǫnd **R**; vǫnd **A**α; vond r; vonnd leβ; vind **A**β; vinn 757. — 9. *Kun* **A**β *og* 757 strind. — 10. leiptr **R** *og alle Hskrr., undtagen* 757: leiftr, r: leifstr. — 12. æñ **A**; *i* **R**, *som har* e *med en Krølle over, kunde baade læses* er *og* en.

29. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 70).* — 4. dag hvern **A**r**W**; hverian dag **R**; hvern dag **U**. *Jfr.* 30, 7. — 5. ferr *alle Hskrr., undtagen* r: skal. — 6. yggdrasils **RAW**; ygdrasils **U**; ydrasils r. — 8. brenn **RA**r; brennr **WU**. — logo *for* loga **R** *alene.* — 9. en h. v. floa **U**. — *I* **A** *skrives* hæilǫg.

30. *Dette Vers gjengivet paa Prosa i SnE. I, 70. De her forekommende Navne findes ogsaa blandt hesta heiti i* **A** *i SnE. II, 487 (i det følgende betegnet* **A**β, *medens* **A**α *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.) og* 757 *(SnE. II, 571). Jfr. ogsaa hesta heiti i Þorgrímsþula (SnE. I, 480 og bag i denne Udgave).* — 2. gler **R**r; glær **A**αβ; glér 757; glenr **W**; *mangler i* **U**. — 3. silfrintoppr **A**α**W**; silfrin toptr **R**; silfrtoppr r**A**β 757; slintoppr **U**. — 3. sinir **RA**αr**W**; simr **U**; simir **A**β757. — 4. gísl **R**; gisl **A**αβ**W**; gils r**U**; gill 757. — fálhofnir **R**; falhofnir r**W**; falofnir **UA**β757; falæpnir **A**α. — 5. letfeti **R**; lettfet r *alene.* — 6. ióm **R**; iovm **A**. — 8. er þeir dǫma fara **R**; ær dæma **A**.

31. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 68.* — 3. vndan **R**; vnd **A**. — 4. vnd **A**; vndir **R** *og Udgg.*

32. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74.* — 1. Ratatoscr **R**; Raratoskr **A**. — *Den AM. Udg. af SnE. skriver* Ratatöskr; *om* r**W** *i sidste Stavelse har* o *eller* ǫ, *ved jeg ikke.* Ratakostr **U**. *Er* toskr *det samme som oldeng. og oldfris.* tusk, *nyfris.* tosk, *m. Tand? om det første Sammensætningsled jvfr. Anm. til Háv. V. 106.* — 3. yggdrasils **A**; yodrasis **R** *fejlskrevet.* — 6. níþhǫrevi **R**; niðhǫg **A**, *d. e.* niðhǫgvi, *ikke* niðhǫggi.

33. 34. *Thaasen (Nord. Univ. Tskr. I, 3, S. 127) ansér, som mig synes, med rette disse to Vers for et sildigere Tillæg; ti V. 35 nævner kun én Hjort og én Orm: Nidhøgg.*

33. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74.*

þeirs af hęfingar á
gaghalsir gnaga:
Dainn *oc* Dvalinn,
Dvneyrr *oc* Dvraþrór.
34. Ormar fleiri liggia
vnd asci Yggdrasils,
enn þat vf hyggi hverr osviþra apa:
Goinn *oc* Moinn,
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grabacr *oc* Grafvǫllvþr,
Ofnir *oc* Svafnir
hygg ec at ę scyli
meiþs qvisto má.
35. Ascr Yggdrasils
drygir erfiði
meira enn menn vm viti:
hiortr bítr ofan,
enn a hliþo fv́nar,
scerþer Níðhǫggr neþan.
36. Hrist *oc* Mist
vil ec at mer horn beri,
Sceggiǫld *oc* Scǫgvl,
Hildr *oc* Þrvðr,

---

2. 3. hęfingar á. agaghalSir gnaga R (*ikke* hęfingar ágagh.); hæfingiar á gaghalsir ganga A. — *SnE. gjengiver:* bíta barr. hęfingar *af* hefja, ę *er her altsaa* = e; á „*paa Yggdrasil*“; *Rask og Eg. formode* hęfinga—rá. — 4. *Rask formoder:*

Dáinn heitir einn,
Dvalinn annarr.

4. Daninn U *alene for* Dainn. — 5. dvneyr R; dýnæyr A; *SnE. I, 74 har* r dunnevrr? (*Slutningen ikke tydelig*), W dunæyrr, U dyneyr. *SnE. I, 478 har* r duneyrr, U dyneyrr, leß dyneyr. *SnE. I, 590 har* r duneyrr, A dv́næyr, 757 dvnne…; leß duneyr. — 5. dvraþrór R; dyraþrór A. *Begge Former af Navnet findes ogsaa i forskjellige Codd. af SnE.*

34. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 74*) *i* rWU *efter V. 35, indledet med Ordene:* Svá er enn sagt. — 2. vnd ArW; vndir RU. — 3. þat *mangler i* A. — vf R; of ArW; vm U. — osviþra RrW; osvinnra AU. — apa RAU; afa rW. — *K. og Eg. dele denne Linje i to.* — 4. Goin *med stor* G *og derforan Punctum i* R; *men i* A *med liden* g *og derforan ikke Punctum.* — 5. þeirro Ar; þeir ero RU. — 5. liþar U *alene for* synir. — 6. grafvolldvþr U *alene.* — 7. opnir A *alene.* — Svafnir *har rimelig lang Vokal i første Stavelse.* — 8. scyli RA; myni rW; mvni U. — 9. meiþs RWU; meðs r; mæiðr (*d. e.* mæiðar) A. — qvisto R = kvistv A; qvistvm rW; kostvm U.

35. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 74*) *i* rWU. — 3. menn vm viti U; menn of viti A; menn viti R (*her* víti) rW. — 4. hiórtr R. — neþan U *feilagtig for* ofan. — 5. fvnir A *alene; for* ir *er sat en Krølle.*

36. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 118*) *i* rWU. *Det synes i dette Vers neppe nødvendigt at skjelne mellem de Valkyrjer, som skjænke for Odin, og de, som skjænke for Einherjerne. — Hvis der skulde skjelnes, blev det uvist, hvilke der skulde regnes til hver af de to Klasser og hvor der altsaa burde sættes Semikolon. Finn Magnusen o. fl. regner blot Hrist og Mist for Odins Valkyrjer og sætter altsaa større Skilletegn efter* beri. *Men den 3dje Linje kan ikke vel saaledes løsrives fra den 1ste og 2den og forenes med det flgd. Jeg skulde da være mere tilbøjelig til at sætte Semikolon efter* Geirǫnvl. — 3. sceciǫld RrW; skægg ǫlld A; Skegolld U. *Jfr. Vǫluspá V. 45.* — 4. 5. *Rask og M. sætte L. 5 foran L. 4; dette er tiltalende, men det er for dristigt at forlade den Orden, som alle 5 Hskrr. have. Ændringen er heller ikke nødvendig; jvfr. Skírn. V. 34:* Heyri iotnar, | heyri hrimþvrsar! *Skírn. V. 25:* Sér þv þenna męki, męr! | miofan, málfán. *Þrymskv. V. 25:* Saca ec brvþir | bíta breiðara. — *Ogsaa her have vi to Rimstave i den anden af de to sammenhørende Linjer.* — 4. Hildr oc þrvðr ArWU; hildi *oc* þrvði R *og Rask M. Disse Akkusativformer maa, hvis de ikke ligefrem ere feilagtige* (*hvilket er nødvendigt ved F. Magnusens Ordning*

Hlꜹcc *oc* Her*f*iot*ur*,
Gꜹll *oc* Geirꜹnvl,
Randgriþ *oc* Raþgriþ
oc Reginlęif:
þęr b*e*ra einh*e*riom ꜹl.
37. Arvacr *oc* Alsviþr
þ*ei*r *s*colo vp*p* heðan
svangi*r* sol draga;
en*n* vnd þ*eir*ra bógo*m*
fálo bliþ regin,
ęsir, isarn kol.
38. Svalinn heit*ir*,
h*ann* stendr solo *f*y*r*,
scioldr, scinanda goði;
biorg *oc* bri*m*
ec veit at bre*nn*a *s*colo,
ef h*ann* fellr ifrá.
39. Scꜹ*ll* heit*ir* vlfr,
er fylgi*r* eno scírleita goði
til varna viðar;
enn annarr Hati,
h*ann* er Hroþvitnis sonr,
sa *s*c*al* f*y*r heiða brvði himi*ns*.
40. Ór Ymis holdi
v*ar* iorþ v*m* scꜹpvð,
e*nn* or sveita sær,

af Verset), med Lün. forklares saaledes, at Subjektet i Bisætningen er draget ind i Hovedsætningen som dens Objekt. — 5. herfiotra U *alene.* — 6. gꜹll (gǫll) RArW *og* A *i SnE. II, 490;* gioll U. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562* gǫll r 757 le*β*, giǫll A. — 6. geirꜹlvl R; gæirrǫmvl A; geirahǫð r; geira hꜹð WU. *Blandt valkyrja heiti (SnE. II, 490) har* A gæirǫnvl. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562* geirahǫð rA; geira haud le*β*; geira hrið 757 *urigtig.* — *Codd. af SnE. synes i Grímn. at have et forskjelligt Navn* Geirahöð, *der vel er at jævnføre med det oldeng.* heaðu, *Kamp, der alene forekommer i Sammensætninger. Derimod maa* Geirölul, Geirrömul *og* Geirönul *være Ændringer af samme Navn. Jeg tror, at* Geirönul *er den rette Form, og forklarer da Navnet af det tabte* ana, *aande, hvf.* andi, *jvfr. got.* us-anan, *skr.* an, *hvf.* anila *Vind. At* Geirönul *er det rette, viser især Odins Navn* Geirölnir, *istedenfor* Geirönlir, *som alnit i norske Bygdemaal for* andlit (*Aasen Gr. S. 71*); *jvfr.* Göndlir *af* Göndul. — 7. Randgriþ RAr; ranngrið W; ok randgriþr U. *Jfr. blandt orrostu heiti i SnE.* ranngríð r, randgriðr le*β*, randgnið A757. *Blandt valkyrja heiti i* A (*SnE. II, 490*) *staar baade* randgnið *og* tanngniðr (*feilskrevet for* ranngniðr, *som Stavrimet fordrer*). — 7. raþgriþ R = ráðgríð A *og saaledes* rW; raþgriþr U. *Blandt valk. h. i* A ráðgnið. — 8. oc *mangler i* R. — 9. þęr *alle Hskr., undtagen* R þer. — ꜹl R.

37. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56 i* rW. — 1. alsvíþr R. — 3. svangir, *saa* RA; *i* R *skrev Skriveren først* sval, *men rettede derpaa selv* l *til* n *og skrev videre* gir. — 4. vnd A; vnð R. — 6. isarn kol, *i to Ord* RA. *Jeg forstaar* isarn *som Acc. n. pl. og* kól *som Adj.* = *oldeng.* côl, *eng.* cool, *oht.* chuol. — ísarnkol *Udgg. Jfr. SnE.:* undir bógum hestanna settu guðin tvá vindbelgi at kœla þá, en í sumum frœðum er þat kallat ísarnkol (*saa skriver den AM. Udgave*).

38, 1. Svalinn, *saa rettet med M.;* Svalin A, Svꜹl R. *Jfr. blandt skjaldar heiti i SnE. I, 572* svalinn rA757; sualingr le*β*. — 3. goði R; gvði A. — 4. 5. b. oc b. ec veit | at br. scolo *Udgg.*

39. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 58.* — 2. eno R; hinv A. — goði RA. — 3. varna RA, *i* A *skrevet* va^{r}vna, *ikke* vaurna. — *Eg.* varna-viðar, *silva officiens conspectui. Maaske: „til Skovens Værn“.* — 4. Hatti U *alene.* — 5. hann er *mangler i* A. — sonr R; svn A. — Hroþvitnis *har lang Vokal i første Stavelse.*

40. 41. *Disse Vers anføres ogsaa i SnE. I, 52 i* rWU *og i to Hskrr. af Skaldskap.* A (*her betegnet* A*β*, *medens* A*α* *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.*) *SnE. II, 431 og* 757 *SnE. II, 514 f.*

40, 1. hǫlldi A*α* *alene.* — 2. vm R A*α*U; of rWA*β*757. — 3. or sveita RA*α*rWU; ór hans sára sveita A*β*757. — sær R, siór A*α*U, siár r, siórr A*β*, siarr 757.

biorg or beino*m*,
baðmr or hári,
en or hævsi himinn.
41. E*nn* or h*ans* brám
g*er*ðo blið regin
Miðgard m*anna* sono*m*;
enn or h*ans* heila
v*aro* þæ in harðmoðgo
scy æll v*m* scævpvþ.
42. Vllar hylli hefr
oc allra goða
hv*err* *er* tecr fyrstr a fvna;
þ*vi*at opn*ir* heim*ar*
v*er*þa v*m* ása sono*m*,
þa *er* hefia af hv*era*.
43. Iválda synir
gengo i ardaga
Sciþbladni at scapa,
scipa bezt,
sciro*m* Frey,
nyto*m* Niarðar bvr.

44. Ascr Y*gg*drasils
h*ann* er ǫztr viþa,
en Sciþbladn*ir* scipa,
Odi*nn* asa,
enn ioa Sleipn*ir*,
Bilrævst brva,
en Bragi scalda,
Habroc hævca,
en hvnda Garmr.
45. Svipo*m* hefi ec nv ypt
f*yr* sigtiva sono*m*,
v*iþ* þ*at* sc*al* vilbiorg vaca;
ællo*m* aso*m*
þ*at* sc*al* i*nn* coma
Ægis becci á,
Ægis drecco at.
46. Heto*m*c Gr*im*r,
heto*m*c Ga*n*gleri,
H*er*ian *oc* Hialmb*er*i,
Þeccr *oc* Þriði,

40, 4-6 *skrevne forkortet* b'. or. b. b. or. h. en or. h. h. *i* U. — 5. *Denne Linje er glemt i* 7ɓ7. — baðrmr Aα *alene*. — 6. en or hævsi himinn R (*her* himin) Aα (*her* æñ *og* hĩm) rWU; himin ór hausi hans Aβ7ɓ7.

41, 1. en *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* R; *de øvrige Hskrr. betegne heller ikke, at et nyt Vers her begynder; kun* Aβ *skriver* Ænn *med stor* Æ; *dog skriver dette Hskr. ogsaa i* 41, 4 Ænn *med stor* Æ. — 3. svnom Aβ *alene*. — 4. ok U *for* enn. — 5. harðmoðgo RAαrWU; hriðfelldu Aβ7ɓ7. — 6. vm RU; of Aαβr7ɓ7.

42, 1. hefr R (*af* hafa); hæfir A. — 3. hverr A; hv*er* R. — 4. 5. þ. o. heimar verþa | vm á. s. *Rask M*. — 5. v*m* R; of A. — 6. er hefia R; *er* þeir hæfia A.

43. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 264*) *i* rWU. — 2. ardaga *skrevet i ét Ord i Hskrr*. — 3. scapa RAU; scipa rW. — 4-6. *Disse Linjer mangle i* W. — 4. bezt RAU; bazt r.

44. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 132*) *i* rWU. — 2. hann *mangler i* U. — 6. Bilrævst RA; Bifrǫst rWU. *Jfr. Fáfn. V. 15*. — Bilröst *og* Bifröst *ere mythologisk, men ikke sproglig, identiske; Forholdet mellem disse to Navneformer kan sammenlignes med Forholdet mellem* ragnarök *og* ragnarökkr. — 9. Garmr RWU; Gramr A (ra *betegnet ved Forkortningstegn*) r. — *Herefter har* A *endnu Linjen:* *enn* Brimir sverða.

45, 1. nv *mangler i* A. — 5. 6. *Ogsaa* A *skriver i L. 5* ǫgis, *i L. 6* ægis. — 6. drecco R; dryкiv A.

46-48 *anføres i SnE.* (*I, 84—86*) *i fortløbende Række i* rWU. *Jfr. for disse Vers og 49. 50. 54 ogsaa Óðins nöfn i to Hskrr. af Skaldskaparmál:* A *SnE. II, 472 f.* (*i det følgende betegnet* Aβ, *medens* Aα *betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.*) *og* 7ɓ7 *SnE. II, 555 f.*

46, 1. Hetomc R, Hætvmz A, Hetvmz WU; Heitumzc r. — 2. hetomc R; oc ArWU. — Gangleri RU7ɓ7; Ganglæri Aαβ; Ganglari W; Gang*ari* r *feilagtig. Jfr. Navnet* Gangleri, *som Gylfi antager* (*SnE. I, 34 i* rWU). — 3. heriann U7ɓ7. — 3. oc *mangler i Codd. af SnE. her og*

Þvðr *oc* Vþr,
Helblindi *oc* Hár,
47. Saþr *oc* Svipall
oc Sa*nn*getall,
H*er*teitr *oc* Hnica*rr*,
Bileygr, Baleygr,
Bꜹlv*er*cr, Fioln*ir*,
G*r*imr *oc* G*r*imn*ir*,
Glapsviþ*r* *oc* Fiꜹlsviþr,

48. Siþhꜹt*tr*, Siþsce*gg*r,
Sigfꜹðr, Hnikvþ*r*,
Alfꜹþ*r*, Valfꜹþr,
Atríðr *oc* Farmatyr;
eino nafni
heto*m*c aldregi,
siz ec me*þ* folco*m* fór.
49. Gri*m*ne mic héto

---

overalt i de flgd. Vers. — 5. þvðr Aα rWU (*i de to sidste Hskrr. skrevet i ét med det flgd. Navn*), *ogsaa blandt Óðins nöfn i* Aβ *og* 757; þv̄ðr R *d. e.* þvnðr; *Skriveren har maaske først skrevet* þvndr, *men derpaa villet rette dette til* þvðr. *Jfr. Acc.* þunn *i Hallfr. s.* (*Gisl. Prøver, S. 35*), *der danner Rim med* Gunnar. — 5. oc *tilskrevet over Linjen i* R *her og i flgd. L.* — 6. Helblindi RrWU 757; H*er*blindi Aαβ. *Eg. holder den sidste Form for den oprindelige og sammenligner Odinsnavnet* Gunnblindi *og Yngl. C. 5:* Óðinn kunni svá gera, at í orrostu urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir.

47, 1. 2. *Disse to Linjer anføres ogsaa i SnE. II, 154 i Málskrúðs fræði i* WA, *indledede med Ordene:* sem kveðit er í Grímnismálum. — 1. Saþr *med stor* S *og derforan Punctum i* R, *derimod i* A saðr *med liden* s *og derforan ikke Punctum.* — 4. Tileygr *feilagtig* r *alene.* — *De fleste Udgg. skrive* Báleygr (*oculis flammantibus*), *men neppe med rette. Ligesom hos Saxo Gramm.* (*S. 343 Müll.*) *den onde Raadgiver* Bolvisus *staar ligeoverfor den gode* Bilvisus, *saa maa her* Baleygr *forklares „truci oculo" i Modsætning til* Bileygr *„miti oculo"* (*Grimm Myth. 347*), *altsaa* Baleygr *for* Böleygr. — 6. 7. *Man har her formodet en Feil, da Navnet* Grímr *allerede er nævnt i* 46, 1. *Dog er ogsaa blandt Óðins nöfn i* A *og* 757 Grímr *taget med to Gange. I Opregningen af Dvergenavne i Völuspá er ligeledes* Eikinskjaldi *nævnt to Gange i to Hskrr., og blandt Aanavnene i Grímn. 27. 28 forekommer* Víþ *to Gange. Feilen, om det er en saadan, er vel ialfald gammel. Den synes lettest rettet ved blot at stryge* Grímr oc *og læse som én Linje:*

Grímnir, Glapsviþr oc Fiꜹlsviþr.

Der findes flere Eksempler paa, at den sidste af 3 sammenhørende Linjer i ljóðahǫttr har 3 Arses, hvoraf de to første falde paa Stavelser, der begynde med Rimstave, medens den tredje falder paa en Stavelse, som ikke har Rimeægten; se f. Eks. Háv. 134, 7; Grímn. 27, 8. — *Rask læser:*

Bꜹlvercr, Fiolnir,
Grímnir oc Glapsviþr.

Lüning (*Progr.*):

Bꜹlvercr, Glapsviþr,
Fiolnir oc Fiꜹlsviþr.

K. indsætter for Grímr *i* 47,6 Grímarr. — 6. Grímr RA *mangler i Codd. af SnE. Jeg tror, at ikke dette er at betragte som en Bibeholdelse af det oprindelige, men at Forf. af SnE. her har strøget* Grímr, *fordi dette Navn allerede var nævnt, ligesom han har strøget* Grímnir *i V. 49, fordi dette Navn allerede forekom i V. 47.*

48, 1. Ssiþhꜹttr R (*sic*). — 2. sigfæðr A *med en Krølle over* æ. — 3. 4. *Rask og Lüning ændre:* Alfꜹþr oc Atriþr. *Men jvfr. f. Eks. V. 44.* — 3. allfǫðr r. — valfꜹþr *mangler i* A *og Codd. af SnE.* — 4. Atriðr, *saa efter Eg. ogsaa* r, *men efter K. og M.* Atriði. *Navnet* Atriðr *staar i* U *mellem* Sigfoðr *og* Hnikvþr. — 5-7 *mangle i Codd. af SnE.* — 6. hetomc R; hætvmz A. — aldregi *mangler i* A. — 7. meþ *mangler i* A. —

49. 50. *De i disse Vers forekommende Odins Navne opregnes i SnE. I, 86* rWU *i Nominativ umiddelbart efter de i V. 48 forekommende Navne, med Undtagelse af* Grímnir, *som allerede var nævnt før.* — *Forf. af Gylfaginning synes at have læst V. 49, L. 1-7 efter V. 50, ti han nævner* Jálkr, Kjalarr, Viðurr, Þrór *efter* Sviðurr, Sviðrir,

at Geir*r*aðar,
enn Ialc at Asm*u*ndar,
enn þa Kialar
er ec kialca dró,
Þrór þ*in*gom at,
Viðvrr at vigom,
Osci *oc* Ómi,
Iafnhár *oc* Biflindi,
Gǫndlir *oc* Harbarðr me*þ* goðo*m*.
50. Sviþv*rr* *oc* Sviþ*rir*
er ec het at Sǫc*c*mimis
oc dvlþa ec þa*nn* i*nn* aldna iotvn,
þa er ec Miþviþnis varc
ins mǫra bvrar
ordi*nn* einbani.
51. Avlr ertv, Gei*rr*oþr!
hefr þv ofdrvccit,
miclo ertv hnv*gg*i*nn*,
er þv ert mino gengi,
ollo*m* einh*er*iom
oc Oþi*ns* hylli.
52. Fiolþ ec þer sagðac,
enn þv fat*t* v*m* mant,
of þic vela vinir;
mę̨ki li*gg*ia
ec se mi*ns* vinar
allan i dreyra d*r*ifi*nn*.
53. Ę*gg*moþan val
nv mv*n* Y*gg*r hafa,
þit*t* veit ec líf v*m* liþit;
ṽvar 'ro disir,
nv knattv Oðin siá;
nalgaztv mic, ef þv meg*ir*!
54. Oþi*nn* ec nv heiti,

medens derimod Óski — Hárbarðr *følge umiddelbart efter* Farmatýr. *Derimod kan det ikke bestemmes, om han har læst Grímn. V. 49, L. 8-10* (Osci — goðom) *efter V. 48, L. 4* (Farmatyr) *eller efter V. 48, L. 7* (folcom for).

49, 2. geir*r*aðar **R**; geir*r*ǫðar **A**. — 3. asm*u*ndar **A**; ǫsm*u*ndar **R** *med Accent over* ǫ. *I den sidste Navneform er* ǫ *at forklare som Tegn for* u-*Omlyd af* á, *ti Stammen i* áss *er* ásu. *Her menes efter Gísli Brynjúlfsson* (*Háv. s. Ísf. Kbh. 1860, S. 122 Anm.*) *Søkongen* Gnoðar-Ásmundr; *jvfr. Fas. III, 407.* — 4. kialar **R** *og* (*i Nomin.*) *Codd. af SnE.*; iálk **A** *urigtig.* — 7. viðvr at vigv*m* **A**; *Codd. af SnE. have* Viðurr *foran* Þrór. *Denne Linje mangler i* **R**. *Da* Þrór *staar i Nominativ, saa har jeg indsat* Viðvrr *for* Viðvr. — 8. Osci *oc* ómi **R** (*hvor denne Linje altsaa ikke mangler*); *det første Navn er skrevet med stor* O *og derforan staar Punctum; Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers.* oski *ok* omi **A**, *det første Navn med liden* o *og derforan ikke Punctum.* — 9. biflindi **RA**α *og* r *i SnE. I, 38*; biblindi **WUA**β; blindi r *urigtig*; biklinndi 757 *urigtig. Af* lind, *Skjold.* — 10. *Urigtig* **U**: gelldnir, **A**β: ganglær *for* gǫndlir.

50. Sviþvrr, *saa eller* Sviðorr *alle Hskrr.*, *kun* r *i SnE. I, 38*: Sviðarr. — 2. *er* ec **R**; *ær* ec **A**. er *stryges uden Grund af Rask og M.; jvfr. Anm. til Háv. V. 94.* — 3. dvlþa **R**; dvlda **A**. — iótvn **R**. — 4. Miþviþnis **R** (*ikke* **A**). *Jfr. Bjørnens Navne* fetviðnir *og* elgviðnir. Miðvitnis **A** *og K. M.*; *Rask ændrede* Mjöðvitnis. — 4. varc **R**; *var* **A**. — 6. einbani **A**; ein bani **R**.

51, 1. Ávlr **R**. — 2. hefr **R**; hæfir **A**. — *Efter* ofdruccit *indskyde K. Rask M. med enkelte Papirafskrr. følgende Linje:*

miklum ertu miði tældr.

— 4. gengi **R**; gæði **A**. — 5. 6. *skrives af K. Rask M. som én Linje; Rask stryger desuden* ollom. *Men Verset, ialfald i den Form, hvori* **R** *og* **A** *have det, er ikke i ljóðaháttr.*

52, 1. Fiolþ **R**; Fiǫld **A**. — sagðac **A**; sagða **R**. — 2. fat*t* **A**; fat **R**. — mánt **R**. — 3. vela **R**; væla **A**. — 4. 5. m. l. ec se | mins v. *K.* — 5. mīs **R**.

53, 1. Ę *i* Ęgg *i* **R** *har ogsaa en Hage oventil.* — 2. mv*n* **R**; ma*n* **A**. — 3. v*m* **R**; of **A**. — 4. ṽvaro **A**; var ro **R** (*d. e.* varar ro?). — 6. nalgaztv **A**; nalgazstv **R**.

54. *De i dette Vers forekommende Odins Navne, undtagen det almindelige* Óðinn *samt* Ofnir *og* Sváfnir, *opregnes i SnE. I, 86 i* r**WU** *umiddelbart efter Odins-Navnene i V. 49. 50, saa at* Yggr

Y*gg*r ec áþan het,
hetv*m*c Þv*n*dr fyri*r* þ*at*:
Vacr *oc* Scilfingr,
Váfvþ*r* *oc* Hroptatýr,
Gavtr *oc* Ialcr *m*eþ goðo*m*,
Ofni*r* *oc* Svafni*r*,
er ec hy*gg* at orðni*r* se
alli*r* af eino*m* mer.

Gei*rr*oþ*r* ko*nvngr* sat *oc* hafði sve*r*þ v*m* kne *ser* *oc* brvgðit *til* miþs. E*nn* e*r* ha*nn*a heyrþi, at Oðin*n* var þar komi*nn*, þa stoþ ha*nn* vpp *oc* vildi taca *Oðin* fra eldino*m*. Sve*r*þit slapp or hendi ha*nom*, *oc* visso hioltin niþ*r*; ko*nvngr* d*r*ap fǫti *oc* steyptiz afra*m*, e*nn* sve*r*þit stoð igogno*m* ha*nn*, *oc* fecc ha*nn* bana. Oþin*n* hvarf þa. E*nn* Agna*rr* va*r* þar ko*nvngr* lengi siþ*an*.

---

følger efter þrór. — 3. hetv*m*c R; hætv*m*z A. — fyri*r* R; f̍ A. — 5. Váfvðr *med Accent over* a *i* RA; *Navnet har lang Vokal i første Stavelse. I* 737 *skrevet* vǒfudr, *hvor* ǒ *betegner* u-*Omlyden af* á. — 6. *I SnE. kommer efter* Hroptatýr: Gautr, Veratýr *i* rW; Gavtr, Ialkr, Veratyr *i* U. *Maaske burde* Veratýr *indsættes for* Ialcr; *jvfr.* 49, 3. — 7. Ofnir *med stor* O *og derforan Punctum i* RA. — 8. er R, *mangler i* A. — 9. af R *og K. Rask;* at A *og M.*

4. komin̄ A; komī R. — þa stoð A; stoþ R. — 5. vp*p* A; vp R. — vildi R; vill A. — 7. *ok* vissv A; visso R. — 8. steyptiz R; stæyt*t*iz A. — 9. sve*r*þit R; sve*r*ð A. — igogno*m* R (*det andet* g *tilskrevet over Linjen*); igægnv*m* A. — 10. *oc* fecc ha*nn* bana R; *ok* fæ*kk* þ*ar* af bana A. — 10. 11. Oþiɴ hvarf þa R, *mangler i* A. — 11. 12. E*nn* agna*rr* va*r* þar ko*nvngr* lengi siþ*an* R; E*nn* agna*rr* varð ko*nvngr* A.

Anmærkning. Lüning bemærker til dette Digt: „Obgleich ich im allgemeinen nicht sehr geneigt bin, einschiebungen, versetzungen u. dergl. zu statuiren, so möchte ich bei diesem gedichte doch annehmen, dass zwei lieder, die vielleicht die gleiche einkleidung hatten, zusammengeflossen sind, eines von der herrlichkeit Odins und der asenwelt (str. 1—25, str. 36, str. 42?, str. 45—54) und ein anderes lied, kosmogonischen inhaltes, in der art wie Vafþrúðnismál (str. 26—35, str. 37—44; str. 42 könnte zu beiden passen, nämlich gleich misslich). Wenn man die zuerst bezeichneten strophen zusammenfasst, so ist es ein lied wie aus einem gusse, und es klingt ganz anders, straffer und mächtiger, als die hin- und herfahrende kosmogonische weisheit des zweiten liedes.“ I Overensstemmelse hermed har Lüning udgivet Grímn. i et Program, Zürich 1859. Allerede tidligere havde Petersen i Nord. Myth. S. 176 med langt større Dristighed ytret: „Denne sang er et fuldendt digt, men den er forvansket ved senere tilsætninger. Efter str. 17 maa man læse str. 42. 45. 51 til enden, og springe alt det øvrige over.“ Jeg tror, at det maa indrømmes Petersen og Lüning, at Grímnismál i den Form, hvori vi nu have det, ikke er noget helstøbt Digt, ikke danner nogen sand Enhed. Denne Mangel paa Enhed kunde rigtignok have været tilstede fra Digtets første Tilbliven af, og sandsynligt er det ialfald, at Grímnismáls Digter, det vil sige den, der først lod Odin som Grimner kvæde et Kvad i Geirrods Hall, i dette optog flere ældre, ikke oprindelig sammenhørende Vers.

Dog er Lünings Mening, hvorefter Grímn. i dets oprindelige Skikkelse kun skulde have bestaat af V. 1—25, 36, 42?, 45—54, ret tiltalende. Kun tror jeg, at man hertil ialfald maa föie det med V. 25 fuldkommen ensartede V. 26; og at V. 42 fra først af har hørt til Grímn., synes mig hævet over enhver Tvil. Derimod forekommer det mig, at der ikke er nogen Grund til at antage, at V. 27—35, 37—44, hvis man udskiller disse Vers fra det oprindelige

Grímn., skulde have hørt til ét og samme Digt og at dette skulde have havt den samme Indklædning som det egentlige Grímn. Disse i Grímn. senere indkomne Vers kunne vistnok have tilhørt forskjellige Digte og være blevne til i forskjellige Tidsaldre. Jfr. Anm. til V. 33. 34.

Særskilt er at mærke V. 40, som er iblandt de Vers, hvilke Lüning udskiller fra det oprindelige Grímn. Dette gjenfindes i Vafþr. V. 21 uvæsentlig ændret. Grímn. kan ikke have laant det fra Vafþr., ti Grímn. V. 41 hænger nöie sammen med V. 40, men Vafþr. har ikke V. 41 og kan aldrig have havt Rum dertil. Men ligesaa lidet rimeligt forekommer det mig, at det førnævnte Vers skulde være optaget i Vafþr. fra Grímn.; det synes mig klart, at det er ældre end begge Kvad.

SKÍRNISMÁL

eða

FÖR SKÍRNIS.

Freyr so*nr* Niarþar hafði ein*n* dag setzc i Hliþscialf *oc* sa v*m* hei*ma* alla; h*ann* sa i iotvnhei*ma* *oc* sa þar mey fag*ra*, þa e*r* hon gecc fra scala fa*v*ðvr *sins til* scem*mo*; þar af fecc h*ann* hvgsott*ir* micla*r*. Scírn*ir* h*et* scósvei*nn* Freys; Niorþ*r* baþ h*ann* q*ve*þia Frey mals. Þa mǫl*ti* Scaði:

1. „Ristv nv, Scirn*ir*!
oc gacc [sciótt] at beida
occarn mala mavg,
oc þ*ess* at fregna,
hvei*m* e*nn* froþi se
ofrǫiþi afi.“

Scirn*ir* q*vaþ*:

2. „Illra orþa
e*r* me*r* ón at ykro*m* syni,
ef ec geng at mǫla viþ ma*v*g,
oc þ*ess* at fregna,
hveim enn froþi se
ofrǫiþi afi.“

Scirn*ir* q*vaþ:*

3. „Segðv me*r* þ*at*, Freyr,
folcvaldi goða!
oc ec vilia vita:

Dette Digt er fuldstændig bevaret i **R**; *i* **A** *til V. 28 excl. — V. 42 anføres ogsaa i SnE.*

R *har Overskriften* for scirnis, **A** Skirnis mal, *begge med rødt Blæk.*

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastykket i SnE. I, 120.

1. 2. æinn dag **A**, *mangler i* **R**; *jvfr. SnE.:* þat var einn dag, er Freyr hafði gengit i Hlíðskjálf. — 2. setzc **R**; sæz **A**. — 8. freyS **R**. — 9 þa mǫlti Scaði. *Til disse Ord findes intet tilsvarende i SnE., hvor det heder:* þá lét Njörðr kalla til sín Skírni, skósvein Freys, ok bað hann ganga til Freys ok beiða hann orða ok spyrja, hverjum hann væri svá reiðr, at hann mælti ekki við menn (*i* rW). *I V. 1 er der heller ikke noget Ord, som med Bestemthed viser, at Verset kvædes af Skade.*

1, 1. Ristv **R**; Ris þv **A**. — 2. sciótt *tilføiet for Stavrimets Skyld; mangler i* **RA** *og alle Udgg.* — 5. æn*n* **A**; ē **R**. — 6. ofrǫiþi **R**, *den förste* i *er skreven til over Linjen; i næste Vers forkortet* o.; of ræiði **A** *her og i næste Vers.* — *Eg. vil ændre* ofreiþr. *Vistnok kunde* ofreiþi *let være feilagtig kommet ind for* ofreiþr, *da* froþi *gaar foran, men* ofreiþi *lader sig dog forsvare ved* ofrölvi, *jvfr.* ölr, brúnvòlvi = brúnvölr, andvani = andvanr *og lign.* — afi, *saa* **R** *her, i næste Vers forkortet* a.; áfi **A** *her og i næste Vers. Ordet forekommer ogsaa i Gróg. V. 5, L. 6 og er det samme som got.* aba ἀνήρ (*i Got. specielt om Ægtemanden*), *af samme Rod som* afl, efni *og got.* abrs, *stærk. Eg. vil ændre* arfi.

2. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 122.* — 1. 2. *Rimordene ere* Illra, orþa *og* ón. *K. Rask M. dele:* I. o. er mer | ón a. y. s.; *Möb. foretrækker:* I. o. er mer ón | at y. s. — 2. ón at ykro*m* **R**; vón af yðrv*m* **A**. — 5. 6. h. ē. f. s. o. a. **R**; *i L. 5 har* **A** hin*n for* enn.

3. *Foran dette Vers har* **A** *inde i Linjen* Scirn*ir* q.; *i* **R** *staar i Margen* s., *hvorefter* q. *rimelig er bortskaaret.* — 1. Sæg þv *mer* þ*at* **A**; Segðv þ*at* **R**. —

hvi þv ei*nn* sitr
endlanga sali,
mi*nn* d*r*ottin*n*! vm daga?“

Freyr qvaþ:

4. „Hvi v*m* segiac þ*er*,
se*gg*r e*nn* vngi!
miki*nn* móðtrega?
þ*vi*at alfrǫþvl*l*
lys*ir* um a*l*la daga
oc þeygi at mino*m* mvno*m*.“

Scirnir qvaþ:

5. „Mvni þína hycca ec
sva micla v*era*,
at þv m*er*, se*gg*r! ne segi*r*;
þ*vi*at vngi*r* saman
varo*m* i árdaga,
vel mętti*m* tvęir trvásc.“

Freyr qvaþ:

6. „I Gymis gǫrþo*m*
ec sa ga*n*ga
m*er* tiþa mey;
armar lysto,
e*n* af þaþ*an*
alt lopt *oc* lǫgr.

7. Męr *er* m*er* tiðari
ma*n*ni hvei*m*
vngo*m* i árdaga;
asa *oc* alfa
þ*at* vill engi *maþr*,
at viþ sa*m*t sém.“

Scirnir qvaþ:

8. „Mar gefðv m*er* þa
þa*nn* *er* mic v*m* myrcqvan b*er*i
visan vafrloga,
oc þ*at* sverþ,
er sialft vegiz
vi*þ* iotna ęt*t*.“

Freyr qvaþ:

9. „Mar ec þ*er* þa*nn* gef,
er þic v*m* myrcq*v*an b*er*r

---

5. ændlanga A; e*nn*langa R. — sali RA *og Udgg. Vel ikke* sal i? *da vilde* endlanga *være at henføre til* daga; *jvfr. oldeng.* andlangne dæg. — 6. drottin*n* A; droti*nn* R.

4. A *har foran dette Vers og V. 6. 9 inde i Linjen* F. q.; R *har i Margen ved dette Vers og V. 6 f.* — 2. e*nn* R; hin*n* A. — 4. alfrǫþvl*l* R; álf | rǫðvll A. — lyð*ir* R.

5. A *har foran dette Vers og V. 8 inde i Linjen* S. q. *og ligesaa i Margen udfor V. 13. 19. 21. 23. 25; i* R *staar* s. *yderst i Margen tilhøire udfor V. 5. 8 og* q *i Margen tilvenstre udfor V. 13. Ved de andre Vers mangler Overskriften i* R, *og ligeledes ved V. 38. 41.* — 2. *sva* micla R; mikla sva A. — 5. varo*m* R; vorv*m* A. — árdaga R; ardaga A, *i begge Hskrr. som ét Ord.* — 6. tvęir *mangler* A. — trvásc R; tr*v*as A.

6, 2. ec sa R; sa æk A. — 5. þaþ*an* R; þei*m* A. — 6. lǫgr R; lægi*r* A.

7, 2. manni, *saa skrevet efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr.* 5, 4. 5. æn*n* man*n*i A; e*n* ma*n* R (a *og* n *sammenslyngede; ikke* man); *ogsaa Udgg. beholde* enn. *Hskrr.'ernes Læsemaade maatte forklares: „Møen er mig kjærere, end (hun er — eller har været —) nogen ung Mand“; men dette giver en upassende Mening; til at forklare: „Møen er mig kjærere, end (nogen Mø er — eller har været —) nogen ung Mand“ have vi neppe nogen Ret. Desuden kan* i árdaga *ikke oversættes: i hans Dages Vaar, i hans Ungdom.* — 3. vngv*m* A; ǫngom R. — árdaga R; ardaga A. — 6. sāt A, *d. e.* samt; sát R.

Mellem V. 7 og 8 maa vistnok, som og F. Magnusen (Ældre Edda overs. II, 178) mener, noget være faldet ud; jvfr. SnE. I, 122: þá svarar Freyr ok sagði, at hann hafði sét konu fagra, ok fyrir hennar sakar var hann svá harmsfullr, at eigi mundi hann lengi lifa, ef hann skyldi eigi ná henni: ok nú skaltu fara ok biðja hennar mér til handa ok hafa hana heim hingat, hvárt er faðir hennar vill eða eigi, ok skal ek þat vel launa þér. Þá svarar Skírnir, sagði svá, at hann skal fara sendiferð, en Freyr skal fá hánum sverð sitt, *o. s. v.* (*Dette Afsnit ikke i* U.)

8, 1. 2. þa þa*nn* *er* mic R; þaþ́ (*d. e.* þaþan, *ikke* þaþer) mik A. — 2. v*m* myrcqvan R; of myrka*n* A. — 3. vafr loga RA. — 6. ętt R, *ikke* ęt.

9, 2. v*m* myrcq*v*an R; of myrka*n* A.

visan vafrloga,
oc *þat* sve*r*þ,
e*r* sialft mvn vegaz,
ef sa e*r* horscr, e*r* hef*ir*.“

Sc*irnir* m*ę*l*ti* v*iþ* hest*inn*:

10. „Myrct e*r* v́ti,
mal q*v*e*þ* ec ocr fara
vrig fioll yf*ir*,
þvrsa þioþ yf*ir*;
badir viþ comv*m*c,
eþ*a* ocr bada tecr
sa i*nn* amatki iotv*nn*.“

Scirni*r* reiþ i iotv*n*hei*m*a *til* Gymi*s*s garða. Þar v*aro* hvndar ólmi*r* *oc* bvndni*r* f*yr* scidgards hlidi þe*ss* e*r* vm sal Gerðar v*ar*. H*ann* reiþ at þar e*r* fehirþir sat a hǫgi *oc* qvaddi h*ann*:

11. „Segðv *þat*, hirþi*r*!
e*r* þv a hǫgi sitr
oc vardar alla vega:
hve ec at andspilli ko*m*vmc
ens vnga mans
f*yr* greyio*m* Gymis?“

Hirþir qvaþ:

12. „Hvart ertv feigr
eþ*a* ertv f*ra*mgengi*nn*
. . . . ?
andspillis vanr
þv *scalt* ę v*era*
godrar meyiar Gymi*s*s.“

Scirnir qvaþ:

13. „Kosti*r* ’ro betri
heldr e*nn* at klǫcq*va* se
hvei*m* e*r* f*ú*s*s* e*r* fara;
eino dǫgri
me*r* v*ar* aldr v*m* scapaþ*r*
oc alt lif v*m* lagið.“

Gerðr qvaþ:

14. „Hvat e*r* *þat* hlym hlymia,
e*r* ec heyri nv *til*
o*ss*o*m* rǫ*nn*o*m* i?
iorþ bifaz,

9, 3. vafr loga R; váfr loga A.

10, 4. þvrsa þioð yf*ir* A; þyria þioþ yfir R *og Udgg. Jeg tror, at ingen af de to Læsemaader er den rette. Mod Læsemaaden i* R *kan indvendes, at det er underligt, at* þyria, *der maatte være Infin., staar i Begyndelsen af en Verslinje og har Rimstav, medens det dermed sideordnede* fara *staar i Slutningen af en Linje og ikke har Rimstav. Videre synes* þioþ *besynderligt; Eg. forklarer „terra habitata“, men Skirner kan ikke paa Færden til Jotunheim først drage over vaade Fjelde og derpaa over bebygget Land. Endelig er det mistænkeligt, at* yfir *i L. 4 ikke bærer Rimvægten, medens det i L. 3, hvor det staar paa samme Plads, er Rimord. Den sidste Indvending gjælder ogsaa mod Læsemaaden i* A. *Desuden skal Skirner ikke drage „over Tursernes Land“, men „til Tursernes Land“. Jeg formoder, at* yfir *feilagtig er kommet ind fra foregaaende Linje og at det skulde hede* þvrsa þioþar til. — 5. comvmc R; komvmz A. — 7. sa i*nn* amatki R; hins amatt́ki A (*siden* sa).

2. gymiß R; gymis A. — 3. bvndni*r* A; bvᵛdnịr R. — 3. 4. skiðga*rs* hliði A; scidgardi. (*sidste Ord paa én Side*) hlidi (*første Ord paa følgende Side*) R.

11, 1. Segðv R; Sæg þv A. — 4. andspilli ko*m*vmz A; anspilli ko*m*vmc R. — 5. máns R.

12. A *har i Margen udfor dette Vers* H[1]. q.; *i* R *sés blot* q (h. *er derforen bortskaaret*). — 3. *Hverken i* R *eller i* A *er her Lacune betegnet.* — 4. andspillis A; anspillis R. — 6. gymiß R; gymis A.

13, 1. Kosti*r* ro R *i to Ord*; kostirro A *i ét Ord*. — 2. heldr e*nn* at R; *enn* A (*hvor* heldr *og* at *mangle*). — klǫkkva A, *ikke* klaukka. — 5. vm *mangler i* A. — 6. lagið R; lag A.

14. *Herforan i* A *inde i Linjen* Gerðr. q.; *i* R *sés i Margen alene* q (g. *derforen er bortskaaret*). — 2. er ec hæyri til A; er ec hlymia heyri nv *til* R. — 3. rǫ*nn*om R; hǫllvm A.

enn all*ir* f*yr*
scialfa garðar Gymis.“
Ambat*t* q*vaþ*:
15. „Ma*þr* er h*er* vti
stig*inn* af mars baci,
ió letr *til* iardar taca.“
Gerðr qvąþ:
16. „*Inn* biþþv h*ann* ga*n*ga
i occarn sal
oc drecca *inn* męra mioþ!
þo ec hit*t* óvmc,
at her vti se
m*inn* broðvrbani.
17. Hvat er þ*at* alfa
ne asa sona
ne víssa vana?
hvi þv ei*nn* v*m* kom*t*
ęikinn fýr yf*ir*
ór salky*nn*i at sia?“
Scirnir qvaþ:
18. „Emkat ec alfa
ne ása sona
ne ví*ss*a vana;
þo ec ei*nn* v*m* kom*c*
eikinn fýr yf*ir*
ydor salky*nn*i at siá.
19. Epli ellifo
h*er* hefi ec algvllin,
þ*a*v mvn ec þ*er*, G*er*þr! gefa,
friþ at ca*v*pa,
at þv þ*er* Frey qveðir
oleiðastan lifa.“
Gerðr qvaþ:
20. „Epli *ellifo*
ec þi*gg* aldregi
at ma*nn*zcis mvno*m*;
ne viþ Freyr,
meþ*an* occart fior lif*ir*,
by*gg*io*m* bęði saman.“
Scirnir qvaþ:
21. „Ba*v*g ec þ*er* þa gef
þa*nn* er brendr v*ar*
me*þ* vngo*m* Oþins syni;
atta ero iafnha*v*fg*ir*,
er af drivpa
ena nivndo hv*er*ia nót*t*.“

---

15. *I Overskriften* Ambatt A; Ambǫt R; ǫ *er her Tegn for* u-*Omlyden af* á; *jvfr. Anm. til Grímn. V. 49, L. 3.* — 2. báci R. — 3. ió letr *til* R; io lætr h*ann* til A. — 3. *Efter denne Linje mangle vel tre Verslinjer.*

16. A *har i Margen udfor dette Vers og V. 17. 20. 24* G. q.; *i* R *mangler Overskrift ved alle disse Vers; ligesaa ved V. 37. 39.* — 1. biþþv R; bið þv A. — 4. óvmc R; ovmz A. — 6. broðvr báni R.

17, 1. 2. alfa ne asa R; asa oc alfa A. *Jfr. Hamð. V. 15:* Hvat megi fotr foti veita ne holdgróin hond annarri? — 3. næ vissa A; ne visa R; *derimod i* 18, 3 viſa. — 4. v*m mangler i* A. — 5. ęikin fýr yf*ir* R *her, ligesaa i V. 18, kun der* eikin; æik in*n* fyr*ir* A, *saaledes Eg., der forstaar* eik *om et Egegjærde.* eikin-fvr yfir *Rask.* eikinn *synes her at betyde „voldsom, rasende“; i nyisl. bruges Ordet om en Tyr, som vil stange. (Men i SnE. I, 430, 3 bør læses* eikinborðs.) *Jeg formoder, at* ęikinn *er afledet af et tabt Verbum* eika, *som* leikinn *af* leika; *dette* eika (*bevæge sig heftig*) *er vel det samme som skr.* êj, *opr.* aig, *bevæge sig, bæve* (*ligesom* leika = *skr.* rêj, *ryste*), *hvortil gr.* αἰγίς, *Stormvind,* καταιγίζω, *stormer ned, hærer, se G. Curtius Grundz. d. griech. Etym., I, S. 149.* — *Gunn. Pálsson afleder her* eikinn *af* eik *og forklarer „lignis nutritus ignis“; men dette synes ikke at passe om en Vaverlue.* — 6. ór R; var A.

18. *Dette Vers mangler i* A. — 2. sóna R. — 3. vana, *saa rettet;* vána R.

19, 3. mvn R; ma*n* A. — 6. lifa A; at lifa R.

20, 3. ma*nn*zcis mv́nom R; m̃ ænkis mvnv*m* A. — 4. f*r*eyr A; frey R. — 5. occart R; o*kk*at A. — 6. by*gg*io*m* R; by*gg*v*m* A.

21, 4. 5. 6 *mangle i* A. — 6. hveria, *saa ændret med Rask M.;* hverio R *og K. Dette behøver dog ikke at være en blot Skrivfeil; se Gísl. Um frump. S. 126. (Men*

Gerðr qvaþ:
22. „Bǫ́rg ec þiccac,
þot br*e*ndr se
m*eþ* vngo*m* Odins syni;
era m*er* gvllz vant
i gǫrþo*m* Gymis,
at deila fe fǫþvr.“
Scirnir qvaþ:
23. „Sér þv þe*nn*a męki, męr!
miofan, málfán,
er ec hęfi i he*n*di h*er*?
hǫfv*þ* hǫ*gg*va
ec m*vn* þ*er* halsi af,
ne*m*a þv m*er* sęt*t* seg*ir*.“
Gerðr qvaþ:
24. „Ánǫð þola
ec vil aldregi
at ma*nn*zci*ss* mvno*m*;
þo ec hins get,
ef iþ Gym*ir* fi*nn*iz
vígs otrǫþ*ir*, at ycr vega tíði.“
Scirnir qvaþ:
25. „Ser þv þenna męki, męr!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
f*yr* þe*ss*om e*gg*iom
hnigr sa i*nn* aldni iotv*nn*,
v*er*þr þi*nn* feigr faþ*ir*.
26. Ta*m*svendi ec þic drep,
e*nn* ec þic temia mvn,
męr! at mino*m* mvno*m*;
þar *sca*ltv ganga,
er þic gv*m*na syn*ir*
siþ*an* eva se.
27. Ara þvfo a
*sca*ltv ár sitia,
horva he*im*i ór,
snv*gg*a heliar *til*;
matr se þ*er* mei*rr* leiþ*r*,
e*nn* ma*nn*a hvei*m*
e*nn* fráni ormr m*eþ* fir*om*.
28. At vndrsiono*m* þv v*er*þir,
er þv vt kǫ*m*r,
a þic Hrimnir hari,
a þic hotvętna stari;
víðkv*nn*ari þv v*er*þir,
e*nn* vorþ*r* m*eþ* goðo*m*;
gapi þv g*r*indo*m* f*ra*.
29. Tópi *oc* ópi,
tiǫsv*ll* *oc* oþoli,
vaxi þ*er* tár m*eþ* trega;
seztv niþr,

---

i saga af þorst. Síðu-H., hvoraf Egilsson lex. poët. S. 640 b citerer enn IX hverju nótt *læse Gislason, Prøver S. 49 og Möbius Anal. Norr. S. 175* hverja, *uden at angive nogen Variant.)*

22, 1. 2. 3 *mangle i* A.

23, 2. miofa*n* málfán A; miofán malfan R. *I V. 25 skrevet forkortet* m. m. *i* A, *udeladt i* R. — 3. 4. h. h. ec mvn | þer h. a. *Udgg.* — 4. ec m*on* R; mv*n* sek A. — 6. sęt*t* R; sat*t* A.

24, 3. maɴɴciß R; mans sęnskis A. — 5. iþ R; þit A.

25, 1-3. Ser. þ. þ. m. męr. *er* e. h. h. h*er*. R; Ser þv þe*nn*a meki. m. m. e. e. i. h. h*er* A.

26, 1. Tās vendi R; Tās vændi A; *som to Ord ogsaa K. Rask M.* — 6. eva se R; sęva sia A.

27, 1. 2. Ára þvfo a *sca*ltv ar sitia R; Ár scaltv sitia ara þvfv a A. — 3. 4. hórva hei̅ (*d. e.* heimi, *ikke* heim) snv*gg*a heliar t*il* R, *og desuden er mellem* hei̅ *og* snv*gg*a *sat en Hage, som betegner, at Noget skal indføies der; og i Margen er skrevet* ór *med Hage efter.* horfa *ok* snv*gg*a hæliar til A *og M.* — 5. þ*er* mæi*rr* læiðr A; þ*er* leiþ*r* R (*ikke* leiþri).

Med sidste Ord i V. 27 ender Afskriften af Digtet i A; *det Blad, hvorpaa Fortsættelsen har været skreven, er tabt.*

28, 3. hári R. — 7. gapiþv R, *som det synes i ét Ord;* a *er noget kludret, men synes dog sikker.* — grindom *skrevet* gndð *i* R.

enn ec mvn segia *þer*
svaran svsbreca
oc tve*nn*an trega.
30. Tramar gneypa
þic *sc*olo gerstan dag
iotna gœrþo*m* i;
til hrimþvrsa hallar
þv *sca*lt hv*er*ian dag
kranga kostalá*v*s,
kranga kostavon;
grát at gamni
*sca*ltv i gogn hafa
oc leiða me*þ* tarom trega.
31. Męþ þvrsi þriha*v*fþvþo*m*
þv *sca*lt ę nara
eþa verlá*v*s v*er*a;
þi*tt* ged g*r*ipi,
þic morn morni;
v*er*þv sem þistill,
sa er v*ar* þ*r*v*n*gi*nn*
i œ*nn* ofanv*er*þa.
32. Til holtz ec gecc
oc til hrás viðar
ga*m*bantein at geta,
ga*m*bantein ec gat.
33. Reiþ*r* *er* þ*er* Oþi*nn*,
reiþ*r* er þ*er* Asab*r*a*gr*,
þic *sca*l Freyr fiásc,
en fyrini*ll*a mę*r*!
en þv fengit hef*ir*
ga*m*banreiþi goða.
34. Heyri iotnar,
heyri h*r*imþvrsar,
syn*ir* Svt*t*vnga,
sialfi*r* asliþar,
hve ec *fyr* byð,
hve ec fyr*ir* ba*nn*a
*ma*nn*a* glav*m* mani,
*ma*nn*a* nyt mani.
35. Hri*m*grimn*ir* heit*ir* þvrs,
e*r* þic hafa *sca*l
fyr nag*r*indr neþ*an*;
þar þ*er* vilmeg*ir*
a viþar roto*m*

29, 6. svs breca R *i to Ord*; súsbreca *Rask M. Jeg forstaar ikke dette Ord. Gunn. Pálsson tænker paa dansk „suse“*. sútbreca??

30, 1. Tramar *er Flertal af* trami, *en ond Aand. Dette Ord findes i den bestemte Form hos Gudm. Andr. lex. Isl.; nyisl. ogsaa* tremill. *Jfr. norsk* tram (tram'en), *„et Navn paa Fanden. Skal forekomme nordenfjelds“ Aasen S. 634; hos Hallager norsk Gloss.* trammen *fra Vestlandet; dansk* tremmind, *Fanden, hos P. Syv, danske Ordspr. (Udg. 1688), II, S. 212; gutn.* trami, *formula jurandi* (trami um jag dä gär), *vesterbot. og jämt.* trommä *hos Unander: Allmogemålet i södre delen af Vesterb. län, Uppsala 1857.* — 7. vón R.

31, 2. nára R. *At Ordet har kort Vokal i første Stavelse, viser et Vers af et mansöngskvæði i cod. reg. 2367, hvor* narir *danner Rim med* varir. — 3. eþa, *saa ændret;* eþ R. — 4. þi*tt* ged g*r*ipi *forstaar jeg ikke. Ti at tage* ged *som Subject og supplere* þic *som Object fra følgende Linje er ligesaa ugjørligt, som at tage* ged *som Object og supplere som Subject fra flgd. L.* morn. *Jeg formoder derfor her en Feil.* þitt ged gnípi?? gnípa = *oldeng.* genípan, *mørkne, jvfr. got.* ganipnan, στυγνάζειν (*fskj. fra* hnípa). *Eller:* þic grid grípi?? — 5. *Jeg forstaar* morn = *oht.* morna, *Kummer, og* morni *som Konj. af et Verb.* morna, *gjøre kummerfuld. Eg. oversætter: „tabes te tabefaciat“.* — 6. þistill, *saa ændret;* þistil R. — 8. ofanverþa *i* R *skrevet* ofán v*er*þa.

33, 1. 2. reiþr R *bør læses* vreiþr, *ligesom i L. 6:* gambanvreiþi. — 2. asabragr R *i ét Ord.* — 4. en fyrinilla męr! *saa skrevet med Guðm. Magn. og Eg.;* en fyrin i*ll*a męr R. fyrin *er mindre rigtig Skrivemaade for* firin. enn fyrr, in illa męr! *Rask M.*

34, 7. glav R.

geita hland gefi.
Ǫþri dryccia
fa þv aldregi,
męr! af þinom mvnom,
męr! at minom mvnom.
36. Þvrs ríst ec þer
oc þria stafi:
ergi oc ęþi
oc oþola;
sva ec þat af ríst,
sem ec þat a reist,
ef goraz þarfar þess."
Gerðr qvaþ:
37. „Heill verþv nv heldr, sveinn!
oc tac viþ hrímcálki
fvllom forns miaþar;
þo hafþa ec þat etlad,
at myndac aldregi
vnna vaningia vel."
Scirnir qvaþ:
38. „Ǫrindi mín
vil ec ǫll vita,
aðr ec riþa heim heþan:
nęr þv a þingi
mvnt enom þrosca
nenna Niarþar syni."
Gerðr qvaþ:
39. „Barri heitir,
er viþ bęði vitom,
lvndr lognfara;
enn ept nętr nío
þar mvn Niarþar syni
Gerþr vnna gamans."
Þa reiþ Scirnir heim; Freyr stoð vti oc qvaddi hann oc spvrþi tiþinda:
40. „Segþv mer þat, Scirnir!
aþr þv verpir sǫdli af mar
oc þv stígir feti framarr:
hvat þv arnaþir
i iotvnheima
þins eþa mins mvnar?"
Scirnir qvaþ:
41. „Barri heitir,
er viþ báðir vitom,
lvndr lognfara;
enn ept nętr nío
þar mvn Niarþar syni
Gerþr vnna gamans."
Freyr qvaþ:
42. „Lǫng er nott,
langar 'ro tvęr,
hve vm þreyiac þriár?
opt mer manaþr
minni þotti,
enn sia half hynótt."

35, 7. Ǫþri R *med stor* Ǫ *og derforan Punctum; R begynder altsaa her et nyt Vers.* — 7. dryccia, *saa* R, *som det synes; dog er sidste Bogstav noget kludret, Skriveren har maaske först skrevet* dryccio.

36, 1. þvrs *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R. — 3. 4. *skrives i K. som én Linje.* — 5. 6. þat, *saa Udgg. i begge Linjer; saaledes synes der ogsaa at staa i* R, *og ikke* þer, *skjønt Læsemaaden ikke er ganske sikker.* — 6. r,ist R. (e over ,)

37, 1-3. *Jfr. Lokas. V. 53, L. 1—3.*

38, 1. *Over* Ǫ *i* Ǫrindi *staar Accent i* R.

39, 1. Barri R. *Jfr. SnE. I, 122:* níu nóttum siðar skyldi hon þar koma er Barrey (*saa* W, *skrevet* bar ey; r Barey) heitir. — 3. logn fara R *i to Ord.* — 4. enn | enn ept R. — 5. Niarþa, *saa ændret efter* 38,6; niarþa R.

40, 2. már R. — 6. þIS R. — mv́nar R.

41. *Dette Vers er i* R *forkortet skrevet* Barri. h. l. (*d. e.* lvndr) er. vi. l. l. e. e. n. n. þ. m. n. s. g. v. gamans.

42. *Overskriften mangler i* R. — *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 122) i* rW, *hvor det indledes med Ordene:* Enn er Skírnir sagði Frey sitt erendi, þá kvað hann þetta. — 2. löng er önnur rW. — 3. hve mega ek þreyja þrjár rW. — 5. minni rW *sér i* R *ud som* mix i. — 6. hy nótt R *i to Ord.*

HÁRBARÐSLJÓÐ.

Þo*rr* for or ꜵstrvegi *oc* ko*m* at svndi ęino; ꜵdro*m* mego*m* svndzins var feriokarli*nn* m*eþ* scipit. Þo*rr* call*aþi*:

1. „Hve*rr* er sa svei*nn* sveina,
er stendr f*yr* svndit handan?“

Feriokarlinn *svaraþi*:

2. „Hve*rr* e*r* sa karl karla,
e*r* callar v*m* vagi*nn*?“

Þorr qvaþ:

3. „Ferþv mic v*m* svndit!
feþi ec þic a morgon:
meis hefi ec a baki,
ve*r*þra mat*rinn* bet*ri*.
Át ec i hvíld,
a*þr* ec hei*m*an for,
sı́ldr *oc* haf*ra*,
saþr em ec e*nn* þess.“

Feriokarlinn qvaþ:

4. „Árligo*m* ve*r*kom hrosar þv
verþino*m*,
veitzatv f*yr* gorla,
dꜵpr ero þin hei*m*ky*nn*i,
dꜵþ hy*gg* ec at þin moþ*ir* se.“

Þorr qvaþ:

5. „Þat seg*ir* þv nv,
e*r* hv*e*r*i*o*m* þicc*ir*
mest at vita,
at mín moþ*ir* dꜵþ se.“

Feriokarlinn qvaþ:

6. „Þeygi e*r* sem þv
þriv bv́ góð eig*ir*,
berbei*nn* þv stendr
oc hef*ir* brꜵt*i*nga ge*r*vi,
þ*at*ki at þv haf*ir* brǫkr þinar.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret alene i R; *i* A *fra Ordene* minna verka 19, 7.

Overskriften harbarz lioð *med rødt Blæk i* R. *Jeg skriver* Hárbarðr *med lang Vokal i første Stavelse og forklarer Navnet af* hárr, *graa. Andre skrive* Harbarðr, *hvilket Eg. tyder som* harðbarðr, *medens Uhland oversætter „Hærskjold“ og tager det = tydsk* Herbort.

2. svndzıs R. — 3. callaþi *skrevet* call' *i* R; *eller skal dette læses* callar?

1, 2. fyr *skrevet* ꝼ̇ *i* R.

2. Feriokarlinn svaraþi *saa indsat for* h' (*d. e.* hann, *ikke:* Hárbarðr) s. *i* R.

Overskrifterne til V. 3—18 *incl. ere tilsatte af mig; de mangle i* R, *undtagen ved V. 11, hvor* þ. q. *er skrevet i Margen.*

3, 4. matrinn R; *kunde og skrives* matr inn *med Gunn. Pálsson. Jfr. f. Eks.* 14, 3. — 5. Át *med stor* Á *og derforan Punctum i* R. — 7. sı́ldr R, *ikke* sildr.

4, 1. *Alle Udgg. dele denne Linje i to:*

Árligom verkom
hrosar þv verþinom.

Jfr. Anm. til 6, 3-5. — 2. veitzatv R; *rettere* veiztattv, *men ogsaa Lok. 52, 3 staar* letz *og Háv. 113, 6. Lok. 15, 2* scalatv.

5, 1. 2. *Rimordene ere* þat *og* þiccir.

6, 2. *I* R *er* eigir *skrevet foran* góð, *men ved Tegnene* ˑˑˑ *over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet.* — 3-5. *Skrives af Udgg. som tre Linjer. I L. 5 er aabenbart* brǫkr *Rimord, ikke* þatki *og* þinar. *Hvis Inddelingen i tre Linjer er rigtig, saa have vi altsaa her tre Linjer, som rime sammen, ligesom i Háv. V. 80; Grimn. V. 27. Dog skal der kanske ordnes:*

berbeinn þv stendr oc hefir brꜵtinga gervi,
þatki at þv hafir brǫkr þinar.

Þorr qvaþ:
7. „Styrþv hingat eikio*nni*!
ec mvn þer sta*v*þna ke*nna*;
eþ*a* hv*err* a scipit,
er þv heldr viþ landit?"
Feriokarlinn qvaþ:
8. „Hildolfr sa heit*ir*,
er mic halda baþ,
reccr *inn* rádsvin*ni*,
er býr i Raþseyiarsvndi;
baþat h*ann* hle*nn*ime*nn* flytia
eþ*a* hrossa þiófa,
goða eina
oc þa er ec gerva kv*nna*;
segðv *til* naf*ns* þíns,
ef þv vill v*m* svndit fara."
Þorr qvaþ:
9. „Segia mvn ec t*il* nafns mi*ns*,
þót*t* ec secr siac,
oc til a*l*lz a*v*þli*ss*:
ec em Oþi*ns* so*n*r,
Meila broþ*ir*,
enn Magna faþ*ir*,
þrv́ðvaldr goða,
viþ Þór knattv h*er* d*o*ma.
Hi*ns* vil ec nv spyria,
h*vat* þv heit*ir*."
Feriokarlinn qvaþ:
10. „Hárbardr ec heiti,
hylc v*m* nafn sialdan."
Þorr qvaþ:
11. „Hvat *sc*altv of nafn hylia,
ne*ma* þv sakar eig*ir*?"
Hárbarðr qvaþ:
12. „*Enn* þot ec sakar eiga,
þa mvn ec forþa
fiorvi mino f*yr* slico*m* sem þv ert,
ne*ma* ec feigr se."
Þorr qvaþ:
13. „Harm liotan m*er* þicc*ir* i
þ*vi* at vaþa
v*m* vagi*nn* t*il* þin

Den første Linjes Længde er ikke uden Sidestykke i Hárb. I V. 4 synes der dog neppe at være Grund til at antage 3 Verslinjer, som rime sammen. — 4. bra*v*tinga R *for* bra*v*tingia; *jvfr. Gísl. Um frump. S. 57 f.*

7, 3. hverr *skrevet* hv*er* *i* R. — 4. lanðit R.

8, 4. raþs eyiar svndi R. — 5. hleni m̄ R.

9, 4. oþIS R. — 9. hIS R.

10, 2. hýlc R.

12. *Dette Vers ordnes af K. saaledes:* Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec forþa fiorvi mino | fyr slicom sem þv ert, | nema ec feigr se. *Rask og M. dele:* E. þ. e. s. e., | þ. m. e. f. | f. m. | f. s. s. þ. e., | n. e. f. s. *Jeg har taget* þot (*ligesom* þo *er Rimord i Helg. Hjörv. V. 28, L. 2*) ⁓ þa *og* fiorvi ⁓ feigr *som Rimord. Men Stavrimet vilde vinde, hvis man omsatte:* Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec fyr slicom sem þv ert | forþa fiorvi mino, | nema ec feigr se.

13. *Rimord ere* vaþa ⁓ vaginn ⁓ vęta *og* ca*v*gorsveini ⁓ kanginyrþi ⁓ kǫmvmc; *jvfr. V. 47, L. 3. Jeg har baade i første og anden Vershalvdel antaget 3 Linjer, som rime sammen; jvfr. Anm. til* 6, 3-5. — *Man kunde ogsaa tænke paa med Bibeholdelse af de samme Rimord at gjøre Verset firelinjet, saa at første Linje kom til at strække sig fra* Harm *helt til* þin *incl., og tredje fra* scylda *til* kanginyrþi *incl. Verslinjerne vilde da rigtignok bestaa af langt flere Stavelser end sædvanlig; men Metret i mange af Replikerne i Hárbarðsljóð lader sig nu engang ikke indtvinge i de almindelige Versregler.* — *Rask og M. ordne:* Harm — þiccir | i þvi — til þin | oc vęta — minn; | scylda — þinom | kanginyrþi, | ef ec — svndit. — 1. Harm liotan R *i to Ord, saa og K. Rask Eg. Jfr. SnE. I, 276:* sé þar ljótan harm, er ek kom svá síð. *Eg. forklarer Accus. ved at erklære Udtrykket for elliptisk istedenfor:*

oc vęta † ǫgur mi*nn*;
scylda ec lǫna cǫgorsveini þinom
kanginyrþi,
ef ec kǫmv*mc* yf*ir* svndit.“
Hárbarðr qvaþ:
14. „Her mv*n* ec standa
oc þin hedan biþa;
fa*nn*taþv ma*nn* *inn* hardara
at Hrvngni dǫdan.“
Þorr qvaþ:
15. „Hins viltv nv geta,
er vid *Hrvngnir* deildo*m*,
sa *inn* stórvþgi iotvn*n*,
er or steini v*ar* hofvþit a;
þo let ec h*ann* falla
oc f*yr* hniga.
H*vat* vantv þa meþ*an*, Hárb*arðr*?“
Hárbarðr qvaþ:
16. „Var ec me*þ* Fiolvari
fim*m* vetr alla
i ey þ*eir*re,
er Algrǫn heit*ir*;
vega v*er* þar knatto*m*
oc val fęlla,
margs at freista,
mans at kosta.“

Þorr qvaþ:
17. „Hv*er*so snv́nvþo yþ*r* konor
ydrar?“
Hárbarðr qvaþ:
18. „Sparkar at*t*o v*er* konor,
ef o*ss* at spǫrko*m* yrði;
horscar atto v*er* konor,
ef o*ss* hollar vęri;
þęr or sandi
síma vndo
oc or dali divpo*m*
gr*v*nd v*m* grofo;
varþ ec þei*m* ei*nn* ǫllo*m*
ęfri at raþo*m*,
hvilda ec hia þei*m* systro*m* *siav*
oc hafða ec geþ þ*eirra* allt *oc*
gaman.
Hvaþ va*nn*tv þa m*eþan*, Þo*rr*?“
Þorr qvaþ:
19. „Ec drap Þiaza
e*nn* þrvðmoþga iotvn,
vp*p* ec varp ǫgo*m*
A*l*lvalda sonar
a þ*ann* *inn* heiða himi*n*;
þav ero m*er*ki mest
mi*nn*a v*er*ca,

(Sé) harm liotan, (er) mer þiccir. *M. skriver i ét Ord* Harmliotan. — 3. ǫgur, *saa* R *og K. Rask. Ordet er ellers ukjendt og vistnok forvansket.* cǫgur *Gunn. Pálsson og M. Men det synes ikke rimeligt, at Thor her skulde bruge dette Ord om sin Klædning, da han i næste Linje bruger* cǫgorsveinn *som Skjeldsord mod en Anden.* dǫgurþ?? *jvfr. V. 3.* — 6. kǫmvmc, *saa ændret, jvfr. V. 33; i* R *mindre nøiagtig skrevet* komvmc, *hvilket alle Udgg. beholde som Indicativ.* R *skriver ofte* o *for* ǫ *eller* œ (i-*Omlyd af* ó).

18, 1. Sparkar *med kort Vokal, jvfr. norsk* sparka. Spárkar R *og M.* — 6. síma, *saa* R. *At Ordet har lang Vokal i første Stavelse, er klart af gamle Skaldevers* (*Nj. Cap. 133 danner* álmsíma *Helrim med* grímur) *og af Udtalen i nyere Dialekter.* — 12. *I* geþ *er* e *ikke tydelig i* R; *den sér næsten ud som* o. — gaman R *med sammenslynget Tegn for* a *og* n.

19. *Fra dette Vers af og indtil Enden er Navnet paa den Talende ved de fleste Vers i* R *betegnet ved* þ. q., h. q. *i Margen. — Ved V. 23. 36. 37. 40. 47. 57 mangler Navneangivelsen ganske; de to Bogstaver ere her rimelig bortskaarne ved Indbindingen. Ved V. 57. 58. 59 staar endnu kun* q. *igjen i Margen; foran V. 32 er* H. q. *skrevet inde i Linjen.* — A *har fra V. 20 til Enden foran hvert Vers inde i Linjen* h. q. *eller* þ. q. (*foran V. 20* hárbarðr q.; *foran V. 37* þórr q.). — 2. þrvðmoþga, *saa* R *sikkert.* — 4. a*l*lvalda R. *Denne Jotun kaldes i SnE.* (*I, 214*) Ölvaldi (*saa* rW; Auþvalldi U). — 7. *Med Ordene* minna verka *begynder* As *Tekst af dette Digt.*

þar er allir menn siþan vm se.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?"
Hárbarðr qvaþ:
20. „Miclar manvelar
ec hafða viþ myrcriþor,
þa er ec velta þęr fra verom;
harþan iotvn
ec hvgða Hlebarð vera,
gaf hann mer gambantein,
en ec vęlta hann or viti."
Þorr qvaþ:
21. „Illom hvga lavnaþir þv
þa goþar giafar."
Hárbarðr qvaþ:
22. „Þat hefir eik,
er af annarri scefr;
vm sic er hverr i slico.
Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?"
Þorr qvaþ:
23. „Ec var avstr
oc iotna bardag
brvþir bavlvisar,
er til biargs gengo;
micil mvndi ętt iotna,
ef allir lifði,
vętr mvndi manna
vndir miþgarþi.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?"
Hárbarðr qvaþ:
24. „Var ec a Vallandi
oc vigom fylgdag,
atta ec iofrom
enn aldri sęttac.
Oþinn a iarla
þa er i val falla,
enn Þorr a þręla kyn."
Þorr qvaþ:
25. „Oiafnt scipta er þv mvndir
meþ asom liþi,
ef þv ęttir vilgi micils vald."
Hárbarðr qvaþ:
26. „Þorr a afl ǫrit,
enn ecci hiarta;
af hrǫzlo oc hvgbleyþi
þer var i hannzca troþit,
oc þottisca þv þa Þorr vera:
hvarki þv þa þorþir
fyr hrǫzlo þinni
físa ne hniosa,
sva at Fialarr heyrþi."
Þorr qvaþ:
27. „Hárbarþr inn ragi!
ec mvnda þic i hel drepa,
ef ec mętta seilaz vm svnd."

---

8. siþan vm se R; of sæ A (*uden* siþan).

20, 3. velta R ≐ vællta A *med Accent over* æ. — 4. 5. h. iotvn ec hvgða | Hlebarð v. *Udgg.* — 5. ec hvgða R; hvgða æk A. — hlebarð R = hlæbarð A. — 6. gābantein R; gābantæī A (*ikke* gambantein). — 7. vęlta R = vællta A.

21. *Deles af Udgg. i to Linjer; K. slutter den første med* þa, *Rask og M. med* lavnaþir. — þa *mangler i* A. - giafar R; giafir A.

22, 3. hverr A; hver R. — 4. h. v. m. þ. R; h. v. þ. A. — þá, *som mangler baade i* R *og* A, *er tilføiet efter* 18,13. *Jfr.* 28,3. 36.

23, 2. bardag R; varðak A. — *Jeg tager* iotna *med K. som Gen. og sætter derfor intet Skilletegn efter* bardag; *Rask og M. sætte Komma derefter og tage altsaa* iotna *som Accus.* — 7. *Over* ę *i* vętr *Accent i* R. — 9. h. v. m. h. RA.

24, 2. fylgdag RA. — 5. 6. Oþinn *maa her have været udtalt* Voþinn *eller snarere* v *i* val *som Vokal.* — 6. 7. enn þorr *er i* R *skrevet foran* þa er i val falla, *men ved Tegnet* ,,, *over* enn *og over* þa *er den rette Ordfølge, som og* A *har, betegnet.*

25, 2. asom R; asa A (*ikke* æsa).

26, 1. ǫrit R; yrit A. — 4. þer var R; var þer A. — hānzca R; hanska A. — 5. *Rask stryger denne Linje, som efter ham feilagtig er kommen ind fra Lokas. V. 60, da vi, naar den er borte, faar et regelmæssigt 8linjet Vers.* — 5. þottisca þv R; þottiskattv A. — 8. fisa næ hniósa A; hnosa ne fisa R.

27, 3. vm svnd R; of svndit A (*men i* 28, 1: vm svnd).

Hárbarðr qvaþ:

28. „Hvat scyld*ir* þv v*m* svnd seilaz,
e*r* sakir 'ro a*l*lz ongar?
Hvat vanntv þa, Þorr?"

Þorr qvaþ:

29. „Ec v*ar* *a*vstr
oc ána varþac,
þa e*r* mic sotto
þ*eir* Svárangs syn*ir*;
grioti þ*eir* mic b*a*vrþo,
gagni vrþo þ*eir* þo lit*t* fegn*ir*,
þo vrþo þ*eir* mic fyrri
friþar at biþia.
Hvat vanntv þa meþan, Hárbarðr?"

Hárbarðr qvaþ:

30. „Ec var *a*vstr
oc viþ einhv*er*ia dǫ*m*þac,
lęc ec viþ ena linhvito
oc l*a*vnþing háþac,
gladdac ena gv*l*lbiorto,
ga*m*ni męr vnði."

Þorr qvaþ:

31. „Goð atto þ*eir* mankyn*n*i þar þa."

Hárbarðr qvaþ:

32. „Liþs þi*n*s v*ar* ec þa þvrfi, Þor*r*!
at ec helda þ*eir*ri e*nn*i linhvito mey."

Þorr qvaþ:

33. „Ec m*v*nda þ*er* þa þ*at* veita,
ef ec viðr of kǫmomc."

Hárbarðr qvaþ:

34. „Ec m*v*nda þ*er* þa *tr*va,
nema þv mic i trygð vęlt*ir*."

Þorr qvaþ:

35. „Emkat ec sa hęlbítr,
se*m* hvðscór forn a vár."

Hárbarðr qvaþ:

36. „Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?"

Þorr qvaþ:

37. „Brvd*ir* b*er*serkia
barþac i Hléseyio,
þęr hofðo v*er*st v*nn*it,
velta þioþ alla."

Hárbarðr qvaþ:

38. „Klęki vantv þa, Þor*r*!
e*r* þv a kono*m* barþ*ir*."

28, 1. scyld*ir* þv R; sc*a*ltv A. — 2. e*r* sakjr ro a*l*lz ongar R; æ*r* sak*ar* æ*r*v allz æng*ar* A. — 3. h. v. þ. þ. R; h. v. þa. þor*r*. A.

29, 3. 4. mic sotto þ*ei*r R; þ*ei*r sóttv mik A (*ikke* mic sótto). — 4. svarangs R; svárangrs A (*ikke* svarángrs). — 6. vrþo þ*ei*r þo lit*t* R *og Udgg.*; vrðv þ*ei*r lit*t* A. — *Jeg formoder* vrþot þeir litt. — 9. h. v. þ. m. h́. R; h. v. m. h. A.

30, 2. ein hv*er*ia R *og Udgg.*; einh*er*iv A. *Den sidste Læsemaade er kanske den rette; einherja maatte være Femin. til* einheri, *jvfr.* herja *blandt valkyrja heiti i* A *SnE. II, 490; jvfr. SnE. I, 282.* — 2. dǫ*m*þac R; dæmdag A. — 3. hina linhvitv A; ena lindhvito R, *men i* 32, 2 linhvito. *Jfr. Sv. Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 229:* Ud kom Jomfruen saa hvid som Lin; *i en dansk Barnevise (Zeitschr. f. deutsche Myth. IV, 312):* Hun er hvid under Lin. — 4. lá*v*nþ*ing* A; la*v*ng þing R *og Udgg.* — 5. gladdac ena gv*l*lbiórto R; gladda æc hina gvllhvítv A. — 6. vnði R; vndi A.

31. þr̃ R *d. e.* þeir; þ*er* A *og Udgg.* — man kyn*n*i R; mann*kyn*n*i A.

32. *Rimordene ere* Liþs *og* linhvito. *Udgg. dele dette Vers i tre Linjer:* Liþs þ. v. e. þ. þvrfi, | þorr! a. e. helda | þeirri e. l. m. — 1. þīs R. — v*ar* A; vęra R *og Udgg.*

33, 1. m̄da R, *ikke* munþa. — þ*er* þa þ*at* R; þ*er* þ*at* þa A. — 2. ef ec viðr of kǫmiz R; æf *við* of kæmvmz A (*ikke* kæmimz).

34, 1. m̄da R, *ikke* munþa. — 2. mic R; mik A. *Intet af Hskrr. har* mer. — vęltir R = vælltir A (*med Accent over* æ).

35, 2. hvðscór R; hvð | skóz A. — a vár RA; *ikke* avar *i* R.

36. H. v. m. þorr R; Hvat vantv. m. þ. A. þá *tilføiet efter* 18, 13. *Jfr.* 22, 4.

37, 2. barþac ihlés eyio R; b*er*ða æc i hlæs æy A. — 3. vnnit *skal kanske udtales* vunnit, *saa at ogsaa det bliver Rimord.* — 4. velta R; villta A.

38, 1. vantv R; vantv *d. e.* vanttv A.

Þorr qvaþ:
39. „Vargynior þ*at* v*ar*o,
e*nn* varla konor;
sceldo scip mit*t*,
e*r* ec scorþat hafdac;
ǫgðo m*er* iarnlvrki,
e*nn* elto Þialfa.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:
40. „Ec varc i h*er*nom,
e*r* hingat gorðiz
gnęfa gv*nn*fana
geír at rioþa.“

Þorr qvaþ:
41. „Þe*ss* viltv nv geta,
er þv fórt o*ss* olivfan at bioþa.“

Hárbarðr qvaþ:
42. „Bęta *scal* þ*er* þ*at* þa
mvnda bárgi,
sem iafnendr v*nno*
þ*eir* e*r* ocr vilia sæt*ta*.“

Þorr qvaþ:
43. „Hvar namtv þe*ss*i
in hnǫfiligo orþ,
e*r* ec heyrþa aldri
in hnǫfilig*ri*?“

Hárbarðr qvaþ:
44. „Nam ec at † m*onn*om
þei*m* eno*m* aldrǫno*m*,
e*r* bva i hęimis hævgo*m*.“

Þorr qvaþ:
45. „Þo gefr þv
got*t* nafn dysio*m*,
e*r* þv ka*ll*ar þęr heimis hævga.“

Hárbarðr qvaþ:
46. „Sva dǫ*m*i ec
v*m* slict far.“

Þorr qvaþ:
47. „Orðkringi þín
mv*n* þ*er* illa co*m*a,
ef ec ręþ a vag at vaþa;
vlfi hǫra
hy*gg* ec þic ǫpa mv*no*,
ef þv hlytr af ha*m*ri hæv*gg*.“

Hárbarðr qvaþ:
48. „Sif a hó hei*ma*,
ha*ns* mv*n*do fv*n*d vilia,
þa*nn* mvntv þrec drygia,
þ*at* e*r* þ*er* scyldara.“

Þorr qvaþ:
49. Męlir þv at mv*nn*z ráþi,
sva at m*er* scyldi v*er*st þiccia,

39, 1. þ*at* v̊ A; v̊ þ*er* R (*eller mulig* þ*at*; *ti* þ*er og* þ*at ere ofte vanskelige at skjelne fra hinanden i* R). — 4. hafdac R; hafða A. — 5. ǫgðo (*ikke* ogdo) m*er* iarn lvrki R; *i* A *var først skrevet* ægða æc þ*eim* iarnlvrki (*med Accent over* æ *i* ægða), *men Skriveren har selv rettet* æc þ*eim til* m*er*. — 7. h. v. m. h. RA.

40, 1. varc R; v*ar* A. — 2. gorðiz R; g*er*ðiz A. — 3. *Accent over* ę *i* gnęfa R. — gv*nn*fana R; gvnfana A. *Ordet skrives af Udgg. med* á, *men de andre germaniske Sprog vise, at kort* a *her er det oprindelige*.

41. *Rimordene ere, hvis Teksten er rigtig*, þess *og* þv. — 2. olivfan, *saa K. M.* R *synes at have* olubaɴ, *dog er* u *og* b *utydelige og især* u *usikker*; oliýfā A.

42, 1. 2. *scal* þ*er* þ*at* þa mvnda R; *scal* þ*er* mvnda A. — 4. sæt*ta* R; sæt*t* hafa A.

43, 3. 4. alld*ri* hin hnæfilig*ri* A; aldregi hnǫfilig*ri* R *og Udgg*.

44, 1. m̄m R, *mangler i* A. — *Stavrim mangler, ti* ec *kan her neppe være Rimord, og jeg formoder derfor* ýtom *istedenfor* monnom. — 2. enom R; hinvm A. — 3. hævgom, *saaledes ændret for Stavrimets og Meningens Skyld*. skævgv̄ A; scogō R. scógom *Udgg*.

45, 1. 2. *Rimordene ere* gefr *og* gott. — 2. dysivm A; dyꞩiom R. — 3. þęr, *saa K. M.. Det er tvilsomt, om der i* R *skal læses* þęr (þ*er*) *eller* þ*at*; *Ordet mangler i* A. — hævga, *saa ændret*; scoga R; skoga A.

46, 2. v*m* R, *mangler i* A. — far R; fár A.

47, 4. 5. v. h. hygg ec | þic ǫpa m. *Udgg*. — 5. þik æpa mv*no* A; at þv́ ǫpa mynir R.

48, 1. hó R; ho A. *Jeg kan ikke ret forklare denne Sideform til* hór *Lokas. 54*; *jvfr. dog* hór *Lokas 30*, hóss *Lokas. 33*. — 2. m̄do R; m̄tv A.

halr *enn* hvgblǫþi!
hy*gg* ec, at þv liv*gir*."

Hárbarðr qvaþ:

50. „Sat*t* hy*gg* ec mic segia,
sei*nn* ertv at for þi*nni*,
langt m*vn*dir þv nv comi*nn*, Þo*rr*!
ef þv litv*m* fǫ*rir*."

Þorr qvaþ:

51. „Hárbarþ*r* e*nn* ragi!
heldr hefi*r* þv nv mic dvalþan."

Hárbarðr qvaþ:

52. „Asaþórs hvgða ec
aldregi m*vn*do
glepia fehirði farar."

Þorr qvaþ:

53. „Raþ m*vn* ec þer nv raþa:
ró þv hingat batino*m*,
hętto*m* hętingi,
hittv fǫþvr Magna!"

Hárbarðr qvaþ:

54. „Farþv fi*rr* svndi!
þe*r* sc*a*l fars synia."

Þorr qvaþ:

55. „Visa þv me*r* nv leiþina,
allz þv vi*ll* mic eigi v*m* vagi*nn*
feria!"

Hárbarðr qvaþ:

56. „Litiþ er at synia,
langt ę*r* at fara:
stvnd e*r* *til* stocsins,
ǫ*nn*or *til* stei*n*si*n*s,
haltv *sva* *til* vinst*ra* vegsins,
v*nz* þv hitt*ir* V*er*l*and*.
Þar m*vn* Fiorgyn
hitta Þór son si*nn*,
oc m*vn* ho*n* ke*nn*a h*a*no*m* attvnga brǫt*ir*
til Oþi*n*s l*and*a."

Þorr qvaþ:

57. „Mvn ec taca þ*a*ngat i dag?"

Hárbarðr qvaþ:

58. „Taca viþ víl *oc* erfiþi:
at vprennandi solo
er ec get þána."

48, 3. mvntv RA. — 4. scyldara R; skylldr*a* A.

49, 1. mv*nn*z R = mvnz A.

50, 1. mic R; þic A. — 2. at fór R = atfǫr A. — 3. *Efter* langt *er først skrevet* la *i* R, *men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.* — þorr *mangler i* A.

51, 2. dvalþan R; dvalit A.

52, 1. Asa þórs hvgða ec R; Asa þor (*Dat.*) æk hvgða A. — 3. fehirði R; fæhirði A. *Eg. formoder med stor Sandsynlighed* farhirði, *en Ferjemand. Den samme Forveksling forekommer i Hskr. fra 15de Aarh. af s. af Flóres ok Blankiflúr* (*Ann. f. nord. Oldk. 1850, S. 32, Anm. 2*).

53, 3. hætingi A (*ikke* hæitingi); hęttingi R. hœta, *true, skrives ligeledes ofte* hœtta, hætta; *jvfr. norsk* hytta.

54, 1. farþv fi*rr* R; f*a*r þv *fra* A.

55, 1. nv *mangler i* A. — 2. mic eigi v*m* R; mik nv æigi of A.

56, 1. æ*r* at synia A; er synia R, *og saa Rask, der forstaar* synia *som Gen. pl. af* syn. — 2. ę*r* (*ikke* æer) at R = æ*r* at A. er-at fara *Rask, der forforstaar* fara *som Gen. pl. af* fǫr. — 3. stocsins R; stoks A. — 4. *til* steisIS R; æ*r* til stæi*n*s A. — 5. vegsins R; væg[S] A. — 6. v*er* l*a*nd R; val l*a*nd A. — 7. m*v*n R; ma*n* A. — 7. fiórgyn R. — 9. mvn RA. — 10. oþIS R.

57. *Danner dette Vers Rim med første Linje af V.* 58, *og er* taca *Rimord? eller mangler Stavrim?* — Mvn R; Ma*n* A. — *Foran* þangat *er* he *underprikket i* R; *Skriveren havde først skrevet* heþan, *men rettede saa Feilen.* — idag R; a dægi A.

58, 1. erfiþi R; *við* ærfiði A. — *Udgg. sætte intet Skilletegn efter* erfiþi. — 2. vpræn*n*andi A; vpv*e*randi R *og Udgg.* — *Efter* solo *sætte Udgg. Komma.* — 3. *Mangler Stavrim eller er* ec *Rimord?* — 3. þána R; þa na A. — þána *tager jeg med Eg. som Verbum „tø"; Ordet bruges endnu i Bergens Stift* (*i Formen* taana), *og er dannet af* þeyja, þáinn (*endnu i Berg. St.* taaen), *som sv.* dåna *af* deyja, dáinn. — *K. M. læse* þá ná, *og Keyser forklarer* geta ná = geta nær, *formode rigtig.*

Þorr qvaþ:

59\. „Scamt mvn nv mál occat,
allz þv mer scǫtingo einni svarar;
lꝍna mvn ec þer farsynion,
ef viþ finnomc i sinn annat."

Hárbarðr qvaþ:

60\. „Farþv nv þars
þic hafi allan gramir!"

59, 1. okkat A; occat vera R. — 2. allz þv mer scǫtingo einni svarar R; ær þv vill scætingv æinni svara A. — 4. finnomc R; finnvmz A.

60\. A *har foran dette Vers* H. q. — R *har derimod* farþv *med liden* f *og tillægger altsaa Thor disse to Linjer*. — 1. farþv R; far þv A. — 2. allan R; allir A. *Begge Læsemaader give rigtigt Udtryk. Jfr.* tröll hafi Tréfót allan *Grett. Cap. 4;* hafi þik allan tröll *Fms. VI, 216; derimod:* Fari þér í svá gramendr allir, *Dropl. S. 23*; taki nú allar gramir við hánum, *Flóam. S. 147. 180.*

HÝMISKVIÐA.

1. Ar valtívar
veiþar námo
oc svmblsami*r*,
a*þr* sa*þir* yrþi,
hristo teina
oc a hlavt sa,
fvndo þeir at Ęgis
avrcost hv*era*.
2. Sat bergbvi
barnteitr f*yr*
mioc glicr megi
miscorblinda;
leit i avgo
Y*gg*s barn í þrá:
„*Þv* sc*alt* as*om*
opt sv*m*bl gora."
3. Av*nn* fecc iotni
orþbǫgi*nn* halr,
hvgdi at hefndo*m*
h*ann* nęst viþ goð;
bað h*ann* Sifiar ver
ser fǫra hv*er*:
„þ*ann*z ec avllo*m* ol
yðr of heita."

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R *og i* A. — *Overskriften* hymis kviða *med rødt Blæk i* A; *i* R *med rødt Blæk* þor ȯro miðgars orm. — Hýmir *maa skrives med* ý, *da* hûm *har lang Vokal, se f. Eks. SnE. I, 498; Skáldhelga rím. 15, 10.*

1, 1. valtívar R; valtifor A. — 2. veiþar R; vœiðar A. *Paa Grund af det følgende* aþr saþir yrþi, *før de bleve mætte, af* saðr = *got.* saþs (*ikke Pf. Pop. af* seðja), *synes* veiþar námo *at maatte forklares: de toge sin Fangst, de begyndte at fortære sin Fangst. Rask formodede skarpsindig* verþar námo, *men* nema *styrer kun i Forbindelse med* staðar *Genitiv.* — 3. svmbl samír R; svmblsamìr A, *som det synes; A har her en eiendommelig Bogstav* (ƀ, *hvis Langstav er krummet oventil*), *som jeg har antaget for en Sammenslyngning af* b *og* l. — 6. hlavt R; hlávt *ogsaa* A, *ikke* hlautum. — 8. hvera R *og Udgg.*; hveria A (*ikke* hverra). *Jeg kan ikke forklare mig nogen af disse to Læsemaader; den almindelige Oversættelse „De fandt hos Øger Mangel paa Kjedler" er ikke rigtig.* avrcost *maa nemlig efter Svend Grundtvigs Bemærkning her, som ellers, betyde „rigt Forraad"; Betydningen „Mangel" har Ordet aldrig.* (*Eg. anfører* örkosta *i Bet. „Mangel" af Hænsa-Þór. s., men denne Læsemaade nævnes ikke i Ísl. ss. II, 134, hvor Udg. og de fleste Hskrr. have* örkola.) *Guderne maa have rystet Tene, for at komme efter, hvor de kunne faa noget at drikke. Og naar de, efter at Fretten er endt, vende sig til Øger og forlange Drikke af ham, saa maa det være, fordi de have faaet vide, at han har rigt Forraad af det, som behøves til at lave Øl af. Jeg formoder derfor:* avrcost vera. *Eller:* avrcost hverian? *Gunn. Pálsson formoder i L. 7* fvndot *istedenfor* fvndo.

2, 3. glicr R; likr A. — 4. miscorblinda R; miskor (*ikke:* miskæ) blinda A. *Rask og Finn Magnusen formode* mistorblinda. *Jfr. oldeng.* his eágan mistredon, *der lagde sig som en Taage for hans Øine.* — 8. gora R; gæfa A (*vistnok Feil for* gærfa). *Jfr. Lokas. V. 65, L. 3.*

3, 3. hefndom, *saa ændret;* hefdom R; hæfnd A. — 7. 8. þ*ann* ec avllom ól yðr of heita R; þans *ær* ǫllvm yðr ǫl *of* hæiti A.

4. Ne þ*at* matto
męrir tifar
oc ginnregin
of geta hv*er*gi,
v*nnz* af trygð*om*
Tyr Hlo*rr*iþa
astraþ mikit
ein*om* sagdi:

5. „Byr f*yr* ǫstan
Ęlivága
hvndvi*ss* Hymi*r*
at himi*ns* enda;
a mi*nn* faþi*r*
moþvgr ketil,
rvmbrvgði*nn* hv*er*,
rastar divpan.“

Þorr qvaþ:

6. „Veiztv, ef þi*gg*i*om*
þa*nn* lǫgvelli?“

Tyr qvaþ:

„Ef, vi*n*r! velar
viþ gorv*om* t*il*.“

7. Fóro drivgo*m*
dag þa*nn* fr*a*m
Asgardi fr*a*,
v*nz* t*il* Egils qv*o*mo;
hirði h*ann* hafr*a*
horngǫfgasta,
hvrfo at hǫllo,
e*r* Hymi*r* átti.

8. Mǫgr fa*nn* ǫmmo
mioc leiþa s*er*,
hafði hǫfda
hvndrvð nío;
e*nn* ǫ*nn*or gecc
algvllin fr*a*m
brv́nhvít bera
biorveig syni:

9. „Átniþr iotna!
ec viliac ycr
hvgfvlla tvá
vnd hv*era* setia;
er mi*nn* fri
mǫrgo si*nn*i

4, 3. oc *i* R *og i* A, *betegnet ved* ⁊; *intet af Hskrr. har* né, *som alle Udgg. her læse. I L. 1 er* ne *vel = got.* ni, *non, og ikke = got.* nih, *neque.* — 3. gin̄rægin A; ginregin R. — 4. *Efter* geta *er i* R *først skrevet* męttí, *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt.* — 8. einom R; æinvm A. *Gunn. Pálsson formodede* einn vm; *men unødvendigt.*

5, 7. rvm brvgði*nn* R; rv*m* brygðan A, *hvilket Eg. forklarer af* brugga.

6, 1. *Overskriften* þorr qvaþ *mangler i* R *og* A. — 3. Tyr qvaþ *mangler i* R *og* A. *Rask tager ogsaa L. 3. 4 som Thors Ord.* — ef (æf) *er i* R *og* A *skrevet med liden* e (æ) *og intet Punctum sat foran.* — 3. vi*n*r R; vini*r* A. — 4. viþ R; vit*t* A. — 4. gorvom R; giǫrfv*m* A.

7, 1. fóro *med liden* f R *og* A *og derforan ikke Punctum i* A; *Hskrr. begynde altsaa her ikke et nyt Vers, heller ikke Udgg., der lade V. 6 gaa til* qvomo. — 1. drivgom R; drivgra A, *dog er jeg ikke vis paa, at Forkortningstegnet her skal opløses* ra. (*M. læser i* A drivgan.) — 2. dag þa*nn* fr*a*m R; dag fraliga A. — 4. egils qvomo R *og M.*; ægis komv A *og K. Rask. Her menes rimelig den Jotun* (hraunbúi *Hým. 38*) *eller Bonde, som er Fader til Thjalve og Roskva* (*jvfr. SnE. I, 142*) *og hos hvem Thor lader sine Bukke blive tilbage. Om* egils *eller* ægis *er det rette, vover jeg ikke at afgjøre.* — 5. Hirði *med stor* H *og derforan Punctum i* RA; *ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som de ende med* hvndrvð nío.

8, 1. mǫgr R *og* mǫgr A *med liden* m. — 1. ǫmmv A; ǫ́mo R. ámo *Rask, jvfr. SnE. I, 552, 3.* — 4. hvnðrvð R. — 5. E*nn med stor* E *i* R *og* Æ*nn med stor* Æ *i* A, *i begge Hskrr. med Punctum foran; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som K. og Rask slutte med* hvera setia.

9, 1. át niþr *med liden* á, *dog derforan Punctum i* R; atniðr *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* A. *Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers.* — 3. hvgfvlla *er feilagtig skrevet to Gange i* R. — 5. Er *med stor* E *og derforan*

gl*a*ggr viþ gesti,
gey*rr* illz hvgar."
10. En vascapadr
v*a*r*þ* siþbvi*nn*
harðráþ*r* Hymi*r*
hei*m* af veiþo*m*;
gecc i*nn* i sal,
glvmþo ioclar,
v*ar* karls, er co*m*,
ki*nn*scogr frǫri*nn*.
Frilla qvaþ:
11. „Ve*r*þv heill, Hymi*r*!
i hvgo*m* goþo*m*,
nv e*r* so*n*r komi*nn*
t*il* sala þi*nna*,
sa e*r* viþ vęttom
af vegi longo*m*;
fylgi*r* hánom
hroþrs-andscoti,
vi*n*r verliða,
Vęo*rr* heiti*r* sa.
12. Sé þv, h*v*ar sitia
v*nd* salar gafli!
sva forþa s*er*,
stendr sv́l *fyr*."
Svndr st*a*cc svla
fyr siôn iotvns,
e*nn* aþ*r* i tv*a*
áss b*r*otnaþi.
13. Stvcco atta,
e*n* ei*nn* af þei*m*
hv*err* harðslegi*nn*
hei*ll*, af þolli;
f*r*a*m* gengo þ*ei*r,
e*nn* forn iotv*nn*
siono*m* leiddi
si*nn* andscota.
14. Sagðit h*anom*
hvgr vel þa,
e*r* h*ann* sa gygiar grǫti
a golf komi*nn*;
þar v*aro* þiorar
þrír of tekni*r*,
bað se*nn* iotv*nn*
sioþa ganga.
15. Hve*r*n leto þ*ei*r
h*a*fdi scemra
oc a sæyþi
siþ*an* báro;
át Sifiar ve*rr*,

Punctum i R *og* A. *Ogsaa K. og Rask begynde her et nyt Vers, som de ende med* heim af veiþom. — 5. fri R; faðir A. fri *skrives rigtig med lang Vokal, da det er sammentrukket af* frii. — 8. geyrr ils R; gerr ịllz A. — geyrr *er at forklare af en ældre Form* garvis; *se Lyngbys ypperlige Bemærkninger i Tidskr. f. Phil. II, S. 304 f.* — 8. hv́gar R.

10, 1. en *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* R; æ*nn* *med liden* æ *og derforan ikke Punctum i* A. *Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers.* — 2. siþ bvi*nn* R, *mangler i* A. — 5. Gecc *med stor* G *og derforan Punctum i* R *og* A. *Ogsaa K. og Rask begynde her et nyt Vers, som K. ender med* frǫrinn, *Rask med* sala þinna. — 6. glvmþo R; glvmdv A. — 8. frǫri*nn* R; fr*e*rinn A.

11. *Overskriften* Frilla qvaþ *mangler i* R *og* A. *Jfr.* 30, 2. 9, 5. — *Dette Vers maa ikke med K. tillægges den gamle Troldkjærling.* — 1. verþv *med liden* v *og derforan Punctum i* R; v*er* þv *med liden* v *og derforan ikke Punctum i* A. — 3. sonr, *saa ændret;* sǫ*n*r R (*ikke* sonr); son A. — 3. komiñ A; kom*ī* R. — 8. hroþrs andscóti R (*d. e. famosus hostis*); hroðrs andskota A. — 9. vi*n*r R; vín A. — 9. ver'liða R; v*er*liða A. — 10. vęorr R *med Accent over* ę.

12, 3. forþa *ser* R; forðaz A. — 4. sv́l R; sol A. — 5. svndr *med liden* s *i* RA. — 5. svla RA. — 7. tv*a* R = t^a^v A.

13, 5. þeir *mangler i* A. — 6. *Ogsaa* A *i to Ord:* forn iǫtv*nn*. — 8. andskota A; a*nn*scota R.

14, 3. hann *mangler i* A. — 3. gygiar, *saa ændret;* gyiar RA (*ikke* gygiar *i* R). — 3. grǫti R *med Accent over* ǫ; gæti A. — 4. komiñ A; kom*ī* R. — 7. se*nn* R; svn A.

a*þr* sofa g*en*gi,
ei*nn* me*þ* ǫllo
eyxn tva Hymis.
16. Þót*ti* hár*om*
Hr*v*ngnis spialla
ve*rþr* Hlórriða
vel fv*ll*mici*ll*:
„Mvno*m* at apni
ǫþro*m* ve*rþ*a
viþ veiðimat
ver þrír lifa.“
17. Veo*rr* q*vaz* vilia
a vág róa,
ef ba*ll*r iotv*nn*
beit*or* gęfi.
Hymir qvaþ:
„Hve*rf* þv t*il* hiarþar,
ef þv hvg tr*v*ir,
briotr be*r*gdana!
beit*or* sǫkia.
18. Þe*ss* vęnti ec,
at þer mynit
ǫgn af oxa
ǫþfeng *vera*.“
Svei*nn* sysliga
sveif t*il* scógar,
þar er vxi stoþ
alsvartr f*yr*.
19. Brǫt af þióri
þvrs ráþbani
hatv́n ofan
horna tveg*gi*a.
Hymir qvaþ:
„Ve*r*c þiccia þin
ve*rr*i myclo,
kiola valdi!
e*nn* þv ky*rr* sit*ir*.“
20. Bað hlv*nn*gota
haf*ra* d*r*otti*nn*
átrv*nn* apa
vta*rr* fǫra;
e*nn* sa iotv*nn*

15, 8. eyxn tva **R**; yxn .II. **A**.

16, 7. veiði mát **R**.

17, 1. q*vaz* **R**; .q. **A**. — 5. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangler i* **R** *og* **A**. — 5. hverf þv **A**; hv*er*fo **R**. — 5. hiarþar **R**; hiarð*ar* **A**, *først var her skrevet* hall*ar*, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.*

18, 1. vęnti ec **R**; vænt*ir* mik **A**. — 2. mynit, *saa ændret;* mýni **R**; mvnit **A**. myni *Udgg. Naar Hymer lige i Forveien siger:* hverf þv til hiarþar, ef þv hvg trvir, . . . beitor sǫkia, *saa ligger heri tydelig, at han ansér det for et svært Stykke Arbeide for Thor; og da passer* myni *slet ikke; ti Ordene* ef þv hvg trvir *tale imod at forstaa V.* 18, 1-4 *som Ironi. Ligesaalidt stemmer* myni *med Jotnens Udraab i V.* 19*:* Verc þin — kyrr sitir. *Det er aabenbart, at Hymer havde tænkt, at Thor ikke skulde faa Bugt med Tyren.* — 3. ǫgn af oxa **R**; ogn at vxa **A**. — 7. vxi, *saa* **RA**.

19, 2. ráþ baní **R**. þvrs-ráþ-bani *Rask som ét Ord.* — 5. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangle i* **R** *og* **A**. — 7. myclo **R**; miklv **A**. — 8. kiola **R** *og* **A** (*af* kjóll, *ikke af* kjölr).

Mellem V. 19 *og* 20 *maa vistnok, som og Finn Magnusen mener, noget mangle. Jfr. SnE. I, 168, der før denne Mythe har benyttet en anden Kilde end Hýmiskviða:* þá snerist þórr á braut þangat, er hann sá öxnaflokk nokkvorn, er Ýmir átti; hann tók hinn mesta uxann, er Himinhrjótr (*saa* **W**) hét, ok sleit af höfuðit ok fór með til sjávar; hafði þá Ýmir út skotið nökkvanum. þórr gékk á skipit ok settist í austrrúm, tók tvær árar ok reri, ok þótti Ými skriðr verða af róðri hans. Hýmir (**W** *overalt* Ýmir) reri í hálsinum fram, ok sóttist skjótt róðrinn; sagði þá Hýmir, at þeir váru komnir á þær vastir, er hann var vanr at sitja ok draga flata fiska; en þórr kveðst vilja róa myklu lengra, ok tóku þeir enn snertiróðr; sagði Ýmir þá, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja utarr fyrir Miðgarðsormi, en þórr kveðst mundu róa enn um hríð, ok svá gerði hann, en Hýmir var þá allúkátr.

20, 1. hlv*nn* góta **R**. — 2. d*r*otti*nn* **R**; drottin **A**. — 3. át rv*nn* **R** (*d. e.* áttrum); at*t* ræn*n* **A**. — 4. færa **A** = fora **R**.

sina talþi
litla fysi
at róa leng*ra*.

21. Dró mei*rr* Hym*ir*
moþvgr hvali
ei*nn* a ɑngli
vp*p* se*nn* tvá;
e*nn* aptr i scvt
Oþni sifiaþ*r*
Veo*rr* við velar
vað gorði ser.

22. Egndi a ɑngvl
sa e*r* ɑldo*m* be*r*gr
orms einbani
vxa hǫfdi;
gein við agni
sv e*r* god fiá
vmgiorþ nedan
allra l*an*da.

23. Dró diarfliga
daþraccr Þo*rr*
orm eitrfán
vp*p* at borði;
ha*m*ri kniþi
hafiall scarar
ofliót*t* ofan
vlfs hnitbroþvr.

24. Hreingalcn hlvmþo,
e*n* hɑlcn þvto,
for in forna
fold ɑll saman,
sɑcþiz siþ*an*
sa fiscr i mar.

25. Oteitr iotv*n*,
e*r* þe*i*r aptr réro,
sva at ár Hym*ir*
ecci m*ę*l*ti*,
veifþi h*ann* rǫþi
veðrs a*nn*ars til.

Hymir qvaþ:

26. „Mvndo v*m* vi*nn*a
v*e*rc halft viþ mic,
at þv hei*m* hvali
haf *til* bǫiar,
eþ*a* flotbrvsa
fest*ir* occarn?“

27. Gec*c* Hlo*rr*iþi,
greip a stafni,
vat*t* me*þ* ɑst*ri*
vp*p* lɑgfáki;
ei*nn* me*þ* áro*m*
oc me*þ* ɑstscoto
bar h*ann* *til* bǫiar
b*r*imsvín iotv*n*s

---

taldi
6. talþi R; milldi A.
· · · · ·

21, 1. mæi*rr* A; mǫ*rr* R *og saa Udgg. Jeg har ikke optaget* mǫrr, *da der til* Hymir *staar et andet Adjectiv* moþvgr. — 4. vp se*nn* tvá R; vp*p* sæn*n* .e. (*d. e.* eða) *twa* A. — 5. scv́t R. — 8. gorði R; ge*r*ði A.

22, 3. einbani A; ein bani R. — 5. agni A; ɑngli R. — 6. fiá *eller* fla? R; fia A. — 7. vmgiorþ R; v*m* ge*r*ð A.

23, 1. diarfliga R *og* A; *i* R *var egentlig skrevet* diafliga, *men over Linjen er sat til en utydelig* r. — 6. scárar R.

24, 1. hlvmþo R; h^v^tv A, *d. e.* hrvtv. — 2. hɑlcn R; hǫlkn A. — þv́to R. — 5. sɑrcþiz R; sǫktiz A.

25, 1. oteitr *med liden* o *og derforan ikke Punctum i* R *og* A. — *Skulde der kanske mangle to eller fire Linjer foran dette Ord?* — 3. ár, *saa* RA. — *Gunn. Pálsson formodede* orð. — 5. rǫþi R; ræði A (*ikke:* ræder).

26. *Overskriften* Hymir qvaþ *mangler i* R *og* A. — 1. Mvndo v*m* R; Mvndv of A. — *I* vi*nn*a *er* a *skreven til over Linjen i* R — 4. bǫiar R; bæar A.

27, 4. vp*p* A; vp R. — *Udgg. sætte Komma eller intet Tegn efter* lɑgfáki, *derimod Semikolon eller Kolon efter* ɑstscoto. *I* R *staar foran* ei*nn* *Punctum, derimod intet Tegn foran* bar; A *interpungerer paa intet af disse to Steder.* — 6. *oc* me*þ* ɑstscoto R; *ok* ɑstkotv A. (*ikke* austkatu). — 7. bǫiar R; bæar A.

oc holtriþa
hver i gegnom.

28. Oc enn iotvnn
vm afrendi
þragirni vanr
viþ Þór senti;
qvaþat mann ramman,
þott róa kynni
krauptvrligan,
nema kálc bryti.

29. Enn Hlorriþi,
er at haundom com,
brátt lét bresta
brattstein i tvau;
slo hann sitiandi
svlor igognom,
baro þo heilan
fyr Hymi siþan.

30. Vnz þat in friþa
frilla kendi
ástráþ mikit
eitt er vissi:
„Drep viþ háus Hymiss!
hann er harðari
costmoþs iotvns
kalci hveriom.“

31. Harþr reis a kné
hafra drottinn,
fǫrþiz allra
i asmegin;
heill var karli
hialmstofn ofan,
enn vínferill
valr rifnaþæ.

32. „Morg veit ec mǫti
mer gengin fra,
er ec kalci se
yr kniam hrvndit;“
karl ord vm qvað:
„knacat ec segia
aptr ǫvagi,
þv ert, aulþr! of hǫitt.

---

9. hollt riða A; holtriba R (*sic !*), *uden Tvil feilskrevet for* holtriþa.

28, 1. Oc enn (*ikke* ok et) iótvnn R; Enn ænn iotvnn A. — 2. vm afrendi R (*vm er skrevet over et udraderet Ord, der maaske har været* af); afafrændi A (*d. e.* af afrændi), *ikke* apafrændi. inn afrendi *formoder Rask, men unødvendig.* — 5. ramman R; ram̄ A *d. e.* raman. — 7. krauptvrligan R; krǫptvrligan A (*ikke* kǫptvrligan, *som angives hos M.*) — *Jfr.* ógurligr, steigurliga, tigurligr, ömurligr *o. fl. Rask:* krauptvgligan.

29, 1. hloriði A; hloriþi R. — 4. itvau (*derefter er noget udraderet*) R *og Udgg.*; gleri A. *Den sidste Læsemaade er maaske den rette, ti det almindelige* i tvau, *der ogsaa forekommer i* 12, 7, *kunde langt lettere komme ind istedenfor* gleri, *end omvendt.* — 6. igognom R; igægnvm A.

30, 1. hin friða A; iþ friþa R. — 2. kendi R; kendi A. — 5. viþ háus hymi[8] R; við hymis A. — 7. cost moþs R; kostmoðr A, *vel feillæst for* kostmoðs. — 8. hverivm A; hverio R.

31, 1. reis *mangler i* A. — 3. færðiz A = fórþiz R. — 3. allra RA; *adverbiel Genitiv.* allr *Rask.* — 7. vinferill R; vinferils A. — 8. rifnaþæ R = rifnaði A.

32, 3. ær æc A; ec R (*uden* er). — 4. yr kniam hrvndit R. *Jfr. Flóam. s.* (*Vigf. Udg. i Fornsögur, S. 153*): áfall et nfunda... sló...þorfinn ór knjám honum. f[1] (*d. e.* firi) kniam rvndit A. — 5. *Denne Linje forstaar F. Magnusen som direct Tale: Gubben (jeg) gav sit (mit) Ord.* — 5. qvað R; kvat A. — 7. ǫvagi R; evagi A. — 8. þv ert aulþr of hǫt R; þv ær (*ikke* þvær) ǫldr of hæitt A. heitt *Rask;* hætt *M.* — *Hvis Læsemaaden i* A *er rigtig, maa de 3 sidste Linjer med F. Magnusen forklares: Jeg kan ikke tage mit Ord tilbage; du, Drik! er for hed. Med* segia aptr *jvfr.* mæla aptr *Bandam. s. S. 33* (*Friðr. Udg.*) *og* segja aptr friði *Gulaþ. i Norg. gl. Love I, S. 103. Den sidste Linje indeholder da en ordsproglig Talemaade,*

33. *Þat* er *til* costar,
ef co*ma* mę*ttiþ*
v́t or óro
ǫlkiól hofi."
Tyr leitaþi
tysvar hrǫra,
stoþ at hváro
hve*rr* ky*rr* fyr.

34. Fadir Móþa
fecc a þremi
oc igegno*m* steig
golf niþ*r* i sal;
hóf ser a hafvþ vp
hv*er* Sifiar ve*rr*,
e*nn* a hęlo*m*
hringar scvllo.

35. Foro lengi,
aðr líta nam
aptr Oþins so*nr*
eino si*nni*;
sa h*ann* or hreyso*m*
meþ Hymi avstan
folcd*rott* fara
fiolhavfdaþa.

36. Hóf h*ann* s*er* af herðom
hv*er* standanda,
veifði h*ann* Miollni
morðgiorno*m* f*r*am
oc hrávnhvali
h*ann* alla d*r*ap.

37. Foroð lengi,
aþr li*gg*ia na*m*
hafr Hlorriða
halfdavþr f*yr*;
var sci*rr* scavkvls
scaccr a ba*nn*i,
e*nn* þvi i*nn* lęvisi
Loci v*m* olli.

38. E*nn* e*r* heyrt hafið,
— hve*rr* ka*nn* v*m* þ*at*
godmalvg*ra*
go*rr* at scilia? —

---

omtrent som: Det var en altfor bedsk Drik, som der iskjenkedes mig. Det vilde vel være altfor dristigt at gjætte paa:

knacat ec segia
aptr ǫvagi
þvi er ec áþr of hét

eller noget lignende.

33, 2. mę*ttiþ* R; mætt*ir* A. — 3. óro R; varv A. — 4. ǫl kiól R *med Accent over* ǫ. — 6. *I* hrǫra *er Accent over* ǫ *i* R.

34, 3. steig R; stoð A. — 4. isal R; a sal A.

35, 1. Foro RA. Foroð *Gunn. Pálsson og Rask, hvilket vel er det rette, jvfr.* 37, 1. — 2. nám R. — 3. oþIS so*nr* R; oði*ns*. s. A. — 7. folkd*rott* A; folc d*rot* R. -- 8. fiǫlhǫfðaða A; fiolþ havfdaþa R. fjölðhöfðaða *M. Rask. Jfr.* fjölvinjaðr *SnE. I, 654.*

36, 4. morð giorno*m* R; moðgiornv*m* A. — 5. h*ravnhvali* A; hrávnvala R, *der vistnok er en Skrivfeil for* hrávnhvala, *som Rask optager. Jfr. Jotunnavnet* Hvalr *SnE. I, 549. I Flertallet har* hvalr *vistnok ogsaa ellers* hvalar, *Acc.* hvala; *men se* 21, 2. 26, 3. — 6. *Herefter optager K. og Rask fra nogle Papirafskrr.:*

er með Hými
eptir fóru.

37, 1. Foroð R; Forvt A. — 3. hlorriða A; hloriða R. — 5. sci*rr* R; ski*rr* A. *Jeg tror med Rask, at* scirr *er en Forvanskning af* scęr *eller* scęrr. *„Gunn. Pálsson útleggr* [skirr] skirrandis (skökulinn), *en þá ætti maðr að lesa* skiarr *o: styggr, ærdr, og þykir það enþá ecki eiga við hálfdauðan hafr, miklu einfaldara verðr:* var skökuls-skær (*o:* hafrinn) skackr á banni" (*Rask*). *Eg. tager* scírr *som Sideform til* scęr. — 6. ska*kk*r A; scacr R, *hvilket blot er en anden Skrivemaade.* scaccr *betyder her „halt", jvfr. SnE. I, 142:* var þá annarr [hafr] haltr eptra fœti; *det er samme Ord som skr.* khanja-s, *af Urformen* skanga-s, *jvfr. gr.* σκάζω. — 6. a baxi A = aba^x^i R. *Eg. forstaar* baxi *som Sideform til* beini; *bedre er det da at ændre* beini. *Neppe af* bann, *Hindring.* — 8. v*m* R; of A.

38, 1. e*r* R; þ*er* A. — 2. v*m* R; of A. — 3. godmalvgra *vel snarere af* goð, *end med M. af* góðr. — 4. gó*rr* R;

hv*er* af hrꝍnbva
h*ann* lꝍn v*m* fecc,
er h*ann* bęþi galt
born sin f*yr*.
39. Þrot*t*ꝍflvgr ko*m*
a þing goda

oc hafdi hv*er*,
þa*nn*z Hymi*r* atti;
e*nn* vear hv*er*ian
vel scolo drecca
ꝍlþ*r* at Ęgis
eit*t* hꝍrmeitiþ.

---

giǫrr A. -- 6. v*m* R; of A. — 7. er h*ann* bęþi galt R; h*ann* gallt bæði A. — 8. F̌ R *d. e.* fyr; fyr*ir* A.

39. þrot*t* ꝍflvgr R = þrot*t* ǫflvgr A. — 4. þa*nn*z R; þans A. — 5. vear R; veaꝛ A. — 7. ꝍlþ*r* R; ǫldr A. — 8. eit*t* hꝍrmeitiþ R = eit*t* hǫrmeit̄ A (*ikke* hǫrmeirr).

LOKASENNA.

Fra Egi oc godom.

Egir, er ǫdro nafni het Gýmir, hann hafði bvit asom ǫl, þa er hann hafði fengit ketil inn micla, sem nv er sagt. Til þeirrar veizlo com Oþinn oc Frigg kona hans. Þorr com eigi, þviat hann var i ǫstrvegi. Sif var þar kona Þórs. Bragi oc Iþvnn kona hans. Tyr var þar, hann var einhendr: Fenrisvlfr sleit hǫnd af hanom, þa er hann var bvndinn. Þar var Niorþr oc kona hans Scaði. Freyr oc Freẏia. Viðarr son Oþins. Loki var þar. Oc þionvstomenn Freys Beyggvir oc Beyla. Mart var þar asa oc alfa.

Egir atti tva þionvstomenn: Fimafengr oc Elder. Þar var lysi-

---

Dette Digt er blot bevaret i R. *V. 21, L. 1-2, V. 47, L. 3 og V. 29, L. 4-6, anføres i SnE. forenede til ét Vers.*

Overskriften loka senna *i* R *med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1. — Overskriften* Œgisdrekka *findes ikke i* R, *men kun i Papirafskrr. og er derfra optagen i Udgg.; den er nærmest Overskrift til den prosaiske Indledning. Papirafskrr. give Digtet ogsaa Navnet* Lokaglepsa. — *Overskriften* fra egi oc godom *med rødt Blæk i* R, *nu meget afbleget.*

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastykket i SnE. I, 336: Œgir sótti heimboð til Ásgarðs, en er hann var búinn til heimferðar, þá bauð hann til sín Óðni ok öllum ásum á þriggja mánaða fresti. Til þeirrar ferðar varð fyrst Óðinn ok Njörðr, *o. s. v. — Indledningen til Digtet er vistnok, som Ordene* „þa er hann hafði fengit ketil inn micla, sem nv er sagt" *vise, forfattet af Samleren (eller Ordneren) af de forskjellige Kvad. Bergmann (Poëm. Isl. 310 f.) og flere have med rette bemærket, at den i flere Henseender aldeles ikke passer til Digtet: med dette lader det sig umulig forene, at Loke før Samtalen med Elder har været sammen med Æserne i Øgers Hall, har dræbt Fimafeng, og saa er bleven jaget bort af Æserne. SnE. (I, 338) sætter Drabet paa Fimafeng efter Trætten med Guderne:* þá sennti Loki þar við öll goð ok drap þræl Œgis þann er Fimafengr hét.

1. nafni, *Ændring for* nafi R. — 5. oþī R. — 10. hǫnd R. — 11. bvndis R. — 14. oþīs R. — 15. Beyggvir, *saa* R *her og* 45, 1; *derimod foran V.* 43 *og i* 46, 1 Byggvir, *og i* 56, 2 *Gen.* Byggvis. — *Den første Skrivemaade synes at være den retteste, ti* Bøggvir, *Tilnavn til Klauve, der omtales i Svarfdæla s. (Ísl. ss. 1830, II), maa være det samme Navn.* ey *er da her, som ofte,* = ø, *der, som Lyngby i Tskr. f. Phil. II, S. 304 først har vist, er Omlyd af* a, *hvor der kræves* u- *og* i-*Omlyd paa én Gang, og som altsaa fremkaldes af Lydforbindelsen* -vi *eller* -vj; *forskjellig herfra er* u-*Omlyden af* a (ö, ǫ). Byggvir *forholder sig til* Beyggvir, *som gutn.* yxi *til oldn.* eyxi. *Tør man minde om Anglernes mythiske* Beáw, *Sceldwas (Skjolds) Søn? jvfr. oldeng.* gleáw = *oldn.* gløggr. — 18. Fimafengr R *tydelig her, ligesom nedenfor* Fimafeng. — *Efter den A. M. Udg. af SnE. (I, 338) skal det være tvilsomt, om der i* rW *staar* Fimafengr *eller* Funafengr. *Det*

gv*ll* haft *fyr* eldz liós; sialft barsc þar ǫl; þar *var* gri*þ*astadr mici*ll*. Me*nn* lofoðo mioc, hv*er*so goðir þionvstome*nn* Egis voro. Loki matti ei*gi* heyra *þat oc* d*rap* h*ann* Fimafeng. Þa scóco ęs*ir* scioldo sina *oc* ǫpþo at Loca *oc* elto h*ann* brǫt *til* scogar, e*nn* þ*eir* foro at drecca. Loci hv*ar*f aptr *oc* hitti vti Eldi; Loci q*vaddi* h*ann*:

1. „Segðv *þat*, Eldir!
sva at þv einvgi
feti gang*ir* framar*r*:
hvat h*er* i*nni* hafa
at ǫlmálo*m*
sigtifa synir.“

Eldir qvaþ:

2. „Of vapn sín dǫ*ma*
oc v*m* vigrisni sina
sigtifa syn*ir*;
asa *oc* alfa,
er her i*nni* ero,
mangi er þer i orði vi*nr*.“

Loci qvaþ:

3. „I*nn* s*ca*l ganga
Ęgi*ss* hallir i
a *þat* svmbl at siá;
ioll *oc* áfo
fǫri ec asa sono*m*
oc blend ec þei*m* *sva* meini mioþ.“

Eldir qvaþ:

4. „Veiztv, ef þv i*nn* gengr
Ęgis hallir í
á *þat* sv*m*bl at sia,
hropi *oc* rógi
ef þv ey*ss* a holl regin,
a þ*er* mvno þǫ þ*erra* *þat*.“

Loci qvaþ:

5. „Veiztv *þat*, Eldir!
ef við ein*ir* s*co*lom
sáryrdo*m* sacaz,
ǫþigr v*er*þa mvn ec
i andsvoro*m*,
ef þv męlir *til* mart.“

Siþ*an* gecc Loci i*nn* i hǫllina. E*nn* *er* þeir sa, er *fyr* v*aro*, hve*rr* i*nn* var komi*nn*, þǫgnoþo þeir allir.

Loci qvaþ:

6. „Þyrst*r* ec co*m*
þe*ss*ar hallar *til*
Loptr v*m* langan veg,
aso at biþia,
at m*er* ei*nn* gefi
męran dryc*c* miaðar.

sidste foretrække Gunn. Pálsson, J. Grimm o. fl. Men Fimafengr *kan vel forklares af* fimr; *Vokalen* a *maa vel her opfattes ligesom i* hvítabjörn, hvítaváðir *og lign. Former.* — 1. lióS R. — 1. Sialft *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 2. ǫ́l R. — 6. ęSir R. — 10. qvaddi, *saa ændret;* qvadi R.

1, 5. ǫ́lmálom R.

2. R *har i Margen ved dette Vers* e, *hvorefter* q. *er bortskaaret, ved V.* 4 e. q. — 1. sin R. — 6. *Rimordene ere* orði *og* vinr. *Enten maa udtales* uinr *med Gunn. Pálsson o. fl. eller ogsaa* vorði.

3. *Ved alle de Vers, som kvædes af Loke, har* R *vistnok i Margen havt* l. q., *som endnu staar ved V. 3. 5. 6, men ved de fleste Vers er en Bogstav eller begge bortskaarne: ved V. 32. 36. 38. 40. 42 staar* l. *tilbage, ved V. 13. 15. 17. 20. 22. 24* q, *ved de øvrige Vers mangler baade* l. *og* q. — 3. I *i* svmbl *er skrevet til over Linjen i* R, *og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies.* — 4. *Foran* ioll *er noget udraderet i* R. — 6. mióþ R.

4, 5. a holl, *saa skrevet med Udgg.;* aholl R, *men heri er* h *halvt udraderet.*

6, 1. R *har* þyrst *med en Krølle efter, som almindelig betegner* er *eller* ir, *men som her maa betegne* r. *Herefter maa man rette Anmærkning til Háv. 137, 5, hvor jeg nu med Tryghed læser* dreckr.

7. Hvi þęgit er sva,
þrvngin goð!
at þer męla ne megoð?
sessa *oc* staþi
velið mer svmbli at,
ęda heitiþ mic heþan!“
Bragi qvaþ:
8. „Sessa *oc* staði
velia þer svmbli at
ęsir aldregi;
þviat ęsir vito,
hveim þeir alda scolo
gambansvmbl vm geta.“
Loci qvaþ:
9. „Mantv þat, Oþinn!
er við i ardaga
blendom bloþi saman:
ǫlvi bergia
letztv eigi mvndo,
nema ocr vęri baþom borit?“
Oþinn qvaþ:
10. „Ristv þa, Viþarr!
oc lat vlfs fǫþvr
sitia svmbli at,
siþr oss Loci
qveþi lastastǫfom
Ęgis hǫllo i.“
Þa stoþ Viþarr vp *oc* skencti Loca; enn aþr hann drycci, qvaddi hann asona:

11. „Heilir ęsir,
heilar asynior
oc ǫll ginnheilog goð!
nema sa einn áss,
er innar sitr,
Bragi, becciom a.“
Bragi qvaþ:
12. „Mar *oc* męki
gef ec þer mins fiar
oc bǫtir þer sva bǫgi Bragi:
siþr þv asom
ǫfvnd vm gialdir;
gremþv eigi goð at þer!“
Loci qvaþ:
13. „Iós *oc* armbǫga
mvndv ę vera
beggia vanr, Bragi!
asa *oc* alfa,
er her inni ero,
þv ert viþ víg varastr
oc sciarrastr viþ scot.“
Bragi qvaþ:
14. „Veit ec, ef fyr vtan vęrac,
sva sem fyr innan emc,
Ęgis hǫll vm kominn:
hǫfvþ þitt bęra ec
i hendi mer;
litt [qveþ] ec þer þat fyr lygi.“
Loci qvaþ:
15. „Sniallr ertv i sessi,

7, 1. 2. Hvi þęgit er | sva þ. g. *Udgg.*

8. R *har i Margen udfor dette Vers* bra, *hvorefter* q *er bortskaaret.* — 4. ęSir R. — 6. gamban svmbl *i to Ord* R; l *i* svmbl *er skreven til over Linjen i* R *og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføies.*

Første Bogstav i den Talendes Navn, der i R *har været skreven i Margen, er ved V.* 9—31 *incl. bortskaaren; dog staar i Margen ved de fleste af disse Vers endnu* q (*d. e.* qvaþ).

9, 2. iardaga *i ét Ord* R.

10, 1. 2. Viþarr *og* vlfs *ere Rimord; man maa derfor udtale* vulfs *eller ogsaa udtale* V *i* Viþarr *som Vokal.* — 4. siþ' R, *der ogsaa kunde opløses* siþan. — 4. 5. s. o. L. qveþi | lastastǫfom *Udgg. som i* 16, 4. 18, 1. *Men jfr.* 12, 4.

11, 1. ęSir R.

12, 4. siþ' R. — 6. gremþv *som ét Ord* R.

13, 6. scót R.

14, 1. fyr, *saa ændret;* þyr R (*ikke* þvr). — 3. *Denne Linje er rimelig forvansket, ti Rimvægten hviler ikke godt paa* vm. — 5. *Under* mer *staar i* R *en liden Prik, som dog vistnok er tilfældig.* — 6. qveþ *tilføiet efter Gjætning. Jeg forstaar Linjen som:* ec qveþ þat vera þer litt

sc*a*latv sva gora,
Br*a*gi beccscr*ꜹ*tv*þr*!
vęga þv gacc,
ef þv rei*þr* sér!
hy*gg*z vętr hvatr fyr*ir*."
Iþvnn qvaþ:
16. „Biþ ec, Bragi!
barna sifiar dvga
oc allra oscmaga,
at þv Loca q*ve*þira
lastast*ꜹ*f*om*
Ęgis hꜹllo í."
Loci qvaþ:
17. „Þegi þv, Iþv*nn*!
þic q*ve*þ ec allra q*venna*
v*er*giarnasta v*era*,
sitztv arma þina
lagd*ir* itrþvegna
vm þ*inn* broþvrbana."
Iþvnn qvaþ:
18. „Loca ec q*ve*þca
lastast*ꜹ*f*om*
Ęgis hꜹllo í;
Br*a*ga ec ky*rr*i
biórreifan;
vilcat ec, at iþ reiðir vegiz."
Gefion qvaþ:
19. „Hvi iþ ęs*ir* tvęir
sc*o*loþ i*nn*i h*er*
saryrþ*om* sacaz?
Loptci þ*at* veit,
at h*ann* leiki*nn* *er*
oc h*ann* fiorg av*ll* fiá."
Loci qvaþ:
20. „Þegi þv, Gefion!
þe*ss* mvn ec nv geta,
er þic glapþi at geði
svei*nn* i*nn* hvíti,
er þ*er* sigli gaf
oc þv lagd*ir* lęr yf*ir*."
Oþinn qvaþ:
21. „Ǫ*rr* ertv, Loci!
oc *ꜹ*rviti,
er þv fęr þ*er* Gefion at gremi;
þ*v*iat aldar orlꜹg
hy*gg* ec at ho*n* ꜹll v*m* viti
iafngorla s*em* ec."
Loci qvaþ:
22. „Þegi þv, Oþ*inn*!
þv kv*nn*i*r* ald*re*gi
deila vig m*eþ* v*er*om;
opt þv gaft þei*m*,
er þv gefa scyldira,
eno*m* slęvorom sigr."
Oþinn qvaþ:
23. „Veiztv, ef ec gaf þei*m*,
er ec gefa ne scylda,
eno*m* slęvoro*m* sigr:
atta vetr vartv
f*yr* iorþ neþ*an*

---

fyr lygi; *jvfr. Skirn. V. 10 L. 2:* mal qveþ ec ocr fara. — lit*t* ec þ*er* þ*at* f*yr* lygi **R**; *dette beholder K., som oversætter: parum ego istuc tibi mentirer. M. ændrer* litt *til* lit, *der maatte betyde: jeg udsér, tiltænker (dig det); men denne Brug af* lita *kjender jeg ikke. Rask ændrer* litt *til* lyki.

15, 2. scalatv, *saa* **R**, *ikke* scalattv. — 5. reiþr *maa udtales* vreiþr. — 6. hvátr **R**.

17, 4. sitztv *saa* **R**, *ikke* sitz þv. — 18, 6. reiðir *maa udtales* vreiðir. — 19, 1. ęs*ir* **R**. — 4. Loptci, *saa ændret med Rask og M.*; lopzci **R**. — 6. fiorg avll fiá, *saa ændret efter Formodning af Eg.* fiorg va*ll* (*eller* fiorgva*ll*) friá (*eller* fria) **R**. — fiorg *efter Eg. d. s. s.* goð, *jvfr.* fjargvefr = guðvefr, *Bj. s. Hitd. Friðr. Udg. S. 69 og* fiarghvs *i Atlakv. — Rask og med ham M. læser* fiorgꜹll fria; *han forstaar* fiorgavll *neutr. pl.* = fjörgalli, *Død; men* fria *kan ikke være det samme som* frýja, *og* frjá, *elske, passer her ikke.*

21, 1. 2. *anføres ogsaa i SnE. (I, 84); se Anm. til V.* 29. — 1. ertv Loci **Rr**; ertv nv Loki **W**; ertv nv orþinn **U**. — 2. ꜹrvíti **R**.

kýr mólcandi oc cona,
oc hefir þv þar [born of] borit,
oc hvgða ec þat args aþal."

Loci qvaþ:

24. „Enn þic síþa koþo
Sámseyio í
oc draptv a vétt sem vꜹlor;
vitca líci
fórtv verþioþ yfir,
oc hvgða ec þat args aþal."

Frigg qvaþ:

25. „Avrlꜹgom ycrom
scylit aldregi
segia seggiom fra,
hvat iþ ęsir tveir
drygdvt i ardaga;
firriz ę forn rꜹc firar!"

Loci qvaþ:

26. „Þegi þv, Frigg!
þv ert Fiorgyns męr
oc hefir ę vergiorn veriþ,
er þa Vea oc Vilia
leztv þer, Viþris qvęn!
bada i badm vm tekit."

Frigg qvaþ:

27. „Veiztv, ef ec inni ettac
Egis hꜹllom i
Baldri lican bvr:
vt þv ne qvǫmir
fra asa sonom,
oc vęri þa at þer reiþom vegit."

Loci qvaþ:

28. „Enn vill þv, Frigg!
at ec fleiri telia
mina meinstafi:
ec þvi ręd,
er þv riþa serat
siþan Baldr at sꜹlom."

Freyia qvaþ:

29. „Ǫrr ertv, Loci!
er þv ydra telr
liota leiþstafi;
orlꜹg Frigg
hygg ec at ꜹll viti,
þott hon sialfgi segi."

Loci qvaþ:

30. „Þegi þv, Freyia!
þic cann ec fvllgerva,

23, 6. cóna R. — 7. born of, *tilsat med Rask efter* 33, 6. *Disse Ord mangle i* R *og i K. M. Hvis vi beholde Teksten i* R, *faa vi de daarlige Rimord* þv *og* þar. — 8. áþal R.

24, 1. síþa, *saa ændret med Gunn. Pálsson og Rask;* siga R *og K. M.* — 5. fór tv R *som to Ord.* — 6. áþal R.

25, 1. Avrlꜹgom R. — 5. iardaga R *som ét Ord.* — 6. rꜹc R.

26, 1. þegiþv R *som ét Ord.*

27, 2. hꜹllom *behøver ikke at ændres til* hꜹllo *efter* 10, 6. 14, 3. 16, 6. 18, 3; *ti i* 3, 2 *og* 4, 2 *heder det* Ęgis hallir f. — 4. qvǫmir, *saa* R, *ikke* qvomir; *dog er Hagen under* o *ufuldstændig.* — 6. reiþom *maa udtales* vreiþom.

28, 4. ręd *bør forstaas som Præsens og ikke med Bergmann som Impf.*

29, 4-6. *Disse Linjer anføres i SnE. (I, 84) som anden Halvdel af et Vers, der indledes med følgende Ord:* Frigg er kona hans (*d. e.* Óðins), ok veit hon örlög manna, þótt hon segi eigi spár. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir. *Dette Vers meddeles der i følgende Form:*

Œrr ertu, Loki!
ok örviti,
hví ne leskattu, Loki?
örlög Frigg
hygg ek at öll viti,
þótt hon sjálfgi segi.

Forfatteren af Gylfaginning, som her synes at have citeret feilagtig efter Hukommelsen, maa have sammenblandet V. 21, V. 47 og V. 29. — 4. *Efter* orlꜹg *indskyder* U manna, W vita. — 5. hygg *Codd. af SnE.;* hvg R. — 5. þav U *urigtig for* ꜹll. *Med* ꜹll viti *jfr.* 21, 5, *hvor der staar* ꜹll vm viti. — 6. þvi at henni sialfgi segir U *urigtig.*

era þer v*am*ma vant:
asa *oc* alfa,
e*r* her *inn*i ero,
hv*err* hef*ir* þ*inn* hór v*er*iþ."
Freyia qvaþ:
31. „Flá e*r* þ*er* tvnga,
hy*gg* ec at þ*er* fremr
myni ogott v*m* gala;
reiþ*ir* 'ro þ*er* ęsir
oc asynior;
hry*gg*r mvntv hei*m* fara."
Loci qvaþ:
32. „Þegi þv, Freyia!
þv ert fordǫþa
oc meíni blandi*n* mioc,
sitz þic at brǫþr þino*m*
stóþo bliþ regin,
oc mv*n*dir þv þa, Freyia! frata."
Niorþr qvaþ:
33. „Þat e*r* válitit,
þót*t* ser varþer
v*er*s fái hó*ss* eþ*a* hvars;
hit*t* e*r* vndr, e*r* á*ss* ragr
e*r* her *inn* of komi*nn*,
oc hef*ir* sa born of borit."
Loci qvaþ:
34. „Þegi þv, Niorþ*r*!
þv vart a*v*str heþ*an*
gisl v*m* sendr at goðo*m*;
Hymis meyiar ha*v*fðo
þic at hlandtrogi
oc þ*er* i mv*nn* migo."
Niorþr qvaþ:
35. „Sv ero*m*c licn,
e*r* ec varc langt heþ*an*
gisl v*m* sendr at goþo*m*:
þa ec ma*v*g gat,
þa*nn* e*r* mangi fiár,
oc þicc*ir* sa asa iada*rr*."
Loci qvaþ:
36. „Hettv nv, Niorþ*r*!
hafþv a hófi þic,
mvnca ec þ*vi* leyna lengr:
við systor þ*inni*

31, 2. frémr R. — 3. myni, *saa ændret;* mý R. *Jfr. Háv. V. 29.* — 5. asýnior R.

Ved V. 32. 33. 35—42 *incl. staar i* R *ude i Margen Begyndelsesbogstaven til den Talendes Navn;* q. (*d. e.* qvaþ) *har rimelig været tilføiet, men det er nu bortskaaret. Foran V.* 43 *staar* Byggvir *inde i Linjen. Ved alle de øvrige Vers i det flgd. i dette Digt mangler i* R *Angivelse af den Talendes Navn.*

32, 4. sitz þic, *saa ændret;* sitztv R *og Udgg. Jfr.* 17, 4. 60, 4. *Maaske kunde man skrive* sitztic. — 4. brǫ þ' R (*som to Ord*), *ikke* brǫþer. — 5. stóþo, *saa ændret;* siþo R *og Udgg.* standa *er her brugt i Bet. overraske, gribe paa frisk Gjærning; man siger saaledes:* standa mann á konu. at *med Dativ er her brugt paa samme Maade som i Helg. Hund. II, 17:* þv scalt at mer lifa; *Oddr. 19:* hon let sveltas at Sigvrþi; *andre Eksempler hos Eg. lex. poët.* at *2*).

33, 1. válitit R *som ét Ord.* — 3. verS R. *Rask og M. henføre dette Ord til anden Linje.* — hóS R. *M. skriver* hós. *Jeg forstaar:* þótt ser varþer vers fái hóss eþa hvars *som:* þótt varþer fái ser hvárs vers eþa hóss; *jvfr. Sig. III, V. 9:* Von geng ec vilia vers oc beggia *for* Von geng ec beggia vilia oc vers. *Stedet forklarer jeg: „om Kvinder faa sig hvilkensomhelst (ligegodt hvilken) af to enten en Mand eller en Boler."* — *For* varþer *sammenlign Hervar. s. i Fas. I, 471:* eigot þær varðir vera; *jvfr. og I, 478, 3. Ordet forekommer efter Jón Sigurðsson i Singularis i Merl. II, 53 (Ann. f. nord. Oldk. 1849, S. 57*): rýðr varðar blóð Venedociam. — hvárr *er her = uterlibet.* — 4. *Rask deler denne Linje i to:* hitt er vndr, | er áss ragr; *da maa man vel anse L. 5:* er her inn of kominn *for forvansket, ti denne Linje indeholder ikke to Rimstave.* — 5. komī R.

34, 3. gils R *her, men i* 35, 3: gisl. — 4. 5. *Maaske at ordne:* H. m. havfðo þic | at h. — 5. hland trógi R.

gaztv slican mǫrg,
oc era þo vóno ver*r*.“

Tyr qvaþ:

37. „Freyr e*r* beztr
allra ba*l*lriþa
asa gordo*m* í;
mey h*ann* ne grętir
ne ma*nnz* kono,
oc leysi*r* or hǫpto*m* hve*r*n.“

Loci qvaþ:

38. „Þegi þv, Tyr!
þv kv*nni*r aldregi
be*ra* tilt m*eþ* tveim;
handar e*nna*r hǫg*r*i
mvn ec hi*nna*r geta,
e*r* þe*r* sleít Fenri*r* fra.“

Tyr qvaþ:

39. „Handar em ec vanr,
e*nn* þv hroþrs-vitnis*s*,
bǫl er be*gg*ia þrá;
vlfgi hefi*r* *oc* vel,
e*r* i bondo*m* s*cal*
bíþa ragnarǫcrs.“

Loci qvaþ:

40. „Þegi þv, Týr!
þ*at* varþ þi*nn*i cono,
at ho*n* atti mǫg vi*þ* me*r*;
ǫln ne pe*nn*ing
hafþi*r* þv þe*ss* aldregi
vanrétti*ss*, vesall!“

Freyr qvaþ:

41. „Vlf se ec li*gg*ia
arósi f*yr*,
v*n*z rivfaz regin;
þ*vi* mv*n*dv nęst,
ne*ma* þv nv þegi*r*,
bvndi*nn*, bǫlvasmiþ*r*!“

Loci qvaþ:

42. „Gvlli keypta
leztv Gymis dottvr
oc seldi*r* þi*tt* sva sve*r*þ;
e*nn* e*r* Mvspe*l*lz syni*r*
ríða Myrcviþ yfi*r*,
veizta þv þa, vesa*l*l! hve þv vegr.“

By*gg*vi*r* qvaþ:

43. „Veiztv, ef ec ǫþli ęttac

36, 6. era. *I* R *er skrevet* þera, *men under* þ *er med samme Blæk sat en liden Prik, der, som jeg tror, ikke er tilfældig, men skal betegne, at* þ *skal stryges; Skriveren er rimelig kommen til her først at skrive* þ *derved, at* þo *følger efter. Som Subject for* era *maa vi tænke os: „det, at du avlede en Søn med din Søster.“* — þera *Udgg., hvilket Bergmann, M. og Lüning forklare som* þér *med det negtende* a, *Eg. som* þerra = þér era. *Rask formoder:* oc era þo óno betri, *hvorved* era *og* óno *blive Rimord.* — vóno, *saa andret;* óno R *og Udgg.* vóno *og* verr *ere Rimord.*

37, 6. leysír R.

38, 3. tilt *Neutrum af et Adj.* tilr (*hef.* ótili, *Skade*) = *oldeng.* til, *god, passende, hensigtsmæssig, got.* tils. *„Du kunde aldrig bære noget godt (d. e. bringe Enighed, Forlig tilveie) mellem to.“ Jfr. SnE. I, 98:* er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna. *Se Unger i s. Ol. k. ens helga, 1853, S. 287.*

39, 4. 5. *Stavrim mangler; ti man kan ikke henføre* vel *til L. 5, saa at* vlfgi *og* vel, *som Bergm. vil, blive Rimord. Jeg formoder* betr *for* vel.

40, 6. vánréttis R.

41, 2. ar ósi R *som to Ord.* — 3. *Jfr. Grimn. V. 4, L. 6, hvor* vm *tilføies foran* rivfaz. — bvndin R.

42, 4-6. *Jfr. SnE. I, 124.*

43, 2. ingvnar freyr R; *saaledes er Navnet ogsaa skrevet to Gange i s. Ólafs k. ens helga, Prologus (Fms. IV, 3. Chria Udg. 1853, S. 2).* Ingunar *maa være Gen. sg. af et Mandsnavn* Ingun, *og* Ingunar-Freyr *maa betegne „Inguns Søn (eller Ætling) Fröy, jafr.* Pálna-Tóki *og lign.* — *P. A. Munch (Det norske Folks Hist. I, 1, S. 59, og paa fl. St.) vil ændre* Inguna-Freyr = *oldeng.* freá Ingvina, *Ingvinernes Herre.* — 3. ǫlict *for* ǫllict *af*

sem Ingvnar-Freyr
oc sva sęlict setr,
mergi smęra mạlþa ec
þa męincráco
oc lemþa alla i liþo."

Loci qvaþ:

44. „Hvat er þat iþ litla,
er ec þat lạggra sec
oc snapvist snapir;
at eyrom Freys
mvnðv ę vera
oc vnd kvernom klaca."

Beyggvir qvaþ:

45. „Beyggvir ec heíti,
enn mic braþan qveþa
goð ạll oc gvmar:
þvi em ec her hroðvgr,
at drecca Hroptz megir
allir ạl saman."

Loci qvaþ:

46. „Þegi þv, Byggvir!
þv kvnnir aldregi
deila meþ monnom mat;
oc þic i fletz strá
finna ne mattv,
þa er vago verar."

Heimdallr qvaþ:

47. „Avlr ertv, Loci!
sva at þv ert orviti,
hvi ne lezcaþv, Loci?
þviat ofdryccia
veldr alda hveim,
er sina męlgi ne manaþ."

Loci qvaþ:

48. „Þegi þv, Heimdallr!
þer var i árdaga
iþ lióta lif vm lagit;
ạrgo baci
þv mvnt ę vera
oc vaca vorþr goða."

Scaþi qvaþ:

49. „Lętt er þer, Loci!
mvnattv lengi sva
leica lạsom hala;
þviat þic a hiorvi scolo
ins hrímcalda magar
gornom binda goð."

Loci qvaþ:

50. „Veiztv, ef mic a hiorvi scolo
ens hrímcalda magar
gornom binda goð:
fyrstr oc ǫfstr
var ec at fiorlagi,
þars ver a Þiaza þrifom."

Scaþi qvaþ:

51. „Veiztv, ef fyrstr oc ǫfstr
vartv at fiorlagi,

---

sæll, *neppe af* sjá. — 4. mạlþa *efter Eg. for* mylþa *af* mylja; *jvfr.* þölði = þylði, þörði = þyrði, *se Gísl. Um frump. S. 131.*

44, 2. þ' R, *d. e.* þat, *og saa K. M. Jfr.* þá ... fara [þeir] eptir honum með hunda, er þeir voru vanir at spyrja þá upp, er undan hljópust, *Fms. V, 145 f.* (= með hunda .II. þa sem þui varo vaner at spyria þa menn, *o. s. v., s. Ólafs ens helga, Chria Udg. 1849, S. 82*); *andre Eksempler hos Fritzner Ordb.* er *5. a*). — *Guðm. Magn. og Rask ville ændre* þar. — 2. R *har* lạve *med et Forkortningstegn efter, som baade kan læses* ra *og* va. *Jeg jfr. med Eg. dansk* logre. — *Lüning foreslaar* lạggva, *hvilket han oversætter „pfiffig herum schwenzeln" og afleder af et ubrug.* löggr = *oht.* lou, gilou, *versutus* (*jvfr.* glöggr = *oht.* glou). — 3. snap vist R *som to Ord; Neutrum af* snapviss.

47, 2. ert, *saa ændret;* er R. — 3. *Denne Linje anføres i SnE.* (*I, 84*), *hvor den lægges i Odins Mund; se Anm. til V. 29.* — 3. leztaþv R; lezkattu W; legskaþv r. hvi floptir þv loptr U *forvansket.*

48, 2. árdaga R *som ét Ord.*

49, 1. Lętt R, *d. e.* Létt, *ikke* Hlætt. — 2. mvnattv R. *Ligesaa skriver* R *i Guðr. I, V. 21, L. 5:* maña þv. — 3. hála R.

50, 2. éns R. — 3. górnom R. — 6. þrífom R.

þa *er* ér a Þiaza þrifvð:
fra mino*m* veo*m*
oc vꜹngo*m* scolo
þ*er* ę kꜹld ráþ *coma*."
Loci qvaþ:
52. „Léttari í malo*m*
vartv vi*þ* Lꜹfeyiar son,
þa *er* þv letz m*er* a beð þi*nn* boþit;
getiþ v*er*þ*r* oss slics,
ef v*er* gorva scolo*m*
telia vo*m*min vár."
Þa gecc Sif *fram* *oc* byrladi
Loca i hrimcalci mioþ *oc* męlti:
53. „Heill v*er* þv nv, Loci!
oc tac vi*þ* hrímcalci
fvllo*m* forns miaðar!
heldr þv h*ana* eina
lat*ir* m*eþ* asa sono*m*
va*m*malꜹso*m* v*era*."
H*ann* toc vi*þ* horni *oc* d*ra*cc af:
54. „Eín þv vęr*ir*,
ef þv *sva* vęrir,
vꜹr *oc* grꜹm at v*er*i;
ei*nn* ec veít,
sva at ec uita þiccio*m*c,
hór *oc* af Hlorriða,
oc v*ar* þ*at* sa i*nn* lęvisi Loci."
Beyla qvaþ:
55. „Fioll ꜹll scialfa,
hy*gg* ec, a for v*era*
heima*n* Hlꜹrriþa;
h*ann* rę*þr* ró
þei*m* er rǫg*ir* h*er*
goð ꜹll *oc* gvma."
Loci qvaþ:
56. „Þegi þv, Beyla!
þv ert By*gg*vi*ss* qvęn
oc meini blandin mioc;
okynian meira
co*ma* m*eþ* asa sono*m*,
ꜹll ertv, deigia! dr*i*tin."
Þa com Þo*rr* at *oc* q*va*þ:
57. „Þegi þv, rꜹg vett*r*!
þer *scal* mi*nn* þrv́ðhama*rr*
Miollni*r* mal *fyr* ne*ma*;
h*er*þaklet*t* drep ec
þ*er* halsi af,
oc v*er*þ*r* þa þino fiorvi v*m* farit."

51, 3. þa er ér R; *man skulde vente* þars ér, *som i* 50, 6.

52, 3. letz R, *rettere* lezt; *jvfr. Hárb. V.* 4, *L. 2. Ligesaa skriver* R *i* 62, 7 svaltz.

Navnet Sif *i Prosastykket foran V.* 53 *er tilsat med N. F. S. Grundtvig, Finn Magnusen og Simrock. Navnet staar ikke i* R, *hvor dog to Hager angive, at noget mangler.* — Beyla *K. Rask M.* — hana eina *i* 53, 4 *forstaar jeg med Grundtvig og Simrock om Siv selv, ikke med F. Magn. om Skade.* — hann, hon *brukes oftere for 1ste Pers. Pron., saa Hyndl. V. 4; Helg. Hjörv. V. 24; Atlam. V. 34.*

53, 1-3. *Jfr. Skirn. V. 37, L. 1–3.* — 4. helðr R. — 6. *Dativen* vammalꜹsom *kan jeg ikke ret forklare mig; ti Sólarlj. V. 30, L. 6:* gott er vammalausum vera *og lignende Steder, med hvilke man kan jevnføre gr.* Μεγάλων εὐεργεσιῶν οὐκ ἴσως ῥᾴδιον αἰτίῳ γενέσθαι, *ere ikke analoge. Oversættelsen: „For at du hende ene blandt Asers skyldfrie Slægt sidde lader i Fred" (F. Magn.) er sikkert urigtig. Kan Dativen være opstaat ved Attraction til* sonom? *Man skulde vente* vammalꜹsa, *hvilket Gunn. Pálsson har villet indsætte.*

54, 2. *K. Rask M. sætte ikke Komma efter* sva vęrir. — 3. vꜹ́r oc grꜹ́m R.

55, 5. *Det kan mærkes, at* rǫgir *her maa udtales med* r, *ikke* vr, *i Fremlyden, uagtet det tilsvarende Ord paa Gotisk heder* vrôhjan. *Heller ikke Subst.* róg *har nogensinde bevaret det oprindelige* vr *i Fremlyden.*

56, 6. *K. interpungerer hverken foran eller efter* deigia *og tager det vel altsaa som Prædicatsord.*

57, 1. rꜹ́g R.

Loci qvaþ:

58. „Iarðar bvrr
er her nv i*nn* komi*nn*,
hvi þrasir þv *sva*, Þo*rr*?
e*nn* þa þori*r* þv ecci,
er þv *s*c*a*lt v*iþ* vlfi*nn* vega,
oc svelgr h*ann* alla*n* Sigfǫð*vr*."

Þorr qvaþ:

59. „Þegi þv, rǫg vettr!
þer scal minn þrýðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
vp*p* ec þ*er* verp
oc a ǫstrvega,
siþ*an* þic mangi sér."

Loci qvaþ:

60. „Avstrfǫrv*m* þino*m*
scaltv ald*r*egi
segia se*gg*io*m* *f*ra,
sizt i hansca þv*m*lvngi
hnvcþi*r* þv, ęinhęri!
oc þót*t*isca þv þa Þo*rr* v*era*."

Þorr qvaþ:

61. „Þegi þv, rǫg vettr!
þer scal minn þrýðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
hendi i*nn*i hǫg*ri*
d*r*ep ec þic H*rv*ngnis bana,
sva at þ*er* brotnar beina hvat."

Loci qvaþ:

62. „Lifa ętla ec m*er*
langan aldr,
þottv hęt*ir* ha*m*ri m*er*;
scarpar alar
þottv þ*er* Scrymi*ss* v*era*,
oc mat*t*ira þv þa nesti na
oc svaltz þv þa hvngri heill."

Þorr qvaþ:

63. „Þegi þv, rǫg vettr!
þer scal minn þrýðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
Hrvngnis bani
mun þ*er* i hel co*m*a
fyr nag*r*indr neþ*an*."

Loci qvaþ:

64. „Kvað ec *fyr* asom,
q*v*aþ ec *fyr* asa sono*m*
þaz mic hvatti hvgr;
e*nn* *fyr* þer eino*m*
mvn ec vt ganga,
þviat ec veit, at þv vegr.

65. Avl gorðir þv, Ęgir!
e*nn* þv aldri mvnt
siþ*an* sv*m*bl v*m* gora;
eiga þín ǫll,
er h*er* i*nn*i er,
leici y*fir* logi,
oc bre*nn*i þ*er* a baki!

E*nn* ept*ir* þ*e*t*t*a falz Loci i Fránangrs forsi i lax liki, þar toco ęsir h*ann*. H*ann* v*ar* bvndi*nn* m*eþ* þǫrmo*m* sonar sins † Nara; e*nn* Narfi so*n*r h*an*s varþ at

58, 1. bvrr *mangler i* R; *tilföiet efter Þrymskv. V. 1, L. 7.* — 2. komı R.

59. *De første 3 Linjer i V.* 59. 61. 63 *er i* R *forkortet skrevne* Þegi þ. (*i* 63 þv.) r. v. þ. (*i* 63 þer.; *mangler i* 61), *og derpaa er i* 59. 61 *sat et Mærke, som betegner „etc.“*

60, 5. ęin hęri R *som to Ord.* — 6. *I* þót*t*isca *er Bogstaverne* ca *halvt udslidte eller udraderede i* R. *Jfr. Hárb. 26, 5.*

62, 4. 5. sc. a. þottv þer | scr. v. *K.*

64, 2. asa sonom *ændrer Bergmann til* asyniom, *men unødvendig.*

65, 6. lógi R.

Efter sidste Ord i Digtet baki *er der et lidet Rum i* R (*omtrent af 8 Bogstavers Bredde*), *hvorpaa der, saavidt jeg kan sé, intet har været skrevet.*

Med den prosaiske Efterskrift jvfr. SnE. I, 182—184.

2. láx R. — 4. sins *tilføiet af Udgg.; mangler i* R. — 4. 5. nara. Enn narfi sonr R; *heri maa stikke en Feil:* Nari *og* Narfi *er kun forskjellige Former af samme Navn; den anden Søn heder* Vali. *Jfr. SnE. I, 184:* þá voru teknir synir Loka, Vali

vargi. Scaþi toc eitrorm *oc* festi vp yf*ir* a*nn*lit Loca; drꝍp þar or eitr. Sigyn kona Loca sat þar oc helt mv*nn*lꝍg vnd*ir* eitriþ. E*nn* er mv*nn*lꝍgin v*ar* fv*ll*, bar ho*n* vt eit*r*iþ. E*nn* meþ*an* drꝍp eit*r*iþ a Loca. Þa kiptiz h*ann* *sva* hart v*iþ*, at þa*ð*an af scalf iorþ ꝍll: þ*at* ero nv callaþ*ir* landscialptar.

---

ok Nari eða Narfi (*de to sidste Ord mangle i* U); brugðu æsir Vala í vargs líki, ok reif hann í sundr Narfa (Nara U) bróður sinn. þá tóku æsir þarma hans ok bundu Loka með. *SnE. I, 104*: Nari eða Narvi. *SnE. I, 268:* kalla [Loka] ... föður ... Nara ok Ala (*saa* rU; Vala W). — *Det kunde være muligt, at Feilen her i den prosaiske Efterskrift skrev sig fra dennes Forfatter, men rimeligere tænker man paa en Afskriverfeil.* Nara *er vel med Svend Grundtvig at ændre til* Vala; *ogsaa i Völuspá I, V. 34 nævnes* Vali *som den Søn, med hvis Tarme Loki bindes. — Ved at ændre:* sonar sins Nara eða Narfa; enn Vali sonr hans *vilde man fjerne sig mer fra Ordene i* R. — 10. landscialptar, *saa ændret;* landsciaptar R, *ikke* landsciavtar.

ÞRYMSKVIÐA

eða

HAMARSHEIMT.

---

1. Reiðr *var* þa Vingþó*rr*,
er h*ann* vacnaþi
oc sins hamars
vm sacnaði;
sce*gg* na*m* at hrista,
scavr na*m* at dyia,
reþ Iarþar bv*rr*
v*m* at þreifaz.
2. Oc h*ann* þ*at* orða
allz fyrst v*m* q*vaþ*:
„Heyrðv nv, Loci!
hvat ec nv mę̨li,
er ei*gi* veit
iarðar hv*er*gi
ne vphimi*ns*:
á*ss er* stoli*nn* ha*m*ri.“
3. Gengo þ*eir* fag*ra*
Freyio tvna,
oc h*ann* þ*at* orða
allz fyrst v*m* q*vaþ*:
„M*v*ntv m*er*, Freyia!
fiaþrha*m*s liá,
ef ec mi*nn* hamar
mę̨ttac hitta?“

Freyia q*vaþ*:
4. „Þo m*vn*da ec gefa þer,
þot*t* or gv*ll*i v*ę*ri,
oc þo selia
at v*ę*ri or sil*fri*.“
5. Flo þa Loci,
fiaðrha*m*r dvnþi,
vnz f*yr* vtan co*m*
asa garða
oc f*yr* innan co*m*
iotna hei*ma*.
6. Þry*m*r sat a havgi,
þvrsa d*r*otti*nn*,
greyio*m* sino*m*
gv*ll*bav*n*d snǫri
oc mavro*m* sino*m*
mavn iafnaði.
Þ*ry*mr q*vaþ*:
7. „Hvat er m*eþ* asom?
h*vat* er m*eþ* alfo*m*?
hví ertv ei*nn* komi*nn*
í iotvnhei*ma*?“
Loci qvaþ:
„Ilt *er* m*eþ* asom,

Dette Digt er kun bevaret i R.

Overskriften þryms qvida *med rødt Blæk i* R. — *Titelen* Hamarsheimt *findes kun i Papirafskrifter.*

1, 1. Reiðr *maa udtales:* Vreiðr. — 6. scávr R.

2, 3. lóci R. — 5. eḡ R, *d. e. sikkert* eigi, *ikke* engi.

Mangler noget mellem V. 2 *og* 3? *Jfr. den danske Vise, V. 2:*

Det var Tord af Havsgaard,
taler til Broder sin:
„Du skalt fare til Nørrefjeld
og ljuse efter Hammer min.“

3, 6. fiaþr hāS R.

5, 1. flo *med liden* f R, *som altsaa her ikke begynder et nyt Vers; saaledes heller ikke K.*

7, 3. komI R. — 5. *Overskriften* Loci qvaþ *mangler i* R. — 5. ilt *med liden* i

ilt er meþ alfom;
hef*ir* þv Hloriþa
hamar v*m* folgi*nn*?"
Þrymr qvaþ:
8. „Ec hefi Hlo*rr*iþa
hamar v*m* folgi*nn*
átta ræstom
f*yr* iorþ neþ*an*;
h*ann* engi *maþr*
aptr um hei*m*tir,
ne*ma* fǫri m*er*
Freyio at qvęn."
9. Fló þa Loci,
fiadrha*m*r dv*n*þi,
vnz f*yr* vtan co*m*
iotna hei*m*a
oc f*yr* i*nn*an co*m*
asa garða;
męti h*ann* Þór
miðra garða,
oc h*ann* þ*at* orda
allz fyrst v*m* q*vad*:
10. „Hef*ir* þv erendi
se*m* erfiði?
segðv a lopti
long tiþindi:
opt sitianda
sægvr v*m* fallaz,
oc li*gg*iandi
lygi v*m* bellir."
Loci qvaþ:
11. „Hefi ec erfidi
oc orindi;
Þrymr hef*ir* þi*nn* hamar,
þvrsa drotti*nn*;
h*ann* engi *maþr*
aptr vm heimt*ir*,
ne*ma* h*an*om fǫri
Freyio at qván."
12. Ganga þ*eir* fagra
Freyio at hitta,
oc h*ann* þ*at* orda
allz fyrst v*m* qvað:
„Bittv þic, Fręyia!
brvdar líni,
viþ *sc*olom aka tvæ
i iotvnheima."
13. Reið varð þa Freyia
oc fnasaþi,
allr ása salr
vndir bifðiz,
stæ*cc* þ*at* iþ micla
men Brisinga:
„Mic veiztv v*er*þa
v*er*giarnasta,
ef ec ek meþ þ*er*
i iotvnhei*m*a."
14. Se*nn* v*aro* ęs*ir*
all*ir* a þingi
oc asynior
a*ll*ar a mali,
oc v*m* þ*at* reþo
rik*ir* tifar,
hve þ*eir* Hloriþa
hamar v*m* sętti.

---

i R. — 6. ilt er meþ alfom *mangler i* R.

8. *Overskriften* þrymr qvaþ *mangler i* R. — 3. átta *skrevet* VIII. *i* R.

9, 3. vnz, *saa ændret; oc* | vnz R. — 7-10. *Rask gjør disse Linjer til et Vers for sig.* — 9. hann þat, *saa ændret efter* 2, 1. 3, 8. 12, 3; *jvfr. Brot af Sig.* 15, 3; *Oddr.* 3, 9. þat hann R.

10, 1. hefir *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* R. — 3. Segðv *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 4. lóng R.

11. *Overskriften* Loci qvaþ *mangler i* R. — 1. 2. Hefi ec´. orindi . erfidi . oc þrymr R; *ved Tegnene* ‴ *over Linjen er den rette Ordfølge betegnet.*

13, 2. fnasaþi, *saa ændret;* fnasasi R. — 8. *ver i* vergiarnasta *er skrevet til over Linjen i* R, *og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.*

14, 1-6. *Jfr. Vegtamskv.* 1, 1-6. — 1. ęSir R.

15. Þa qvaþ þat Heimdallr,
hvitastr ása
— vissi hann vel fram
sem vanir aþrir —:
„Bindo ver Þor þa
brvþar lini,
hafi hann iþ micla
men Brisinga!
16. Latom vnd hanom
hrynia lvcla
oc kvennvaþir
vm kne falla,
en a briosti
breiþa steina
oc hagliga
vm hǫfvþ typpom!“
17. Þa qvaþ þat Þorr,
þrvðugr ass:
„Mic mvno ęsir
argan kalla,
ef ec bindaz lęt
brvþar líni.“
18. Þa qvaþ þat Loci,
Láfeyiar sonr:
„Þegi þv, Þorr!
þeirra orþa;
þegar mvno iotnar
asgarð bva,
nema þv þinn hamar
þer vm heimtir.“
19. Bvndo þeir Þór þa
brvþar líni
oc eno micla
meni Brisinga,
leto vnd hanom
hrynia lvcla
oc kvennvaþir
vm kne falla,
enn a briosti
breiþa steina,
oc hagliga
vm hǫfvþ typþo.
20. Þa qvaþ Loci,
Lǫfeyiar sonr:
„Mvn ec oc meþ þer
ambót vera,
vid scolom aka tvęr
i iotvnheima.“
21. Senn varo hafrar
heim vm reknir,
scyndir at scǫclom,
scyldo vel renna;
biorg brotnoþo,
brann iorþ loga,
ók Oþins sonr
í iotvnheima.
22. Þa qvaþ þat Þrymr,
þvrsa drottinn:
„Standit vp, iotnar!
oc straiþ becci;
nv fęriþ mer
Freyio at qvan,

16, 8. kvennvaþir *skrives* kven vaþir *i* R *og Udgg.*

17, 2. ass, *saa ændret;* as R. — 8. ęSir R.
18, 1. lóci R.

19. *Dette Vers skrives i* R *saaledes:* Bv̄ðo þeir (þ *med Tværstreg gjennem nedentil og Punctum efter*) þór. þ. bv̥ l. *oc* e. m. m̄. bị l. v. h. h. l. *oc* k. v. v̄. kne f. ex a. bị b. s. *oc.* h. v. h. t.

20, 1. *Efter* qvaþ *indsætte K. og Rask* þat. *Dette er vel blot glemt i* R, *men mangler dog ligeledes i Guðr. I, V. 4, L. 1.* — 5. tvęr, *saa ændret;* tvar R *og Udgg.* — *Jeg antager, at* tvar *urigtig er kommet ind fra* 12, 7. *I det Hskr., hvorfra* R *stammer, har rimelig været skrevet med Taltegn* II. *Naar Loke først har betegnet sig selv som* ambót, *saa kan han ikke umiddelbart efter ved* tvar *betegne sig som Mand paa samme Tid, som han betegner Thor som Kvinde. „Vi to“ — siger han — „skulle, du som Brud og jeg som din Tærne, age sammen til Jotunheim.“*

21, 7. sonr *skrevet* s. *i* R.

22, 2. *Efter* drottinn *er i* R *først skrevet* hvar. sattv, *men dette er underprikket og udraderet som urigtigt.* — 5. fęriþ *i* R *skrevet* foriþ. *Jeg formoder* fęra (*3 Ps. Pl.*); *jvfr.* 8, 7. 11, 7.

Niarþar dott*vr*
or Noatvno*m*!

23. Ganga h*er* at gardi
gvllhyrnþar kýr,
oxn alsvart*ir*
iotni at ga*m*ni;
fiolþ a ec meiþma,
fiolþ a ec menia,
ei*nn*ar m*er* Freẏio
avant þicc*ir*."

24. Var þar at q*v*eldi
vm co*m*iþ sni*m*ma,
oc f*yr* iotna
ǫl fr*a*m borit;
ei*nn* át oxa,
átta laxa,
krasir allar
þęr er konor scyldo,
dracc Sifiar v*err*
sáld þriv miaþar.

25. Þa q*vaþ* þ*at* Þr*y*mr,
þ*vrsa* d*rottinn*:
„H*var* sattv brvþ*ir*
bíta hvassara?
saca ec br*v*þir
bíta breiðara,
ne i*nn* meira mioþ
mey vm drecca."

26. Sat in alsnot*ra*
ambót f*yr*,
er orð vm fa*nn*
v*iþ* iotvns máli:
„Át vętr Freyia
átta nottom,
sva v*ar* ho*n* oþfvs
í iotvnhei*ma*."

27. Lǫ́t v*n*d líno,
lysti at cyssa,
e*nn* h*ann* vtan stǫcc
endlangan sal:
„Hvi ero ǫndót*t*
ǫgo Freyio?
þicci m*er* or ǫgom
[eldr of] brenna."

28. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Svaf vętr Freyia
átta nottom,
sva var hon oþfvs
i iotvnheima."

29. I*nn* co*m* in arma
iotna syst*ir*,
hin er brvþfiár
biþia þorði:
„Lattv þ*er* af hǫndo*m*
h*r*inga rǫ́ða,
ef þv ǫþlaz vill
ast*ir* minar,
astir mi*nar*,
alla hylli!"

30. Þa q*vaþ* þ*at* Þr*ymr*,
þ*vrsa* d*rottinn*:
„Beriþ i*nn* hamar
brvþi at vígia,

24, 2. *Først skrevet* smIma *i* R, *men siden er den tredje Streg i den første* m *underprikket som urigtig.* — 4. ǫ́l R. — 6. VIII. R.

25, 4. hvássara R. — 6. *I* R *er først skrevet* bita en breiðara, *hvilket K. M. optage; men* en *er halvt udraderet, og skal derfor rimelig udgaa.* — 7. mióþ R.

26, 6. .VIII. R. — 7. oþ fvs R.

27, 3. *Efter* vtan *er først skrevet* co *i* R, *men dette er siden underprikket som urigtigt.* — 8. eldr of, *tilføiet med Rask M. efter Formodning i en Papirafskr.; mangler i* R. *Jfr. Guðr. I, V. 26.* of *er det ikke aldeles nødvendigt at tilføie.*

28. *De fire første Linjer (indtil* Svaf) *ere i* R *forkortet skrevne saaledes:* Sat in. al. s. a. f. s. m. — 5. *Hvis Teksten er rigtig, maa* v *i* vętr *udtales som Vokal.* — 6-8. *I* R *forkortet:* VIII. n. s. v. i. i. h.

29, 1. arma R *og Udgg. Jeg formoder* aldna *efter* 32, 1. *Den samme Feil i Us Tekst af Vǫluspá I, V. 40, L. 1.*

le*gg*it Miollni
i meyiar kne,
vígit ocr saman
Várar hendi!"

31. Hló Hlo*rr*iþa
hvgr i briosti,
er harðhvgaþ*r*
hamar v*m* þecþi;
Þrym drap ha*nn* fyrstan,
þ*vrsa* d*rottin*,
oc ę*tt* iotvns
alla lamþi.

32. Drap h*ann* ina ǫldno
iotna syst*vr*,
hin e*r* brvþfiár
of beþit hafði;
ho*n* ske*ll* v*m* hl*ǫ*t
f*yr* scillinga,
e*nn* hǫ*gg* hamars
f*yr* h*r*inga fiolþ.
S*va* com Oþi*ns* so*n*r
endr at hamri.

30, 8. várar R *rigtig.* — *Det er aldeles feilagtigt at sammenblande* Vár (Vǫr *med lang* ǫ) *og* Vör (Vǫr *med kort* ǫ). *I SnE. I, 116 heder det rigtig:* En niunda Vár, hon hlýðir á eiða manna ok einkamál, er veita sín á milli konur ok karlar; því heita þau mál várar: hon hefnir ok þeim er brigða. En tíunda Vör, hon er (r *tilføier* ok, *men dette bør med* WU *stryges*) vitr ok spurul, svá at engi lut má hana leyna; þat er orðtak, at kona verði vör þess er hon verðr vis. — Vár *er egentlig et Appellativ, der betyder „Løfte", i Flertal* várar, *Dat.* várum, = *oldeng.* wær (*pactum, foedus*); *deraf* Væringr, *egentlig en Edsforbunden. Derimod er* Vör *Femininum af Adj.* varr.

32, 9. *Sva med stor* S *og derforan Punctum i* R.

ALVÍSSMÁL.

Alvíss qvaþ:
1. „Becki breiþa,
nv *scal* brvþr *meþ mer*
heim i sinni snvaz;
hrataþ vm mégi
mvn hveriom þiccia,
heima scalat hvíld nema."

Þórr qvaþ:
2. „Hvat er þat fira?
hví ertv sva fǫlr vm nasar?
vartv i nótt meþ ná?
þvrsa líci
þicci mer a þer vera;
ertattv til brvþar borinn."

Alvíss qvaþ:
3. „Alvíss ec heiti,
by ec fyr iorþ neþan,
a ec vndir steini staþ;
vagna vers
ec em a vit kominn;
bregði engi fǫsto heiti fira!"

Þórr qvaþ:
4. „Ec mvn bregda,
þviat ec brvdar a
flest vm ráþ sem faþir;
varca ec heima,
þa er þer heitiþ var,
at sa einn er † giǫfer meþ godom."

Alvíss qvaþ:
5. „Hvat er þat recca,
er i raþom telz
fioþs ens fagrgloa?
fiarrafleina

Dette Digt findes fuldstændigt kun i **R**; *V. 20 og 30 anføres ogsaa i SnE.*

Overskrift alui[8] mal *med rødt Blæk i* **R**. *Saaledes kaldes ogsaa Digtet i* A *af SnE.* alvíss mál (*II, 459*) *eller* alvís mal (*II, 460*); *i* leß (*II, 596. 603*) aluis mal; *i* U olvis mal (*II, 341*). *Derimod* alsvinz mal *i* r *af SnE.* (*I, 486*), *hvilket vistnok blot grunder sig paa en Skrivfeil; i SnE. I, 510, hvor* r *har Lacune, er den sidste Form optagen uden Støtte i Hskrr.*

Overskrifterne over de enkelte Vers ere tilsatte af mig; de mangle i **R**.

1, 4. mégi **R** = mægi (*Eg.*); *efter andre Dativ af* mögr, *Mand.* — 5. mvn.

3, 4. vera, *saa ændret;* vęrz **R** *med Streg over* ę. — 5. vít komi **R**.

4, 4. varca. *I* **R** *er først skrevet* vaca, *derpaa er* r *skrevet til over Linjen og en Streg sat mellem den første* a *og* c *til Tegn paa, at* r *skal indføies der, altsaa* varca; *endelig er* ca *næsten ganske udraderet.* — 6. giǫfer **R** *og Udgg.* (*M. gjengiver det* gjöfir). *Ordet, som forklares ved* giptingarmaðr, *kan umulig være rigtigt, ti* u-*Omlyden og Afledningsendelsen* i-r *er her uforklarlig. Jeg kan ikke rette Feilen.*

5, 1. a *i* recca *er i* **R** *næsten ganske udraderet.* — 4. fiaʀa fleina **R**. *Vi have her en Genitiv af* fjarrafleinn, *en vidt omstreifende Person; den maa forstaas partitiv, som styret af* fair. *Ordet maa jævnföres med* firaflæin *i en Codex af Eidsivathings nyere Landslov* (*N. g. L. II, S. 154, Anm. 4*) *istedenfor det sædvanlige* einhleypan mann (*herpaa har P. A. Munch gjort mig opmærksom*), *og med „Farafléin, masc. saa kaldes paa en Del Steder i Trondhjems Stift en Courtisan, som snart holder sig til og elsker én, snart en anden"* (*i en norsk Ordsam-*

þic mvno fair kvnna;
hverr hefir þic bavgom borit?"

Þórr qvaþ:

6. „Vingþórr ec hęiti,
ec hefi viþa rataþ,
sonr em ec Siþgrana;
at osatt minni scalattv
þat iþ vnga man hafa
oc þat giaforþ geta."

Alvíss qvaþ:

7. „Sattir þinar
ęr ec vil snemma hafa
oc þat giaforþ geta;
eiga vilia heldr
enn án vera
þat iþ mia*ll*hvita man."

Þórr qvaþ:

8. „Meyiar astom
mvna þer verþa,
visi gestr! of variþ,
ef þv or heimi kant
hveriom at segia
alt þat er ec vil vita.

9. Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ravc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv iorþ heitir,
er liggr fyr alda sonom,
heimi hveriom i?"

Alvíss qvaþ:

10. „Iorþ heitir meþ monnom,
en meþ asom fold,
calla vega vanir,
igrǫn iotnar,
alfar groandi,
kalla ávr vpregin."

Þórr qvaþ:

11, „Segdv mer þat, Alvíss!
oll of ravc fira,
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa himinn heitir,
† erakendi,
heimi hveriom i?"

Alvíss qvaþ:

12. „Himinn heitir meþ monnom,
en hlyrnir meþ godom,
kalla vindofni vanir,
vppheim iotnar,
alfar fagra ręfr,
dvergar drivpan sal."

---

ling af Knud Leem: Nr. 597 qv. i Kallske Sml. i det kgl. Bibl. i Kjøbenh.). Den retteste Form turde være fjarrafleinn, *og Ordet kommer da af* fjarr. — kvnna *i L. 5 er „kjende".*

6, 3. siþgrána R, *dog er Stregen over* a *lidt utydelig.* — 4. scalattv, *saa ændret med K. og Rask.* sl'tv R *d. e.* scaltv, *og saa M. V. 7, L. 1-3 og V. 8 synes at kræve denne Ændring.*

7, 2. ęr, *saa* R; *det stryges af Rask, men se Anm. til Háv.* 94, 2.

8, 4-5. e. þ. o. heimi | kant h. a. s. *Udgg.*

En Afskriver har, kanske med rette, ment, at der mellem V. 8 *og* 9 *er udfaldet et Vers, hvori Alvis har talt, og har derfor tildigtet følgende Vers, som findes i mange Papirafskrr. og er optaget i alle Udgg.:*

Freista máttu, Vingþórr!
alls þú frekr ert
durgs at reyna dug;
heima alla níu
hefik of farit
ok vitat vætna hvat.

For durgs *have nogle Afskrr.* dvergs.

10, 2. asom, *saa ændret;* alfom R.

11, 1-3. Segdv mer. þ. a. v. R. — 4. him̄ R. — 5. erakendi R; er á kendi *Udgg. Denne rimløse og meningsløse Linje maa være forvansket. Lüning formoder:* enn Há (*eller* Háva) kendi; *jvfr. V.* 29: en Narvi kenda. *En Dativ* Há *er uden Hjemmel. Guðm. Magn. havde tidligere foreslaat* enn hákendi (*illud altitudine nobile, aut ab altitudine denominatum*), *men selv taget dette Forslag tilbage. Vel ikke:* enn hrótkendi?? *jvfr.* hróts heimr *SnE. I, 448* = himinn. — 6. h. hí. R.

12, 1. Himī R. — 3. vindófni R.

Þórr qvaþ:
13. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hv*er*so máni heit*ir*,
sa er *menn* sia,
he*imi* h*veriom* i?“
Alvíss qvaþ:
14. „Mani h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
en myli*nn* m*eþ* godo*m*,
kalla hv*er*fanda hvel helio i,
scyndi iotnar,
en scin dv*er*gar,
k*alla* alfar artala.“
Þórr qvaþ:
15. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv sol h*eitir*,
er sia alda syn*ir*,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
16. „Sol h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
enn svnna m*eþ* goþo*m*,
k*alla* dv*ergar* Dvalins lęica,
eyglo iotn*ar*,
alfar fag*ra* hvel,
alscír asa syn*ir*.“
Þórr qvaþ:
17. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þꜹ scy heita,
er scvro*m* blandaz,
he*imi* h*veriom* i?“
Alvíss qvaþ:
18. „Scy h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
enn scvrvan m*eþ* goðo*m*,
k*alla* vindflot van*ir*,
vrván iotnar,
al*far* veþrmegi*n*,
k*alla* i helio hialm hvliz.“
Þórr qvaþ:
19. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa vindr h*eitir*,
er viðast f*err*,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
20. „Vindr h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
enn vávoþr m*eþ* goðo*m*,

13, 1-3. Segðv m*er*. þ. R. — 4. 5. hv*er*so máni heit*ir* sa er, *saa* R *og Udgg. Oprindelig vistnok i Lighed med de øvrige tilsvarende Steder i Alvíssm. og med Vafþr. V. 11. 13. 15. 17*: hve sá m. h. er.

14, 2. mẏlin R, *saa og i SnE.* A *én Gang* (*II, 460*), *men i* r (*I, 472*) mvlen, *i* A *en anden Gang* (*II, 485*) *og i* leβ (*II, 592*) mvlinn, *i* 757 (*II, 569*) mulen, *i* U (*II, 341*) mvlinn *ved Siden af* mylinn. — 4. scyndi R. *Ligeledes kaldes i de fleste Codd. af SnE.* (*ogsaa* A *II, 460*) *Maanen* skyndir, *kun* A *II, 485 og* 757 *II, 569 have urigtig* skyðir.

15, 1-3. S. m. þ'. R. — 6. *Denne Linje er blot betegnet ved* h. *i* R.

17, 1-3. S. m. þ. R.

18, 1. heitir, *saa Udgg.* h. R. *Kanske* heita?

19. *L.* 1-8 *ere her og i V.* 21. 23. 25. 27. 29. 31. 33 *i* R *skrevne* S. m. *med en Krøl ved* S. — 6. h. h. i R.

20. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 486*) *i* rAleβ. — 2. *Efter* enn *ved Skrivfeil* med *i* leβ. — 2. vávoþr, *saa ændret med M.*; vꜹoþr R; vǒfudr leβ, *hvor jeg da antager, at* ǒ *betegner* u-*Omlyden af* á, *jvfr. Anm. til Grímn.* 54, 5. *Forvansket* vǫnsvðr A *her og i Prosastykket SnE. II, 459 samt blandt veðra heiti SnE. II, 486*; vonsvndr r. *Det synes mindre rimeligt, at* ǒ *i* vǒfudr *skulde betegne* u-*Omlyden af den korte* a *og* vꜹoþr *i* R *være Feil for* vꜹfoþr, *skjønt* vafra *sikkert har kort Vokal.* —

k*alla* gneggioþ ginnregin,
ǫpi iꜹ*tnar*,
al*far* dynfara,
k*alla* i helio hviþvþ.“
Þórr qvaþ:
21. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þ*at* logn heit*ir*,
e*r* li*gg*ia sc*al*,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
22. „Logn h*eitir* me*þ* m*onnom*,
e*nn* lǫgi me*þ* goðo*m*,
k*alla* vi*n*dslot va*nir*,
ofhlý iǫ*tnar*,
al*far* dagsęva,
k*alla* dv*ergar* dags vero.“
Þórr qvaþ:
23. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hv*e* sa ma*rr* h*eitir*,
e*r* m*enn* roa,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:
24. „Sęr h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
e*n* silęgia me*þ* goþo*m*,
k*alla* vág va*nir*,
álhei*m* iotnar,
alfar lagastaf,
k*alla* dv*ergar* divpan mar.“
Þórr qvaþ:
25. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa eldr h*eitir*,
e*r* bre*nn* fyr alda s*onom*,
heimi hveriom i?“
Alvíss qvaþ:
26. „Eldr h*eitir* m*eþ* m*onnom*,
e*nn* me*þ* aso*m* fvni,
k*alla* vag va*nir*,
frekan iotnar,
e*n* forbre*nn*i dv*er*gar,
k*alla* i helio hrꜹþvþ.“
Þórr qvaþ:
27. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:

---

3. gneggioþ, *saa ændret efter Codd. af SnE.;* gnegioþ **R**. — ginnregin, *saa ændret efter* **Aleβ**; ginregin **Rr**. — 4. ǫpi **R**; æpi **Aleβ**; opi kalla **r**. — 5. *Foran* alfar *tilføier* **r** en. — dynfara **RA**; dynfagra **leβ**; gnyfara **r**. *Blandt veðra heiti have* **A** (*SnE. II, 486*) *og* **757** (*SnE. II, 569*) dynfari. — 6. kalla i helio hviþvþ **R** *og* **leβ** (*hvilket Hskr. skriver* hvidud); hæitir i hæliv hlǫmmvðr **A**; heitir i heiliv (*sic*) hlævmmvðr (a *underprikket*) **r**. *Blandt veðra heiti har* **A** (*SnE. II, 486*) hlømmvðr, **757** (*SnE. II, 569*) hlǫmm....

21, 6. *Denne Linje er her skrevet* h. i. *i* **R**, *og ligesaa i V.* 25. 27. 29. 31. 33; *i V.* 23 *staar blot* h. *i* **R**.

22, 3. vindslot, *saa ændret med Rask og M.;* vízflot **R**. — 4. iǫ. **R** *med Streg over* ǫ. — 5. dag sęva **R**. *Ordet har rimelig kort Vokal og kommer af* sefa, *stille, formilde, jvfr. norsk Dial.* sævast, *v. n. sagtne, stilles, formildes. Søndmør“* (*Aasen*), *ikke af* sœfa = svæfa. — 6. vero *har kort Vokal; jvfr. got.* vis γαλήνη.

24, 2. silęgia **R**, *ikke* silǫigia. *Ogsaa i* **rAleβ** (*SnE. I, 573. II, 479. 622*) *skrives Ordet* silægia.

25, 5. fyr, *saa ændret med M.;* fýr **R** (*dog er Stregen over* y *utydelig*).

26, 3. vag. *Ordet er vel det samme som* vágr 24, 3; *ligesom* lagastafr *nævnes V.* 24 *og V.* 32 *i to forskjellige Betydninger.* — 4. frekan **R**, *af Nomin.* frekr. *Derimod have* **A** *og* **757** (*SnE. II, 486. 570*) *blandt elds heiti* freki. — 5. *Skriveren har først skrevet* iꜹ, *men har selv ændret dette til* dvergar. — 6. hrꜹþvþ **R**. *Blandt Navne paa Ild har* **A** (*SnE. II, 486*) hrǫðvðr, *isteden derfor* **757** (*SnE. II, 570*) *mindre rigtig* hroðugr. — *Maa vel henføres til* hraða, hraðr.

h*ve* sa viþr h*eitir*,
er vex fyr al*da sonom*,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
28. „Viþr h*eitir* me*þ* m*onnom*,
enn vallar fax me*þ* goð*om*,
k*alla* hliþþa*n*g halir,
elldi iot*nar*,
al*far* fagrlima,
k*alla* vond va*nir*."
Þórr qvaþ:
29. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv nótt h*eitir*,
e*n* Nꜹrvi kenda,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
30. „Not*t* h*eitir* me*þ* m*onnom*,
en niól me*þ* goð*om*,
k*alla* grimo ginnregin,
oliós iotnar,
al*far* svefngaman,
k*alla* dv*ergar* drꜹmniorvn."
Þórr qvaþ:
31. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þ*at* sáþ h*eitir*,
er sá alda s*ynir*,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
32. „B*ygg* h*eitir* me*þ* m*onnom*,
enn ba*rr* me*þ* goð*om*,
k*alla* vaxt va*nir*,
ęti iꜹt*nar*,
al*far* lagastaf,
k*alla* i helio hnipi*nn*."
Þórr qvaþ:
33. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of rꜹc fira
voromc, dvergr! at vitir:
h*ve* þ*at* ꜹl heit*ir*,
er drecca alda s*ynir*,
heimi hveriom i?"
Alvíss qvaþ:
34. „Ǫl h*eitir* me*þ* m*onnom*,
enn me*þ* as*om* bió*rr*,
k*alla* veig va*nir*,
hreina lꜹg iꜹt*nar*,
enn i helio mioþ,
k*alla* svmbl Svttvngs synir."

27, 4. sa *mangler i* R.

28, 2. fax, *saa ændret med Udgg.*; far R. — 3. hliþþang, *saa ændret med Udgg.*; hliþāg R. — 6. vónd R.

30. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 510*) *i* r (*fra L. 3 af*) UAleβ. — 2. en niól R; niola U; nįola A; enn niola leβ. *Blandt dægra heiti har baade* A (*SnE. II, 485*) *og* 757 (*SnE. II, 569*) *Formen* niol. — meþ goðom RAleβ; i helio U. — 3. kalla grimo ginnregin RAleβ (*kun skriver* R ginregin); kollvð er grima með gvðvm U; .... með goðum r (*i hvilket Hskr. de foregaaende Ord i Verset ere bortskaarne*). — 4. oliós RA; osorg leβ; kalla osorg r; oldrg kalla U. *Blandt dægra heiti findes* oliós *i* A (*SnE. II, 485*) *og* oli.. *i* 757 (*SnE. II, 569*). — 6. kalla Rleβ; hæita A; *mangler i* rU. — drꜹmniorvn Rr; drꜹmniorun leβ; drꜹmniǫrvn A *her og blandt dægra heiti* (*SnE. II, 485*); drǒmniǒrun 757 *blandt dægra heiti* (*SnE. II, 568*); drꜹm U. — *Vokalen foran* r *er vel* u-*Omlyden af den korte* a, *og ikke* ó.

32, 3. vaxt, *saa* R *og Udgg.*; vꜹxt? — 4. *Over* ę *i* ęti *staar i* R *Streg*.

34, 4. iꜹ. R. *Da der i L. 6 følger* Svttvngs synir, *formoder Lüning i dette Vers en Skrivfeil. Man kunde da i L. 4 foreslaa* alfar *for* iꜹtnar, *eftersom* lagastafr *baade i Betydning „Sø" og „Korn" siges at tilhøre Alvernes Maal. Men en Ændring er neppe nødvendig. Jfr. Skírn. V. 40:* Heyri iotnar, heyri hrimþvrsar, synir Svttvnga; *i Alv. V. 16 skjelnes mellem* asa synir *og* goþ. — 5. mióþ R.

Þórr qvaþ:

35. „I eino briosti
ec sác aldregi
fleiri forna stafi;
miclom talom
ec qveð teldan þic:
vppi ertv, dvergr! vm dagaþr,
nv scinn sól i sali.“

VEGTAMSKVIÐA

eða

BALDRS DRAUMAR.

---

1. Senn *vorv* æsir
all*ir* a þ*ingi*
ok asynivr
allar a mali,
ok v*m* þ*at* ræðv
rik*ir* tif*ar*,
h*vi* v*æri* Balldri
ball*ir* d*r*a*v*mar.
2. Vp*p* ræis Oðin*n*,
alldinn ga*v*tr,
ok h*ann* a Slæipni
sǫðvl vm lagði;
ræið h*ann* niðr þaþ*an*
Nifihæliar til,
mæt*t*i h*ann* hvælpi
þ*æim* s*er* or hæliv ko*m*.

3. Sa v*ar* bloðvgr
v*m* briost f*ram*a*n*
ok galldrs fǫð*vr*
gol vm længi.
Fram*m* ræið Oðin*n*,
folldvægr dvndi,
h*ann* ko*m* at háfv
Hæliar ran*n*i.
4. Þa ræið Oðin*n*
f*yrir* a*v*stan dy*rr*,
þ*ar* *er* h*ann* vissi
vǫlv læiði.
Na*m* h*ann* vit*t*vgri
valgalldr kv*e*ða,
vnz na*v*ðig ræis,
nas orð v*m* kv*a*ð:

Dette Digt er kun bevaret i A.

Overskriften balldrs dra*v*mar *med rødt Blæk i* A. *Overskriften* Vegtamskviða, *der synes mer passende, findes ikke i* A, *men kun i Papirafskrr.*

1. *Digtet begynder saa abrupt, at der synes at være Grund til at antage, at den oprindelige Begyndelse er falden bort. — Jfr. med dette Vers Þrymskv. V. 14.* 7. balldrs A; *først er skrevet* balldrs, *men derpaa er* s *underprikket som urigtig og over* r *skrevet* i.

2, 1. Vpp, *saa* A, *ikke* Vp. — oðiñ A, *ikke* oðin. — 2. alldinn, *saa ændret efter* 13, 4, *se Anm. til dette St.;* allda A *og Udgg. Der maa staa samme Udtryk paa begge Steder. Jfr. SnE. II, 296 i* U: ... kalla hann (Oþin) alldin gavt. — 8. hæliv, *saa* A *og Udgg. Jeg formoder* hælli; *jvfr. Vǫluspá I, V. 44:* Geyr Garmr mjök fyr Gnípahelli.

3, 1. sa *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* A, *som maa regne L. 1-4 med til frgd. Vers.* — 4. gol vm, *saa Udgg.;* golv A; *men* gala *bruges, saavidt jeg véd, aldrig om Hunde. Jeg formoder derfor, at det rette er* gó vm. — 5. Framm *med stor* F *og derforan Punctum i* A *Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med* læiði. — 7. hann kom at háfv A *og K. M.;* vnz at háfv kom *Rask efter Þrymskv. V. 5. 9. Men jvfr. Vafþr. V. 5, L. 4.*

4, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* A. — 5. Nam *med stor* N *og derforan Punctum i* A. *Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med* sinni. — 7. ræi[S] A.

5. „H*vat* *æ*r m*anna* þ*at*
m*er* okvnn*ra*,
*æ*r m*er* hæf*ir* a*v*kit
*æ*rfit sin*n*i?
v*ar* ec snivin sniofi
ok slægi*n* rægni
ok d*ri*fin da*v*g*g*v,
da*v*ð v*ar* æk længi".

Oðinn kvað:

6. „Vægta*m*r ec heiti,
sonr *æ*m æk Valta*m*s;
sægþv m*er* or hæliv,
æc ma*n* or hæimi:
hvæi*m* e*r*v be*kkir*
ba*v*gv*m* sán*ir*,
flæt fagrl*ig*
floþ gvlli?"

Vǫlva kvað:

7. „H*er* stændr Balld*ri*
of br*v*ggin*n* miǫðr,
skírar væig*ar*,
lig*g*r skiǫlldr y*fir*,
æn*n* asmæg*ir*
i ofvæni;
na*v*ðvg sagðak,
nv mv*n* æk þægia."

Oðinn kvað:

8. „Þægiattv, vǫlva!
þik vil ec fregna,
vnz alkvnna,
vil ec æn*n* vita:
hve*r*r ma*n* Balld*ri*
at bana ve*r*ða
ok Oðins son
alld*ri* ræna?"

Vǫlva kvað:

9. „Ha*v*ðr be*r*r hafan
hroðrba*r*m þinig,

5, 1. hv*a*t *med liden* h, *dog derforan Punctum i* A. — 4. *æ*rfit A, *d. e.* erfitt. — 5. V*ar med stor* V *og derforan Punctum i* A. — snivin *har kort Vokal i første Stavelse. Det er Pf. Pop. Pass. „tilsneet" af et stærkt Vb.* sníva, *sne, der er identisk med oldeng.* snîwan; *oht.* snîwan, *hvoraf der forekommer 3 Ps. Sg. Præs.* snîwit; *mht.* snîwen, snîgen, *hvf. det stærke Pop.* versnîen; *litau.* snëgù, snigaú, snìgti; *lat.* ninguere (*jvfr.* findo = bít, linquo = *λείπω*, *oht.* bi-lîba, *litau.* lëkù); *gr. νειφέμεν* (*saa skriver Bekker i Il. XII, 280*) *eller νίφειν; oldbaktr.* çnizh, *hvoraf en Conjunctivform* çnaizhaṭ *forekommer i Vendid. II, 22* (*Westergaard Zendavesta S. 350*). *Af dette* sníva *have vi ogsaa 3 Ps. Sg. Præs. Ind.* snýr (*se Eksempler hos Eg.*), *der ikke kommer af det svage Denominativ* snjóa; snýr *forholder sig til oht.* snîwit, *ligesom oldn.* ýr, *Barlind, Bue, hvf.* Ívarr, *til oldeng.* îw, *tydsk* eibe, *oldn.* spýr *til oht.* spîwit, *oldn.* blýs *til oht.* plîwes.

6. *Overskriften* Oðinn kvað *her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i* A. — 5. beK*ir* A, *d. e.* bekkir; *ikke* bekir. — 7. fagrlig, *saa Udgg.;* fagrl' A. *Kanske snarere* fagrliga *eller* fagrla; *jvfr.* stöng bar . . . fagrla gyllta, *saga Ol. k. e. helga*, (*Chr. 1853, S. 209*). — 8. floþ, *saa M.;* floþ̓ A; *Hagen oventil ved* þ *er rimelig, som Unger mener, feilagtig bleven gjentagen fra* fagrl'. *Der kan ikke læses* floþir *eller* floþin. *Ordet forklares „overskyllet" af* flóa. *Kanske snarere af et Vb.* flœja = *norsk Dial.* „fløa, *v. a. lægge lagvis sammen. Hardanger*" (*Aasen*), *af* fló, *Lag* (*se f. Eks. SnE. I, 400*).

7. *Overskriften* Vǫlva kvað *her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i* A. — 1. h*er med liden* h, *dog derforan Punctum i* A. — 5. asmægir A *og Udgg. Man venter, at Volven skal „*segja ór helju*" og ikke tale om Æsernes ængstelige Forventning. Mulig skulde det derfor hede:* ásar (*eller* áss) mægir; *Genit.* ásar *styret af* ofvæni: *„Her vente Mændene Aasen (Balder) med Længsel"? Eller:* æn*n* asmagar ær ofvæni?? — 8. mv*n* A, *ikke:* man.

8, 3. alkvnna *Adj. „kjendt tilfulde"; ogsaa Fms. XI, 201.* — 8. *Over* æ *i* ræna *staar Streg i* A.

9, 2. hroðr b*a*rm A; = hróðrbaðm, *om Misteltenen* (*Eg.*); *jvfr.* ættbarmr = ættbaðmr. *I Grímn. V. 40 skriver* A baðrmr *for* baðmr.

hann man Balldri
at bana verða
ok Oðins son
alldri ræna;
nauðvg sagðak,
nv mvn æk þegia."
Oðinn kvað:
10. „Þægiattv, vǫlva!
þik vil ec fregna,
vnz alkvnna,
vil ec enn vita:
hverr man hæipt Hæði
hæfnt of vinna
æða Balldrs bana
a bal væga?"
Vǫlva kvað:
11. „Rindr berr Vala
i væstrsǫlvm,
sa man Oðins sonr
æinnættr væga:
hǫnd vm þvær
næ hǫfvð kæmbir,
aðr a bal vm berr
Balldrs andskota;
nauðvg sagðak,
nv mvn ec þegia."
Oðinn kvað:
12. „Þegiattv, vǫlva!
þik vil ek fregna,
vnz alkvnna,
vil ec enn vita:
hveriar 'ro þær mæyiar,
ær at mvni gráta
ok a himin verpa
halsa skáʀtvm?"
Vǫlva kvað:
13. „Ertattv Vægtamr,
sæm æk hvgða,
hælldr ærtv Oðinn,
alldinn gautr."
Oðinn kvað:
„Ertattv vǫlva
næ vis kona,
hælldr ærtv þriggia
þvrsa moðir."
Vǫlva kvað:
14. „Hæim rið þv, Oðinn!
ok ver hroðigr!

— 7. 8. nauðvg. s. n. m. þegia. A.

10, 1. þæġiattv A, *d. e.* þæggiattv. — 7. æða *skrives* .æ. *i* A *her, som almindelig ellers.* — ba^n^na A.

11, 1. Vala *tilføiet efter Formodning; mangler i* A *og Udgg.* — *Stavrimet kræver et Ord med* v *i Fremlyden; ogsaa savner man et Object til* berr *og et Ord, hvorpaa* sa Oðins sonr *kan vise tilbage. Endelig maa mærkes, at Volven til Odins to foregaaende Spørsmaal nævner den, hvem det gjælder, ved Navn i første Linje af sit Svar* (*V.* 7. 9), *saa at Navnet er Rimord.* — *Munch og Unger* (*Oldn. Gr. S.* 109) *mene, at* Rindr *her skal rime som* Vrindr; *men Saxo Grammaticus, der dog aabenbart kjender hende fra danske Sagn, kalder hende* Rinda *og ikke* Vrinda; *ogsaa i Gróg. V.* 6 *maa Navnet læses med* r, *ikke* vr, *i Fremlyden.* — son, *som K. optager efter Papirafskrr., er forkasteligt allerede af den Grund, at* sonr *følger i L.* 3. — 8. sonr, *saa M., i* A *skrevet* .s.; *K. og Rask skrive* son, *hvilket har været tydet som Accus., men se Völuspá I, V.* 32, *L.* 7. — 5. þvær A, *saa og M.*; þværa *K. Rask, unødvendig Ændring.*

12, 1-4. *Skrevet* þegiattv v. þ. *i* A. — 5. Hveriarro A *med stor* H *og i ét Ord.*

13, 2. *Efter Teksten i* A *maa* Ertattv *og* æk *være Rimordene, ti at læse* V *i* Vægtamr *som Vokal, er en mislig Udvei. Man skulde dog vente, at i L.* 1 *Rimvægten laa paa* Vægtamr, *ligesom i L.* 5 *paa* vǫlva, *og at i L.* 2 *et vægtigere Ord end* æk *var Rimord. Maaske stikker der da en Feil i L.* 2. — *K. og Rask indskyde efter Papirafskrr.* aðr *foran* hvgða. — 4. alldinn *saa ændret med M. for* allda^in^ *i* A; *Skriveren har underprikket den sidste* a *som urigtig og skrevet* in *over.* — 5. Ærtattv *med stor* Æ *i* A.

14, 1. Oðinn, *saa ændret;* oðin A. —

sva ko*m*ir m*anna*
mæi*rr* aptr a vit,
æ*r* lꝩss Loki
liðr or bǫndv*m*
ok ragnarǫk
rivfændr ko*m*a.“

Anmærkning til Vegtamskviða.

De fleste Papirafskrifter indskyde i dette Kvæde flere Vers og Verslinjer, som ikke findes i A. *De anføres her med de vigtigste Varianter. Mellem V. 1 og V. 2 indskydes:*

a. Mjök var hapti
höfugr blundr,
heillir í svefni
horfnar sýndust;
spurðu jólnar
spár framvísar,
ef þat myndi
angrs vita.

b. Fréttir sögðu,
at feigr væri
Ullar sefi
einna þekkastr;
fékk þat angrs
Frigg ok Sváfni,
rögnum öðrum:
ráð sér festu.

c. Út skyldi senda
allar vættir
griða at beiða,
granda ei Baldri;
vann alls konar
eið at vægja,
Frigg tók allar
festar ok sœri.

d. Valföðr uggir,
van sé tekit,
hamingjur ætlar
horfnar mundu;
æsi kallar,
afráðs krefr;
málstefnu at
mart of rœðist.

---

8. komir, *saa ændret med flere Papirafskrr.;* komit A *og Udgg. Til Læsemaaden i* A *passer ikke* ær *i L. 5, ti vi tør ikke tage dette = oldeng.* ær, *førend; K. og Rask ændre* ær *til* vnz. — 4. mæirr, *jvfr. Guðr. hv. V. 8, L. 3.* — 7. 8. *Efter Læsemaaden i* A *og Udgg. maa* rivfændr *staa som Apposition til* ragnarǫk, *men dette er haardt. Eg. læser som ét Ord* ragnarǫk - riufændr, *Surtus et filii Muspelli, dissolventes fata deorum; men høist usandsynligt. Jeg formoder:* ok í ragnarǫk; *jvfr. Vafþr. V. 39:*

i aldar rꝩc
hann mvn aptr coma.

a, 1. hapti; *l. v.* hropti *urigtig.* — 4. horfnar; *l. v.* hverfar. — 5. jólnar; *herfor have de fleste Afskrr. og alle Udgg.* jötnar, *kun i én meget sen Afskr. (Cod. 1873 qto. ny kgl. Sml.) har jeg fundet* iolnar. *Jeg skriver* jólnar, *ikke* jölnar, *skjønt* A *(SnE. II, 448) skriver* iǫlnar; *men dette Hskr. har ofte* iǫ *for* jó. *Ordet, som alt af de Gamle (Fms. X, 171. 377) er sat i Forbindelse med* jól, *bruges ogsaa i Hrafnag. 15, 2.* — 7. ef; *herfor* if *M., hvilket rimelig kun er en Trykfeil.* — myndi; *l. v.* mundi. — 8. angrs; *l. v.* ögrs (ꝩgrs).

b, 3. sefi; *Gunnar Pálsson formodede* sessi.

c, 1. Út; *l. v.* At. — 3. *l. v.* at *mangler.* — beiða; *l. v.* biðja. — 6. vægja; *l. v.* vinna.

d, 4. mundu; *l. v.* munu; myndu. — 6. afráðs; *l. v.* af ráðs.

Mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskydes:

e. kjapt vigfrekan
ok kjálka neðan;
gó hann á móti
ok gein stórum

Mellem L. 6 og 7 i V. 4 indskydes:

f. leit í norðr,
lagði á stafi,
frœði tók þylja,
frétta beiddi,

Istedenfor de to Vers 3. 4 faa da Papirafskrifterne 3 ottelinjede Vers: Sá var blóðugr — lengi. — Framm reið — völu leiði. — Nam hann — orð um kvað. —

Efter V. 12, L. 8 indskydes:

g. seg þú þat eina!
sefrattu fyrri.

De Papirafskrifter, som have disse Indskud, give ogsaa ellers i Digtet flere Læsemaader, som afvige fra de, der forekomme i A. *Følgende ere de vigtigste:*

1, 8. bölvísir *for* ballir.
3, 3. ok *foran* galldrs *udelades.*
3, 4. gól um *for* golv.
3, 7. unz kom *for* hann kom.
4, 1. Yggr *for* Oðinn.
6, 2. Valtams em (er) ek son *for* sonr æm æk Valtams.
6, 8. flóð í gulli *for* floþ' gvlli.
8, 3. allt kunnak *for* alkvnna.
11, 1. berr son *for* berr.
11, 5. þværa *for* þvær.
13, 2. áðr hugðak (*eller* áðr hugði) *for* hvgða.
13, 4. allda *for* allda^in.
14, 3. komir *for* komit.

De ovenfor meddelte i Papirafskrifter indskudte Stykker, som optages af K. og Rask, ere utvilsomt uægte, d. e. vilkaarlig tildigtede i senere Tid. Munch (Fortale til sin Udgave, S. XI) siger med rette, at de ere „en aldeles overflødig Udtværen af Fortællingen og uforenelige med den korte og fyndige Tone, som ellers hersker i dette smukke Digt". Naar Æserne først have faat vide, at Balder er feig, og naar Frigg har taget alle Væsner i Ed paa, at de skulle skaane ham, saa bliver, som Simrock og Lüning rigtig fremhæve, Odins Ridt til Hel og Møde med Volven næsten meningsløst. V. c er aabenbart digtet efter SnE. (I, 172): En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín, ok var þat gert at beiða griða Baldri fyrir alls konar háska: ok Frigg tók svardaga til þess, at eira skyldu Baldri eldr ok vatn, járn ok alls konar málmr, steinar, jörðin, viðirnir, sóttirnar, dýrin, fuglarnir, eitr, ormar.

Uægtheden af de mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskudte og dermed af de øvrige for Papirafskrifterne særegne Verslinjer er godtgjort, hvis jeg har Ret i min Formodning, at golv 3, 4 *i* A *er forvansket af* go vm (*og ikke af* gol vm), *ti* gó *kan ikke staa i de to med en Linjes Mellemrum paa hinanden følgende Linjer af samme Vers. For Uægtheden taler ogsaa Ordet* ok *foran* galldrs *i* A, *ti dette lader sig ikke godt forene med de Lin-*

e, 1. vigfrekan; *l. v.* víðfrekan.

jer, som Papirafskrifterne indskyde, og er derfor ogsaa i disse udeladt.

De efter 4, 6 *indskudte Linjer vise sig ligeledes at være en senere, forstyrrende Tilsætning:* frœði tók þylja *siger ikke andet end det, som allerede er sagt ved* nam valgaldr kveða.

Ogsaa i Sprog viser der sig en tydelig Forskjel mellem Digtet, som vi have det i A, *og de i Papirafskrifterne indskudte Vers; Ord f. Eks. som* hapt *sg. forekomme ellers aldrig i Kvadene i den ældre Edda.*

De Læsemaader i den øvrige Del af Digtet, som ere særegne for Papirafskrifterne, ere efter min Mening allesammen Ændringer, som ere foretagne i senere Tid uden Støtte i Tradition eller Haandskrifter; intet godtgjør, at Papirafskrifternes Tekst grunder sig paa noget andet Haandskrift end A. komir *for* komit *i* 14, 3 *er, som jeg tror, rigtigt, men denne Læsemaade kan være og er vistnok fremkommen ved Conjectur; derimod er f. Eks.* berr son *i* 11, 1 *sikkerlig urigtigt; andre Afvigelser fra* A *ere unødvendige Ændringer eller grunde sig paa Feillæsning.*

De i Papirafskrifterne indskudte Vers have i Udtryksmaade og Tone meget tilfælles med Forspjallsljóð eller Hrafnagaldr Óðins, og jeg holder det for høist rimeligt, at de skrive sig fra dette Digts Forfatter. Tillige er det høist sandsynligt, at Forspjallsljóð er digtet sent i Middelalderen som Indledningsdigt til den ældgamle Vegtamskviða: hint Kvad ender med en Skildring af Solrenningen; Heimdall kalder Æserne til Tings for paany at raadslaa. Og her have vi da en umiddelbar Tilknytning til Vegtamskviða, der begynder med Fortællingen om Æsernes Forsamling i den tidlige Morgenstund. Nogen Støtte faar denne Mening ogsaa derved, at Vegtamskviða i nogle Papirhaandskrifter (saaledes i Cod. 1866 qv. ny kgl. Sml., der har tilhørt Luxdorph) følger umiddelbart efter Hrafnagaldr Óðins.

RÍGSMÁL

eða

RÍGSÞULA.

Sva segia m*enn* i fornu*m* sǫgu*m*, at ein*n*hv*err* af áásu*m*, sa er Heimdallr h*et*, fór f*er*ðar sinnar *ok* fra*m*m m*eð* siofarstrǫndu nockurri, kom at einu*m* husabę *ok* nefndiz Rigr. Ept*ir* þ*eirri* sǫgu er kvæði þ*etta*:

1. At kvaðu ganga
græn*ar* braut*ir*
ǫflgan *ok* alldin*n*
æs kun*n*igan,
ra*m*man *ok* rǫskvan
Rig stiganda.

2. Gekk h*ann* mei*rr* at þ*at*
miðrar braut*ar*,
ko*m* h*ann* at husi,
hurð v*ar* áá giætti;
in*n* nam at ganga,
elldr v*ar* æ golfi,
hion sætu þar
har at ærni,
Ai *ok* Edda
alldinfallda.

3. Rigr kun*n*i þeim
ræð at segia,
mei*rr* settiz h*ann*
miðra fletia,
en*n* æ hlið hvaara
hion salkynna.

4. Þa tok Edda
okvin*n* leif,
þungan *ok* þykkan,

Dette Digt findes kun i W. — *I det her givne Aftryk har jeg ikke beholdt Stregen over* i, *da dens Anvendelse i* W *er saa vilkaarlig, at den ingen sproglig Betydning kan have, men kun er at anse for et graphisk Tegn, som vor Prik.* W *har snart* u, *snart* v, *men disse to Bogstavtegn bruges i Flæng og deres Former i* W *er saa lige hinanden, at det ofte er næsten umuligt at sige, enten der er skrevet* u *eller* v; *jeg har overalt sat* u *som Vokal og* v *som Konsonant.* — W *har oftest to Streger over* æ, *hvilket her ikke er gjengivet.*

Overskrift mangler i W. *Titlerne* Rigsmál *og* Rigsþula *findes i Papirafskrr. Under det sidste Navn nævnes Digtet i* Wb, *et Brudstykke paa Pergament, som er forenet med* W: þræla heiti standa i rigs þvlv (*SnE. II, 496*).

4. siofar, *saa* W, *ikke* siáfar.

1, 1. At, *saa* W. ganga at, *begynde paa Gangen* (*R. Keyser*). Ár *Udgg.* — 3. alldinn, *saa* W, *ikke* alsoman *eller* alsæmin.

2, 2. miðrar, *saa* W, *ikke* miðiar. — 8. at ærni, *saa ændret efter Formodning af Rask og Eg.; d. e. ved Arnen. Ogsaa i et Hskr. af Vatnsd. skrives efter Vigfússon* (*Fornsögur, S. 42*) aarinn *for* arinn; *ligeledes udtales Ordet nu i Norge paa de fleste Steder som* aare. af ærni W *og K. M. Rask har ogsaa foreslaat* of arni. — 9. Edda, *saa ændret efter* 4, 1; 7, 1. ellda W *her.*

4, 2. okvinnleif W *som ét Ord.*

þrunginn *sæ*ðum;
bar h*on* mei*rr* at þ*at*
miðra skutla,
soð v*ar* i bolla,
setti aa bioð,
var kalfr soðin*n*
kraasa beztr.
5. Rigr kun*n*i þeim
raað at segia,
reis h*ann* upp þaðan,
reðz at sofna,
mei*rr* lagðiz h*ann*
miðrar rekkiu,
en aa hlið hvára
hion salkyn*na*.
6. Þar v*ar* h*ann* at þ*at*
þriar nætr saman,
gekk h*ann* mei*rr* at þ*at*
miðrar brautar,
liðu mei*rr* at þ*at*
manuðr *niu*.
7. Ioð ól Edda,
iosu vatni,
. . . . . .
. . . . . .
hǫrfi sv*ar*tan,
hetu Þ r æ l.
8. H*ann* na*m* at vaxa
ok vel dafna,
var þar aa hondu*m*
hrokk*it* skin*n*,
kropn*ir* knuar,
. . . . . .
fingr digr*ir*,
fúúlligt andlit,
lotr hryggr,
lang*ir* hælar.
9. Nam h*ann* mei*rr* at þ*at*
magns um kosta,
bast at binda,
byrðar giorva,
bar h*ann* hei*m* at þ*at*
hris g*er*stan dag.
10. Þar ko*m* at garði
gengilbeina,
ǫ*rr* v*ar* aa iliu*m*,
armr solbrun*n*inn,
niðrbiugt er nef,
nefndiz Þir.
11. Miðra fletia

---

5. *L.* 1. 2 *staa i* **W** *og Udgg. efter L.* 3. 4. *Men jvfr. V.* 17. 19. 33. *I* **W** *er Ordningen følgende:* ... aa bioð. var kalfr soðinn kraasa beztr reis hann upp þaðan reðz at sofna. Rigr kunni þeim raað at segia meirr lagðiz. **W** *regner altsaa Linjeparret:* reis hann — sofna *til foregaaende Vers og begynder et nyt Vers med* Rigr.

6, 1. þar *med liden* þ *i* **W**. — 6. manuðr, *saa* **W**, *ikke* manudir. — .IX. **W**.

7, 5. *Hverken* **W** *eller Udgg. betegne, at noget mangler foran denne Linje.* hǫrfi svartan *forklares i K.* „*cute nigricantem*“, *men denne Oversættelse af* hǫrfi *er aldeles uhjemlet. Eg. forklarer* „*atro panno velatum*“, *men* rauðan ok rioðan 21, 5, *jvfr.* 34, 5. 6, *viser, at denne Forklaring er urigtig. Derimod formoder Svend Grundtvig, at* hǫrfi (*Dat. sg. af* hǫrr) *egenlig er styret af en Verbalform med Betydning* „*hun indhyllede*“; *jvfr.* 21, 4. 34, 2. *Det er da rimeligt, at to Linjer ere udfaldne i* **W** *efter* vatni.

8, 1. *hann i* **W** *med liden* h. — 5. kropnir *d. e.* kroppnir. — 6. *I* **W** *er ikke Tegn til nogen Lacune.*

9, 6. gerstan, *saa* **W**, *ikke* giörstan.

10, 1. þar *med liden* þ *i* **W**. — 3. ǫʀ, *saa* **W**. *Ordet skrives stadig med dobbelt* r; *jvfr. sv.* ärr, *dansk* ar, *bestemt* arret, *og se Rydqv. II, S. 103.* — 4. solbruñin **W**. — 5. er, *saa* **W** *og M.*; var *K. Rask og Möbius. Jfr.* heitir 23, 5; kveðz 36, 6, *og f. Eks. SnE. I, 22 i* r: Svá var hann fagr álitum, er hann kom með öðrum mönnum, sem þá er filsbein er grafit í eik; hár hans er fegra en gull. — 5. 6. nef nefndiz, *saa* **W**, *ikke* nef ok nefndiz. — 6. þir, *saa* **W** *her og* 11, 7. *Dette tør jeg ikke ændre, ti Navnet kan være Hunkjønsform til* þirr, *som alle Pergamenthskrr. have SnE. I, 532 og I, 562.* þýr *Udgg.*; *men ellers bruges kun Hunkjønsformen* þý.

meir*r* settiz h*on*,
sat hia hen*n*i
sonr huúss;
rę̨ddu *ok* ryndu,
rekkiu giorðu
Þræll *ok* Þir
þrungin dægr.
12. Born ólu þau,
biuggu *ok* unðu,
hygg ek at heti
Hreimr *ok* Fiosn*ir*,
Klu*rr* *ok* Kleggi,
Kefs*ir*, Fuln*ir*,
Drumbr, Digralldi,
Drǫttr *ok* Hǫsv*ir*,
Lútr *ok* Leggialldi;
lǫgðu garða,
akra tǫddu,
un*n*u at svinu*m*,
geita giættu,
grofu torf.
13. Dættr v*oru* þær
Drumba *ok* Kumba,
Ǫckvinkalfa
ok Arinnefia,
Ysia *ok* Ambatt,
Eikintiasna,
Tǫtrughypia
ok Trǫnubeina;
þaðan eru komn*ar*
þræla ætt*ir*.

---

14. Gekk Rigr at þ*at*
rett*ar* braúter,
ko*m* h*ann* at hǫllu,
hurð v*ar* a skiði;
in*n* na*m* at ganga,
elldr v*ar* a golfi,
hion satu þar,
helldu a syslu.
15. Maðr telgði þar
meið *til* rifiar,
var skegg skapat,
skǫr v*ar* fir*ir* en*n*i,
skyrtu þrǫngv*a*,
skokkr v*ar* a golfi.
16. Sat þar kona,
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bio *til* vaðar;
sveigr v*ar* a hǫfði,
smokkr var a bringu,
dúkr v*ar* a halsi,
dv*e*rgar a ǫxlu*m*.
Afi *ok* Amma
attu hús.
17. Rigr kun*n*i þ*eim*
rað at segia,
[meirr settiz hann
miðra fletia,
enn a hlið hvara
hion salkynna].
18. [Þa tok Amma
* *

11, 4. huúss, *saa ændret;* huús W.

12, 1. born *med liden* b *og derforan ikke Punctum i* W. — ǫlu *med Streg over* ǫ W. — 2. biuggu, *saa* W. — 4. Fiosnir *o:* Fjósnir, *ikke* Fjösnir. — 5. klu*z* W.

14, 2. braúter, *saa* W, *ikke* brautar. — 3. hǫllu *er ganske tydelig skrevet i Margen i* W, *og Hage er sat mellem* at *og* hurð *for at vise, at det skal indføies der.* — húsi *Udgg. urigtig.*

15, 1. maðr *med liden* m *og derforan ikke Punctum i* W. — 4. firir *skrevet* f^{i} *i* W.

16, 5. Sveigr *med stor* S *og derforan Punctum i* W.

17. 3-6. 18. 19, 1-2 *mangler i* W *og alle Udgg.* W *skriver Stedet, uden at betegne nogen Lacune, saaledes:* .... attu hús . Rigr kun*n*i þ*eim* rað at segia . Reis fra borði *o. s. v.* *Ordene* Reis fra borði *og Sammenligningen med de to tilsvarende Partier i Digtet viser, at en hel Del her*

*   *
*   *]

19. [Rigr kunni þeim
rað at segia],
reis *fra* borði,
reð at sofna,
mei*rr* lagðiz h*ann*
miðrar rekkiu,
en*n* á hlið hværa
hion salkyn*na*.

20. Þar var h*ann* at þ*at*
þriar nætr saman,
[gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,]
liðu mei*rr* at þ*at*
manuðr *niu*.

21. Ioð ol A*m*ma,
iosu vatni,
kolluðu Karl,
kona sveip ripti
rauðan *ok* rioðan,
riðuðu augu.

22. H*ann* na*m* at vaxa
ok vel dafna,
ǫxn na*m* at temia,
arðr at giorfa,
hús at timbra
ok hlǫður smiða,
karta at giorfa
ok keyra plóg.

23. Heim oku þa
hanginluklu,
geitakyrtlu,
giptu Karli;
Snǫr heit*ir* su,
settiz und*ir* ripti,
biuggu hion,
baúga deilldu,
breiddu blæiur
ok bu giorðu.

24. Born olu þau,
biuggu *ok* undu,
het Halr *ok* Drengr,
Haulldr, Þegn *ok* Smiðr,

---

er udfaldet i Hskr.; Skriveren har sprunget over fra det ene Rigr kunni þeim ráð at segia *til det andet. Hvorvidt Skildringen af Retterne og Maaltidet har medtaget et eller to Vers, lader sig ikke nu sige.*

19, 4. reð, *saa* W. *I* 5, 4 reðz, *og saa burde vel ændres her, ti paa de to Steder bør staa samme Form. Begge Udtryksmaader ere ellers i og for sig rigtige.*

20, 1. þar *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* W. — 3-4. *Disse Linjer mangle i* W, *uden at Lacune er betegnet, og i Udgg. De ere her indsatte i Overensstemmelse med V. 6 og V. 33.* — 6. manuðr W, *ikke* manudir. — .ix. W.

21, 1. Ioð, *med stor* I *og derforan Punctum i* W. *Udgg. gjöre dette Vers til ét med det foregaaende.*

22, 1. h*ann med liden* h *og derforan ikke Punctum i* W. — 7. karta, *saa* W, *ikke* káta. — at *her skrevet* að *i* W.

23, 5. snǫr *med Streg over* ǫ W. — 6. und*ir*, *saa* W. *Oprindelig har vel Formen* und *været brugt her; jvfr.* 40, 4.

24. *En prosaisk Gjengivelse af dette Vers findes i* Wb: Sva heita hǫldar . halr drengr havlldr . þegn . smiðr . breiðr bondi . bvndinskeggi bvi ok boddi brattskeggr (*SnE. II, 496*). seggr *er faldet ud her.* — 1. born *med liden* b *og derforan ikke Punctum i* W. — 4. haulldr W. *Med Tvelyd skrives dette Ord oftest, navnlig i norske Hskrr. og naar det betyder „Odelsbonde“. Men den ældste Betydning er „Mand“, og den ældste Form er* hǫlðr (ǫ = u-*Omlyd af* a) *for* haluðr = *oldeng.* hăleð, *oht.* helid (*jvfr.* öðlingr = *oldeng.* äðeling, *oht.* ediline). *Saaledes har* U (*SnE. II, 389*) holþa; H (*Völuspá V. 33*) hǫlda; A (*SnE. II, 464*) Sæggir ærv ok kallaðir .... havlldar ok hǫldar sva ærv ok bændr kallaðir; (*SnE. II, 474*) hǫldar, *men i 2den Linje derfra* havlldar; 787 (*SnE. II, 557*) hǫ́ldar *og i 2den Linje derfra* [h]ǫ́ldar; Wb hǫldar, *se ovenfor. Formen* hǫlðr *brugte Snorre Sturlassön: i Háttatal* (*SnE. I, 656*) *forekommer et Vers, hvori en*

Breiðr, Bondi,
Bundinskeggi,
Bui *ok* Boddi,
Brattskeggr *ok* Seggr.
25. Enn hetu *sva*
ǫðrum nǫfnum:
Snot, Bruðr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Flioð, Sprund *ok* Vif,
Feima, Ristill;
þaðan eru komnar
karla ættir.

---

26. Gekk Rigr þaðan
rettar braútir,
kom hann at sal,
suðr horfðu dyrr,
var hurð hnigin,
hringr var i giætti.
27. Gekk hann inn at þat,
golf var straað,
sætu hion,
sæz i augu
Faðir *ok* Moðir,
fingrum at leika.
28. Sat husgumi
ok sneri streng,
ælm of bendi,
orfar skepti;
enn huskona
hugði at ǫrmum,
strauk of ripti,
sterti ermar.
29. Keisti falld,
kinga var a bringu,
siðar slæður,
serk blafaan;
brun biartari,
briost liosara,
hæls hvitari
hreinni miǫllu.
30. Rigr kunni þeim
raað at segia,
meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hvára
hion salkynna.
31. Þa tok Moðir
merktan duk,
hvitan af hǫrfi,
hulði bioð;
hon tok at þat

Linje lyder: herfjölð bera hölðar, *og om dette heder det: Hér eru tvennar aðalhendingar í hverju vísuorði.* — þegn ⁊ smiðr W, *ikke* þegn smiðr. — 5. breiðr bondi *i to Ord* W *og* Wb. Breiðr, Bóndi *K. og Gísli Brynjúlfsson i Ný félagsrit XIII, 123. Karls Sønner blive da, ligesom Thræls og Jarls, tolv i Tallet (rigtignok har Thræl og Karl ikke ligemange Døtre).* Breiðr *forekommer som Mandsnavn (Ísl. ss. I, 83; Gullþ. S. 54).* Breiðrbóndi *Rask og M.*

25, 1. enn *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* W.

26, 3. hann *er skrevet til over Linjen i* W.

27, 1. gekk *med liden* g, *men derforan Punctum i* W. *Dette Vers burde kanske forenes med det følg.*

28, 1. sat *med liden* s, *men derforan Punctum i* W. — 6. ǫrmum, *saa* W *og Udgg. Sigurðr Guðmundsson (Ný félagsrit XVII, 30) vil ændre dette til* ermum, *men vistnok med urette.* — 8. sterti, *saa* W *og M. Efter Unger af* sterta, *der endnu bruges i Norge (Rommerike) i Bet. „stramme“; Ordet er beslægtet med* uppstertr, *kneisende,* stertimaðr, *en kry Person,* stertr, *Stjert, norsk Dial.* start, *m. Haleben. (Derimod kan oldeng.* steortan, *oht.* sterzan, *som Lüning anfører, ikke paavises.)* sterkti *Rask (som forklarede „stivede“; jvfr. sv. stärka) K. og S. Guðmundsson (Ný félagsrit anf. st.) og Möb.*

29, 1. keisti *med liden* k *og derforan ikke Punctum i* W.

hleifa þun*na*,
hvita af hveiti,
ok hulði duk.
32. Fra*m*m setti hon
skutla fulla,
silf*ri* v*ar*ða
. . . . a biǫð,
faan *ok* fleski
ok fugla steikta;
vin v*ar* i kǫn*n*u,
v*ar*ðer kaalk*ar*;
drukku *ok* dæmðu,
dagr v*ar* a sin*n*u*m*.
33. Rigr kun*n*i þ*eim*
raað at segia,
reis hann at þ*at*,
rekkiu g*er*ði;
þar v*ar* h*ann* at þ*at*
þ*riar* nætr saman,
gekk h*ann* mei*rr* at þ*at*
miðrar braut*ar*,
liðu mei*rr* at þ*at*
máánuðr *niu*.
34. Svein ol Moð*ir*,
silki vafði,
iosu vatni,
Iarl letu heita;
bleikt v*ar* haar,
biart*ir* vang*ar*,
ǫtul v*oru* augu
se*m* yrmlingi.
35. Upp ox þar
Iarl á fletiu*m*,
lind na*m* at skelfa,
leggia strengi,
aalm at beygia,
ǫrfar skepta,
flein at fleygia,
frǫkkur dyia,
hestu*m* riða,
hundu*m* v*er*pa,
sv*er*ðum bregða,
sund at fremia.
36. K*om* þar or ru*n*ni
Rigr gangandi,
Rigr gangandi,

---

32. *K. og M. ordne Begyndelsen af Verset saaledes:*

Framm setti hon skutla
fulla, silfri varða,
a biǫð faan ok (faant) fleski;

Rask: Framm setti hon
fulla skutla
silfri-varða a biǫð,
. . . . . .
faan ok fleski.

— 4. abiǫð *med liden* a *og derforan Punctum i* W, *som derimod intet Skilletegn har efter* biǫð. *I* W *er ikke Lacune betegnet; men jeg formoder, at i denne Linje Rimordet, som skulde begynde med* s, *er udfaldet.* — biǫð *er mindre rigtig Skrivemaade for* bióð. — 5. faan ⁊ fleski, *saa* W; *Tegnet* ⁊, *d. e.* ok (*urigtig læst* t), *er skrevet til over Linjen med samme Blæk, som det øvrige.* fán *véd jeg ikke at forklare. Guðbr. Vigfússon stryger* ok *og tager* fán = fáin *som Adj. til* fleski (*glinsende Flæskestykker*).

33, 1. Rigr *med stor* R *og derforan Punctum i* W. *K. og M. regne L. 1. 2 med til frgd. Vers. Rask ytrer, at disse Linjer kanske rettest vare borte.* — 3. Reis *med stor* R *og derforan Punctum i* W. — hann, *saa ændret efter* 5, 3 *og* 19, 3; rigr W *og Udgg.* — 5. *Foran* þar var *mangle vel Linjerne:*

meirr lagðiz hann
miðrar rekkiu,
enn aa hlið hvaara
hion salkynna.

Jfr. V. 5. 19. Vi have da i V. 33 egentlig to Vers, af hvilke det sidste skulde begynde med: þar var hann at þat. — 6. .ııȷ. W. — 10. máánuðr W, *ikke* manvdir. — .ıx W.

35, 2. iarlṣ W; s *er underprikket som urigtig.* — 7. fleyia W, *hvilket er en senere Skrivemaade.*

36, 1. or ru*n*ni, *saa* W. *Papirafskrr. og med dem Rask indsætte* at ranni. — 3. rigr *med* R *og derforan Punctum i* W.

r*un*a*r* kendi;
sitt gaf heiti,
son kveðz eiga;
þ*ann* bað h*ann* eignaz
oðalvǫllu,
oðalvollu,
alldn*ar* bygð*ir*.
37. Reið h*ann* mei*rr* þaðan
myrkan við,
helug fiǫll,
un*nz* at hǫllu ko*m*;
skapt na*m* at dyia,
skelfði lind,
hesti hleypti
ok hiǫrfi brá;
vig na*m* at vekia,
vǫll na*m* at rioða,
val na*m* at fella,
vа *til* l*an*da.

38. Reð h*ann* ein*n* at þ*at*
aatiaan buu*m*;
auð na*m* skipta,
ǫllu*m* veita
meiðm*ar* *ok* mǫsma,
mara svangrifia,
hringu*m* hreytti,
hio sundr baúg.
39. Oku ær*ir*
urgar braut*ir*,
ko*m*u at hollu,
þar er Hers*ir* bio;
mey ætti h*ann*
miofingraða,
hvita *ok* horska,
hetu Erna.
40. Bæðu h*en*nar
ok heim oku,
giptu Iarli,

— 8. oðal vǫllu *som to Ord i* W. — 9. Oðal vollu *med stor* O (*ingenlunde* Aðal) *og derforan Punctum i* W.

37, 2. myrkan W, *ikke* myrkvan. — við, *saa skal efter al Rimelighed læses i* W. *Skriveren har, saavidt jeg kan sé, først skrevet* veg *og derpaa selv rettet dette til* við (*ikke omvendt*). *Jfr. Oddr. V. 25; Völund. V. 3.* — veg *Udgg.*

38, 2. aatiaan *skrevet* .xvııȷ. *i* W. — 3. Auð *med stor* A *og derforan Punctum i* W.

39, 1. Oku ærir, *saa ændret;* Okū (*d. e.* Okum) ær*ir* W. Oku mærir *Udgg. At Jarl ikke er med paa Færden til Herser, viser* 40, 1-3, *ti der synes at maatte være samme Subject for* baaðu, oku *og* giptu. — 5. mey ætti, *saa ændret;* mætti W *og Udgg.* hann *er at forstaa om den lige i Forveien nævnte Herser, hvilket er naturligere, end at det, som i den almindelige Tekst, viser tilbage til Jarl. Efterat Forvanskningen af* mey átti *til* mætti *først var indtraadt, fulgte af sig selv Ændringen af de tre Accusativer i de følgende Linjer til Dativer.* — 6. miofingraða, *saa ændret;* miofing^r^ði W, *d. e.* miofingarði. *Jfr.* fingr digrir 8, 7. miofin-gerði *Udgg.; men Endelsen* in *i det første Sammensætningsled er her uforklarlig.* — 7. hvita *ok* horska, *saa ændret;* hvitri *ok* horskri W *og Udgg.* — 8. hetu, *saa* W *og K. M. Jeg tror, at der efter Formodning af Rask bør ændres:* het su; *jvfr.* heitir su 23, 5. *Ved den almindelige Læsemaade gjør først* hetu *Vanskelighed, ti vi maa dertil tage andet Subject, end til det frgd.* oku *og det flgd.* baaðu. *Dernæst* Erna: *dette tør ikke forklares som Acc. af* Ern, *ti Navnet kunde ikke vel böies som Adj.* ern (*rigtignok forekommer 2 Gange i den prosaiske Indledning til Völund. Gen.* Svanhvítrar; *men for det første kaldes denne Kvinde i samme Indledning* Hlaðguðr svanhvít, *hvor altsaa* svanhvít *er et Tilnavn, og for det andet har Kvadet selv i V. 4 Dat.* Svanhvíto). Erna *maa være Nomin.; hvis* hetu *er rigtigt, saa maa vi her antage en syntactisk Eiendommelighed, som* (*efter Grimm Deutsche Gr. IV, S. 591 ff.*) *oftere forekommer i Oldengelsk og Middelhøitydsk: her kan nemlig ved Verber, der betyder kalde, (i activisk Form) Navnet, der angiver, hvad En kaldes, ofte sættes til i Nominativ. I Oldnorsk kan ved Opregning af flere Navne de, der ikke*

gekk h*on* und lini;
saman biuggu þau
ok sier undu,
ætt*ir* ioku
ok alldrs nutu.
41. Bu*rr* var hin*n* ellzti,
en Barn an*nat*,
Ioð *ok* Aðal,
Arfi, Mǫgr,
Niðr *ok* Niðiungr,
namu leika,
Sonr *ok* Svein*n*,
sund *ok* tafl,
Kundr het ein*n*,
Konr v*ar* hin*n* yngzti.
42. Upp oxu þ*ar*
Iarli born*ir*,
hesta tǫmðu,
hlif*ar* bendu,
skeyti skofu,
skelfðu aska.
43. En Konr ungr
kun*ni* run*ar*,
æfinrun*ar*
ok alldrrun*ar*;
mei*rr* kun*ni* h*ann*
m*ǫnnum* biarga,
eggiar deyfa,
ægi lęgia.
44. Klǫk na*m* fugla,
kyrra ellda,
sæva *ok* svefia,
sorg*ir* lægia,
afl *ok* eliun
aatta man*na*.
45. H*ann* við Rig Iarl
run*ar* deilldi,
brǫgðu*m* beitti
ok betr kun*ni*;
þa ǫðladiz
ok þa eiga gat
Rigr at heita,
rún*ar* kun*na*.
46. Reið Konr ungr
kiǫrr *ok* skoga,
kolfi fleygði,
kyrði fugla.
47. Þa q*vað* þ*at* kráka,
sat kvisti ein:
„Hvat sk*al*tu, Konr ungr!

---

følge umiddelbart efter (det active) Verbum „kalde", sættes i Nominativ; herpaa have vi mange Eksempler i Snorra-Eddas Prosa, saaledes: Hvernig skal kenna Þór? Svá at kalla hann son Óðins ok Jarðar, faðir Magna ..., verr Sifjar, stjúpfaðir Ullar *o. s. v. (SnE. I, 252). Derimod hvor der til et Verbum, som betegner kalde (i activisk Form) kun staar et Navn, sættes dette, eller, hvor der anføres flere Navne, det, som staar nærmest ved Verbet, saavidt jeg véd, altid i Accusativ.* (lęica *i Alv.* 16, 3 *kan være Acc. sg. neutr.* igrǫn *Alv.* 10, 4, alscir 16, 6 *og* olióS *Alv.* 30, 4 *ere ligeledes Substantiver i Accus.*). — hetu Erna *kan derfor neppe være rigtigt.*

43, 1. en *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* W. — 8. ægi lęgia, *saa* W, *ikke* ægi at lęgia.

44, 1. klǫk *med liden Begyndelsesbogstav og derforan ikke Punctum i* W. — 3. sæva *ok* svefia, *saa* W. *Hvis dette er rigtigt, maa* sæva *være Verbum* = sefa. *Men jeg tror, at det rette er* sæva svefia; *ligeledes indsatte Rask* sæva of-svefia. *Jeg forstaar* sæva *med Eg. og Lüning som Acc. sg. af* sefi; *jvfr. Sigrdr. V. 27:*

opt bavlvísar konor
sitia bravto nęr,
þęr er deyfa sverþ oc sefa.

— 6. .viij. W.

45, 1. hann *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* W. — Iarl *med stor* I *i* W; jarl *Rask M.* — 8. *I* W *er, som det synes, først skrevet* kunni, *og dette derpaa af samme Skriver rettet til* kuma; *ikke, saavidt jeg kan sé, omvendt.*

46, 2. kiǫrr *ok* skoga W. *Over* ⁊ (*d. e.* ok) *er med senere Haand skrevet* a.

47, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* W. — 2. kvisti ein W *og M.*;

kyrra fugla?
helldr mætti þer
hestum riða,
[hiǫrum bregða]
ok her fella.
48. Áá Danr ok Danpr
dyrar haller,
æðra oðal,
enn er hafit;
þeir kunnu vel
kiol at riða,
egg at kenna,
undir riufa.“
* *
*
* *

Anmærkning til Rígsmál.

Rígsmál optager et Blad i W. *Begge Sider ere fuldt ud beskrevne; paa anden Side er der efter Ordene* undir riufa *ikke Rum til mér, og intet betegner, at Digtet skulde være sluttet med disse Ord. Det har sikkerlig været fortsat paa det følgende Blad, men dette er tabt. V. 48 viser noksom at det er et Brudstykke, vi have for os. — Mér om Rig véd Islændingen Arngrímr Jónsson at fortælle i sit „Supplementum Historiæ Norvegicæ“, skrevet Aar 1597.*) Jeg aftrykker det hidherende Stykke efter den Arna-Magn. Udg. af Sæm. Edda.*

„Rerum Danicarum fragmenta ex veterum Norvegorum commentariis historicis.“

Cap. VI.

„Dan primus Rex in Jutia Danorum, cujus filius Dan II. Regem Sælandiæ debellavit“. „Rigus nomen fuit viro cuidam inter magnates sui temporis non infimo. Is Danpri cujusdam, Domini in Danpsted, filiam duxit uxorem, cui Dana nomen erat, qvi deinde Regis titulo in sua illa provincia acqvisito, filium ex uxore Dana, Dan sive Danum, hæredem reliqvit, cujus Dani, paternam ditionem jam adepti, subditi omnes Dani dicebantur. In Dania igitur situm oportet Danpsted, et ut ex historiarum circumstantiis colligere recte mihi videor in Jutia, som de

---

[4] kvisti ein *K.;* kvisti á *Rask efter Papirafskrr. Jeg véd ikke at paavise noget fuldkommen tilsvarende Eksempel paa en saadan Brug af Dativ. —* 7. *Denne Linje er indsat efter Formodning; jvfr. V. 37. Den mangler i* W, *som ikke betegner Lacune, og i alle Udgg.*

48, 4. er, *saa ændret;* þer W *og Udgg. Stavrimet fordrer her den ældre Form* ér, *der saa ofte i Haandskrifterne er fortrængt af den yngre* þér. — 6. kiol, *saa* W, *d. e.* kjól, *ikke* kjöl.

*) *Det findes i den Bartholinske Haandskriftsamling paa Univ.-Bibl. i Kjøbenh.; Afskrift deraf paa kgl. Bibl. i Kjøbenh. Ny kgl. Sml. Cod. 1035 fol.*

Norske kalde Reidgotaland."

Cap. VII.

„*Dan II. Rex Sælandiæ XVI. totius Daniæ primus.*"

„*Inter Danum I. et II. qvi in Jutiæ regno intercesserint, aut qvot qvive etiam interim in Sælandia regnarint, sciri neqvit. Dan II. Frodonis Regis neptim Olafam in matrimonium accepit; Aleifum regem Sælandiæ magna cum laude devicit, atqve eousqve crevit, ut universo regno ab ipsius nomine notato appellatione Daniæ potiretur. Hic Danus II. cognomen adeptus est hinn Mikillati, qvod si durius interpretere, superbum denotat: sin mollius, magnificum. Bellator fuit eximius, et rem magnifice gerens, pedisseqvum habuit Regis titulum gerentem; Barones etiam duos individuos sibi comites, qvi iter facturo eqvum sternerent, et stapedem ascendentis et descendentis tenerent. Primum seculum ad Dani II. tempora veteres nuncuparunt Brennuaulld vel Bruna-aulld, eoqve ex citatis Regis [jeg formoder: excitatis rogis] funera cremata sunt, illud seculum Haugaulld cum funera jam inhumari coeperunt, et busta fieri, in demortui monumentum et memoriam. Ejus seculi princeps Dan II. Rex Daniæ, qvi se jussit exanimem armis omnibus investitum, cum eqvo et omni apparatu bellico, busto includi, et viventis instar in solio collocari.*"

Vi vide af Arne Magnussens Udsagn i Catal. cod. pergam., qvos ... possidet Arnas Magnæus (cod. A. M. Nr. 435 a. qv.), S. 63 b, at Arngrim Jonssen har eiet W, *og han har altsaa kjendt Rígsmál fra dette Haandskrift. Ikke usandsynligt er det nu, at det Blad af* W, *hvorpaa Slutningen af Rígsmál var skrevet, endnu fandtes, da Arngrim eiede Bogen, og at han derfra har taget noget af det, som han i sit Supplementum meddeler om Rig og Dan. Hertil regner jeg navnlig hans Fortælling om, at Rig ægtede en Datter af Kong Danp paa Danpstad og med hende avlede en Søn (Dan). Til hele det ovenfor meddelte Stykke kan rigtignok ikke Rígsmál vel være Kilden*); men til at paa-*

*) *Ved at forene Arngrim Jonssens Beretning med Rígsmál faa vi følgende Slægtrække:*

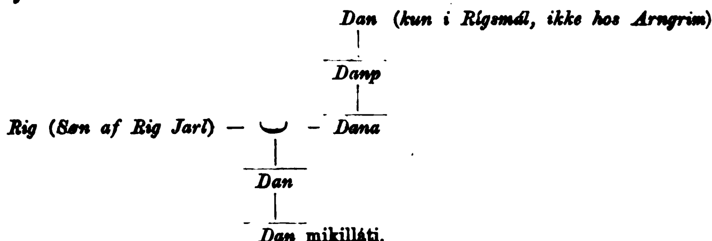

Snorre fortæller i Yngl. s. Cap. 19: Móðir Dyggva var Drótt, dóttir Danps konungs, sonar Rígs, er fyrstr var konungr kallaðr á danska tungu ..... Drótt dróttning var

staa, at alt det heri, som ikke stemmer overens med de os levnede gamle Kilder, skulde være opdigtet af Arngrim, er der, saavidt jeg skjønner, saameget mindre Grund, som Arngrim andensteds meddeler Sagn, der ikke findes i de os levnede Kilder, men som dog af indre Grunde synes at maatte være ægte (saaledes om Sigurd Rings Endeligt, se Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 274, Anm. 2).

---

systir Dans konungs mikilláta. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 129 og S. 242 Anm. 1) mener, at dette Udsagn staar i uopløselig Strid med Rígsmál. Men for det første faar ogsaa i Rígsm. Jarls Søn Kon den unge Navnet Rig, altsaa heder ogsaa der den første Konge Rig. For det andet tør neppe Snorres Danp antages for at være den samme, som den Danp, der nævnes i Rígsm. V. 48, det er snarere dennes Dattersøn. Ved at forene Snorres Beretning med Rígsmál faa vi følgende Slægtrække.

Dan (kun i Rígsm., ikke hos Snorre)
|
Danp (kun i Rígsm., ikke hos Snorre)
|
Rig (Søn af Rig Jarl) — ◡ — (en Datter, Arngrims Dana)
|
Danp (hos Snorre)
|
Dan mikilláti.

Hos Snorre, ligesom hos Arngrim, er Dan mikilláti Rigs Sønnesøn. Denne Overensstemmelse turde vise, at Arngrim ikke selv har fabrikeret en Slægtrække, men at han har benyttet ægte Kilder; dog afviger han for meget fra Snorre, til at man kan antage, at han her har laant fra denne. Forøvrigt skal jeg lade det være usagt, om Fortsættelsen af Rígsmál har kaldt Rigs Søn og Dan mikilláti's Fader Danp, som Snorre, eller Dan, som Arngrim.

Arngrims Beretning, at Dan mikilláti ægtede Frodes „neptis" Olov, stemmer overens med nogle gamle islandske Slægtregistre (i Flat. I, 27, og i Cod. AM. 281 qv. efter et tabt Stykke af Hauksbók), der have Rækkon: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Datter Olov, hendes Søn Frode friðsami, hvor andre (Flat. I, 27) have Rækken: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Søn Olav lítilláti, hans Søn Dan mikilláti, hans Søn Frode friðsami. Hin Række synes altsaa (Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 242, Anm., jvfr. S. 244 og Anm. 1) at antyde, at Dan maatte have været gift med Olov. Det er muligt (men ikke nødvendigt), at et saadant Slægtregister har været Arngrims Kilde.

Det sidste Stykke af hans ovenfor aftrykte Fortælling om Brændalderen og Haugalderen, der i det væsentligste stemmer overens med Snorres Ord i Fortalen til Heimskringla, kan neppe være laant fra den tabte Fortsættelse af Rígsmál; det passer vel ind i en prosaisk Fremstilling, men vilde neppe kunne finde en Plads i et episk Digt.

HYNDLULJÓÐ.

Freyia qvaþ:
1. „Vaki mær meyia,
vaki min vina,
Hyndla syst*ir*!
er i ḥelli byr;
nu *er* rauckr rauckra,
rida v*it* sk*ulu*m
til Valhallar
ok til vess heilags.
2. Bidiu*m* H*er*iafaud*ur*
i hugu*m* sitia;
h*ann* gelldr *ok* gefr
gull v*er*dungu;
gaf h*ann* H*er*modi
hialm *ok* bryniu,
en*n* Sigm*u*ndi
su*er*d at þ*iggi*a.
3. Gefr h*ann* sigr sonu*m*,
en sum*mum* aura,
mælsku morgu*m*
ok man*n*vit firu*m*;
byri gefr h*ann* braugnu*m*,
en*n* br*ag* skældu*m*,
gefr h*ann* mannsemi
morgu*m* recki.
4. Þor m*vn* ho*n* blota,
þ*ess* m*vn* ho*n* bidia,
at h*ann* æ vid þik
einart laati;
þo *er* h*o*n*u*m otijtt
v*id* iotuns brud*ir*.
5. Nu taktu vlf þin*n*
einn af stalli,
læt h*ann* ren*n*a
m*ed* runa minu*m*."
Hyndla qvaþ:
„Sein*n* *er* gaulltr þin*n*
gödveg troda,

Dette Digt er i sin Helhed kun bevaret i **F**, *hvor det har Overskriften* Her hefr vpp Hyndlu hliod q*v*edit v*m* Ott*ar* heimska. *V. 33 anføres ogsaa i SnE.* (*I, 44*), *som henhørende til* Völuspá hin skamma. — ı *i* **F** *har jeg gjengivet med* i. — *Overskrifterne* Freyia qvaþ *og* Hyndla qvaþ *mangle overalt i* **F**.

1, 7. til Valhallar, *saa* **F**, *ikke* Valhallar til. — 8. vess **F**. *Jfr. Haustlöng i SnE. I, 306 hvor* véss (vez) *danner Rim med* þjassa (þiaza); *i Völund. skriver* **R** LaðvéS, HlaðvéS.

2, 1. Heriafaud*ur*, *saa ændret med Udgg.*; herians faud*ur* **F**. *Ogsaa i* 787 (*SnE. II, 555*) *forekommer Formen* heriansföðr, *hvorfor det nærbeslægtede Hskr.* **A** *har* heriafǫðr (*SnE. II, 472*). — 4. verdungu, *saa ændret med Petersen* (*Nord. Myth. S. 155*); verdugu*m* **F** *og Udgg. Jfr. Helg. Hund. I, 9:* hann galt oc gaf gvll verþvngo.

3, 2. sum̄ū *d. e.* summum *har* **F** *snarere, end* suiñū *d. e.* svinnum. *I* **F** *bruger den Skriver, som har afskrevet Hyndl., oftere Formen* summir *for* sumir (*f. Eks. Flat. II, 536, 616*). — 7. mannsemi *skrevet* mansemi *i* **F**.

4, 2. m*o*n ho*n* bidia, *saa* **F**, *ikke* mvn bidia. — 4. laati, *saa rettet.* **F** *har, saavidt jeg kan sé,* latti *med en Prik under* l, *der rimelig er tilfældig.*

5. *Finn Magnusen og Möb. tillægge Fröyja, Simrock Hyndla hele dette Vers.* — 2. einn, *saa K. og Rask;* ein **F**. *I* 10, 2 *har Hskr. ligeledes* hlad^{n} *for* hlaðinn. *M. beholder* ein *som Nom. sg. fem.* — 4. minu*m*, *saa* **F**, *ikke* mulum. — 5. sein*n* *med liden* s *i* **F**.

vilkat ek mar min*n*
mætan*n* hleda.
6. Fla ertu, Freyia!
er þu freist*ar* min,
visar þu augu*m*
a oss þan*n*ig,
er þu hef*ir* v*er* þin*n*
i valsin*n*e,
Ott*ar* unga,
In*n*steins bur."
Freyia qvaþ:
7. „Dulin ertu, Hyndla!
drau*m*s ætlig þer,
er þu kuedr v*er* min*n*
i valsin*n*i,
þ*ar* *er* gaulltr gloar
gullinbusti
Hilldisuine,
er m*er* hag*ir* giordu
du*er*g*ar* *tueir*,
Dain*n* *ok* Nabbi.
8. Sen*n*um *vit* or sodlu*m*,
sitia *vit* sk*ul*u*m*
ok v*m* iofra
ætt*ir* dæma,
gumna þ*eirra*
er *fra* godu*m* kuo*m*u.
9. Þ*eir* hafa vediat
Vala mælmi
Ottar ungi
ok Angantyr;
skyllt *er* at veita,
sua at skati en*n* vngi
faud*ur*leifd hafui
eft*ir* frændr sina.
10. Haurg h*ann* m*er* g*er*di
hlad*inn* steinu*m*
— nu *er* griot þ*at*
at gleri vordit —,
raud h*ann* i nyiu
nauta blodi,
æ tr*v*di Ott*ar*
a asyniur.
11. Nu lattu forna
nidia talda
ok vpp born*ar*
ætt*ir* m*anna*:
huat *er* Skiolldunga,
hu*at* *er* Skilfinga,
huat er Audlinga,
hu*at* *er* Ylfinga,
hu*at* *er* haulldbori*t*,
hu*at* *er* h*er*sborit,

— 7. 8. *Jeg tillægger Hyndla disse Linjer og forstaar* mar minn *i hendes Mund om Ulven. R. Keyser tillægger Fröyja disse to Linjer.* — 7. vilkat ek mar, *ældre Udtryk indsat for* vil ek ei mar *i* F. vil ek mar *K. Rask og M.* — 8. hleda F, *d. e.* hlœða.

6, 7. unga *skrevet* iunga *i* F, *ligesaa* iungi 9, 3, *derimod* vngi 9, 6.

7, 6. gullin busti F. *Rask og Udg. af Flat. skrive* Gullinbusti *med stor* G. — 7. hilldi suine F (*ikke* hillde s.); *M. skriver Ordet med liden* h.

8, 5. gumna, *saa* F, *ikke* guma.

9. þeir *med liden* þ *i* F, *som derimod har* Skyllt *i L. 5 med stor* S; *Hskr. regner altsaa L. 1-4 med til frgd. Vers og begynder V. 9 med* Skyllt; *ligesaa K., Rask og M.* — 2. Vala *har jeg med Ant. Russ. og Möb. skrevet med stor* V; vala *Rask M.*

10, 1. haurg *med liden* h F. — 2. hlad[n] F. — 5. Raud *med stor* R F.

11, 7. huat er Audlinga *indsat med Udgg. efter* 16, 3; *mangler i* F. — 8. Ylfinga F. 16, 4 *har* F *derimod* Ynglingar, *og der maa da være en Feil paa et af Stederne. Man kunde være tilbøielig til her paa første Sted at indsætte* Ynglinga, *da Skáldskaparmál (SnE. I, 522) som den fjerde af det andet Sæt af Halvdan den gamles Sønner nævner:* Yngvi, er Ynglingar eru frá komnir (*saa* rA757 *og* leß, *hvilket sidste Hskr. skriver* Yngi; *Ordene mangle i* U), *hvortil længer nede den Bemærkning knyttes:* af Ynglinga (*saa* U A 757 leß; *alene* r *har* Ylfinga) ætt var Eiríkr inn

mest m*anna* val
vnd Midg*ar*di?"
Hyndla qvaþ:
12. „Þu *er*t, Ott*ar*!
borin*n* In*n*steini,
en*n* In*n*stein*n* v*ar*
Aalf*ui* enu*m* gamla;
Aalfr v*ar* Vlfui,
Vlfr Sæf*ara*,
en*n* Sæf*ari*
Suan enu*m* rauda.
13. Mod*ur* ætti fad*ir* þin*n*
meniu*m* gaufga,
hy*gg* ek at ho*n* heti
Hledis gydia;
Fr*o*di v*ar* fad*ir* þ*eir*rar,
en*n* † Fr*i*aut mod*ir*;
aull þotti ætt su
m*ed* yfirm*o*nn*u*m.

14. Aali v*ar* ædr
aufigazstr m*anna*,
Halfdan fyrri
hæstr Skiolldunga;
fræg v*oru* folkvig
þau *er* framir g*er*du,
hu*ar*fla þottu h*ans* v*er*k
m*ed* himi*n*s skautu*m*.
15. Efldiz h*ann* v*id* Eym*und*
æzstann m*anna*,
en*n* h*ann* vð Sigtry*gg*
m*ed* suolu*m* e*gg*iu*m*;
eiga geck Aalmueig
æzsta q*uinna*,
olu þau *ok* ættu
ætian sonu.
16. Þ*ad*an *er*u Skiolldung*ar*,
þ*ad*an *er*u Skilfing*ar*,
þ*ad*an Audling*ar*,

málspaki. *Men dette bliver tvilsomt derved, at der i Skáldsk. fortsættes:* þessar eru ok (ok *mangler i* U A 757) konunga ættir ágætar (ágætar *mangler i* leβ; agètaztar 757; mịok agætar A): frá Yngva (*saa* A; Yngvari r; Yngvar U; Yngvifrey leβ) er Ynglingar eru frá komnir (*Ordene fra* frá Yngva *mangle i* 757). *Det er derfor rimeligt, at Teksten paa de to første Steder i Skáldsk. er feilagtig: P. A. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 201 Anm. 1) vil paa første Sted læse* Úlfr, er Ýlfingar eru frá komnir, *paa andet* af Ýlfinga ætt var Eiríkr inn málspaki. *Endnu kan mærkes, at et Slægtregister i Flatøbogen (I, S. 25; Fas. II, 9) har* Skelfir *som Halvdans Søn og Eirik maalspakes Stamfader paa samme Sted, hvor SnE. har* Yngvi. *Se ogsaa Anm. til* 16, 4. — 10. *Eg. og Möb. sætte ikke Komma efter* hersborit.

12. *Jfr. Slægtregisteret i Flatøbogen (I, 24; Fas. II, 7):* Svanr hinn rauði, faðir Sæfara, föður Úlfs, föður Álfs, föður þeirra Ingimundar ok Eysteins (*læs:* Innsteins ok Útsteins). — 4. aalf F *d. e.* Aalfui, *ikke* Aalf.

13, 6. faut F *d. e.* Friaut; *ikke* Friant. *Dog kan* Friaut *ikke være en rigtig Navneform. Mulig er det rette* Friund, *egentlig et Pcp. af* frjá, *opr.* fría; *jvfr. Mandsnavnet* Frændi, *gmltydsk* Friunt, *og det frankiske Kvindenavn* Vriandis (*i Polyptyche de l'abbaye de S. Rémi de Reims; fra 9de Aarh.*). *Eller* Friðvör??

14, 6. framir gerdu, *saa* F *og Udgg. Kanske:* framr gerdi?

15, 1. Eymund F; *saa skrives Navnet ogsaa i Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og i* 757 *af SnE. (II, 539); derimod kaldes Kongen* Emundr *i* U (*SnE. II, 342*) *og* leβ (*SnE. II, 605*). — 3. vð, *tilføiet med Udgg.; mangler i* F. *Jfr. Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og SnE. I, 516:* þar drap hann (Hálfdan) þann konung er Sigtryggr hét. — 5. Aalmueig F. *I Flat. I, 24 kaldes hun* Álfný, *i SnE. I, 516* Alvig (*saa* A *og* leβ; 757 Alvïg; U *forvansket* Alvrg). — 6. quinna, *saa ændret;* quinnu F *og Udgg. Jfr.* 15, 2; 14, 2, *og* kvinna vitrust, fríðust, *Fms. VI, 119; VII, 109.* kvinna *er Gen. af* kona; *Nomin.* kvinna, *Gen.* kvinnu *er et senere Ord.* — 8. ætian, *saa* F, *ikke* attián.

16, 2. þadan eru Skilfing*ar*, *saa* F, *ikke* þadan Skilfingar.

þ*ad*an Ynglingar,
þ*ad*an haulldborit,
þ*ad*an h*er*sborit,
mest m*anna* val
vnd Midgardi;
allt *er* þ*at* ætt þin,
Ott*ar* heimski!
17. Var Hilldigun*n*
h*enn*ar modir
Snofu barn
ok Sæk*onungs*;
allt *er* þ*at* ætt þin,
Ott*ar* heimski!

vardar at viti *sua*,
villtu en*n* leing*ra*?
18. Dagr ætti Þoru
dreing*ia* mod*ur*,
oluzst i ætt þar
æzst*ir* kapp*ar*:
F*ra*dmar *ok* Gyrdr
ok Frekar bædir,
Ámr *ok* Iosurm*ar*,
Aalfr en*n* gamli;
vard*ar* at viti sua,
villtu en*n* leing*ra*?
19. Ketill het vinr þ*eir*ra

— 4. *Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 198, Anm. 3) bemærker: „Da det foregaaende Vers [11], hvor der spørges om Slægterne, nævner Ødlinger og Ylfinger, men dette, hvori der svares, nævner Ødlinger og Ynglinger, maa man enten antage, at der paa et af Stederne har fundet en Forvexling Sted, saaledes at der paa begge Steder skal læses eet og samme Navn, eller ogsaa, at paa første Sted „Ynglinger“, paa andet Sted „Ylfinger“ ved Uagtsomhed ere oversprungne. Men i sidste Fald fordrer Versreglen, at endnu en Linje, der kan have Riimbogstav fælles med den anden, maa tænkes udeladt, og indsættes, hvis man paa denne Maade vil restituere det Bortfaldne. Der er ogsaa stor Sandsynlighed for, at „Vølsungerne“, der sidenefter nævnes, og som Fund. Noregr henfører til Halfdan, have havt deres Plads i en saadan udeladt Linje. Læste man nemlig paa første Sted:* „hvat er Öðlinga, hvat er Ynglinga, hvat er Ylfinga, hvat er Völsunga“, *og paa andet:* „þaðan Öðlingar, þaðan Ynglingar, þaðan Ylfingar, þaðan Völsungar“, *da vilde alt være i sin Orden, ti istedetfor* Ylfingar *skulde egentlig læses* Vylfingar; *og man har flere Steder i Eddadigtene Exempler paa at et saadant* V, *der ellers udelades, har været regnet med som Riimbogstav.“ Mig forekommer det dog rimeligere, at en Navneforveksling har fundet Sted i et af de to Vers, ligesom en saadan kan paavises i Codd. af SnE.; se Anm. til* 11, 8. — 6. *Möb. sætter ikke Komma efter* hersborit.

17, 3. Suofu *d. e.* Sváfu. — 4. Sækonungs *skriver jeg med Rask som Navn; jvfr. Mandsnavnet* Neskonungr. sækonungs *M. og Udg. af Flat.* — 7. vardar (*interest*), *saa ændret efter* 18, 9; vardi F *og Udgg. Skriveren er vistnok bleven forvildet ved det følgende* viti.

18. *Jfr. Hv. Nor. bygð. (Flat. I, 25. Fas. II, 9 f.):* Dagr átti þóru drengjamóður, ok áttu þau níu sonu; hét einn Óli, annarr Ámr, þriði Jöfurr, fjórði Arngrímr; ... Hildir var inn fimmti sonr Dags. *Hversu Nor. bygð. har aabenbart benyttet Hyndl.; Afvigelserne ere dog neppe blot fremkomne ved vilkaarlige Ændringer i hint Skrift. Ogsaa i Þáttr af Ragnars sonum i* H *(Fas. I, 357) siges det, at Dag og Thora* drengjamóðir *havde 9 Sønner; som en af dem nævnes der Ring, der i Hv. N. b. er Dags Sønnesøns Sønnesøn.* — 7. Ámr F, *ikke* Aunnr. — iosur m̊ F. Josurmar *Udg. af Flat.;* Josur-már *K.;* Jösurr, Már *M.;* Jöfurr, Már *Guðm. Magn. og Rask. Metret tillader ikke her at læse to Navne.* Iosurmar = Jösurmarr (*Möb.*), *der, ligesom alle nordiske Navne paa* -marr, *er sammensat med* mœrr = *oht.* mâri, *ikke, som Gislason (Tvær sög. af Gísla Súrss., S. IX) antager, med* má-r *(en Maage). Da Hv. Nor. bygð. har* Jöfurr, *saa kunde man ogsaa formode* Jöfurmarr = *oht.* Eparmâr.

Klyps arfþegi,
v*ar* h*ann* mod*ur*fad*ir*
mod*ur* þinn*ar*;
þ*ar* v*ar* Frodi
fy*rr* en*n* Kæri,
hin*n* elld*ri* var
Aalfr v*m* getinn.
20. Nan*na* v*ar* næst þar
Nauckua dott*ir*,
var maugr h*ennar*
mægr þins faudur;
fyrnd e*r* su mægd,
f*ra*m tel ek leing*ra*:
kun*na* ek bæda
Brodd *ok* Haurfi;
allt e*r* þ*at* æt*t* þ*in*,
Ott*ar* h*eimski*!

21. Isolfr *ok* Aasolfr
Aulmods syn*ir*
ok Skurhilld*ar*
Skeckils dott*ur*,
sk*al*tu til telia
skatna margra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
22. Gun*nar* bælkr,
G*ri*mr ardskafui,
iarnskiolldr Þor*ir*,
Vlfr ginandi.
* *
* *
23. [Hervardr, Hiorvardr,
Hrani, Angantyr,]
Bui *ok* Brami,

19, 5. þ*ar* F, *ikke* þá, *hvilket K. M. indsætte.*

20, 1. Nanna, *saa ændret;* Manna F. — 4. faudur *skrevet* faudr *i* F. — 5. mægd F; *Skriveren synes først at have skrevet* ætt.

21, 1. Isolfr *ok* Aasolfr F, *ikke* Isolfr Aasolfr. — 7. 8. *For disse to Linjer har* F *kun* allt.

22, 1. Gunnar bælkr, *saa Udg. af Flat. og K. Da L. 3 og 4 sikkert kun indeholde hver ét Navn med dertil hörende Tilnavn, saa har jeg antaget det samme om L. 1 og 2.* Gunnar, Bælkr *Rask M.* — 2. Grimr ardskafui, *saa Udg. af Flat. og K.;* Grimr, Ardskafui *Rask og M.* — *Hvis Tilnavnet, som K. mener, kom af* arðr, *skulde det egentlig hede* arðrskafi. *Da Navnet* Harðskafi (*jvfr. „Harskaving, f. en haard og voldsom Strabads, især tilsöes. Søndmør“ I. Aasen*) *forekommer i Hálfs saga* (*Fas. II, 48*), *saa burde maaske* harðskafi *ogsaa indsættes her i Hyndl.* — 3. iarnskiolldr þorir, *saa K. og Möb.; i Hrólfs saga Gautrekss.* (*Fas. III, 114 ff.*) *nævnes ofte* þórir járnskjöldr. Jarnskiolldr, þorir *Rask og M.* — 4. Vlfr ginandi, *saa K. Rask og Udg. af Flat.;* gina *siges stadig om Ulven:* ginanda vlfi *Háv. 85 og fl. St.* Vlfr, Ginandi *M.*

23, 1. 2. *Disse Linjer ere indsatte efter P. A. Munchs Formodning; de mangle i* F, *der gjør* 23, 3-8 *til ét Vers med* 22 *og ikke betegner Lacune. Munch ytrer sig i sin Udgave herom saaledes: „Sammenligner man [med Flatøbogens Tekst af Hyndl.] Fortegnelsen paa Arngrims og Eyfuras Sønner i Örvarodds Saga [Fas. II, 211 f.]:*

Hervarðr, Hjörvarðr,
Hrani, Angantýr,
Bildr ok Bagi,
Barri ok Tóki,
Tindr og Tyrfingr,
tveir Haddingjar;

samt Fortegnelsen hos Saxo, IV. Bog, Müllers Udgave 1 B. S. 250:

Brander, Biarbi,
Brodder, Hiarrandi,
Tander (*rettere* Tinder), Tirvingar,
duo Haddingi,
Hiorthuar, Hiarthwar,
Rani, Angantir,

vil man finde, at 4 af Verslinjerne i Hyndluljóð, nemlig [V. 23, L. 3—6], paa nogle ubetydelige Variantforskjelligheder nær, stemme med 4 Linjer af hine Fortegnelser, hvorimod man i Hyndluljóð ei finder noget, der svarer til det Par Linjer, hvor Angantýr *omtales. Ogsaa den prosaiske*

Ba*rr*i *ok* Reifni*r*,
Tindr *ok* Tyrfingr
ok tueir Haddingi*ar*;
allt e*r* þ*at* ætt þin,
Ottar heimski!
24. Austr i Bolm
voru borni*r*,
Arngr*im*s syni*r*
ok Eyf*ur*u;
braukun b*er*serkia
bauls m*ar*gskonar
vm laund *ok* v*m* laug

Fortegnelse i Hervararsaga [efter Hauksbók: hann (Arngrímr) átti með henni (Eyfuru) tólf syni: Angantýr var elztr, þá Hervarðr, þá Hjörvarðr, Sæmingr ok Hrani, Brámi, Barri, Reifnir, Tindr ok Búi ok tveir Haddingjar. *Fas. I, 515] stemmer med hine, paa det nær, at* Semingr *staar i Stedet for* Hrani *og* Búi *for* Tyrfingr. *[Rigtigere: De i Hyndl. V. 23, L. 3-6 opregnede Navne gjenfindes ogsaa i Fortegnelsen i Herv., paa det nær, at* Sæmingr *her staar i Stedet for* Tyrfingr *og at Ordenen er lidt afvigende; men Herv. nævner desuden, ligesom Örvarodds saga og Saxo,* Angantýr, Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani.] *Imidlertid er baade Saxo, Örvarodds Saga og Hervararsaga enige i, udtrykkeligen at angive Brødrenes Antal til tolv, og man kan derfor vel antage, at den gamle versificerede Fortegnelse over dem altid har udgjort 3 Par Verslinjer, med 4 Navne i hvert Par, af hvilke det ene havde til Rimbogstav* H, *det andet* B, *det tredje* T, *og at Linjeparret* Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani, Angantýr *er egte, sees ei alene af de ovenciterede Steder, men ogsaa, og især, af Hervörs Besværgelsesformular i Hervararsaga, hvor netop hine to Linjer oftere forekomme; det er desuden indlysende af den Omstændighed, at Angantyr, som den ældste af Brödrene og Hovedpersonen, ei kunde forbigaaes. Istedetfor dette Linjepar staar derimod [i Hyndl. V. 22, L. 1-4] aatte andre Navne, der vel, hvis man tog et af Navnene i hver Linje for Tillægsord — hvortil der forresten ei er nogen Grund — [se herimod Anm. til V. 22, Lin. 1-4] kunde reduceres til 4, og med de øvrige 8 udgjøre 12, men da de Navne, som nævnes, ei forekomme i nogen af de øvrige Fortegnelser, medens det væsentligste Linjepar savnes, maa vi her antage det saagodtsom afgjort, at der her ved en Afskriverfeil er opstaaet en Lacune, eller at Begyndelsen af ét og Slutningen af et andet Vers er slaaet sammen, og det Mellemliggende oversprunget; at saaledes [V. 22, L. 1-4] danner Begyndelsen af et Vers, hvis Udfyldning nu ei længer kjendes, og at [V. 23, L. 3-8] er Slutningen af et Vers, som begyndte med* „Hervarðr, Hjörvarðr" *&c." Efter disse Bemærkninger af Munch har jeg da ovenfor ordnet det hele.*

23, 6. *ok* tueir, *saa* F, *ikke blot* tueir. — 7. 8. *For disse Linjer skriver* F allt er þat *her og i V.* 24. 26. 27. 29; *i V.* 28 *blot* allt.

24, 1. Austr i Bolm, *saa ændret efter følgende Vers i Örv. s. (Fas. II, 212):*

Hervarðr ok Hjörvarðr,
. . . . . .
tveir Haddingjar;
þeir í Bólm austr
bornir váru,
Arngríms synir
ok Eyfuru.
. . . . .
þeir eru berserkir
böls of fyldir,
. . . . . .

Ani omi F. Áni ok ómi *K. (labori et turbis) og M;* Áni ok önn *Eg.;* Ani, Omi *Rask og Udg. af Flat.* — 2. voru F, óru *K. og Rask.* — 5. braukun, *saa* F. au *er her vistnok Omlydsvokal af* a *(jvfr.* brocon *Fms. VI, 416 og* brakan) *og neppe ægte Tvelyd. For det sidste kunde* braukan *Fms. V, 165, og* brauk, *n. Konr. s. (Kbh. 1859) S. 30 synes at tale; men i Fms. er* braukan *feilagtig Læsemaade for Haandskriftets* braukon *(Flat. II, 27), og i Konr. s. har det stockholmske Hskr. (Cod. Nr. 7 qv.)* brak *for Udgavens* brauk, *ligesom ogsaa sammesteds* brokun *for Udgavens* braukun.

sem logi færi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
25. Kunna ek bæda
Brodd ok Haurfi,
voru þeir i hird
Hrolfs ens gamla.
Allir bornir
fra Iormunreki
Sigurdar mægi,
— hlyd þu saugu minni! —
folkum grims
þess er Fafni vô.
26. Sa var visir
fra Vaulsungi
ok Hiordis
fra Hraudungi,
enn Eylimi
fra Audlingum;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
27. Gunnar ok Haugni
Giuka arfar,
ok id sama Gudrun
systir þeirra:
eigi var Guthormr
Giuka ættar,
þo var hann brodir
beggia þeirra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
28. Haralldr hillditaunn
borinn Hræreki
slaunguanbauga,
sonr var hann Audar,
Audr diupaudga
Ifuars dottir,
enn Radbardr var
Randués fadir;
þeir voru gumnar
godum signadir;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!
29. Voru ellifu

25, 5. *Da* allir *umulig kan forstaas om* „Brodd ok Haurfi", *saa har jeg med K. sat Punctum efter* gamla. *K. forbinder* Allir bornir *med* allt er þat *i Slutningen af V. 26; men jeg ansér det med Lüning for høist sandsynligt, at noget er faldet ud mellem* gamla *og* Allir. — 9. Folkum *med stor rød* F *i* F *og derforan Punctum.*

26, 1. sa *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* F. — 5. 6. *Baade i Skáldsk.* (*SnE. I, 522*) *og i Hversu Nor. bygð.* (*Flat. I, 25. Fas. II, 10*) *siges* Eylimi *at høre til* Lofðungar. *Skulde dette grunde sig paa en forskjellig Læsemaade i Hyndl.? Da* Eylimi *er et sammensat Navn* (*jvfr.* Limafjörðr = Eylimafjörðr), *saa kunde maaske* l *deri have været brugt som Rimstav.*

27, 5. ēı F *d. e.* eigi; *ikke* eeki.

28, 3. slaunguan bauga F. *Saaledes skrives dette Tilnavn ofte, dog ogsaa* slöngvandbauga, *se f. Eks. Fas. I, 377.* — 4. son[r] F *d. e.* sonar. — 5. diupaudga F. *Saaledes skrives dette Tilnavn ogsaa paa de fleste andre Steder; undertiden derimod* djúpúðga: *saaledes i Sögubrot* (*Fas. I, 370*), *Hauksbók* (*Fas. II, 104*), *og dette er vistnok, som ogsaa Thordarson* (*Grettis saga, Overs. S. 15, Anm. 1*) *mener, det rette; jvfr.* djúphugaðr. — 7. 8. enn Radbardr | var R. f. *Rask og M.* — 8. Randués, *ældre Form indsat for den yngre* Randuers, *som* F *og Udgg. have.* — 9. gumnar F, *ikke* gumar.

29. *Skulde V. 29—44 incl. eller dog nogle af disse Vers egentlig høre til et fra Hyndluljóð forskjelligt Digt?* (*I første Tilfælde maatte L. 9. 10 senere være indkomne i V. 29.*) *Her, hvor det gjælder at opregne Ottars Slægtninger og Forfædre,* vm iofra ættir dæma, gumna þeirra er fra goðum kuomu, *for at Ottar kan faa den ham tilkommende Arv, kunde vel genealogiske Opregninger af Gudenavne* (*som i V. 29. 30 o. fl.*) *og af Jotunnavne* (*som i V. 30*), *forsaavidt som Jotnerne vare besvogrede med Guderne, passe, men, saavidt jeg skjønner, ikke Slægtrækker for alskens Troldpak* (*som i V. 33. 40. 41*) *og*

æs*ir* tald*ir*,
Balldr *er* hne
v*id* banaþufu;
þ*ess* letz Vali
v*er*dr at hefna,
sins brod*ur*
slo h*ann* handbana;
allt *er* þ*at* ætt þin,
Ottar heimski!
30. Var Balldrs fad*ir*
Burs arfþegi,
Freyr atti G*er*di,
h*on* v*ar* Gymis dott*ir*,
iotna ættar,
ok Aurbodu;
þo v*ar* Þiassi
þ*ei*rra frændi
skautgiarn iotun,
h*an*s v*ar* Skadi dott*ir*.
31. Mart segiu*m* þ*er*
ok munu*m* fleira,
vȯrumz at viti sua,
villtu en*n* leingra?
32. Haki v*ar* Huædnu
hoti bezstr sona,
en*n* Huędnu var
Hiorv*ar*dr fad*ir*;
Heidr *ok* Hrossþiofr
Hrimnis kind*ar*.
33. E*r*u vaulur allar
fr*a* Vidolfui,
vitk*ar* allir
fr*a* Vilmeidi,
seidb*er*endr
fr*a* Suarthofda,
iotn*ar* allir
fr*a* Ymi komn*ir*.
34. Mart segiu*m* þ*er*
ok munu*m* fleira,

---

ligesaalidt Spaadomme om Ragnarok (*V. 42*) *og en endnu fjærnere Fremtid* (*V. 44*). *Det synes mig meningsløst, at Ottar skal gjentage alt dette i Væddekampen med Anganty. — Den Formodning, at V. 29—44 oprindelig have hørt til et andet Kvæde, styrkes derved, at vi i disse Vers have den 4 Gange tilbagevendende Formel:* Mart segium þer ok munum fleira, „vȯrumz at viti sua, villtu enn leingra?“ *som paa en mærkelig Maade afviger fra den i de foregaaende Vers to Gange forekommende Formel:* „vardar (F *i V. 17:* vardi) at viti sua, villtu enn leingra?“ *og som derimod slutter sig til den i Alvíssm. brugte Formel:* „voromc, dvergr! at vitir“. *— Nu maa mærkes, at det netop er et af de Vers, som efter min Formodning ikke fra først af have hørt til Hyndl., der anføres i Snorra-Edda som et Vers af* Völuspá hin skamma. *Mulig tilhører da dette Navn egentlig et i sin Helhed tabt Digt, hvoraf et Brudstykke er kommet ind i det forskjellige, om end beslægtede, Digt Hyndluljóð og der blevet bevaret.*

29, 2. æs*ir* F. — 7. sins brod*ur* F; sins of brodur *K. M. og Möb.*

30, 4. Gymis, *saa ændret med Udgg.*; geymis F. — 6. Aurbodu F. *Navnet skrives ogsaa med* au *eller* ꜹ *i alle Hskrr. af SnE.* (*I, 120*). — 9. skautgiarn F *og M. Dette er neppe rigtigt. K. og Rask ændre* skrautgiarn; *jvfr.* skrautgirni *Fms. V. 181.*

31, 4. leingra, *saa ændret;* fleira F.

32, 4. Hiorvardr *skrevet* Hiorfu*ar*dr *i* F. — 6. kind*ar*, *saa* F; *ikke* kyndar.

33. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 44*) *i* rWU, *indledet med Ordene:* svá sem segir í Völuspá hinni skömmu (sem her segir U). — 1. eru *med liden* e, *dog derforan Punctum i* F. — vaulur, *saa ændret efter* r; vaulfur F; volvvr U. — 2. Vidolfui F = Viðolfi rW; Victolfi U *urigtig. Navnet har kort* i. — 3. vitkar allir Fr (*sidstnævnte Hskr. skriver* vithkar) W; vettir allar U. — 5. seidberendr r *og* W (*som foran Ordet tilføier* en); skilberendr F. — 5-6 *mangle i* U. — 7. iotnar allir FWU; allir iotnar r.

34, 2. fleira F, *ikke* enn fleira. —

vörumzst at viti *sua*,
villtu en*n* leing*ra*?

35. Vard ein*n* borin
i ærdaga
ram*m*aukin miok
raugna kind*ar*;
niu bæru þan*n*
naddgaufgan*n* man*n*
iotna meyi*ar*
v*id* iard*ar* þraum.

36. M*art* *segium* þer
ok munum fleira,
vörumz at viti sua,
villtu enn leingra?

37. H*ann* Gialp v*m* bar,
h*ann* Greip v*m* bar,
bar h*ann* Eistla
ok Eyrgiafa,
h*ann* b*ar* Vlfrun
ok Angeyia,
Imdr *ok* Atla
ok Iarnsaxa.

38. Sa v*ar* aukin*n*
iard*ar* megni,
sualkaulldu*m* sæ
ok sonardreyra.

39. M*art* *segium* þer
ok munum fleira,
vörumz at viti sua,
villtu enn leingra?

40. Ol vlf Loki
v*id* Angrbodu,
en*n* Sleipni gat
v*id* Suadilf*ara*;
eit*t* þotti skars
allra feiknazst,
þ*at* v*ar* brod*ur* f*ra*
Byleistz komit.

41. Loki af hiarta
lindi brendu,
fan*n* h*ann* hælfsuidin*n*
hugstein konu;
v*ar*d Loptr kuidugr
af konu illri;
þ*adan* e*r* a folldu
flagd hu*er*t komit.

42. Haf g*engr* hridu*m*
v*id* himi*n* sialfan*n*,
lidr lond y*fir*,
en*n* loft bilar;
þ*adan* koma sniof*ar*
ok snarir vind*ar*,
þa e*r* i rædi,
at regn v*m* þrioti.

---

4. villtu **F**, *ikke* vitttu.

35, 4. raugna, *saa K., Eg. Lün. og Udg. af Flat.*; Raugna *Rask M.* — 6. naddgaufgann, *saa ændret*; nadbaufgann **F**. *Jfr. Gróg. V. 14.* náðgaufgann *K. M. og Petersen.*

36, 2-4 *ere ikke skrevne i* **F**. *Hele Verset udelades af K., Rask og M.*

37, 3-4. Eistla ok Eyrgiafa **F**, *ikke* Eistla ok Angeyia. — 5-6. Vlfrun ok Angeyia **F**, *ikke* Vlfrun ok Eyrgiafa. — 7. Imdr, *saa* **F** *sikkert.*

38, 1. aukinn **F**, *ikke* aukinn bvrr.

39, 2-4 *ere ikke skrevne i* **F**. *Rask og M. forene dette Vers med V. 38.*

40, 4. Suadilf*ara* **F**. *Saaledes skrives ogsaa Navnet i* **W** *af SnE. (I, 134). Derimod* Svaþilfǫri **r**; Svaþilferi **U**. *Jfr. Anm. til Vafþr.* 23, 1.

41, 2. lindi, *saa* **F** *og M. Efter R. Keyser* = varð blauðr, *blev Kvinde, af* lina (*af* linr); *andenstedsfra kjender jeg kun et transitivt Vb.* lina, linaða. — lyndi *K. og Rask, hvilket Scheving (Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 205) forklarer „skiftede Sind“.* — 4. konu, *saa ændret med Udgg.*; komu **F**. — 5. kuidugr, *saa* **F**, *som det synes, og ikke* kindugr. *Guðbrandr Vigfússon oversætter* kuidugr af *„frugtsommelig med“* (*jvfr.* kviðug var af kviknuðu jóði *Nikulássdrápa V. 8*) *og forstaar* konu illri *om Hel.*

42, 4. loft **F**, *ikke* lopt. — 8. *M. Hammerich (Ragnaroksmythen S. 12) forstaar vistnok med rette* regn vm þrioti *om Gudernes Undergang; det samme formoder Eg.* — regn *burde da vel ændres til* regin *eller* raugn.

43. Vard einn borinn
aullum meiri,
sa var aukinn
iardar megni;
þann kueda stilli
storaudgazstann,
sif sifiadann
siotum giorfaullum.

44. Þa kemr annar
enn maatkari,
þo þori ek eigi
þann at nefna;
faair sia nu
fram vm leingra,
enn Odinn man
vlfui mæta."

Freyia qvad:

45. „Ber þu minnis aul
minum gesti,
sua hann aull mvne
ord at tina
þersar rædu
a þridia morni,
þa er þeir Angantyr
ættir rekia."

Hyndla qvad:

46. „Snudu braut hedan!
sofua lystir mik,
fær þu fatt af mer
fridra kosta;
hleypr þu, edlvina!
vti aa naattum,
sem med haufrum
Heidrun fari.

47. Rant at Odi
ey þreyiandi,
skutuzst þer fleiri
vnd fyrirskyrtu;
hleypr þu, edlvina!
vti a nattum,
sem med haufrum
Heidrun fari."

Freyia qvad:

48. „Ek slæ elldi
of ividiu,
sua at þu eigi kemz
aa braut hedan;
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . ."

44, 3. þo *er kludret i* F.

45, 2. gesti, *saa ændret med Udgg.*; gellti F. — 5. þersar, *saa ændret med K., Rask og Ant. Russ.*; þersa F *og M.* (þessa); þersa rædu *maatte tages som Appos. til* aull ord. — 8. rekia, *saa ændret med Udgg.*; reikna F, *nyere Ord.*

46, 1. braut, *ældre Form indsat for den yngre* burt *i* F. — 3. af, *saa* F, *ikke* at, *hvilket M. indsætter.*

47, 1. Odi, *saa ændret*; ædi F *og Udgg. Jfr. SnE. I, 114:* Freyja ... giptist þeim manni er Óðr heitir; .... Óðr fór í braut langar leiðir, en Freyja grætr eptir, en tár hennar eru gull rautt. Freyja á mörg nöfn, en sú er sök til þess, at hon gaf sér ýmis heiti, er hon fór með úkunnum þjóðum at leita Óðs. — *Ved denne Ændring faar* fleiri *i L. 3 først sin Anvendelse.* — 3. þer, *saa ændret med Udg. af Flat.*; þeir F *og K., Rask og M.* — 4. fyrirskyrtu, *saa Rask og Eg., som jvfr. Þorst. s. Síðu-H. (Gislason Prøver, S. 52; Möbius Anal., S. 178):* þótti mér sem kastat væri í fyrirskyrtu mér járnum þeim sem rær heita; *det modsatte er* bakskyrta. — fyrir skyrtu F *og M.* — 7. 8. *Disse Linjer ere ikke skrevne i* F.

48, 2. of, *saa ændret med Udgg.*; af F. — 3. eigi, *saa ændret med Udgg.*; ei F. — 4. braut, *ældre Form indsat for den yngre* burt *i* F. — *Stavrim mangler her, ti* aa *kan ikke være Rimord. Skulde* aa burt *derfor ændres til* aptr? — 4. *Efter denne Linje har* F hleypr þu edlvina, *og i Overensstemmelse hermed gjentage Udgg. her de samme 4 Linjer, hvormed V. 46 og 47 ende. Men Lüning bemærker med rette: „Diese worte, welche Hyndla zweimal an die Freyja gerichtet hat, können hier, wo Freyja*

Hyndla qvad:

49.* Hyr se ek brenna
enn haudr loga,
verda flestir
fiorlausn þola;
ber þu Ottari
bior at hendi
eitri blandinn miok
illu heilli."

Freyia qvad:

50. „Ordheill þin
skal engu raada,
þottu, brudr iotuns!
baulfui heitir;
hann skal drecka
dyrar veigar,
bid ek Ottari
aull god duga."

---

spricht, wohl nur durch ein versehen ihren platz gefunden und den ursprünglichen schluss der strophe verdrängt haben."

49, 7. miok **F** *og M;* mioþ *K. og Rask efter Papirafskrr.* — 8. *Efter* heilli *har* F h. þu, *d. e.* hleypr þu, edlvina *o. s. v.*

50, 3. brudω F. — 4. heitir F; *2 Ps. Sg. Conjunctiv (Unger).*

VÖLUNDARKVIÐA.

Niðvþr het konvngr i Sviðioð; hann atti tvá sono oc eina dottvr, hon het Bavdvildr. Brǫðr váro þrír synir Finnakonvngs; hét einn Slagfiþr, annarr Egill, þriþi Vǫlvndr; þeir scriþo oc veiddo dýr. Þeir qvomo i Vlfdali oc gerþo ser þar hvs; þar er vatn, er heitir Vlfsiár. Snemma of morgin fvndo þeir a vazstrondo konor þriár, oc spvnno lín; þar váro hia þeim alptarhamir þeirra; þat váro valkyrior. Þar váro tvęr dǫtr Lavðvéss konvngs, Hlaðgvþr svanhvit oc Hervor alvitr, enn þriþia var Avlrvn Kiars dottir af Vallande. Þeir havfdo þęr heim til scala meþ ser. Fecc Egill Avlrvnar, enn Slagfiþr Svanhvitrar, enn Vavlvndr Alvitrar. Þav bioggo siau vetr; þa flvgo þęr at vitia viga, oc qvomo eigi aptr. Þa screiþ Egill at leita Avlrvnar, enn Slagfiþr leitaði Svanhvitrar, enn Volvndr sat i Vlfdavlom. Hann var hagastr maþr sva at menn viti i fornom savgom. Niðvþr konvngr let hann havndom taca, sva sem her er vm qveþit.

1. Meyiar flvgo svnnan
Myrcvið igognom,
Alvitr vnga,
orlog drygia;
þęr a sęvarstrond
settvz at hvilaz,
drosir svðrǫnar
dyrt lín spvnno.

2. Ein nam þeirra
Egil at veria
favgr męr fíra

Dette Digt findes kun i R. *I* A *er bevaret Begyndelsen af den prosaiske Indledning indtil* vlfdali *ok* gerðv, *efter hvilket Ord Lacune begynder.*

Overskriften Völundarkviða *mangler i* R *og* A. R *har foran den prosaiske Indledning:* fra Volvndi *og umiddelbart foran V. 1:* fra *Volvndi oc* Nidaþi (*begge Overskrifter skrevne med rødt Blæk og nu meget afblegede og utydelige*). A *har ligeledes med rødt Blæk foran den pros. Indl.:* fra Niðaði konvngi.

1. Niðvþr R; Niðaðr A. *Navnet har vel lang Vokal i første Stavelse.* — Sviðioð R; Sviþioð A. — 2. sóno R; svnv A. — 3. hon h. R; *ok* het hon A. — voro A; *mangler i* R. — 5. Slagfiþr R; Slagfinnr A. — 7. qvomo R; komu A. — 8. hvS R. — 12. alptar hámir R. — 15. Hervór R. — 16. eɴ *Pronomen,* = in (*jvfr. Skírn.* 33, 4), *eller Conjunction?* — ávlrvn R. — 20. Vavlvndr, *saa rettet;* Vavlvnd R. — 25. vólvndr sát R. — 29. vm R.

1, 4. orlóg R. — 5. þęr *med stor* Þ *og derforan Punctum i* R. — 7. drosir svðrǫnar. *I Helg. Hund. I, 16 kaldes Valkyrjer* disir svðrǫnar. *Begge Udtryk ere rigtige.*

Mellem 1 *og* 2 *mangler der rimelig et Vers, som har fortalt, at Brødrene kom og tog Møernes Svanehamme. Dette bestyrkes ved* þeirra, *naar man med Guðm. Magnussen construerer:* Ein favgr męr nam liósom faþmi at veria Egil þeirra fíra.

faþmi liosom;
onnor var Svanhvít,
svanfiaðrar dró,
. . . . .
. . . . .;
enn in þriþia,
þeirra systir,
varþi hvítan
hals Volvndar.
3. Sáto siþan
siau vetr at þat,
enn inn átta
allan þraþo,
enn enn nívnda
nǫþr vm scilþi;
meyiar fýstoz
a myrqvan viþ,
Alvitr vnga
orlog drygia.
4. Kom þar af veiþi
veþreygr scyti,
Slagfiþr oc Egill
sali fvndo áþa,
gengo vt oc inn
oc vm saz;
ǫstr screiþ Egill
at Avlrúno,
enn svþr Slagfiþr
at Svanhvíto.
5. Enn einn Volvndr
sat í Vlfdǫlom,
hann sló gvll rǫ́t
við gim fastan,
lvcþi hann alla
lind bǫga vel;
sva beiþ hann
sínnar lióssar
qvanar, ef hanom
coma gerþi.
6. Þat spyrr Níðvðr
Niara drottinn,
at einn Volvndr
sat i Vlfdǫlom;
nottom foro segger,

2, 6. *Jeg har efter Grimms Formodning betegnet, at to Linjer herefter ere udfaldne. „Folgerecht müsste hier gesagt werden, dass Svanhvít dem Slagfiðr zu Theil wurde, und es scheint, dass die Worte:* svanfiaðrar dró, *die an sich richtig sind (wiewohl alle drei Schwanfedern tragen), eine verderbte Leseart enthalten, wozu* Slagfiðr *Anlasz gegeben .... Oder noch wahrscheinlicher fehlt eine ganze Langzeile, da für jede der zwei Jungfrauen zweie stehen."* — 12. halS **R**. — Volvndar, *saa ændret;* onondar **R**, *ikke* ondndar.

3, 3. in .viii. **R**. — 4. allaɴ **R** *med sammenslynget Tegn for* aɴ. — 5. ix. **R**.

4, 2. veþreygr, *saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon, jvfr.* 8,6; vegreygr **R** *og M. Unger formoder, at* veþr-eygr *betyder „som har Øine, der godt taale Veiret". Rask og Eg. forklare urigtig* vé-þreygr *af* vé *og* þreyja. — 2. *Kanske mangle herefter Linjerne:*

Vǫlvndr liþandi
vm langan veg.

Jfr. 8, 7. 8. — 7. screiþ̛ **R**, *d. e.* screiþr. — 9. Eɴ *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**.

5, 2. vlfdǫ́lom **R**. — 4. gim fastan, *saa ændret med Udgg.;* gimfástaɴ **R** *som ét Ord og med sammenslynget Tegn for* aɴ: gimfastan *Eg. K. forklarer „ad gemmam fixam", jvfr. oldeng.* gim, *m. Lüning „er schmiedete das gold beim feuer fest";* fastan *var da brugt som Adv., snarest i Bet. ivrig eller vedholdende.* — 6. lind bǫga **R** *og K. M.;* lind *forklares i K. som Dat. af* lind *i Bet. „Lindebast"; andre lidet rimelige Forklaringer hos Eg. lex. poët.;* lind-bauga *Rask og Gr. „Ringe, som drages paa Lindebast" (gewundene Ringe, Gürtelringe" Pfeiffer). Jeg formoder* lid-bauga. (*Men i SnE. 328, 4 forbinder Eg. urigtig* lið *med* baugskerðir.) — 8. liόssar, *saa ændret;* liósár **R**; liósar *Udgg.* — 9. hanom **R**, *skrevet* h̄ō; *ikke* hon, *hvilket K. Gr. Rask her indsatte.*

6, 3. vólvndr **R**. — 5. nottom, *saa* **R** *sikkert, samt K. og M.;* nott vm *Rask*

negldar *váro* brynior,
scildir blico *þeirra*
viþ *enn* scarþa mana.
7. Stigo or sꜹðlo*m*
at salar gafli,
gengo *inn* þa*ð*an
endlangan sal;
sa þ*eir* a bast
bꜹga *dregna*,
siau hvndroþ allra,
er sa s*eggr* átti.
8. Oc þ*eir* af tóco,
oc þ*eir* a léto,
f*yr* ei*nn* vtan,
er þ*eir* af leto.
Co*m* þar af veiþi
veþreygr scyti,
Vꜹlvndr liþandi
v*m* langan veg.
9. Gecc br*vnn*i
bero hold steícia,
ár br*ann* hrísi
allþvrr fvra,
viþr *enn* vindþv*rr*i
f*yr* Volvndi.
10. Sat a berfialli,
bꜹga talþi
alfa lioþi,
eins sacnaði;
hvgði h*ann* at hefþi
Hlꜹðvé*ss* dott*ir*,
Alvitr v*ng*a,
v*ę*ri ho*n* aptr komi*n*.
11. Sat h*ann* *sva* lengi,
at h*ann* sofnaði,
oc h*ann* vacnaþi
vilialꜹ*ss*:
vi*ss*i s*er* a hꜹndo*m*
hꜹfgar nꜹðir,
enn a foto*m*
fiot*vr* v*m* spe*nn*tan.
Volvndr qvaþ:
12. „Veri*r* 'ro iof*rar*
þ*eir* er a lꜹgðo
besti byr síma
oc mic bvndo?"
13. Kallaþi nv Niþvðr
Niara *drottinn:*
„Hvar gaztv, Volvndr,
visi alfa!
vára ꜹra
i Vlfdolo*m*?"
Volvndr qvaþ:
14. „Gvll var þar eigi

og Gr. — foro, *saa ændret med Udgg.;* v̊ R, *d. e.* voro (váro). — segger; *saa ændret;* seger R.

8, 2. þ*eir* a léto, *saa* R, *ikke* þeir léto. — 5. co*m* *med liden* c *og derforan ikke Punctum* R. *Maaske burde man her begynde et nyt Vers og forene dette med V. 9.* — 6. veþreygr, *saa* R *her; jvfr.* 4, 2.

9, 1. Gecc br*vnn*i R. *Jeg forstaar her* brúnni *med Guðmundr Magn. og M. som Dat. sg. f. af* brúnn. Gékk hann brúnni *M., der antager, at det* h, *der som Forkortning skulde træde istedenfor* hann, *ved en Feiltagelse af Afskriveren er sat foran* ár *i L. 3.* — *Eg. forklarer* brvnni *som „Skiløber", af* bruna. — 3. ár, *saa ændret med K. og M.*; hár R. — 4. allþvrr, *saa ændret;* allþvr R; *ikke* auþr. — 5. vindþvrri, *saa ændret;* vin þv*rr*i R.

12. *Overskriften* Volvndr qvaþ *her og foran V.* 14. 22. 33 *mangler i* R. — 3. byr síma *forklares som kenning for „Mand"; men man skulde da vente* bꜹr seima.

13, 1. kallaþi *med liden* k, *dog derforan Punctum i* R. *K. begynder ikke her et nyt Vers.* — 2. níara *eller* niára? R. — 5. vára *er her vistnok tilligemed* ꜹra *Rimord, og derfor burde vel Formen* óra *indsættes.* — 6. vlfdólo*m* R.

14. *Jeg formoder, at L. 1—4 endnu indeholde Niduds Ord og at de burde forenes med det foregaaende Vers; Sammenhængen vilde da, som det synes, være følgende: „Guld var ikke der (i Ulvdale) paa Granes Vei; det Guld, som du har, kan du ikke have faat der; det er vort Guld; men hvordan er du kommen i Be-*

a Grana leiðo,
fiarri hvgða ec vart land
fiollom Rínar;
man ec at ver męiri
mǫti attom,
er ver heil hiv
heima vorom.

15. Hlaðgvðr oc Hervor
borin var Hlǫðvé,
kvnn var Avlrvn
Kiars dottir.“

16. [Vti stendr kvnnig
kván Niþadar
oc] hon inn vm gecc
ennlangan sal,
stoð a gólfi,
stilti roddo:
„Era sa nv hyrr,
er or holti ferr.“

Niþvðr konvngr gaf dottvr sinni Bǫðvildi gvllring þann er hann toc af bastino at Volvndar; enn hann sialfr bar sverþit, er Volvndr atti; enn drotning qvaþ:

17. „Amon ero ǫgo
ormi þeim enom frána,
tenn hanom teygiaz,
er hanom er tęþ sverþ
oc hann Bǫdvildar
bǫ́g vm þeccir;
sníþit er hann
sina magni
oc setiþ hann siþan
i Sęvarstavd!“

---

siddelse af dette, da vort Land ligger fjærnt fra Rinens Fjælde?“ — 2. Grani *har kort Vokal og kommer af* grön; *ikke af* gránn. *Jfr. min Bemærkning i Danm. gl. Folkev. udg. af Svend Grundtvig, II, S. 634.* — 5. *Hvis det er rigtigt, som jeg ovenfor har formodet, at L. 1—4 endnu indeholde Niduds Ord og at de burde forenes med V. 13, saa burde L. 5—8 forbindes til ét Vers med V. 15.*

15, 1. hervór **R**.

16, 1-2 *mangle i* **R** *og alle Udgg.* **R** *har:* ... ǫlrvn kiars d⁰ hon inn vm gecc ...., *uden at betegne, at der foran* hon *mangler noget. Heller ikke Udgg. antage her nogen Lacune, men gjøre V. 15 og 16 til ét Vers. K. og M. betegne hele dette som Volunds Ord, og M. sætter Komma foran* hon. *Gr., Simrock og Möb. mene, at dette Vers skulde følge umiddelbart efter V. 3. Jeg tror, at Volunds Ord ende med V. 15, og forstaar* hon *om den onde Dronning, som fra Kongsgaarden sér Nidud og hans Mænd komme udaf Skoven med den bundne Volund. Jeg har da tilføiet L. 1. 2 efter V. 30, L. 1. 2. — Man kunde tænke paa, at der ved* hon *mentes Volunds Elskede Hervor, som da maatte være kommen tilbage til Volunds Hus straks efterat denne bunden var ført bort af Niduds Mænd. Men hermed lade Ordene* or holti ferr *sig neppe forene; ogsaa taler herimod den prosaiske Indlednings Udsagn* þęr qvomo eigi aptr; *endelig vilde det, synes mig, være et temmelig ørkesløst Sagnmotiv, at Hervor her førtes frem for at tale disse faa Ord og saa atter forsvinde.* — 7. 8. *Rask, K. og M. indeslutte ikke disse Linjer i Anførselstegn, men sætte Komma efter* roddo.

4. vólvndr **R**.

17. **R** *har de 6 første Linjer i følgende Orden:* Tenn hanom teygiaz er hanom er tęþ sverþ *oc* hann bǫdvildar bǫ́g vm þeccir. ȧmon ero ǫgo ormi þeim enom frána. *Ligesaa Udgg. — Ved de to Prikker over* ȧmon (*hvilket Ord, ligesom ogsaa* Tenn, *begynder en Linje i* **R**) *har Skriveren mulig tilsigtet den samme Omstilling, som jeg har foretaget. Først ved denne vinde vi den rette Opfatning af* tenn hanom teygiaz; hanom *henviser nu til* ormi, *og Billedet fortsættes: Ormen rækker sine Gifttænder ud for at bide.* — 8. sína **R**. — 9. setiþ, *saa ændret;* settiþ **R**. — 10. sęvar stavd, *saa* **R**. *Først er skrevet* stad, *men derpaa er der, saavidt jeg kan sé, med samme Haand over* a *skrevet en* v *og nede mellem* a *og* d *sat en Streg for at vise, at* v *skal indføies der.*

Sva *var* gort, at scornar *váro* sinar i kne*ss*fot*om*, *oc* settr i holm einn, er þar *var* fyr *lan*de, er het Sęvarstaþr. Þar smiþaði h*ann* k*onvng*i allzkyns gorsimar. Engi *maþr* þorþi at fara *til* hans ne*ma* k*onvng*r einn. Vɐlvndr q*vaþ*:

18. „Scinn Nidaþi
sv*er*þ a linda,
þ*at* er ec hvesta
s*em* ec hagazt kv*nna*,
oc ec herþac
s*em* mer hǫgst þotti;
sa er mer frann mekir
ę fia*rr*i borinn,
sécca ec þann Volvndi
til smiþio bori*nn*.

19. Nv berr Bɐðvildr
br*v*þar mi*nn*ar
— bíþca ec þess bót —
bɐga rávþa.“

20. Sat h*ann*, ne h*ann* svaf, avalt
oc h*ann* sló ha*m*ri,
vel gorði h*ann* heldr
hvat*t* Níþaþi.
Drifo vngir tvęir
a dyr siá
syn*ir* Niþaþar
i Sęvarstɐþ.

21. Komo þ*eir* *til* kisto,
krɐfðo lvcla,
opin *var* illvþ,
er þ*eir* í sa;
fiolþ *var* þar menia,
er þei*m* mɐgo*m* syndiz
at vęri gvll rɐ́t
oc gorsimar.

Volvndr q*v*aþ:

22. „Ko*m*iþ ein*ir* tveir,
komit *an*nars dags!
ycr lęt ec þ*át* gvll
vm gef*it* ver*þ*a;
segita meyio*m*
ne salþioþo*m*,

---

2. kneS fot*om* **R.** knésfótr = knésbót *forekommer ogsaa i r af SnE. (I, 184), Flat. II, 214. 222 (hvor Accus.* knesfotinn), *samt i et sent Papirhskr. i Ísl. ss. II, 409 (Var. 15).* — 6. þórþi. — 7. *Jeg tror, at Ordene* Vɐlvndr qvaþ *samt V. 18 og 19 skulde have sin rette Plads umiddelbart efter:* enn hann sialfr bar sverþit, er Volvndr atti *og foran:* Enn drotning qvaþ: Amon ero ɐgo, *o. s. v. — Umiddelbart efter* Engi maþr þorþi at fara til hans nema konungr einn *skulde da følge V. 20:* Sat hann, ne hann svaf, avalt *o. s. v.*

18, 1. 2. *Teksten kan her neppe være rigtig, ti* Scinn *kan ikke vel danne Rim med* sverþ. Leicr *har i Bogstavtrækkene ingen Lighed med* Scin, *men vilde her give os den manglende Rimstav* (⁀ linda) *og staa med god Mening. Jfr. Fms. VI, 363:* sék á síðu leika sverð rughleifa skerði. — 6. sem mer **R**, *ikke* sem er. — 7. frann *saa ændret;* frā **R**, *hvilket baade kan læses* fran *og* fram. — 8. ę *skrevet* .e. *i* **R**; *jvfr. Anm. til Vafþr.* 36, 3.

19, 1. nv *med liden* n, *dog derforan Punctum i* **R**. — 4. *Simrock mener, at Flertalsformen* bɐga *er forvansket, da det kun var den ene Ring, som Nidud tog af Bastet hos Volund, hvilken han gav sin Datter (se V. 17 og det foranstaaende pros. Stykke; V. 26). Men Flertalsformen kan alligevel staa her med rette: det generelle sættes for det specielle; jvfr. Sig. III, V. 14:* qvanir.

20. *Rask og M. forene L. 1—4 med frgd. Vers.* — 1. *M. og fl. sætte ikke Komma foran* ne *og* avalt, *men efter* avalt. — 4. níþáþi **R**. — 5. Drifo *med stor* D *og derforan Punctum i* **R**. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* er þeir í sa. — 6. adýr siá **R**, *ikke* at siá.

21, 1. komo *med liden* k, *dog derforan Punctum i* **R**. — 3. ópin **R**. — 5. fiolþ *med liden* f, *dog derforan Punctum i* **R**. — *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* vm gefit verþa.

22, 1. komiþ *med liden* k, *dog derforan Punctum i* **R**. — 3. lęt ec þ*at* **R**, *ikke* læt þatt. — 5. Segit á **R** *med stor* S *og derforan Punctum i* **R**. *Rask og*

m*anne* ǫngom,
at iþ mic fynðit!“
23. Sne*mm*a kallaði
se*gg*r *ann*an,
broþ*ir* a broþ*vr*:
„Gongo*m* bǫg sia!“
Komo t*il* kisto,
crǫfðo lvcla,
opin v*ar* illvþ,
e*r* þ*eir* i lito.
24. Sneiþ af hǫfv*þ*
hvna þ*eir*ra
oc vnd*ir* fen fiotvrs
fǫtr v*m* lagþi;
en*n* þęr scálar,
er vnd scǫro*m* vóro,
sveip h*ann* vtan silf*ri*,
seldi Niþaþi.
25. E*nn* or ǫgo*m*
iarcnasteina
sendi h*ann* kv*nn*ig*ri*
kono Niþadar;
enn or tǫ*nn*o*m*
tve*gg*ia þ*eir*ra
slo h*ann* b*rio*stk*ri*nglor,
sendi Bǫdvildi.

26. Þa na*m* Bǫdvildr
bǫgi at hrosa,
. . . . .
. . . . .
[bar hann Volvndi,]
e*r* b*ro*tiþ hafdi:
„Þoriga ec at segia
ne*m*a þer eino*m*.“
Volv*n*dr q*vaþ*:
27. „Ec bǫti *sva*
brest a gvlli,
at feþ*r* þino*m*
fegri þicc*ir*
oc mǫþ*r* þi*nn*i
miclo bet*ri*
oc sialfri þ*er*
at sama hófi.“
28. Bar h*ann* h*ana* bióri,
þ*vi*at h*ann* betr kv*nn*i,
sva at ho*n* i se*ss*i
v*m* sofnaði:
„Nv hefi ec hefnt
harma mi*nn*a
allra nema ei*nn*a
iviþgiarnra.“

M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med bǫg sia.

23, 1. snemma *med liden* s, *dog derforan Punctum i* R. — kallaði, *saa ændret;* kallað R. — 5. Komo *med stor* K *og derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* fǫtr vm lagþi.

24, 1. sneiþ *med liden* s, *dog derforan Punctum i* R. — 4. lagþi, *saa ændret;* logþi R. — 5. enn *med liden* e, *dog derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med* kono Niþadar. — 8. seldi R; *Gr. ændrer dette til* sendi, *men jvfr. Anm. til* 35, 5.

25, 1. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R. — 4. kono, *saa* R. *Oprindelig har vistnok her, ligesom i* 30, 2. 35, 8, *været brugt Formen* kván, *som Rask indsætter.* — 5. enn *med liden* e, *dog derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de forene med det flgd.*

26, 2-6. R *har:* ... bǫgi at hrosa . er brotiþ hafdi, *og betegner ikke, at noget mangler.* bar hann Volvndi *er indsat efter Papirafskrr. og Udgg.; desuden har jeg med Gr. antaget, at to Linjer foran denne ere faldne ud i* R, *ti ellers bliver Overgangen fra L. 1—2 for brat.*

27. *Overskriften* Volvndr q*vaþ er i* R *skrevet inde i Linjen.*

28, 2. þā R. — 8. iviþ giarnra, *saa* R, *som det synes;* rn *ere sammenslyngede til et Tegn; der kan neppe læses* giarira; *slet ikke* grannra. „*Versemaalet fordrer bestemt* ivið-gjarn *i ét Ord, da det tilligemed* a *og* ei *udgjør de tre allitererende Ord, og Tonen altsaa maa ligge paa* i, *følgelig ikke* i við. *I Oldsaxisk betyder* inwiddi (*angls.* invit)

29. „Vel ec!“ q*va*þ Volv*n*dr,
„*ver*þa ec a fitio*m*,
þei*m* e*r* mic Niþaþar
namo reccar.“
Hlęiandi Vavlvndr
hófz at lopti,
g*ra*tandi Bavþvildr
gecc or eyio,
tregði favr friþils
oc favþ*vr* reiþi.
30. Vti stendr kv*nn*ig
kván Niþadar
oc ho*n* i*nn* vm gecc
endlangan sal
— e*nn* h*ann* a salgarð
settiz at hvilaz —:
„Vakir þv, Niþvdr
Niara d*rottinn*?“
Niþvdr qvaþ:
31. „Vaci ec avalt
vilialávss,
sofna ec mi*nn*zt
sizt mina sono davþa;
kell mic i havf*vþ*,
kavld ero m*er* raþ þin,
vilno*m*c ec þ*ess* nv,
at ec viþ Volv*n*d dǫ*ma*.
32. Seg þv m*er* þ*at*, Volvndr,
visi alfa!
af heilo*m* h*va*t varð
hvno*m* mino*m*?“
Volvndr qvaþ:
33. „Eiþa sc*a*ltv m*er* aþr
a*ll*a vi*nn*a
at scips borþi
oc at scialdar ravnd,
at mars bǫgi
oc at mękis e*gg*:
at þv q*ve*liat
qvan Volvndar,
ne brvþi mi*nn*i
at bana v*er*þir;
þot*t* v*er* kván ęigim
þa er þ*er* kv*nn*iþ
eþa ióþ eigi*m*
i*nn*an hallar.
34. Gac þv t*il* smiþio
þ*eir*rar e*r* þv gord*ir*,

Ondskab, inwiddies gern *ondskabsfuld, hvilken Betydning uden Tvivl* íviðgjarn *maa have“ M. Samme Forklaring har alt Gr. givet.*

29, 1. Vel = *oldsaks.* wola, wela, *euge* (*Grimm Deutsche Gr. IV, 763*). — *Det vækker Betænkelighed, at* qvaþ Volvndr *her maa regnes med til Verset.* — 6. lópti.

30, 7. Vakir *med stor* V *og derforan Punctum i* R. *Overensstemmende hermed begynde K. og Gr. med* Vakir *et nyt Vers, som de lade ende med* sono davþa.

31. *Overskriften* Niþvdr qvaþ *mangler i* R *her og ved V.* 37. 39. — 1-4. *Disse Linjers Tekst er her given efter R. Keyser.* R *her:* váci ec avalt vilia ec lávs . sofna. ec minzt sizt mina sono davþa. *Udgg. læse:*

Vaci ec avalt,
vilialávss ec sofna,
ec minnizc sizt
(*M.* ok minst sis)
mina sono davþa.

— 2. *At beholde Hskr.'tets Læsemaade og forstaa* lávs *som 1 Ps. Sg. Impf. af et Vb.* ljósa = *oldeng.* leósan *vilde være langt dristigere end at ændre.* — 4. sizt = sis, *der her er brugt som Præposition med Accus.; jvfr. Fms. IX, 406, Anm. 5:* sizt laugardaginn. — 5. Kell *med stor* K *og derforan Punctum i* R. *K. og Gr. begynde her et nyt Vers, som K. forener med det flgd.*

32, 1. vólvndr R. — 4. hvnom, *saa ændret med Udgg.;* sonom R. *Jfr.* 34, 6.

33, 7. at *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R. *Rask og Pfeiffer begynde her et nyt Vers.* — 11. ęigim, *saa ændret;* ęgim R *med Accent over* ę, *og desuden er der oventil ved denne Bogstav en Hage eller Skraastreg, som maaske skal betegne* i. — 11-12. kván *og* kvnniþ *ere snarere Rimord, end* ęigim *og* er, *den ældre Form for* þer. — 13. eþa, *saa ændret;* eþ R.

þar fiþ*r* þv belgi
bloði stocna;
sneiþ ec af hǫfvþ
hv́na þi*nn*a
oc vnd*ir* fen fiot*vr*s
fǫtr v*m* lagðac.

35. E*nn* þęr scalar
e*r* vnd scǫro*m* v*áro*
sveip ec vtan silf*ri*,
selda ec Niþadi;
e*nn* or ǫgo*m*
iarcnasteina
senda ec kv*nn*ig*ri*
kván Niþaðar.

36. Enn or to*nno*m
tve*gg*ia þe*irr*a
slo ec b*ri*ostk*ri*nglor,
senda ec Bǫdvi*l*ldi;
nv gengr Bǫdvildr
barni ǫ́kin
einga dott*ir*
yccor be*gg*ia."

Niþvdr qvaþ:

37. „Mæltira þv þ*at* mál
e*r* mic mei*rr* tregi,
nę ec þic vilia, Volv*n*dr!
ve*rr* v*m* níta;
erat *sva* ma*þr* hár
at þic af hesti taci,
ne *sva* ǫflvgr
at þic neþa*n* scióti,
þar er þv scollir
við scy vppi."

38. Hlęiandi Volvndr
hofz at lopti,
e*nn* ocatr Niþvdr
sat þa epter.

Niþvdr qvaþ:

39. „Vp ristv, Þaccráþ*r*,
þręll mi*nn* i*nn* bezti!
biþ þv Bǫdvildi
meyna bráhvíto
ganga fagrvariþ
við fǫdur rǫþa.

40. Er þ*at* sat*t*, Bǫðvildr!
er sǫgdo me*r*:
satvþ iþ Volvndr
saman i holmi?"

Bǫdvildr qvaþ:

41. „Sat*t* er þ*at*, Niþaþ*r*!
e*r* sagdi þe*r*:
sáto viþ Vǫlv*ndr*
saman i holmí
eina ǫgurstvnd,
ęva scyldi;
ec vętr h*anom*
vinna kvnnac,
ec vętr h*anom*
vi*nn*a máttac."

34, 7. fén R.

35, 4. selda ec, *saa ændret med K. efter* 24, 8; senda ec R, *ikke* sendac. *Da* „engi maþr þorþi at fara til hans nema konvngr einn", *saa passer ikke* senda *her*.

36, 7. einga, *saa* R, *ikke* enga.

37, 4. níta, *saa* R *og K.* víta *Rask Gr. M. Denne Ændring har jeg ikke optaget, da man ogsaa kan tænke paa oht.* neizzan, kaneizzan (*skade, krænke*), *oldeng.* nætan (*trykke*), *jvfr. got.* ga-naitjan ἀτιμᾶν; *det er muligt, at* níta *enten bør ændres til* neita *eller bør forstaas som det stærke Stammeverbum til de nævnte Verba.* — 8. neþan, *saa* R. „*Kanske rettere* ofan" *Rask; men denne Ændring er unødvendig, ti* ne *og* neþan *kunne være Rimord.*

39, 1. þaocráþr *skrevet* þacráþr *i* R. *Navnet er det samme som oht.* Dancharât, *ital.* Tancredo.

40, 3. vólvndr R.

41. *Overskriften* Bǫdvildr qvaþ *mangler i* R. — 1. Niþaþr, *saa* R *her*. — 7. Ec *med stor* E *og derforan Punctum i* R. — 8. vinna *er glemt i* R. — kvnnac, *saa ændret*; kvnac R.

HELGAKVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Fra Hiorvarþi oc Sigrlinn.

Hiorvarþr het konvngr, hann atti fiórar konor: ein het Alfhildr, son þeirra het Heðinn; onnor het Sęreiþr, þeirra son het Hvmlvngr; in þriþia het Sinrióþ, þeirra son het Hymlingr. Hiorvarþr konvngr hafði þess heit strengt at eiga þa kono er hann vissi vęnsta. Hann spvrþi, at Svafnir konvngr atti dottvr allra fegrsta, sv het Sigrlinn. Iþmvndr het iarl hans; Atli var hans son, er for at biþia Sigrlinnar til handa konvngi. Hann dvalþiz vetrlangt meþ Svafni konvngi. Fránmarr het þar iarl, fostri Sigrlinnar; dottir hans het Alof. Iarlinn ręþ, at meyiar var syniat, oc fór Atli heim. Atli iarls son stoþ einn dag viþ lvnd noccorn, enn fvgl sat i limonom vppi yfir hanom oc hafdi heyrt til, at hans menn kavlloþo vęnstar konor þęr er Hiorvarþr konvngr atti. Fvglinn qvacaþi, enn Atli lyddi, hvat hann sagdi; hann qvaþ:

1. „Sáttv Sigrlinn
Svafnis dottvr,
meyna fegrsto
i Mvnarheimi?
þo ero hagligar
Hiorvarþz konor,
gvmnom þiccia
at Glasisslvndi.“

Atli qvaþ:

2. „Mvndo viþ Atla
Iþmvndar son,
fvgl froþhvgaþr!
fleira męla?“

Dette Digt findes kun i R. — Titelen Helgakviða Hjörvarðssonar, som jeg har antaget efter M., findes ikke i R. Overskriften fra Hiorvarþi oc Sigrlinn, der i R er skreven med rødt Blæk, har jeg henført til det første Afsnit alene. — Hos Gr. og Ettm. har Digtet Titelen Frá Helga ok Svávu. Titlerne Helga kviða Haddingjaskaða (saaledes K.) og Helga kviða Hatingaskaða (saaledes Rask), som ere optagne efter Papirsafskrr., ere urigtige.

2. ein, saa ændret; eiɴ R. — 6. hӯlingr R, d. e. Hymlingr; ikke Hylmingr. — 9. Over ę i vęnsta staar Streg i R. — Den prosaiske Fremstilling i R er, som man vil sé, i det følgende temmelig ubehjælpelig og Begivenhederne tildels meddelte i bagvendt Orden. Herpaa lod sig let raade Bod ved nogle Forandringer, men at foretage saadanne, vilde ikke stemme overens med nærværende Udgaves Formaal. Ettm.'s Redaction er tildels uheldig. — 10. Efter dottvr er i R først skrevet vęn, men dette er siden af Skriveren underprikket som urigtigt. — 17. alóf R. 19. Atli heim, saa ændret; iarlinn heim R.

1. I Margen udfor V. 1; V. 2, L. 5; V. 4 er i R skrevet f. q. — 4. Mvnarheimi har jeg med Gr. Simrock og Ettm. skrevet som Navn; mvnarh. Rask K. M. Saaledes ogsaa i V. 42. — 5. Ettm. stryger ero. Ogsaa jeg formoder, at der her er en Feil i R.

2. R har i Margen udfor dette Vers og V. 3 a. q. —

Fvglinn qvaþ:
„Mvn ec, ef mic bvdlvngr
blóta vildi
oc kys ec þaz ec vil
or konvngs garþi.“

Atli qvaþ:
3. „Kiosattv Hiorvarþ
ne hans sono,
ne inar fægro
fylcis brvþir,
eigi brvþir þęr
er bvþlvngr a;
cæpom vel saman!
þat er vina kynni.“

Fvglinn qvaþ:
4. „Hof mvn ec kiosa,
hærga marga,
gvllhyrndar kýr
fra grams bvi,
ef hanom Sigrlinn
sefr a armi
oc onæþig
iofri fylgir.“

Þetta var, aþr Atli fǫri; en er hann com heim oc konvngr spvrþi hann tiþinda, qvaþ hann:

5. „Hæfom erfiþi
oc ecci orindi,
mara þrát óra
a meginfialli,
vrþom siþan
sęmorn vaþa;
þa var oss syniat
Svafnis dottvr,
hringom gęddrar,
er ver hafa vildom.“

Konvngr baþ, at þeir scyldo fara annat sinn; fór hann sialfr. Enn er þeir komo vp a fiall oc sa á Svavaland, [sa þeir] lanzbrvna oc ioreyki stora. Reiþ konvngr af fiallino fram i landit oc toc natból viþ a eina. Atli helt vorþ oc for yfir ana; hann fann eit hvs. Fvgl micill sat a hvsino oc gętti oc var sofnaþr. Atli scát spioti fvglinn til bana; enn i hvsino fann hann Sigrlinn konvngs dottvr oc Alofo iarls dottvr oc hafði þęr baþar brát meþ ser. Fránmarr iarl hafði hamaz i arnar lici oc varit þęr fyr hernom meþ fiolkyngi. Hroþmarr het konvngr, biþill Sigrlinnar; hann drap Svava konvng oc hafþi ręnt oc brent landit. Hiorvarþr konvngr fecc Sigrlinnar, en Atli Álofar.

Hiorvarþr oc Sigrlinn atto son micinn oc vęnan; hann var þægvll, ecki nafn festiz viþ hann. Hann sat a hægi, hann sa riþa

5. Mvn *med stor* M *og derforan Punctum i* R.

3, 1. hiorvaþ R. — 2. hans *er Rimord.* — 7. samaɴ R *med sammenslynget Tegn for* aɴ.

4, 1. *I* R *kan læses* Hof *eller* Haf. — 6. sefr R, *ikke* hefr.

1. *Over* ǫ i fǫri *staar Streg i* R. — 3. qvaþ hann, *saa ændret;* hann q. R (*Punctum foran* h).

5, 1. erfiþi, *saa ændret;* erfi R. — 6. sę morn R *i to Ord. Rask K. og M. skrive* Sęmorn *som Egennavn.* — váþa R. — 7. þa R, *ikke* þar.

4. svava land . lanz brvna R. sa þeir *mangler ogsaa i alle Udgg.* — 5. R *har efter* stora *Punctum og* Reiþ *med stor* R. *Udgg. sætte derimod efter* stora *Komma.* — 9. hvs R. — 11. spioti fvglinn R, *ikke* fvglin spioti. — 15. hafði, *saa ændret;* hafi R. — 19. Svava konvng, *d. e. Svavernes Konge;* Svafni k. *Ettm. og Pfeiffer.* — 20. brént R. — 23. Hiorvarþr. *I* R *skrives dette Ord med meget stor* H *og dermed begynder en ny Linje, hvorved betegnes, at her kommer et nyt Afsnit.* — 24. *Over* ę *i* vęnan *staar Streg i* R.

valkyrior *nív*, *oc var* ein gꜹfvgligvst; hon q*vaþ*:

6. „Siþ m*v*ndv, Helgi!
h*r*ingo*m* raþa,
ricr rógapaldr!
ne Rꜹþvlsvollo*m*,
— ꜹrn gól arla —
ef þv ę þegi*r*,
þottv harþan hvg,
hilmi*r*! gialdir.“

Helgi qvaþ:

7. „Hvat letr þv fylgia
Helga nafni,
brvþ*r* biartlitvþ!
allz þv bioþa rę*þr*?
Hy*gg* þv f*yr* ꜹllo*m*
atqv*ę*þo*m* vel!
þi*gg* ec e*igi* þ*at*,
ne*ma* ec þic hafa.“

Valkyria qvaþ:

8. „Sv*er*þ veit ec li*gg*ia
i Sigarsholmi
fiorv*m* fǫra
e*n* fimm togo;
eit *er* þei*r*ra
ꜹllo*m* bet*ra*
vignesta bꜹl
oc variþ gvlli.

9. H*r*ingr *er* i hialti,
hvgr *er* i miþio,
ogn *er* i oddi
þei*m* er eiga getr;
li*gg*r m*eþ* e*gg*io
ormr dreyrfaðr,
e*nn* a valbꜹsto
verpr naþ*r* hala.“

Eylimi h*et* k*onvngr*, d*ottir* h*ans* var Svava, ho*n* v*ar* valkyria *oc* reiþ lopt *oc* log; ho*n* gaf Helga nafn þ*etta oc* hlifþi h*anom* opt siþ*an* i *or*rost*om*. — Helgi q*vaþ*:

10. „Ertattv, Hiorvarþ*r*!
heilraþ*r* k*onvngr*,
folcs oddviti!
þottv frǫgr sér;
leztv eld eta
iof*ra* bygþi*r*,
e*nn* þ*eir* angr viþ þic
ecci gorþo.

11. E*nn* Hroþma*rr* s*cal*
h*r*ingo*m* raþa
þei*m* *er* atto
ori*r* niþiar;
sa sez fylk*ir*
fǫst at lifi,
hygz aldꜹþra
arfi at raþa.“

Hiorvarþ*r* sv*arar*, at h*ann* m*v*ndi fa liþ Helga, ef h*ann* vill hefna moþvrfꜹþ*vr* sins. — Þá sotti Helgi sv*er*þit, *er* Svava uisaþi h*anom til*; þa for hann *oc* Atli *oc* feldo Hroþmar *oc* v*nno* morg þrecvirki. H*ann* d*r*ap Hata iotvn, *er* h*ann* sat a b*er*gi noccoro. Hælgi *oc* Atli lágo scipo*m* i Hatafirþi; Atli helt vorð i*nn* fyr*ra* lvt nęt*rinn*ar. H*r*imgerþ*r* Hata d*ottir* q*vaþ*:

12. „Hv*er*ir 'ro hꜹldar
i Hatafirþi?
scioldo*m* *er* tialdat a scipo*m*;

— 1. *Over* e *i* ein *synes at være en horizontal Streg i* R.

7. *I Margen udfor dette Vers staar i* R q., *derforan er* h. (Helgi) *bortskaaret.*

8. *Overskriften* Valkyria qvaþ *mangler i* R. — 4. fimm togo, *saa ændret;* fimtogo R *som ét Ord.*

3. lóg R.

1. svarar *skrevet* sv *med en Krøl oppe ved* v *i* R, *hvilket ogsaa kunde læses* svaraði. — 5. for hann, *saa ændret;* for hon R.

12-30 *danne egentlig et eget Digt for sig.*

12, 3. *Efter* scipom *har* R yðrom, *hvilket her er strøget efter Forslag af Rask og Ettm. De øvrige Udgg. beholde det og skrive L. 3 som to Linjer. Alde-*

frǫcnliga latiþ,
fát hygg ec yþr siazc;
kennit mér nafn konvngs!“
Atli qvaþ:
13. „Helgi hann heitir,
enn þv hvergi mát
vinna grand grami;
iarnborgir 'ro
vm ꜹþlings flota,
knegoþ oss falor fara.“
Hrimgerþr qvaþ:
14. „Hve þic heitir,
halr inn ámatki?
hve þic calla konir?
fylcir þer trvir,
er þik i fꜹgrom lętr
beiz stafni bva.“
Atli qvaþ:
15. „Atli ec heiti,
atall scal ec þer vera,
mioc em ec gifrom gramastr;
vrgan stafn
ec hefi opt bvit
oc qvalþar qveldriþor.
16. Hve þv heitir,
hala nagraþvg?
nefndv þinn, fála! fꜹþvr;
níu rꜹstom
er þv scyldir neþarr vera,
oc vaxi þer a badmi barr!“
Hrimgerþr qvaþ:
17. „Hrimgerþr ec heiti,
Hati het minn faþir,
þann vissa ec amatcastan iotvn;
margar brvþir
hann let fra bvi tecnar,
vnz hann Helgi hió.“
Atli qvaþ:
18. Þv vart, hala!
fyr hildings scipom
oc lát i fiarþar mynni fyr;
rǫsiss recca
er þv vildir Rán gefa,
ef þer kǫmiþ i þverst þvari.“
Hrimgerþr qvaþ:
19. „Duliþr ertv nv, Atli!
drꜹms qveþ ec þer vera,
síga lętr þú brýnn fyr brár;
moþir mín la
fyr mildings scipom,
ec drecþa Hlꜹþvarz sonom i hafi.
20. Gneggia myndir þv, Atli!
ef þv geldr ne vęrir,
brettir sinn Hrimgerþr hala;
aptarla hiarta
hygg ec at þitt, Atli! se,
þott þv hafir hreina rꜹdd.“

---

les nødvendig er denne Ændring dog neppe; jvfr. Anm. til Háv. V. 61. 124; Grímn. V. 2.

13. *Overskriften* Atli qvaþ *staar i* R *inde i Linjen.* — 5. *Efter* ꜹþlings *er i* R *først skrevet* scip, *men derpaa er dette underprikket og udraderet som urigtigt.*

14. Hrimgerþr qvaþ *mangler foran dette Vers i* R, *som derimod efter* heitir *har* q. Hrimgerþr. — 1. þic heitir R *og Udgg.; dette lader sig forsvare som „kalder du dig“, men jeg formoder dog, at* þic *urigtig er kommet ind fra L. 3 og at det skulde hede* þv heitir, *jvfr.* 15, 1. 16, 1.

Ved V. 15-30 *incl. mangler Overskrift i* R.

15, 3. emec R.

17, 4. 5. m. brvþir hann let | fra b. t. *Rask K. M.*

18, 6. þverst R *og M.;* þverz *Rask K.;* þvers *Eg.*

19, 6. Hlꜹþvarz, *saa* R.

20, 1. myndir R, *ikke* mundir. — 6. hreina R. *I denne Linje kan* hafir *neppe være Rimord, men Stavrimet maa hvile paa* hreina *og* rꜹdd; *det første Ord maa da læses* reina. *Men det er meget sjældent i disse Digte, at et Ord med* hr *i Fremlyden mister* h, *jvfr. Háv.* 151, 3. *Derfor er der maaske her en Feil; jeg formoder* ramma, *jvfr.* remi 21, 1. — rꜹdd *skrevet* rád *i* R.

Atli qvaþ:
21. „Remi mvn þer ec þiccia,
ef þv reyna knatt
oc stiga ec a land af legi;
ꝍll mvntv lemiaz,
ef mer er alhvgat,
oc sveigia þinn, Hrimgerþr! hala.“
Hrimgerþr qvaþ:
22. „Atli! gac þv a land,
ef afli treystiz,
oc hittomc i vic Varins;
rifia retti
er þv mvnt, reccr! fá,
ef þv mer i krymmor kǫmr.“
Atli qvaþ:
23. „Mvnca ec ganga,
aþr gvmnar vacna
oc halda of visa vorþ;
era mer orvęnt,
nęr oro kǫmr
scass vp vndir scipi.“
Hrimgerþr qvaþ:
24. „Vaci þv, Helgi!
oc bǫt viþ Hrimgerþi,
er þv lezt hꝍggvinn Hata;
eina nót
kna hon hia iofri sofa,
þa hefir hon bꝍlva bǫtr.“
Helgi qvaþ:
25. „Loþinn heitir er þic scal eiga,
leiþ ertv mannkyni,
sa byr i Þolleyio þvrs,
hvndvíss iotvnn,
hrꝍnbva verstr,
sa er þer macligr maþr.“
Hrimgerþr qvaþ:
25. „Hína vildo heldr, Helgi!
er reþ hafnir scoda
fyrri nott meþ firom;
margvllin męr
mer þotti afli bera;
her ste hon land af legi
oc fésti sva yþarn flota;
hon ein þvi vęldr,
er ec eigi mac
bvþlvngs monnom bana.“
Helgi qvaþ:
27. „Heyrþv nv, Hrimgerþr!
ef ec bǫti harma þer,
segþv gǫrr grąmi:
var sv eín vętr,
er barg ꝍþlings scipom,
ęþa foro þęr fleire saman?“
Hrimgerþr qvaþ:
28. „Þrennar nivndir meyia,
þo reiþ ein fyr
hvit vnd hialmi męr;
marir hristvz,
stoþ af mꝍnom þeirra
dꝍgg i divpa dali,

21, 1. Remi **R** *burde vel med Pfeiffer ændres til* Remri. — 2. knatt, *saa* **R**, *som det synes, og ikke* knat; *dog er Prikken over* t, *der betegner, at denne Bogstav skal fordobles, utydelig.* — 6. Hrimgerþr! hala, *saa ændret med Ettm. efter* 20, 3, *jvfr.* 16, 3; hala . hrimgerþr. **R**.

22, 6. krymmor **R**. *Ellers kjender jeg kun Formen* krumma.

23, 1. *Bogstaverne* ca *i* Mvnca *ere meget slidte eller raderede.* — 5. **R** *har* kǫmr, *men over Linjen mellem* m *og* r *er en Krøl, som almindelig betegner* ir *eller* er.

24. *Grimm o. fl. antage, at dette Vers indeholder Atles Ord.* — 2. bǫt *er, som det synes, i* **R** *skrevet* bot. — 4. 5. e. nót kna hon | hia *i. s. Udgg.* — 5. hón **R**.

25, 1. er, *saa ændret;* erc **R**. — *Gr., Ettm. og Pfeiffer mene, at denne Linje oprindelig har lydt:* Loþinn þic scal eiga; *dog jvfr. Skírn.* 35, 1. 2.

26, 4. margvllin **R**, *d. e.* marggullin. — 5. afli **R**. *Ettm. indsætter* magni, *hvorved Stavrimet vinder.* — 6. hon land **R**, *ikke* hon á land. — 8. Hon *med stor* H *og derforan Punctum i* **R**, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

27, 4. einvętr *Gr. Ettm. Pfeiffer.*

28, 1. nivndir, *saa* **R** *sikkert, ikke* mvndir. *Rimordene ere* þrennar *og* þo.

hagl i hava viþo;
þaðan kǫmr meþ ꝍldom ár,
alt *var* mer þat lęitt er ec lęitc."

Atli qvaþ:

29. „Avstr littv nv, Hrimgerþr!
ef þic lostna hefr
Hęlgi helstꝍfom;
a landi *oc* a legi
borgit er lofþvngs flota
oc siclingſ monnom iþ sama.

30. Dagr ęr nv, Hrimgerþr!
en þic dvalþa hefir
Atli *til* aldrlaga;
hafnarmarc þyccir
hlęgligt vera,
þars þv i steins líci stendr."

Helgi konvngr *var* allmicill hermaþr; hann com *til* Eylima konvngs *oc* baþ Svávo dottvr hans. Þꝍ Helgi *oc* Svava veittvz várar *oc* vnnoz fvrþo mikit. Svava *var* heima meþ feþr sinom, enn Helgi i hernaþi; *var* Svava valkyria en sem fyrr. Heþinn *var* heima meþ fꝍþvr sinom, Hiorvarþi konvngi, í Noregi. Heþinn for einn saman heim or scógi iólaaptan *oc* fann trollkono; sv reiþ vargi *oc* hafði orma at tꝍmom *oc* bꝍþ fylgd sina Heþni. Nei sagði hann. Hon sagði: „Þess scaltv gialda at bragarfvlli." Vm qveldit oro heitstrengingar; var framleiddr sonargꝍltr, logðo menn þar a hendr sinar *oc* strengdo menn þa heit at bragarfvlli. Heþinn strengði heít *til* Svavo Eylima dottvr, vnnvsto Helga broðvr sins, *oc* iþraþiz sva mioc, at hann gecc a brꝍt villistigo svþr a lond, *oc* fann Helga broþvr sinn. Helgi qvaþ:

31. „Komþv heill, Heþinn!
hvat kantv segia
nyra spialla
or Noregi?
hvi er þer, stillir!
steyct or landi
oc ert einn kominn
oss at finna?"

Heþinn qvaþ:

32. „Mic hefir myclo glǫpr
meiri sóttan,
ec hefi kęrna
ena konvngborno
brvþi þina
at bragarfvlli."

Helgi qvaþ:

33. „Sacaz eigi þv!
sꝍnn mvno verþa
ꝍlmal, Heþinn!
occor beggia.
Mer hefir stillir

---

7. hagl i *i* R *skrevet* hagli.

29. *Möb. tillægger Helge dette og flgd. Vers. Med Sikkerhed lader det sig neppe sige, om det er Helge eller Atle, som taler, eller om Helge taler i V. 29 og Atle i V. 30.* — 2. hefr, *saa* R. — 4. legi, *saa ændret med Ettm. efter Formodning af Gr.*; vatni R. land ok lögr *forbindes stadig i de gamle Kvad.* — 5. lofþvngs, *saa ændret med Ettm. efter Formodning af Gr.*; ꝍþlings R. *Jfr. Helg. Hund. I, 27, L. 7.*

5. várar R. *Se Anm. til Þrymskv. V. 30.* — 12. tróll | kono R. — 16. sagði *skrevet* s. *i* R. — 17. oro R, *ikke* ero. — 19. þár R. — 23. vnnvsto Helga broðvr R, *ikke* vnnvsto broþr.

31, 7. komi R (with S written above). — 8. ocr R.

32. *Overskrift mangler i* R. — 1. *Mangle kanske to Linjer foran L. 1?* — 3. kęrna *med en Krøl over* ę R.

33. *Overskrift mangler i* R. — 5. mer *med liden* m, *dog derforan Punctum i* R.

stefnt *til* eyrar,
þri*gg*ia natta
scylac þar ko*ma*;
if *er* m*er* a þ*vi*,
at ec aptr co*ma*,
þa ma at góðo
goraz slict, ef *scal*."

Heþinn qvaþ:

34. „Sagd*ir* þv, Helgi!
at Heþi*nn* v*ę*ri
góþs v*er*þ*r* fra þer
oc giafa sto*rra*;
þ*er er* sǫmra
sv*er*þ at rioþa,
e*nn* friþ gefa
fiando*m* þino*m*."

Þa q*vaþ* Hel*gi*:

35. „Reiþ a vargi,
er rekviþ v*ar*,
flioþ eit*t*, *er* Heþin
fylgio beiddi;
ho*n* vi*ss*i þ*at*,
at vegi*nn* m*vn*di
Sigrli*nn*ar sonr
a Sigarsvollv*m*."

Þ*at* q*vaþ* Helgi, þ*v*iat h*ann* gr*v*naþi v*m* feigþ sina *oc* þ*at* at fylgior h*ans* hofðo vitiaþ Heþins, þá er h*ann* sa konona riþa vargino*m*.

Alfr h*et* k*onvng*r, s*on* Hroþmars, *er* Helga hafði voll haslaþan a Sigarsvelli a þri*gg*ia natta fresti. Þar v*ar* o*rr*osta micil, *oc* fec*c* þar Helgi banasár.

36. Sendi Helgi
Sigar at riþa
ept*ir* Eylima
einga dott*vr*:
„Biþ bralliga
bvna verþa,
ef ho*n* vill fi*nn*a
fylci kvicvan!"

Sigarr qvaþ:

37. „Mic he*fir* Helgi
hingat sendan

Man burde kanske her begynde et nyt Vers. — 6. stefnt, *saa ændret efter Formodning af Rask;* steyct **R** *og Gr. K. M., hvilket vel urigtig er kommet ind fra* 31, 6.

34. *Overskrift mangler i* **R**.

35. **R** *har* þa q. hel*gi* . Reiþ avargi *o. s. v. indtil* asigars vollv*m incl. umiddelbart efter* natta fresti (*L. 9 i Prosastykket nedenfor*). *Saa og Rask Gr. M.* — *K. indsætter* þat qvaþ Helgi, þviat — varginom *umiddelbart efter V. 33 og* Alfr het — natta fresti *efter V. 35.* — *Ettm. indsætter V. 35 umiddelbart efter V. 41 og udelader Ordene* þa qvaþ Helgi *foran V. 35.* — *Rosselet* (*Ersch u. Gruber Encycl. II. Section, 31ster Theil, S. 256, Anm. 69*) *mener, at V. 35 burde indsættes der, hvor Troldkvinden beskrives* (*S. 176, L. 10—15 i Prosast.*). — 2. rek | viþ **R**. — 3. Heþin, *saa ændret efter Formodning af Rask;* h̄ **R**, *d. e.* hann, *og saaledes Gr. K. M.* — 6. vegī **R**. — 8. *Skriveren har i* **R** *først skrevet* velli, *men derpaa rettet dette til* vollv*m*.

8. sigars velli **R**. *Da Skriveren i* 35, 8 *har rettet* S. velli *til* S. vollvm, *saa kunde man være tilbøielig til ogsaa her at indsætte* Sigarsvollvm; *jvfr. Helg. Hund. I, V. 8, L. 4. Men vi bør vistnok ikke foretage nogen Forandring; ti i Völund. V.* 17 *og* 20 *kaldes det Sted* Sǫvarstavd, *som i Prosastykket efter V.* 17 *kaldes* Sǫvarstaþr.

36, 5. biþ, *saa ændret;* biþ' **R**, *d. e.* biþr. *Jfr. Helg. Hund. I, V. 22:* Biþit sciotliga . . . bvna verþa; *Oddr. V. 30:* baþ ec ambáttir bvnar verþa. *Udgg. beholde* biþr; *de fleste tage dette som 3 Ps. sg., og betegne da ikke L. 5—8 som Helges Ord; men Grimm forstaar* biþr *som 2 Ps. Sg.* — 6. bvna, *saa ændret;* bvn *med Krøl over* n **R**, *d. e.* bvnir *eller* bvner.

37. *Overskrift mangler her og ved alle følgende Vers i dette Digt i* **R**. —

viþ þic, Svava!
sialfa at męla;
þic q*va*þz hilm*ir*
hitta vilia,
a*þr* itrbori*nn*
ꜹndo tyndi."

Svava qvaþ:

38. „Hvat varþ Helga
Hiorvarþz syni?
m*er* *er* harðliga
harma leitat,
ef h*ann* sęr v*m* lek
eþ*a* sv*er*þ v*m* beit,
þei*m* *sca*l ec gvmna
grand v*m* vi*nn*a."

Sigarr qvaþ:

39. „Fell h*er* i morgon
at Frecasteini
buþlv*n*gr sa *er* var
baztr vnd solo;
Alfr mvn sig*ri*
ꜹllo*m* raþa,
þot*t* þ*e*tta si*nn*
þꜹrfgi vęri."

Helgi qvaþ:

40. „Hęil v*er*þv, Svava!
hvg *sca*ltv deila,
sia mv*n* i hei*m*i
hi*nn*ztr fv*n*dr v*er*a;
tiá bvþlv*n*gi
blǫþa vnd*ir*,
m*er* hef*ir* hio*rr* co*m*iþ
hiarta iþ nęsta.

41. Biþ ec þic, Svava!
— brvþ*r* gráttattv! —
ef þv vill mino
mali lyða,
at þv Heþni
hvilo gorv*ir*
oc iofv*r* vnga*n*
ásto*m* leiþ*ir*."

Svava qvaþ:

42. „Melt hafda ec þ*at*
i Mvnarhei*m*i,
þa *er* m*er* Helgi
h*r*inga valþi,
myndiga ec lostic
at liþi*nn* fylci
iofv*r* okv*nn*a*n*
armi v*er*ia."

Heþinn qvaþ:

43. „Kysto mic, Svava!
ke*m* ec *ei*gi a*þr*
Roghei*m*s a vit
ne Rꜹþvlsfialla,
a*þr* ec hefnt hefic
Hiorvarþz so*n*ar,
þ*ess* *er* bvðlv*n*gr var
beztr v*n*d solo."

Helgi *oc* Svava *er* sagt at vęri endrborin.

---

5. **R** *har ikke* q*va*þ, *men* q*va*þz; z *er skreven til over Linjen, og en Hage er sat efter* þ *for at betegne, at* z *skal indsættes der.*

38, 1. Hvat varþ, *saa ændret;* Hvarþ **R**. — 5. sęr **R** *og Udgg. Rask vilde heller* sár. *Jeg formoder* sax.

39, 1. her **R**. *Dette Ord vækker her nogen Betænkelighed; men det kan forsvares ved Sammenligning af Helg. Hund. I, V. 49, L. 1:* Snvaz her at sandi *og V. 50, L. 5:* liggia her i grindom; *vi tør derfor ikke stryge* her, *hvortil Helg. Hund. II, V. 26, L. 5 og V. 30, L. 5 kunde opfordre. Heller ikke tør dette* her *bevæge os til at tillægge Hedin V. 39.*

40, 1. verþv **R** *som ét Ord.* — 5. tiá **R**. *Se Anm. til Völuspá I, V. 57, L. 1, og Njáls s., S. 279:* tæði ben blœða.

41. *M. betegner dette Vers som Hedins Ord.* — 2. gráttattv, *saa* **R** *og M. Jfr.* blótt *af* blóta, greitt *af* greiða, *o. fl.* — grátattv *Rask og K.* — 4. malí **R**.

42, 5. lostic **R**, *d. e.* lostig. *Jfr.* tárokhlyra *Guðr. hv. V. 9.*

43. *Dette Vers indeholder efter Gr., Munch (Nordm. Gude- og Heltesagn), Ettm. Rosselet og Pfeiffer Helges Ord.* — 4. Rꜹþvlsfialla **R**; Rꜹþvlsvalla *Rask og K.* — 7. var *mangler i* **R**.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

hin fyrri.

1\. Ár var alda
þ*at* er arar gvllo,
hnigo heilog votn
af him*in*fioll*om*;
þa hafþi Helga
i*nn* hvgo*m* stora
Borghildr borit
i Bralv*n*di.

2\. Not*t* varþ i bǫ,
norn*ir* q*vo*mo,
þęr er ꜹþlingi
aldr v*m* scópo;
þa*nn* baþo fylci
frǫgstan v*er*þa
oc bvþlv*n*ga
beztan þiccia.

3\. Snero þer af afli
ꜹrlꜹgþátto,
þa e*r* borg*ir* brꜹt
i Brálv*n*di;
þęr v*m* greiddo
gvlli*n* simo
oc vnd manasal
miþian festo.

4\. Þęr ꜹstr *oc* vestr
enda fálo,
þar átti lofðv*n*gr
l*and* a milli;
brá nipt Nera
a norþ*r*vega
ei*nni* festi,
ey baþ ho*n* halda.

5\. Eit*t* v*ar* at angri
Ylfinga niþ
oc þ*eir*re meyio
e*r* mvnvþ fǫddi;
h*ra*fn q*va*þ at h*ra*fni
— sat a hám meíþi
andva*n*r áto —:
„Ec veit noccoþ.

Dette Digt findes alene i **R**. *Det har været benyttet af Forfatteren til Völsungasaga.*

Titelen Helgakviða Hundingsbana hin fyrri *har jeg optaget efter de fleste Udgg.* — **R** *har med rødt Blæk den nu meget afblegede og næsten ulæselige Overskrift:* her hefr vp q̄þi (*sic! rettere* qviþo) fra helga hvndings bana . þa h . . . . *Efter* h *følger endnu en eller flere Bogstaver, som ikke kunde læses; maaske har der været skrevet* þa h. I. *Overskriften i* **R** *er skreven med samme Haand som det øvrige; men med en meget senere Haand er der kludret over.* — *Urigtig angiver K.* Helga kviða Hundingsbana *som den gamle Overskrift i* **R**. — *I det prosaiske Stykke foran Helg. Hund. II, V. 19 citeres nærværende Digt som* Helgakviða *uden videre Tillæg, og Forfatteren af hint Stykke synes altsaa at have brugt dette Navn alene om vor Helg. Hund. hin fyrri.*

1, 2. þ*at* **R**, *ikke* þá. — 4. Himinf. *Gr. K.*

3, 6. gvlli*n* simo, *saa* **R** *og Möb. efter Unger, som henviser til Gulaþ. lög h. eldri* (*N. g. L. I, 101*)*:* Eyrir við líksíma hvert. gvllin-símo *Rask og K.;* gullinn síma *M.*

4, 5. néra **R**. nera *K. som Appellativ.*

5, 1. v*ar* at angri **R** *og Udgg. Eg.* (*lex. poët. 16 a*) *formoder* var-at angr. — 3. oc, *saa rettet;* er **R**. — 6. sát **R**. — 7. andva*n*r, *saa* **R**, *ikke* andvarr. — 8. nóccoþ **R**.

6. Stendr i brynio
bv*rr* Sigm*v*ndar
dǫgrs eins gamall,
nv e*r* dagr komi*nn*;
hvers*ir* ꝍgo
se*m* hildingar,
sa er varga vi*n*r,
viþ sc*o*lom teit*ir*."

7. Drót*t* þotti sa
dꝍglingr v*era*,
q*v*ado m*eþ* gv*m*no*m*
[goð-]ár ko*minn*;
sialfr gecc visi
or vígþ*r*imo
vngo*m* fǫra
itrlꝍ́c g*r*ami.

8. Gaf h*ann* Helga nafn
oc H*r*ingstaði,
Sólfioll, Snęfioll
oc Sigarsvollo,
Hri*n*gstꝍð, Hatvn
oc Himi*n*vanga,
bloþorm bvi*nn*
brǫþr Sinfiotla.

9. Þa na*m* at vaxa
f*yr* vina briosti
almr itrbori*nn*
ynþis*s* lióma;
h*ann* galt *oc* gaf
gv*ll* v*er*þvngo,
sparþi e*i*g*i* hilm*ir*
hodd bloþreki*nn*.

10. Sca*m*t let visi
vigs at biþa,
þa e*r* fylk*ir* v*ar*
fimtán vet*ra*,
oc h*ann* harðan let
Hvnding vegi*nn*,
þa*nn* er lengi reþ
lꝍndo*m* *oc* þegno*m*.

11. Qvꝍddo siþ*an*
Sigm*v*ndar bvr
ꝍþs oc h*r*inga
Hvndings syn*ir*;
þ*v*iat þ*e*ir atto
iofri at gialda
fiárnám micit
oc fꝍþvr dꝍþa.

6, 4. komı R. — 5. hverS*ir* R, *d. e.* hvessir.

7, 3. gv*m*nom R, *ikke* gvmom. — 4. goðár, *indsat efter Formodning af Gísli Brynjúlfsson* (*Ný félagsrit XIII, S. 127*), *der forklarer* „*Gudernes Sendebud, Gudernes Ætling*". R *har kun* ár *og aabent Rum til et Ord mellem* gvmnom *og* ár. góð ár *Scheving K. og M.*; *Gr. forklarer* ár *som Adv.* — komiɴ R; komin *K. og M.* — 6. víg | þ*r*imo R, *ikke* vígþrymo. — 8. *Jfr. Völs.*: Sigmundr . . . gekk með einum lauk ímóti syni sínum (*Fas. I, 136*).

8, 3. Sólfioll, *saa rettet med Völs.* (*Fas. I, 136*); sól fivll R. — 5. *Over* a *i* Hatvn *er i* R *sat en Krøl. Jfr.* 25, 3. — 7. bloþórm R. — 8. brǫþr R, *ikke* bróþr.

9. *Jfr. Völs.*: hann gerist stórlyndr ok vinsæll ok fyrir flestum mönnum öðrum at allri atgervi (*Fas. I, 136*). — 2. vína R. — 4. ynþiS R, *ikke* ymþis. — 5. 6. *Jfr. Hyndl.* 2, 3. 4. — 8. bloþ rekiɴ R. *Som Ordene her lyde, kan* bloþrekinn *kun høre til* hilmir „*den blodstænkte Fyrste*". *Men dette Epitheton synes ikke at passe til Helge, der endnu ikke har været i Kampen. Til at forstaa* hodd *som* odd *og henføre Adjectivet dertil, har man ingen Ret; og ligesaa usandsynligt er det, at* hodd *skulde være en Feil i* R *for* odd; *Stavrimet hviler aabenbart bedre paa* hilmir *end paa* eigi. *Jeg kan ikke rede Vanskeligheden.* viþ rekka (*istedenfor* bloþrekiɴ) *vilde give god Mening, men ligger altfor fjernt. Rask og Scheving indsætte* bráþþrekinn.

10, 7. þa*nn* R, *ikke* sá.

11, 1. Qvꝍddo, *saa ændret med Rask og M.*; *i* R *har først staat* Qvaþo, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* Qvado; *denne har dog glemt at ændre* a *til* ꝍ. — siþ*an* R, *ikke* síþar. — 3. ꝍþS R, *ikke* ꝍþir. — oc *mangler i* R.

12. Letaþ bvðlvngr
bótir vppi
ne niþia *in* heldr
nefgiold fá;
ván q*vaþ* h*ann* m*vn*do
veþ*rs* ens micla
grára geira
oc gremi Oþins.

13. Fara hildi*n*gar
hiorstefno *til*
þ*eir*rar *er* lægdo
at Logafioll*om*;
sleit F*ro*þa friþ
fianda a milli,
fara Viþ*riss* grey
valgiorn v*m* ey.

14. Settiz visi,
þa *er* vegit hafði
Álf *oc* Eyiolf,
vnd arasteini,
Hiorvarð *oc* Havarþ
Hv*n*di*n*gs sono;
farit hafði h*ann* allri
ǫt geirmimis.

15. Þa brá lioma
af Logafioll*om*,
enn af þei*m* liom*om*
leipt*rir* q*vo*mo;
þa v*ar* v*n*d hialm*om*
a Hi*min*va*n*ga,
brynior v*áro* þ*eir*ra
bloþi stocnar,
e*nn* af geirom
geislar stoþo.

16. F*ra* arliga
or vlfiþi
døglingr at þ*vi*
disir svðrǫnar,
ef þęr vildi hei*m*
m*eþ* hildi*n*g*om*
þa nót*t* fara;
þrymr v*ar* alma.

17. E*nn* af hesti
Hægna dott*ir*
— liddi randa rym —
rę̨si sagði:
„Hy*gg* ec, at v*er* eigi*m*
aþ*rar* syslor
e*nn* m*eþ* bægb*ro*ta
biór at drecca.

18. Hef*ir* mi*nn* faþ*ir*
meyio si*nn*i

12, 2. bótir **R**, *ikke* bötr. — 3. ī **R**, *d. e.* in; *ikke* i. — 5. mvndo **R**, *ikke* munþo.

13, 8. vál giórn **R**.

14, 5. Hiorvarð *oc* Havarþ **R**. *I det pros. Stykke i Helg. Hund. II efter V. 13:* Hiorvarþ *oc* Hervarþ. *Völs.* Hervarð ok Hagbarð (*Fas. I, 137*). *I þ. af Nornag.* (*Fas. I, 323*) *nævnes Brødrene* Hjörvarðr Herruðr *i Cod. AM. Nr. 62 fol.*, Herröðr Hjörvarðr *i Flat.* — 8. Geirmimis *Rask M.*

15. 16. *Jfr. Völs.:* Ok er Helgi fór frá orrostu, þá fann hann við skóg einn konur margar ok virðuligar sýnum, ok bar þó ein af öllum, þær riðu með ágætligum búningi. Helgi spyrr þá at nafni, er fyrir þeim var; en hon nefndist Sigrún ok kvezt vera dóttir Högna konungs. Helgi mælti: „Farið heim með oss ok verið velkomnar!“ (*Fas. I, 137*).

15, 3. eᴺ **R**, *ikke* oc. — liomom **R**, *ikke* lioma. — 4. leiptrir **R**, *ikke* leiptrar. — 5. *Teksten er her vistnok, som ogsaa K. og Ettm. mene, forvansket. Jeg formoder, at mindst to Linjer ere faldne ud mellem* qvomo *og* þa var, *og at* þa var *er feilagtigt for* hávar· — 6. Himinvanga; *jvfr.* 8, 6. himinv. *Rask K. og M.* — 9. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**. — geirom, *saa ændret;* geiror **R**.

16, 1. fra *med liden* f *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 2. vlf iþi **R**. *Forf. af Völs. har mulig opfattet det som* úlfviði. *Rask har tillige tænkt paa at forklare det enten som* úlfinni *eller* úlfhíði. — 5. ef þęr vildi, *saa* **R**.

17, 3. liddi **R**, *ikke* lyddi. — rým **R**. — 5. hygg *sér i* **R** *næsten, dog ikke ganske, ud som* hvgg. — eigim **R**, *ikke* eigom.

grimmom heitit
Granmars syni;
enn ec hefi, Helgi!
Hǫðbrodd *qveþinn*
konvng óneisan
sem cattar son.
19. Þó kǫ*mr* fylc*ir*
fára nátta,
ne*ma* þv h*anom* visir
valstefno *til*
eþ*a* mey nem*ir*
frá mild*in*gi.“
Helgi qvaþ:
20. „V*gg*i *eigi* þv
Isvngs bana!
fy*rr* mvn dólga dynr,
ne*ma* ec dǫþr siác.“
21. Sendi áro
allvaldr þ*aðan*
of land *oc* v*m* lǫg
leidar at biþia,
iþgnogan
ognar lioma
brǫgno*m* bioþa
oc bvro*m* þ*eir*ra.
22. „Biþit sciotliga
til scipa ga*n*ga
oc or B*ra*ndeyio
bvna ver*þ*a!“
Þ*aðan* beið þengill,

18, 4. granṣ mars R. — 5. hefi hefi R. — 6. Hǫðbrodd R. *Jfr. Hothbrodus hos Saxo Grammaticus. I Völs. overalt* Hoddbrodd. — 7. k'., *d. e.* konvng *mangler ikke i* R. — ó neisan R. — 8. cattar son R. *Raszmann forklarer rigtig: daadløs, som en Huskat, der ligger bag Ovnen. Jfr. flgd. Vers i den norske Kjæmpevise om Unge Heredag:*

Dú møter ímorgó på leikarvoll!
der ska' me eggjinne rjóe;
sit 'kje heime unde brasstein
som are kjettur å gló!

Völs.: en ek hefi því heitit, at ek vil eigi eiga hann heldr enn einn krákuunga (*Fas. I, 137*). *Dette er vistnok en Ændring* (*jvfr. ellers Yngl. C. 31:* þeir gera af tré kráku eina ok sendu til Svíþjóðar ok segja, at eigi var meira verðr Óttarr konungr þeirra; þeir kölluðu Óttar síðan Vendilkráku; *og Fms. VIII, 241* festa upp e-n sem krákuunga).

19. *Jfr. Völs.:* en þó mun þetta framm fara, nema þú bannir honum ok komir ímót honum með her ok nemir mik á brott, þvíat með engum konungi vilda ek heldr sætr búa enn með þér“ (*Fas. I, 137*). — 1. þó, *saa ændret efter Völs.;* þa R. Sá *Udgg.* — 6. *Herefter mangle kanske to Linjer, hvilket ogsaa Völs. synes at antyde. Det samme mener Ettm.*

20. *Jfr. Völs.:* „Ver kát, konungsdóttir!“ sagði hann, „fyrri skulum við reyna hreysti okkra, en þú sér honum gipt, ok reyna skulum við áðr, hvárr af öðrum berr, ok hér skal lífit á leggja“ (*Fas. I, 137*). — *Overskriften mangler i* R. — *K. gjør V. 19 og 20 til ét Vers og antager i dette en eller flere Lacuner. Ettm. mener, at 4 Linjer mangle foran* Vggi. — 2. bána R.

21. *Völs.:* Eptir þetta sendir Helgi menn með fégjöfum at stefna at sér mönnum (*Fas. I, 137*). — 3. land, *saa ændret;* lopt R *og Udgg.;* láþ *Scheving. Hvis* of lopt *var rigtigt, saa maatte det forstaas om Valkyrjer; men jeg véd ikke ellers noget Eksempel paa, at en Konge udsender Valkyrjer som Bud for at faa samlet Folk; og skulde dette siges, saa maatte det siges tydeligere: Valkyrjer kunne ikke uden videre betegnes som ærir. Heller ikke Völs., der rigtignok gjør alt mer menneskeligt, hentyder til noget saadant. — Over* ǫ *i* lǫg *staar Streg i* R. — 5. íþgnogan R.

22, 1-4. *Völs.:* ok stefnir öllu liðinu til Rauðabjarga (*Fas. I, 137*). — 3. *Hvis* or *er rigtigt, er Udtrykket kort; ti Brandöy maa være det Sted, hvor alt Folket skal samle sig. K. formoder med Rimelighed* at, *hvilket og Forf. af Völs. synes at have læst.* — Brandeyio; *dette Stedsnavn er i Völs. forvansket.* — 5-8. *Völs.:* beið Helgi þar til þess, er mikill flokkr kom til hans ór Heðinsey (*Fas. I, 137*).

vnz þingat q*v*omo
hal*ir* hvndmarg*ir*
or Hedinseyio.
23. Oc þar af strǫnd*om*
or Stafnsnesi
beit h*er* vt scriþv
oc bvin gvlli;
spvrþi Helgi
Hiorleif at þ*vi*:
„Hef*ir* þv ka*nn*aþa
koni onęisa?“
24. E*nn* vngr k*onvngr*
oþrom sagði,
seint q*va*þ at telia
af Trꜹnoeyri
langhꜹfðvþ scip
vnd líþondo*m*,
þꜹ er i Orvasv*nd*
vtan foro.
25. „*Tolf hvndrvð*
try*ggra manna*,
þo er i Hátv́no*m*
halfo fleíra
viglid k*onvngs*,
ván ero*m* rómo.“
26. S*va* brá styrir
stafntioldo*m* af,
at mildi*nga*
mengi vacþi,
oc dꜹglingar
dagsbrv́n siá,
oc siclingar
snęro vp viþ trę
vefnistingo*m*
a Varinsfirði.
27. Varð ára ymr
oc iarna glymr,
brast rꜹnd við rꜹnd,
rero vikingar;
eisandi gecc
vnd ꜹþlingo*m*
lofdv*ngs* floti
lꜹndo*m* fia*rr*i.
28. S*va* var at heýra,
e*r* sama*n* q*v*omo
Kolgo systir
oc kilir lang*ir*,

— 6. þingat, *saa ændret med Rask K. og M., jvfr. Völs.;* þing **R** *og Gr.*

23. *Völs.:* ok þá kom til hans mikit lið ór Nörfasundum með fögrum skipum ok stórum. Helgi konungr kallar til sín skipstjórnarmann sinn, er Leifr hét, ok spurði, ef hann hefði talit lið þeirra (*Fas. I, 138*). — 1. strǫndo*m*, *saa ændret med Udgg.;* stǫndo*m* **R**. *Gr. foreslaar ogsaa* stǫdom. — 2. or **R**, *ikke* oc. — 3. h*er* **R**, *ikke* hers; *dog er den Krøl, som betegner* er, *noget utydelig. — R. Keyser forstaar* her *som Dat. sg. af* herr. — 4. *oc* bvin **R**, *ikke* búinn. — 8. kóni **R**.

24. *Völs.:* En hann svarar: „Eigi er hœgt at telja, herra! skip þau er komin eru ór Nörfasundum (*Fas. I, 138*). — 4. trꜹ́no eyri **R**. — 7. i Orvasvnd, *saa Rask, Gr. og M.;* Jorvasvnd *K.* (*af* jörvi, *Sand*). íorva svnd **R**. *Skrivemaaden i Hskr. afgjør ikke, om* i *er Præposition eller hører til Navnet; vistnok synes der at være lidt større Rum mellem* i *og* o, *end almindelig mellem to Bogstaver, men dog ikke saa stort, at man kan paastaa, at der er skrevet* i orva *som to Ord.*

25. *Völs.:* eru á tólf þúsundir manna, ok er þó hálfu fleira annat (*Fas. I, 138*). — 1. 2. xɪɪ. c. try*gra* M̊. **R**. *Ettm. antager med Rimelighed, at der foran L. 1 mangler to Linjer.* — 6. ván **R**, *ikke* vanir.

26, 5. 6. *Ettm. stryger disse Linjer* — 8. trę **R**, *ikke* ræ.

27, 5. Eisandi *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**, *som derimod har* sva *i* 28, 1 *med liden* s, *dog derforan Punctum. Hskr. forbinder altsaa L. 5-8 af V. 27 til ét Vers med V. 28; ligesaa K.*

28. *Völs.:* Nú gerði at þeim storm mikinn ok svá stóran sjó, [at] því var líkast at heyra, er bylgjur gnúðu á borðunum, sem þá er björgum lysti saman (*Fas. I, 138*). — 4. kílir **R**. — *Efter dette*

sem biorg eþa brim
brotna mvndi.
29. Draga baþ Helgi
há segl ofarr,
varþat hrꜹnnom
hꜹfn þingloga,
þa er ógorlig
Ægis dottir
stagstiornmꜹrom
steypa vildi.
30. Enn þeím sialfom
Sigrvn ofan
folcdiorf vm barg
oc fari þeirra;
snoriz ramliga
Rán or hendi
gialfrdýr konvngs
at Gnipalvndi.
31. Sat þar vm aptan
i Vnavagom,
flꜹst fagrbvin
flióta knátto;
enn þeir sialfir
fra Svarinshꜹgi
meþ hermþar hvg
her kꜹnnoþo.
32. Fra goðborinn
Gvþmvndr at þvi:
„Hverr er landreki
sa er liþi styrir
oc hann feicnaliþ
fǫrir at lande?“
33. Sinfiotli qvaþ
— slꜹng vp viþ ra
rꜹþom scildi,
rꜹnd var or gvlli;
þar var svndvorþr
sa er svara kvnni
oc viþ ꜹþlinga
orðom scipta —:
34. „Segðv þat i aptan,
er svínom gefr
oc tícr yðrar
teygir at solli,

Ord har Skriveren først sat fornir, *men derpaa udraderet dette og saa skrevet* langir. — 5. eþa brim **R**. *K. formoder* viþ brim, *hvilket Ettm. optager.* — 6. mvndi **R**, *ikke* náþí.

29. *Völs.*: Helgi bað þá ekki óttast ok eigi svipta seglunum, heldr setja hvert hæra en áðr; þá var við sjálft, at yfir mundi ganga, áðr þeir kœmi at landi (*Fas. I, 138*). — 2. ofárr **R**. — 4. hrꜹ̣ᶠɴ **R**; *først er skrevet* hrꜹʀɴ, *men* ʀ *er underprikket som urigtig, og over Linjen er der skrevet* f *og Hage sat mellem* ꜹ *og* ɴ *for at betegne, at* f *skal indføies der. Der maa altsaa læses* hꜹfn, *ikke* hrꜹnn. — þing loga *er i* **R** *fuldkommen tydeligt. Jeg forstaar* hꜹfn *her som* skipshöfn *og forklarer „Søfolkene udebleve ikke fra Mødet med Bølgerne“. Gr. forklarer: „das Meer gestattete den Fluten nicht, dasz sie zusammen kämen und still bei einander ständen.“ Rask og M. læse* hrꜹnn, *og Eg. forklarer derefter: „fluctus adfuit fluctibus, i. e. unda supervenit undam.“* — 7. stagstiorn mꜹrom **R** *som to Ord.*

30. *Völs.*: þá kom þar Sigrún, dóttir Högna konungs, af landi ofan með miklu liði ok snýr þeim í góða höfn, er heitir at Gnípalundi (*Fas. I, 138*). — 5. snoriz **R**, *d. e.* snǫriz.

31, 1. Sat **R** *og Udgg. Jeg formoder* Samt; *da maatte Komma i L. 2 stryges.* — 4. flióta, *saa ændret med M.*; flita **R**.

32. *I lidt forskjellig Form citeres dette Vers i Helg. Hund. II Prosast. foran* 19. — 1. goðborinn. *Det er usikkert, om Ordet kommer af* goð *eller* góðr; *for den sidste Afledning taler got.* gôdakunds *εὐγενής og oldn.* ítrborinn. — 2. Gvþmvndr. *Völs. kalder ham overalt urigtig* Granmarr. — 3. hver **R**. — 5. *oc* **R**, *ikke* er.

33, 1. Sinfiótli **R**. — 3. scildi **R**, *ikke* scyldi.

34. *Völs.*: „Seg svá at þú hefir gefit svínum ok hundum ok þú finnr konu þína, at hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 138 f.*). — 1. þat iiaptan **R**. — 4. teygir **R**, *ikke* tegir. —

at se Ylfingar
ꝩstan comn*ir*
gv*nn*argiarn*ir*
† *fra* Gnipalv*n*di.
35. Þar mv*n* Hꝩðbr*o*ddr
Helga fi*nna*
flꝩgtrꝩþan gr*am*
i flota miþio*m*,
sa *er* opt hef*ir*
orno sadda,
meþ*an* þv a kv*er*no*m*
kyst*ir* þýiar.“
Gvþmvndr qvaþ:
36. „Fátt ma*n*ttv, fylc*ir*!
fornra spialla,
er þv ꝩþlingo*m*
osꝩ*nn*o bregdr;
þv hef*ir* etnar
vlfa crásir
oc brǫþ*r* þino*m*
at bana ordit,
opt sár sogin
m*eþ* svꝩlo*m* mv*nn*i,
hefr i hreysi
hvarleiþ*r* scriþit.“
Sinfiotli qvaþ:
37. „Þv vart vꝩlva
i Vari*n*seyio,
scollvís kona!
bartv scrꝩc saman;
q*v*aztv *en*gi ma*nn*
eiga vilia,
se*gg* bryniaþa*n*
ne*m*a Sinfiotla.
38. Þv vart, en scǫþa!
sca*ss* valkyria,
ꝩtvl, amátlig
at Alfꝩdvr;
m*v*ndo einh*er*iar
all*ir* beriaz,
svevis kona!
v*m* sakar þinar.
39. Nio atto viþ
a nesi Sagv
vlfa alna,
ec v*ar* ei*nn* faþ*ir* þ*eir*ra.“

— 8. fra, *saa* R. *Dette synes her meningsløst; jvfr.* 30, 8: at Gnipalvndi. *Lüning mener rigtignok, at her det Sted kan være angivet, hvorfra de sidst ere komne, og at Gnipalund kan være et Næs udenfor Unavaagene; men herimod strider* 50, 6, *hvor det siges, at Skibene ligge* fyr Gnipalvndi. *K. Ettm. indsætte* at; *Rask foreslaar ogsaa* for ɔ: fyr.

35. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 20.* — 1. Hꝩð-broddr R, *ikke* Hoddb. — 7-8. *Jfr. Völs.*: meðan þú kyssir ambáttir við eld (*Fas. I, 139*). — 8. þýiar *skrevet* þýgiar *i* R.

36. *Overskrift mangler i* R *ved dette Vers og ved V. 37—45 incl.; jvfr. dog Anm. til V. 38 og 45.* — 7. *Jfr. Völs.*: … drepit brœðr þína (*Fas. I, 139*). — brǫþr R, *ikke* bróþr. — 9. Opt *med stor* O *og derforan Punctum i* R. *Jfr. Völs.*: ok er kynligt, er þú þorir at koma í her með góðum mönnum, er mart kalt hræ hefir sogit til blóðs (*Fas. I, 139*). *Heraf tør man vel neppe formode, at 4 Verslinjer mangle foran* opt. — sogin R. — 10. svꝩlom R, *ikke* svꝩlo. — 11. hefr, *saa* R.

37, 1. þv *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R. *Jfr. Völs.*: Sinfjötli svarar: „Eigi muntu glöggt muna nú, er þú vart völvan í Varinsey (*Fas. I, 139*). — vꝩlva R, *ikke* bꝩlva. — 3. scoll víS R. — 4. scrꝩc, *saa* R *sikkert.* — 5. engi R, *ikke* egi. — 6. vilía R.

38. *Ogsaa Völs. har som Sinfjotles Ord*: en síðan vartu valkyrja í Ásgarði, *o. s. v.* (*Fas. I, 139*). — 1. *Efter* scǫþa *har* R .q.; *dette forklarer jeg som* qvaþ (*her for* qvaþ Sinfiotli), *ligesom samme Tegn sikkert har denne Betydning i* 45, 1. — qván *Rask K. M.* — 2. scaS R, *ikke* scos. — 7. svevis R; *jvfr. got.* sve-kunþs, svi-kunþs φανερός?

39, 2. a nesi sagv R; *i det sidste Ord er fjerde Bogstav usikker, mulig har der først været skrevet sammenslynget* ar, *hvilket derpaa er rettet til* v; *andre have*

Gvþmvndr qvaþ:
40. „Fad*ir* varattv
fenrisvlfa
oll*om* ellri,
sva at ec mvna,
sizt þic geldo
f*yr* Gnipalvndi
þvrsameyiar
a Þorsnesi.
41. Stivpr vartv Si*gg*eirs,
lát*t* vnd sta/þ*om* heima,
varglioþ*om* vanr
a viþ*om* vti;
komo þ*er* ogogn
oll at he*n*di,
þa *er* brǫþr þino*m*
briost ra/faþ*ir*;
gorþ*ir* þic frȩgian
af firinv*er*co*m*."
Sinfiotli qvaþ:
42. „Þv vart brvþ*r* Grana
a Bravelli,
gvllbitlvþ vart
gor t*il* rasar;
hafda ec þ*er* moþri
mart sceiþ riþit,
svang*ri* v*nd* sa/þli,
simvl! forb*er*gis."
Gvþmvndr qvaþ:
43. „Svei*nn* þott*ir* þv
siþla/*se* v*era*,
þa er þv Gvllnis
geitr molcaþ*ir*,
e*nn* i a*nn*at si*nn*
imþar dott*ir*
ta/ttrvghypia;
vill þv ta/lo lengri?"
Sinfiotli qvaþ:
44. „Fy*rr* vilda ec
at Frecasteini
hr*a*fna seþia
a hrȩom þino*m*,
e*nn* ticr yþrar
teygia at solli
eþ*a* gefa ga/lto*m*;
deili gra/m vi*þ* þic!"
Helgi qvaþ:
45. „Vȩri ycr, Sinfiotli!
sȩmra myclo
gv*nn*i at heẏia
oc glaþa orno,
en se onyto*m*

---

i R *læst* saga/; *der staar ikke* sagan. *Völs.:* á Láganesi (*Fas. I, 139*). *Mulig er, som og K. mener, den sidste Navneform med* L *rettere; dog kan* Sagv *forklares som Gen. af Aasynjenavnet* Sága.

40. R *har ikke, som Gr. angiver, ved dette Vers Overskriften* Sinfiotli. — 1. var,[at]tv R. — 8. þors nesi R; *Völs.:* þrasnesi (*Fas. I, 139*).

41, 2. lát*t* R, *ikke* lat. — 7. brǫþr, *ikke* bróþr. — 9. R *har* Gorþir *med stor* G *og derforan Punctum, men derimod i* 42, 1 þv *med liden* þ *og derforan intet Skilletegn; Hskr. begynder altsaa et nyt Vers med* Gorþir. — *Men jvfr. Völs.:* „. . . þú drapt brœðr þína ok gerðir þik at illu kunnan." Sinfjötli svarar: „Hvárt mantu þat, er þú vart merin . . ." (*Fas. I, 139*).

42. *Gr. Ettm. Möb. tillægge Gudmund dette Vers.*

43. *Völs. tillægger i sin pros. Gjengivelse* (*Fas. I, 139 f.*) *Sinfjotle de Ord, som dette Vers indeholde; ligesaa Gr. Ettm. Möb.* — 3. Gvllnis R; Gaulnis *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 4. molcaþ*ir* R, *ikke* miolcaþir. — 7. ta/ttrvg | hypia R, *dog er* v *langstrakt nedad, saa at den ligner* y. *Rettere skrevet Rígsm.* 13, 7.

44. *Völs. tillægger Granmar Ordene i dette Vers* (*Fas. I, 140*); *ligesaa lægge Gr. Ettm. Möb. det i Gudmunds Mund.* — 5. yþrár R.

45. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 23.* — 1. *Efter* Sinfiotli *har* R .q., *d. e.* qvaþ (*for* qvaþ Helgi). — *Jfr. Völs.:* þá mælti Helgi konungr: „Betra væri ykkr . . . ." (*Fas. I, 140*). — 5. se R, *ikke* sva. —

or*þom* at bregðaz,
þot h*ring*b*ro*tar
heipt*ir* deili.
46. Þicciat m*er* god*ir*
Granmars syn*ir*,
þo dvg*ir* sikl*ing*o*m*
sat*t* at męla;
þ*eir* hafa marcat
a Móinsheim*om*
at hvg hafa
hioro*m* at bregda."
47. Þ*eir* af rici
re*nn*a leto
Svipvð *oc* Svegioþ
Solhei*ma* *til*
dala dꜹ*gg*ótta,
dꜹcq*v*ar hliþ*ir*;
skalf Mistar ma*rr*,
hvar meg*ir* foro.
48. Mętto þ*eir* ti*gg*ia
i tvnhliþi,
sꜹgdo striþliga
sti*l*li q*v*omo;
vti stoþ Hꜹþb*ro*ddr
hialmi faldi*nn*,
hvgði h*ann* ioreiþ
ettar si*nn*ar:
„Hvi *er* h*er*mþar litr
a Hniflv*ng*o*m*?"
Gvþmvndr qvaþ:
49. „Snvaz h*er* at sandi
snefgir kiólar,
racca hirt*ir*
oc rár langar,
scild*ir* marg*ir*,
scafnar árar,
gꜹfvct liþ gylfa,
glaþ*ir* Ylfingar.
50. Ganga *fimtán*
folc vp a land,
þo *er* i sogn vt
siau þvsvndir;
li*gg*ia h*er* i g*r*indo*m*
f*yr* Gnipalvndi
b*r*imdýr blásvort
oc bvi*n* gvlli;
þar *er* miclo mest
m*en*gi þ*eirra*,
mvna nv Helgi
hiorþi*n*g dvala."

---

7. hring brotar **R**, *ikke* hringbriótar.

46. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 24.* — 6. Móinsheimom, *saa M.* móïS heïo **R**, *d. e.* heimo, *dog skal Stregen over Linjen mulig gjælde baade* i *og* o. *Den ene Krumstreg i* o *gaar oventil noget ud henimod Stregen over Linjen, saa at det faar nogen Lighed med* heið, *som der dog ikke staar.* móins heid *K.*; Móinsheiþom *Rask.* — 7. hvg **R**, *ikke* hva. — 8. hiorom, *saa ændret med M.*; hiori*om* **R**.

47. *Völs.:* Granmarr ríðr nú í brott ok til fundar við Hoddbrodd konung þar sem heita Sólfjöll; hestar þeirra heita Sveipuðr ok Svegjuðr (*Fas. I, 140*). — 3. svipvð *oc* svegioþ **R**, *ikke* svipuþr oc svegivþr. — *Det sidste Navn af* sveggia, *jvfr. SnE. I, 442.* — 8. hvár **R**.

48. *Völs.:* þeir mœttust í borgarhliði ok segja honum hersögu. Hoddbroddr konungr var í brynju ok hafði hjálm á höfði; hann spyrr, hverir þar væri: „eða hví eru þér svá reiðuligir?" (*Fas. I, 140*). — 1. ti*gg*ia **R**, *ikke* tyggia. — 4. q*v*omo **R**, *ikke* qvamo. — 5. Hꜹþb*ro*ddr, *saa* **R**.

49. *Overskriften* Gvþmvndr qvaþ, *som mangler i* **R**, *er tilsat efter Völs.:* Granmarr segir: „Hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 140*). — 2. snefgir **R**, *d. e.* snæfgir. — 5. scild*ir* **R**, *ikke* scyldir.

50. *Völs.:* ok hafa tólf þúsundir manna við land, ok sjau þúsundir við ey þá, er Sok (*saa Hskr.*) heitir, en þar sem heitir fyrir Grindum er þó mestr fjöldi, ok hygg ek nú, at Helgi muni nú berjast vilja (*Fas. I, 140*). — 7. blá svórt **R**. — 8. *Over* v *i* bvi*n* *er i* **R** *en Krumstreg, som vel er betydningsløs.* — 9. þar *med stor* Þ *og derforan Punctum i* **R**, *som derimod i* 51, 1 *har* renni *med liden* r, *dog derforan Punctum. Men jvfr. Völs.*

Havþbroddr qvaþ:
51. „R*enn*i ravcn bitlvþ
t*il* reginþinga,
e*n* Sporvitn*ir*
at Sparinsheiði,
Meln*ir* *oc* Myln*ir*
t*il* Myrcviþar;
latiþ e*n*gi ma*nn*
ept*ir* sitia
þ*eir*ra *er* benlogo*m*
bregða kv*nn*i!
52. Bioþi þ*er* Havgna
oc H*r*ings sono*m*,
Atla *oc* Yngva,
Alf eno*m* ga*m*la!
þ*e*iro giarn*ir*
gv*nn*i at heyia;
lato*m* Volsv*n*ga
viþ*r*nám fá!“
53. Svipr ei*nn* v*ar* þ*at*,
er saman q*v*omo
fa/lv*ir* oddar
at Frecasteíni;
ey v*ar* Helgi
Hv*n*di*n*gs bani
fyrstr i folci,
þar *er* firar ba/rþvz,
ǫstr a ímo,
alltra/þ*r* flvgar;
sa hafdi hilm*ir*
hart móþakarn.
54. Co*mo* þar or hi*m*ni
hialmvitrar ofan
— óx geira gnýr —
þęr *er* g*r*ami hlifþo;
þa q*v*aþ þ*at* Sigrvn
sárvitr flvga
— át hálo scer
af hvgins ba*rr*i —:
55. „Heill sc*a*ltv, visi!
vir*þ*a nióta,
átstafr Yngva!
oc vna lífi,
er þv felt he*fir*
i*nn* flvgartra/da
iofvr þa*nn* *er* olli
ęgis davða.

---

51. *Vǫls.:* Konungr segir: „Gerum þá um allt várt ríki ok sœkjum ímót þeim; siti sá engi heima, er berjast vill; sendum ǫrð Hrings sonum ok Högna konungi ok Álfi enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir (*Fas. I, 140*). — *Overskriften mangler i* R. — 1. re*nn*i R, *ikke* rennr. — 3. spór vitn*ir* R. — 5. Meln*ir* *med stor* M *og derforan Punctum i* R. *Baade dette Navn og* Mylnir *har lang Vokal i første Stavelse.* — 7. e*n*gi R, *ikke* egi. — ᛘaɴ R *med sammenslynget Tegn for* aɴ.

52, 1. Bioþi þer *senere Form for* Bioþiþ er. — 4. Alf, *saa ændret;* ǫlf R; Alfi *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 5. þ'ro R, *d. e.* þeiro = þeir 'ro; *jvfr. Háv.* 63, 6. — 8. viþ*r*nám R, *ikke* viþnám.

53, 1. þ*at* R, *ikke* þar. — 2. q*v*omo R, *ikke* qvamo. — 5. *Ettm. begynder et nyt Vers med* Ey *og mener, at 4 Linjer derforan ere bortfaldne.* — 6. báni R. — 9. Ǫstr *med stor* Ǫ *og derforan Punctum i* R. — 12. móþ akarɴ R.

54. *Völs.:* þá sá þeir skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem í loga sæi, þar var Sigrún konungs dóttir (*Fas. I, 140 f.*). — 1. R *har* Com *og derefter en Hage, som betegner, at en Bogstav der skal tilføies, og i Randen udfor samme Linje* o; *altsaa maa der læses* Como, *som og formodet i K.* Com *Udgg.* — 2. hialmvitrar, *indsat i Overensstemmelse med Formodning i K.;* hialm vitr R, *og efter* r *staar en Hage, som betegner, at noget skulde tilføies der; men dette har Afskriveren glemt at sætte til.* hialmvitr *Udgg.* — 5. sɪɢʀvɴ R. — 7. 8. át (*ikke* af) ha/lþa (*over den forreste Del af* a/ *er med samme Blæk sat en Prik, som dog rimelig er tilfældig*) scer af | af hvgins baʀi R. *Eg. har rigtig opfattet Meningen af disse to Vers.* át *er Vb.* (*af* eta). *I* ha/lþa scer *maa, som Eg. har skjønnet, stikke Betegnelse af*

56. Oc þer, bvþlvngr!
samir bęþi vel
rǫðir bǫgar
oc in rikia męr;
heill s*ca*ltv, bvdlv*n*gr!
bęþi nióta
Hǫgna dott*vr*
oc H*r*ingstaþa,
sigrs *oc* la*n*da;
þa er socn lokit."

---

et Rovdyr eller en Rovfugl; han formoder hvldar scer *eller* holda scerr. *Jeg forstaar* scer *som „Hest" og har for* hǫlþa *indsat* hálo (*Gen. af* hála), *hvilket i* R'*s Kilde kunde have været skrevet* hǫlo. af hvgins barri *betyder „af Ligene", jfr.* barr ara *SnE. I, 486;* barr úlfa *Fms. VI, 68.*

56, 1. Oc *med stor* O *og derforan Punctum i* R. *Rask og M. begynde her ikke et nyt Vers, men lade V. 55 ende med* rikia męr. — 1. bvþlvngr R *og Udgg. Dette Ord synes her stødende, da det samme følger straks efter i L. 5; mulig er derfor i L. 1* siclingr *det rette, saa at* samir *bliver Rimord.* — 4. rikia R. — 5. heill *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* R. — 8. hringstaþa R, *ikke* Hringsstaþa.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

önnur.

Fra Vǫlsvngom.

Sigmvndr konvngr Vǫlsvngs *son* atti Borghilldi af Brálvndi; þǫ heto *son sinn* Helga *oc* eptir Helga Hiorvarþssyni; Helga fostraþi Hagall. Hvndingr het rikr konvngr, viþ hann er Hvndland kent. Hann *var* hermaþr micill *oc* atti marga *sono* þa er i hernaði váro. Ofriþr *oc* dylgior váro a milli þeirra Hvndings konvngs *oc* Sigmvndar konvngs, drapo hvarir annarra frǫndr. Sigmvndr konvngr *oc* hans ęttmenn héto Volsvngar *oc* Ylfingar. Helgi fór *oc* niosnaþi *til* hirdar Hvndings konvngs a lǫ́n; Hęmingr *son* Hvndings konvngs *var* heima. Enn er Helgi for í brot, þa hitti hann hiarþarsvein *oc* qvaþ:

1. „Segðv Hęmingi,
at Helgi man,
hvern i brynio
bragnar feldo,
er vlf grán
inni hǫfðot,
þar er Hamal hvgði
Hvndingr konvngr."

Dette Digt findes kun i R. *Det er ikke benyttet af Forfatteren til Völsungasaga.*

Overskriften Helgakviða Hundingsbana önnur *findes ikke i* R. *Forfatteren af det pros. Stykke foran V. 19 har kun kjendt én* Helgakviða, *ti under dette Navn uden videre Tillæg citerer han det Digt, som i nærv. Udg. er kaldt* Helgakviða Hundingsbana hin fyrri. *Nærværende Digts rette gamle Navn er rimelig* Völsungakviða hin forna. *I* R *betegnes nemlig V. 14—18 som henhørende til et Kvad af dette Navn; men det er ikke rimeligt, at disse Vers skulde høre til et andet Digt end V. 1—13 og de efter V. 18 følgende Vers; hint Navn burde derfor vistnok udstrækkes til hele det Digt, som her er kaldt* Helg. Hund. önnur. *Denne Mening udtales ogsaa af Rask, som dog i sin Udg. adskiller to Kvad, nemlig* Helg. Hund. önnur, *der bestaar af V. 1—13 incl., og* Völsungakviða hin forna, *af alt det øvrige.*

Overskriften fra vǫlsvngom *er skreven med rødt Blæk i* R. *Den er i ingen Henseende udmærket fremfor andre Overskrifter, og Rosselet har vistnok Uret, naar han mener (Art. „Isländische Literatur" i Ersch u. Gruber Encycl., II Section, 31ster Theil, S. 264), at den skal gjælde for alt det, som følger i* R.

3. Helga oc eptir R, *ikke* Helga eptir. — 5. Hvndingr R. — 7. kent, *saa ændret;* kendt R. — 12. frǫnðr R. — 16. ę *i* Hęmingr *har ogsaa en Krøl oventil i* R. — 18. íbrót R. — 19. svein *mangler i* R.

1, 2. Hęmingi, *saa ændret;* hęimingi R. — 5. er *er vel snarere 2 Ps. Pron. Plur., end Conjunction.* — vlf | grán R. *Ogsaa hos Rask som to Ord;* vlfgrán *Gr. K. M.*

Hamall het son Hagals. Hvndingr konvngr sendi menn til Hagals at leita Helga; enn Helgi matti eigi forþaz annan veg enn tóc klęþi ambǫttar *oc* gecc at mala. Þeir leitoþo *oc* fvndo eigi Helga; þa qvaþ Blindr inn bꜹlvisi:

2. „Hvoss ero ꜹgo
i Hagals þyio,
era þat carls ętt,
er a kvernom stendr:
steinar rifna,
steyccr lvþr fyrir.

3. Nv hefir hꜹrþ dǫmi
hildingr þęgit,
er visi scal
valbygg [mala];
heldr er sǫmri
hendi þeirri
meþalkafli
enn mꜹndvltrę."

Hagall svaraþi *oc* qvaþ:

4. „Þat er litil va,
þott lvþr þrvmi,
er męr konvngs
mꜹndvl hrǫrir;
hon scęvaþi
scyiom ęfri
oc vega þordi
sem vikingar,
aþr hana Helgi
hꜹpto gorþi;
systir er hon þeirra
Sigars *oc* Hꜹgna,
þvi hefir ꜹtvl ꜹgo
Ylfinga man."

Vndan comz Helgi *oc* for a herscip; hann feldi Hvnding konvng *oc* var siþan callaþr Helgi Hvndingsbani. Hann la meþ her sinn i Brvnavagom *oc* hafþi þar strandhꜹgg, *oc* áto þar rát. Hꜹgni het konvngr; hans dottir var Sigrvn, hon var valkyria *oc* reiþ lopt *oc* lꜹg; hon var Svava endrborin. Sigrvn reiþ at scipom Helga *oc* qvaþ:

5. „Hverir lata flióta
fley viþ backa,
hvar hermegir
heima eigvþ?
hvers biþit er
i Brvnavagom,
hvert lystir yþr
leiþ at canna?"

---

4. *Efter* veg *er i* R *først skrevet* forþ, *men derpaa er dette underprikket som urigtigt.* — enn tóc R', *ikke* enn hann tóc. — 5. ambǫttar *med Streg over* ǫ R; ǫ *betegner her* u-*Omlyden af* á, *jvfr. Anm. til Skírn. V. 15; denne Omlydsvokal er her overført til en Casus, i hvis Endelse der ikke er eller har været nogen* u; *saaledes ogsaa* ambóttir *Sig. III, 70;* ambottar *hos Gisl. Um frump. S. 171.* — 7. *Ettm. giver*

þa qvaþ Blindr
inn bꜹlvisi

som Begyndelsen af det følgende Vers.

2, 1. Hvóss R.

3, 1. nv *med liden* n *og derforan ikke Punctum i* R. *Jeg har med Gr. og Ettm. her begyndt et nyt Vers.* — 3. visi R, *ikke* vili. — 4. 5. val bygg . Heldr R.

4. svaraþi *i den foranstaaende Prosalinje er skrevet* svar. *med en Krøl over* r *i* R. — 5. hon *med temmelig stor* h *og derforan Punctum. Hermed burde maaske et nyt Vers begynde.* — 6. scyiom R, *ikke* scýom.

6. strand *mangler ikke i* R. — 8. var valkyria *Rask Gr. K.;* var | þ valkyria R, *og saaledes M.* varð v.; *men* þ *i* varþ *i* R *er utydelig og staar nær indpaa* v *i* valkyria, *saa at det derved synes antydet, at den er urigtig. Jfr. Helg. Hj. Prosastykket efter V. 9.* — 9. Svava, *saa ændret;* sva R.

5, 4. heima eigvþ R, *ikke* heyia eigvþi.

Ved V. 6—12 *incl. mangler Overskrift i* R.

Helgi qvaþ:

6. „Hamall lętr fliota
fley viþ backa,
eigo*m* hei*ma*
i Hle*ss*eyio,
biþo*m* byriar
i Brvnavago*m*,
ǫstr lyst*ir* o*ss*
leiþ at ka*nna*."

Sigrvn qvaþ:

7. „Hvar hef*ir* þv, hilm*ir*!
hildi vacþa
eþ*a* gǫgl alin
Gv*nn*ar systra?
hvi e*r* brynia þin
bloþi stoccin,
hvi *sca*l vnd hialmo*m*
hrát*t* kiot eta?"

Helgi qvaþ:

8. „Þat va*nn* nęst ný*ss*
niþ*r* Ylfi*n*ga
fyr vestan ver,
ef þic vita lyst*ir*,
e*r* ec biorno tóc
i Bragalvndi
oc ęt*t* ara
oddo*m* saddac.

9. Nv e*r* sagt, m*ę*r!
hvaþan sacar gorðvz,
þ*vi* var a lęgi męr
lítt steict etiþ."

Sigrvn qvaþ:

10. „Vig lys*ir* þv,
varþ f*yr* Helga
Hvndingr k*onvng*r
hniga at velli;
bar socn saman,
er seva hęfndoþ,
oc bvsti bloþ
a b*rimiss* e*gg*iar."

Helgi qvaþ:

11. „Hvat vissir þv,
at þ*eir* se,
snot svi*nn*hvgvð!
er seva hefndo?
marg*ir* 'ro hvassir
hildi*n*gs syn*ir*
oc amvn*ir*
osso*m* niþio*m*."

7, 4. Gv*nn*ar, *saa ændret med M.;* Gv*nn*a R.

8, 1. va*nn* R, *ikke* var. — 3. fyr R, *ikke* fyri.

9. *Rask og M. forene dette Vers med V. 8.* — 1. męr! *er i* R *skrevet* m *med en Krøl over;* mér (*mihi*) *K.* — 2. hvaþan sacar gorðvz R *og Udgg. Denne Linje synes temmelig indholdsløs; den forklares „hvoraf Aarsagerne opstod." Man venter et Svar paa Spørsmaalet i* 7, 5. 6 *af følgende Indhold: nu har jeg sagt dig, hvorfor min Brynje er blodig. Skulde der derfor i* sacar *stikke en forvansket Form af Vb.* sarca?? *se om dette SnE. II, 493 og Gísli Brynjúlfsson i Ant. Tskr. 1855—1857, S. 190.—Ettm. mener, at efter L. 2 to Linjepar ere bortfaldne, af hvilke det sidste har lydt:*

þvi er brynia min
bloþi stoccin.

3. lęgi R, *vistnok af* lögr, *og ikke af* lægir. — męr R; *dette bør snarere forstaas som Dat. af Pron., der skrives paa samme Maade i Sig. I, V. 34, L. 8, end som Subst. At ansé Ordet for urigtig indkommet fra L. 1, er unødvendigt.*

10, 1. ly*S*ir R. — 6. seva R *her og* 11, 4. *K. formoder* sifja, *hvilket Ettm. indsætter.*

11, 1. vissir R, *ikke* villir. — 2. þeir se R, *ikke* þer. *Som Teksten er i* R, *maa* þv *og* þeir *være Rimord; men* þv *synes neppe at have saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; maaske er derfor L. 2 forvansket.* — 4. hefndo, *saa ændret med Gr. K. M.;* hefndoþ R. hefndom *Rask.*

Sigrvn qvaþ:

12. „Varca ec fia*rr*i,
folcs oddviti!
ger a morgo*m*
gr*a*ms aldrloco*m*;
þo tel ec slęgian
Sigm*vnd*ar bvr,
er i valrvno*m*
vigspioll seg*ir*.

13. Lęit ec þic vm si*nn*
fy*rr* a lan*g*scipo*m*,
þa er þv bygðir
blodga stafna
oc v́rsvalar
v*nnir* lęko;
nv vill dyliaz
da*v*glingr f*yr* m*er*,
e*nn* Ha*v*gna męr
[Helga] ke*nnir*."

Granmarr h*et* ricr k*onvngr*, er bió at Svarinsha*v*gi; h*ann* atti marga *sono*: [einn het] Ha*v*ðbroddr, a*nnarr* Gvðm*vnd*r, *þriþi* Starca*þr*. Ha*v*þbr*o*ddr v*ar* i k*onvng*astefno, h*ann* fastnaþi s*er* Sigrvno Ha*v*gnad*ottvr*. E*nn* er ho*n* spy*rr* þ*at*, þa reiþ ho*n* m*eþ* valkyrior v*m* lopt *oc* v*m* la*v*g at leita Helga. Helgi v*ar* þa at Logafiollo*m* *oc* hafþi bariz viþ Hvndi*n*gs *sono*; þar feldi h*ann* þa Alf *oc* Eyiolf, Hiorvarþ *oc* H*er*varþ, *oc* v*ar* h*ann* allvigmo*þr* *oc* sat vnd*ir* Arasteini; þar hitti Sigrvn h*ann* *oc* ra*nn* a hals h*anom* *oc* kysti h*ann* *oc* sagdi h*anom* erendi sit, sva sem seg*ir* i Volsvngaqviþo i*nn*i forno:

14. Sotti Sigrvn
sicli*n*g glaþan,
heim nam hon Helga
ha*v*nd at sǫkia,
kysti *oc* qvaddi
k*onvn*g vnd hialmi;
þa varþ hilmi
hvgr a uifi.

15. Fy*rr* lez hon v*nna*
af a*v*llo*m* hvg
syni Sigm*vnd*ar,
en ho*n* seþ hafþi.

16. „Var ec Ha*v*þbroddi
i her fa*v*stnoþ,
e*nn* iofvr a*nn*an
eiga vildac;
þo siamc, fylc*ir*!
frǫnda reiþi,
hefi ec mins fa*v*dvr
mvnraþ brotiþ."

12, 2. oddviti **R**, *ikke* oddvit. — 3. ger amorgo*m* **R** *tydelig.* at morgom *Ettm.*

13, 1. Lę͏̇t **R**; *Krøllen under* e *utydelig.* — 2. fy*rr* alan*g*scipom **R**, *ikke* fyr á l. *eller* fyri l. — 5. 6. *Disse Linjer stryges af Ettm.* — 10. Helga *indsat efter Formodning; mangler i* **R**. *Rask Gr. M. indsætte efter Papirafskrr.* hánn vm.

1. Granmarr, *saa ændret;* Gran | mar **R**. — 3. einn het *mangler i* **R**. — 4. þriþi *skrevet* ııı. *i* **R**. — 5. Ha*v*þbrodr **R** (d *af samme Form som den trykte*). — 10. þa at **R**, *ikke* þa i. — 14. Hervarþ **R**. *Jfr. Helg. Hund. I, V. 14.* — 17. hals hanom **R**; *først er skrevet* h's, *men dette er derpaa rettet til* h'ð. — 18-19. sva sem segir i Volsvnga-qviþo inni forno *henviser til de umiddelbart paafølgende Vers; ved det nævnte Digt menes ikke Helg. Hund. hin fyrri.*

14, 1. Sotti *er i og for sig ulasteligt, men støder her, da* sǫkia *følger efter i L. 4. Det rette er derfor mulig* Hitti. — 5. kysti *oc* | *oc* qvaddi **R**. — 6. 7. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* **R**. *Rask og M. begynde hermed V. 15, men jeg har med Ettm. taget disse to Linjer med til V. 14.*

15, 1. fyrr *med liden* f *og derforan ikke Punctum i* **R**; *Hskr. har altsaa V.* 14 *og* 15 *som ét Vers; saa og K. og Gr.*

17. Nama Hǫgna mer
of hvg męla,
hafa qvaz hon Helga
hylli scyldo.

Helgi qvaþ:

18. „Hirþ eigi þv
Hǫgna reiþi
ne illan hvg
ęttar þinnar!
þv scalt, męr vng!
at mer lifa;
ętt attv, in goþa!
er ec [eigi] siamc."

Helgi samnadi þa miclom scipaher oc for til Frecasteins, oc fengo i hafi ofviðri mannhętt; þa qvomo leiptr yfir þa, oc stoþo geislar i scipin. Þeir sa i loptino at valcyrior nío riþo, oc kendo þeir Sigrúno; þa lęgði storminn, oc qvomo þeir heillir til landz. Granmars synir sato a biargi noccoro, er scipin sigldo at landi. Gvdmvndr hliop a hest oc reið a niosn a bergit viþ hǫfnina; þa hlóþo Volsvngar seglom. Þa qvaþ Gvdmvndr:

19. „Hverr er scioldvngr
sa er scipom styrir,
lętr gvnnfana
gvllinn fyrir stafni?
þiccia mer friþ
i farar broddi,
verpr vigroþa
vm vikinga."

Sinfiotli qvaþ:

20. „Her ma Hǫdbroddr
Helga kenna
flotta trǫþan
i flota miþiom;
hann hefir eþli
ettar þinnar,
arf Fiorsvnga
vnd sic þrvngit."

Gvdmvndr qvaþ:

21. „Þvi fyrr scolo
at Frecasteini
sattir saman

---

17. *Jeg formoder, at de 4 Linjer i dette Vers skulde danne Begyndelsen af V. 15, saa at* Nama *kom umiddelbart efter* a tiifi *og* hylli scyldo *umiddelbart foran* fyrr lez hon. *Ettm. lader de 4 Linjer i V. 17 danne sidste Halvdel af V. 15.* — 1. męr *skrevet* m *med en Krøl over i* R. — 2. męla R, *ikke* micla.

18, 1. hirþ *med liden* h *og derf. Punctum i* R. — 5. vng R; *først var skrevet* vnd, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.* — 6. lífa R. — 7. in goþa! *saa Rask og M.* R *har sikkert* ingoþa *og ikke* ugoþa. ętt attv goþa *Gr.* — 8. eigi, *indsat med Lüning; mangler i* R *og Udgg.*

2. *oc* for R, *ikke* Hann for. — 4. leiptr R, *ikke* leiptrar. — 14. *Efter* þa q. gvdmvndr *har* R *et Stykke, som her er udeladt. V. 19—24 incl. følge i* R *efter V. 29 og staa umiddelbart foran* Helgi fecc Sigrvnar *o. s. v. (S. 196). Foran V. 19 ere Ordene* þetta q. gvdmvnðr granm. s., *som findes i* R, *udeladte. Se herom Anmærkningen efter nærværende Digt.*

19, 1-2. H. e. scioldvngr sa | er sc. st. *Udgg.* — 4. fyrir R, *ikke* fyri. — 5. mer, *saa* R *tydelig;* merci *K.* — friþ *er Adj., og Subject er* scip. *Gr. forstaar* friþ *som Subst.; Ettm. læser* þyckjat mer friðmerki.

20, 1-4. *Jfr. Helg. Hund. I, 30.* — 1. hǫdbrodr R (*anden* d *af samme Form som den trykte*). — 5. hefir, *saa ændret;* hefi R. — 7. Fiorsvnga *Eg.;* fiorsvnga *Udgg.* — *Rimord ere* arf *og* vnd.

21. *Overskrift mangler i* R. — *K. regner L. 1-4 af dette Vers med til V. 20 og lægger dem i Sinfjotles Mund, lader Gudmund sige L. 5—8, og antager, at noget mangler foran* Mal er. *Rask, Gr. og Ettm. tillægge Gudmund, M. Sinfjotle hele V. 21.* — 1. fyrr, *saa ændret med K. M.;* fvʀ R. fiʀ *Rask Gr.* — scolo R, *ikke* scola. — *Ettm. læser* þvi firar skulut. — 3. sattir R *og Udgg.* — *Hvis*

vm sakar dǫma;
mal er, Havdbroddr!
hefnd at vinna,
ef *ver* lęgra lvt
lengi *barom*."

Sinfiotli qvaþ:

22. „Fy*rr* mv*n*dv, Gvdmv*n*dr!
geitr vm halda
oc bergscorar
brat*tar* klifa,
hafa þ*er* i hendi
heslikylfo;
þ*at* er þ*er* bliþara
enn brimi*ss* do*mar*."

Helgi qvaþ:

23. „Þer er, Sinfiotli!
sęmra myclo
gv*nn*i at heyia
oc glaþa orno,
enn onyt*om*
orþom at deila,
þot*t* hilldi*n*gar
heipt*ir* deili.

24. Þicciat m*er* goþ*ir*
Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at mę̨la;
þ*eir* mę̨rcþ hafa
a Moinsheimom,
at hvg hafa
hiorom at bregða;
ero hildi*n*gar
havllzti snial*lir*."

Gvdmv*n*dr reið hei*m* me*þ* h*er*-savgo; þa savmnoþo Granmars *synir* h*er*. Como þar marg*ir* kon-*vng*ar: þar var Havgni *faðir* Sig-rv́nar *oc synir* ha*n*s Bragi *oc* Dagr. Þar v*ar* o*rr*osta micil, *oc* fello all*ir* Granmars *synir oc* all*ir* þ*eirra* havfþingiar, ne*ma* Dagr Havgnas*on* fec*c* gr*i*þ *oc*

Teksten i R *er rigtig, saa maa de 4 første Linjer forstaas ironisk: „Desto før skulle vi afgjøre vore Stridigheder ved Frekastein (den Sten, hvor Ulvene mættes ved Lig, paa Valen)". Men da synes dog* sattir *meget underligt, og desuden kan* scolo *ikke vel være 1 Ps., da intet Pronomen følger efter. Jeg formoder* sarteinar *istedenfor* sattir. *Derfor tale stærkt Sinfjotles Ord i* 22, 7. 8: þat er þer bliþara enn brimiss domar, *ti disse vise aabenbart tilbage til Gudmunds Ytringer.* Frecasteinn *nævnes kun, hvor der er Tale om Kamp, ikke som Sted, hvor Forlig sluttes.* — 5. er, *saa ændret med Udgg.*; ec R. *Muligt er ogsaa:* mal qveþ ec; *jvfr. Skirn.* 10, 2. — 7. ef v*er* R, *ikke* ef vm *eller blot* ef. — lvt *er ikke Rimord med, da det oprindelig lyder* hlvt.

22. *Overskrift mangler i* R. — 1. mv*n*dv R, *ikke* mvntv. — 3. bergscorar R, *ikke* biargscoror. — 6. hesli kylfo R, *ikke* hellikilfo.

23. *Jfr. Helg. Hund. I, 45.* — *Overskrift mangler i* R. — 2. myclo R, *ikke* miclo. — 4. *For* g *i* glaþa *er først urigtig skrevet* b *i* R. — órno R. — 6. orþom at deila *Gr. og M.*; o. a. d. R, *ikke* o. a. b. *Dog støder* deila *her, da* deili *følger straks efter i L. 8.* — bregþaz *K. som i Helg. Hund. I, 45; men her kan ikke vel denne Form bruges, da der i L. 1 staar* þer, *ikke* yccr, *som i Helg. Hund. I.* bregþa *Rask.*

24. *Jfr. Helg. Hund. I, 46.* — þiccit (*saa*) m*er* goþ*ir* gran. s. þo. d. s. s. a. m. þ*eir* mę̨rcþ h. a. m. r. at hvg hafa hior. a. b. ero. hildi*n*gar havllzti sniall*ir* R. — 6. Moinsheimom, *saa M. efter Helg. Hund. I, 46.* m. r. R; *hvordan dette skal udfyldes, tør jeg ikke for vist sige; K. formoder* reit; *maaske snarere* reinu. — 8. hiorom, *saa M. efter Helg. Hund. I, 46*; hior. R, *ikke* hior *uden Punctum efter.* — 9-10. *Disse Linjer, der mangle i Helg. Hund. I, 46, ere vel, som og Ettm. mener, en senere Tilsætning.*

2. grán | mars R; *dog er Stregen over* a *ikke sikker.* — 5. synir *skrevet* s. *i* R. — 7. grán | mars R. —

va*nn* eiþa Volsvngo*m*. Sigrvn gec*c* i vali*nn* *oc* hitti Hꝍdbrodd at ko*minn* dꝍþa. Ho*n* q*vaþ*:

25. „Mvna þ*er* Sigrv́n
fra Sevafiollo*m*,
Hꝍþbroddr k*onvng*r!
hniga at armi;
liþin e*r* ęvi
— opt náir hręfi
granstoþ g*ri*þar —
Gra*n*mars *sona*.“

Þa hitti ho*n* Helga *oc* varþ allfegin. H*ann* q*vaþ*:

26. „Erat þer at ꝍllo,
alvitr! gefiþ,
þo q*v*eþ ec nocqvi
norn*ir* valda;
fello i morgon
at Frecasteini
B*r*agi *oc* Hꝍgni,
varþ ec bani þ*eirr*a.

27. E*nn* at Styrkleifo*m*
Starcaþ*r* k*onvngr*,
e*nn* at Hlebiorgo*m*
Hrollꝍ́gs *synir*;
þa*nn* sa ec gylfa
g*ri*mmvþgasta*n*,
er barþiz bolr,
v*ar* a brot hꝍfvþ.

28. Li*gg*ia at iordo
allra flest*ir*
niþiar þin*ir*
at ná*m* orþn*ir*;
va*nn*tattv vígi,
v*ar* þ*er* þ*at* scapad,
at þv at rógi
ŕicme*nn*e vart.“

Þa gret Sigrvn. H*ann* qvaþ:

29. „Hv*gg*astv, Sigrv́n!
Hildr hefi*r* þv o*ss* v*er*iþ,
vi*nn*at scioldvngar scꝍpo*m*.“

Sigrvn qvaþ:

„Lifna m*v*nda ec nv kiosa,
er liþn*ir* ero,
oc knęt*ta* ec þ*er* þo i faðmi felaz.“

Helgi fecc Sigrvnar, *oc* atto þꝍ sono; var Helgi e*i*g*i* gamall. Dagr Hꝍgnaso*n* blotaþi Oþin *til* fꝍðvrhefnda; Oþi*nn* leþi Dag geirs sins. Dagr fa*nn* Helga mág si*nn* þar se*m* he*i*ti*r* at Fioturlvndi; h*ann* lagdi igogno*m* Helga m*eþ*

---

2. hꝍdbrod **R** (*anden* d *af samme Form, som den trykte*).

25, 6. hręfi, *saa ændret efter Formodning af Ettm. og mig;* hreifi **R** *og Udgg. Lignende Feil i Völuspá I, V. 52, L. 2, hvor* r *har* leifi *for* lęvi. — *Guðbrandr Vigfússon beholder* hreifi *og forstaar det som* reifi, *Glæde; jvfr.* örnu reifir Óleifr *SnE. I, 472 og lign.* — hreifa *Rask og Eg.* — 7. granstoþ **R**, *d. e.* gránstóð; *jvfr.* grástóð gríðar, *háttalyk. Rögnv. jarls 20* (*SnE. Reyk. 1848, S. 242*). grannstóð *Ettm.;* granstoð *af* grön *og* stoð, *en Støtte, K. M.* ∸ *Udgg. sætte intet Tegn efter* griþar. — 8. sona *skrevet* ss. *i* **R**; sonom *Rask og Eg.*

26, 2. gefiþ **R**, *ikke* geþiþ. *Først synes at have været skevet* get̄ (ɔ: getiþ?), *men dette er af den gamle Skriver selv rettet.* — 3. nocqvi **R**, *ikke* nocqvo.

27, 1. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* **R**. — 4. ss. **R**, *d. e.* synir; *ikke* sonr. — 6. grimvþgastan **R**. — 8. abrót **R**.

28, 1. iordo, *saa ændret efter Formodning af Rask o. fl.;* iordán **R**, *ikke* jorda. — 8. ricmenne *er i* **R** *skrevet* ric m̄e, *hvilket ikke kan opløses som* ric mær.

29, 3. scꝍpom, *saa* **R**. — 4. **R** *har* Lifna *med stor* L; *Overskriften* Sigrvn qvaþ *mangler der. K. tillægger Helge det hele Vers.*

Mellem V. 29 og Helgi fecc Sigrvnar *have i* **R** *V. 19—24 incl. Plads; se Anm. efter nærv. Digt.* — 4. oþı leþi **R**. — geirs, *saa rettet;* greis **R**. — 5. sins **R**, *ikke* sini. — 6. heitir *skrevet* h. *i* **R**. — fiotur lvnði **R**. —

geirno*m*; þar fell Helgi, e*nn* Dagr reiþ *til* [Seva-]fialla *oc* sagdi Sigrv́no tiþi*n*di:

30. „Trǽþ*r* em ec, syst*ir*!
trega þ*er* at segia,
þ*vi*at ec hefi nǽþigr
nipti grętta:
fell i morgo*n*
vnd Fioturlvndi
bvþlvngr sa *er* var
beztr i hei*mi*
oc hildi*n*gom
a hálsi stoþ.“

Sigrvn qvaþ:

31. „Þic scyli all*ir*
eiþar bíta,
þeir *er* Helga
hafþ*ir* v*nna*
at eno liosa
leipt*rar* vatni
oc at v́rsvolom
v*nnar* steini.

32. Scriþiat þ*at* scip,
er vnd þ*er* scriþi,
þot*t* oscaby*rr*
ept*ir* le*gg*iz!
re*nn*ia sa ma*rr*,
er vnd þ*er* re*nn*i,
þottv fiándr þina
forþaz eig*ir*!

33. Bitia þ*er* þ*at* sv*er*þ,
er þv bregd*ir*,
ne*ma* sialfo*m* þ*er*
syngvi v*m* hǽfði!
þa vęri þ*er* hefnt
Helga dǽþa,
ęf þv vęrir vargr
a viþo*m* vti,
ǽþs andvani
oc allz gamans,
hefþ*ir* eig*i* mat,
ne*ma* a hrǫv*m* spryng*ir*.“

Dagr qvaþ:

34. „Ǫr ertv, syst*ir*!
oc ervita,
er þv brǫþ*r* þino*m*
biþ*r* forscapa;
ei*nn* veldr Oðin*n*
ollo bǽlvi,
þ*vi*at me*þ* sifivngo*m*
sacrvnar bar.

35. Þer byþ*r* broþ*ir*
bǽga rǽþa,
ǽll Uandilsve
oc Vigdali;
hafþv halfan hei*m*
harms at gioldom,
brvþ*r* bǽgvariþ!
oc bvrir þin*ir*.“

Sigrvn qvaþ:

36. „Sitca ec *sva* sæl
at Sevafiollo*m*
ar ne v*m* nętr,
at ec vna lifi,
ne*ma* at liþi lofðvngs
lioma bregði,
re*nn*i vnd visa
Vigblǫr þinig

---

2. seva *mangler i* R.

31. *Overskrift mangler i* R. — 5. eno, *saa ændret;* eino R. — 6. leiptrar *Rask K. M.;* Leiptrar *Gr. som Aanavn.*

32, 1. Scriþ[1]at R. — 7. þot*t* tv R. *Jfr. Gisl. Oldn. Forml. § 122. 3) Anm.*

33, 1. Bit[1]at R, *ikke* Bita. — 5. þa *med liden* þ *i* R. — 9. andváni R. — 12. *I* hrǫv*m* *er i* R *ogsaa Krøl oventil ved* ǫ.

34. *Overskriften* d. q. *staar i* R *inde i Linjen.* — 1. *Ved* Ǫ *i* Ǫr *er skrevet Accent i* R. — 2. érvita R. — 3. brǫþr, *saa* R.

35, 5. halfaɴ R.

36. *Overskrift mangler i* R. — 3. nętr, *saa rettet;* rętr R. — 5. liþi R, *af* lið, *Folk; ikke med Gr. af* hlið. *Scheving formoder vistnok med urette* leiþi. — 8. þinig. *M. læser* hinig *og bemærker: „Cod. har egentlig* þinig, *men med*

gvllbitli vanr,
knega ec grami fagna.

37. Sva hafþi [Helgi]
hrǫdda gorva
fiandr sina alla
oc frǫndr þeirra,
sem fyr vlfi
oþar rynni
geitr af fialli
geiscafvllar.

38. Sva bar Helgi
af hildingom,
sem itrscapaðr
ascr af þyrni,
eða sa dyrcalfr
dæggo slvnginn,
er ǫfri ferr
ællom dyrom,
oc horn gloa
viþ himin sialfan."

Hǽgr var gorr eptir Helga. Enn er hann com til Valhallar, þa bæþ Oþinn hanom ællo at raða með ser. Helgi qvaþ:

39. „Þv scalt, Hvndingr!
hvériom manni
fótlæg geta
oc fvna kynda,
hvnda binda,
hesta gęta,
gefa svínom soþ,
aþr sofa gangir."

Ambót Sigrvnar gecc vm aptan hia hægi Helga oc sa, at Helgi reiþ til hægsins með marga menn. Ambótt qvaþ:

40. „Hvart ero þat svic ein,
er ec sia þicciomz,
eþa ragnaræc?
— riþa menn dæþir,
er ióa yðra
oddom keyrit, —
eþa er hildingom
heimfor gefin?"

Helgi qvaþ:

41. „Era þat svic ein,
er þv sia þicciz,
ne aldar rof,
þottv oss litir,
þott ver iói ora
oddom keyrim,
heldr er hildingom
heimfor gefin."

Heim gecc ambót oc sagði Sigrvno:

---

en Figur oven þ, *der synes at skulle være et Forsøg paa at rette* þ *til* h." *Men dette er neppe rigtigt; saavidt jeg kan sé, er der i* R *først skrevet* f^{v}, *d. e.* fyr, *og dette saa af den gamle Skriver rettet til* þinig.

37, 1. Helgi *mangler i* R.

38, 9. gloa R; *for* o *synes først at have været skrevet* e. *Man bør neppe læse* glea (= glæa), *skjønt Tegnet* e *undertiden næsten er lukket.*

39, 7. gefa *er i* R *skrevet til i Randen; dog er nu* fa *bortskaaret, saa at kun* ge *kan læses. Imellem* gęta *og* svínom *er over Linjen sat en Hage til Tegn paa, at* gefa *skal indsættes der.*

1. ÆAmbót R, *hvor* ÆA *blot er en kalligraphisk Ændring af* A.

40, 1. Hvart R, *ikke* Hvert. — 5. er *forstaar jeg som Pronomen og ikke som Partikel:* riþa menn dæþir *og* er ióa yðra oddom keyrit *maa være to sideordnede Sætninger, jvfr.* 41, 4-6.

41. *Overskrift mangler i* R. — 1-2. Era þat svic e. er þ. s. þ. R. — 5. iói R. *Denne Form er yngre end* ióa *i* 40, 5. — 6-8. o. k. n. e. h. h. f. gefin R. — 7. heldr, *saa ændret;* n. R; ne *Rask K. M. Dette* ne *giver her, saavidt jeg skjønner, ingen passende Mening og er rimelig urigtig kommet ind fra L. 3.* — enn *Gr. Bttm.; men* enn (eǹ) *kan ikke bruges som stærk Modsætningspartikel, saaledes at derefter Verbet følger og saa først Subjectet.*

42. „Vt gac þv, Sigrvn
fra Sefafioll*om*!
ef þic folcs iaþar
finna lyst*ir*;
vp *er* havgr lok*inn*,
ko*minn er* Helgi,
dolgspor dręyra,
davglingr baþ þic,
at þv sárdropa
svefia scyld*ir*."

Sigrvn gecc i hav*ginn til* Helga *oc* q*vaþ*:

43. „Nv em ec sva fegin
fvndi ocro*m*,
sem átfrekir
Oþins havcar,
er val vito,
varmar braðir,
e*þa* dav*gg*lit*ir*
dagsbrvn siá.

44. Fy*rr* vil ec ky*ssa*
ko*nvng* olifðan,
e*nn* þv bloþvgri
brynio castir;
hár *er* þi*tt*, Helgi!
helo þr*vn*git,
allr *er* visi
valdav*gg* slęgi*nn*,
hęndr vrsvalar
Havgna mági;
hve *scal* ec þ*er*, bvdlvngr!
þ*ess* bót of vi*nna*?"

Helgi qvaþ:

45. „Ein veldr þv, Sigrvn
fra Sefafioll*om*!
er Hęlgi *er*
harmdav*gg* slegi*nn*:
grętr þv, gvllvariþ!
grimmom tar*om*,
solbiort, svðręn!
aðr þv sofa gang*ir*;
hv*ert* fellr bloþvgt
a b*r*iost g*r*ami,
vrsvalt, i*nn*fialgt,
ecka þrvngit.

46. Vel *scolom* drecca
dyrar veigar,
þo*tt* mist hafim
mvnar *oc* landa;
scal engi *maþr*
angrlióþ q*ve*þa,
þo*tt* m*er* a b*r*iosti
beniar líti:
nv ero brvþ*ir*
byrgþar i havgi,

42, 1-2. *Rask M. interpungere:* V. g. þv, Sigrvn! fra Sefafiollom, ef...; *men jvfr.* 25, 1. 2; 45, 1. 2. — 3. iaþar, *saa ændret;* iaþaʀ R. — 7. dolg spór R. — 10. svefia R, *ikke* sefia.

43, 1. fegin, *saa ændret;* feginʀ R. — 3. átfrekir, *saa ændret;* át frekr R.

45. *Overskrift mangler i* R. — 4. harmdavgg R *og Udgg.; Rask formoder* hvarmdavgg. — 9. fellr, *saa ændret;* felt R. féll *Gr. M. Men* fellr *passer bedre til* grętr. — 11. inʀ fialgt R. *At dette Adjectiv, ligesom ogsaa* vrsvalt *og* ecka þrvngit, *hører til* tár, *ikke til* briost, *synes mig sikkert. Forklaringen af* innfialgt *som „dybt indtrængende", af* fela, *finder neppe nogen Støtte.* fjálgr *maa egentlig have betydet „varm"; dette godtgjøres af* glóðfjálgr (= glóðheitr) sonr Fornjóts, *Yngl. Cap. 47;* fjálgleikr, *Andagt, gl. norsk Hom. S. 162, (hvormed Fritzner sammenligner det norske Folkesprogs* fjaag, *fyrig, frisk, rask), jvfr. tydsk heisze Andacht; norsk Folkespr.* fjelg (fjölg), *adj. 1) behagelig, hyggelig. Modsat* ofjelg. *2) vakker, net, pyntelig, reen og pyntet. 3) varm, om en mild og passende Varme (se Aasen, Ordb.). Men* innfialgt *„indvendig varm" synes her ikke at passe. Jeg formoder derfor:* vrsvalt, ofialgt; *jvfr. Völuspá I, V. 21, L. 9:* opt, ósjaldan. *En lignende Formodning er alt fremsat af Grimm.*

lofda dis*ir*
hiá *oss* liþn*om*."
Sigr*vn* bió sęing i hꜹgin*om*:
47. „Her hefi ec þ*er*, Helgi!
hvilo gorva
angrlꜹsa mioc,
Ylfinga niþ*r*!
vil ec þ*er* i faþmi,
fylkir! sofna,
s*em* ec lofþv*n*gi
lifn*om* myndac."
Helgi qvaþ:
48. „Nv q*ve*þ ec enscis
orvęnt v*er*a
siþ ne sni*m*ma
at Sevafioll*om*,
er þv a armi
olifþ*om* sefr,
hvit, i hꜹgi,
Hꜹgna dot*tir*!
oc ertv qvic,
in k*onvn*gborna!
49. Mal er m*er* at riþa
roþnar brꜹt*ir*,
lata fꜹlvan ió
flvgstig troþa;
sc*al* ec f*yr* vestan
vindhialms brvar,
aþ*r* Salgofn*ir*
sigrþioþ veki."

Þ*eir* H*elgi* riþo leiþ sina, *enn* þęr foro hei*m* *til* bǫiar. A*nn*an aptan let Sigrv́n ambót halda vorþ a hꜹgin*om*. E*nn* at dagsetri er Sigrvn co*m* *til* hꜹgsins, qv*aþ* hon:

50. „Co*minn* v*ę*ri nv,
ef ko*ma* hygði,
Sigm*vn*dar bv*rr*
fra sꜹlom Oþins;
qveþ ec *gr*ams þinig
gręnaz van*ir*,
er a asclim*om*
ern*ir* sitia
oc drifr drot*t* ꜹll
drꜹmþinga til.
51. Verþv *ei*gi sva ǫr,
at ein farir,
dis sciolldvnga!
drꜹghvsa *til*:
verda ꜹfligari
aꜹlir a nott*om*
dꜹþ*ir* dolg*ar*, m*ę*r!
e*nn* vm daga liosa."

46, 11. diS*ir* R.

47, 4. niþ*r* R, *ikke* niþ. — 8. myndac, *saa er først skrevet i* R, *men* c *er næsten udraderet* (*eller udslidt?*).

48. *Overskrift mangler i* R. — 1. enscis R, *ikke* enkis.

5-6. hꜹgsins, qvaþ hon, *saa ændret;* hꜹgsins. Hon q. R. hon *forstaar jeg med K, om* ambótt, *ikke om Sigrun, og tillægger Tærnen baade V. 50 og 51.*

50, 6. gręnaz R. *Dette Ord maa betyde „svinde, tabe sig"* (*det sjældne Vb.* grœnask, *grønnes, passer ikke her*). *Jfr. Sturl. 3, 26:* grænist (*danner Helrim med* ræna) friðr; *Bisk. I, 489:* var þá sèmiliga með þeim í fyrsto, en þó grènðist (*Var.* græðist) brátt. *Rask og K. indsætte* grennaz; *dette vilde vistnok passe her efter sin Betydning, men maa dog være et forskjelligt Vb., som navnlig Stedet i Sturl. viser. Mulig kommer* gręnaz *af* gránn (*graa*); *jvfr.* grá-na (*af* grár) *1) blive graa. 2) blive uvenlig.* gamanit gránar (*Fritzner*), *og norsk Folkesprog:* graana *3) falme, tabe sig, forsvinde; om Venskab og Fornøielse. Trondhj. St.* Dæ graana mæ dæm: *det er forbi med deres Venskab* (*Aasen*).

51, 5. ꜹfigari, *saa ændret;* ꜹfigan R. — 6. a *skrevet til over Linjen i* R, *og Hage sat nede i Linjen, hvor det skal indsættes.* — 7. dolg*ar* m*ę*r R, *ikke* dolgmenn. *Dog er den over Linjen skrevne* r, *som betegner* ar, *utydelig og maaske sat til af en senere Haand, hvilket Blækket og Figuren synes at vise.* ęr *i* mer *er betegnet ved en Krøl.*

Sigrvn varþ scammlif af harmi oc trega. Þat var trva i fornescio, at menn vęri endrbornir, enn þat er nv cavllvð kęrlinga villa. Helga oc Sigrvn er callat at vęri endrborin; het hann þa Helgi Haddingiascati, enn hon Kara Halfdanardottir, sva sem qveþit er í Karolioþom, oc var hon valkyria.

Anmærkning til Helgakviða Hundingsbana II.

I den foran aftrykte Tekst af dette Digt har jeg, for ikke at forstyrre Sammenhængen, ved Slutningen af Prosastykket efter V. 18 udeladt et Stykke, som indtager halvtredje Linje i R, *og stillet V. 19—24 paa et andet Sted, end de findes i Hskr., samt foretaget en liden Ændring i Overskriften til V. 19.* R *har dette saaledes:*

Efter: þa hlóþo volsvngar seglom *(se foran S. 194, L. 2 paa anden Spalte) fortsættes:*

þa q. gvdmvndr. Sva sem fyrr er ritaþ. i helga qviþo. Hverr er fylkir sa er flota styrir*) oc feicna liþ fǫrir at landi. Sinfiotli. sigmvndar son svaraþi oc [er] þat enn ritaþ. Gvdmvndr reið heim meþ hersavgo þa samnoþo granmars synir her. *o. s. v. (se foran S. 195, 2den Spalte).*

Efter: oc knętta ec þer þo i faðmi felaz *(se foran V. 29, L. 6) fortsætter* R *saaledes:*

Þetta.q. gvdmvnðr *(sic!)* granmars**) son. Hverr er scioldvngr sa er scipom styrir. lętr gvnnfana gvllinn fyrir stafni þiccia mer friþ ifarar broddi verpr vigroþa vm vikinga. Sinfiotli q. Her ma havdbrodr ...... *(se foran V. 20—24)* ...... ero. hildingar havllzti snialiir. Helgi fecc sigrvnar oc atto þav sono var helgi eigi gamall. *o. s. v. (se foran S. 196, 2den Spalte).*

---

7. Haddingiaskati, *saa ændret med Ettm. og Müllenhoff (i Haupts zeitschr. f. deutsch. alt. XII, 351)*; haddingia scaþi R *og Udgg. Tilnavnet betyder: Haddingernes Helt (ikke Drabsmand). Den her nævnte Kjæmpe forekommer ogsaa i Hrómundar s. Gripssonar (Fas. II, 372 f.):* kómu tveir konungar af Svíþjóð; hétu báðir Haddingjar *(saa Rimerne; Fas. urigtig* Haldingjar); Helgi Hröngviðs bróðir var með þeim. *Ogsaa hans Elskede, Valkyrjen* Kára *(saa et Hskr. og Rimerne; Fas. urigtig* Lara), *omtales i Hróm. s. (Anderledes P. E. Müller Sagabibl. II, 551 f.) Jfr. ogsaa Flat. I, 24 (Fas. II, 8):* tóku ríki Haddingjar þrír, ok var hverr þeirra eptir annan; Helgi Haddingjaskati var með einum þeirra. *Ogsaa i Kálfsvísa i SnE. I, 482 (og blandt Brudstykkerne bag i denne Udg.) nævnes* skati Haddingja *(saa 4 Hskrr.).* skaði *bruges i Oldnorsk aldrig i samme Betydning som* skati, *og Grimms Paastand (i zeitschr. f. vgl. sprachf., herausg. v. Aufrecht u. Kuhn, I, 81), at disse to Ord ere identiske, er vistnok ikke rigtig (jvfr. oht. Egennavn* Scazo).

*) *Den Form, hvori disse to Linjer her meddeles, synes at være bedre, end den, hvori vi finde dem i Helg. Hund. I, V. 32; ti* liþi styrir *staaer, naar* feicnaliþ *følger straks efter.*

**) R *har* gram. *med et Tegn over* a, *som almindelig betyder* ra.

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

Sigm*vnd*r V*a*lsvngss*on* var kon*vngr* a Fracl*andi;* Sinfiǫtli v*ar* e*ll*ztr h*ans* sona, a*nnarr* Helgi, *þriþi* Hamv*nd*r. Borghildr, *cona* Sigm*vnd*ar, atti broþ*vr*, er hét. . . . . Enn Sinf*iotli* stivps*on* h*enn*ar *oc* . . . . baþo ei*nn*ar kono baþ*ir*; *oc* f*yr* þa s*a*vc drap Sinf*iotli* h*ann*. E*nn* er h*ann* com heim, þa baþ Borghildr h*ann* fara a brot; e*nn* Sigm*vnd*r b*a*vþ h*enne* fębǫtr, *oc* þ*at* varþ ho*n* at þi*gg*ia. E*nn* at erfino bar Borghildr *a*vl; ho*n* toc eitr micit horn fv*ll*t *oc* bar Sinf*iotla*; e*nn* e*r* h*ann* sa i hornit, scilþi h*ann*, at eitr v*ar* i, *oc* m*ę*l*t*i til Sigm*vnd*ar: „Giorotr er dryccri*nn*, ai!“ Sigm*vnd*r toc hornit *oc* dracc af. Sva er sagt at Sigm*vnd*r v*ar* harþgo*rr*, at hvarki m*átti* h*anom* eitr granda vtan ne i*nn*an; e*nn* all*ir* s*ynir* ha*ns* stoþvzc eitr a h*a*vrvnd vtan. Borghildr bar a*nn*at horn Sinfiotla *oc* baþ dręcca, *oc* for alt sem fy*rr*. Oc e*nn* iþ þriþia si*nn* bar ho*n* h*anom* hornit *oc* þo amęli*ss*orþ m*eþ*, ef h*ann* drycci eigi af. H*ann* m*ę*l*t*i e*nn* sem fy*rr* v*iþ* Sigm*vnd*. H*ann* *sagði*: „La*tt*v gron sia þá, sonr!“ Sinfiotli d*r*acc *oc* varþ þegar d*a*vþ*r*. Sigm*vnd*r bar h*ann* langar leidir i fangi s*er* *oc* kom at firþi einom miovom oc longom, *oc* v*ar* þar scip eit*t* litiþ *oc* m*aþr* ei*nn* á; h*ann* b*a*vð Sigm*vnd*i far of fiorþi*nn*. E*nn* er Sigmvndr bar licit vt a scipit, þa var bat*rinn* hlaþi*nn*; k*ar*l m*ę*l*t*i, at Sigm*vnd*r scyldi fara f*yr* i*nn*an fiorþi*nn*. Karl hrat*t* vt scipino *oc* hvarf þegar. — Sigm*vnd*r k*onvng*r dvalþiz lengi i Danmorc i riki Borgh*ildar*, siþ*an* er h*ann* fecc h*enn*ar. For Sigm*vnd*r þa svþ*r* i Fraccl*and* *til* þe*ss* rici*ss*, er h*ann* atti þar. Þa fecc h*ann* Hiordisar

---

Dette Prosastykke findes kun i **R**. *Sammenlign Völsungasaga* (*Fas. I, 141 f.*).

Overskriften fra da*v*þa sinfiotla *er i* **R** *skreven med rødt Blæk. — Udgg. optage efter Papirafskrr. Titelen* Sinfjötlalok.

4. þriþi *skrevet* ııı. *i* **R**. — Hamvndr, *saa Völs.* (*Fas. I, 136*) *og þ. af Nornag.* (*Fas. I, 320*); hamdir **R**, *d. e.* hamvndir, *ikke* Hamdir. — cona *skrevet* oa *i* **R**. — 5. *Efter* hét *staar i* **R** *aabent Rum for Navnet; Borghilds Broder nævnes heller ikke i Völs.* (*Fas. I, 141*). *Rask K. M. indsætte efter Papirafskrr.* Gunnarr, *Gr.* Hróar; *men disse Navne ere vistnok vilkaarlig antagne.* — 7. *Mellem* ⁊ *og* baþo *er aabent Rum for Navnet i* **R**. — 11. abrót **R**. — 14. a*v*l **R**. — 15. bár **R**. — 17. mǫlti til Sigmvndar **R**, *ikke* sagþi Sigmundi. — 18. dryccrinai **R** *som ét Ord.* ai *er Interjection; jvfr.* ay: *o ve, ak!* (*Fritzner Ordb.*); *i Telemarken* aieia; *svensk Dial.* åj. — 19. Sigmvnðr **R**. — 22. granða **R**. — 31. sia **R**; a *er skreven til over Linjen og en Hage sat, hvor den skal indføies.* — 41. innan, *saa ændret med Rask;* inn á **R** (*forvansket for* innā) *og Gr. K. M.*

dottvr Eylima konvngs; þeirra son var Sigvrþr. Sigmvndr konvngr fell i orrosto fyr Hvndings sonom; enn Hiordís giptiz þa Alfi syni Hialprecs konvngs. Ox Sigvrþr þar vp i barnęsco. Sigmvndr oc allir synir hans voro langt vmfram alla menn aþra vm afl oc voxt oc hvg oc alla atgervi. Sigvrþr var þo allra framarstr, oc hann calla allir menn i fornfrǫþom vm alla menn fram oc gœfgastan herkonvnga.

— 1. eylíma R. — 4. hiordís R. — 10. þo, *saa ændret med K. og Rask, jvfr. Þ. af Nornag. (Fas. I, 320):* voru þeir umfram alla menn um afl ok vöxt, ... Sigurðr var þó þeirra brœðra framastr. þa R *og Gr. M.*

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

hin fyrsta

eða

GRIPISSPÁ.

Grip*ir* h*et* *son* Eylima, b*ro*þ*ir* Hiordisar; h*ann* reþ lond*om* *oc* v*ar* allra m*anna* vitrastr *oc* fram-vi*ss*. Sig*vr*þ*r* reið ei*nn* saman *oc* com *til* hallar G*r*ipi*ss*. Sig*vr*þ*r* v*ar* ǫþkendr; hann hitti m*ann* at mali vti f*yr* hǫllin*n*i, sa nefndiz Geit*ir*; þa q*va*ddi Sig*vr*þ*r* h*ann* mals *oc* spy*rr*:

1. „Hv*er*r by*gg*ir h*er*
borg*ir* þ*essar*,
hvat þ*ann* þioþk*onvng*
þegnar nefna?“

Geitir qvaþ:

„G*r*ipir heit*ir*
gv*m*na stióri,
sa er fastri rę̨þ*r*
foldo *oc* þegno*m*.“

Sigvrþr qvaþ:

2. „Er horscr k*onvngr*
hei*m*a i landi,
mvn sa g*ra*mr viþ mic
g*an*ga at mę̨la?
mals er þarfi
*ma*þ*r* okv*nn*igr,
vil ec fliotliga
fi*nn*a G*r*ipi.“

Geitir qvaþ:

3. „Þ*ess* mvn glaðr k*onvngr*
Geiti spyria,
hv*er*r sa *ma*þ*r* se,
er mals q*ve*þr G*r*ipi.“

Sigvrþr qvaþ:

„Sig*vr*þ*r* ec heiti,
bori*nn* Sigm*vn*di,
e*nn* Hiordís *er*
hilmis moþir.“

Dette Digt findes alene i R.

Begge Overskrifter mangle i R. *Her begynder kun en ny Linje med* Grip*ir*, *og* G *er skreven lidt større, end de almindelige store Bogstaver i Hskr., men med sort Blæk.*

1. Grípir R. *I Völs.* (*Fas. I, 155*) *er hans Navn skrevet én Gang* Grifir, *én Gang i Gen.* Gripis (*saa Hskr.*) *og én Gang* (*Fas. I, 156*) *forkortet* gr̃. *Jfr. i den telemarskè Folkevise om Sigurd Svein* Greip'e (*Landstad S. 113*). — 6. hann *mangler i* R. *Det kunde kanske undværes.*

1, 5. *Overskriften* Geitir qvaþ *mangler i* R. *Ligeledes mangle overalt i det følgende af dette Digt Overskrifterne i* R. — 5. grípir R. — 8. foldo R, *ikke* fold.

2, 5. þarfi, *saa* R *og* M. (*som dog sætter Komma derefter*). *Jfr. Fms. XI, 24; Grágás ed. AM. I, S. 446* (*Finsens Udg. II, S. 173*); *Placidusdrápa V. 34* (*Eg.*). þurfi *Rask K.* — 6. okvnnigr R, *ikke* okunnugr.

3, 1. konvngr, *saa ændret;* k'g R. — 2. geiti R; *først var skrevet* gripi, *men dette er raderet og det rette af den gamle Skriver sat isteden.* — 7. hiordis R.

4. Þa gecc Geitir
Gripi at segia:
„Her er maþr vti
okvþr kominn,
hann er itarligr
at aliti,
sa vill, fylcir!
fvnd þinn hafa.“
5. Gengr or scala
scatna drottinn
oc heilsar vel
hilmi comnom:
„Þiggþv her, Sigvrþr!
vęri sǫmra fyrr,
enn þv, Geitir! tac
viþ Grana sialfom.“
6. Męla namo
oc mart hiala,
þa er raþspacir
reccar fvndvz.
Sigvrþr qvaþ:
„Segdv mer, ef þv veizt,
moþvrbroþir!
hve mvn Sigvrþi
snvna ęfi?“
Gripir qvaþ:
7. „Þv mvnt maþr vera
mǫztr vnd solo
oc hęstr borinn
hveriom iofri,
giofvll af gvlli,
enn gleyggr flvgar,
itr aliti
oc i orþom spacr.“
Sigvrþr qvaþ:
8. „Segðv, gegn konvngr!
gerr, enn ec spvria,
snotr, Sigvrþi,
ef þv sia þicciz:
hvat mvn fyrst goraz
til farnaðar,
þa er or garþi emc
genginn þinom?“
Gripir qvaþ:
9. „Fyrst mvntv, fylcir!
fǫdvr vm hefna
oc Eylima
allz harms reca;
þv mvnt harþa
Hvndings sono
snialla fella,
mvndv sigr hafa.“
Sigvrþr qvaþ:
10. „Segþv, itr konvngr,
ęttingi! mer
heldr horscliga,
er viþ hvgat męlom:
sér þv Sigvrþar
snor brǫgð fyr,
þǫ er hęst fara
vnd himinscǫtom?“
Gripir qvaþ:
11. „Mvndv einn vega
orm inn frána,
þann er graðvgr liggr
a Gnitaheiði;
þv mvnt baðom
at bana verþa
Regin oc Fafni,
rett segir Gripir.“
Sigvrþr qvaþ:
12. „Avþr mvn ǫrinn,

Mellom V. 4 og 5 er kanske, som man af V. 3 mulig tør formode, et Vers udfaldet, hvori Griper spør om den Fremmedes Navn og Geitir da svarer:

Sigvrþr qveþz heita,
borinn Sigmvndi,
enn Hiordis er
hilmis moþir.

7, 1. vera R, *ikke* verda. — 2. mǫztr, *saa* R, *af* mǽtr. — 5. af gvlli R. *Gr. og fl. ændre urigtig dette Udtryk, som netop er det almindelige, til* at gvlli.

8, 2. spvria R. *Jfr. Anm. til Háv.* 80, 2 (*hvor feilagtig staar* sperria).

10, 5. sérþv R *som ét Ord; Accenten over e usikker.* — 6. snór R.

ef ec eflic sva
víg m*eþ* virþ*om*,
sem þv vist seg*ir*;
leiþ at hvga
oc lengi seg:
hvat mvn e*nn* v*er*a
ǫfi mi*nn*ar?"

Gripir qvaþ:

13. „Þv mvnt fi*nn*a
Fafnis bǫli
oc vp taca
a*v*þ *inn* fag*ra*,
gvlli hlǫþa
a Grana bógo,
riþ*r* þv *til* Givca,
g*ra*mr vigrisi*nn*!

Sigvrþr qvaþ:

14. „E*nn* sc*a*ltv hilmi
i hvgazrǫþo,
fr*a*mlyndr iofv*rr*!
fleira segia:
gestr em ec Givca
oc ec ge*n*g þa*ð*an,
h*v*at mv*n* e*nn* v*er*a
ǫfi mi*nn*ar?"

Gripir qvaþ:

15. „Sefr a fialli
fylcis dott*ir*
biort i brynio
eptir bana Helga;
þv mv*n*t h*a*v*ggva*
hvosso sv*er*þi,
brynio rista
m*eþ* bana Fafnis."

Sigvrþr qvaþ:

16. „Brotin *er* brynia,
brvþ*r* m*ę*la tecr,
er vacnaþi
vif or svefni;
h*v*at mv*n* snot at heldr
v*iþ* Sigv*r*þ m*ę*la,
þ*at* er at farnaþi
fylci v*er*þi?"

Gripir qvaþ:

17. „Ho*n* mv*n* rikio*m* þ*ę*r
rvnar ke*nn*a
allar þ*ę*r er ald*ir*
eignaz vildo,
oc a ma*nn*z tv*n*go
m*ę*la hv*er*ia,
lyf m*eþ* lęcning;
lifþv heil*l*, ko*nv*n*gr*!"

Sigvrþr qvaþ:

18. „Nv er þ*vi* locit,
nvmin ero frǫþi,
oc em brá*t* þa*ð*an
bvi*nn* at riþa;
leið at hvga
oc lengra seg:
hvat mvn mei*rr* v*er*a
mi*nn*ar ǫfi?"

Gripir qvaþ:

19. „Þv mvnt hitta
Heimis bygd*ir*

12, 6. lengi, *saa* R *og Gr. K. M.*; lengr *Rask. Jeg formoder* lengra *her, ligesom i* 18, 6.

17, 4. vildo, *saa* R; *der har først været skrevet* scyldo, *men* s *og* c *ere underprikkede, og over Linjen foran* l *er skrevet en* i, *altsaa* vildo (*ti Tegnet for* y *kan ogsaa betegne* v). — 7. lyf, *saa ændret med Eg. og Pfeiffer*; lif R *og Rask Gr. K.*; lif *M. Jfr.* engi lyf eðr lækning, *Fms. IX, 282*; lækningar lyf, *N. g.-L. III, 245 og i Hrólfs s. Gautrekss. Cod. Stockh. No. 7 qv. paa to Steder* (*det ene Sted mangler i Fas. III, 138; paa det andet Sted har Fas. III, 174 urigtig* læknings lif). *Den mindre rigtige Skrivemaade* lif, *som her kan være foranlediget ved det følgende* lifþv, *findes ogsaa undertiden ellers i gamle Hskrr.: Cod. AM. 619 qv.* (*Unger gl. norsk Hom. S. 64*); *N. g. L. I, 390 efter Hskr. fra Beg. af 14de Aarh.*

18, 1. Nv, *saa ændret med Rask K. M.*; þa R. *Gr. foreslog* farit *for* locit. — 3. embrát R *som ét Ord.* — 7. vera R, *ikke* verþa.

oc glaþr vera
gestr þioþkonvngs;
fariþ er, Sigvrþr!
þatz ec fyr vissac,
scala fremr enn sva
fregna Gripi."
Sigvrþr qvaþ:
20. „Nv fǫr mer ecca
orþ þatztv męltir,
þviat þv fram vm sér,
fylkir! lengra;
veiztv ofmicit
angr Sigvrþi,
þvi þv, Gripir! þat
gerra segia."
Gripir qvaþ:
21. „Lá mer vm ǫsco
efi þinnar
liosast fyr
lita eptir;
rett em ec
raþspacr taliþr
ne in heldr framvíss,
farit þatz ec vissac."
Sigvrþr qvaþ:
22. „Mann veit ec engi
fyr mold ofan,
þann er fleira se
fram enn þv, Gripir!
scalatv leyna,
þott liót sé
eþa mein goriz
a minom hag."
Gripir qvaþ:
23. „Era meþ lavstom
lavgð ęfi þer,
lattv, inn itri, þat,
avþlingr! nemaz;
þviat vppi mvn,
meþan avld lifir,
naddels boþi!
nafn þitt vera."
Sigvrþr qvaþ:
24. „Verst hyggiom þvi,
verþr at sciliaz
Sigvrdr viþ fylci
at sogoro;
leiþ visaþv
— lagt er alt fyr —
mǫrr, mer, ef þv vilt,
moþvrbroþir!"
Gripir qvaþ:
25. „Nv scal Sigvrþi
segia gerva,

19, 6. fyr R, *ikke* fyrr. — 8. grípi R.

20, 3. *Efter* þv *er i* R *først skrevet* langt, *men dette Ord er derpaa underprikket som urigtigt.*

21, 5. em ec, *saa* R, *ikke* emk ec; *dog er efter* em *noget (to Bogstaver?) udraderet.* emca ec *Gr. K.*; em ec eigi *Rask M. Negtelsen er her unødvendig, da den kan suppleres fra* ne; *jvfr. Háv.* 126, 5; 139, 1; *Vegt.* 11, 5; *Atlakv.* 9, 1. *Samme syntactiske Eiendommelighed i Oldengelsk (Dietrich i Haupts zeitschr. f. deutsch. alt. XI, S. 441); ældre Tydsk (sammesteds; endnu i Nyhøitydsk hos Simrock Edda, 1te Ausg., S. 192, V. 17); Spansk (Diez Rom. Gr. 2te Ausg. III, 403); Græsk (Madvig, Ordføiningsl., 1ste Udg. § 208, Anm. 1).* — 8. þatz, *saa* R; *først var skrevet* þ't, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* þ'z.

22, 2. ofan, *saa* R *sikkert; først var skrevet* neþan, *men af den gamle Skriver selv er* n *forandret til* o, e *til* f, *og* þ *underprikket.* — 6. þott, *saa* R, *ikke* þat. — liót R, *d. e.* liótt. — sé, *saa* R; *først var skrevet* sér, *men* r *er udraderet.* — 7. eþa, *saa ændret;* eþ R.

23, 1. Era, *saa ændret med Udgg.; i* R *var først skrevet* Era, *men derpaa er* a *udraderet, saa at der staar* Er. — 7. naddels, *saa ændret med M.; jvfr.* nadda él (*SnE. I, 458*). nað | els *eller maaske* nað' | els R. naðèls *Rask Eg.*

24, 4. sogóro R. — 5. visaþv R *som ét Ord.*

allz þengill mic
til þess neyd*ir*;
mv*n*do vist vita,
at vetki lygr:
dǫgr eit*t* er *þer*
daᵿþi ętlaþ*r*.“

Sigvrþr qvaþ:

26. „Vilcat ec reiþi
rics þioþk*onvngs*,
goð raþ at heldr
Gr*i*pi*ss* þiggia;
nv vill vist vita,
þot*t* viltki se,
h*vat* a synt Sig*vrþr*
ser f*yr* hondv*m*.“

Gripir qvaþ:

27. „Flioþ er at Heimis
fagrt alito*m*,
h*ana* Br*y*nhildi
br*a*gnar nefna,
dott*ir* Bvdla,
e*nn* dy*rr* k*onvngr*
harþvgðict man
Heimir fǫðir.“

Sigvrþr qvaþ:

28. „H*vat* er mic at þ*vi*,
þot*t* mę*r* se
fogr aliti
fǫdd at Heimi*ss*?
þ*at* sc*a*ltv, Grip*ir*!
gorva segia,
þ*viat* þv ǫll v*m* s*er*
orlog f*yr*.“

Gripir qvaþ:

29. „Ho*n* fi*rr*ir þic
flesto gamni,
fǫgr aliti
fost*ra* Heimis;
svefn þv ne sefr,
ne v*m* sacar dǫmi*r*,
gáraþv m*anna*,
ne*ma* þv mey s*er*.“

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvat mv*n* til licna
lagt Sigvrði?
segdv, Gr*i*pir! þ*at*,
ef þv sia þicciz;
mv*n* ec mey ná
mv*n*di cǫpa,
þa ina fǫgro
fylci*ss* d*ottvr*?“

Gripir qvaþ:

31. „Iþ mvnvþ alla
eiþa vi*nna*
fvllfastliga,
fá mvnvþ halda;
ve*r*iþ hef*ir* þv Givca
gestr eina not*t*,
mantattv horsca
Heimis fost*ro*.“

26, 1. reiþi *maa her udtales med* r *i Fremlyden, og ikke som* vreiþi. — 3. goð raþ, *saa ændret med Rask K. M.*; goðraþs R. — at | at heldr R. — 4. þiggia; *i* R *er først skrevet* segia, *men derpaa er* se *underprikket og* þi *skrevet over, altsaa* þigia. — 5. vill, *saa* R (*ikke* vili) *og K. M.*; vilc *Rask og Pfeiffer. Subjectet* Sigvrþr *er sat ved den underordnede Sætning og underforstaas derfra i den overordnede; jvfr. f. Eks. Fas. II, 49, L. 16. 17.* — 6. viltki, *saa ændret, jvfr. Háv.* 124, 6; vilkit R *og Udgg.*; vilgit *Pfeiffer.* gi *sammensættes ogsaa med Adjectiver; jvfr.* halftki, *Gísl. Um frump., S. 238 f.*; sialfgi *Lok. 29*; löngugi *hos Fritzner Ordb.* (*adverbial brugt Casus*); *Gróg.* 3, 5. — 8. *I* R *er først skrevet* hendi, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* hondvm.

27, 7. harþ vgðict R; harþúðigt *Rask K. M.* — harþvgðict *er for* harðhugðigt *af* hugð; *jvfr. oldsaks.* hugdig, hudig, *oldeng.* hygdig, hydig (*af* hygd) *i Compp.* — mán R.

28, 1. mic. *Jfr. Lund Oldn. Ordføiningsl. S. 62. §. 28.* — 2. se R, *ikke* ser. — 4. fǫd at heimi^S R.

30, 5. mey | ná R; meyna *Gr.*

31, 2. vína R.

Sigvrþr qvaþ:
32. „Hvat *er* þa, G*r*ipir!
get þv *þess* f*yr* m*er*,
s*er* þv geþleysi
i g*r*am*s* scapi,
er ec *scal* viþ mey þa
malo*m* slíta,
er ec allz hvgar
v*nna* þotto*mc*?“

Gripir qvaþ:
33. „Þv v*er*þ*r*, siclingr!
f*yr* svico*m* a*nna*rs,
m*vn*do G*r*imhildar
gialda raþa;
mvn bioþa þer
biarthaddaþ man
dott*vr* sina,
dregr ho*n* vel at g*ram*.“

Sigvrþr qvaþ:
34. „Mv*n* ec við þa Gv*nna*r
gorva hleýti
oc Gvðrúno
ganga at eiga;
fvllkvęni þa
fylkir vǫri,
ef meintregar
męr angradit.“

Gripir qvaþ:
35. „Þic mvn G*r*imhildr
gorva véla,
mvn ho*n* Brynhildar
biþia fýsa
Gv*nn*ari *til* handa
Gotna d*r*otni,
heitr þv fliotliga for
fylcis mod*vr*.“

Sigvrþr qvaþ:
36. „Mein ero f*yr* hondo*m*,
ma ec lita *þat*,
ratar gorliga
raþ Sig*vr*dar,
ef ec *scal* mǫ*rr*ar
meyiar biþia
oðro*m* *til* handa,
þ*eir*rar ec v*nna* vel.“

Gripir qvaþ:
37. „Er mvnvþ all*ir*
eiþa vi*nna*
Gv*nna*rr oc Havgni,
e*nn* þv, g*r*amr! þriþi;
þa it lito*m* vixlit,
er a leiþ eroþ,
Gv*nna*rr *oc* þv,
G*r*ipir lygr *ęigi*.“

Sigvrþr qvaþ:
38. „Hvi gegn*ir* *þat*?
hvi scolo*m* scipta
lito*m* *oc* lato*m*,
er a leiþ erom?
þar mvn flarǫþi
fylgia a*nna*t
atalt m*eþ* avllo;
e*nn* segþv, Grip*ir*!“

Gripir qvaþ:
39. „Lit hef*ir* þv Gv*nna*rs
oc lęti ha*n*s,
męlsco þina
oc meginhy*gg*ior;

32, 1. Hvat, *saa ændret efter* 48, 1; Hvart R, *ikke* Hvert; Hvárt *Rask M.* — 2. get, *saa ændret efter* 48, 2; gėt R, *d. e.* gett. gėt þv *er vel blot særegen Skrivemaade for* gettv. *Hid høre neppe* blótt, grátt, greitt (*se Anm. til Helg. Hj.* 41, 2), stillt (*endnu i telemarkske Viser*), vert.

34, 8. męr = mér.

35, 3. mvn hon brýnhildar R. — 4. biþía R. — 7. heitr, *saa* R, *ikke* heitir.

36, 1-2. *Rimordene ere* mein *og* ma.

37, 5. þa it, *saa ændret, jvfr.* 43, 5. þ[i]at R, *d. e.* þviat, *og saaledes Udgg.; dette Ord giver her, saavidt jeg skjønner, ingen Mening, og det er meget haardt, at* mvnvþ *skal suppleres fra L. 1 til* vixla. — vixlit, *saa ændret;* vixla R *og Udgg.*

mvndv fastna þer
framlvndaþa
fostro Heimi*ss*,
sér vętr *fyr* þvi."

Sigvrþr qvaþ:

40. „Verst hy*gg*io*m* þvi,
vandr mvnc heiti*nn*
Sig*vr*þ*r* me*þ* se*gg*io*m*
at sogoro;
vilda ec e*igi*
velo*m* beita
iofra brvþi,
e*r* ec ǫzta ueitc."

Gripir qvaþ:

41. „Þv mvnt hvila,
he*r*s oddviti
mę*rr*! hia meyio,
se*m* þin moþ*ir* se;
þvi mvn vp*p*i,
meþ*an* ǫld lifir,
þioþar þengill!
þit*t* nafn v*er*a."

Sigvrþr qvaþ:

42. „Mvn goða qvan
Gv*nna*r*r* eiga
mę*rr* me*þ* mo*nno*m,
— me*r* segðv, Grip*ir*! —
þoat hafi þriar nętr
þegns brvþ*r* hia me*r*
snarly*n*d sofit?
slics eroþ dǫmi."

Gripir qvaþ:

43. „Saman mvno brvllǫp
bǫdi drvc*c*in
Sig*vr*þ*ar* *oc* Gv*nna*rs
i sǫlo*m* Givca;
þa hǫmo*m* vixlit,
er it hei*m* co*m*it,
hef*ir* hv*err* *fyr* þ*vi*
hy*gg*io sina."

Sigvrþr qvaþ:

44. „Hve mv*n* at ynþi
ept*ir* v*er*þa
męgð me*þ* mo*nno*m?
me*r* segðv, G*r*ipir!
mvn Gv*nn*ari
til gamans raþit
siþ*an* v*er*þa
eþ*a* sialfo*m* me*r*?"

Gripir qvaþ:

45. „Mi*nn*ir þic eiþa,
máttv þegia þo,
antv Gvdrvno
god*ra* raþa;
e*nn* Brynhildr þicciz
brvþ*r* vargefin,
snót fiþr vélar
ser at hefndo*m*."

Sigvrþr qvaþ:

46. „Hvat mvn at botom
brvþ*r* sv taca,
e*r* velar v*er*
vifi g*er*þo*m*?
hef*ir* snot af me*r*
svarna eiþa,
enga efnda,
e*nn* vnat litit."

39, 8. fyr, *saa* R, *ikke* viþ.

40, 7. brvþi, *saa ændret;* brvþ' R, *d. e.* brvþr.

42. *Dette Vers staar i* R *og alle Udgg. efter V. 43.*

43, 5. hǫ*n*om, *saa ændret med Rask og M.;* hámom R. — 7. hv*er* R.

44, 7. siþ*an* *er i* R *skrevet* siþ', *hvilket ogsaa kunde (men her ikke bør) læses* siþr.

45, 2. máttv, *saa* R *og Udgg. Mulig rettere* mvntv, *hvilket i det Hskr., hvorfra* R *stammer, kunde have været skrevet* mǎttv. — þo *henføres i alle Udgg. til L. 3.* — 8. hefndom, *saa* R *og Udgg. Jeg formoder* hǫndom (*man maa da tænke* komnar *til*). *For denne Formodning taler V. 46, L. 1-4; jvfr. Oddr. V. 18:* vara langt af þvi, . . . vnz þęr vęlar vissi allar.

46, 8. vnat, *saa* R, *ikke* vnnat.

Gripir qvaþ:
47. „Mvn hon Gv*nn*ari
gorva segia,
at þv eigi vel
eiþ*om* þyrmþ*ir*,
þa er itr *konvngr*
af ꜹll*om* hvg
Givca arfi
a gram *trv*þi.“
Sigvrþr qvaþ:
48. „Hvat er þa, Gripir!
getþv *þess* f*yr* m*er*,
mvn ec *saþr vera*
at sꜹgo *þeirri*,
eþ*a* lygr a mic
lofsęl kona
oc a sialfa sic?
segðv, G*ripir*! *þat*.“
Gripir qvaþ:
49. „Mvn f*yr* reiði
ric brvdr vid þic
ne af oftrega
allvel scipa;
viþ*r* þv godri
gr*a*nd aldregi,
þo e*r* vif k*onvngs*
velom beittvð.“
Sigvrþr qvaþ:
50. „Mvn horscr Gv*nnarr*
at hvoton h*ennar*
Gvthormr *oc* Hꜹgni
ga*n*ga siþ*an*?
m*vno* synir Givca
a sifivngi m*er*
e*gg*iar rioþa?
enn segdv, Grip*ir*!“
Gripir qvaþ:
51. „Þa er Gvdrvno
gri*m*t v*m* hiarta,
brǫþr h*ennar*
þ*er til* bana raða,
oc at ongo v*er*þ*r*
yndi siþ*an*
vitro vifi;
veldr þ*vi* G*r*imi*l*ldr.
52. Þvi *scal* hv*gg*a þic,
h*er*s odviti!
sv mv*n* gipt lagit
a *gr*ams ęvi:
mvnat mę*tri maþr*
a mold ko*ma*
vnd solar siot,
enn þv, Sigvrþ*r*! þicc*ir*.“
Sigvrþr qvaþ:
53. „Scilio*m*c heilir!
mvnat scꜹpo*m* vi*nna*,
nv hef*ir* þv, Grip*ir*! vel
gort, s*em* ec beiddac;
fliot mynd*ir* þv
friþri segia
mina evi,
ef þv mettir þat.“

47, 4. þyrmþ*ir*, *saa ændret med Rask;* þyrm*ir* R *og Gr. K. M. Præsensformen kan ikke forsvares ved* viþr 49, 5.

48, 2. getþv R *som ét Ord.*

50, 2. hvóton R, *ikke* hvotom. — 6. a, *saa ændret;* af R; *der staar under* f *en bitteliden Prik, men denne synes tilfældig.* — sifivngi, *saa ændret;* sifivgom R, *ikke* sifiúngom. sifivþom *Rask M.; denne Læsemaade er mulig.*

51, 5. ⁊ (= oc) *er skrevet til over Linjen i* R.

52, 3. sv R, *ikke* sia. — lagit = lagið, *jvfr. Háv.* 84, 6. — 7. siót R.

53, 3. vel, *saa* R. — 5. fliot R, *d. e.* fliott.

SIGURÐARKVIÐA FAFNISBANA

önnur.

Sigvrðr gecc til stoþs Hialpreks oc kavs ser af hest einn, er Grani var callaþr siþan. Þa var kominn Reginn til Hialprecs, sonr Hreidmars; hann var hveriom manne hagari oc dvergr of voxt; hann var vitr, grimmr oc fiolcvnnigr. Reginn veitti Sigvrþi fostr oc kennzlo oc elscadi hann mioc. Hann sagði Sigvrdi fra forellri sino oc þeim atbvrðom, at Óðinn oc Hǫnir oc Loci havfðo comit til Andvarafors; i þeim forsi var fiolþi fisca. Einn dvergr het Andvari, hann var longom i forsinom i geddo lici oc fecc ser þar matar. Otr het broþir varr, qvaþ Reginn, er opt for i forsinn i otrs lici; hann hafdi tekit einn lags oc sat a árbaccanom oc át blvndandi. Loci lavst hann meþ steini til bana; þottvz ęsir mioc hepnir veriþ hafa oc flogo belg af otrinom. Þat sama qveld sotto þeir gisting til Hreiþmars oc syndo veiþi sina. Þa toco ver þa havndom oc lavgðom þeim fiorlavsn at fylla otrbelginn meþ gvlli oc hylia vtan oc meþ ravþo gvlli. Þa sendo þeir Loca at afla gvllzins; hann com til Ranar oc fecc net hennar oc for þa til Andvarafors oc castaði netino fyr geddvna, enn hon hliop i netit. Þa męlti Loki:

1. „Hvat er þat fisca,
er renn floþi i,
kannat ser viþ viti varaz?
hofvþ þitt leystv

Dette Digt, som egentlig er en Samling af Brudstykker af flere forskjellige Kvad, er fuldstændig bevaret i R. - *V. 1. 2. 6. 18 anføres i Völsungasaga, V. 13-26 incl. i Norna-Gests þáttr.*

R *har havt en Overskrift med rødt Blæk, men denne er nu ulæselig; første (neppe anden) Bogstav i den har været* r. — *Titelen* Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur *have Rask og M. optaget efter Papirafskrr.; en passende Titel var kanske* Reginsmál, *skjønt ogsaa næste Digt handler om Regin. Gr. giver Digtet Titelen* um Regin oc Otrsgiolld; *K.* Qviþa Sig. Fafn. in önnur. fyrri partr.

Den største Del af de tre første Prosastykker gjenfindes med nogle Forandringer i Völs. Cap. 14 (Fas. I, 151 f.); Stykket þa var kominn Reginn — forellri sino *i Norna-Gests þ. Cap. 4 (Fas. I, 321). Samme Æmne er behandlet i SnE. (I, 352 ff.)*

2. kavS R. — 4. sonr, *saa ændret;* sonar R. — 6. of voxt R; á v. *Norna-G. þ.* — 7. grimr R. — 22. ęSir R. — 29. vtan oc meþ R, *ikke* vtan meþ, *men i Völs. mangler* oc. — 34. nétit R.

1. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 152).* — 2. renn R; rennr *Völs.* — 3. kannat R, *ikke* ok kannat.

helio ór,
finn mer lindàr loga!"

Geddan qvaþ:

2. „Andvari ec heiti,
Oinn het *minn* faþ*ir*,
margan hefi ec fors *vm* fariþ;
ǫ*m*lig norn
scop *oss* i ardaga,
at ec scylda i vatni vaþa."

Loki qvaþ:

3. „Segðv þ*at*, Anduari!
ef þv eiga vill
lif i lyða sǫ*lom*:
hv*er* giold fa
gv*m*na syn*ir*,
ef þ*eir* hǫ*gg*vaz orþ*om* á?"

Andvari qvaþ:

4. „Ofrgiold fa
gv*m*na syn*ir*
þ*eir* er Vadgelmi vaþa;
osadra orða,
hve*rr* er a *annan* lygr,
oflengi leida limar."

Loki sa alt gvll þ*at* er Andvari atti; e*nn* er h*ann* hafdi framreitt gvllit, þa hafdi h*ann* ept*ir* ei*nn* h*r*ing, *oc* tóc Loki þ*ann* af h*anom*. Dv*er*gri*nn* gecc *inn* i steini*nn* *oc* mę*lti*:

5. „Þat scal gvll,
er Gvstr atti,
brędrum tveim
at bana v*er*da
oc ǫ*þ*lingo*m*
atta at rógi,
mv*n* mi*ns* fiár
mangi niota."

Ęsir reiddo Hreiþmari feiþ *oc* tr*a*þo vp otrbelgi*nn* *oc* reisto a fǫtr; þa scyldo ęsirn*ir* hlaþa vp*p* gvllino oc hylia. E*nn* er þ*at* var gort, gecc Hreiðm*arr* f*ra*m *oc* sa eit*t* granahar *oc* bað hylia. Þa dro Oþi*nn* f*ram* h*r*ingi*nn* Andvaranáut *oc* hvlþi harit. Þa qvaþ Loki:

6. „Gvll er þ*er* nv reitt,
en þv giold hef*ir*

— 6. *finn* **R**; ok finn *Völs.* — lindar, *saa M.*; linar **R**; lionar *Völs. Dog findes* lind, *Kilde, Vand, ellers ikke brugt i Kvæder fra Oldtiden. Eg. tænker ogsaa paa* liðar.

2. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 153*). — *Overskriften* Geddan qvaþ *mangler i* **R** *og Völs.* — 1. Andvári **R**. — 2. Oi*nn* **R**, *ogsaa ellers som Dværgenavn, se Völuspá I, 11, L. 10;* Oþinn *Völs. urigtig.* — 3. v*m* **R**; of *Völs.* — 5. scop *oss* **R** (*ikke* scaup oss) *og Völs. Jeg formoder, at det oprindelige er* scopomc.

3. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers og følgende. Heller ikke SnE.* (*I, 354*) *har noget lignende. Disse Vers synes ogsaa upassende her. Det gjælder jo kun for Loke at skaffe Guld, og det synes underligt, at han i V. 3 fremsætter et andet Vilkaar, som Andvare maa opfylde for at beholde Livet.*

R *har ikke* Loki qvaþ *som Overskrift, men efter* Anduari *i L. 1* q. loki.

4. *Overskrift mangler i* **R**. — 1. Ofr giold **R**; *Rimord ere* giold *og* gvmna. — 3. vadgelmi **R**, *ikke* vadgemli. — 5. hve*rr* er, *saa* **R**. *Gr. K. og M. stryge* hverr.

5, 2. Gvstr; *jvfr. Grimm, Myth. 430. Rask foreslog* Gvsir, *men det er Jotunnavn, ikke Dværgenavn.* — 3. brędrum *er utydeligt i* **R**; *navnlig kan man ikke klart sé den første* r, *og derefter synes at staa* e, *ikke* ę. — tveim *er ogsaa utydeligt i* **R**, *det sér snarere ud som* tǫem *eller* tǫein.

3. ęSirn*ir* **R**. — hlaþa vp*p* gvllino oc hylia **R**; hlaða upp hjá gullinu ok hylja utan *Völs.* (*Fas. I, 153*). — 6. grána har **R**. — 8. þa qvaþ Loki *efter Völs., som har disse Ord umiddelbart foran V. 6; de mangle her i* **R**, *som efter* nv *i* 6, 1 *har* q. l.

6. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 153*). — 1. reitt, *tilføiet med Völs.; mangler i* **R** *og Udgg.* —

micil mins harfvþs;
syni þino*m* ver*þ*ra
sela scarpvþ,
þat ver*þr* yccarr be*gg*ia bani."

Hreiþma*rr* *sagði*:

7. „Giafar þv gaft,
gaftattv astgiafar,
gaftattv af heilo*m* hvg;
fiorvi yðro scyldvt e*r*
firþi*r* ver*a*,
ef ec vissa *þat* fár *fyr*."

Loki qvaþ:

8. „*Enn* er ver*r*a
— *þat* vita þiccio*m*c —
nidia strið v*m* nept;
io*fr*a oborna
hy*gg* ec þa e*nn* ver*a*,
er *þat* er *til* hatrs hvgað."

Hreiþmarr qvaþ:

9. „Rarþo gvlli
hy*gg* ec mic raða m*vno*
sva lengi se*m* ec lifi;
hót þín
hroþv*m*c ecki lyf,
oc haldit hei*m* heþan!"

Fafni*r* *oc* Regi*nn* krarfdo Hreidma*r* niðgialda epti*r* Otr broþ*vr* si*nn*; h*ann* q*vaþ* nei vid; e*nn* Fafni*r* lagdi sver*þ*i Hreiþma*r* far*þvr* si*nn* sofanda. Hreidma*rr* kall*aði* a dotr sinar:

10. „Lyngheiþ*r* *oc* Lofnheiþ*r*!
vitiþ mino lifi farit,
mart er *þat* er þarf þiár."

Lyngheiþ*r* *sagði*:

„Fá mvn systi*r*,
þot*t* fard*vr* missi,
hefna hlyra harms."

Hreiþmarr qvaþ:

11. „Al þv́ þo dott*vr*,
dís vlfhvgvð!
ef þv getraþ son
vi*þ* siclingi;
fa þv mey m*ann*
i meginþarfar,
þa mvn þei*rr*ar sonr
þins harms reka."

Þa dó Hreiþma*rr*, e*nn* Fafni*r* toc gvllit allt. Þa beiddiz Regi*nn* at hafa farþvrarf si*nn*; e*nn* Fafni*r* galt þar nei við. Þa leitaði Regi*nn* raþa við Lyngheiði systor sina, hve*r*nig h*ann* scyldi heimta fardv*r*arf si*nn*. Hon q*vaþ*:

12. „Broðvr qv*e*þia
*scal*tv bliþliga
arfs *oc* eþra hvgar;
era þat heft,
at þv hiorvi scylir
qv*e*þia Fafni fiár."

Þes*s*a lvti sagdi Regi*nn* Sigvrði. Ei*nn* dag, e*r* h*ann* com *til*

---

4. verþra R; verðr at *Völs.* — 6. verþr R; er *Völs.* — yccarr R, *ikke* yckvrr. — bani R, *sammenslynget Tegn for* an.

7. *Overskriften* Hreiþmarr s. *inde i Linjen i* R.

8. *Overskriften* Loki qvaþ *mangler i* R *og er indsat med Simrock, Lüning og Pfeiffer. Rask Gr. K. M. lægge Verset i Hreidmars Mund.* — 2. þat *sér i* R *næsten ud som* þer.

9. R *har ikke som Overskrift* Hreiþmarr qvaþ *men efter* gvlli *i L. 1* q. h. (*d. e.* Hreiþmarr, *ikke* hann). — 2. *I* hygg *er* y *skreven* v̇ *i* R. — 5. lyf, *saa* R *sikkert, ingenlunde* lyt. *Ordet er mig i den her forekommende Anvendelse ubekjendt.* — *Gr. forstaar det som* lauf.

6. kallaði *skrevet* kall' *i* R.

10, 4. R *har* Lyngeiþr (*sic*) s. *inde i Linjen.* — Fá, *saa ændret med M.*; Far R; Fár mvn systvr *K.* — 6. hármS R.

11. R *har ikke* Hreiþmarr qvaþ *som Overskrift, men efter* dotter *i L. 1* q. h. — 1. þv́ þo dotter R, *ikke* þú dóttvr.

5. Reginn, *saa ændret*; Reiginn R.

12, 1, Broðvr, *saa ændret*; Brvðar R.

2. R *har* einn *med liden* e *og derfor ikke Punctum. Ordene* Einn dag, er hann

hvsa Regins, *var* h*anom* vel fagnat. R*eginn* qv*aþ*:

13. „Comi*nn* *er* hingat
konr Sigm*v*ndar,
se*gg*r *inn* sna*rr*aþi
til sala v*á*r*ra*;
móþ hef*ir* meira
e*nn* *maþr* gamall,
oc er m*er* fangs vón
at freko*m* vlfi.

14. Ec mvn fǫða
folcdiarfan gram,
nv er Yngv*a* konr
m*eþ* o*ss* comi*nn*;
sia mv*n* rǫs*ir*
ricstr v*n*d solo,
þrymr v*m* ǫll lond
ǫrlogsimo."

Sigv*r*þr var þa iafnan m*eþ* Regin, *oc* sagði h*ann* Sigvrdi, at Fafn*ir* lá á Gnitaheiþi *oc* v*ar* i orms liki. H*ann* átti ægishialm, *er* oll qvicvendi hrǫddoz viþ. Reginn ger*ð*i Sigv*r*þi sv*er*þ, er Gr*a*mr het; þat var sva hvast, at h*ann* bra þ*vi* ofan i Rín *oc* let reca vllarlagð f*yr* str*au*mi, *oc* toc i svndr lagdi*nn* se*m* vatniþ. Þvi sv*er*þi cl*au*f Sigv*r*þr i svndr steðia Regins. Ept*ir* þ*at* e*gg*iaði R*eginn* Sigv*r*þ at vega Fafni; h*ann* s*agði*:

15. „Hat*t* mvno hlǫia
Hvndin*g*s syn*ir*,
þeir *er* Eylima
aldrs synioðo,
ef mei*rr* ti*gg*ia
mvnar at sǫkia
h*r*inga r*au*ða
en*n* hefnd f*au*ðvr."

Hialprecr *konvngr* feco Sigv*r*þi scipalið *til* f*au*ð*vr*hefnda. Þ*eir* fengo storm miki*nn* *oc* beitto

com til hvsa Regins, var hanom vel fagnat. Reginn qvaþ *samt V.* 13 *og* 14 *ere af Samleren uheldig stillede paa denne Plads, ti V.* 13 *og* 14 *maa, som Rosselet* (*Ersch u. Gruber Encycl. II. Sect., 31ster Th., S. 259*) *rigtig bemærker, tænkes at være udtalte den første Gang, da Sigurd kommer til Regins Hus, og at meddele Regins Beslutning at ville fostre Sigurd. Efter* Hann var vitr, grimmr oc fiolcvnnigr (*ovenfor S. 212*) *burde derfor have fulgt* Einn dag er Sigvrþr (*saa maatte der da staa*) com — Reginn qvaþ *samt V.* 13 *og* 14. *Eller ogsaa maatte, ligesom i Snorra-Edda, hele Fortællingen om Drabet paa Oter, om Andvare, Reidmar og Faavner ikke have været lagt i Regins Mund.*

13-26. *Disse Vers anføres ogsaa i Norna-G. þ.* (*Fas. I, 321—329*).

13, 2. konr R 62; sonr F. — 5. móþ R; megn *Codd. af Norna-G. þ.* — meira R; mikit *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. enn R; en (*ikke* em) 62; en ek F. — 7. oc R, *mangler i Codd. af Norna-G. þ. Burde kanske stryges.* — 8. at R 62; af F.

14, 1. fǫða R; fræða *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. rǫs*ir* R. — 6. ricstr, *saa* R 62 F. — 7. þrymr R; frægr *Codd. af Norna-G. þ.* — ǫll lónd R; lönd öll *Codd. af Norna-G. þ.* — 8. ǫrlogsimo *Rask Eg. som ét Ord; jvfr. Helg. Hund. I, V. 3, L. 6.* ǫrlog simo R; af (med F) lofi sinu *Codd. af Norna-G. þ.* — örlögsimi *Pfeiffer.*

1. *Dette Prosastykke findes ogsaa i Norna-G. þ.* (*Fas. I, 322*). — 5. oll, *saa rettet;* oS R. — 7. Gramr, *saa ændret med Norna-G. þ.* (*Fas. I, 322*), *Völs.* (*Fas. I, 146*) *og SnE.* (*I, 356. 563*); gram R. — 8-9. *Norna-G. þ.:* at hann brá því í ána Rín ok lét reka ofan (*dette Ord mangler i* 62) at ullarlagð fyrir strauminum (*Fas. I, 322*). — 14. sagði *skrevet* s. *i* R.

15, 3. þeir *skrevet* þr *i* R. — 4. synioðo R; vörnuðu *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. meir R; mik *Codd. af Norna-G. þ.* — ticia R; tregar 62; tegar F. — 6. mvnar R; meir 62; mæirr F. — 8. hefnd f*au*ðvr R; hefnd fedr 62; hefnna fôdur F.

fyr b*er*gs-nays nacq*v*ara. *Maþr*
2 ein*n* stoþ a b*er*ginv *oc* q*vaþ*:

16. „Hv*er*ir riþa þar
Ręvils hesto*m*
hávar v*nnir*,
haf glymianda?
seglvi*gg* ero
sveita stoccin,
mvnat vagmarar
vi*n*d v*m* standaz.“

Reg*inn* sv*araði*:

17. „Her 'ro v*er* Sig*vr*þr
a sętriam,
er o*ss* by*rr* gefin*n*
við bana sialfan;
fellr brattr breki
brondo*m* hęri,
hlv*nn*vi*gg* hrapa;
hv*err* spy*rr* at *þvi*?“

Maþr qvaþ:

18. „Hnicar heto mic,
þa er hvgin gladdac,
Vaylsv*n*gr v*n*gi!
oc vegit hafðac;
nv mattv calla
karl af b*er*gi
Feng eþ*a* Fiolni,
far vil ec þi*gg*ia.“

Þ*eir* vico at l*an*de, *oc* gecc
karl a scip, *oc* lęgði þa veðrit.
Sigvrþr qvaþ: 3

19. „Segðv m*er* þ*at*, Hnica*rr*!
allz þv hvartve*gg*ia veitz
goda heill *oc* gv*m*a:
hver bayzt ero,

---

1. b*er*gs nays **R**; bergnös *Völs.* (*Fas. I, 156*). *Endnu siger man i øvre Telemarken baade* bergs-nos *og* berg-nos. *I Norna-G. þ.* (*Fas. I, 324*) *har* **62** biargsnavs (*eller mulig* biarg snavs); **F** biarg | snôs (*ogsaa Cod. reg. No. 2845 qv., som har afskrevet N.-G. þ. efter* **F**, *har* biarg snos); *jvfr. Gullþóris s. C. 4:* berg-snös nökkur gekk fram við sjóinn alt fyrir forsinn — þeir höfðu þar tjald hjá snösinni (*Maurers Udg. S. 50*). *Alle tre Former* bergs-nös, berg-nös *og* berg-snös *ere rigtige.*

16, 1. Hverir *Codd. af Norna-G. þ.*; Hv*err*ir **R**. — þar **R**; hér *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. hávar v*n*i*r* **R**; hafri unnar *Codd. af Norna-G. þ.*; *denne Læsemaade er opstaat ved feilagtig at læse* haf[i] *for* haf[r]. — 4. haf **R 62**; hafi **F**. — 5. segl vi*gg* ero **R**; eru segl yðr *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. sveita **R**; siafi **62**; siofui **F**. — 7. mvnat **R**; mv*n* at **62**; munu at **F**. — vagmarar **R**; vápnaðir *Codd. af Norna-G. þ.* — 8. vind, *saa* **R62F**. — v*m* **R**; of *Codd. af Norna-G. þ.*

17. Reg*inn* sv. *i* **R** *inde i Linjen.* — 1. ro **62**; ero **R**; eru **F**. — ver, *saa alle Hskrr.*; **R** *har ikke* viþ. — 2. a sętriam **R**; á sjá komnir *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. brattr **R**; bratt *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. brondo*m* **RF**; hǫmrv*m* **62**. — hęri **R**; hærra **F**; *mangler i* **62**.

18. *Dette Vers anføres foruden i Norna-G. þ. ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 157*). — *Overskriften* Maþr qvaþ *mangler i* **R**. *Norna-G. þ. har foran Verset:* Heklumaðr kvað. — 1. Hnicar *Codd. af Norna-G. þ. og Völs.*; Hnica*r* **R**. — heto **R62** *Völs.*; hetō **F**, *d. e.* hetom. — 2. hvgin, *saa ændret*; hvgi*n* **R**; hvgín **62**; hvginn *Völs.*; hvg **F**. — gladdac **R**; gladdi *Codd. af Norna-G. þ. og Völs.* — 3. v*n*gi **R** *og Völs.*; víða *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. vegit **R** *og Codd. af Norna-G. þ.*; vęghat *Völs.* — hafðac, *saa ændret efter L. 2*; hafði *alle Codd.* — 6. af **R** *og Völs.*; á *Codd. af Norna-G. þ.* — bergi **R**; bjargi *Codd. af Norna-G. þ. og Völs.* — *Rask Gr. M. sætte Komma efter* bergi. — 8. fár **R**. þiggia, *saa og* **F**, *ikke* þeigia.

19. Sigvrþr qvaþ *foran dette Vers mangler i* **R**; *Norna-G. þ. har foran Verset:* Sigurðr kvað til heklumanns. — 2. allz þv **RF**; allztv **62**. — 3. gv*m*a *saa alle tre Codd.* — 4. hver bayzt ero **R**; hverjar eru (voru **62**) beztar *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. heill **R**; heillir

ef beriaz scal,
heill at sverþa svipon?"
Hnicarr qvaþ:
20. „Marg ero goð,
ef gvmar vissi,
heill at sverþa svipon;
dyggva fylgio
hygg ec ens deycqva vera
at hrottameiði hrafns.
21. Þat er annat,
ef þv ert v́t vm kominn
oc ert a bra/t bvinn,
tva þv litr
a tái standa
hroþrfvsa hali.
22. Þat er iþ þriþia,
ef þv þiota heyrir
vlf vnd asclimom;
heilla a/þit
verþr þer af hialmstofom,
ef þv sęr þa fyrri fara.
23. Engr scal gvmna
i gogn vega
siþ scinandi
systor Mána;
þeir sigr hafa
er sia kvnno
hiorleics hvatir
eþa hamalt fylkia.
24. Þat er fár mikit,
ef þv fǫti drepr,
þars þv at vigi veþr;
talar disir standa
þer a tvęr hliðar
oc vilia þic saran sia.
25. Kemþr oc þveginn
scal kǫnna hverr
oc at morni mettr;
þviat osynt er,
hvar at apni kǫmr;
ilt er fyr heill at hrapa."

Capitvlvm.

Sigvrðr atti orrosto micla viþ Lyngva Hvndingsson oc brǫðr hans; þar fell Lyngui oc þeir 3

Codd. af Norna-G. þ. — svípon R; svipan *Codd. af Norna-G. þ.*

20. Hnicarr q. *inde i Linjen i* R. — 2. gvmar vissi R; gumnar vita *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. svipon R; svipan *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. dyggua F; dyggia R62. *Begge Former ere vel rigtige og udgangne fra* dyggvja; *jvfr. f. Eks. Acc. sg. f.* hryggia, *Stjórn S. 520 B* (*Hskr. fra Midten af 14de Aarh.*); *Acc. pl. f.* styrkiar, *S. 573 C* (*fra Beg. af 14de Aarh.*). — fylgiu *har ogsaa* F. — 5. hygg ec ens R; hygg ek at ins 62; hygg ens F (*ikke* hyggins). — 6. at hrotta meiði hrafns R; af hrotta meiða hrapi *Codd. af Norna-G. þ.*

21, 2. v́t vm R; vm vín 62; um F. — 3. ert abra/t R; til brottferðar *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. a tai standa 62; staistanda R *som ét Ord;* ara j standa F. — 6. hroþr fvsa R; hróðrfulla *Codd. af Norna-G. þ.* — hali R; hale F; hallí 62.

22, 3. vnd asc limom R (*mellem de to sidste Ord er noget udraderet*); undir askinum *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. verþr þer *tage Udgg. med til L. 4.* — hialmstǫfvm 62; healms|tǒfum F; hilm stofom R. — 6. sęr R; litr *Codd. af Norna-G. þ.* — fyrri R; fyrr F.

23, 1. Engr R; Engi *Codd. af Norna-G. þ.* — 2. gogn R; gegn *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. scinandi R62; sitiande F. — 4. *Ogsaa* F *har* mana, *ikke* maka. — 6. er R62; sem F. — *Intet af de tre Hskrr. har* kunna.

24, 3. þars þv at vigi veþr R; þá er at vigi vegr *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. diSir R.

25, 1. Kemþr R; Kemdr *Codd. af Norna-G. þ.* — 2. kǫnna R; kennaz *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. at morni R; af minne F; af minnvm 62. — 4. osynt R; óvíst *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. hvar at R62; huat er F. — apni R; aptni 62; aftnni F. — 6. fyr R; firir *Codd. af Norna-G. þ.*

1. *Foran* Sigvrðr atti *har* R *inde i Linjen med rødligt Blæk* cap.

þrir brǫþr. Ept*ir* *orrosto* q*vaþ*
2 Reg*inn*:

26. „Nv *er* bloþvgr orn
bitro*m* hiorvi
bana Sigm*v*n*dar*
a baci risti*nn*;
øngr var fre*m*ri,
sa er fold ryði,
hilmis arfi,
oc hvgin gladdi.

Hei*m* for Sig*vrþr* *til* Hialprecs; þa e*gg*iaþi Reg*inn* Sigvrþ *til* at vega Fafni. 3

26, 2. bitrom **R62**; breidum **F**. — 5. øngr **R**; fárr *Codd. af Norna-G. þ.* — *Den sidste Læsemaade er kanske rettere; vi faa derved en Rimstav til.* — var *Codd. af Norna-G. þ.*; er **R** *og Udgg.* — 6. sa, *saa alle tre Hskrr.* — ryði **R62**; ridur **F**. — 7. arfi **R**.; nefi **62**; hnefui **F**. — 8. hvgin **RF**; hvginn **62**.

3. *Efter* vega fafni *fortsætter* **R** Sigvrþr oc reginn (*o. s. v., se flgd. Digt*), *uden paa nogen Maade at betegne, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord.*

FÁFNISMÁL.

Sig*vrþr* oc Reg*inn* foro vp a Gnitaheiði *oc* hitto þar slóþ Fafnis, þa *er* h*ann* skreiþ *til* vaz. Þar gorði Sig*vrþr* grof micla a veginom, *oc* gecc Sig*vrþr* þar í. E*nn* er Fafn*ir* screiþ af gvllino, bles h*ann* eit*ri*, *oc* hrꜹt þ*at* f*yr* ofan hꜹf*vþ* Sigvrþi. E*nn* er Fafnir screiþ yf*ir* grofna, þa lagði Sig*vrþr* h*ann* m*eþ* sv*er*þi *til* hiarta. Fafn*ir* hristi sic *oc* barþi hꜹfdi *oc* sporði. Sig*vrþr* hlióp or grofi*nni*, *oc* sa þa hva*rr* a*nn*an. Fafn*ir* q*vaþ*:

1. Svei*nn* *oc* svei*nn*!
hv*er*iom ertv, svei*nn*! v*m* bori*nn*?
hv*er*ra ertv m*anna* mꜹgr?
er þv a Fafni rꜹt
þi*nn* i*nn* frána męki,
stondo*m*c *til* hiarta hio*rr*."

Sigvrþr dvlþi nafns sins f*yr* þ*vi*, at þ*at* var trva þ*eirra* i fornescio, at orþ feigs *manns* męttí mikit, ef h*ann* bolvaði ovin sino*m* m*eþ* nafni. H*ann* q*vaþ*:

2. „Gꜹfvgt dyr ec heiti,
en ec gengit hefc
inn moþvrlꜹsi mogr;
fꜹd*vr* ec ácka
se*m* fira syn*ir*,
geng ec ei*nn* saman.

Fafnir qvaþ:

3. „Veiztv, ef fꜹþvr ne áttað
se*m* fira syn*ir*,

Dette Digt findes helt alene i R. *V. 13. 32. 33 anføres ogsaa i SnE. og L. 4-6 af V. 6 i Sverris saga. — Digtet er benyttet i Völsungasaga.*

R *har med rød Farve Overskriften* fra dꜹþa f(afnis) *umiddelbart foran V. 1. Titelen* Fáfnismál *er optagen efter Papirafskrr. og Udgg.; den passer nærmest kun paa den første Del af Digtet. Rosselet foreslaar at udskille den anden Del (fra V. 32 af) som et eget Digt og kalde dette* Igðnamál. *K. har ogsaa Titelen* Qviþa Sigvrðar Fafnisbana in önnur síðari partr.

1. Sigvrþr oc reginn *følger i* R *umiddelbart efter* .... at vega fafni. (*se Slutningen af frgd. Digt*), *uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord. Her er afdelt efter Rask og M.* — 4. gróf R.

1, 2. sveinn vm, *saa ændret:* sveiɴivm R, *den sidste* i *sér næsten ud til at være tilføiet, efterat* vm *allerede var skrevet. Jfr. Fjölsv. V. 6:*

Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn,
eða hverra ertu manna mögr?

sveini vm *Udgg.*

2, 3. mógr R. — 6. *Jfr. Völs.:* ok einn saman hefi ek farit (*Fas. I, 160*). ec *har her neppe saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; mulig er derfor det oprindelige:* ę geng ec einn saman.

Ved V. 3-30 *incl. ere Overskrifterne tilføiede af Udg.; dog har rimelig ved alle disse Vers Begyndelsesbogstaven i den Talendes Navn med tilføiet* q. (*d. e.* qvaþ) *været skreven i Margen i* R, *men det er bortskaaret; endnu staar i Margen ved V. 14-20* q, *ved V. 28 og 30* s. *og ved V. 29* R.

3. *Jfr. Völs.:* Fáfnir svarar: „Ef þú átt engan feðr né mœðr (mǫðr *Hskr.*), af

af hv*er*io vartv vndri ali*nn*?
. . . . . .
. . . . . .
. . . .“

Sigvrþr qvaþ:

4. „Ętterni mit*t*
qv*e*þ ec þer okv*nn*ict v*er*a
oc mic sialfan iþ sama;
Sig*vr*þ*r* ec heiti,
Sigm*v*ndr het mi*nn* faþ*ir*,
er hefc þic vapno*m* vegit.“

Fafnir qvaþ:

5. „Hv*err* þic hvat*ti*?
hvi hvetiaz lezt
mino fiorvi at fara?
i*nn* fráneygi svei*nn*!
þv att*ir* fǫ́ðvr bit*ran*,
obornom sciór a sceiþ.“

Sigvrþr qvaþ:

6. „Hvgr mic hvat*ti*,
hendr m*er* fvlltýðo
oc mi*nn* i*nn* hvassi hio*rr*;
fár *er* hvatr,
er hrǫraz tecr,
ef í barnęsco er blǫ́þr.“

Fafnir qvaþ:

7. „Veit ec, ef þv vaxa nęþ*ir*
f*yr* þi*nn*a vina briosti,
sęi *maþr* þic reidan vega;
nv ertv haptr
oc h*er*numi*nn*,
ę qv*e*þa bandingia bifaz.“

Sigvrþr qvaþ:

8. „Þvi bręgþ*r* þv nv m*er*,
Fafn*ir*!
at t*il* fia*rr*i siac

---

hverju undri ertu þá alinn? ok þótt þú segir mér eigi þitt nafn á banadœgri mínu, þá veiztu, at þú lýgr nú“ (*Fas. I, 160*). — 3. *Herefter er Lacune ikke betegnet i* R *og i Udgg. — De tabte Verslinjer ere gjengivne paa Prosa i Völs.*

4, 4. Sig*vr*þr *med stor* S *og derforan Punctum i* R.

5. *Jfr. Völs.:* Fáfnir svarar: „Hverr eggjaði þik þessa verks, eða hví léztu at eggjast? hafðir þú eigi frétt þat, hversu allt fólk er hrætt við mik ok við minn œgiahjálm? enn fráneygi sveinn! þú áttir feðr snarpan“ (*Fas. I, 160.*) — 6. obornom sciór a sceiþ *har jeg sat i Mangel af noget bedre efter Rask, som har:* (ok var) óbornom skjór á skeiþ, *hvilket han forklarer: það var mikill fugl yfir skipi þínu, jafnvel fyri fæðinguna.* abor*N*o sciór asceiþ R; or *i det første Ord er skrevet ved et Tegn, som ogsaa kan læses* vr *eller* rv; *under* b *er en ganske liden Prik eller Kreds, som dog snarest sér ud til at være tilfældig.* óbornom skióra skeiþ (*filio posthumo non defuit sua pars*) *K. og Möb.;* óbörnum skjóra skeið (*liberis privignis, vel: pueris, qvi ceteris liberis posthabentur, non deest cursus*) *Eg.*

6, 3. hvássi R. — 4-6. *Disse Linjer anføres ogsaa i Sverris saga* (*Fms. VIII, 409. Flat. II, 686*), *uden at det der siges, hvorfra de ere tagne. — Völs.:* fár er gamall harðr, ef hann er í bernsku blautr (*Fas. I, 160 f.*). — 5. hrǫraz, *optaget med M. efter Eyrspennill og Fragm. af Sv. s.;* hrǫdaz R; *denne Læsemaade anser jeg ikke for egentlig feilagtig, men finder deri en Sideform til* hrǫraz, *jvfr.* yðvarr *for* yrvarr (*got.* isvar), Ragndíðr = Ragnríðr, *isl.* freðinn = frerinn, áfreðar = frerar. — hrorna F *af Sv. s. og saaledes Rask;* hræðast *et sent Hskr. af Sv. s.: Cod. AM. Nr. 81a.* — 6. ef í barn ęsco er R; ef hann er í bernsku til *Codd. af Sv. s.* (í *mangler i* F; til *i Cod. AM. Nr. 81a*). — blǫ́þr R *og Codd. af Sv. s., undtagen* F *og Fragm., der ligesom Völs. have* blautr.

7, 1-3. *Völs.:* veit ek, ef þú vęx (*saa Hskr.; kanske* vœxir = yxir?) upp með frændum þínum, at þú mundir kunna at vega reiðr (*Fas. I, 161*). — 2. þinna, *saa ændret;* þi*N*o R. — 3. sęi, *saa ændret med Udgg.;* sętt R. — reidan *maa udtales* vreidan. — 6. ę *er skrevet* ęę *i* R; ę ę (*semper semper*) *K. M.*

8. Sigurðr mælti: „Bregðr þú mér, at ek væra fjarri mínum frændum; en þótt ek væra hernuminn, þá var ek þó eigi heptr, ok þat fantu, at ek var lauss“ (*Fas. I, 161*). — 1. þvi bręgþ*r* þv nv m*er* R, *ikke* Hvi b. þv mer. —

min*om* feþ*r*-mvn*om*;
*ei*gi em ec haptr,
þot*t* ec v*ę*r*a* h*er*nvmi;
þv fant, at ec l*aus*s lifi."
Fafnir qvaþ:
9. „Heiptyrði ein
telr þv þ*er* i hvivetna,
enn ec þ*er* sat*t* eit*t* segic;
iþ gialla gvll
oc iþ gloðr*au*þa fe
þ*er* v*er*þa þ*eir* b*au*gar at bana."
Sigvrþr qvaþ:
10. „Fe raða vill
fyrþa hv*err*
ę *til* ins eina dags;
þ*vi*at eino si*nn*i
*sc*al alda hv*err*
fara *til* heliar heþ*an*."
Fafnir qvaþ:
11. „Norna do*m*
þv mvnt f*yr* nesio*m* hafa
oc osvi*nn*z apa;
i vatni þv drvcnar,
ef i vindi rǫr,
alt er feigs forað."

Sigvrþr qvaþ:
12. „Segdv m*er*, Fafni*r*!
allz þic frоþan q*ve*þa
oc vel mart vita:
hv*er*iar 'ro þęr norni*r*,
er n*au*ðg*au*nglar 'ro
oc kiosa mǫþr *fra* m*au*go*m*?"
Fafnir qvaþ:
13. „Sundrbornar mioc
hy*gg* ec at norni*r* se,
eigoþ þęr ęt*t* saman;
svmar *er*o askvngar,
svm*ar* alfkvng*ar*,
svm*ar* dǫtr Dvali*ns*."
Sigvrþr qvaþ:
14. „Segðv m*er* þ*at*, F*afnir*!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hve sa holmr heiti*r*,
er blanda hiorlegi
Svrtr *oc* ęsir saman?"
Fafnir qvaþ:
15. „Oscopni*r* h*ann* h*eiti*r,
enn þar *au*ll *sc*olo
geiro*m* leica goð;

---

5. h*er* nvmi **R**, *ikke* hernuminn.

9, 1-2. *Vǫls.*: Heiptyrði tekr þú hvetvetna því, er ek mæli (*Fas. I, 161*). — 3. *Efter* segic *sætte Gr. Rask og Möb. Kolon* („*aber eine sage ich dir wahr*").

10, 1. vill, *saa rettet*, svill **R**; *Blækket er löbet ud her, Skriveren har kanske villet viske* s *ud.* — *Jfr. Vǫls.*: hverr vill fé hafa (*Fas. I, 161*).

11. *Vǫls.*: Fáfnir mælti: „Fátt vill þú at mínum dœmum gera, en drukna muntu, ef þú ferr um sjá úvarliga, ok bíð heldr á landi, unz logn er (*Fas. I, 161*). *Denne Gjengivelse maa grunde sig paa Misforstaaelse.* — 2. nesiom, *saa* **R** *og Rask Gr. K. Eg.*; neisom *M.*

12. *Dette Vers og de 3 følgende anser Lüning for Brudstykker af et andet Digt.* — 5. *I* n*au*ðg*au*nglar *ere* ð *og* g *sammenslyngede i* **R**. — 6. mǫþr fra m*au*gom **R**; *Vǫls.*: maugr *fra* medrum (*Fas. I, 161*). *Grimm formoder* m*au*g fra mǫþrom.

13. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.* (*I, 72*), *uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 1. mioc *mangler i* U. — 2. hygg ec **RrU**; segi ek **W**. — at nornir se **RrW**; nornir vera U. — 3. eigoþ **R**; eigot r; eigvt U; seigvt **W** (t *skrevet til over Linjen med mindre Skrift, dog med samme Haand*). — 4. askvngar **RW**; askunnar r; askyndar U. — 5. *Efter* sumar *har* r eru. — alfkvngar **RW**; alfkunnar r; alfkyndar U. — 6. *Efter* svmar *har* U ero.

14, 2. 3. *Udfyldt efter* 12, 2. 3; *i* **R** *er kun skrevet* a.

15, 1, Oscopnir *har, som jeg tror, lang Vokal i anden Stavelse og kommer af* skapa; *efter Andre af* skopa, *løbe.*

Bilrǫst brotnar,
er þ*eir* a brv f*ą*ra,
oc svima i moðo marir.
16. Ęgishialm bar ec
v*m* alda sono*m*,
meþ*an* ec v*m* menio*m* lág;
ei*nn* ra*m*mari
hvgdo*mc* ǫllo*m* v*er*a,
fanca ec [svá] marga mǫrgo."
Sigvrþr qvaþ:
17. „Ęgishialmr
b*er*gr einvngi,
hvar s*c*olo reiþ*ir* vega;
þa þ*at* fi*nn*r,
er m*eþ* fleiro*m* kǫ*m*r,
at engi *er* ei*nna* hvatastr."

Fafnir qvaþ:
18. „Eitri ec fnęsta,
er ec a arfi la
miclo*m* mins fǫd*vr*;
. . . .
. . . .
. . . ."
Sigvrþr qvaþ:
19. „I*nn* fráni ormr!
þv gorþ*ir* fręs micla
oc galzt hardan hvg;
heipt at meiri v*er*þr
hǫlþa sono*m*,
at þa*nn* hialm hafi."
Fafnir qvaþ:
20. „Ręþ ec þ*er* nv, Sig*vrþr*!

Úskaptr *Vǫls.* (*Fas. I, 161*). — 4-6. *Jfr. SnE.* (*I, 60*): guðin gerðu brú til himins af jörðu, ok heitir Bifröst ...; svá sem hon er sterk, þá mun hon brotna, þá er Muspells megir fara [W *tilføier* at herja] ok ríða hana, ok svima hestar þeirra yfir stórar ár, svá koma þeir fram. — 4. Bilrǫst; *jvfr. Anm. til Grímn.* 44, 6. — 5. brv, *saa ændret;* brot R *og Udgg.*

Efter Ordene: hann heitir Úskaptr *fortsætter Vǫls.:* Ok enn mælti Fáfnir: „Reginn bróðir minn veldr mínum dauða, ok þat hlœgir mik, er hann veldr ok þínum dauða, ok ferr þá, sem hann vildi" (*Fas. I, 161*). *Herved gjengives* 22, 1-3.

16-19. *Vǫls.:* Enn mælti Fáfnir: „Ek bar œgishjálm yfir öllu fólki, síðan ek lá á arfi míns bróður, ok svá fnýsta ek eitri alla vega frá mér í brott, at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumst ek, ok aldri fann ek svá margan mann fyrir mér, at ek þœttumst eigi miklu sterkari, en allir váru hræddir við mik." Sigurðr mælti: „Sá œgishjálmr, er þú sagðir frá, gefr fám sigr, þvíat hverr sá, er með mörgum kemr, má þat finna eitthvert sinn, at engi er einna hvatastr" (*Fas. I, 161 f.*).

16, 3. lág R, *d. e.* lá ek. — 5. hvgdomc, *saa ændret;* hvgdãc R, *dog* ã *lidt kludret; efter* c *har været skrevet* ec, *men dette er udraderet.* — 6. svá, *indsat efter Vǫls.; mangler i* R *og Udgg. Jeg forklarer Stedet, som om der stod:* fanca ec svá marga mǫrgo: einn rammari hvgdomc ǫllom vera. *Jfr. f. Eks. Fjǫlsv. V. 40:*

eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum:
hvern þær ór nauðum nema.

Almindelig forstaar man mǫrgo *som „viros, qui contra me valerent."*

17, 1. hialmr, *saa ændret;* hialm R. — 2. einvngi, *saa ændret;* einvgi R *og Udgg.* — 3. reiþir *maa udtales* vreiþir. — 4-6. *Jfr. Háv.* 64, 4-6.

18, 4-6. *Lacune er ikke betegnet i* R *og Udgg. Mulig have vi en prosaisk Gjengivelse af de tabte Linjer i følgende Ord af Vǫls.:* at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumst ek.

19, 1. fráni, *saa ændret med Udgg.;* rãmi R, *d. e.* rammi. — 3. galzt, *saa ændret efter Helg. Hj. V. 6:* þottv harþan hvg gialdir; gatst R *og Udgg.*

20-22. *Vǫls.:* Fáfnir svarar: „Þat ræð ek þér, at þú takir hest þinn ok ríðir á brott sem skjótast, þvíat þat hendir opt, at sá, er banasár fær, hefnir sín sjálfr." Sigurðr segir: „Þetta eru þín ráð, en annat mun ek gera: ek mun ríða til þíns bóls ok taka þar þat et mikla gull, er frændr þínir hafa átt." Fáfnir svarar: „Ríða muntu þartil, er þú finnr svá mikit gull, at gert er um þína daga, ok þat sama gull verðr þinn bani ok

e*nn* þv raþ nemi*r*,
oc riþ heim heþan:
it gialla gvll
oc it gloðrauþa fe
þer verþa þeir baugar at bana."

Sigvrþr qvaþ:

21. „Raþ er þer raþit,
e*nn* ec riþa mvn
til þess gvllz er i lyngvi li*gg*r;
e*nn* þv, Fafnir! li*gg*
i fiorbroto*m*,
þar er þic Hel hafi."

Fafnir qvaþ:

22. „Regi*nn* mic reþ,
h*ann* þic raða mvn,
h*ann* mvn ocr ve*r*þa bado*m* at bana;
fior sit*t* lata
hy*gg* ec at Fafnir myni,
þit*t* varð nv meira megin."

Regi*nn* var a brot horfi*nn*, meþ*an* Sigvrþr va Fafni, *oc* kom þa aptr, e*r* Sigvrþr strauc bloð af sverþino. *Reginn qvaþ*:

23. „Heill þv nv, Sigvrþr!
nv hefi*r* þv sigr vegit
oc Fafni vm fariþ;
m*anna* þei*r*ra
er mold troþa
þic qveþ ec oblauðastan ali*nn*."

Sigvrþr qvaþ:

24. „*Þat* er ovist at vita,
þa er komo*m* alli*r* saman
sigtiva synir,
hve*rr* oblauðastr e*r* ali*nn*;
margr e*r* sa hvatr,
e*r* hior ne ryþr
a*nn*ars briosto*m* i."

Reginn qvaþ:

25. „Gladr ertv nv, Sigvrþr!
oc gagni fegi*nn*,
er þv þe*rr*i*r* Gra*m* a grasi;
brod*vr* mi*nn*
hefi*r* þv beniaþan,
oc veld ec þo sialfr svmo."

Sigvrþr qvaþ:

26. „Þv *þvi* rét*t*,
e*r* ec riþa scylðac
hélog fioll hinig;
fe *oc* fiorvi
reþi sa i*nn* fráni ormr,
ne*ma* þv frydir m*er* hvaz hvgar."

Þa gecc R*egi*nn at Fafni *oc* scar hiarta or h*an*o*m* m*eþ* sve*r*þi er Riþill heiti*r*, *oc* þa dracc h*ann* bloð or vndi*nn*i epti*r*. Reginn qvaþ:

27. „Sittv nv, Sigvrþr!
e*nn* ec mvn sofa ganga,
oc halt Fafnis hiarta við fvna;
ęiscauld ec vil
etinn lata
epti*r* þe*nna* dreyra dry*cc*."

Sigvrþr qvaþ:

28. „Fiarri þv gect,

---

hvers annars, er þat á." Sigurðr stóð upp ok mælti: „Heim munda ek ríða, þótt ek mista þessa ens mikla fjár, ef ek vissa, at ek skylda aldri deyja, en hverr frœkn maðr vill fé ráða allt til ins eina dags; en þú, Fáfnir! ligg í fjörbrotum, þar er þik Hel hafi." Ok þá deyr Fáfnir (*Fas. I, 162*).

20, 4-6. it. g. g. ⁊. it. g. r. f. þ. v. þ'. b. a. bana R. *Se* 9, 4-6.

21, 1. þer R, *saaledes synes og Forf. af Völs. at have læst. Gr. indsætter unødvendig* mér. — 2. mvn, *saa ændret;* mvr R.

24, 3. „*Die Worte* sigtiva synir *könnte das Metrum und der Sinn entbehren*" *Gr.* — 6. hiór R. — ryþr, *saa ændret efter Formodning af Rask og Gr.;* ryfr R *og K. M.*

26, 3. hélog, *saa ændret med Möb.;* heilog R *og Rask Gr. K. M.* — *Jfr. Rigsm. V. 37, L. 3.* — fióll *eller* fioll R. — 4-5. fe oc fiorvi reþi | sa i. f. o. *Udgg.* — 6. hýgar R.

2. scár R. — 4. Reginn qvaþ *mangler i* R.

27, 3. fýna R.

meþan ec a Fafni ráðc
minn inn hvassa hior;
afli mino atta ec
við orms megin,
meþan þv i lyngvi látt.“

Reginn qvaþ:

29. „Lengi liggia
letir þv lyngvi í
þann inn aldna iotvn,
ef þv sverþz ne nytir,
þess er ec sialfr gorða,
oc þins ins hvassa hiors.“

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvgr er betri
enn se hiors megin,
hvars reidir scolo vega;
þviat hvatan mann
ec se harliga vega
meþ slǫvo sverþi sigr.

31. Hvatom er betra
enn se ohvatom
i hildileic hafaz;
glaðom er betra
enn se glvpnanda,
hvat sem at hendi cǫmr.“

Sigvrðr toc Fafnis hiarta oc steicþi á teini. Er hann hvgði, at fvllsteict vęri, oc freyddi sveitinn or hiartano, þa toc hann a fingri sinom oc scyniaþi, hvart fvllsteict vęri. Hann brann oc bra fingrinom i mvnn ser. Enn er hiartbloð Fafnis com a tvngo hanom, oc scildi hann fvgls rødd; hann heyrþi, at igðor klǫcoþo á hrisino. Igðan qvaþ:

32. „Þar sitr Sigvrdr
sveita stoccinn,
Fafnis hiarta
við fvna steikir;
spacr þǫtti mer
spillir bauga,
ef hann fiorsega
franan ęti.“

Avnnor qvaþ:

33. „Þar liggr Reginn,
ręðr vm við sic,
vill tǫla maug
þann er trvir hanom;
berr af reidi
raung orð saman,
vill bølvasmiþr
brodvr hefna.“

In þriþia qvaþ:

34. „Haufði scemra lati hann
inn hára þvl
fara til heliar heþan;
aullo gvlli
þa kna hann einn raþa
fiolþ þvi er vnd Fafni lá.“

28, 3. hiór *eller* hior **R**. — 4. atta ec **R**. *K. indsætter* attac, *hvilket er mer overensstemmende med Sprogformen i disse Digte.*

29, 2-3. lyngvi í þann, *saa ændret med Rask;* þann lyngvi í **R** *og Gr. K. M.* — 6. þins, *saa ændret;* þiss **R**.

30, 3. reidir *maa udtales som* vreidir. — 5. se, *saa* **R** *og Udgg. Kanske:* sá. — harliga, *saa* **R**, *ikke* hvarliga.

4. þa *med stor* Þ *og derforan Punctum i* **R**. — 9. hanom oc scildi, *saa* **R**; oc, *som udelades af Rask K. M., er her Eftersætningspartikel.* — 11. hrisino, *saa ændret med M. efter Völs. (Fas. I, 164);* hrisinō **R**, *d. e.* hrisinom, *og saaledes Rask Gr. K. Eg.*

32. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 358) i* r, *indledet med Ordene:* þá mælti ein. — 5. þǫtti, *saa* **R**, *ikke* þotti; þti r. — 7. hann *mangler i* r. — fiór (*eller* fiór) | sega **R**. — 8. ęti **R**; ætti r.

33. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 358) i* r. — *For Overskriften* Avnnor qvaþ *har* **R** *i Margen Taltegnet* II. *Völs. (Fas. I, 164) har foran den prosaiske Gjengivelse af dette Vers:* önnur segir. — 5. 6. reidi *og* raung *bør her udtales som* vreidi *og* vraung.

34. *For Overskriften har* **R** *i Margen* III. *Jfr. Völs.:* þá mælti en þriðja (*Fas. I, 164*).

In fiorþa qvaþ:
35. „Horscr þǫtti mer,
ef hafa kynni
astraþ mikit
ydvar systra,
hygði hann vm sic
oc hvgin gleddi;
þar er mer vlfs von,
er ec eyro sec.“
In fimta qvaþ:
36. „Erat sva horscr
hildimeiþr,
sem ec hers iaþar
hyggia mvndac,
ef hann broþvr letr
a brot comaz,
enn hann ꜹdrom hefr
aldrs of syniat.“
In sètta qvaþ:
37. „Mioc er osviþr,
ef hann enn sparir
fianda inn folcscá,
þar er Reginn liggr,
er hann raþinn hefr;
kannat hann viþ slico at sia.“
In siꜹnda qvaþ:
38. „Hꜹfði scemra lati hann
þann inn hrimcalda iotvn
oc af bꜹgom bva;
þa mvn hann fiár þess,
er Fafnir reþ,
einvaldi vera.“
Sigvrþr qvaþ:
39. „Verþat sva ríc scꜹp,
at Reginn scyli
mitt banorð bera;
þviat þeir baþir brǫþr
scolo bralliga
fara til heliar heþan.“

Sigvrþr hio hꜹfvþ af Regin, oc þa át hann Fafnis hiarta oc dracc bloþ þeirra beggia Regins oc Fafnis. Þa heyrþi Sigvrþr, hvar igdvr mǫlto:

40. „Bitt þv, Sigvrþr!
bꜹga rꜹða,
era konvnglict
qviþa morgo:
mey veit ec eina
myclo fegrsta,
gvlli gǫdda,
ef þv geta mǫttir.
41. Liggia til Givca
grǫnar brꜹtir,
fram visa scꜹp
folcliþondom;
þar hefir dyrr konvngr
dottvr alna,
þa mvndv Sigvrþr
mvndi cꜹpa.

35. *For Overskriften* In fiorþa qvaþ *har* R *i Margen* ıııı. *I Völs. foran Gjengivelsen af dette Vers:* þá mælti en fjórða (*Fas. I, 164*). — 1. þǫtti *i* R *skrevet* þotti. *Jfr.* 32, 5.

36. *Overskriften mangler i* R; *den er tilsat efter Völs., som foran Gjengivelsen af dette Vers har:* þá mælti en fimta (*Fas. I, 164*). — 6. abrót R. — 7. hefr, *saa* R.

37. 38. *Overskrifterne til disse Vers mangle i* R. *V. 37 er ikke gjengivet i Völs., men foran Gjengivelsen af V. 38 er sat:* þá mælti en setta (*Fas. I, 164*).

37, 5. hefr, *saa* R.

38, 2. iotvn R. — 4. mvn hann, *saa ændret efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr.* 34, 5 *og Völs.:* þat væri snjallræði, ef hann dræpi hann ok réði einn fénu (*Fas. I, 164*). mvndv R *og Udgg.* — 6. v *i* einvaldi *er vel Rimstav.*

39. *Overskrift mangler i* R. — 1. Verþat, *saa ændret med Udgg.;* Verþa R, *ikke* Verþa at. *Jfr. Völs.:* Eigi munu þau ósköp (*Fas. I, 164*).

1. régin R. — 4. þa heyrþi Sigvrþr, hvar igdvr mǫlto. *Til disse Ord og til V. 40—44 findes intet tilsvarende i Völs.*

41, 4. folc liþondom R *som to Ord.*

42. Salr er a há
Hindarfialli,
allr *er* h*ann* vtan
eldi sveipi*nn*,
þ*ann* hafa horsc*ir*
halir v*m* gorvan
or odǫccom
ognar lióma.

43. Veit ec a fialli
folcvitra sofa,
oc leicr yf*ir*
lindar vaþi;
Ygg*r* stacc þorni
aþ*r* a feldi
hǫrgefn, hali
er hafa vildi.

44. Knattv, mǫgr! sia
mey vnd hialmi,
þa *er* f*ra* vigi
Vingscorni reið;
ma-at Sigrd*r*ífar
svefni bregþa
scioldv*n*ga niþ*r*
f*yr* scǫpo*m* norna."

Sigvrþ*r* reiþ ept*ir* slóþ Fafnis *til* bǫlis h*ans* *oc* fa*nn* þ*at* opit *oc* hvrþ*ir* af iarni *oc* getti; af iarni v*áro* *oc* all*ir* timbrstoccar i hv*s*ino, en grafit i iorþ niþr. Þar fa*nn* Sigv*r*þ*r* stormikit gvll *oc* fyldi þar tvęr kistor: þar toc h*ann* ęgishialm *oc* gvllbrynio *oc* sv*er*þit Hrotta *oc* marga dyrg*r*ipi, *oc* klyfiaþi þarmeþ Grana, e*nn* hest*rinn* vildi eigi fr*am* ganga fyr*r*, e*nn* Sigv*r*þ*r* steig á bac h*anom*.

42, 5. h$\overset{r}{o}$,sc*ir* R.

43, 2. folcvitra, *saa ændret efter Formodning i K.;* folc vitr R. folcvitr *Udgg., Eg. forstaar dette som Tiltale til Sigurd, men Subject til* sofa *kan ikke vel undværes.* — 5. þórni R.

44, 4. Vingscorni, *saa ændret med K.;* ving | scorn*ir* R; Vingscornir *Gr. Rask M.*

Det prosaiske Stykke gjenfindes væsentlig uforandret i Völs. (Fas. I, 164 f.) — 3. getti af R, *ikke* getti á af. *Efter* getti *staar i* R *intet Skilletegn, derimod Punctum mellem* iarni *og* $\overset{o}{v}$. *Jfr. Völs.:* ok af járni hurðirnar allar ok þarmeð allr dyra-umbúningrinn, ok af járni allir stokkar í húsinu (*Fas. I, 164 f.*). — 5. En (*med stor* E *og Punctum foran*) grafit i iorþ niþr R, *ikke* En féit grafit, *hvilket Udgg. urigtig indsætte. Völs.:* ok grafit í jörð niðr. — 5-10. *Jfr. Völs.:* Sigurðr fann þar stórmikit gull ok sverðit Hrotta, ok þar tók hann œgishjálm ok gullbrynjuna ok marga dýrgripi. Hann fann þar svá mikit gull, at honum þótti ván, at eigi mundi meira bera tveir hestar eða þrír; þat gull tekr hann allt ok berr í tvær kistur miklar, tekr nú í tauma hestinum Grana (*Fas. I, 165*). — *Maaske skulde i Overensstemmelse med Völs. Ordene* oc fyldi þar tvęr kistor *følge efter* dyrgripi, *hvilket vilde give en bedre Ordning.* — 10. grána R. — 12. á bac, *saa ændret;* af bác R. — *Efter* bác hanom *fortsættes umiddelbart i* R: Sigvrþr reiþ vp *o. s. v.* (*se flgd. Digt*), *uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord.*

SIGRDRÍFUMÁL.

Sig*vrþr* reiþ vp a Hindarfiall *oc* stefndi svþr *til* Fracl*andz*; a fiallino sa h*ann* lios mikit, *sva* sem eldr bry*nni*, *oc* liomaþi af *til* himi*ns*. E*nn* er h*ann* com at, þa stoþ þar scialdborg *oc* vp or merki. Sig*vrþr* gecc i scialdborgina *oc* sa, at þar la *maþr oc* svaf m*eþ* ollom h*er*vapno*m*; h*ann* toc fyrst hialmi*nn* af hofþi h*anom*, þa sa h*ann*, at þ*at* v*ar* kona. Brynian v*ar* fǫst, *sem* ho*n* v*ę*ri holdgróin; þa reist h*ann* m*eþ* Gram *fra* hǫfv*þ*smát bryniona igogno*m* niþr *oc sva* v́t igogno*m* badar ermar. Þa toc h*ann* brynio af h*enne*, e*nn* ho*n* vacnadi *oc* settiz ho*n* vp *oc* sa Sig*vrþ oc* m*ę*l*ti*:

1. „Hvat beit brynio?
hvi brá ec svefni?
hv*er*r feldi af m*er*
fǫlvar nǫþ*ir*?“

Dette Digt findes i R *indtil og med Ordene* meþ seggiom fari *i* 29, 2. *I Völs. anføres V.* 5. 6. 10. 12. 7. 8. 9. 11. 13, 1-6 (*i den anførte Orden*). 15—21; *Resten af Digtet omskrives der i Prosa. Slutningen af Digtet, fra Ordene* ǫlþrmál til ǫfvg *i* 29, 3 *og indtil Enden er bevaret i Papirhaandskrifter; se derom Anmærkningen efter Digtet.*

R *lader* Sigvrþr reiþ vp ahindar fiall *følge umiddelbart efter* steig af bác hanom. (*se Slutn. af frgd. Digt*), *uden paa nogen Maade at betegne, at et nyt Afsnit begynder her. Hverken ved V.* 1, 3 *eller* 5 *findes nogen Overskrift i* R, *og i intet af disse Vers er Begyndelsesbogstaven paa nogen Maade udmærket fremfor Initialerne i de andre Vers. Sigrdrífumál er altsaa i* R *aldeles ikke betegnet som et eget Digt, men forenet med frgd. Stykke. — Jeg har dog fulgt Papirafskrr. og Udgg. i at afsondre Sigrdrífumál fra Fáfnismál. — Völs.* (*Fas. I, 165*) *begynder ogsaa med Ordene:* Sigurðr ríðr nu langar leiðir ok allt til þess, er hann kemr upp á Hindarfjall *et nyt Capitel med rød Overskrift:* Frá Sigurði. — *Titelen* Sigrdrífumál *har jeg med flere Udgg. optaget efter Papirafskrr.; de egentlige* Sigrdrífumál *begynde med V.* 5. — *Urigtig er Titelen* Brynhildarkviða Buðladóttur hin fyrsta, *som findes i flere Papirafskrr. og Udgg.*

Det første Prosastykke gjenfindes næsten ordret i Völs. (*Fas. I, 165*).

2. stefndi, *saa rettet efter Völs.;* stefni R. — 6. *Over* þa *er i* R *en kredsformig Figur, som synes betydningsløs; Ordet mangler i Völs.* — vp or, *saa og Völs., ikke* uppá. — 8. þar svaf maðr ok lá með *Völs.* — 12. v*ar* fǫst, *saa* R, *ikke blot* fǫst. — 14. hǫfv*þ* smát R (*ikke* sníat), *d. e.* höfuðsmátt.

1. *Jfr. Völs.:* Hon spurði, hvat svá var máttugt, er beit brynjuna „ok brá mínum svefni: eða man hér kominn Sigurðr Sigmundarson, er hefir hjálm Fáfnis ok hans bana í hendi?“ (*Fas. I, 166*). *Vi tør* i k k e *heraf slutte, at Forf. af Völs. har havt en forskjellig Tekst af V. 1, hvori L. 5—8 var lagt i Sigrdrivas Mund.* — 3. feldi, *saa* R, *ikke* feldr. — 4. nǫþir *i* R *skrevet* nǫþ', *hvilket efter Trækkene snarest skulde oplæses* nǫþr. —

H*ann* svar*aði*:
„Sigm*v*ndar bv*rr*,
sleit f*yr* sco*m*mo
hrafns hrǫlvnd*ir*
hio*rr* Sig*vrþ*ar.“
Hon qvaþ:
2. „Lengi ec svaf,
lengi ec sofnoþ v*ar*,
long ero lyða lǫ;
Oþ*inn* þvi veldr,
er ec e*igi* mattac
bregða blv*nnstafom*.“

Sig*vrþr* settiz ni*þr oc* sp*vrþi* h*ana* nafns. Hon toc þa horn fvlt miaþar *oc* gaf h*anom* minnisveig: 4

3. „Heill dagr,
heilir dags syn*ir*,
heil not*t oc* nipt!
oreiþ*om avgom*
litiþ ocr þinig
oc gefit sitiondo*m* sigr!
4. Heilir ǫs*ir*,
heilar asynior,
heil sia in fiolnyta fold!
mal *oc* manvit
gefit ocr mǫrom tveim
oc lǫcnishendr, meþ*an* lifo*m*!“

---

5. H*ann* svar*aði* (*skrevet* svar. *med en Krøl over* r) *inde i Linjen i* **R**. — 7. hrǫlvnd*ir eller* hrǫ lvnd*ir* **R**; *d. e. Lyst til Aadsel* (*Eg.*)*; men Flertalsformen er underlig, og maaske burde* hrǫlvnd *indsættes. Dette kunde have været skrevet* hrælvnð (*jvfr.* kinð 9, 3), *og dette igjen af en Afskriver misforstaat.*

2. *Overskrift mangler i* **R**. — *Völs. har intet, som svarer til dette Vers, men fortsætter:* þá svarar Sigurðr: „Sá er Völsunga ættar, er þetta verk hefir gert, ok þat sama hefir oss sagt verit frá yðrum vænleik ok vitru, ok þat skulu vér reyna (*Fas. I, 166*).

I det følgende er Ordningen i **R** *og Udgg. uheldig. Jeg tror, at det burde hede:* Sigvrþr settiz niþr oc spvrþi hana nafns. Hon nefndiz Sigrdrifa oc var valkyria. Hon sagði, at tveir konvngar . . . . . . ef hon vissi tiþindi or ollom heimom. Sigrdrifa qvaþ:

3. „Heill dagr,
. . . . .
oc gefit sitiondom sigr!
4. Heilir ǫsir,
. . . . .
oc lǫcnishendr, meþan lifom!“

Hon toc þa horn fvlt miaþar oc gaf hanom minnisveig:

5. „Biór fǫri ec þer
. . . .

Dette bestyrkes ved Völs.: Brynhildr segir, at tveir konungar börðust . . . . . at giptast engum þeim, er hræðast kunni.“ Sigurðr mælti: „Kenn oss ráð til stórra hluta!“ Hon svarar: „þér munuð betr kunna, en með þökkum [vil ek] kenna yðr, ef þess er nökkut, er vér kunnum, þat er yðr mætti líka, í rúnum eða öðrum hlutum, er liggja til hvers hlutar, ok drekkum bæði saman, ok gefi (*Hskr. har ikke* nú) goðin okkr góðan dag, at þér verði nyt ok frægð at mínum vitrleik ok þú munir eptir þat er vit ræðum.“ Brynhildr fyldi eitt ker ok færði Sigurði ok mælti:

„Bjór færi ek þér
. . . . . .

I den almindelige Tekst er det navnlig uheldigt, at Sigurd først langt om længe faar Svar paa sit Spørsmaal om Valkyrjens Navn; heller ikke passe Ordene: mal oc manvit gefit ocr mǫrom tveim oc lǫcnishendr, meþan lifom, *før Sigurd har bedet Sigrdriva* „kenna ser speki“.

1. spvrþi i **R** *skrevet* sp *med et Forkortningstegn over* p, *som almindelig betegner* vr *eller* or; *snarere burde kanske læses* spvrr, *d. e.* spyrr, *jvfr. Háv.* 80, 2.

3, 8. nipt **R**. *Ved dette Ord har jeg Betænkelighed. Man forklarer „Nat og hendes Datter“; men* nipt *betyder ellers aldrig Datter; Nattens Datter er „Jord“, men i* 4, 3 *nævnes jo* sia in fiolnyta fold; *endelig synes det ikke stemmende med Sprogbrugen i disse Kvad at sige* nott oc nipt *for* nott oc nattar nipt. *Skulde det hede:* nott oc niþ? *jvfr. Vafþr.* 24, 6; *neppe betyder* nipt *her „Mørke“ og hører til oldeng.* nípan, *mørkne.*

4, 1. ǫs*ir* **R**. — 5. *Over* ǫ *i* mǫrom *er Streg i* **R**.

Hon nefndiz Sigrdrifa *oc var* valkyria. Hon *sagði*, at tveir k*onvng*ar bǫrðvz: h*et* a*nnarr* Hialmgv*nnarr*, h*ann var* þa gamall *oc inn* mesti h*ermaþr*, *oc* hafði Oþi*nn* h*anom* sigri heitiþ; *enn*

a*nnarr* h*et* Agna*rr*
Avþo broþ*ir*,
er vętr engi
vildi þ*iggia*.

Sigrd*ri*fa feldi Hialmgv*nnar* i o*rr*ostonni; *enn* Oþi*nn* stac h*ana* svefnþorni i hefnd þ*ess oc* q*vaþ* h*ana* aldri scyldo siþ*an* sigr vega i o*rr*osto *oc* q*vaþ* h*ana* giptaz scyldo. „E*nn* ec sagðac h*anom*, at ec strengdac heit þar i mot at giptaz ongo*m* þeim m*anne* e*r* hrǫþaz kyn*ni*.“ H*ann svarar oc* biþ*r* h*ana* kenna s*er* speki, ef ho*n* vissi tiþindi or ollo*m* heimo*m*. Sigrdrifa q*vaþ*:

5. „Biór fǫri ec þ*er*,
brynþings apaldr!
magni blandi*nn*
oc megintíri;
fvllr er h*ann* lioþa
oc licnstafa,
godra galdra
oc gamanrvna.

6. Sigrvnar scaltv kvnna,
ef þv vilt sigr hafa,
oc rista a hialti hiors,
svmar a vet*ri*mom,
sv*m*ar a valba*v*sto*m*,
oc nefna tysvar Ty.

7. Ølrv*nar* s*caltv* kv*nna*,
ef þv vill a*nnar*s qvęn
vęlit þic i trygd, ef þv t*rv*ir;
a horni s*cal* þęr rista
oc a handar baki
oc m*er*kia a nagli Na*v*þ.

8. Fvll s*cal* signa
oc við fari sia
oc v*er*pa la*v*ki i la*v*g;
þa ec þat veit,
at þer verþr aldri
meinblandinn mioþr.

9. Biargr*vnar* s*caltv* k*vnna*,
ef þv biarga vilt
oc leysa kind f*ra* kono*m*:

7-10. *Ordene* annarr het — vildi þiggia *har jeg med Gr. og v. d. Hagen skrevet som Vers; ikke alene Rimstavene vise, at vi her have Vers, men ogsaa Udtrykkene* er vętr engi vildi þiggia, *der ikke tilhøre den prosaiske Stil. Hele Sigrdrivas Fortælling har oprindelig sikkert havt metrisk Form.* — 8. Avþo, *saa ændret efter Helreið Br.* 8, 6, *hvor denne Form er sikret ved Stavrimet;* ha*v*þo R *og Udgg.* Agnarr eða Auðabróðir *Völs.* (*Fas. I, 166*). — 19. svarar *i* R *skrevet* s. *med en Krøl oventil.*

5, 2. brynþingS apaldr R; brynþinga valldr *Völs.* — 4. megin tíri R; meginn tíre *Völs.*, *ikke* týri. — 5. lioþa R; liona *Völs.* — 8. gaman rvna R; gamanręðna *Völs.*

6, 1. scaltv, *saa Völs. her og* R *ved alle de flgd. Vers;* þv scalt R *her.* — kvnna, *saa Völs.;* rista R. — 2. sigr hafa R; snotr vera *Völs.* — 3. rista R; rist *Völs.* — 4. svmar a vet*ri*mom R; avett runum *Völs.* — 5. svmar avalba*v*stom R; ok avalbystum *Völs.* — 6. tysvar, *saa* R *og Völs.*, *ikke* tvisvar.

7, 2. vill annars qvęn R; villt a annas kuenn (e *er her lukket som ø*) *Völs.* — 3. vęlit þic itrygd R; véli þik eigi trygð *Völs.* — 4. þęr R; þat *Völs.*

8, 1. fvll *med liden* f *i* R; avl *med liden* a *og derforan ikke Punctum i Völs.* — scal R; skaltu *Völs.* — 2. fari R; faré *Völs.* — 3. la*v*ki R; lauk *Völs.* — 4-6. *Disse Linjer mangle i* R *og ere tagne af Völs.*

9, 1. s. k. R; skaltu nema *Völs.* — 2. biarga vilt R; vilt borgit fá *Völs.* — 3. kinð R; kinnd *Völs.* — konom R; konu *Völs.* —

a lofa *scal* þęr rista
oc of liþo spe*nna*
oc biþia þa dis*ir* dvga.
10. *Brimrvnar scaltv rista*,
ef þv vilt borgit hafa
a sv*n*di seglmꜹr*om*;
a stafni *scal* þęr rista
oc a stiornarblaþi
oc le*gg*ia eld i ár;
era sva brattr breki
ne *sva* blár *vnnir*,
þo kǫ*m*ztv heill af hafi.
11. Limr*vnar scaltv* k*vnna*,
ef þv vilt lǫcn*ir* v*era*
oc kv*nna* sár at sia;
a b*er*ki *scal* þęr rista
oc a badmi viðar,
þei*m* er lvta ꜹstr limar.
12. Malr*vnar scaltv* k*vnna*,
ef þv vilt, at mangi þ*er*
heipto*m* gialdi harm;
þęr vm vindr,
þęr v*m* vefr,
þęr v*m* setr allar saman
a þ*vi* þingi,
er þioþ*ir* *sco*lo
i fvlla doma fara.
13. Hvgr*vnar scaltv* k*vnna*,
ef þv vilt hveriom v*era*
geðsvi*nn*ari gvma;
þęr of réð,
þęr of reist,
þęr v*m* hvgði Hroptr
af þei*m* legi,
er leciþ hafdi
or hꜹsi Heiddrꜹpni*ss*
oc or horni Hoddrofnis.
14. A biargi stoþ
m*eþ* Brimis e*gg*iar,
hafdi s*er* a hofði hialm;
þa męlti Mims hꜹfvþ
froþlict iþ fyrsta orð
oc sagdi sa*nn*a stafi.
15. A scildi q*vaþ* ristnar
þei*m* er stendr fy*r* scinanda goði,
a eyra Árvacrs
oc á Alsvi*nn*z hófi,
a þ*vi* hveli *er* snyz
v*n*dir reiþ Hrvngnis,

4. á lófa skal þær *Völs.;* alofo þęr *scal* R. — 5. of R; um *Völs.* — 6. þa *mangler i Völs.* — diſs*ir* R.

10. s. r. R; skaltu gera *Völs. Kanske* skaltu kunna, *som i de andre Vers.* — 4. skal þær rista *Völs.; scal* rista R. — 7. era R; fallat *Völs.* (*sic*). — 8. ne *sva* blár vxir R; né blár vnd*ir* *Völs.* — 9. kǫ*m*ztv R; kemst *Völs.*

11, 4. scal þęr R *Völs.;* þęr *er i* R *skrevet til i Margen og Hage sat inde i Linjen, hvor det skal indføies.* — 5. badmi R; barri *Völs.* — 6. þei*m* R; þess *Völs.* — lvta R; lute *Völs.*

12, 2. vilt at R; att *Völs.* — mangi, *saa ændret*; magni R; mage *Völs.* — 3. gialdi R; gialda *Völs.* — 8. þioþ*ir* R; menn *Völs.*

13, 1. s. k. R; skaltu nema *Völs.* — 2. hv*er*|eriom R. — 3. geðsvi*nn*ari R; geðhoskari *Völs.* — 6. v*m* R; of *Völs.* — 7-10. *Disse Linjer mangle i Völs.* — 10. hoddrofnis, *saa* R, *ikke* hoddropnis. *Altsaa af* rjúfa. *Gr. formoder* Hoddraupnis.

14. *Dette Vers findes ikke i Völs.* — 1. abiargi *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* R. — 2. Brimis *Eg. som Egennavn, jvfr. Grímn.* 44, 9 *Anm.;* brimis *Udgg.* — 4. þa *med stor* Þ R.

15, 1. *Stor* A *og derfor Punctum i* R: *liden* a *og derfor ikke Punctum i Völs.* — q' R, *d. e.* qvaþ; voru *Völs.* — 2. fy*r* R; fyrir *Völs.* — goði R; guði *Völs.* — 3. *Denne Linje mangler i Völs.* — 4. *oc* á alsvi*nn*z hófi R; Alsvins höfði *Völs.* — 5. aþ*vi* R; ok á því *Völs.* — sny*z* R; stendr *Völs.* — 6. Hrvngnis, *saa ændret for Stavrimets Skyld;* rꜹngnis R, *d. e.* rvngnis; a *i* ꜹ *er ganske tydelig underprikket som urigtig;* raugnis *Völs.;*

a Sleipnis *tonnom*
oc a sleþa fiotr*om*,
16. A biarnar hra*m*mi
oc a Braga tv*n*go,
a vlfs klóm
oc a arnar nefi,
a bloþgo*m* vengio*m*
oc a brvar spordi,
a lævsnar lófa
oc a licnar spori,
17. A gleri *oc* a gvlli
oc a gv*m*na heillo*m*,
i víni *oc* virtri
oc vilisessi,
a Gv*n*gnis oddi
oc a Grana br*i*osti,
a nornar nagli
oc a nefi vglo.
18. Allar *váro* af scafnar,
þęr e*r* *váro* a ristnar,
oc hve*r*fðar vi*þ* *inn* helga mioþ
oc sendar a viþa vega;
þęr 'ro meþ asom,
þęr 'ro me*þ* alfo*m*,
svmar me*þ* viso*m* vanno*m*,
svmar hafa me*nn*zkir me*nn*.
19. Þ*at* ero bocr*vnar*,
þ*at* ero biargr*vnar*
oc allar ælr*vnar*
oc męta*r* meginr*vnar*
hvei*m* e*r* þęr kná ovlltar
oc ospilltar
ser at heillo*m* hafa;
niottv, ef þv namt,
v*n*z rivfaz regin.
20. Nv *sc*altv kiosa,
alls þe*r* er costr v*m* boþi*nn*,
hvassa vapna hlynr!

Rögnis *Udgg. Skjønt* Hrvngnis *er det andet, ikke det første, betonede Ord i Verslinjen, kan det dog meget vel bære Rimstaven; ti hvorvel det ogsaa i disse gamle Mythekvad er Regel, at den første betonede Stavelse i den anden af to sammenhørende Verslinjer bærer Rimstaven, saa er denne Regel dog paa mangfoldige Steder brudt. Grimm søger i Anm. at vinde Stavrim ved at ændre* snyz *til* hverfr, *men Verset er aabenbart ensartet med de to flgd., ligesom disse digtet i 8linjet fornyrðalag. Ligesaalidt kan man med Möb.* (*efter Gr.s Tekst*) *læse som én Linje:* a þvi hveli er snyz vndir reiþ Rægnis. — 7. to*nn*om **R**; taumum *Völs.*

16, 1. abiarnar *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* **R** *og Völs.* — hra*m*mi **R**; $\overset{h}{\text{r}}$ame *Völs.* — 4. nefi **R**; neffu *Völs.* — 8. a *mangler i Völs.* — spóri **R**.

17, 1. *Liden* a *i* **R** *og Völs.*; *i* **R** *med*, *i Völs. uden Punctum foran.* — 2. *oc* a gv*m*na heillo*m* **R**; ok á góðu silfri *Völs.*; *men efter* sessi *har Völs. desuden* í guma hollde, *hvilke Ord mer ligne dem, som* **R** *har i L. 2.* — 3. virtri **R**; í virtri *Völs.* — virtr, *neutr.*, = *norsk Folkespr.* vyrtr, *n.* — 4. vili sessi **R**; á vavlu sessi *Völs.* — 5. Agv*n*gnis **R** *med stor* A *og derforan Punctum*; ok gaupnis *Völs.* — 6. grána **R**; gýgjar *Völs.*

18. allar *med liden* a *i* **R** *og Völs.*, *men med Punctum foran.* — 2. *váro* aristnar **R**; á voru ristnar *Völs.* — 3. hve*r*fðar **R**; hrędar *Völs.* (*Skrivfeil for* hręrdar). — 4. vega **R**; vegu *Völs.* — 5. þęr *med stor* þ *og derforan Punctum i* **R**. — ro me*þ* asom **R**; eru með álfum *Völs.* — 6. þęa ró me*þ* alfo*m* **R**; svmar með ásum *Völs.* — 7. svmar **R**; ok *Völs.* — vanno*m* **R**; vanu*m* *Völs.*

19, 1. þ*at med stor* þ **R**; þ*at med liden* þ *Völs.*; *i begge Hskrr. med Punctum foran.* — rvnar *skrevet* r. *her og i de flgd. 3 Linjer i* **R**, *som ikke har* rvnir. — 2. þ*at* ero **R**; ok *Völs.* — 3. æl r. **R**; alrúnar *Völs.* — 4. *oc* męt*ar* **R**; ok męr*ar* ok *Völs.* — 5. hvei*m* **R**; hverium *Völs.* — 6. *oc* ospilltar **R**; of viltar *Völs.* — 7. heillom **R**; heillum *ogsaa Völs.*; *men her er den anden* l *underprikket.* — 8. niottv *med liden* n *i* **R**; *med stor* N *i Völs.* — 9. rivfaz **R**; riufa *Völs.*

20, 1. skaltv *feilagtig to Gange i Völs.* — 2. v*m* **R**; of *Völs.* — 3. vapna **R**; vópna *Völs.* — hlýnr **R**. —

sa͡vgn eþa þa͡vgn
hafdv þer sialfr i hvg;
a͡vll ero mein of metin."
Sigvrþr qvaþ:
21. „Munca ec flǫia,
þott mic feigan vitir,
emca ec meþ bleyþi borinn;
ástráþ þin
ek vil oll hafa
sva lengi, sem ec lifi."
Sigrdrifa qvaþ:
22. „Þat rǫþ ec þer iþ fyrsta,
at þv viþ frǫndr þina
vammala͡vst verir;
siþr þv hefnir,
þott þeir sacar gori,
þat qveþa da͡vþom dvga.
23. Þat rǫþ ec þer annat,
at þv eiþ ne svǫrir
nema þann er saþr se;
grimmar limar
ganga at trygðrofi,
armr er vára vargr.
24. Þat rǫþ ec þer þriþia,
at þv þingi a
deilit viþ heimsca hali;
þviat osviþr maþr
lǫtr opt qveþin
verri orþ, enn viti.
25. Alt er vant,
ef þv viþ þegir,
þa þiccir þv meþ bleyþi borinn
eþa sonno sagþr;
hǫttr er heimis qviþr,
nema ser goðan geti;
annars dags
lattv hans a͡vndo farit,
oc la͡vna sva lydom lygi.
26. Þat rǫþ ec þer it fiorþa,
ef byr fordǫþa
vammafvll a vegi,
ganga er betra,
enn gista se,
þott þic nott vm nemi.
27. Forniosnar a͡vgo
þvrfo fira synir,
hvars scolo reiþir vega;
opt ba͡vlvísar konor
sitia bra͡vto nǫr,
þǫr er deyfa sverþ oc sefa.
28. Þat rǫþ ec þer it fimta,
þottv fagrar ser
brvdir beckiom a,
sifia silfr lataþv

---

4. sa͡vgn **R**; saungh *Völs.* — 5. ihvg **R**; of hug *Völs.* — 6. mein **R**; mál *Völs.*

21. *Overskriften tagen fra Völs.; mangler i* **R**. — 1. Munca **R**; Mvnkað *Völs.* — flǫia **R**; fleyia *Völs.* — 3. emca **R**; emkat *Völs.* — meþ *mangler i Völs.* — 5. ek vil **R**; vil ek *Völs.* — hafa **R**; of hafa *Völs.*

22. *Overskrift mangler i* **R**.

23. *Völsungasagas Paraphrase af dette Vers er stillet mellem Gjengivelsen af V.* 31 *og* 33. — 1. rǫþ *er skrevet* r. *her og i alle flgd. Vers i* **R**. — 4. limar, *saa ændret med Eg. efter Sig. Fáfn. II, V. 4, L. 6, hvor* limar *er sikret ved Stavrimet;* simar **R** *og Udgg. Jfr. Völs.* grimm hefnd fylgir griðrofi (*Fas. I, 172*). — 5. trygð rófi **R**.

24, 1. þ. ııı **R**, *ikke* þ. iþ ııı.

25, 4. sónno **R**. — 7. Annars *med stor* A *og derforan Punctum i* **R**.

27, 3. reiþir *maa læses som* vreiþir.

28. *Jfr. Völs.:* Lát eigi tæla þik fagrar konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at þat standi þér fyrir svefni, eða þú fáir af því hugarekka; teyg þær ekki at þér með kossum eða annarri blíðu (*Fas. I, 171 f.*). — 4. sifia silfr **R** *og Udgg. Dette forklares almindelig „Slægtningens Sølv"; men som Lüning med rette bemærker, synes der her alene at kunne være Tale om daarende Skjønhed, ikke om Rigdom. Heller ikke tør man med Grimm tænke paa, at* sifia *skulde være Gen. pl. af* sif *og at dette her skulde betyde „Kvinde", saa at man kunde oversætte*

þinom svefni raþa,
teygiattv þęr at cossi konor.
29. *Þat* ręþ ec *þer* it *setta*,
þot*t* me*þ* seg*g*io*m* fari

ꜹlþrmál til ꜹfvg,
drvckna deila
scalattv viþ dolgviþo;
margan stelr viti vín.
30. Sennor oc ꜹl
hefir seggiom verit
morgom at móþtrega,
svmom at bana,
svmom at bꜹlstofom;
fiolþ er þat er fira tregr.
31. Þat ręþ ec þer it siꜹnda,
ef þv sacar deilir
viþ hvgfvlla hali,
beriaz er betra
enn brenna se
inni ꜹþstofom.
32. Þat ręþ ec þer it átta,
at þv scalt viþ illo siá
oc firraz flęrþarstafi;
mey þv þeygiat
ne mannz cono,
ne eggia ofgamans.
33. Þat ręþ ec þer it nivnda,
at þv nám biargir,
hvars þv a foldv finnr,
hvarz ero sottdꜹþir
eþa ero sędꜹþir
eþa ero vápndꜹþir verar.
34. Lꜹg scal gora
þeim er liþnir ero,
hendr þvá oc hꜹfvþ,
kemba oc þerra,
áþr í kisto fari,
oc biþia sęlan sofa.

„Kvinders Selvstads“. Er det rette kanske siꜳar silfrs? — 6. teygiattv **R**, *ikke* teygiatv. — þęr *er vel snarere = tibi, jvfr. Háv. 115. 120, end = eas.*

29. *Jfr. Völs.:* ok ef þú heyrir heimslig orð drukkinna manna, deil eigi við þá, er vindrukknir eru ok tapa viti sínu (*Fas. I, 172*). — 3. *Det følgende af Digtet* (*fra og med Ordene* ꜹlþrmál til ꜹfvg) *er taget af Papirafskrr.; se efterfølgende Anm.* — auldr mal *Cod. 1109 fol. ny kgl. Sml.; saa og* öldrmál *Rask og M.* aulþrumál **O Q**; avldramál *K.* — 4. drvckna, *saa ændret efter Völs.;* drvckinn *Hskrr. og Udgg.* — 5. scalattv, *saa Udgg.;* skalltv **OQ**. — 6. viti vín, *saa Rask og M.;* vín viti **O Q** *og K.*

30. *Jfr. Völs.:* slíkir lutir verða mörgum at miklum móðtrega eða bana. — 1. Sennor, *saa K. M. efter Ændring af Arne Magnussen;* søngur **O**; saungur **Q**. — 2. *Cod. 1109 fol. har i Margen* vorþit. — 3. **O Q** *have feilagtig* sumum̄ *for* at. — 5. bálstofum **O**. — 6. þat er (*ikke blot* þat) **O**. — fira tregr *K. M.* tregur fyrra **O**; treg^r fk|yra **Q**.

31. *Jfr. Völs.:* Berst heldr við úvini þína, enn þú sér brendr.

32. *Til dette Vers findes intet tilsvarende i Völs.* — 6. *Er kanske* né *her urigtig kommet ind fra frgd. Linje?*

33. *Jfr. Völs.:* Ger rœkiliga við dauða menn, sóttdauða eða sædauða eða vápndauða. — 2. náaum̄ **O**; maam (*sic*) **Q**. — 3. foldu *Rask M.;* folldum **Q**; folþum **O**; fold um *K.* — 4. hvarz **O**, *d. e.* hvárt es, *se Gislason Um frump. S. 237;* hvars **Q**; hvárt *Udgg.* — 5. ero *mangler hos Rask M.;* eru þeir **O**. — 6. eru **O Q** *og K.;* ro *Rask M.*

34. Búðu vandliga um lík þeirra *Völs.* — 1. Laug, *saa ændret;* Haug *Hskrr. og Udgg. Papirafskrr. have ofte feilagtig* H *for* L, *da begge Bogstaver lignede hinanden i den gamle Skrift, saaledes i* 11, 1 Hijmrúner *i* **O**; *jvfr. Anm. til Fjölsv.* 36, 1 *og* 26, 1. — 2. þeim er liþnir ero **O Q**; hveim er liþnir ero *K.;* hveim er liþinn er *Rask og M. og saaledes Afskr. ny kgl. Saml. 1871 qto* (*en Afskrift uden Vigtighed, rim. fra Slutn. af 18de Aarh.*). — 3. hendr þvá *Udgg.;* þvo hendr **O Q**. — 5. áþr, *saa Udgg.;* ad **O**; ath **Q**. — 6. sælan, *saa Hskrr. og Udgg.; jeg formoder* sœtan.

35. Þat ręþ ec þer it tivnda,
at þv trvír aldregi
várom vargdropa,
hverstv ert bróþvrbani
eþa hafir þv feldan fa/þvr:
vlfr er í vngom syni,
þo se hann gvlli gladdr.

36. Sacar oc heiptir
hyggiat svefngar vera
ne harm in heldr;
vitz oc vápna
vant er iofri at fá
þeim er scal fremstr meþ firom.

37. Þat ręþ ec þer it ellipta,
at þv viþ illo siáir
hvern veg at vini;
langt lif þicciomcac
lofþvngs vita,
ra/mm ero róg of risin."

Anmærkning til Sigrdrífumál.

Slutningen af Sigrdrífumál er tabt i R *ved den store Lacune, som begynder efter Ordene* meþ seggiom fari. *Derimod meddeles Digtet fuldstændigt i flere Papirafskrifter; de ældste af disse ere, saavidt jeg véd, Cod. AM. 738 qto eller egentlig fol. form. oblong. (codex oblongus,* O*), skreven 1680; cod. AM. 166 b oct. fra anden Halvdel af det 17de Aarh.* (P). *) *Da man har al Grund til at paastaa, at alle Papirhskrr. umiddelbart eller middelbart have afskrevet alle andre i nærværende Udgave optagne mythiskheroiske Kvad (med Undtagelse af Grógaldr, Fjölsvinnsm., Sólarljóð og Forspjallsljóð) efter Skindbøger, som vi endnu have, og da de nævnte Slutningsvers af Sigrdrífumál i det væsentlige*

---

35. *Völs.:* ok [trú] ekki þeim, er þú hefir feldan fyrir föður eða bróður eða annan náfrænda, þótt ungr sé: opt er úlfr í ungum syni. — 3. O Q *have* vasǫm, *men dette er i det første Hskr. i Margen rettet til* varom. — 4. hvers þú *Rask M.;* hvarstu O Q. — 6. se hann O; hann *mangler i* Q; hann se *Rask M.*

36. *Hertil findes intet tilsvarende i Völs.* — 2. higgia Q. — 3. harminn O Q.

37. *Jfr. Völs.:* Sé (*saa Hskr.*) vandliga við vélráðum vina þinna; en lítt megu vér sjá fyrir um yðart líf, en eigi skyldi mága hatr á þik koma (*Fas. I, 172*). — 3. vini, *saa ændret efter Völs.;* vegi *Hskrr. og Udgg.* — af vegi Q. — 5. þicciomcac, *saa ændret efter Guðmundr Magnússon og Möb.;* þiccivmzt (*eller* — vnzt) ec *Hskrr. og Udgg.*

*) *Rask, som fik Slutningen af Sigrdrífumál hos Hallgrímur Scheving, bemærker i sin Udgave om disse Slutningsvers: „þeim fylgdi einnig þessi formáli:* Fáein erindi af því er vantar í Sigurdrífumál, fundin á tveim pappírseddum: var önnur með hendi Hallþórs klausturhaldara á Reinsstað, Bjarnarsonar sýslumanns í þingeyrum, en hina hafði átt Gunnar Pálsson fyrrum skólameistari á Hólum. *Þau finnast og á lausum blöðum í Eddu-hdr." — Naar Munch (ældre Edda, Fort. S. XI) siger, at man ikke kjendte disse Slutningsvers, førend Rask fik dem paa Island i 1814, og endog mener, at Gunnar Pálsson ikke usandsynlig er deres Forfatter, saa er dette feilagtigt.*

stemme overens med Völsungasagas Paraphrase af det gamle Kvad, saa maa man fra først af være tilbøielig til at antage, at Papirhskrr. ikke have afskrevet disse Vers efter en gammel Codex, men at de i senere Tid ere digtede efter Völsungasaga af en lærd Islænding, som kjendte R *i mutileret Tilstand. Munch (ældre Edda Udg. S. XI) nævner ogsaa denne Udfyldning som en af de mistænkeligste af de i Papirafskrr. forekommende Udfyldninger. Men ved denne Mening har jeg ikke kunnet holde fast. Indre Grunde synes mig at tale umiskjendelig for Versenes Ægthed.*

Naar vi jævnføre Versene med Völs., saa finde vi, at de ikke ganske stemme overens med den. Til V. 32 findes intet tilsvarende i Völs.; der skjønnes ikke at være nogen Grund for den, som skulde udfylde Digtets Slutning efter Völs., til at indsætte dette Vers; men derimod var der god Grund for Forf. af Völs., som idethele sammendrager og forkorter, til i sin Paraphrase at forbigaa dette Vers, da V. 28 allerede har indeholdt noget lignende. Heller ikke til V. 36 findes noget tilsvarende i Völs., og heller ikke dette Vers kan da vel være vilkaarlig tildigtet i senere Tid.

Hertil kommer, at disse Slutningsvers i Sprogtone og Udtryksmaade helt igjennem have et ægte gammelt Præg og paa det nøiagtigste stemme overens med de øvrige Vers. Hvor stor er derimod ikke i Vegtamskviða Forskjellen mellem de blot i Papirafskrr. forefundne Vers og de, som staa i den gamle Skindbog? Flere Ord og Udtryk i Slutningsversene i Sigrdr. ere forvanskede i Afskrr., men ikke et eneste røber en modern Forfatter. Formen hvárz (= hvárt er) *i 33, 4 vilde ikke let være brugt af en nyere islandsk Digter, som søgte at efterligne Olddigtenes Sprog, ti denne Form forekommer, saavidt jeg véd, ingensteds ellers i de os levnede Kvad, men kun i den gamle Cod. AM. 677. Ordet* vargdropi *synes at maatte stemple V. 35 som ægte gammelt, ti dette Ord er ellers kun brugt i Grágás og der i en mer indskrænket og vistnok mindre oprindelig Betydning. Med Hensyn til sin metriske Bygning er V. 35 ensartet med V. 14. 25 o. fl., men en Islænding i nyere Tid, som efter Völs. skulde udfylde Hullet i* R, *vilde neppe have benyttet denne metriske Frihed.*

De i V. 34 fremtrædende Skikke og Anskuelser give os heller ingen Ret til at betegne dette Vers som uægte; det forsvares tilstrækkelig ved følgende Ord i Atlamál: Knerr mvn ec cerpa oc k i s t o steinda, vexa vel blęio at veria þitt lici.

Rask og Munch slutte Sigrdr. med følgende prosaiske Stykke: Sigurðr mælti: „Engi finnst þér vitrari maðr, ok þess sver ek, at þik skal ek eiga, ok þú ert við mitt œði." Hon svarar: „Þik vil ek helzt eiga, þótt ek kjósa um alla menn"; ok þetta bundu þau eiðum með sér. *Disse Ord ere derimod tagne lige ud af Völs. (Fas. I, 172);*

de forekomme hverken i O *eller* Q; *de passe ikke til den i Sigrdr. fremtrædende Sagnform og kunne derfor ikke føies til dette Digt. Den Kilde, hvorfra Papirhskrr. have optaget Slutningsversene i Sigrdr., kan jeg ikke paavise; det kan neppe have været et gammelt Haandskrift, som har indeholdt den* h e l e *Digtsamling. Nærmere Oplysning om de vigtigste Papirhskrr., som have Sigrdr. fuldstændigt, gives i Fortalen.*

BROT
af
SIGURÐARKVIÐU.

*   *
  *
*   *

Hǫgni qvaþ:
[1.] „. . . .
. . . .
. . . .
. . . .;
[hvat hefir Sigvrþr
til] saka vnnit,
er þv frǫcnan uill
fiorvi nęma?“

Dette Brudstykke er bevaret i R *alene. Det Digt, hvortil det hører, har været benyttet af Forf. af Völs.*

Jeg har givet Brudstykket Navnet Brot af Sigurðarkviðu, *fordi Verset:*

Út gekk Sigurðr
andspjalli frá, *o. s. v.*

der anføres i Völs. (*Fas. I, 197*) *efter Ordene* svá segir í Sigurðarkviðu (*aftrykt bag i denne Udg.*), *rimelig har hørt til samme Digt* (*saa og Rask, hvis Ord jeg dog ikke kan tilegne mig*), *og fordi Sig. Fáfn. III, der behandler væsentlig samme Æmne, ogsaa i* R *kaldes Sigurðarkviða, ikke Brynhildarkviða. K. og M. give nærværende Brudstykke Navn af* Brot af Brynhildarkviðu.

1. R *begynder med* saka vnnit; *Ordene* hvat hefir Sigvrþr til *findes ikke i* R, *men ere med Udgg. tilføiede efter Formodning. Overskriften* Hǫgni qvaþ *er indsat efter Gr., Simrock og Rassmann. Dette Vers maa siges af Hogne, da det er ham, som taler i V.* 3 *og da intet tyder paa, at noget mangler mellem V.* 2 *og* 3, *men disse Vers tværtimod naturlig slutte sig sammen. Desuden synes* 2, 5-8 *naturligere i Gunnars end i Brynhilds Mund; mulig have vi en Gjengivelse af disse Linjer i Völs.:* (Gunnarr) segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð (*Fas. I, 198*). — *K. Rask M. lægge V.* 1 *i Gunnars Mund og begynde det med flgd. 4 Linjer, som ere optagne efter Papirafskrr.:*

Hví ertu, Brynhildr
Buðla dóttir!
bölvi blandin
ok banaráðum?

Disse Linjer ere, efter hvad allerede er udviklet, vilkaarlig tildigtede og urigtige. Da disse Linjer ingen gammel Hjemmel have, saa er det unyttigt at beholde dem med følgende Forandring:

Hví ertu, Gunnarr
Gjúka sonr!
bölvi blandinn
ok banaráðum?

Der er heller ingen Grund til med Simrock at antage, at det Vers, hvortil Ordene saka vnnit — fiorvi nęma *høre, ogsaa skulde have været første Vers dengang, da Digtet var fuldstændigt. Jeg tror, at der mangler en hel Del og at det Digt, hvortil nærværende Brudstykke hører, nemlig har behandlet de Samtaler mellem Brynhild og Gunnar og mellem Brynhild og Sigurd, hvilke gaa forud for Sigurds Død, altsaa hvad Völs. behandler i Cap.*

Gvnnarr qvaþ:
[2.] „Mer hefir Sigvrþr
selda eiþa,
eiþa selda,
alla logna;
þa vęlti hann mic,
er hann vera scyldi
allra eiþa
einn fvlltrvi."
Hǫgni qvaþ:
[3.] „Þic hefir Brynhildr
bǫl at gerva
heiptar hvattan
harm at vinna;
fyrman hon Gvðrv́no
goðra raþa,
enn siþan þer
sin at nióta."
[4.] Svmir vlf sviþo,
svmir orm sniþo,
svmir Gothormi
af gæra deildo;
aþr þeir męttí
meins vm lystir
a horscom hal
hendr vm leggia.
[5.] Soltinn varþ Sigvrþr
svnnan Rinar,
hrafn af meiþi
hát callaði:
„Ycr mvn Atli
eggiar rioþa,
mvno vígscá
of viþa eiþar."
[6.] Vti stoþ Gvðrvn
Givca dottir
oc hon þat orða
allz fyrst vm qvað:
„Hvar er nv Sigvrþr
seggia drottinn,
er frǫndr minir
fyrri ríþa?"
[7.] Einn þvi Hǫgni
andsvor vęitti:
„Svndr hǫfom Sigvrþ
sverþi hǫgginn,
gnapir ę grár iór
yfir gram dǫþom."

---

29 (Fas. I, 191—197); kanske ogsaa Brynhilds og Gudruns Trætte, hvad Völs. fortæller i Cap. 28 (Fas. I, 188—191), saa at mulig ogsaa det Vers, som anføres i dette Cap. af Völs. (Fas. I, 190): Sigurðr vá at ormi o. s. v., mulig kan have hørt til det Kvad, hvoraf nu kun Slutningen er os levnet.

2. Overskriften Gvnnarr qvaþ mangler i R; tilføiet efter Gr. Simrock Rassmann. K. Rask og M. lægge Verset i Brynhilds Mund. — 5. vęlti, saa ændret; vęlt R. — 6. er han | er hann vera scyldi R.

3. Overskriften Hǫgni qvaþ mangler i R.

4. En Variation af dette Vers, grundet paa forskjellig mundtlig Meddelelse, finde vi i Völs. (Fas. I, 199): Sumir viðfiska tóku o. s. v. (aftrykt bag i denne Udg.). — 1-2. Svmir vlf sviþo svmir orm sniþo, saa R og Udgg. Kanske rettere: Svmir orm sviþo, svmir vlf sniþo. Herfor taler Völs.: þeir tóku orm einn ok af vargsholdi ok létu sjóða, ok gáfu hánum at eta, sem skáldit kvað:

Sumir viðfiska (viðfisk?) tóku,
sumir vitnishræ skífðu

(Fas. I, 199 og bag i nærv. Udg.). „Orm" er her nævnt før „Ulv", og vlf sniþo vilde svare aldeles til vitnishræ skífðu. — 3. gothormi, saa R. — 5. ahorscom, saa R og Udgg.; man skulde vente a horscan eller at horscom, jvfr. Fms. II, 87.

5. Dette Vers har jeg indsat her med Gr. og Simrock; R har det mellem V. 11 og 12, saa og K. Rask M. Paa denne Plads synes det ikke at kunne passe; til Nød vilde man kunne taale det efter V. 13. — 3. af meiþi, saa ændret; at meiþi R og Udgg. Jfr. svá gól endr .... af fornum meiði hræva gaukr (Ísl. ss. I, 162. Fms. III, 148).

7. Einn, saa R og Udgg. Burde vel hede Eino, som Sig. III, V. 17. 45. — 2. vę[i]tti R. — 4. hǫgginn R.

[8.] Þa *qvað þat* Brynh*ildr*
Bvdla d*ottir*:
„Vel scolot niota
vapna *oc* landa;
ei*nn* m*v*ndi Sig*vrþr*
ǫllo raþa,
ef ha*nn* lengr litlo
lifi heldi.

[9.] Vęria *þat* sęmt,
at h*ann sva* reþi
Givca arfi
oc Gota m*e*ngi,
er h*ann fimm* sono
at folcroþi
gv*nn*arfvsa
getna hafþi.“

[10.] Hló þa Brynh*ildr*
— bǫr allr dvnþi —
eino si*nn*i
af ǫllo*m* hvg:
„Lengi *sc*oloþ niota
landa *oc* þegna,
er þ*er* frǫcna*n* gr*a*m
falla letoþ.“

[11.] Þa *qvaþ þat* Gvþr*vn*
G*ivca* d*ottir:*
„Mioc mel*ir* þv
miclar firnar;
grami*r* hafi Gv*nn*ar
gǫtvaþ Sig*vrþar!*
heiptgiarns hvgar
hefnt *scal* v*er*þa.“

[12.] Fra*m* v*ar* q*v*elda,
fiolþ v*ar* drvccit,
þa v*ar* hvivetna
vilmal taliþ;
sofnoþo all*ir*,
er i sęing q*v*omo,
ei*nn* vacþi Gv*nnarr*
ǫllo*m* lengr.

[13.] Fót na*m* at hrǫra,
fiolþ na*m* at spialla,
hit*t* h*e*rglǫtvþ*r*
hy*ggi*a tęþi,
h*vat* þ*eir* a baþmi
baþ*ir* sǫgðo
hrafn ey *oc* orn,
er þeir hei*m* riþo.

---

8. *Lüning mener, at dette Vers og V. 9 ikke høre hid, men at de ere Brudstykker af et Digt, hvori Brynhild ægger Gunnar og Hogne til Mordet. Men herimod tale afgjørende Tidsformerne* mvndi, heldi, vęria, hafþi. *Dog skal det indrømmes, at V.* 10 *noget besynderligt følger efter V.* 8. 9, *saa at der mulig her stikker en Feil.* — 4. vapna landa R, *mellem disse to Ord er et Ord udraderet, og over Linjen er skrevet* ⁊, *d. e.* oc; *gjennem* l *i* landa *er en kort horisontal Streg.* — 5. m̄dv̇ R.

9, 6. folc róþi R. — 8. hafþi R. *Guðmundr Magnússon ændrede dette til* hefþi, *hvilket flere have billiget. Men jeg tror, at* hann *i L. 5 maa være Gjuke; rigtignok nævne nordiske Kilder ellers kun tre Sønner, men tydske Digtninger nævne endnu Gernoz og Giselher.*

10, 5. lengi, *saa ændret;* vel R *og Udgg.* „*Die Stelle ist verderbt, entweder ist wie oben* 8, 4 vapna *statt* landa, *oder statt* vel *ist* lengi *zu setzen, welches auch den Reim herstellen würde“ Gr. Jeg har foretrukket det sidste, da* vel *let kan være feilagtig kommet ind fra* 8, 3 *og da* landa oc þegna *er en fast Forbindelse; jvfr. Helg. Hund. I, V. 10, L. 7:* þann er lengi reþ lǫndom oc þegnom; *Merl. II, 28:* laða at lofðungi landi ok þegnum; *Sverris s. Cap. 16 (Fms. VIII, 41 f.):* þá var svarit hánum l a n d o k þ e g n a r eptir landslögum fornum.

11, 5. hafi R, *ikke* hafþi.

12, 3. þa *var, saa* R *og Gr. M.* — *Rimelig rettere* var þa *Rask K.;* v *i* var *er vistnok den eneste Rimstav, og ikke tillige* v *i* vetna, *ti Tonen ligger paa* hvi. — 4. vil mal R, *ikke* viþ mál. — 7. Einn *med stor* E *og derforan Punctum i* R, *som altsaa regner L. 7. 8 med til flgd. Vers.*

13, 1. fót R *med liden* f *og derforan ikke Punctum;* Fót *Udgg.;* Föt *Eg. vistnok med urette.* — 5. a baþmi, *saa ændret;*

[14.] Vacnaþi Brynh*ildr*
Bv*ðla* d*ottir*
dis scioldv*n*ga
f*yr* dag litlo:
„Hvetiþ mic e*þa* letiþ mic
— harmr *er* v*nninn* —
sorg at segia
e*þa* *sva* lata!“
[15.] Þꝍgdo all*ir*
viþ *þvi* orði,
fár kv*nni* þei*m*
flioþa-lato*m*,
er ho*n* g*r*atandi
gorðiz at segia
þat er hlǫiandi
hꝍlþa beiddi.
Brynhildr qvaþ:
[16.] „Hvgða ec m*er*, Gv*nnarr*!
g*r*imt i svefni,
svalt alt i sal,
ętta sęing kalda;
e*nn* þv, g*ra*mr! riþir
glꝍ*ms* andvani,
fiot*ri* fatlaþ*r*,
i fianda liþ;
sva mv*n* ꝍll yðor
ę*tt* Niflvnga
afli gengin,
eroþ eiþrofa.
[17.] Mantattv, Gv*nnarr*!
til gorva *þat*,
er þit bloþi i spor
baðir rendvt;
nv hef*ir* þv hano*m* *þat* alt
illo lꝍnat,
er h*ann* fremstan sic
fi*nna* vildi.
[18.] Þa reyndi *þat*,
er riþit hafði
moþigr a vit
mín at biþia,
hve herglꝍtvþ*r*
hafði f*yrr*i
eiþom haldit
viþ i*nn* vnga g*ram*.
[19.] Benvond of let
brvgdi*nn* gvlli
margdy*rr* ko*nvngr*
a meþal occar;
eldi v*áro* e*gg*iar
vtan gorvar,
e*nn* eitrdropo*m*
i*nn*an fádar.“

---

ibꝍþvi R *og Udgg. Dette kan ikke være rigtigt; ti for det første er* böð *altid Hunkjønsord i Oldnorsk, som i Oldengelsk* (böðvi *i Gunnarsslagr* 15,8 *kan ikke komme i nogensomhelst Betragtning); dernæst synes* i böðvi (= i böð) *her meningsløst, ti „under Kampen“ (mellem Sigurd og Gjukungerne) kan ikke være samtidigt med „da de rede hjem“, og Grimms Oversættelse „streitend mit einander“ synes uforenelig med Ordets almindelige Anvendelse. Man kunde ogsaa formode* i bꝍrvi; *jvfr.* börr (*Dat.* börvi) *som Navn paa et Træ i SnE.I, 416. II, 497; oldeng.* bearu, *Dat.* bearwe, *Lund.*

14, 8. *I* lata *er den sidste* a *utydelig i* R.

15. *Simrock gjør dette Vers urigtig til det sidste i Digtet; derimod taler* gorðiz *og Völs.:* Nú þóttist engi kunna at svara (*Hskr. har* sv, *ikke* ser), at (= er) Brynhildr beiddi þess hlæjandi, er (*Hskr.* eð) hon harmaði með gráti. Þá mælti hon: „Þat dreymdi mik, at ek ætta (*Hskr.* átta) kalda sæng (*Fas. I, 202*). — 7. *Over* ǫ *i* hlǫiandi *staar Streg i* R.

16, 4. ętta R, *ikke* etta *eller* ęttac. — 5. riþir R, *ikke* riþor. — 6. andváni R. — 9. Sva *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 11. gengin R, *ikke* genginn.

17, 5. 6. *Rimordene ere* alt *og* illo. — 7. *Jfr. Völs.:* ok hefir þú hánum allt illu launat þat, er hann gerði vel til þín ok lét þik fremstan vera (*Fas. I, 202*). *Jeg tror, at* sic *L. 7 herefter bør ændres til* þic; *saa og Guðm. Magnússon.*

18, 3. avít R.

Fra dáþa Sig*vrdar*.

Her er s*agt* i þ*essi* qviþo *fra* dáþa Sig*vr*dar, *oc* vikr h*er* sva til, sem þ*eir* drępi h*ann* vti; e*nn* svmi*r* segia sva, at þ*eir* dr*ę*pi h*ann* i*nni* i reckio si*nni* sofanda. E*nn* þyþv*er*scir m*enn* segia sva, at þ*eir* drępi h*ann* vti i scogi, *oc* *sva* segi*r* i Gvðrvn*ar*q*v*iþo i*nni* forno, at Sig*vrþr* *oc* Givca s*ynir* hefði til þings riþit, þa e*r* h*ann* var drepi*nn*; e*nn* þ*at* segia all*ir* ei*nn*ig, at þ*eir* svico h*ann* i trygð *oc* vógo at h*anom* li*gg*ianda *oc* obvno*m*.

Overskriften fra dáþa sig*v*rd*ar* *med rødt Blæk i* R, *ligesaa Begyndelsesbogstaven i* Her.

3. *Efter* vikr *har* R ę. — 7. Enn þyþverscir menn. *Det prosaiske Stykke herfra og til Enden gjenfindes næsten ordret i Norna-G. þ.* (*Fas. I, 332*). — 9. *sva segir* igvðrv*nar* q*v*iþo i*nn*i forno R; í Guðrúnar rœðu segir svá 62 *af Norna-G. þ.*; igdurnar sögdu sua F *feilagtig*. — 11. riþit, *saa ændret efter* F *af Norna-G. þ.*; riþi*n* R.

GUÐRÚNARKVIÐA

hin fyrsta.

Gvdr*vn* sat yf*ir* Sig*vrði* dav*þom*; ho*n* grét e*igi* s*em* adrar konor, e*n* ho*n* v*ar* bvin til at sp*r*inga af harmi. Til ge*n*go bǫþi konor *oc* karlar at hv*gg*a h*ana*, e*nn* þ*at* var e*igi* *á*vðuelt. Þ*at* er sa*v*gn m*anna*, at Gvdr*vn* hefði etiþ af Fafnis hiarta, *oc* hon scilþi þ*vi* fvgls ra*v*dd. Þ*e*tta e*r* e*nn* qv*e*þit v*m* Gvdrvno:

1. Ár var þ*atz* Gvðrv́n
gordiz at deyia,
e*r* ho*n* sat sorgfvll
yf*ir* Sig*vr*þi;
ge*r*þit ho*n* hiv́f*ra*
ne hondo*m* slá
ne qveina v*m*
sem konor adrar.

2. Gengo iarlar
alsnot*r*ir f*ram*,
þ*eir* er hardz hvgar
h*ana* la*v*tto;
þeygi Gvdr*vn*
g*r*ata matti,
s*va* v*ar* hon moþvg,
m*v*ndi ho*n* sp*r*inga.

3. Sato it*rar*
iarla brvþ*ir*
gvlli bvnar
f*yr* Gvdrvno;
hv*er* sagdi þ*eirra*
si*nn* of trega,
þ*ann* er bitrasta*n*
v*m* beþit hafði.

4. Þa q*va*þ Giafla*v*g
Givca syst*ir*:

Dette Digt findes alene i **R**. *Det er ikke benyttet i Völs. — Umiddelbart foran V. 1 har* **R** *med rødt Blæk Overskriften* gvðrvnar q*vi*þa.

Den prosaiske Indledning er i **R** *en Del af den prosaiske Epilog til frgd. Digt; efter* liggianda . oc obvnom. *fortsættes umiddelbart* Gvdrvn sat *o. s. v., uden at det paa nogen Maade er betegnet, at her et nyt Afsnit begynder.*

1, 1. Ár *i* **R** *med meget stor* A *i rød og grøn Farve.* — 3. sorgfvll sat *K. Ettm.* — 7. vm *er i* **R** *skrevet* v *med en Krøl over. Efter Trækkene kunde man ligesaagodt (næsten snarere) opløse* ver. *Men* kveina um *er en stadig Forbindelse; se Gl. norsk Hom. S. 153:* hon . . . cvæinaðe um mioc; *Fas. III, 154:* kerling þessi hefir kveinat nökkut um fyrir mér. *Og* vm *er derfor vistnok, som alle Udgg. antage, det rette baade her i Guðr. I og i Guðr. II, V. 11, L. 7. Jeg tror altsaa ikke, at man tør læse* ver *og forstaa dette som Accus. af* verr, *Ægtemand, og tage* kveina *som transitivt Verbum, uagtet baade oldeng.* cwánian (*f. Eks.* sár cwánian, *Juliana V. 537 Grein*) *og got.* qvainôn (qvainô managans, *Corinth. II, 12*) *bruges saaledes.*

3, 6. of trega, *saa* **R** *og K. M.;* oftrega *Rask Eg. Lün. Ettm. Möb.* oftregi *forekommer i Sig. I, 49 og i Hugsvinnsm. V. 18, men her synes de to betonede Stavelser i Linjen at maatte være* sinn *og* treg, *og* of *maa da været ubetonet, hvilket taler imod det sammensatte Ord.*

4, 1. q*va*þ giafla*v*g, *saa* **R**, *ikke* qvaþ þat g.; *jvfr. Þrymskv. V. 20.* —

„Mic veit ec a moldo
mvnarlǫsasta:
hefi ec *fimm* vera
forspell beþit,
tveggia dǫ*tra*,
þriggia systr*a*,
átta brǫ*þra*,
þo ec ein lifi."

5. Þeygi G*vðrvn*
gr*a*ta matti,
sva v*ar* ho*n* moþvg
at mǫg dǫð*an*
oc harþhvgvþ
v*m* hrǫr fylcis.

6. Þa q*vaþ* þ*at* H*er*borg
Hvnal*anz* d*r*otni*n*g:
„Hefi ec harþara
harm at segia:
mini*r* *siau* syni*r*
sv*nn*anl*anz*,
ve*rr* i*nn* *átti*,
i val fello.

7. Faþ*ir* *oc* moþ*ir*,
fiorir brǫþr,
þǫ a vagi
vindr of léc,
barþi bara
viþ borþþili.

8. Sialf scylda ec gǫfga,
sialf scylda ec gǫtva,
sialf scylda ec hǫndla
hrǫr þ*ei*rra;
þ*at* ec alt v*m* beiþ
ein missere,
sva at m*er* mangi
mvnar leitaþi.

9. Þa v*ar*þ ec hapta
oc h*er*nvma
sams misseris
siþ*an* v*er*þa;

---

5. *Talordet er her og i de flgd.Linjer betegnet ved de! latinske Taltegn i* R. — 6. forspell, *ogsaa Fagrsk. S. 173. Maaske dog* fiorspell? — 7. 8. *Stavrim mangler, og der maa her stikke en Feil. Skulde der staa* þriggia *i begge Linjer?? Ettm. skriver:* hefi ek fimm systra fiörspiöll bedit, âtta brœðra: þô ek ein lifi.

5, 1. þeygi R, *ikke* þeigi. — 2. *Efter denne Linje indsætter Ettm.* (*ligesom ogsaa efter* 11, 2): nê kveina um sem konur aðrar, *hvorved Verset faar aatte Linjer, men hvorved det passende Udtryk forspildes.* — 6. hrǫr, *neutr., er aldeles ikke beslægtet med* hræ (= *skr.* kravya, *Kjød*), *men kommer af et tabt Verbum* hrjósa, hraus, hrurum, hrosinn *eller* hrørinn, *falde sammen* (= *oldeng.* hreósan), *som isl., norsk og sv.* fall (*Kroppen af et slagtet Dyr*) *af* falla, cadaver *af* cado, *πτῶμα af πίπτω; af samme Verbum kommer* hrørask, hrørna.

6, 7. átti *skrevet* viii.^{ti} *i* R.

7, 1. faþir *med liden* f, *dog derforan Punctum i* R. — 6. borþ þili *som to Ord i* R. — *Ettm. betegner, at to Linjer ere udfaldne efter L. 6.*

8, 1. sialf *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* R. — 4. hrǫr, *saa ændret;* her for *som to Ord* R (er, *som almindelig, betegnet ved en Krøl*). *Sammenhængen synes her at kræve et Ord, som betyder „Lig"; jvfr.* þeir sem gjörsamligast höndluðu líkam hans (*Gislason, Prøver, S. 450*). *Eg. læser* herfor, *hvilket han oversætter „Lig" og tager som Acc. pl. af* herfa, *der egentlig skal betyde „res abominanda", jvfr.* herfiligr; *men et saadant Ord forekommer ingensteds, ti* herfor *i Fas. III, 22 er Skrivfeil i Hskr. for* heiftir. *Guðm. Magn., K., Rask og M. ændre* her for *til* helför. — 5. ec alt R. *ikke* er alt. — 7. mangi, *saa ændret;* ᛘ (*d. e.* maþr) engi R *og Udgg.; jvfr. navnlig Grímn. V. 2:* sva at mer mangi mat ne bað. mangi *kunde oprindelig have været skrevet* ᛘ angi; *jvfr. Anm. til Helg. Hund. I, V. 51, L. 7.*

9, 4. siþan, *saa* R, *hvor det er skrevet* siþ'; síþar *K.* (*hvor* síþarverþa *forklares som et Adj.*) *og M.* —

scylda ec screyta
oc scva binda
h*er*si*ss* qvan
hv*er*ian morgin.
10. Ho*n* ęgdi m*er*
af afbryþi
oc horþo*m* mic
hꜹ*ggom* keyrþi;
fa*nn* ec hv́sgvma
hv*er*gi in bet*ra*,
e*nn* hvsfreẏio
hv*er*gi ve*rr*i.
11. Þeygi Gvðrvn
grata matti,
sva var hon moþvg
at mꜹg dꜹþa*n*
oc harþhvgvþ
v*m* hręr fylcis.
12. Þa q*vaþ* þ*at* Gvllrꜹnd
Giv*ca* d*ottir:*
„Fá kantv, fostra!
þot*t* þv fro*þ* sér,
vngo vifi
a*nn*spioll b*era*."
Varaþi ho*n* at hylia
v*m* hrǫr fylcis.
13. Svipti hon blǫio
af Sig*vr*þi
oc vat*t* vengi
f*yr* vifs kniám:
„Littv a livfan,
legþv mv*nn* vi*þ* gron,
sem þv halsaþ*ir*
heilan stilli!"
14. A leít Gvdr*vn*
eino si*nn*i,
sa hon dꜹglings scꜹr
dreyra rv*nna*,
franar sion*ir*
fylcis liþnar,
hvgborg iof*vrs*
hiorvi scorna.
15. Þa hné Gvdr*vn*
hꜹll vi*þ* bólst*ri*,
haddr losnaþi,
hlyr roþnaþi,
e*nn* regns dropi
ra*nn* ni*þr* v*m* knę.
16. Þa grét Gvdr*vn*
Giv̇*ca* d*ottir*,
sva at tár flvgo
tresc i gogno*m*,
oc gvllo viþ
gęss i tv́ni,
mǫr*ir* fvglar,
er męr átti.
17. Þa q*vaþ* þ*at* Gvllrꜹnd
Giv*ca* d*ottir:*
„Yccrar vissa ec
ast*ir* mestar
manna allra
f*yr* mold ofan;
vnþ*ir* þv hvarki
v́ti ne i*nn*i,

9, 6. s,[c]va R.
10, 5. hv́S | gvma R.
11. þeygi g. g m. s. v. h. m. at. m. dꜹþā. ⁊ harþhvgvð. v̄. h. f. R.
12, 7. varaþi *med liden* v *og derforan Punctum i* R.
13, 1. svipti *med liden* s *og derforan ikke Punctum i* R. — 3. vát*t* R. — 4. *Efter* f*yr* *er i* R *først skrevet* vęr fylcis, *men dette er derpaa af den gamle Skriver selv overstrøget som urigtigt.* — 4. k,[n]iám R. — 5. Littv *med stor* L *i* R. — 6. gron R, *ikke* gronn.
14, 3. scáꜹr R.
15, 2. háꜹll R. — 5. drópi R.
16, 4. tresc R, *ikke* treysc.
17, 1-2. þ' g. d. R. — 3. Yccrar, *saa ændret;* yccar R *og Udgg.* — 7. 8. v́ti ne inni | vnþir þv hvarki *Ettm.*, *men unødvendig. Jfr. Anm. til Grímn.* 36, 4. 5; *til de der anførte Eksempler kan føies Hárb.* 29, 3. 4.

systir mín!
nema hia Sigvrþi.“
18. Þa qvaþ þat Gvdrvn
Givca dottir:
„Sva var minn Sigvrþr
hia sonom Givca,
sęm vęri geirlꜹcr
or grasi vaxinn,
eþa vęri biartr steinn
a band dreginn,
iarknasteinn,
yfir ꜹdlingom.
19. Ec þotta oc
þioþans reccom
hverri hǫri
Herians disi;
nv em ec sva litil,
sem lꜹf sę
opt i ꜹlstrom,
at iofvr dꜹþan.
20. Sacna ec i sessi
oc i sęingo
míns málvinar,
valda megir Givca,
valda megir Givca
mino bolvi
oc systvr sinnar
sárom grati.
21. Sva er vm lyþa
landi eyþit,
sem er vm vnnoþ
eiþa svarþa;
mana þv, Gvnnarr!
gvllz vm niota,
þeir mvno þer bꜹgar
at bana verþa,
er þv Sigvrþi
svarþir eiþa.
22. Opt var i tvni
teiti meiri,
þa er minn Sigvrþr
sꜹþladi Grana
oc þeir Brynhildar
biþia foro,
armrar vettar,
illo heilli.“
23. Þa qvaþ þat Brynhildr
Bvþla dottir:
„Vꜹn sę sv vęttr
vers oc barna,
ęr þic, Gvdrvn!
graz vm beiddi
oc þer i morgon
málrvnar gaf.“
24. Þa qvaþ þat Gvllrond
Givca dottir:
„Þegi þv, þioþleiþ!
þeirra orða!
vrdr ꜹdlinga
hefir þv ę veriþ,
recr þic alda hverr
illrar scepno,

18, 1. 2. *Disse Linjer mangle i* R, *de ere indsatte efter Udgg. Angivelsen af den Talendes Navn behøvede dog ikke at danne en Del af Verset, men kunde gives i en Overskrift:* Gvþrvn qvaþ; *ogsaa i andre Vers af dette Digt ere de to Verslinjer, som angive den Talendes Navn, maaske senere indkomne.* — 4. sonom *skrevet* ss. *i* R.

19, 1. *I* R *er først skrevet* þottac, *men* c *er udraderet.* — 2. *Efter* þioþans *er i* R *först skrevet* disi, *men dette er derpaa udraderet og det rigtige* reccom *af den gamle Skriver selv skrevet i Margen.* — 7. ꜹlstrom R, *ikke* ꜹlstram.

20, 3. mál vínar R. — 5. v. m. g. R. — 6. bolvi *mangler i* R. — 7. systvr sinnar, *saa ændret;* systr sinar R.

21, 1. lyþa, *ikke* liþa. — 5. mana, *saa ændret;* maña R. *Almindeligere skrives i* R mvna.

22, 4. grána R.

24, 1. gvllrond R, *ikke* gvlrond. — 5. ꜹdlingaṛ R; r *underprikket som urigtig.* — 7. hverr R, *ikke* hver, *som K. læser og hvorefter Finn Magn. forklarer*

sorg sara
siαr k*onvnga*
oc vinspell
vifa mest."
25. Þa q*vaþ þat* Brynh*ildr*
B*vþla* d*ottir*:
„Veldr ei*nn* Atli
ollo bolvi
of bori*nn* Bvþla,
br*o*þir mi*nn*.
26. Þa ęr viþ i hαll
hvnscrar þioþar
eld a iofri
ormbeþs lit*om*,
þe*ss* hefi ec gangs
goldit siþ*an*,
þ*eirr*ar synar,
samc ey."

27. Stoþ ho*n* vnd stoþ,
strengþi hon elri,
bra*nn* Brynh*ildi*
B*vþla* d*ottvr*
eldr or αgo*m*,
eit*ri* fnęsti,
er ho*n* sár v*m* leit
a Sig*vr*þi.

Gvdrvn gecc þ*aþ*an a brάt *til* scogar a eyþim*er*cr *oc* for alt t*il* Danmarcar *oc* var þar m*eþ* Þoro Hac*on*ar d*ottvr* *siα*ı mi*sseri*. Brynh*ildr* vildi ęigi lifa ępt*ir* Sig*vrþ*; hon let dr*e*pa þręla sina *átta oc fimm* ambottir; þa lagði ho*n* sic sv*er*þi t*il* bana, sva sem sęg*ir* i Sigurdar q*vi*þo i*nn*i sco*mm*o.

---

alda hver illrar scepno *som „hver Vanhelds-Bølge." Lüning forstaar* recr þic alda hverr *som parenthetisk Sætning. Jeg forbinder med andre* þic illrar scepno, *dig du Elendige.*

26, 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* **R**. *K. begynder her ikke et nyt Vers og tager* þa ęr viþ – litom *som Bisætning til det frgd., ikke til det flgd.* — 4. ormbeþs **R**, *ikke* ormbelgs. — 7. *Efter* synar *har jeg med Lüning og Keyser sat Komma, som mangler i Udgg.*

26, 2. elri, *saa ændret efter Formodning af Guðm. Magn.*; elvi **R**, *hvor* v *dog ikke ganske har den almindelige Form.* — 3. brynh'. **R**.

1. Gvdrvn, *saa ændret;* Gv*nnarr* **R**. — 2. *Efter* for *er i* **R** *først skrevet* a eyþi mer., *men dette er overstreget som urigtigt.* — 3. var þar þar **R**. — 4. hac̄ar **R**. — 6-8. *Jfr. Norna-G. þ.* (*Fas. I, 333, L. 2. 3*). — 9. qviþo, *saa ændret;* q̍þi **R**.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

þriðja

eða

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA.

1. **Ar** var **þatz** Sig*vrþr*
sotti Givca
Volsv*n*gr vngi,
e*r* vegit hafði;
toc vi*þ* trygðom
tve*gg*ia brǫþ*ra*,
seldvz eiþa
elivnfrǫcnir.

2. Mey bvdo h*ánom*
oc meiþma fiolþ,
Gvðr*vno* vngo
Givca d*ottvr;*

Dette Digt findes kun i R. *Fra V. 6 af er det benyttet i Völs.*

Digtet har i R *følgende Overskrift med rødt Blæk:* qviða Sig*vrþar; derefter har jeg med K. M. kaldt det* Sigurðarkviða Fáfnisbana þriðja. *Det andet Navn* Sigurðarkviða hin skamma *har jeg med enkelte Papirafskrr. indsat efter de sidste Ord i den prosaiske Epilog til frgd. Digt. At det er Sig. Fáfn. III, som er ment ved* „Sigurdar qviþo inni scommo“, *derom kan ingen Tvil være, først og fremst paa Grund af disse Ords Stilling ligeforan Sig. Fáfn. III, jvfr. ved Slutningen af Atlakviða Ordene:* Enn segir gleggra i Atlamalom enom grǫnlenzcom, *umiddelbart efter hvilke Atlamál begynder; sammenlign ogsaa Helg. Hund. II, S. 193, L. 19 og Anm. dertil, samt Anm. S. 201. Dernæst godtgjøres Identiteten af Sigurðarkviða hin skamma og Sig. Fáfn. III derved, at Sig. Fáfn. III netop fortæller, at* „Brynhildr vildi ęigi lifa ęptir Sigvrþ; hon let drepa þrǫla sina átta oc fimm ambottir; þa lagði hon sic sverþi til bana.“ *Man har rigtignok herimod anført, at det tredje Kvad om Sigurd umulig kunde kaldes* Sigurðarkviða hin skamma, *da dette Kvad netop er det længste (Lüning). Men hertil maa svares, at vi nu ikke have noget Kvad fuldstændig bevaret, for hvilket Navnet* Sigurðar kviða *er hjemlet ved gamle Hskrr., med Undtagelse af Sig. Fáfn. III; Sig.kviða Fáfn. I burde heller kaldes* Gripisspá; *Navnet Sig. kviða Fáfn. II er uheldigt, fordi* kviða *aldrig findes brugt om et Digt, som er forfattet i ljóðaháttr; jeg vilde foretrække* Reginsmál. *Derimod er der intet, som taler imod, at den Sigurðarkviða, hvoraf et Brudstykke foran er trykt under Navn af* Brot af Sigurðarkviðu, *har været saa lang, at Sig. Fáfn. III i Modsætning til den kunde kaldes* Sigurðarkviða hin skamma. *Jfr. Anm. til Brot af Sig. V. 1. Simrock mener, at der ved* Sig.kviða hin skamma *er ment et tabt kortere Digt, hvoraf Sig. Fáfn. III skulde være en senere Udvidelse; men dette maa lede til den urimelige Slutning, at Redactionen af den prosaiske Efterskrift til Guðr. I er ældre, end Sig. Fáfn. III.*

1, 3. vólsvngr R. — 7. seldvz R, *ikke* seldiz. — 8. elivn frǫcnir R, *ikke* e. frönir.
2, 2. meiþma R, *ikke* meiþmo.

d*rv*cco *oc* dǫmþo
dǫgr mart saman
Sig*vrþr* v*n*gi
oc synir Givca.
3. V*nnz* þ*eir* Brynh*ildar*
biþia foro,
sva at þei*m* Sig*vrþr*
reíþ i si*nn*i
Volsv*n*gr v*n*gi,
oc vegá kv*nn*i;
h*ann* v*m* ętti,
ef h*ann* eiga knętti.
4. Sig*vrþ*r i*nn* svðrǫni
lagdi sv*er*þ necqviþ,
męki málfán
a meþal þ*eirr*a,
ne h*ann* kono
ky*ss*a gerþi,
ne hv́nscr k*onvngr*
hefia s*er* at armi,
mey frvmv*n*ga
fal h*ann* megi Givca.
5. Ho*n* s*er* at lifi
lavst ne vi*ss*i
oc at aldrlagi
ecki gr*a*nd,
va*mm* þ*at* e*r* vęri
eþ*a* v*er*a hygði;
gengo þ*ess* a milli
gri*mm*ar vrþir.
6. Ein sat ho*n* vti
aptan dags,
na*m* hon sva mart
v*m* at melaz:
„Hafa s*c*al ęc Sig*vrþ*,
eþ*a* þo svelta,
mavg frvmv*n*gan
m*er* a armi.
7. Orþ męltac nv,
iþro*m*c ept*ir* þ*ess*:
qvan e*r* ha*n*s Gvðrv*n*,
e*nn* ęc Gv*nnar*s;
liotar norn*ir*
scópo o*ss* langa þrá.“
8. Opt gengr ho*n* i*nn*an
illz v*m* fylld,
ísa *oc* iocla,
aptan hvern,
e*r* þav Gvdr*vn*
ganga a beþ
oc hana Sig*vrþr*
sveipr i ripti,
k*onvngr* i*nn* hv́nsci
kván friá si*n*a.
9. „Von geng ec vilia
vers *oc* be*gg*ia,

2, 5. dǫmþo *skrevet* domþo *i* R.

3, 6. vega kv*nn*i R; *jeg forstaar med K.* vega *som Præs. Inf.* vega-kvnni *Rask M.; Eg. foreslaar ogsaa at tage* vega *som Acc. pl.* — 7. h*ann* R, *ikke* hana.

4, 3. mál fán R. — 9. frv́m vnga R.

5, 7. Gengo *med stor* G *og derforan Punctum i* R, *som altsaa tager L. 7. 8 til flgd. Vers; saa og Gr. Rask K.*

6, 1. ein *med liden* e *og derforan ikke Punctum i* R. — 3. mart, *saa ændret for Stavrimets Skyld;* bert R. *Jfr. Völs.:* Eptir þetta gékk Brynhildr út ok sezt undir skemmuvegg sinn ok hafði m a r g a r harmtölur (*Fas. I, 197*). *Rask og M. indsætte* orþ *efter* bert, *men* bert *kan her ikke være ubetonet; K. formoder* allt bert *eller* ört *for* bert. — 7. fᷣm vngaɴ (*sammenslynget Tegn for* an) R, *ikke* frummíngan.

8, 1. *Jeg tager* innan *til* gengr. *Finn Magn. forbinder det med* fylld. — 3. ísi R. — *Jeg sætter Komma efter* fylld *og forstaar med K.* ísa *og* iocla *som Gen. pl., sideordnede med* illz. *Gr. og Eg. forstaar* ísa *og* iocla *som Acc. pl.; men* jökull *kan i disse gamle Digte kun betyde Istap, ikke Isfjæld.* — 9. konvngr *med liden* k, *men derforan Punctum i* R. — 10. R *synes snarere at have* fria *end* friá. *Jeg forklarer Ordet som Præs. Inf.* — *K. formoder* friar. — siā R; *hvilket baade kan læses* sina *og* siam; *det sidste optager Rask.* — *Skulde to Linjer være faldne ud imellem* i ripti *og* konungr *og L. 9. 10 høre til V. 9?*

9, 1. Vón R.

v*er*þ ec mic gǫla
af g*ri*mmo*m* hvg."
10. Na*m* af þei*m* heipto*m*
hvetiaz at vígi:
„Þv *scalt*, Gv*nnarr*!
gerst v*m* lata
mīno landi
oc m*er* sialf*ri*;
mv*n* ec vna ald*ri*
m*eþ* ǫþlingi.
11. Mvn ec aptr fara,
þars ec aþan varc
m*eþ* naborno*m*
niþio*m* mino*m*;
þar mvn ec sitia
oc sofa lifi,
nema þv Sig*vrþ*
svelta lát*ir*
oc iof*vrr* ǫþrom
ǫþri v*er*þir.
12. Lato*m* son fara
feðr i si*nni*,
*sc*alat vlf ala
vngan lengi;
hvei*m* v*er*þr hǫlþa
hefnd lettari
siþ*an* *til* sátta,
at so*n*r lifi?"
13. † Reiþ*r* v*ar*þ Gv*nnarr*
oc hnipnaþi,
sveip sino*m* hvg,
sat v*m* allan dag;
h*ann* vissi þ*at*
vilgi gorla,
hvat h*anom* vęri
vi*nna* sǫmst
ęþ*a* h*anom* vęri
vi*nna* bezt,
allz sic Volsv*n*g
vissi firþan
oc at Sig*vrþ*
socnoþ miki*nn*.
14. Ymist h*ann* hvgði
iafnlanga stvnd:
þ*at* v*ar* eigi
avar tîtt,
at *fra* ko*nvn*gdo*m*
qvanir gengi;

— 4. grimom R.

11, 9. iofvrr, *saa ændret med Gr.*; iofvr R *og Rask K. M., hvilket forklares som Dativ.*

12, 5. hǫlþa, *saa har vistnok* R, *dog er* l *og* þ *ikke tydelige.* — 8. lifi, *saa* R *og Udgg. Svend Grundtvig formoder* lifit, *da vilde* hveim *blive „for enhver".*

13, 1. Reiþr R *og Udgg. Dette giver hverken Stavrim eller rigtig Mening. Jfr. Völs:* Gvnnarr varð nú mjök hugsjúkr (*Fas. I, 198*). *Man kunde formode* Hryggr *eller* Hlióþr. *Jeg tør ikke tænke paa det* hreiðr, *hvoraf* Hreiðgotar, Hreiðarr, Hreiðmarr *kommer. Gr. mener, at der enten bør aspireres* hreiþr, *men* reiðr, *vred, heder oprindelig* vreiðr, *eller læses* hræddr; *herfor kunde Sólarlj. V. 43:* hræzlufullr ok hnipinn *anføres, men heller ikke dette Ord synes at passe til Sammenhængen.* — 12. firþan, *saa* R *og Udgg. Lünings Forklaring „da han vidste, at han vilde blive Volsungen berøvet", nemlig hvis han gjorde det, som var sømmeligt for ham, altsaa dræbte Sigurd, giver et næsten intetsigende Udtryk; Finn Magnusens Oversættelse „naar han sig tænkte Volsungen berøvet" lader sig ikke forlige hverken med Betydningen af* allz *eller af* vissi. *Völs. gjengiver Stedet saaledes:* ok þóttist eigi vita, hvat hellzt (*saa Hskr.*) lá til, alls hann (*saa bør interpungeres*) var í eiðum við Sigurð (*Fas. I, 198*). *Skulde derfor* firþan *være en Forvanskning af* svarþan? *jvfr. Fms. VII, 205:* sórust margir | menn á þingi | buðlungs syni.

14. *Völs.*: ok lék ýmist í hug, þótti þat þó mest svívirðing, ef konan géngi frá honum (*Fas. I, 198*). — 4. avar, *saa ændret med Rask, Guðm. Magn. og M.*; árar R. — títt *betyder her „behageligt".* — 6. gengi, *saa* R, *ikke* gengv, *som alle Udgg. her læse. Med Flertallet* qvanir, *hvorved menes Brynhild alene, jvfr. Helg. Hund. II, V. 46:* nv ero brvþir | byrgþar i hǫgi, | lofda disir | hiá oss liþnom; *Guðr. II, V. 5:* eigendr ne lifþvt; *sammen-*

nam hann ser Hꜹgna
heita at rvnom,
þar atti hann
allz fvlltrva.
15. „Ein er mer Brynhildr
ꜹllom betri
vm borin Bvdla,
hon er bragr qvenna;
fyrr scal ec mino
fiorvi láta
enn þeirrar meyiar
meiþmom tyna.
16. Villdv ocr fylci
til fiar vela?
gott ęr at raþa
Rínar malmi
oc vnandi
ꜹþi styra
oc sitiandi
sęlo nióta.“
17. Eino þvi Hꜹgni
annsvor veítti:
„Samir eigi ocr
slict at vinna,
sverþi rofna
svarna eiða,
eiða svarna,
vnnar trygdir.
18. Vitoma vid a moldo
menn in sęlli,
medan fiórir ver
folci raþom
oc sa inn húnsci
herbaldr lifir,
ne in mǫtri
mǫgð a moldo;
ef ver fimm sono
fǫþom lengi,
áttomgóþa
ęxla knęttim.
19. Ec væit gorla,
hvadan uegir standa:
ero Brynhildar
brek ofmicil.“
Gvnnarr qvaþ:
20. „Við scolom Gvðthorm

---

lign ogsaa f. Eks. Sophokles Oidip. Tyr. V. 1406; Homer. Il. IX, 327.

14, 7-10. 15. 16. *Völs.:* Gunnarr mælti: „Brynhildr er mér öllu betri, ok frægst (fgͤzt *Cod.*) er hon allra kvenna, ok fyrr skal ek líf láta en týna hennar ást“; ok kallar til sín Högna, bróður sinn, ok mælti: „Fyrir mik er komit vandmæli mikit“; segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð: „ráðum vit þá gullinu ok öllu ríkinu“ (*Fas. I, 198*). *Jeg tror, at L. 7—10 af V. 14 i Overensstemmelse med Völs. burde stilles efter V. 15, saa at V. 15 blev Gunnars Enetale.*

15, 3. *Efter* bvdla *og foran* hon *har* R broþir minn. — 4. *Efter* hon er *ere flere Ord udraderede i* R.

17, 2. annsvór R.

18. *Völs.:* er oss ok mikit traust at honum, eru engir konungar oss jafnir, ef sjá inn hýnski konungr lifir, ok slíkan mág fám vér aldri, ok hygg at, hversu gott væri, ef vér ættim slíkan mág ok systursonu (*Fas. I, 198*). — 2. in sęlli R, *ikke* vinsęlli. — 7. in mǫtri, *saa* R. — 8-11. *Efter* moldo *har jeg sat Semikolon, da jeg antager* áttomgóþa ęxla knęttim *for Hovedsætning til Bisætningen* ef ver — lengi. *Udgg. sætte Komma efter* moldo *og antage* ef — lengi *og* áttomgóþa — knęttim *for indbyrdes sideordnede Bisætninger til* Vitoma vid — mǫgð a moldo. — 11. áttomgóþa *har jeg med Eg. skrevet som ét Ord;* áttom góþa R *og Udgg.*

19. *Völs.:* ok sé ek, hversu þetta stenst af, þat hefir Brynhildr vakit, ok hennar ráð koma oss í mikla svívirðing ok skaða (*Fas. I, 198*). *Grunde Ordene* ok hennar — skaða *sig paa Verslinjer, som ere tabte i* R? — 4. brék of micil R.

20. *Overskriften* Gvnnarr qvaþ, *som mangler i* R, *er tilsat efter Völs:* Gunnarr svarar: „þetta skal fram fara, ok sé ek ráðit: eggjum til Gutthorm (*saa Hskr.*), bróður okkarn, hann er ungr ok fás vitandi ok fyrir utan alla eiða“ (*Fas. I, 198*). — 1. við *med liden* v *og derforan Punctum i* R.

gorva at vigi,
yngra brodor
ofroþara;
h*ann* v*ar* f*yr* vtan
eiþa svarna,
eiða svarna,
v*nn*ar trygd*ir*."
21. Dǫlt v*ar* at e*gg*ia
obilgiarnan,
stoþ *til* hiarta
hio*rr* Sig*vr*þi.
22. Reþ til hefnda
h*er*giarn i sal
oc ept*ir* varp
obilgiorno*m*;
flo *til* Gvdthorms
Gra*m*s ra*m*liga
kynbirt iarn
or k*onvng*s hendi.
23. Hne h*an*s v*m* dolgr
til hlvta tve*gg*ia,
hendr *oc* havf*vþ*
hne a a*nn*an veg,
e*nn* fotalvtr
fell aptr i stað.
24. Sofnoþ v*ar* Gvdr*vn*
i sęingo
sorgalavs
hia Sig*vrþi*;
e*nn* ho*n* vacnadi
uilia firþ,
e*r* hon Freý*ss* vinar
flavt i dreyra.
25. Sva slo hon svarar
sinar hendr,
at ram*m*hvgaþ*r*
reis vp viþ beþ:
„Gr*a*taþv, Gvdr*vn*!
sva g*r*imliga,
brv*þr* frv*m*v*n*ga!
þ*er* brǫþr lifa.
26. A ec t*il* vngan
erfinytia,
ka*nn*at h*ann* fi*rr*az
or fiandgarþi;
þ*eir* sér hafa
svárt *oc* dátt
e*nn* nęr nvmit
nylig ráþ.
27. Riþra þei*m* siþ*an*,
þot*t* *siav* alir,
systorsonr
slicr at þingi;
ec veit gorla,
hvi gegn*ir* nv:
ein veldr Brynh*ildr*
ollo bolvi.
28. M*er* v*nn*i męr
f*yr* ma*nn* hv*er*n,
e*nn* viþ Gv*nn*ar

---

21. *Efter Gjengivelsen af V. 20 har Völs. følgende:* Högni segir: „þat ráð líst mér illa sett, ok þótt fram komi, þá munu vér gjöld fyrir taka at svíkja slíkan mann." Gunnarr segir Sigurð deyja skulu; „eða man ek deyja ella." *Derpaa har Völs. en udførligere Fortælling om Sigurds Drab efter andre Kvad. Af de her anførte Ord i Völs. tør man neppe slutte, at noget er faldet ud i Sig. III mellem V. 20 og 21.* — 1. dǫlt *med liden* d, *dog derforan Punctum i* R.

22, 1. reþ *med liden* r, *dog derforan Punctum i* R. — 6. Grams, *saa Finn Magn. (Overs.); grams Udgg. Jfr. Völs.:* þá tók Sigurðr sverðit G r a m ok kastar eptir honum (*Fas. I, 200*) *og SnE. I, 364. — Rask formodede* Gramr. — 7. kyn birt R. kynbiart??

24, 6. firþ R, *ikke* fyrd.

25, 1. hon, *saa ændret med Rask Gr. M.;* h' R, *d. e.* hann. *Jfr.* 29, 3. 4 *og Völs.:* svá kveinaði hon með grát ok harmtölur, at Sigurðr reis upp við hægendit (*Fas. I, 200*).

26, 5-8. *Völs.:* ok illa hafa þeir fyrir sínum hlut sét (*Fas. I, 200*). — 8. nylig, *saa* R, *ikke* nylio.

27, 2. ali; R. — 8. bólvi R.

28, 1. mer *med liden* m *og derforan ikke Punctum i* R.

grand ecci vanc;
þyrmþa ec sifio*m*,
svorno*m* eiþo*m*,
siþ*r* vęrac heitinn
h*ans* q*va*nar vinr.“
29. Kona varp ǫndo,
e*n* k*onvngr* fiorvi,
sva slo ho*n* svárar
sinar hendr,
at q*va*þo viþ
calcar i rá
oc gvllo viþ
gę*ss* i tv́ni.
30. Hlo þa Brynh*ildr*
B*vðla* d*ottir*
eino si*nni*
af ǫllom hvg,
er ho*n* *til* hvilo
heyra knátti
giallan g*rat*
Giv́*ca* d*ottvr*.

31. Hitt qvaþ þa Gv*nnarr*
g*ra*mr hǫcstalda:
„Hlęra þv af þ*vi*,
heiptgiorn kona!
glǫþ a gólfi,
at þ*er* góds viti.
Hvi hafnar þv
ino*m* hvita lit,
feicna feþ*ir?*
hy*gg* ec, at feig ser.
32. Þv vę*rir* þe*ss*
v*er*þvst q*venna*,
at f*yr* ǫgo*m* þ*er*
Atla hio*ggim*,
sęir brǫþ*r* þino*m*
bloþvct sár,
vndir dreyrgar
knętt*ir* yf*ir* binda.“
Brynhildr qvaþ:
33. „Fryra *maþr* þ*er*, Gv*nnarr!*
hef*ir* þv fvllvegit;

28, 7-8. *Völs.:* ok eigi var ek ofmikill vinr hans konu (*Fas. I, 200*). — 7. siþr (*minus*) *i* R *skrevet* siþ’, *hvilket ogsaa kan opløses* siþan, *som Gr. K. M. her have.* — vęrac, *saa ændret;* varac *med en Krøl under den første* a R; varac *Rask K.;* var ec *Gr. M. Jeg forklarer* síðr værak heitinn *„ikke skulde jeg have været kaldt“; for Brugen af Præterit. Conj. jvfr. Atlam. 40:* þaz án vęri. *Skrivemaaden* varac *med en Krøl under den første* a *er vel at forklare deraf, at Skriveren først havde sat det urigtige* var; *samme Tegn finder jeg i Cod. af Völs.* (*Fas. I, 185, L. 16*), *hvor* lagdizt, *med Krøl under* a, *er skrevet for* lægðist. — heitinn, *saa ændret;* heitin R.

29, 4. sinar hendr, *saa ændret med K. M.;* sinni hendi R; *jvfr.* 25, 2. — 6. i rá, *saa ændret efter Formodning af Rask;* iva R. í vá *M., d. e. i Ulykken; men der kræves her en med* i tv́ni *ensartet Stedsbetegnelse. Lüning indvender mod* i rá, *at Bægrene ikke stode i en Vraa; men hvorfra véd han det? han forklarer* i vá *urigtig af oldeng.* wah, wag, *m. Væg; det hertil svarende nordiske Ord er jo* veggr, *og Præpos.* í *vilde, hvis* vá *var „Væg“, være aldeles upassende.* — kialkar ióa *K.*

31, 4. heiptgiorn, *saa ændret med Udgg.;* heipt byr vndir. giorn R *med en Streg over de to midterste Ord.* — 6. at, *saa ændret;* aþ R. *Völs.:* eigi hlær þú af því, at þér sé glatt um hjartarœtr (*Fas. I, 201*). — 7. Hvi *med stor* H *og derforan Punctum i* R, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

32. *Völs.:* ok engi væri makligri til at sjá Atla konung drepinn fyrir augum þér, ok ættir þú þar yfir at standa (*Fas. I, 201*). — 1. þv *med liden* þ, *dog derforan Punctum i* R.

33. *Overskriften* Brynhildr qvaþ *mangler i* R; *Udgg. indsætte istedenderfor to Verslinjer:* þa qvaþ þat Brynhildr | Bvþla dóttir. — 1. *Efter* þer *tilføier* R engi, *hvilket jeg med Udgg. har strøget.*

lit*t* sézc Atli
óvo þina;
h*ann* mvn yccar
ond siþari
oc ę b*er*a
afl it meíra.

34. Segia mv*n* ec þ*er*, Gv*nnarr*!
sialfr veiztv gorla,
hvé *er* yþ*r* sne*m*ma
t*il* saka reþot;
varþ ec t*il* vng
ne ofþrv*n*gin
fvllgǫdd fe
a fleti broþor.

35. Ne ec vilda þ*at*,
at mic v*err* ętti,
aþ*r* þer Givkv*n*gar
riþot at garði
þrír a hest*om*
þioþk*onvng*ar;
e*nn* þ*eirr*a for
þ*a*rfgi v*ę*ri.

36. Oc m*er* Atli þ*at*
ei*nn*i sagði,
at hvarki lez
ha*r*fno*m* deila,
gvll ne iarþ*ir*,
ne*m*a ec gefaz letac,
oc engi lvt
a*r*þins fiár,

— 3-8. *Völs.:* en Atli konungr hirðir ekki um hót yður eða reiði, ok hann mun yðr lengr lifa ok hafa meira vald (*Fas. I, 201*). — 3. sézc **R**, *d. e.* sésc. — 4. óvo, *saa* **R**, *neppe:* óro, *skjønt* v *er lidt kludret.* ovo *Eg.* (*af* of). *Jfr. Atlam. 1 og Lokas. 3.* — 5. yccar **R** *og Udgg.* yccarr? *Jfr. f. Eks. Helr. Br. 3, 5.* — 6. siþaʀi **R**. — 7. bera, *saa ændret;* vera **R** *og Udgg.* (*samme Forvanskning i* A *i Grímn.* 1, 5). *Jfr. f. Eks. Fms. I, 219:* en hina mesta úhamingju b a r slíkr höfðingi til dánardœgrs sins; *Þorskf. s. Cap. 3:* b a r engi annarr úræði til. *Gr. forklarer derimod* afl it meira *som* hinn öflgari; *K. supplerer fra* hann *i L. 5 til de to sidste Linjer et* hans; *Rask endelig formoder, at* hann *er Feil for* hans.

34. *Völs.:* ok snemma réðu þér til saka við hann [ɔ: Sigurð] ok við mik, þá er ek var heima með feðr mínum, ok hafða ek allt þat, er ek vilda (*Fas. I, 202*). — 5. *Efter* varþ *er noget udraderet i* **R**. — 6. of þrvngin **R** (*i to Ord*), *saa og Gr. M. Eg.*

36-41. *Völs.:* ok ætlaða ek engan yðarn minn skyldu verða, þá er þér riðuð þar at garði þrír konungar; síðan leiddi Atli mik á tal ok spyrr, ef ek vilda þann eiga, er riði Grana, sá var yðr ekki líkr, ok þá hétumst ek syni Sigmundar konungs ok engum öðrum (*Fas. I, 202*). *Et a n d e t nu t a b t Kvad har ladet Brynhild tale væsentlig de samme Ord ved en t i d l i g e r e Samtale med Gunnar f ø r Sigurds Død, og herpaa grunder sig følgende udførligere Stykke i Völs.* (*Fas. I, 191 f.*)*:* hvat gerðir þú af hring þeim, er ek selda þér, er Buðli konungr gaf mér at efsta skilnaði, er þér Gjúki konungr (þér Gjúkungar?) kómuð til hans ok hétuð at herja eða brenna, nema þér næðið mér; síðan leiddi hann mik á tal ok spyrr, hvern ek kjöra af þeim, sem komnir váru; en ek buðumst til at verja landit ok vera höfðingi yfir þriðjungi liðs; váru þá tveir kostir fyrir hendi, at ek munda þeim verða at giptast, sem hann vildi, eða vera án alls fjár ok hans vináttu, kvað þó sína vináttu mér mundu betr gegna en reiði; þá hugsaða ek með mér, hvárt ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann; ek þóttumst vanfœr til at þreyta við hann, ok þar kom, at ek hétumst þeim, er riði hestinum Grana með Fáfnis arfi ok riði minn vafrloga ok dræpi þá menn, er ek kvað á.“ — *Efter V.* 35 *følger i* **R** *og Udgg. V.* 39 (þeim hetomc — þioþkonvngar).

36, 4. ha*r*fno*m*, *saa* **R** *og Udgg. Da det er paafaldende, at* deila *først construeres med Dativ* (*som i* 46, 4) *og derpaa med Accusativer, saa formoder Lüning* ha*r*fn vm. *Jeg formoder* af ha*r*fnom (*da er Komma efter dette Ord at stryge*), *hvorfor og* hvarki *taler. Anderledes Eg. lex. poët. v.* höfn. — 7. Oc

þa *er* m*er* ioþv*n*gri
eiga selldi
oc m*er* ioþvngr*i*
ꜹra talþi.

37. Þa v*ar* a hvorfo*n*
hvgr mi*nn* v*m* þ*at*,
hvart ec scylda uega
eþ*a* val fęlla
bꜹll i brynio
v*m* broþvr sꜹc;
þ*at* mv*n*di þa
þioþkvnt v*era*
morgo*m* m*anne*
at mvnar striþi.

38. Leto*m* siga
sátmal occor,
lęc m*er* mei*rr* i mvn
meiþmar þi*gg*ia,
bꜹga rꜹþa
bvrar Sigmu*n*dar,
ne ec a*nn*ars ma*nn*z
avra villdac.

39. Þei*m* heto*m*c þa
þioþkonvngi,
er me*þ* gvlli sat
a Grana bogo*m;*
varat h*ann* i ꜹgo
yþ*r* v*m* licr,
ne a engi lvt
at alito*m*,
þo þicciz er
þioþk*onvng*ar.

40. V*nna* eino*m*
ne ymiso*m*,
bioat v*m* hv*er*fan
hvg menscꜹgvl;
allt mv*n* þ*at* Atli
ept*ir* finn*a*,
er h*ann* mina spy*rr*
morþfor gorva.

41. Þeygi sc*al*
þv*nn*geð kona
a*nn*a*rr*ar ver
aldri leiþa;
þa mv*n* a hefndo*m*
harma mi*nn*a.“

42. Vp reis Gv*nnarr*
gr*a*mr v*er*þv*n*gar
oc v*m* hals kono
hendr v*m* lagði;
gengo allir
oc þo ymsi*r*
af heilo*m* hvg
hana at letia.

---

med stor O *og derforan Punctum i* R. — 10. selldi, *saa rettet;* selldac R (*en Feil, der er foranlediget ved* letac, *som i* R *staar næsten lige over* selldac). — 12. ꜹra, *saa ændret med K. Rask M.;* ara R.

37, 1. hvorfo*n i* R *skrevet* hvorfō, *ligesom* R *har* morgō = morgon *i Helg. Hund. II, 30, 5;* var a hvörfun hugr minn = mér hvarfaði hugr . hvorfom *Udgg.* — 7. þ*at med stor* Þ *og derforan Punctum i* R.

38, 1. leto*m med liden* l, *dog derforan Punctum i* R. — 2. sát mal R. — 6. Sigmu*n*dar; *de fire første Bogstaver ere overklattede i* R. — 7. ec *mangler ikke i* R.

39. *Dette Vers staar i* R *og Udgg. mellem V. 35 og 36; men det vil af Sammenhængen og af Jævnførelsen med Völs. være klart, at det der ikke er paa sin rette Plads.* — 2. þioþkonvngi *tilsat med alle Udgg.; mangler i* R. *Det gaar neppe an at læse*

þeim hetomc þa er meþ gvlli
sat a Grana bogom.

40, 1. V*nna med stor* V *og derforan Punctum i* R. — *K., Rask og M. forene de fire første Linjer af V. 40 til ét Vers med V. 38.* — 5. allt *med liden* a, *og derforan ikke Punctum i* R. — *K., Rask og M. begynde hermed et nyt Vers, som de ende med* harma minna.

41, 1. þeygi, *saa ændret;* At þeygi R (*foran* At *Punctum*). — *Udgg. sætte Komma efter* gorva *og skrive* at þeygi (at *med liden* a). *Eller er* At *forvansket for* Oc? — 5. *Ere to Linjer udfaldne mellem* leiþa *og* þa??

42, 8. hána R.

43. Hrat*t* af halsi
hvei*m* þar *ser*,
leta man*n* sic letia
langrar gongo.
44. Na*m* h*ann* *ser* Hǫgna
heita at rvno*m*:
„Se*gg*i vil ec alla
i sal ganga
þina m*eþ* mino*m*
— nv *er* þǫrf micil —,
vita, ef meini
morþfor kono,
v*n*z af męli
enn mein ko*m*i;
þa lato*m* þvi
þarfar raþa.“
45. Eino þ*vi* Hǫgni
andsvor veitti:
„Letia *maþr* hana
langr*ar* go*n*go,
þars ho*n* aptrbori*n*
aldr*i* v*er*þi!
ho*n* krǫng of ko*m*z
f*yr* knę moþ*vr*,
ho*n* ę bori*n*
ovilia *til*,
morgo*m* ma*nn*i
at moþtrega.“

46. Hvarf *ser* ohroðvgr
andspilli *fra*,
þar er morc m*e*nia
meiþmo*m* deildi.
47. Lęit ho*n* v*m* alla
eigo sina,
soltnar þyiar
oc salkonor;
gvllbrynio smó,
vara got*t* i hvg,
a*þr* sic miþlaði
mękis e*gg*io*m*.
48. Hné við bollstri
ho*n* a *an*nan veg
oc hiorvndoþ
hvgði at raþo*m*:
49. „Nv sc*o*lo ga*n*ga
þ*eir* er gvll vili
oc mi*nn*a þ*vi*
at m*er* þi*gg*ia;
ec gef hv*er*ri
v*m* hroþit sigli,
bók *oc* blęio,
biartar vaþir.“
50. Þǫgðo allir,
† hvgðo at raðo*m*,
oc allir se*nn*
a*nn*svor veitto:

43, 2. hveim, *saa ændret med Guðm. Magnússon og M.*; heim R. *Jfr. Völs.*: en hon hratt h v e r j u m frá sér (*Fas. I, 202*). — 2. þár R.

44, 2. heita, *saa ændret*; hvetia R *og Udgg. Jfr. det ligelydende Sted* 14, 7. 8; *og Guðrúnarhv. V. 12*: Hvna hvassa h e t ec mer at rvnom. *Völs. gjengiver*: Síðan h é t Gunnarr á Högna (*Fas. I, 202*). — 8. morþ fór R. — 9. 10. *Jfr. Völs.*: ok kvað nú œrna þörf vera á höndum, ef sefast mætti hennar harmr, þartil er frá liði (*Fas. I, 203*).

45, 2. axdsvor R. — 3. letia R. — 7. Hon *med stor* H *og derforan Punctum i* R. *K. og Gr. begynde ogsaa her et nyt Vers.*

46, 3. menia *skrevet* m̄nia *i* R.

47, 1. Lęit *med stor* L *og derforan Punctum i* R. — *K. Rask og M. gjøre dette Vers til ét med det frgd.*

48, 3. hiór vndoþ R.

49, 2. þr̄, *d. e.* þeir R. — *Gr. formoder* þęr *paa Grund af* hverri *L. 5. De Gaver, som nævnes i L. 6—8 synes ogsaa at passe nærmest for Kvinder. Jfr. dog* allir 50, 1. 3. — *Völs.*: taki hér nú gull hverr, er þiggja vill! (*Fas. I, 203*).

50, 1. *Völs.*: Allir þögðu (*Fas. I, 203*). — 2. *Her maa stikke en Feil, da Stavrim mangler. Jeg tror, at Linjen* hvgðo at raðom *urigtig er kommen ind her fra* 48, 4, *og formoder* viþ þvi orþi, *som i Brot af Sig. V. 15.* — *Guðm. Magn. ændrede* hvgðo *til* vgðo. — 4. annsvór R.

„Ęrnar soltnar,
mvno*m* e*nn* lifa,
ve*r*þa salkonor
sǫmð at vi*nna*.“
51. V*nnz* af hy*gg*iandi
hꝍrscrydd kona
vng at ald*ri*
orþ vi*þr* v*m* qvað:
„Vilcat ec ma*nn* trꝍþan
ne torbǫnan
v*m* óra sꝍc
ald*ri* tyna.
52. Þo mv*n* a beino*m*
bre*nna* ydro*m*
fǫri eyr*ir*,
þa er ér *fr*am co*m*iþ,
nęit M*e*nio god,
min at vitia.
53. Seztv ni*þr*, Gv*nnarr!*
mv*n* ec segia þ*er*
lifs orvena
liosa brvþi;
mv*na* ydvart far
alt i svndæ,
þot*t* ec hafa
ǫndo latiþ.
54. Sátt mvnoþ iþ Gvdr*vn*
sne*mr*, e*n* þv hy*ggir*,
hef*ir* kv*nn* kona
vid k*onvn*g
dap*ra*r miniar
at dꝍþan ver.
55. Þar er męr borin,
moþ*ir* fǫðir,
sv mv*n* hvitari
e*nn* i*nn* heiði dagr
Svanhildr v*er*a,
solar geisla.
56. Gefa mv*n*dv Gvðrvno
god*ra* noccoro*m*
sceyti sceþa
scatna m*en*gi;
mvnaþ at vilia
v*er*sęl gefin,
h*ana* mv*n* Atli
eiga ga*n*ga
of bori*nn* Bvdla,
br*o*þir mi*nn*.
57. Margs a ec mi*nnaz*,
hve viþ mic foro,
þa e*r* mic sára
svicna hꝍfdot,
vadin at vilia
varc, meþ*an* ec lifdac.
58. Mvntv Oddrv́no
eiga vilia,

51, 3. vng, *saa ændret;* óng R. — 7. sáꝍc R.

52, 5. Menio *skrevet* mĩo *i* R. — *Forklaringen „Menjas gode Mel“ er meget usikker og Linjen vel forvansket.* neit menio - god *Eg.* „*mulier liberalis collapsa est*“; *men dette er vistnok ikke det rette.*

53, 5-8. *Völs.:* ok eigi mun yðr farast (*Rafn formoder* farnast), þótt ek deyja (*Fas. I, 202*); *Völs. har disse Ord efter Gjengivelsen af V. 39 og umiddelbart foran Gjengivelsen af V. 42. Jeg oversætter L. 5—6 „ikke vil det være ude* (alt) *med eders Skib*“. — 5. fár R. — 6. isvndæ R, *d. e.* í sundi.

54. *Völs.:* Sættask munu þit Guðrún brátt með ráðum Grímhildar ennar fjölkunngu (*Fas. I, 203*). *Ere de udhævede Ord en Gjengivelse af L. 3—6? da maa Völs.'s Forf. have læst disse Linjer anderledes. Tør man tænke paa, at den oprindelige Tekst i L. 3—6 har været følgende:* svefr kvnn (kvnnig?) kona | vid kván vngri | daprar miniar | at dꝍþan ver? (við *vilde da være brugt, som i SnE. II, 632:* drepr serkjar Samland við mér gamni; *Hálfs s.* (*Chria 1863, S. 28*): eigi var órum bróður við dritmenni títt dramb at setja.) *R's Tekst i L. 4:* vid konvng *synes at give et altfor ubestemt Udtryk.* — 4. k'g R, *d. e.* konvng, *ikke* konvngi.

56, 3. sceyti-sceþa *Gr.* — 6. ver sęl R *som to Ord.*

enn þic Atli
mvn eigi lata;
iþ mvnoþ lýta
a lꜹn saman,
hon mvn þer vnna,
sem ec scyldac,
ef ocr goþ vm scꜹp
gerþi verþa.
59. Þic mvn Atli
illo beita,
mvndv i ǫngan
ormgarþ lagiþr.
60. Þat mvn oc verþa
þvigit lengra,
at Atli mvn
ondo tyna,
sęlo sinni
oc sona lifi,
þviat hanom Gvðrvn
grimm er a beð
snorpom eggiom
af sarom hvg.
61. Sęmri vęri Gvðrvn
systir occor
frvmver sinom
[at fylgia dꜹþom],
ef henni gęfi
godra raþ,
eþa ętti hon hvg
ossvm likan.
62. Ꜹrt męli ec nv,
enn hon eigi mvn
of ora sꜹc
aldri tyna;
hana mvno hefia
havar baror
til Ionacrs
oþaltorfo.
63. [Ala mvn hon ser ioþ,
erfivꜹrþo,]
erfivꜹrþo

58, 3-4. e. þ. Atli mvn | eigi l. *K.*

60, 1. þat *med liden* þ, *og derforan Punctum i* R. — 1. mvn ⁊ R, *ikke* mvn ec. — 2. *Oppe ved* þ *i* þvigit *er en Hage i* R, *som synes betydningsløs.* — 6. sona, *saa ændret;* sofa R *og Udgg.* (*Skriveren er rimelig bleven forvildet ved* f *i* lifi.) *Jfr. Völs.:* ok síðan man Atli drepinn ok synir hans; Guðrún man þá drepa (*Fas. I, 203*). *Lignende Udtryksmaade hos Thukyd. II, 69 fin.:* ὁ Μελήσανδρος ἀποθνήσκει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε, νικηθεὶς μάχῃ. — sofa lifi *passer her aldeles ikke i den Betydning, hvori det ellers findes brugt „hendøse Livet“; „dø“ kan det ikke betyde, og det er jo desuden allerede udtrykt ved* ondo tyna. — 7. þviat *med* (*temmelig*) *stor* þ, *dog derforan ikke Punctum i* R. — 8. grimm er, *saa ændret med K. M.;* grym *med en Krøl over* m R (*ikke* grimm), *hvilket kan opløses* grymir *og* grymer. *Eller skulde vi heri have et ellers ubekjendt Verbum?*

61, 1. sęmri *med liden* s, *dog derforan Punctum i* R. *Udgg. forstaa dette som* sæmri; *snarere* = semri *af* samr. — 2. occor R *og Udgg.; jeg formoder med K.* yccor. — 4. at fylgia dꜹþom, *som mangler i* R, *er af Udgg. optaget efter Papirafskrr.* — 5. henni, *saa ændret med Rask og M.;* henði R. — 8. ossvm, *saa skrevet med Prof. Keyser;* oss | vm R; oss vm *Udgg.*

62, 3. sꜹc R.

63, 1-2. *Disse Linjer mangle i* R *og Udgg.* — 3. erfivꜹrþo, *saa ændret;* ero iva/ | rvþō (*d. e.* ivarvþom) R (*Punctum foran* ero). *Teksten i den første Verslinje er rettet efter Völs.:* síðan munu hana stórar bárur bera til borgar Jónakrs konungs; þar mun hon fœða ágæta sonu; Svanhildr mun ór landi send ok gipt Jörmunreki konungi; hana munu bíta Bikka ráð; ok þá er farin öll ætt yðar, ok eru Guðrúnar harmar at meiri (*Fas. I, 203*). *Sammenlign hermed Guðr. hvöt V. 13. 14:*

hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þvi ec land vm stéc,
at lifa scyldac.
Gecc ec a beþ,
hvgdac mer fyr betr,

Ionacrs sono*m*;
mv*n* ho*n* Svanhildi
senda af landi,
sina mey
oc Sig*vr*þar.
64. H*ana* mv*no* bita
Bicca ráþ,
þ*viat* Iormvnreccr
oþarft lif*ir;*
þa er ǫll farin
ęt*t* Sig*vr*þar,
ero Gvdr*vnar*
gręti at fleiri.
65. Biþia mv*n* ec þic
bǫnar ei*nn*ar,
sv mv*n* i he*im*i
hinzt bǫn v*era*:
lattv s*va* breiþa
borg a uelli,
at vnd*ir* o*ss* ollo*m*
iafnrýmt se,
þei*m* e*r* svlto
meþ Sig*vr*ði.
66. Tialdi þar v*m* þa borg
tioldom *oc* scioldo*m*,
valarift vel fáþ
oc Vala m*e*ngi;
bre*nn*i m*er* i*nn* hvnsca
a hliþ aðra.
67. Bre*nn*i eno*m* hvnsca
a hliþ adra
mina þiona
menio*m* gǫfga,
tveir at hǫfðo*m*
oc tveir hǫcar;
þa e*r* ǫllo scipt
til iafnaðar.

þriþia sinni
þioðkonvngi;
ol ec mer ioþ,
erfivorþo,
[erfivorþo]
Ionacrs sonom.

I L. 4, ligesom i Guðr. hv. 14, 8, *kunde det ligge nær at forandre* sonō *til* sono, *som K. og Rask paa sidstnævnte Sted have foreslaat, men det er betænkeligt at antage den samme Feil paa to Steder og Dativen synes (efter Lüning) at kunne forklares saaledes: „hun vil føde sig Arvinger ved* (i) *Jonakrs Sønner.“ Istedenfor* ero ivarvþō *have Fortolkerne foreslaat forskjellige Ændringer:* ero if á rvþom *Eg.;* ero if á ráþom *K. Gr. (efter Rask) M.;* ero í váráþom *(og i flgd. L.* Ionacrs synir) *Rask. Men ved alle disse Ændringer bliver Fremstillingen bagvendt, ti Svanhilds Giftermaal og Død maatte nævnes, førend der kunde blive Tale om, at Gudrun ægger Jonakrs Sønner til Hævn. — Rask K. og M. føie L. 3-4 til frgd. Vers, og Rask M. sætte Komma efter* oþaltorfo. — 5. mvn *med liden* m *og derforan ikke Punctum i* R. *Rask K. og M. begynde hermed et nyt Vers, som ender med* fleiri.

64, 1. Hana *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 3. iormvn rec̉r *(d. e.* reccr) R *her, som oftere. Denne Form er vel fremkommen ved en Sammenblanding af* -rekr *(af* rikr) *med* rekkr (= *oldeng.* rinc). — 7. Gvdrvnar *skrevet* Gvdr. *med Krøl over* r *i* R.

65, 4. bǫn, *saa* R, *ikke* bón.

66. *Völs.:* lát þar tjalda yfir af rauðu mannablóði ok brenna mér þar á aðra hönd þenna enn hýnska konung (*Fas. I, 204*). — 3. vala rift R. — *Rask giver L. 3. 4 saaledes:* vala-ript vel fáþri of v. m. — 4. Vala, *saa og Eg.;* vala *Udgg.*

67. *Völs.:* en á aðra hönd honum mína menn, II at höfði, II at fótum, ok II hauka, þá er at jafnaði skipt (*Fas. I, 204*). — 2. a *mangler i* R. — 5. 6. tveir *i* R *skrevet* II. — *Rask indsætter* tvá at hafðom oc tvá haca; *men den her stedfindende Anakoluthi er tilladelig. Grimm formoder efter Völs. skarpsindig:*

tvá at hafði,
tvá at fótum,
tvá hvnda
oc tvá haca.

Jfr. Fas. III, S. 378 og Saxo Gr. S. 244 (Müllers Udg.).

68. Li*gg*i occar e*nn* i milli
malmr h*r*ingvariþ*r*,
e*gg*hvast iárn,
sva endr lagið,
þa e*r* viþ bǫði
beð ei*nn* stigo*m*
oc hętom þa
hiona nafni.

69. Hrynia h*anom* þa
a hęl þeygi
hlv*nn*blic hallar
h*r*ingi litcoþ,
ef h*anom* fylgi*r*
ferð min heþ*an*;
þeygi mvn ór for
ꜷmlig v*era*.

70. Þ*v*iat h*anom* fylgia
fimm ambótti*r*,
átta þionar
eþlv*m* goði*r*,
fostrman mi*tt*
oc faðerni,
þ*at* er Bvdli gaf
barni síno.

71. Mart sagða ec,
m*v*nda ec fleira,
e*r* m*er* mei*rr* miotvþ*r*
malrv́m gęfi;
omvn þve*rr*,
vndi*r* svella,
sa*tt* ei*tt* sagðac,
sva mv*n* ec lata.“

68. *Völs.:* látið þar á milli okkar brugðit sverð, sem fyrr, er vit stigum á einn beð, ok heitum [*læs:* hétum] þá hjóna [*tilføi* nafni; *Rafn indsætter* hjón] (*Fas. I, 204*). — 1. *Rask vilde stryge* enn.

69. *Völs.:* ok eigi fellr honum þá hurð á hæla, ef ek fylgi honum, ok er vár leiðsla þá ekki aumlig (*Fas. I, 204*). — 3. hlvɴ blic **R.** — 7. ór *saa ændret;* var **R** *og Rask M.;* vera *kan ikke vel være Rimord. Gr. vilde indsætte* occur *for* var, *K.* eigi *for* þeygi. — 8. *Der har først været skrevet* þiccia *i* **R**, *men dette er underprikket som urigtigt og* vera *af den gamle Skriver selv skrevet over.*

71. *Völs.:* ok fleira munda ek mæla, ef ek væra eigi sár, en nú þýtr undin, en sárit opnast, ok sagða ek þó satt (*Fas. I, 204*). *Den første Bogstav i* undin *er utydelig og usikker i Hskr.; Rafn læser* þýtr öndin, *og han har da vel antaget dette for en Gjengivelse af* omvn þverr; *men man skulde da vente* þrýtr öndina. — 5. omvn, *saa har* **R** *snarere end* ornvn; *jvfr. SnE. I, 544.* — 8. sva mvn ec lata *„hermed vil jeg ophøre (at tale)“ tager jeg som Brynhilds, og ikke som Digterens, Ord.*

HELREIÐ BRYNHILDAR.

Ept*ir* da*v*þa Brynh*ildar* *v*áro gor bál tv*a*, a*nn*at Sig*vr*þi, *oc* bra*nn* þ*at* fy*rr*, e*nn* Brynh*ildr* v*ar* a oþ*ro* brend, *oc* v*ar* hon i reiþ þ*eir*ri, er gvðvefio*m* var tioldoþ. S*va* e*r* sagt, at Brynh*ildr* ok m*eþ* reiðinni a helveg *oc* for *v*m tv́n, þar e*r* gygr noccor bio. Gyg*r*in q*vaþ:*

1. „Scaltv i gogno*m*
ganga e*igi*
grioti stvdda
garða mina;
betr semþi þer
borða at rekia ę,
heldr e*nn* vitia
vers a*nn*arrar.

Dette Digt findes fuldstændigt baade i **R** *og med Undtagelse af V. 7 i Sögu-þáttr af Norna-Gesti (Fas. I, 334—338). I Völs. er det ikke benyttet.*

Overskriften Helreið Brynhildar *har jeg med Udgg. indsat istedenfor* brynh*ildr* reiþ helveg, *som i* **R** *staar med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1.*

1. *I* Ept*ir* *er* E *sort og ikke større end de almindelige Initialer; ny Linje begynder ikke med dette Ord i* **R**, *og det er ikke paa nogen Maade betegnet, at et nyt Afsnit begynder her.* — 4. aoþ*ro* **R**, *ikke* siþ*an*.

Þ. af Norna-G. har følgende prosaiske Indledning, som jeg her meddeler efter Cod. **62** (*uvæsentlige Afvigelser i* **F** *ere ikke anførte*):

Gestr segir: „Þá drap Brynhildr sjau þræla sína ok fimm ambáttir, en lagði sik sverði í gegnum ok bað sik aka með þessa menn til báls og brenna sik dauða. Svá var gert, at henni var gert annat bál, en annat Sigurði, ok brendu þeir hann fyrri; en Brynhildi var ekit í reið einni, ok var tjaldat um guðvef ok purpura, ok glóaði allt við gull, ok svá var hon brend. Þá spurðu þeir Gest: „Er þat nökkut satt, at Brynhildr kvæði dauð, þá er hon var ekin til bálsins?“ Gestr kvað þat satt vera; þeir báðu hann þat kveða, ef hann kynni. Þá mælti Gestr: „Þá er Brynhildi var ekit til brennunnar á helveg, ok var farit með hana í nánd hömrum nökkurum; þar bjó ein gýgr; hon stóð úti fyrir hellisdyrum ok var í skinnkyrtli ok svört ásýndar; hon hafði í hendi skógarvönd einn loganda (langan F) ok mælti: „Þessu vil ek beina til brennu þinnar, Brynhildr! ok væri betr, at þú værir lifandi brend fyrir ódáðir þínar þær, er þú lézt drepa Sigurð Fáfnisbana, svá ágætan mann, ok opt var ek honum sinnuð, ok fyrir þat skal ek ljóða á þik með hermdarorðum (hefndaro. F) þeim, at öllum sér þu at leiðari, er slíkt heyra frá þér sagt.“ Eptir þat ljóðast þær á Brynhildr ok gýgr. Gýgr kvað.

1, 1. igogno*m* **R**; í gegnum *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. betr *synes i* **R** *at være skrevet* betr, *dog er Prikken over* t *maaske tilfældig.* — semþi **R**; *dette er vel snarere af* sama, *end af* sœma; somði **62**; sæmdi **F**. — 6. rekia ę **R** (*ikke* vekia a *eller blot* rekia); rekia *Codd. af Norna-G. þ.* — 7. *Foran* vitia *have Codd. af Norna-G.* at. — 8. vers a*nn*arar (*sammenslynget Tegn for sidste* ar) **R**; varra ran*n*a **62**; uorra ranna **F**.

2. Hvat *sc*altv vitia
af Vallandi,
hvarfúst hǫfvþ!
hvsa mi*nna*?
þv hef*ir*, vár gvllz!
ef þic uita lyst*ir*,
mild af hondo*m*
ma*nn*z bloþ þuegit."

Brynhildr qvaþ:

3. „Bregþv e*igi* mer,
brvþ*r* or steini!
þot*t* ec uęrac
i uikingo;
ec mvn occor
ǫþri þiccia,
hvars m*enn* ęþli
occart kv*nna*."

Gygrin qvaþ:

4. „Þv vart, Brynh*ildr*
Bvdla d*ottir*!
heilli v*er*sto
i hei*m* borin;
þv hef*ir* Givca
vm glatat borno*m*
oc bvi þ*eirra*
brvgðit goðo."

Brynhildr qvaþ:

5. „Ec mv*n* segia þ*er*
svi*nn* or reiþo
vitlǫ*ss*i mioc,
ef þic vita lyst*ir*,
hve gorðo mic
Givca arfar
astalǫsa
oc eiþrofa.

6. Let hami vára
hvgfvllr k*onvng*r
átta systra
vnd*ir* eic borit;
var ec vet*ra* *tolf*,
ef þic vita lyst*ir*,
er ec vngo*m* *gra*m
eiþa seldac.

7. Heto mic allir
i Hly*m*dǫlo*m*
Hildi vnd*ir* hialmi
hv*err* er kv*nni*.

8. Þa let ec ga*m*lan

2, 2. af val landi **R**; vá alði (*d. e.* a landi) **62**; ua al*a*ndi **F**. — 3. *Efter* hvar fúst *er i* **R** *først skrevet* hvar, *men dette er som urigtigt underprikket og raderet.* — 5. vár gvllz **R**; vörgum *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. ef þic uita lyst*ir* **R 62**; ef þin vitia **F**. — 7. mild af hondo*m* **R**; meini blandat **62**; morgum til matar **F**. — 8. þuegit **R**; gefit *Codd. af Norna-G. þ.*

3. *Overskriften ved dette som ved de flgd. Vers mangler i* **R** *og er tilsat efter Sammenhængen og Norna-G. þ.* — 1. Bregþv **R**; Bregd þv **62**; Bregtu **F**. — 3. þott **R F**; þo at **62**. — 3. uęrac **R**; væra ek *Codd. af Norna-G. þ. Efter disse Ord tilføier* **62** fyr, **F** fyrr. — 5. occor **R**; okkar **62**; okkarr **F** (*ikke* okkar). — 7. hvars m*enn* ęþli **R**; þar er eðli menn **62**; þeim er edli mitt **F**. — 8. occart kv*nna* **R**; okkat kunnu **62**; um kunna **F**.

4, 1. vart **R**; ert *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. Givca *mangler i* **F**. — 6. vm **R**; of *Codd. af Norna-G. þ.*

5, 2. svi*nn* or **R**; sanna *Codd. af Norna-G. þ.* — reiþo **R**; rę̇ðv **62**; rædu **F**. — 3. vit lǫ*ss*i mioc **R**; vélgjarnt höfuð *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. gorðo **R**; gerðu *Codd. af Norna-G. þ.*

6, 1. hami vára **R**; mik af harmi *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. VIII. systra **R**; Atla systur *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. vnd*ir* **R**, *ikke* vnd. — 4. borit **R**; búa *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. þic **R**; þig **62**; þess **F**. — 7. er ec **R**; þ*ar* ec **62**; þa er ek **F**. — 8. seldac **R**; svardag *Codd. af Norna-G. þ.*

7. *Dette Vers mangler i Codd. af Norna-G. þ. — Jeg forstaar ikke ret Verset paa det Sted, det her staar, ti i* Hlymdalir *bor efter alle andre Kilder Heimer, og ikke den unge Agnar, som omtales i V. 6 og 8.*

8, 1. þa let ec **R**; Ek let **F**; Ok let **62**.

a Godþioþo
Hialmgv*nn*ar nęst
heliar ga*n*ga;
gaf ec vngo*m* sigr
Avþo broþor,
þar varþ m*er* Oþi*nn*
ofreiþr v*m* þ*at*.
9. Lꝍc h*ann* mic scioldo*m*
i Scatalv*n*di
rꝍþo*m* *oc* hvitom,
rand*ir* snvrto;
þa*nn* bað h*ann* slita
svefni mino*m*,
er hv*er*gi l*andz*
hrǫþaz ky*nn*i.
10. Let hann v*m* sal mi*nn*
sv*nn*anv*er*þan
havan bre*nn*a
her allz viþar;
þar baþ h*ann* ei*nn* þegn
yf*ir* at riþa,
þa*nn*z m*er* fǫrði gvll,
þ*atz* vnd Fafni la.
11. Reiþ goþr Grana
gvllmiþlandi,
þars fost*ri* mi*nn*
fletio*m* styrþi;
ei*nn* þotti h*ann* þar
ollo*m* bet*ri*
vikingr Dana
í v*er*þv*n*go.
12. Svafo viþ *oc* vnþo*m*
i sęing ei*nn*i,
se*m* h*ann* mi*nn* broþ*ir*
v*m* bori*nn* v*ę*ri;
hvartki knat*t*i
hond yf*ir* a*nn*at
átta nottom
occart le*gg*ia.
13. Þvi brá m*er* Gvdrvn
Giv́*ca* d*ottir*,
at ec Sig*vrþi*
svefac a armi;
þar varþ ec þ*ess* vís,
er ec vildigac,
at þꝍ velto mic
i v*er*fangi.

— 2. a god þioþo **R**; á goð þorðv **62**; gygiar brodur **F**. — 3. nęst **R 62**; nest **F**. — 6. ꝍþo **R**; auda **62**; audar **F**. — 7. þar **R F**; þvi **62**. — varþ **R 62**; uar **F**. — 8. ofreiþr *vm þat* **R**; ofgreypr firir *Codd. af Norna-G. þ.*

9, 1. sciold*om* **R**, *ikke* sciold. — 4. rand*ir* snvrto **R**; reyndar svęfða *Codd. af Norna-G. þ.*

10, 1. hann *indsat efter Codd. af Norna-G. þ.; mangler i* **R**. — 4. her **R**; hrottgarm *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. einn þegn **R**; þegn einn **62**; þeg^r æinn **F**. — 6. at **R**; um *Codd. af Norna-G. þ.* — 7. þa*nn*z (þanz **62**) m*er* fǫrði (f*e*rdi **62**) gvll **R 62**; þann er færde mer **F**. — 8. þ*atz* vnd (þat er vndir **62**) Fafni la **R 62**; Fafnis dynu **F**.

11, 1. Reiþ' **R**. — 1. grána **R**. — 3. þars **R**; þar er *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. *Ogsaa* **62 F** *have* fletium, *ikke* fletum. — 8. v*er*þv*n*go **R**; virðingu *Codd. af Norna-G. þ.*

12, 1. Svafo **R**; Svafv **62**; Suofu **F**. — 1. vnþo*m* **R**; undum *Codd. af Norna-G. þ.* — 2. sęing **R**; sæng *Codd. af Norna-G. þ.* — 3. mi*nn* broþ*ir* **R**; bróðir minn *Codd. af Norna-G. þ.* — 4. v*m* **R**; of *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. hvartki **R**; hvarki **62**; huorki **F**. — 5. knatti **R 62**; matti **F**. — 7. *Heller ikke* **62 F** *have* á *forn* átta. — 8. occart **R**; enn at *Codd. af Norna-G. þ.* (*forvansket af* occat).

13, 3. sig **R**, *d. e.* Sigvrþi; S. **62**; Sigurde **F**. — 4. svefac **R**; svęfag **62**; suæfa **F**. — 5. þar **R 62**; þa **F**. — 5. uiss **F**. — 6. er **R 62**; at **F**. — vildigac **R**; vilda é **62**; uillda ei **F**. — 7. velto **R**; vęlltv **62**; uielltu **F**.

14. Mvno viþ ofstríþ
allz *til* lengi
konor *oc* karlar
qvicqv*ir* fǫdaz;
við scolom ocro*m*
aldri slíta
Sig*vrþr* saman.
S̄eycstv, gygiarkyn!“

14, 1. viþ, *saa her ogsaa Codd. af Norna-G. þ., ikke* vér. — 2. til **R 62**; of **F**. — 3. *Ogsaa* **62 F** *have* konur, *ikke* kvinnur. — 4. qvicqvir **R**; kvikir um *Codd. af Norna-G. þ.* — fǫdaz **R**; fęðaz **62**; fordazt **F**. — 8. seycstv **R**; sǫkstv **62**; sóxstu **F**. — gygiarkyn **R**; nú (*rög tilføiet her* **62**) gýgr *Codd. af Norna-G. þ.*

DRÁP NIFLUNGA.

Gvnnarr oc Hǫgni toco þa gvllit alt, Fafniss arf. Ofriþr var þa i milli Givcunga oc Atla; kendi hann Givkvngom vold vm andlat Brynhildar. Þat var til setta, at þeir scyldo gipta hanom Gvðrvno, oc gafo henne ominnisveig at drecca, aþr hon iatti at giptaz Atla. Synir Atla voro þeir Erpr oc Eitill; enn Svanhildr var Sigvrþar dottir oc Gvðrvnar. Atli konvngr bǫþ heim Gvnnari oc Hǫgna oc sendi Vinga eþa Knefrǫþ. Gvðrvn vissi velar oc sendi meþ rvnom orð, at þeir scyldo eigi koma, oc til iartegna sendi hon Hǫgna hringinn Andvaranáut oc knytti i vargshár. Gvnnarr hafþi bedit Oddrvnar systvr Atla oc gat eigi; þa fecc hann Glǫmvarar, enn Hǫgni atti Kostbero; þeirra synir váro þeir Solarr oc Snęvarr oc Givki. Enn er Givkvngar komo til Atla, þa baþ Gvðrvn sono sina, at þeir bǫði Givkvngom lifs; enn þeir vildo eigi. Hiarta var scorit or Hǫgna, enn Gvnnarr settr i ormgarð. Hann slo horpo oc svęfþi ormana, en nadra stacc hann til lifrar.

Dette prosaiske Stykke findes kun i R. *Overskriften* drap niflvnga *med rødt i* R, *nu næsten udslidt.*

3. imilli R, *ikke* milli. — 7. oc *foran* gafo *har jeg sat efter alle Udgg.; det findes ikke i min Afskrift af* R. — 14. knefrǫþ R. — 17. hringin R. — 19. odrvnar R. — 23. givki R, *ikke* hivki. — 30. *Efter* lifrar. *fortsætter* R *umiddelbart* þioþreci o. s. v. (*se flgd. Kvad*), *uden paa nogen Maade at betegne, at et nyt Afsnit begynder.*

GUÐRÚNARKVIÐA

önnur

eða

GUÐRÚNARKVIÐA HIN FORNA.

Þioþrecr k*onungr* v*ar* m*eþ* Atla *oc* hafði þar latiþ flesta alla m*enn* sina. Þioþrecr *oc* Gvdr*vn* kǫrþo harma sin a milli; ho*n* sagði h*anom* *oc* q*vad*:

1. Mer var ec meyia,
moþ*ir* mic fǫddi,
biort i búri,
v*nna* ec vel brǫþro*m*:
vnz mic Givci
gvlli reifþi,
gvlli reifþi,
gaf Sig*vr*þi.

2. S*va* v*ar* Sig*vrþr*
vf sono*m* Givca,
se*m* v*ę*ri grǫ*nn* lavcr
or grasi vaxi*nn*
eþ*a* hiortr habei*nn*
v*m* hvosso*m* dýro*m*
eþ*a* gvll gloðrá*r*t
af gra silf*ri*.

3. V*nnz* m*er* fy*r*mvnþo

Dette Digt findes i sin Helhed kun i R. — *V. 19 (L. 9-12). 22. 23 anføres ogsaa i Völs., hvor Digtet overhoved er benyttet.*

R *har umiddelbart foran V. 1 havt en Overskrift med rødt, men den er for mig aldeles ulæselig; hos v. d. Hagen er den læst* qviþa Guþrúnar. *Titelen* Guðrúnarkviða önnur *har jeg optaget efter Udgg.; det andet Navn* Guðrúnarkviða hin forna *har jeg givet Digtet efter den prosaiske Efterskrift til Brot af Sigurðarkv., se foran S. 241, L. 9 f. — Hos Rask har Digtet Navnet* Goðrúnarharmr.

1. þioþrecr *konungr var o. s. v. følger i* R *umiddelbart efter* ... *hann* til lifrar. *i Dráp Niflunga, uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder. — Den prosaiske Indledning til* Guðr. *II synes Forf. af Völs. ikke at have kjendt, ti vi læse der (Fas. I, 205):* þat er sagt, einhvern dag, þá er Guðrún sat í skemmu sinni, þá mælti hon: „Betra var þá várt líf, er ek átta Sigurð; svá bar hann af öllum mönnum, *o. s. v.* — 5. hanom (h'ŏ), *saa ændret med Rask K.;* hŏ R, *d. e.* hon; *M. stryger* hŏ.

1, 2. *Rask og M. sætte ikke Komma efter* fǫddi, *og* biort *henføres da til* moþir; *men jvfr. Sig. III, V. 55, L. 2.*

2. *Völs.:* svá bar hann [Sigurðr] af öllum mönnum, sem gull af járni eða laukr af öðrum grösum eða hjörtr af öðrum dýrum (*Fas. I, 205*). — 2. vf, *saa* R, *ikke* of *eller* af. — 3—4. *Jfr. Guðr. I, V. 18, L. 5—6.* — 8. af, *saa* R *og Rask.* of *K. M.*

3. *Völs.:* uns brœðr mínir fyrirmundu mér slíks manns, er öllum var fremri, eigi máttu þeir sofa, áðr þeir drápu hann (*Fas. I, 205*). —

min*ir* brǫþ*r*,
at ec ętta v*er*
ǫllo*m* fre*m*ra;
sofa þ*ei*r ne mattvþ
ne of sakar dǫ*m*a,
aþ*r* þ*ei*r Sig*vrþ*
svelta leto.
4. Grani ra*nn* at þi*n*gi,
gnyr v*ar* at heyra,
e*nn* þa Sig*vrþr*
sialfr e*igi* co*m*;
ǫll v*áro* sǫþvldyr
sveita stockin
oc of vaniþ vási
vnd vegondo*m*.
5. Gecc ec g*r*atandi
v*iþ* Grana rǫþa,
urvghlyra
ió *fra* ec spialla;
hnipnaþi G*r*ani þa,
drap i gras hǫfþi:
ior þat vissi,
eigendr ne lifþvt.
6. Lengi hvarfaþac,
lengi hvg*ir* deildoz,
aþ*r* ec of fręgac
folcvorþ at g*r*a*m*.
7. Hnipnaþi Gv*nnarr*,
sagði m*er* Hǫgni
fra Sig*vr*þar
sáro*m* dǫþa:
„Li*gg*r of ho*gg*vi*nn*
f*yr* handan v*er*
Gothorms bani
of gefi*nn* vlfo*m*.
8. Littv þar Sig*vrþ*
a´ svþrvega!
þa heyr*ir* þv
hrafna gialla,
orno gialla
ęzli fegna,
varga þiota
v*m* v*eri* þino*m*.“
9. „Hvi þv m*er*, Hǫgni!
harma slica
vilialǫ*ssi*
vill v*m* segia?
þít scyli hiarta
hrafnar slita

3, 8. leto, *saa ændret med K. M.*; letoþ R (þ *er ikke underprikket eller paa anden Maade betegnet som urigtig*); *Skriveren er rimelig bleven forvildet ved* mattvþ, *der staar i nærmeste Linje over i* R. *Rask og Gislason* (*Um frump.*, *S. 224*) *beholde* letoþ; *man maatte for at forsvare dette henvise til den Sprogbrug i romanske Sprog og tildels i Tydsk, at der sættes avant que ne ell. lign., bevor nicht, bis nicht efter en nægtende Hovedsætning. Men jeg kjender intet Eksempel paa en saadan Sprogbrug i nordiske Sprog.*

4. *Jfr. Völs.*: mikinn gný gerði Grani, þá er hann sá sáran sinn lánardróttin (*Fas. I, 205*). — 7. vaniþ vási R. *K. og Lüning formode* variþ *for* vaniþ, *og Eg.* vasi (*rapido cursu*) *for* vási, *men vistnok med urette; jvfr.* vanr vásförum *Fms. VII, 59. 349.* — 8. vnd, *saa ændret;* of R, *hvilket vistnok urigtig er kommet ind fra frgd. Linje.* af *Rask K. M.*

5. *Völs.*: síðan rædda ek við hann sem við mann, en hann hnípti í jörðina ok vissi, at Sigurðr var fallinn (*Fas. I, 205*). — 3. urvg hlyra R *som to Ord.* — 6. grás R. — 7. ior þat, *saa ændret med Rask M.*; iorþ R, *hvilket er feilskrevet for* ior þ'. *Jfr. Völs.* — 8. eigendr R, *ikke* eingendr. *Ettmüllers Ændring* eigandi ne lifþit *er unødvendig, se Anm. til Sig. III, V. 14, L. 6.*

6, 1. lengi *med liden* l *og derforan Punctum i* R, *hvor altsaa dette Vers regnes med til frgd. Vers.* — 1. hvarfaþac, *saa ændret;* hvarfaþ R *og K.* hvarfaþa *M.*; hvarfak *Rask.*

7, 7. gothorms R, *ikke* guthorms.

8, 5. órno R.

viþ lond y*fir*,
enn þv vit*ir* m*anna*."
10. Svaraþi Hǫgni
si*nn*i eino
trǫþ*r* góds hvgar
af trega storv*m*:
„Þ*ess* attv, Gudr*vn*!
grǫti at fleiri,
at hiarta mit*t*
hrafnar slíti."
11. Hvarf ec ein þ*að*an
a*nn*spilli *fra*
a uiþ lesa
varga leífar;
ge*r*þiga ęc hiú*fra*
ne hondo*m* slá
ne qveina v*m*
sem konor aþrar,
þa *er* sat soltin
v*m* Sigvrþi.

12. Not*t* þót*t*i m*er*
niþmyrcr v*era*,
er ec sarla satc
y*fir* Sigv*rþ*i;
ulfar þottvmz
ollo betri,
ef þ*ei*r leti mic
lífi tyna,
eþ*a* bre*nn*di mic
se*m* birki*nn* viþ.
13. For ec af fialli
fimm dǫgr taliþ,
vnnz ec holl Halfs
hava þecþac.
14. Sat ec me*þ* Þóro
siǫ mi*sser*i
dǫtr Haconar
i Danmorco;
ho*n* m*er* at ga*m*ni
gvllbókaþi

9, 8. *Jeg formoder, at der i denne Linje stikker en Feil. Maaske er* vitir *forvansket for* vitira? *eller* eɴ *for* né? *med* vitir manna *jvfr. Breta s. c. 7* (*Ann. f. nord. Oldk. 1848, S. 130*): Imnógen féll svá nær brottferðin, at hon vissi nálega ekki til manna, *og Flat. I, 219* (*Fas. II, 18*): Norr... var lengi úti, ok svá, at þeir vissu ekki til manna.

11. *Völs.*: Síðan hvarf (haurf *Hskr.*) Guðrún brott á skóga (*Fas. I, 205*). — 3. a uiþ lesa, *saa ændret, jvfr. Völs.*; auiþ lesar **R**; r *er vistnok urigtig kommen til ved Indflydelse af det følgende* leifar. a víþlesar (= víðlæsar, *passim colligendas*) *Udgg.* — 7. vm, *saa ændret med Udgg.*; **R** *har tydelig* v̉, *hvilket efter almindelig Skrivemaade kun kan opløses* ver, *ikke* vm; *men se Anm. til Guðr. I, V. 1, L. 7.* — 9. er, *saa* **R**, *ikke* ek. *Efter* er *kunde* ec *let være glemt; jvfr.* 12, 3. *Men at indsætte det er ikke nødvendigt, jvfr. f. Eks. Völuspá V. 1, L. 8.* — sat soltin **R** *og Rask M.*; soltin sat *K.* soltin *kan her umulig betyde „sulten"; hvis det er rigtigt, maa det være „forkommet, confecta" eller, som Lüning oversætter, „halbtodt vor Schmerz". Dog véd jeg ikke at godtgjøre, at Ordet kan have denne Betydning, og det ligger nær at formode* soltnom; *jvfr. Brot af Sig. V. 5 L. 1:* Soltinn varþ Sigvrþr *og Hamð. V. 7, L. 5. 6:* svalt þa Sigvrþr, saztv yfir darþom. *Man tør ikke stødes ved, at Endelsen* om *i* soltnom *gaar ligeforan* um, *jvfr. Völuspá I, V. 4, L. 2.*

12. *Völs.*: ok heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá blíðara at deyja (*Fas. I, 205*). — 1. þót*t*i m*er* **R** *og Udgg. Oprindelig vistnok* þóttumc. — 5. þottvmz (*d. e.* þottvmc, þóttu mer), *saa ændret med K. og M.* (*der skriver* þóttumk); þottvz **R**. — 8. *Efter denne Linje antager Finn Magn.* (*Overs.*), *at et Par Linjer mangler.*

13. *Völs.*: Guðrún fór, unz hon kom til hallar Hálfs konungs (*Fas. I, 205*). — 3. hóll **R**.

14. *Völs.*: ok sat þar með þóru Hákunar dóttur i Danmörk sjau misseri, ok var þar í miklum fagnaði, ok sló borða yfir henni (*Fas. I, 205*). — 1. Sat *med stor* S *og derforan Punctum. Rask og M. henføre L. 1—4 til frgd. Vers.* — 3. dǫtr **R**, *ikke* dætor. — 5. hon *med liden* h *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 6. gvll-

sali svdrǫna
oc svani dansca.
15. Hǫfðo við a scriptom
þ*at* er scatar leko
oc a ha*nn*yrð*om*
hilmis þegna,
rand*ir* rǫðar,
recka Hvna,
hiord*rot*, hialmdrót*t*,
hilmis fylgio.
16. Scip Sigm*v*ndar,
scriþo *fra* landi,
gyltar g*r*imor,
grafnir stafnar;
byrþo viþ a borða
þ*at* er þ*eir* borðvz
Sig*arr* *oc* Sigge*irr*
svþ*r* a Fivi.
17. Þa *fra* G*r*imildr
gotnesc kona,
hvat ec v*ę*ra
hy*gg*ioþ . . . ;
ho*n* brá borþa
oc bvri hei*m*ti
þrágiarnliga
þ*ess* at spyria:
hv*err* vildi son
syst*vr* bǫta
eþ*a* vęr vegi*nn*
vildi gialda.
18. G*err* lez Gv*nnarr*
gvll at bioþa
sacar at bǫta,
oc iþ sama Hǫgni;
ho*n* fretti at þ*vi*,
hv*err* fara uildi
vi*gg* at sǫþla
vagn at beita,

bókaþi, *saa Rask og Eg.;* gvll bókaþi R *med Punctum efter; ogsaa hos K. M. som to Ord.*

15. 16. *Völs.:* ok skrifaði þar á mörg ok stór verk ok fagra leika, er tíðir váru í þann tíma, sverð ok brynjur ok allan konungs búnað, skip Sigmundar konungs, er skriðu fyrir land framm; ok þat byrðu þær, er þeir börðust Sigarr ok Siggeirr á Fjóni suðr; slíkt var þeirra gaman, ok huggaðist Guðrún nú nökkut harms síns (*Fas. I, 205*).

16, 1. *Efter* Sigmvndar *sætte Udgg. ikke Komma. Som Vb. til* Scip *tager jeg fra det frgd.* váro a scriptom; *jvfr. Völs.* — 7. Siggeirr, *saa Völs.;* sigeir*r* R. — 8. Fivi, *saa* R *sikkert;* Fioni *Völs.*

17. *Völs.:* þetta spyrr Grímhildr, hvar Guðrún er niðr komin, heimtir á tal sonu sína ok spyrr, hverju þeir vilja bœta Guðrúnu (*Fas. I, 205 f.*). — 3. vęra *eller* vera R (ęr *eller* er *betegnet ved en Krøl*). — 4. *Et Ord maa være udfaldet ensteds i dette Linjepar;* R *betegner ikke Lacune. K. vil udfylde det manglende saaledes;* hyggioþ [vinna] *eller* [vinna] hyggioþ, *hvilket sidste M. har optaget. Mon det synes ikke at passe godt til Sammenhængen, og Völs. peger andensteds hen. Er* hvat *feilagtigt for* hvar? — 9. Hv*er* R (er *betegnet ved en Krøl*) *med stor* H *og derforan Punctum.* — 9. són R. — 10. *Over* ǫ *i* bǫta *staar Accent i* R. — 12. *Det er paafaldende, at* vildi *her gjentages og det endog saa, at det bærer Rimstaven. Tør man tænke paa, at her skulde staa* vífi?

18. *Jfr. Völs.:* Gunnarr segir, kvezt vilja gefa henni gull ok bœta henni sva harma sína; senda eptir vinum sínum ok búa hesta sína, hjálma, skjöldu, sverð ok brynjur ok allskonar herklæði; ok var þessi ferð búin hit kurteisligsta, ok engi sá kappi, er mikill var, sat nú heima; hestar þeirra váru brynjaðir, ok hverr riddari hafði annathvárt gyltan hjálm eða skygðan. Grímhildr ræzt í ferð með þeim ok segir þeirra erindi svá fremi fullgert mun (munu?) verða, at hon siti eigi heima. Þeir höfðu alls fimm hundrað manna (*Fas. I, 206*). *Man tør neppe med Finn Magn.* (*Overs.*) *heraf med Sikkerhed slutte, at et langt Stykke er faldet ud mellem V.* 18 *og* 19. — 1. Gvnnarr; *i* R *var først skrevet* Gvðrvn, *men dette er rettet af den gamle Skriver selv.*

hesti riþa,
hꜹki fleygia,
ꜹrom at sciota
af yboga.
19. Valdarr Dꜹnom
meþ Iarizleifi,
Eymoþr *þriþi*
meþ Iarizscári
inn gengo þa
iofrom likir;
Langbarz liþar,
hofþo loþa rꜹþa,
stvttar brynior,
steypta hialma,
scalmom gyrþir,
hꜹfðo scarar iarpar.
20. Hverr vildi mer
hnossir velia,
hnossir velia
oc hvgat męla,
ef þeir mętti mer
margra svta
trygdir vinna,
ne ec trva gerða.
21. Fǫrði mer Grimildr
fvll at drecka
svalt oc sarlict,
ne ec sacar mvnþac;
þat var vm ꜹkit
iarþar magni,
svalcꜹldom sę
oc sonar dreyra.
22. Voro i horni
hverskyns stafir

— 4-12. *Disse Linjer ere efter Svend Grundtvigs og min Formodning feilagtig komne ind her fra et andet, nu tabt, Digt, hvor en saadan Opregning var paa sit rette Sted (jvfr. Rigsm. V. 35).* — 12. af, *saa rettet;* as **R**.

19. *Völs.:* þeir höfðu ok ágæta menn með sér: þar var Valdamarr af Danmörk ok Eymóðr ok Jarisleifr; þeir géngu inn í höll Hálfs konungs; þar váru Langbarðar (langb: þr *Hskr.*), Frakkar ok Saxar; þeir fóru með öllum herbúnaði ok höfðu yfir sér loða rauða, sem kveðit er: Stuttar brynjur *o. s. v.* (*Fas. I, 206*). — 1. Valdarr **R**. *Jfr.* Valdar [kváðu ráða] Dönum *Herv. s.* (*Fas. 1, 490*). — *Da* Valdarr *danner Stavrim med* Iarisleifi, *synes* V *her at maatte udtales som Vokal.* — Dꜹnom **R** *og Udgg.* af Dꜹnom? — 3. eymoþr **R**, *ikke* eymoþar. — 3. þriþi *skrevet* ııı. *i* **R**. — 5. *I* **R** *staar Punctum foran* inn. *Rask sætter Kolon efter* Iarizscári. — 6. **R** *har efter* likir *Punctum.* — 7. *Jeg sætter Komma efter* liþar *og tager* inn gengo *som Verbum ogsaa dertil. Rask sætter intet Skilletegn efter* likir, *men jvfr. Völs.* — 9-12. *Disse Linjer anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 206*). — 9. stvttar, *saa indsat efter Völs.;* Screytar **R** *med stor* S *og derforan Punctum.* screyttar *Udgg.; men* sc *danner ikke Stavrim med* st. — 10. steypta **R**; stepta (*ikke* steipta) *Völs., men med rød Streg under* e, *der betegner, at Ordet er skrevet feilagtig.* — 11. gyrdir *Völs.* (*ikke* girðir); girþir **R**. — 12. *Foran* hꜹfðo *har Völs.* ok.

20. *Völs.:* þeir vildu velja systur sinni góðar gjafir ok mæltu vel við hana, en hon trúði engum þeirra (*Fas. I, 206*). — 1. Hver **R**. — 8. ne ec trva gerða, *saa skrevet efter Formodning;* ẹf ec trva gerða **R**; *her er* ef (*der feilagtig var kommet ind fra en foregaaende Verslinje*) *underprikket som urigtigt; efter* ef *er et Ord, der, som det synes, bestod af to Bogstaver, udraderet; endelig var først skrevet* gerðac, *men* c *er udraderet; dog kunde* gerðac *gjerne være den rette Form, jvfr.* 21, 4. 22, 4. — ef ec trúa gerþac *Rask;* ef e. t. gerdac *K.;* ef e. t. gerða *M.*

21, 1. Fǫrði *skrevet* Forði *i* **R**. — 5-8. *Völs.:* sá drykkr var blandinn með jarðar magni ok sæ ok dreyra sonar hennar (*Fas. I, 206 f.*). — 6. iarþar, *saa ændret efter Hyndl.* 38, 2. 43, 4 *med Lüning;* vrþar **R** *og Udgg.* — 7. svalcꜹldom, *saa ændret efter Hyndl.* 38, 3 *med M.;* sva cꜹldom **R**. — 8. sonar, *saa ændret efter Völs.* (*hvor Ordet er misforstaat*) *og Hyndl.* 38, 4 *med Udgg.;* sonō **R**.

22. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.*

rist*nir* *oc* roþ*nir*,
raþa ec ne mattac;
lyngfiscr la*ngr*,
landz Haddingia
ax oscorit,
i*nn*leiþ dyra.
23. Voro þei*m* biori
bǫl morg saman,
vrt allz viþar
oc akarn brvnnin,
*vmd*ǫ*gg* arins,
iþrar blotnar,
svins lifr soþin,
þ*v*iat ho*n* sacar deyfþi.
24. E*nn* þa gleymþv,
e*r* getiþ hǫfþo,
ǫll iof*vr*s
† ior bivg i sal;
q*v*omo k*onvng*ar
f*yr* kne þre*nn*ir,
aþ*r* ho*n* sialfa mic
sotti at mali.

Grimildr qvaþ:
25. „Gef ec þer, Gvðr*vn*!
gvll at þi*gg*ia,
fiolþ allz fiár
at þi*nn* fǫþ*vr* dǫþan;
h*r*inga rǫða,
Hlǫþvés sali,
arsal allan
at iof*vr* falli*nn*.
26. Hvnscar meyiar,
þ*e*r *er* hlaþa spioldo*m*
oc gora gvll fagrt,
sva at þ*er* gaman þicki;
ein *sc*altv raþa
ǫþi Bvðla
gvlli gǫfgvð
oc gefin Atla.“
27. „Vilc ei*g*i ec
meþ v*er*i ganga
ne Brynh*ildar*
brod*vr* eiga;
sam*ir* ei*g*i m*er*

(*I, 207*), *hvor det indledes med Ordene:* sem (*saa Hskr.*) hér segir. — 1. i hórni R; í því horni *Völs.* — 5. langr *i* R *skrevet* lāḡ; laḡ *Völs., d. e.* lagar. *Jeg har sat Komma efter* langr *med Eg., som henviser til Fortællingen om Hadding hos Saxo Gr.* (*Müllers Udg. S. 51*), *og Gísli Brynjúlfsson* (*Ant. Tskr. 1855—1857, S. 157*). *Udgg. sætte ikke Komma efter* langr, *men efter* Haddingia *i L. 6; herfor taler Versemaalet.* — 6. haddingia *Völs.;* hadingia R. — 8. dyra *vistnok af* dýr, *et Dyr, og ikke af* dyr, *Dør.*

23. *Dette Vers anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 207*). — 2. bǫ́l mórg *i* R. — 3. allz viþar R; allz ỽdar *Völs.* (*ikke* Alsviðar). — 4. akarn brvnnin, *saa ændret efter Völs., der skriver* akarñ brunniñ (*ligesom i L. 7* sodiñ); akarniñ R (*uden* brvnnin); akarnin *Eg. Lüning. Den bestemte Form passer ikke her.* — 5. v̄ dǫgg R; *i Völs. kan læses* vm d. *eller* vin d. — 6. iþrar blotnar R; itrar blotna *Völs.* — 8. hon *mangler i Völs.*

24. *Jfr. Völs.:* Ok eptir þat, er vili þeirra kom saman, gerðist fagnaðr mikill (*Fas. I, 207*). *Disse Ord synes at være en Gjengivelse af de første vanskelige Linjer i V. 24.* — 1. *I* R *synes først at have været skrevet* gleymþi, *men den sidste Bogstav synes at være ændret til* v. *Jeg formoder, at* gleyma *her, ligesom i Trój. s. Cap. 34, betyder „holde sig lystig“.* gleymdi *K.;* gleymðum *M.* — 2. getiþ, *saa* R (e *er, som oftere, lukket, saa den ligner* e), *ikke* götiþ. — *Jeg forklarer* geta *her „skaffe, tilveiebringe.“* — 2. hǫfþo R. hǫfþom *K. M.* — 3. ǫll R. öllum *M.* — 4. ior bivg R. ior *forstaar jeg ikke.* iorbivg *Eg.;* orðum *M.* — 5. *Efter* qvomo *staar i* R *Punctum, derimod ikke efter* sal. — 7. sialfa R. *K. formoder* sialf, *men vistnok med urette, jvfr. Sig. I, V. 5, L. 8. Efter* sialfa *er i* R *skrevet* fiolþ, *men dette er underprikket som urigtigt.*

25. *Overskriften* Grimildr qvaþ *mangler i* R *her og i V.* 28. 30. 33. — 3. *Jeg kan ikke sé, om Accenten i* fiar *tilhører* i *eller* a *i* R. — 6. hlǫþ vés R.

við son Bvdla
ętt at a'ca
ne vna lifi."
Grimildr qvaþ:
28. „Hirþaþv ha'lldom
heipt*ir* gialda,
þv*i*at v*er* hofo*m*
valdit fy*rr*i;
sv*a* sc*a*ltv lata,
sem þ*eir* lifi baþ*ir*
Sigv*r*þ*r* *oc* Sigmv*n*dr,
ef þv *sono* fǫþ*ir*."
29. „Maca ec, G*r*imildr!
gla'mi bęlla
ne uigrisins
van*ir* telia,
siz Sigv*r*þar
sárla drvcco
hręgifr, hvgi*nn*
hiartbloþ sama*n*."
Grimildr qvaþ:
30. „Þa*nn* hefi ec allra
ętga'fgastan
fylci fvndit
oc fr*a*marst necqvi;
h*ann* sc*a*ltv eiga,
v*n*z þic aldr viþr,
verla's v*er*a,
ne*ma* þv vilir þe*nn*a."
31. „Hirþaþv bióþa
ba'lvafvllar
þrágiarnliga
þęr kindir m*er*!
h*ann* mv*n* Gv*nn*ar
gr*a*ndi beita
oc or Haugna
hiarta slita.
Muncaþ ec letta,
aþ*r* lifshvatan
e*gg*leics hvotuð
aldri nęmic."
32. Gratandi G*r*imildr
greip vid ordi,
e*r* bvro*m* sino*m*
ba'lva nętti
oc ma'go*m* sino*m*
meina stó*rr*a.
Grimildr qvaþ:
33. „Lond gef ec e*nn* þ*er*,
lyda si*nn*i,
Uinbiorg, Ualbiorg,
ef þv uill þi*gg*ia;
eigdv v*m* aldr þ*at*
oc uni, dot*tir*!"
34. „Þa*nn* mv*n* ec kiósa
af k*onvng*o*m*
oc þo af niþio*m*
na'þig hafa;
ver*þr* *eigi* m*er*
ve*rr* at ynþi
ne ba'l brǫþ*ra*
at bvra scioli."

27, 6. són **R**. — 8. vná **R**.

28, 3. hófo*m* **R**.

29, 7. „*Forte* oc hvginn, *et corvus; nihil tamen mutare voluimus, nam alterum potest esse figura Asyndeton*" *K.*

30, 4. necqvi, *saa* **R**, *ikke* nocqvi. *K. og Lüning finde, at* necqvi *er for mat, og ansé det for urigtigt; K. formoder* miclo *eller* öllo. framarst *er sikkert rigtigt.* — 6. viþr, *saa ændret med Udgg.;* viþar **R**. — 7. verla's, *saa ændret;* ver la'S **R**.

31, 1. Hirþa þv *her som to Ord i* **R**. — 5. Gv*nn*ar, *saa ændret;* Gv*nn*har **R**. *Vi tør neppe i denne Skrivemaade sé en Bevarelse af den ældre Form.* — 7. oc | *oc* or **R**. — 9. Muncaþ *med stor M og derforan Punctum i* **R**. — 9. letta, *saa ændret med K. M.;* letia **R**, *d. e.* lettia; *Skriveren har mulig først feilagtig skrevet* letia *og siden villet rette dette til* letta. — 10. lifs hvataɴ **R** (*sammenslynget Tegn for* aɴ), *ikke* l. hvattan.

32, 1. grimildr **R**, *ikke* grimhildur.

33, 1. Lónd **R**. — 3. uín biorg **R**; Vínbjörg *Finn Magn.* — 6. úni **R**.

35. Se*nn* v*ar* a hesti
hv*err* d*r*e*n*gr liti*nn*,
e*nn* uíf ualnesc
hafit i vagna;
v*er* *siau* daga
svalt land riþo*m*,
e*nn* aþ*ra* *siau*
v*nnir* kniþo*m*,
e*nn* ina þriþio *siau*
þvrt land stigo*m*.
36. Þar hliþv*er*þir
harar borgar
g*r*ind vp*p* lvco,
aþ*r* i garþ riþo*m*.
37. Vacþi mic Atli,
e*nn* ec v*er*a þottv*mz*
fvll illz hvgar
at frǫndr daþa.
Atli qvaþ:
38. „*Sva* mic nyliga
norn*ir* vekia:“
— uilsi*nn*is spá
uildi at ec reþa —
„hvgða ec þic, Gvdrvn
G*iv*c*a* d*ottir*!
lǫblondno*m* hior
le*gg*ia mic í gogno*m*.“
39. „Þ*at* er f*yr* eldi,
er iarn dreýma,
f*yr* dvl *oc* vil
drosar reiþi;
mvn ec þic v*iþ* bolvi
bre*nn*a ganga,
licna *oc* lǫcna,
þot m*er* leiþr sér.“
Atli qvaþ:
40. „Hvgða ec h*er* i tvni
teína fallna,
þa *er* ec vildigac
vaxna lata;

35, 1. hesti R, *ikke* hefci. — 2. hver R. — 5-10. *Völs.:* ok fóru svá fjóra daga á hestum, en aðra fjóra á skipum ok ena þriðju fjóra enn landveg, þartil er þeir kómu at einni hárri höll (*Fas. I, 208*). fjóra *giver ikke Stavrim i L. 5 og grunder sig derfor blot paa en Afskriverfeil.* — 9. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R, *som altsaa begynder et nyt Vers med dette Ord.*

36, 1. þar *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* R.

37. *Med K. og Lüning tror jeg, at der ikke bør antages en Lacune mellem V.* 36 *og* 37, *men kun et Sprang i Fortællingen. Jfr. Völs.:* ...hárri höll; henni gékk þar í mót mikit fjölmenni, ok var þar búin ágætlig veizla, sem áðr höfðu orð í milli farit, ok fór hon framm með sœmd ok mikilli prýði. Ok at þessi veizlu drekkr Atli brúðlaup til Guðrúnar; en aldri gerði hugr hennar við honum hlæja, ok með lítilli blíðu var þeirra samvista. — *Cap. 33.* Nú er þat sagt einhverja nótt, at Atli konungr vaknar ór svefni, mælti hann við Guðrúnu: „þat dreymði mik“, segir hann, „at þú legðir á mér sverði“ (*Fas. I, 208 f.*). — 1. Vacþi R, *ikke* Vakti.

38. *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. — 1. sva *med liden* s *i* R, *der altsaa regner L. 1-4 med til frgd. Vers, saa og Rask K.* — 3. 4. *Disse to Linjer forstaar jeg som Gudruns Ord og forklarer med Prof. Keyser: „Han vilde, at jeg skylde tyde det som en lykkelig Spaadom“; jvfr. Fas. II, 379 (Hróm. s. Gripss.):* Fleiri drauma dreymdi Blind, hverja hann sagði konungi, en konungr réð þá alla sér í vil, en öngvan svá sem merking til höfðu. *Finn Magn.* (*Overs.*) *og Lüning* (*som formoder* valsinnis) *forstaa L. 3 som Atles Ord; K. tager baade L. 3 og 4 som Atles Ord.* — 3. uilsinnis R. — 5. Hvgða *med stor* H *og derforan Punctum i* R, *som altsaa her begynder et nyt Vers.*

39, 3. dvl R. — 7. *Over* ǫ *i* lǫcna *staar Accent i* R.

40. *Völs.:* enn dreymdi mik, sem hér væri vaxnir tveir reyrteinar, ok vilda ek aldri skeðja; síðan váru þeir rifnir upp með rótum ok roðnir í blóði ok bornir á bekki ok boðnir mér at eta (*Fas. I,*

rifnir *meþ* rótom,
roþnir i bloþi,
bornir a becci,
beþit mic at ty*gg*va.
41. Hugða ec *mer* af hendi
hæca flivga
bráþalæsa
bælra*nna* *til*;
hiorto hvgda ec þe*irr*a
uiþ hunang tv*gg*in,
sorgmoþs sefa,
sollin bloþi.
42. Hvgda ec *mer* af hendi
hvelpa losna,
glæms andvana
gylli baþ*ir*;
hold hvgda ec þe*irr*a
at hrǫv*m* orþit,
næþigr ná
nyta ec scyldac."
43. „Þar mvno se*gg*ir
v*m* sęfing dǫma
oc hvitinga
hæfþi nęma;
þeir mv*no* feig*ir*
fára nátta
f*yr* dag litlo,
drotto*m* b*er*gia."
Atli qvaþ:
44. „Lega ec siþ*an*,
ne ec sofa uildac,
þrágiarn i kær;
þ*at* man ec gorva."

---

209). — *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R.

41. *Völs.*: enn dreymdi mik, at haukar tveir flygi mér af hendi, ok væri bráðalausir, ok fóru til heljar; þótti mér þeirra hjörtum við hunang blandit, ok þóttumst ek eta (*Fas. I, 209*). — 2. flivga, *saa ændret;* fivga R, *ikke* flúga.

42. *Völs.*: síðan þótti mér, sem hvelpar fagrir lægi fyrir mér, ok gullu við hátt, ok át ek hræ þeirra at mínum úvilja" (*Fas. I, 209*). — 4. gylli *i* R *skrevet* gvlli. — 7. næþigr, *saa ændret;* nvþi|gra R; nauþigr *i Rask;* navþigra *K. M.*

43. *Völs.*: Guðrún segir: „Eigi eru draumar góðir, en eptir munu ganga; synir þínir munu vera feigir, ok margir hlutir þungir munu oss at hendi koma" (*Fas. I, 209*). *Dette er en mindre rigtig Gjengivelse.* — 2. sęfing (*d. e.* sœfing, *Slagtning*), *saa ændret;* sęing R *og K. M. Rask formoder* sæfaung, *Svend Grundtvig en Afledning af* sóa. — 6. *Rask sætter Komma efter* nátta *og ikke efter* litlo. — 8. drottom bergia *maa vel, hvis Teksten er rigtig, forklares: for Mændene til at smage paa.* drott vm b. *Rask K.*

44. *Völs.*: „þat dreymdi mik enn", segir hann, „at ek lægi í kör (*Hskr. har* kavr, *ikke* baði), ok væri ráðinn bani minn" (*Fas. I, 209*). *Herefter fortsætter Völs.*: Nú líðr þetta, ok er þeirra samvista fálig. *Lüning mener, at Slutningen af Digtet, maaske og Begyndelsen af Strophen, mangler; men Forf. af Völs. har ialfald ikke kjendt mere end vi.* — *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. — 1. Lega R, *d. e.* Lęga. — 3. ikær R. — 3-4. *Möb. skriver:*

þrágjarn í kör ....
þat man ek görva.

— 4. man ec gorva R, *ikke* mvn ek giörva.

GUÐRÚNARKVIÐA

hin þriðja.

Herkia h*et* ambot*t* Atla, ho*n* haf*þ*i ver*i*þ *fr*illa h*ans*; ho*n* sagði Atla, at hon hefþi seþ Þioþrec *oc* Gvd*rvno* bęþi saman; Atli v*ar* þa allokátr. Þa qvad Gvdrv*n*:

1. „Hvat e*r* þ*er*, Atli!
ę, Bvdla sonr!
hrygt i hvg?
hvi hlęr þv ęva?
hit*t* m*vn*di ǫþra
iorlo*m* þiccia,
at viþ me*nn* męltir
oc mic sęir.“

Atli qvaþ:

2. „Tregr mic þ*at*, Gvdr*vn*
G*ivca* d*ottir!*
m*er* i hǫllo
He*r*kia sagþi,
at þit Þioþrecr
vnd*ir* þaki svęfit
oc let*t*liga
líni verþit.“

Gvðrvn qvaþ:

3, „Þer mv*n* ec allz þ*ess*
eiþa vi*nna*
at ino*m* hvita
helga steini,
at ec viþ † Þioþmar
þatki attac,
e*r* vorþ*r* ne ve*rr*
vi*nna* knat*t*i.

4. Ne*ma* ec halsaþa
h*er*ia stilli,
iofv*r* oneisi*nn*,
eino si*nn*i;
adr*ar* v*áro*
ocrar spekior,

Dette Digt findes kun i **R**; *det er ikke benyttet i Völs.*

R *har Overskriften* qvida G. *umiddelbart foran V. 1.* — *Foran* Herkia *er i* **R** *med rødt skrevet* cap. (*d. e.* capitvlvm). Herkia *begynder ikke ny Linje, og* H *i dette Ord er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige store Begyndelsesbogstaver. Derimod er* H *i* Hvat (*V. 1, L. 1*) *rød og meget stor.* — 2. *Over første* a *i* atla *staar i* **R** *en Krøl, som synes betydningsløs.*

1, 3. hrygt, *saaledes ændret;* er þer hrygt **R** *og Udgg.* — 4. hlęr þv ęva; *saa rettet med Udgg.*; þv hlęc þv ęva **R** (*ikke* þú hlęr ęva).

2. *Overskriften ved dette og de flgd. Vers mangler i* **R**. — 3. mer **R** *og Udgg. Kanske* er mer? — 7. let*t* liga **R**.

3, 1. eo ęcķi allz **R**. — 5. þioþmar **R**; *maa være Feil for* þioþrec (*saaledes Rask*) *eller, mindre sandsynlig, for* þioþmars son. — 7. vorþr **R**. *Rask bemærker:* vörþr *synes at være Benævnelse paa en Kvinde, se Völuspá II, V. 34, L. 7 og Lokas. V. 33. Men det maatte hede* vorþ (*i Völuspá anf. St. er* vá *det rette*), *og Betydningen „Kvinde“ passer her ikke paa Grund af* né.

4, 1. halsaþa **R**, *ikke* hallaþi. — 3. oneisi*nn* **R** *og Udgg. Kanske* oneisan? — 6. ocrar, *saa ændret;* crar **R**. — spekior **R**; *men Prikken over* k *er maaske betydningsløs.*

er viþ hormvg tvav
hnigom at rýnom.
5. Her com Þioþrecr
meþ *þria tego*,
lifa þeir ne einir
þriggia tega manna.
Hrincto mic at brǫðrom
oc at brynioþom,
hrincto mic at ollom
hofvþniþiom.
6. Sentv at Saxa
svnnmanna gram!
hann kann helga
hver vellanda."
7. *Siav* hvndroþ manna
i sal gengo,
aþr kvęn konvngs
i ketil tǫki.
Gvðrvn qvaþ:
8. „Kemra nv Gvnnarr,
calliga ec Havgna,
secka ec siþan
svasa brǫþr;
sverþi mvndi Havgni
slics harms reka,
nv verþ ec sialf *tyr* mic
synia lyta."
9. Brá hon til botz
biortom lófa
oc hon vp vm toc
iarcnasteina:
„Se nv, seggir!
sycn em ec orþin
heilagliga,
hve siá hverr velli."
10. Hló þa Atla
hvgr i briosti,
er hann heilar sa
hendr Gvdrvnar:
„Nv scal Herkia
til hvers ganga,
sv er Gvðrvno
grandi ugnti."
11. Sa-at *maþr* armlict,
hverr er *þat* sa-at,
hve þar a Herkio
hendr sviþnoþo;
leiddo þa meý
í myri fýla.
Sva þa Gvdrvn
sinna harma.

5, 2. þria tego *skrevet* xxx. *i* **R**. — 4. þriggia tega, *saa ændret med M.*; þriggiatego **R** *som ét Ord* (*ikke* þriggia tugo). manna *burde kanske stryges.* — 5. hrincto, *saa* **R** *her og i L. 7, ikke* hriñcto. — *Svend Grundtvig formoder, at dette Ord her er en Forvanskning af en anden Verbalform, som har havt Betydningen „du blottede"* (*mig for mine Brødre*). — 7. mic at ollom **R**, *ikke* mic ollom. — 8. hofvþniþiom, *saa ændret;* ahofvþ niþiom **R**.

7, 1. Siav *i* **R** *skrevet* vii. (*derforan Punctum*). **R** *betegner altsaa ikke, at et nyt Vers begynder her, og K. Rask forbinde dette Vers med det frgd.*

9, 6. orþin **R**, *ikke* ordinn.

10, 4. hendr, *saa* **R** *her og* 11, 4; *ikke* hendor.

11, 1. Sa at **R**. — 1. armlict **R**, *ikke* armliót. — 2. sa át **R**. — 7. *Denne Linje er vanskelig.* þa *kan umulig være Præteritum af* þegja, *som Eg. vil. I K. formodes, at* bót *eller* bǫtr *er faldet bort efter* Gvdrvn, *men herimod taler Versemaalet. Rask læser efter Papirafskrr.:* Sva rac þa Gvdrvn; *men* þa *var da bedre borte, jvfr. Þrymskv. 32, 9. Man bliver vel nødt til at antage, at* þiggja *her har prægnant Betydning „faa Bod"*.

ODDRÚNARGRÁTR.

Heiþrecr h*et* k*onvngr*, d*ottir* h*ans* h*et* Borgny. Vilm*v*ndr h*et* sa, er v*ar* friþill h*ennar*. Ho*n* matti *eigi* fǫða born, a*þr* til co*m* Oddrvn Atla s*ystir*; ho*n* hafþi verit v*nn*vsta Gv*nn*ars G*ivca*-*sonar*. Vm þ*essa* sǫgo er her q*ve*þit:

1. Heyrþa ec segia
i sǫgo*m* forno*m*,
hve mer v*m* ko*m*
til Mornal*anz*;
engi matti
f*yr* iorþ ofan
Heiþrecs d*ottvr*
hialp*ir* v*inna*.

2. Þ*at* f*ra* Oddrvn
Atla syst*ir*,
at sv mer hafþi
miclar sóttir;
brá ho*n* af stalli
stiornbitloþo*m*
oc a svartan
sǫþvl of lagdi.

3. Let ho*n* mar fara
moldueg slettan,
v*n*z at hári co*m*
hǫll standandi;
svipti ho*n* sǫþli
af svongo*m* ió,
oc ho*n* i*nn* v*m* gecc
endlangan sal,
oc ho*n* þ*at* orda
allz fyrst v*m* qv*aþ*:

4. „Hvat *er* fregst
a foldo,
eþ*a* hvat *er* hléz
Hvnal*anz*?“

Dette Digt findes kun i R; *Forf. af Völs. røber intet Kjendskab dertil.*

Overskriften Oddrúnargrátr, *som med Udgg. og Papirafskrr. er indsat efter Kvædets sidste Linje, findes ikke i* R, *som derimod med rødt har foran den prosaiske Indledning fra* borgnyio (*ikke* borgnyo) *oc* oddrvno.

1. Heiþrecr, *saa ændret;* Heiþreicr R (H *stor og med grønlig Farve*). — k'. *d. e.* konvngr' *er skrevet til over Linjen i* R *og Hage sat nede i Linjen mellem* h. *og* d., *hvor det skal indsættes.* — 4. eigi R, *ikke* eiga. — bórn R.

1, 1. H *i* Heyrþa (*ikke* Heyrda) *er meget stor og rødfarvet i* R. — 2. sǫgom R, *ikke* saugo.

3, 3. hári R, *ikke* hárri. — 5-8. R *har L. 7. 8 foran L. 5. 6 og* Oc *i L. 7 med stor* O *og derforan Punctum.*

4, 2. a foldo R *og Udgg. Men dette synes at være ufuldstændigt baade fra Meningens og Metrets Side. Neppe* foldo á; *men kanske* her a foldo, *som Rask læser.* — 3. hléz, *saa* R, *ikke* hlez (*og ingenlunde* Alez); *forklares almindelig som* hlæst *af* hlær (*tepidus*); *men dettes Betydning passer ikke godt. Grimm* (*Gött. gel. Anz.* 1820 *St.* 40) *jvfr. got.* hlas ἱλαρός, ἄλυπος, *compar.* hlasoza; *men herimod synes For-*

Ambott qvaþ:
„*Her* li*gg*r Borgny
of borin v*er*kio*m*,
vina þin, Oddrv*n!*
vittv, ef þv hialp*ir*."
Oddrvn qvaþ:
5. „Hve*rr* hef*ir* vís*ir*
vamms vm leitað,
hvi ero Borgnyiar
braþar sótt*ir?*"
Ambott qvaþ:
6. „Vilm*vn*dr h*eitir*
vinr hǫcstalda,
h*ann* varþi mey
varmri blęio
fimm vetr alla,
sva ho*n* si*nn* fǫdv*r* leyndi."
7. Þęr hyc*c* mę*lto*
þvigit fleira,
gec*c* mild f*yr* kne
meyio at sitia;
rict gól Oddrv*n*,
ram*mt* gól Oddrv*n*
bit*ra* galdra
at Borgnyio.
8. Knatti męr *oc* mǫgr
moldveg sporna,
born þǫ in bliþo
viþ bana Hǫgna;
þat na*m* at męla
męr fiorsivka,
sva at hon ecci q*va*þ
orþ iþ f*yrra*:
9. „Sva hialpi þ*er*
hollar vett*ir*,
Fri*gg* *oc* Freyia
oc fleiri goð,
sem þv feld*ir* m*er*
fár af hondom!"
Oddrvn qvaþ:
10. „Hnecaþ ec af þvi
til hialpar þ*er*,
at þv verir þe*ss*
[verþ] aldregi;
het ec *oc* efndac,
er ec hinig mę*lta*,
at ec hvivetna
hialpa scyldac,
þa er ǫþlingar
arfi scipto."
Borgny qvaþ:
11. Ǫr ertv, Oddrv́n!
oc ǫrvita,
er þv m*er* af fári
flest orþ of q*va*þ;
e*nn* ec fylgdac þ*er*
a fiorgynio,

men at stride. F. Magnusen formoder lidet rimelig hlœgst. *Kanske* helst. — 5. *Overskriften* Ambott qvaþ *mangler i* R. *Ogsaa Rassmann (D. Heldens. I, 287) mener, at sidste Halvdel af V. 4 og V. 6 siges af en af de tilstedeværende Kvinder. K., Finn Magn., Simrock og Möb. lægge* 4, 5-8 *og V.* 6 *i Borgnys Mund, men herimod strider navnlig* 8, 5-8. — her *med liden* h *og derforan Punctum i* R.

5. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler i* R. — 1. Hve*rr* R, *ikke* Hver. — 1. víg*ir* R. *Jeg formoder* vifi. — 2. vams R.

6. *Overskriften* Ambott qvaþ *mangler i* R. — 1. heitir *skrevet* h. *i* R. — 6. sva. *Efter* 14,8 *skulde man vente* sva at, *som Rask læser*.

7, 2. fleira R, *ikke* fleyra. — 6. ram*mt* R, *ikke* ramt.

8, 1. mǫgr R, *ikke* mangr.

10. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler i* R. — 4. verþ *mangler i* R. — 6. męlta *skrevet* ml'a *i* R. — 9-10. *Disse Linjer, hvormed jvfr. to Verslinjer i Herv. s. (Fas. I, 495), ere mig her uforstaaelige. Skulde de danne Slutningen af et forresten tabt Vers??*

11-16 *saaledes ordnede med Udgg. — I* R *staa V.* 13. 14. 15 *og anden Halvdel af* 16 *foran V.* 11. 12.

11. *Overskriften* Borgny qvaþ *mangler i* R. — 6. afiorgýnio R. —

sem viþ brǫþro*m* tveim
of bornar vęrim."
Oddrvn qvaþ:
12. „Man ec, hvat þv
mę*lt*ir e*nn* v*m* aptan,
þa e*r* ec Gv*nn*ari
ger*þ*ag drecco;
slics dǫ*m*i qv*a*ðattv
siþ*an* mu*n*do
meyio ver*þ*a
ne*m*a me*r* ei*nn*i."
13. Þa na*m* at setiaz
sorgmóð kona,
at telia bǫl
af trega stórv*m*:
14. „V*ar* ec vp alin
i iofr*a* sal
— flestr fagnaþi —
at fira ráþi;
vnþa ec aldri
oc eign fǫþvr
fimm vetr eína,
sva at mi*nn* faþi*r* lifði.
15. Þ*at* nam at męla
mal iþ efsta
sia moþr k*onvn*gr,
adr h*ann* sylti:
mic baþ h*ann* gęða
gulli rǫþo
oc svþ*r* gefa
syni Gr*i*mildar.
16. E*nn* h*ann* Brynhi*ldi*

---

8. bornar, *saa rettet med Udgg.;* borin **R**

12. *Overskriften* Oddrvn qvaþ *mangler i* **R**. — 1. Mán **R**. — 1-2. *K. foreslaar med Sandsynlighed:* Man ec enn, | hvat þv meltir vm aptan.

14, 1. var *med liden* v *i* **R**, *der altsaa regner L. 1—4 med til frgd. V., saa og K.* — 5. Vnþa *med stor* V *og derforan Punctum i* **R**; *ligesaa begynder K. og Rask her et nyt Vers, som ender med* sylti.

15, 1. þat *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 5. Mic *med stor* M *og derforan Punctum i* **R**. *Ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers, som de lade slutte med* miotvðr spillti (16, 8).

16, 1-4. *Disse Linjer følge i* **R** *og Udgg. umiddelbart efter* 20, 4 *og ere indsatte her efter Conjectur. De kunne umulig have sin rette Plads der, hvor de staa i* **R**; *i V. 19 har Oddrun nævnt, at Brynhild dræbte sig selv. Naar nu V. 20 begynder* Enn ec Gvnnari gatc at vnna *o. s. v., saa maa vi vente her at faa høre om noget, som foregik* e f t e r *Brynhilds Død; det vilde være høist besynderligt, om Fortællingen uden nogensomhelst nærmere Antydning her skulde vende tilbage til Begivenheder, som foregik, medens Brynhild endnu levede; i V. 21 er igjen Tale om Tildragelser* e f t e r *Brynhilds Død. Hertil kommer, at den døende Brynhild selv i Sig. Fáfn. III, 58 taler om Oddruns og Gunnars Kjærlighed som noget* t i l k o m m e n d e *og det, vel at mærke, i samme Ordlag som her i Oddr.:* hon mvn þer vnna sem ec scyldac. *Afvigelsen mellem Verset i Oddr., som Hskrr. og Udgg. have det, og andre Kvæder i Fremstillingen af Forholdet mellem Gunnar og Brynhild er ogsaa altfor paafaldende: i Oddr. skal Gunnar, for at blive Brynhild kvit, bede hende at blive Valkyrje igjen (dette „i g j e n" er saa væsentligt, at det maatte have været sat udtrykkelig) og drage bort i Kamp, og i Sig. Fáfn. III, 15 siger han, at han heller vil dø, end opgive hende. Flere Besynderligheder ved Teksten i* **R** *og Udgg. kunde paapeges, men det sagte vil, haaber jeg, være nok til at retfærdiggjøre min Paastand, at* **R** *har de omhandlede 4 Verslinjer paa urette Sted. Man kunde være i Tvil, om de burde indsættes foran eller efter* qvaþa hann ina ǫþræ alna myndo mey i heimi, nema miotvðr spillti; *jeg har foretrukket det første, saa at de nysanførte fire Linjer* (qvaþa — spillti) *komme til at gjælde Brynhild, ikke Oddrun, fordi, saavidt jeg skjønnér,* qvaþa hann ina ǫþræ alna myndo mey i heimi *i Oddruns Mund passe bedre om den storsindede og navnkundige Brynhild end om hende selv, og*

bað hialm geta,
h*ana* qvað h*ann* oscmey
v*er*þa scyldo;
qv*a*þa h*ann* ina ǫþræ
alna myndo
mey i heimi,
ne*ma* miotvðr spillti.
17. Brynh*ildr* i bvri
borða racþi,
hafþi ho*n* lyði
oc lond v*m* sic;
iorþ dvsaþi
oc vphimi*nn*,
þa e*r* bani Fafni*ss*
borg v*m* þatti.
18. Þa v*ar* vig uegit
volsco sv*er*þi
oc borg brotin,
sv er Brynh*ildr* atti;
vara langt af þ*vi*,
heldr válitið,
v*n*z þęr vęlar
vissi allar.
19. Þe*ss* let ho*n* harðar
hefndi*r* v*er*þa,
sva at v*er* ǫll hofo*m*
ęrnar ra*nir*;
þ*at* mv*n* a hǫlða
hv*er*t land fara,
e*r* hon let sveltaz
at Sig*vr*þi.
20. E*nn* ec Gv*nnari*
gatc at v*nna*
bǫga deili,
se*m* Brynh*ildr* scyldi.
21. Bvðo þ*eir* árla

---

fordi nema miotvðr spillti, *sagt om Brynhild, faar et fyldigere Indhold* (*jvfr. Sig. Fáfn. III, V. 71, L. 3*). — 1. enn *med liden* e *og derforan Punctum i* R. — 3-4. oscmey *danner Stavrim med* verþa, *og man maa derfor enten udtale* voscmey *eller, rimeligere,* v *i* verþa *som Vokal.* — 5. qvaþa *følger i* R *umiddelbart efter* syni grimildar (*uden Punctum imellem*).

ina
— 5. iþ ǫþræ R; *først er skrevet* iþ, *men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt, og over Linjen er skrevet* ina (*ikke* ino). — 7. myndo R, *ikke* neyndo. — 8. *Efter* spillti. *følger i* R, *som ovenfor sagt V. 11* (Ǫr ertv — vęrim). *12* (Man ec — mer einni) *og først derpaa 17* (Brynhildr — vm þatti).

17, 4. lónd R. — 6. vp him̄ R. — 8. þatti, *saa* R *og Udgg. Det skrives nøiagtig* þátti = *got.* þahta, *nht.* dachte, *som* máttr = *got.* mahts, *nht.* macht, *og er dannet af* þekkja, *som* þótti *af* þykkja. *Denne Form forekommer ogsaa i SnE. I, 280* (*Þjóðólfr Hvínverski í Haustlöng*):

Mjök frá ek móti hrökkva
myrk hreins baka reinar,
þá er vígligan, vögna
vátt, sinn bana þátti.

vátt (= vætt, *jvfr.* átt = ætt) *og* þátti *maa her optages efter Cod. Worm.*; varr *og* þarri *i Cod. reg. er Skrivfeil.* — *Guðbrandr Vigfússon meddeler mig endnu to Eksempler: Geisli V. 48 efter Abbed Bergs Hskr. i kgl. Bibl. i Stockholm:*

þátti sinn á sléttri
seimþiggjandi liggja
grundu gyldis kindar
gómsparra sér fjarri.

Her er den lange Vokal á *sikret ved Rimet; den daarlige Afskrift i Flatöbogen har:* Nytr gat sed. *Endelig Fms. V, 228:*

þóttuð mér, er ek þátta,
þorkels liðar dvelja,
sást eigi þeir sverða
söng, í fólk at ganga.

Flatöb. skriver her þaatta.

18, 6. válitið *Eg. Lüning og Möb.*; vá litið *som to Ord* R *og K. Rask M.*

20, 4. *Herefter følger* 16, 1-4 *i* R: ... se*m* brynh'. scyldi. e*nn* h*ann* brynh'. bað hialm geta h*an*a qvað h*ann* osc mey v*er*þa scyldo. Bvðo þ*eir* árla *o. s. v.* — *Jeg har ikke vovet at ordne V.* 20—24 *paa flgd. Maade:* 1. Enn ec Gvnnari — bętr osmár. 2. Baþ hann enn — megi Givca. 3. þeygi viþ máttom — orðit bęþi. 4. Enn mic Atli — mvnvþ deilir.

21, 1. árla R *og K. M. Rask optager herfor* Atla, *hvilket vel er det rette, men*

bꜹga rꜹþa
oc brǫþ*r* mino*m*
bętr osmár;
bꜹþ h*ann* *enn* við m*er*
bv *fimtán*,
hliþfarm Grana,
ef h*ann* hafa vildi.
22. E*nn* Atli q*vaz*
eigi vilia
mvnd aldregi
at megi Givca;
þeygi viþ mátto*m*
viþ mvno*m* vi*nna*,
ne*ma* ec helt hꜹfði
viþ h*r*ingb*r*ota.
23. Męlto marg*ir*
minir niðiar,
q*vo*þvz ocr hafa
orðit bęþi;
enn mic Atli q*va*þ
e*igi* myndo
lyti raþa
ne lꜹst gora.
24. E*nn* slics scyli
synia ald*ri*
maþ*r* f*yr* a*nn*an,
þar e*r* mvnvþ deilir.
25. Sendi Atli
áro sina
v*m* myrcvan viþ
mín at freista;
oc þ*eir* q*v*omo þar,
ę*r* þ*eir* co*ma* ne scyldoþ,
þa e*r* breiddo viþ
blęio eina.

26. Bvðo viþ þegno*m*
bꜹga rꜹþa,
at þ*eir* eigi
til Atla segði;
e*nn* þ*eir* hvatliga
hei*m* scvndoðo
oc óliga
Atla sꜹgðo.
27. E*nn* þ*eir* Gvðrvno
gorla leyndo þ*vi*,
at ho*n* heldr vita
halfo scyldi.
28. Hlymr v*ar* at heyra
hofgvlli*nna*,
þa er i garð riþo
Givca arfar;
þ*eir* or Hꜹgna
hiarta scaro,
e*nn* i ormgarð
a*nn*an lꜹgþo.
29. Var ec e*nn* farin
eino si*nn*i
t*il* Geirm*v*ndar
gorva dryckio;
na*m* horscr k*onvngr*
hꜹrpo sveigia,
þ*v*iat h*ann* hvgdi mic
t*il* hialpar s*er*
kynricr k*onvngr*
of ko*ma* m*v*ndo.
30. Na*m* ec at heyra
or Hlé*ss*eyio,
hve þar af striþo*m*
streng*ir* gvllo;
baþ ec ambátt*ir*

---

da bør vel ogsaa oc *foran* brǫþr *stryges.*

22, 2. *Der er dem, som har formodet, at* eigi *burde ændres til* eiga; *men dette er unødvendigt, jvfr.* 10, 4.

23, 3. qvoþvz R, *ikke* qváþvz.

24. *M. forbinder dette Vers til et med det frgd.*

25, 4. meyiar mín R; meyiar *er underprikket som urigtigt.* — 5. qvomo R, *ikke* qvámo.

26, 5-8. *enn* þeir hvatliga heim scvndoðo *oc* óliga Atla sꜹgðo, *saa ændret;* *enn* þeir óliga atla sꜹgðo *oc* hvatliga heim scvnðoðo (*sic*) R, *hvilken Orden Udgg. beholde.*

27, 2. 3. þvi | at, *saa M.;* at *er her pron. rel.* (*quod*); þviat *som ét Ord* R. þviat (*namque*) *K.;* þóat *Rask.*

30, 4. *Over* v *i* gvllo *staar i* R *en Hage, som synes betydningsløs.*

bvnar *ver*þa,
vilda ec fylcis
fiorvi biarga.
31. Lét*om* fliota
far svnd yfir,
vnz ec alla sac
Atla garþa.
32. Þa com in arma
ut scǫvandi
moþ*ir* Atla,
ho*n* scyli morna!
oc Gv*nn*ari
gróf *til* hiarta,
sva at ec mattigac
mǫro*m* biarga.
33. Opt vndro*m*c þ*at*,
hvi ec ept*ir* mác,
linnvengi*ss* bil!
lifi halda;
er ec ognhvoto*m*
v*nn*a þottvmz
sv*er*þa deili,
sem sialfri m*er*.
34. Sattv *oc* hlyddir,
meþ*an* ec sagþac þer
morg ill vm scap
min *oc* þ*ei*rra;
maþ*r* hv*err* lifir
at mvno*m* sino*m*."
Nv ęr vm gengi*nn*
gratr Oddrvnar.

31, 1. létom *med liden* l *og derforan ikke Punctum i* R. — 2. far svnd yfir, *saa ændret med Rask;* far lvnd yfir R *og K.* („*praeter silvam*") *M.;* farlund (= farlönd) yfir *Eg.*

32, 3. Atla *K. M.;* atla (*serpentum*) *Eg.;* allra *Rask.* — 5. Oc *med stor* O *og derforan Punctum i* R.

33, 3. linnvengiss, *saa ændret med Udgg.;* lin vengiS R. *Jfr. Ísl. ss. I, 308, hvor Udtrykket* linnvengis bil *er sikret derved, at* linn *danner Helrim med* minni. — 5. ogn hvótom R.

ATLAKVIÐA
HIN GRŒNLENZKA.

Dꜹþi Atla.

Gvðrvn *Givca* d*otti*r hefndi brǫþra si*nna* sva se*m* frǫgt er orðit. Ho*n* drap fyrst *sono* Atla, e*nn* ept*ir* d*r*ap ho*n* Atla *oc* brendi hꜹllina oc hirðina alla. V*m* þetta er sia qviða ort:

1. Atli sendi
ár til Gv*nnars*
kv*nnan* se*gg* at ríþa,
Knefrvdr var sa heiti*nn*;
at gꜹrþo*m* co*m* h*ann* Givca
oc at Gv*nnars* hꜹllo,
beckio*m* aringreypo*m*
oc at biori svásom.

2. Drvcko þar drót*t*megi*r*
— e*nn* dyliendr þꜹgðo —
vin i ualhꜹllo,
reiþi saz þ*eir* Hvna;
kallaþi þa Knefrꜹðr
kaldri rꜹddo,
se*ggr* i*nn* svdrǫni
— sat h*ann* a becc ham —:

3. „Atli mic hingat sendi
riþa ǫrindi
mar ino*m* melgreypa
Myrcvið i*nn* okv*nna*,
at biþia yðr, Gv*nnarr*!
at iþ a beck kǫmit
me*þ* hialmo*m* aringreypo*m*
at sǫkia hei*m* Atla.

4. Scioldo knegoð þar velia
oc scafna asca,
hialma gvllroþna
oc Hvna m*en*gi,
silfrgylt sꜹþvlklǫþi,
serki valrꜹþa
dafar d*arr*aþ*ar*,
drꜹsla melgreypa.

Dette Digt findes kun i R; *det er benyttet af Forf. af Völs.*

Overskriften atla qviþa (*ikke blot* qviþa) in grǫnlenzca *er i* R *skreven med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1; den er nu meget afbleget og vanskelig at læse, men dog sikker. Overskriften* dꜹþi atla *foran den prosaiske Indledning ogsaa med rødt Blæk i* R. *Rask giver efter Papirafskrr. Digtet Titelen:* Goðrúnar-hefna.

1. G *i* Gvðrvn *stor og rød i* R. *Ligesaa* A *i* Atli 1, 1. — 4. eptir, *saa* R; *ikke* eptir þat, *hvilket K. Rask og M. her have optaget.*

1, 4. Knefrvdr; *ellers* Knefrꜹdr, *se* 2, 5 *og S. 264 a.* — 7. aringreypo*m* R, *ikke* aringreipom.

2, 4. reiþi *maa udtales* vreiþi — 7. se*ggr* i*nn* R, *ikke* segrinn.

3. *Jfr. Völs.:* Atli konungr sendir mik hingat ok vildi, at þit sœttið (sǫktið *Hskr.*) hann heim með miklum sóma (*Fas. I, 210*). — 3. mar ino*m* R; *kunde ogsaa skrives* marinom *i Lighed med* marina melgreypo 13, 3. — 6. kǫmit, *saa* R; komit *K. Rask og M.* — 7. arin greypo*m* R. — 8. sǫkia *i* R *skrevet* sokia.

4. 5. *Jfr. Völs.:* ok þægið af honum mikinn sóma, hjálma ok skjöldu, sverð ok brynjur, gull ok góð klæði, herlið ok hesta ok mikit lén, ok ykkr læzt hann bezt unna síns ríkis (*Fas. I, 210*).

4, 5. silfr gylt *som to Ord* R. — 6. valrꜹþa, *saa ændret med Rask og M.*; val | rǫþa R. — 7. darraþar, *saa K.*

5. Vǫll lez ycr *oc* m*v*ndo gefa
vidrar Gnitaheiþar,
af geiri giallanda
oc af gyltom stofno*m*,
storar meiþmar
oc staþi Danpar,
hris þ*at* iþ mǫra,
er meðr Myrcviþ calla."
6. Hǫfþi vat*t* þa Gv*nnarr*
oc Hǫgna til sagði:
„H*vat* rǫðr þv ocr, se*ggr* i*nn* ǫri!
allz við slict heyro*m*?
gvll vissa ec ecki
a Gnitaheiþi,
þ*at* e*r* við ǫttima
a*nn*at slict.
7. Siár eigo viþ salhús
sve*r*þa fvll,
hv*er*io ero þe*irr*a
hiolt or gvlli;
mi*nn* veit ec mar beztan,
e*nn* mǫki hvassastan,
boga becc sǫma,
e*nn* brynior or gvlli,
hialm *oc* sciold hvitastan
komi*nn* or hǫll Kiars;
ei*nn* e*r* mi*nn* bet*ri*
e*nn* se allra Hvna."
Hǫgni qvaþ:
8. „Hvat hy*ggr* þv brvþi bendo,
þa e*r* ho*n* ocr bǫg sendi
vari*nn* váþo*m* heiþingia?
hy*gg* ec at hon vornvþ bydi;
hár fa*nn* ec heiþingia
riþit i hri*ng* rǫþo*m*,

Rask og M.; dasaþ' R, *d. e.* darraþr. *Eg. forklarer „Valkyrjens (snarere da: Odins;* Darraðar *af* Dörruðr, *m.*) *Stænger", d. e. Spyd. Men se* 14, 9.

5, 1. Vǫll, *saa* R *og Udgg.*; *jeg formoder* Gvll, *hvorved vi faa to Rimstave i første Linje. Jfr.* 6, 5: gvll vissa ec ecki a Gnitaheiþi. — 1. ⁊, *d. e.* oc, *tilskrevet over Linjen i* R, *og Streg sat mellem* ycr *og* mvndo (*ikke* niundo), *hvor det skal indføres.* — 6. danpar R, *ikke* daupar. — 8. er | er meðr R.

6. *Jfr. Völs.*: þá brá Gunnarr höfði ok mælti til Högna: „Hvat skulum vit af þessu boði þiggja? hann býðr okkr at þiggja mikit ríki, en enga konunga veit ek jafnmikit gull eiga, sem okkr, þvíat vit höfum þat gull alt, er á Gnítaheiði lá (*Fas. I, 210*).

6, 3. ǫri *her og* 12, 5 *forklares i K. „unge", af et Adj.* örr *eller* orr, *ung; men et saadant Adj. findes ikke; Compar.* œri (œrri), *yngre, synes ikke at passe her. M. skriver* œri, *hvilket Lüning oversætter „raske"; men* œrr *betyder kun: gal, rasende. Jeg forstaar med Eg.* ǫri *som* öri = örvi, *ligesom* viðsmjöri *findes for* viðsmjörvi.

7. *Jfr. Völs.*: ok eigum vit stórar skemmur fullar af gulli ok inum beztum höggvápnum ok allskonar herklæðum; veit ek minn hestinn beztan ok sverðit hvassast, gullit ágætast" (*Fas. I, 210 f.*).

7, 3. io *i* hverio *er skrevet til over Linjen i* R *og Mærke sat efter* hver, *hvor det skal indføres.* — 9. Hialm *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — — 10. komI R. — 11. bet*ri* R, *ikke* betra.

8. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „Undrumst ek boð hans, þvíat þat hefir hann sjaldan gert, ok úráðligt mun vera at fara á hans fund, ok þat undrumst ek, er ek sá gersimar þær, er Atli sendi okkr, at ek sá vargshári knýtt í einn gullhring, ok má vera, at Guðrúnu þikki hann úlfshug við okkr hafa, ok vili hon eigi, at vit farim" (*Fas. I, 211*). — *Overskriften* Hǫgni qvaþ *mangler i* R; *tilføiet efter Völs. i Overensstemmelse med Ordningen hos M.*; *derimod lader K. Hognes Ord først begynde i L. 4.* — 1. bendo R; *infin. praeter.* (*Möbius*). benda *Rask, K. M. I nærværende Samling af Kvæder findes ogsaa* (*foruden de i Prosa almindelig brugelige*) *andre Former af Præt. Inf.*: mæltu (*Oddr. 7*: þǫr hycc mǫlto þvigit fleira) *og* skiptu (*Atlam. 37*: þa hygg ec skǫp skipto); *disse Former mangle hos Lund, Ordføiningsl. S. 386.*

ylfscr *er* vegr occa*rr*
at riþa orindi.
9. Niðiar hvotto Gv*nn*ar
ne náongr a*nnarr*,
rynendr ne raþendr
ne þ*e*ir er rik*ir* v*áro;*
kvaddi þa Gv*nnarr*,
sem k*onvngr* scyldi,
m*ę*rr i mioþra*nn*i
af móþi storvm:
10. „Ristv nv, Fiorn*ir!*
lattv a flet vaþa
greppa gvllscalir
m*eþ* gv*mna* hond*om!*
11. Vlfr mv*n* raþa
arfi Niflvnga,
gamlar granv*er*þ*ir*,
ef Gv*nn*ars miss*ir*,
birn*ir* blacfiallar
bíta þref tǫ*nnom*,
ga*m*na greystoþi,
ef Gv*nnarr* ne kǫ*m*raþ.“
12. Leiddo landrǫgni
lyþar oneísir,
gratendr gv*nn*hvata
or garði hv́na;
þa qvað þ*at* i*nn* ǫri
erfivorþ*r* Hǫgna:
„Heilir farit nv *oc* horsc*ir*,
hvars ycr hvgr teyg*ir!*“
13. Fętom leto frǫcn*ir*
v*m* fioll at þyria
marina melgreypo
Myrcviþ i*nn* okv*nna*;
hristiz ǫll Hv́nmǫrc
þar *er* harþmoþg*ir* fóro,

— 7. ylfscr, *saa ændret efter Eg. og Möb.;* ylfstr R *og Rask K. M. Jvfr. Háv.* 41, 5 erost *i* R *for* erosc.

9, 1. *I* R *er først skrevet* Niðiargi, *men* gi *er udraderet, altsaa* Niðiar. — 1. hvótto R. *Eg. formoder* hvotto-a *eller* hvottoþ, *men uden Grund. Se Anm. til Sig. Fáfn. I,* 25, 5. — 3. rynenðr R — 5. kvaddi, *saa* R *og Udgg. Jeg formoder* kallaði, *jvfr.* 2, 5. — 7. męrr R, *ikke* męr.

10. *Jfr. Völs.:* Síðan mælti Gunnarr við þann mann, er Fjörnir hét: „Statt upp! ok gef oss at drekka af stórum kerum gott vín, þvíat vera má, at sjá sé várr in síðarsta veizla (*Fas. I, 214*). — 1. nv R*, ikke* þú.

11. *Jfr. Völs.:* ok nú mun enn gamli úlfrinn komast at gullinu, ef vér deyjum, ok sá (svá?) björninn mun eigi spara at bíta sínum vígtönnum“ (*Fas. I, 214*). — 2. árfi R. — 3. gamlar granverþir, *saa* R. *K. oversætter: O senes barba honesti! Eg.: accipitres, pinuum custodes. Jeg forstaar efter Völs. Udtrykket om „de gamle graa“ Ulve:* gamlar *er, hvis Læsemaaden er rigtig, Flertal af et Subst.* gamli (*jvfr.* blacfiallar)*; i* granverþir *søger jeg Adj.* gránn, *men* verþir *forstaar jeg ikke. Kanske* granvęþir (gránvæddir)? — 4. *I* R *er først skrevet* missi, *men den sidste* i *er underprikket som urigtig og over er skrevet et ikke tydeligt Tegn, hvilket jeg antager for Forkortningstegnet for* ir, *altsaa:* missir. missi *K. M.* — 6. þref tǫnnom R *og Udgg.;* þreftǫnnom (= þrift.) *Eg.* — 8. gv*nnarr* ne kǫ*m*raþ, *saa* R, *ikke:* gv*nnarr* kǫ*m*raþ.

12. *Jfr. Völs.:* Síðan leiddi liðit þá út með gráti. Son Högna mælti: „farið vel ok hafið góðan (*saa først skrevet i Hskr., men Skriveren synes at have villet rette det til* ok með góðum) tíma!“ (*Fas. I, 214*). — 4. *Jeg forstaar* hv́na (*efter Forslag i Anm. i K.*) *som Appellativ; jvfr. Völund. 22. 30. 32; Guðr. hv. 12; dertil henfører jeg* gvnnhvata *som Acc. pl. af* gunnhvatr. Húna *Udgg., hvilket Finn Magn. forstaar som Acc. pl.* (*om Knevrud og hans Følge*), *Andre som Gen. pl. Lüning antager her en Skrivfeil.* — 8. hvars R *og Udgg. Man skulde vente* hverz (= hvert er).

13, 1. Fętom R (*d. e.* Fetom). Fótum *Ettm.* — 1. leto, *saa ændret;* letō R. — 2. at *stryges af Ettm. Men jvfr. SnE. II, 4, var. 1:* láta fróðir klerkar hverjar bækr, sem þeir finna, at snara til þeirrar þjóðar tungu (*Eg. lex. poët. 27 a*). — 3. marina, *saa* R *og Udgg. Oprindelig vel* mara ina, *jvfr.* 3, 3. — 3. mel greypo R, *ikke* melgreipo. — 5. hv́n márc R.

rako *þeir* van*n*sty*gg*va
vollo algrǫna.
14. Land sa *þeir* Atla
oc liþscialfar divpa,
Bicca grep*p*ar standa
a borg *inn*i há,
sal *v*m svðrþioþo*m*
slegi*nn* sessmeiþo*m*,
bvndno*m* ra*v*ndo*m*,
bleico*m* scioldo*m*,
dafa da*rr*aþar;
enn þar dracc Atli
vín i valha*v*llo,
ve*r*þ*ir* sato *v*ti
at varþa þei*m* Gv*nnar*i,
ef *þeir* h*er* vitia q*v*ǫmi
me*þ* geiri gialla*n*da
at vekia gr*a*m hildi.
15. Syst*ir* fa*nn* þ*eirr*a sne*m*st,
at *þeir* i sal q*v*omo
brǫþ*r* h*enn*ar baþ*ir*,
biori *v*ar ho*n* lít*t* drvckin:
„Raþi*nn* ertv nv, Gv*nnarr*!
h*v*at mv*n*tv, ricr, vi*nn*a
viþ Hv́na harmbra*v*gdo*m*?
ha*v*ll gac*c* þv or sne*mm*a!
16. Betr hefþ*ir* þv, broþ*ir*!
at þv i brynio fǫr*ir*,
se*m* hialmom aringreypo*m*
at sia hei*m* Atla,
sę*tir* þv i sa*v*þlo*m*
solheiþa daga,
nái na*v*þfa*v*lva

— 7. rako *bør her udtales* vráko. — 7. van*n* sty*gg*va **R**, *d. e.* vandstyggva (*om Hestene*).

14. *Jfr. Völs.*: nú sjá þeir konungsbœinn (*saa Hskr.; ikke* k-sherinn. *De anførte Ord ere nærmest en Omskrivning af Atlam. 39, 3-4:* bǫ sa þeir standa, er Bvþli átti); þangat heyra þeir mikinn gný ok vápnabrak ok sjá þar mannfjölda ok viðrbúnað, er þeir höfðu, ok öll borgarhlið voru full af mönnum (*Fas. I, 215*). — 2. liþscialą̊far **R**; *den anden* a *er underprikket som urigtig.* — 2. divpa **R**; *Gen. pl.; bør vistnok ikke forandres til* diúpar. — 3. gre*pp*ar standa **R**. *Lüning formoder* (*efter Antydning i K.*) greppa standa, *hvilket dog ikke er nødvendigt;* greppar stóðu *Ettm.* — 6. sessmeiþo*m*, *saa ændret;* ses meiþo*m* **R**. — 9. dafa darraþar, *saa ændret med K. M. Eg.;* dafa (*med liden* d *og derforan ikke Punctum*) darraþ' **R**, *d. e.* darraþr. *Rask og Ettm. begynde med disse Ord et nyt Vers.* — *Lüning forklarer* dafa *som Dat. sg., men en Form* dafi *kjendes ellers ikke og Enkelttallet lader sig her ikke forsvare. Eg. oversætter „tigilla bellonae, hastas“ og forstaar* dafa *som Acc. pl. af* dafi *og* darraðar *som Gen. af* Darröð (*bellona*); *men det er allerede sagt, at et* dafi *ikke findes i det gamle Sprog, og desuden kan* dafa darraðar (*Spyd*) *ikke sideordnes med* land, liþscialfar *og* sal; *denne Grund hindrer os ogsaa fra at læse* dafar *og forstaa dette som Acc. pl.* — *Jeg forstaar* dafa *som Gen. pl. af* döf (= spjót, *se SnE. I, 569*), *afhængig af* darraþar. *Dette tyder jeg som Gen. sg. af* Darraðr *eller* Dörruðr, *Spydsvingeren, d. e. Odin* (*saa og Gisle Brynjulfsson i Ann. f. nord. Oldk. 1852, S. 118*). dafa Darraðr, *Spydenes Odin, er en kenning for Kjæmpen, her Atle;* darraþar *er styret af* sal. — darraþr *i* **R** *er egentlig ingen Skrivfeil, ti Hskrr. have ofte Genitiver paa* aðr *for* aðar, *se Gísl. Um frump. 78 f.* — 10. *Intet Skilletegn foran* enn *i* **R**. — 14. *Ettm. stryger* þeir. — 14. q̊mi **R**. — 16. gr*a*m hildi **R**, *ikke* gramhildi.

15, 1. Snemst fann systir *Ettm.* — 2. *Ettm. stryger* þeir. — 4. drvckín **R**, *ikke* druckinn. biori vara druckin *Ettm.*

16, 1. *Ettm. stryger* þv *her, ligesom i L. 2 og 5.* — 3. aringreypo*m* **R**, *ikke* aringreipom. — 7. nái *K. Rask M.;* nár **R** *og Eg.* — na*v*þfa*v*lva *K. Rask M.;* na*v*þ fa*v*lva **R** *og Eg., som forklarer: sublimis* (*qs.* hnár *SnE. II, 628, vel, sec. F. Magn., strenuus, alacer, ut* knár) *faceres, ut heroinae pallidam necessitatem*

let*ir* norn*ir* *grata*,
Hvna scialdmeyiar
hervi ka*nna*,
enn Atla sialfan
leter þv i ormgarð co*ma*;
nv er sa ormgarðr
ycr v*m* folgi*nn*."
Gvnnarr qvaþ:
17. „Seinaþ e*r* nv, syst*ir*!
at samna Niflv*n*gom,
la*n*gt er at leita
lyþa si*nn*is til,
of rosmofiꜹll Rínar
recca onęissa."
18. Fengo þ*eir* Gv*nn*ar
oc i fiot*vr* setto
vin Borgvnda
oc bundo fastla.
19. *Siꜹ* hió Hꜹgni
sverþi hvǫ*sso*,
enn enom *átta*
hrat*t* h*ann* i eld heítan;
sva scal frǫcn
fiando*m* v*e*riaz,
[sem] Hꜹgni varði
hendr [sinar].
20. . . . .
. . . .
. . . .
. . . Gv*nn*ars;
fr*a*go frǫcnan,
ef fior villdi,

(*acerbam calamitatem*) *deplorarent. Herfor kunde* fꜹlvar nꜹþir *Sigrdr. 1 tale.* — 8. norn*ir* R. nönnur *Ettm.* — 9. Hvna *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 10. hervi, *saa* R *og K. Rask M. K. oversætter „perniciem" og sammenligner bl. a.* herfilegr *og tydsk* herb [*oldtydsk* harw]. *Eg. forklarer bedre* hervi *ved „Harv", ligesom i nyere Landslov VIII, 17 (N. g. L. II, 115). Eller skulde det rette være* hervig?? — 11. *Ettm. stryger* leter þv.

17. *Overskriften* Gvnnarr qvaþ *mangler i* R. *Ettm. indsætter* þá kvað þat Gunnarr, gumna dróttinn. — 4. si*nn*is . til R.

18. *Jfr. Völs.:* Nú er sótt at Gunnari konungi, ok fyrir sakir ofreflis var hann höndum tekinn ok í fjötra settr (*Fas. I, 217*). — 3. vin, *saa ændret. I det nyfundne oldengelske Kvæde om Waldere* (*Stephens's Udg. S. 56*) *kaldes Gúðhere* wine Burgenda. vin*ir* R *og Udgg. Atles Mænd skal efter Fortolkerne kaldes Borgundernes Venner enten ironisk eller fordi Atle var besvogret med Gjukungerne.* — 3. borgvnda R.

19. *Jfr. Völs.:* Síðan barðist Högni af mikilli hreysti ok drengskap ok feldi ena stœrstu kappa Atla konungs tuttugu; hann hratt mörgum í þann eld, er þar var gerr í höllunni (*saa Hskr.*); allir urðu á eitt sættir, at varla sæi slíkan mann; en þó varð hann at lyktum ofrliði borinn ok höndum tekinn (*Fas. I, 217 f.*). — 1. Siꜹ *skrevet* VII. (*med Punctum foran*) *i* R, *som altsaa ikke betegner, at et nyt Vers begynder her.* — 2. *Over* ǫ *i* hvǫsso *er sat Streg i* R. — 3. enom VIII. R. — 4. heitaꝫ (*sammenslynget Tegn for* ar) R, *ikke* hvítan. — 7-8. *Efter* fiandom verias. *har* R *umiddelbart* Hꜹgni (*med stor* H) varði henðr (*sic*) gvnars (*sic*). frago frǫcnan *o. s. v. I* R *mangler altsaa* sem, *og et nyt Vers begynder med*

Hꜹgni varði
hendr Gvnnars.

Saaledes ogsaa Udgg. Den af mig foreslaade Forandring gjendrives neppe ved V. 31, 10-12, *hvor vi har en Sætning med* svá, *der er ligeartet med den i* 19, 5-6, *men hvor en underordnet Sætning med* sem *ikke følger efter.*

20. *Jfr. Völs.:* Nú eru þeir báðir í fjötra settir Gunnarr ok Högni (*de to sidste Ord mangle i Hskr., men har rimelig været skrevne paa et Stykke af Pergamentet, som her er afrevet*). Þá mælti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyldi segja til gullsins, ef hann vill lífit (*saa Hskr. snarere end* líf) þiggja (*Fas. I, 218 f.*). — 6. fiór R.

Gotna þioðan,
gvlli cꜹpa.
Gvnnarr qvaþ:
21. „Hiarta sc*al* m*er* Hꜹgna
i hendi li*gg*ia
bloþvgt, or b*r*iosti
scoriþ balldriþa
saxi sliþrbeito
syni þioðans.“
22. Scaro þ*ei*r hiarta
Hialla or b*r*iosti,
bloþvct *oc* a bioþ lꜹgðo
oc báro þ*at* f*yr* Gv*nn*ar.
23. Þa qv*a*þ þ*at* Gv*nnarr*
gv*m*na d*r*otti*nn*:
„H*er* hefi ec hiarta
Hialla ins blꜹþa,
olict hiarta
Hꜹgna ins frǫcna,
e*r* mioc bifaz,
er a bioþi li*gg*r,
bifþiz halfo mei*rr*,
e*r* i b*r*iosti lá.“
24. Hlo þa Hꜹgni,
er *til* hiarta scáro
kvicq*v*an kv*m*blasmiþ,
klecq*va* h*ann* sízt hvgði;
bloþvgt þ*at* a bioþ lꜹgðo
oc baro f*yr* Gv*nnar*.
25. M*ęrr* qvaþ þ*at* Gv*nnarr*
Geirniflvngr:
„H*er* hefi ec hiarta
Hꜹgna ins frǫcna,
olict hiarta
Hialla ins blꜹþa,
e*r* lít*t* bifaz,
e*r* a bioþi li*gg*r,
bifþiz svagi mioc,
þa e*r* i b*r*iosti la.
26. Sva scaltv, Atli!
ꜹgo*m* fia*rr*i,
se*m* mv*nt*

— 7. R *har foran* gotna *Punctum. Jeg har med M. forbundet* frǫcnan Gotna þioðan. *Lüning o. fl. sætte ikke* Gotna þioðan *mellem to Kommata og forstaa da* þioðan *som Nominativ*.

21. *Jfr. Völs.:* hann svarar: „Fyrr skal ek sjá hjarta Högna bróður míns blóðugt“ (*Fas. I, 219*). — *Overskriften* Gvnnarr qvaþ, *som mangler i* R, *er tilsat efter Völs. — Finn Magnusen o. fl. tilskrive med urette Atle dette Vers.* — 8. *Jeg har sat Komma efter* bloþvgt; *jvfr.* 22, 3. 24, 5. *Udgg. sætte Komma foran, men ikke efter* bloþvgt. — 4. balldriþa R *og K. Rask;* ballriþa *M.* — baldriða *forholder sig til* ballriða *Lokas.* 37, 2, *som isl.* eldri *til oldn.* ellri *eller som* Eindriði *til* Einriði.

22. *Jfr. Völs.:* Ok nú þrifu þeir þrælinn í annat sinn ok skáru ór honum hjartat ok báru fyrir konunginn Gunnar (*Fas. I, 219*). í annat sinn *lægges til, fordi Völs. foran har omskrevet Fremstillingen af Sagnet om Hjalle i Atlamál.* — 3. ⁊, *d. e.* oc R *og saa K. M.;* þat *Rask, jvfr.* 24, 5; *stryges af Ettm.* — 4. þat *stryges af Rask og Ettm.*

23. *Völs.:* hann svarar: „Hjarta Hjalla má hér sjá ens blauða, ok er úlíkt hjarta Högna ins frœkna, þvíat nú skelfr mjök, en hálfu meir, þá er í brjósti honum lá“ (*Fas. I, 219*). — 6. *Over* ǫ *i* frǫcna *staar Streg i* R.

24, 4. síst *skrevet* sítst *i* R. — 6. f̌ R, *d. e.* fyr; *ikke* fyrir.

25. *Völs.:* þeir sýndu Gunnari hjarta Högna; [hann svarar: „Hér má sjá hjarta Högna] ins frœkna, ok er úlíkt hjarta Hjalla ins blauða, þvíat nú hrœrist lítt, en miðr, meðan i brjósti honum lá (*Fas. I, 219*). — 9. mióc R.

26. *Völs.:* ok svá mantu, Atli! láta þitt líf, sem nú látum vér; ok nú veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Högni segja þér (*Fas. I, 219*). — 2. ꜹgom R *og Udgg. Kanske* ꜹndo? *jvfr. Völs.* — 3. *Denne Linje er neppe fuldstændig; jeg formoder:* sem ę mvnt. *K. læser:* sem þú munt; *Ettm.:* sem þu meiðmum munt. *Har Forf. af Völs. læst L.* 1-4: Svá scaltu, Atli! öndu fjarri, sem ec munc minni um verða? —

menio*m* v*er*þa;
er vnt einom m*er*
ǫll v*m* folgin
hodd Niflvnga,
lifira nv Hǫgni.

27. Ey v*ar* m*er* tyia,
meþ*an* viþ tveir lifþo*m*,
nv *er* m*er* engi,
er ec ei*nn* lific;
Rín *scal* raþa
rógmalmi scatna,
svi*nn*, áskv*nn*a
arfi Niflv*n*ga;
i veltanda vatni
lysaz valbǫgar,
heldr e*nn* a hǫndo*m* gvll
scíni Hvna borno*m*."

Atli qvaþ:

28. „Ykviþ er hvelvogno*m*!
haptr *er* nv i bondo*m*."
Oc mei*rr* þaðan
menvorð bitvls
dolgrǫgni dró
til dǫþs scokr.

29. Atli i*nn* riki
reiþ Glǫm mǫno*m*,
slegi*nn* rógþorno*m*,
sifiv*n*gr þei*rr*a;
. . . .
Gvðrvn sigtifa,
varnaþi viþ tárom
vaþin i þyshǫllo.

Hon qvaþ:

30. „Sva gangi þ*er*, Atli!
sem þv viþ Gv*nn*ar att*ir*
eiþa opt v*m* svarþa
oc ár of nefnda,
at sól i*nn*i svðrhǫllo
oc at Sigty*ss* bergi,

---

5. vnt R, *d. e.* und. — einom ẹ *mer* R; e *foran mer er underprikket som urigtig.* — 8. hǫgni R.

27. *Völs.:* mér lék ýmist í hug, þá er vér lifðum báðir, en nú hefi ek einn ráðit fyrir mér; skal Rín nú ráða gullinu, fyrr en Hýnir beri þat á höndum sér" (*Fas. I, 219*). — 9. Iveltanda vatní R *med stor* I *og derforan Punctum.* — 12. sciní R. *Ettm. formoder bl. a., at* gvll scini *bør stryges.*

28. *Völs.:* Atli konungr mælti: „Farið á brott með bandingjann!" ok svá var gert (*Fas. I, 219*). — *Overskriften* Atli qvaþ *mangler i* R. *Ettm. forstaar L. 1. 2 som Gunnars Ord.* — 1. Ykviþ *med stor* Y *og derforan Punctum* R, *ikke* ylviþ. ýkva *har lang* y. — hvel vógnom R. — 3-6. *Disse Linjer følge i* R (*som har:* hringi vllar. ⁊ meirr þaðan . . . . scokr . Lifanda gram . . .) *og Udgg. umiddelbart efter* 30, 8. *Jeg har indsat disse Linjer i* 28 *i Overensstemmelse med Ordene* ok svá var gert *i Völs.; de kunne ialfald ikke med M. forstaas som Gudruns Ord, men maa være fortællende.* — 6. dǫþs scokr, *saa ændret med Udgg.;* daþ | scokr R.

29. *Völs.:* Guðrún kveðr nú með sér menn ok hittir Atla [ok mælti] (*Fas. I, 219; de to sidste Ord mangle nu i Hskr.; men der er af Pergamentet bortrevet et saa stort Stykke, at de derpaa kunne have havt Rum*). — 2. Glǫm mǫnom, *saa skrevet efter Eg., jvfr. i Kálfsvísa* (*SnE. I, 484 og bag i denne Udg.*): Atli [reið] Glaumi; glǫm | mǫnom R; glaummönom *som ét Ord Udgg.* — 5. *I* R *er intet Tegn til Lacune. K. og derefter M. udfylder Hullet ved:* gættis harma; *men det kan neppe med nogensomhelst Sikkerhed bestemmes, hvad her skulde staa; man kan formode, at Ordene* Guðrún kveðr nú með sér menn *i Völs. indeholde en Omskrivning af den tabte L. 5 og L. 6.* — 7. taróm R.

30. *Overskriften* Hon qvaþ *mangler i* R. — *Völs.:* Gangi þér nú illa ok eptir því, sem þér hélduð orð við mik ok ... (*efter* ok *mangler i Hskr. noget, som har været skrevet paa et Stykke af Pergamentbladet, som nu er bortrevet*) (*Fas. I, 219*). — 5. *Uvist om* sólinni *eller* sól inni *i* R. — 5-6. svðr hǫllo ⁊ at ạsigtyS R.

hvlqvi hvilbeþiar
oc at hringi Vllar."

31. Lifanda gram
lagði i garþ þann,
er scriþinn var,
scatna mengi,
innan ormom;
enn einn Gvnnarr
heiptmóðr hꜹrpo
hendi kniþi,
glvmþo stręngir;
sva scal gvlli
frǫcn hringdrifi
viþ fira halda.

32. Atli let
lanz sins a vit
io eýrscán
aptr fra morþi;
dynr var i garþi,
drꜹslom of þrvngit,
vapnsꜹngr virþa,
váro af heiþi comnir.

33. Vt gecc þa Gvðrvn
Atla i gogn
meþ gylltom calki
at reifa giolld rꜹgnis:

„Þiggia knáttv, þengill!
i þinni hꜹllo
glaþr at Gvðrvno
gnadda niflfarna."

34. Vmþo ꜹlscalir
Atla vinhꜹfgar,
þa er i hꜹll saman
Hvnar tꜹlþvz;
gvmar gransiþir
gengo inn hvatir.

35. Scęvaþi þa in scírleita
† veígar þeim at bera,
afkar dís, iofrom
oc ꜹlkrasir valþi
nꜹ́þvg, neffꜹlom
enn niþ sagði Atla:

36. „Sona hefir þinna,
sverþa deilir!
hiorto hrǫdreyrog
viþ hvnang of tvggin;
męlta knatto, moþvgr!
manna valbráðir,
eta at ꜹlkrasom
oc i ꜹndvgi at senda.

37. Callaraþv siþan
til kniá þinna

31, 2. *Ettm. henfører* þann *til L. 3.* — 8. hendi, *saa* R *sikkert, og ikke* henCli. — 9. Glvmþo *med stor* G *og derforan Punctum i* R. *Ettm. stryger L. 9—12.* — 11. *K. henfører* frǫcn *til L. 10.* — 11. hringdrífi R. — 12. halða R.

32, 1. atli *med liden* a *og derforan Punctum i* R. — 3. eýr scán (*ikke* scáu) R *som to Ord* (*noget er udraderet efter* scán). *Af* eyrr *og* skár (*hvoraf* fólkskár *o. s. v.*), *og ikke af* eir *eller, med Eg.*, eyrscan *af* eyrskr = œrskr. — 5. Dýnr *med stor* D *og derforan Punctum i* R. — 8. heiþi R. velli *Ettm.* — 8. cómnir R.

33, 2. igógn R. — 4. reifa R. *K. formoder* reiþa.

34, 3. samán R. — 5. gýmar R. — 6. hvatir, *saa ændret med Rask og M.*; hvárir R *og K. Eg. Möb.*

35, 2. *Foran* veigar *er to Bogstaver, hvoraf den første er* b, *udraderede i* R. veigar *maa være forvansket, da Stavrim mangler; jeg formoder efter K. og Lüning* scálir. *Eller er, som Ettm. mener, to Linjer her tabte? Ettmüllers Udfyldning er dog høist uheldig.* — 3. dís R. — 4. *Ettm. stryger* oc. — 7. néf fꜹlom R. *Rask sætter Komma efter og ikke foran* neffꜹlom.

36, 3. *Mellem* hiorto *og* hrǫðreyrog (*sic*) *er i* R *skrevet* hefi ec þeirra, *men disse Ord ere underprikkede som urigtige.* — 4. tvoin R. — 5. męlta R (*med en Hage oppe i* t, *som her synes betydningsløs*), *d. e.* melta. — 6. valbráðir, *saa ændret med Udgg.*; valbrvðir R. — 8. *Ettm. stryger* at.

37, 2. kniá *eller* knía R. —

Erp ne Eítil
a/lreifa tva;
seraþv siþ*an*
i seti miþio
gvllz miþlendr
geira scepta,
manar męita
ne mara keyra."
38. Ymr varþ a bęckio*m*,
afkar*r* sa/*n*gr virþa,
gnyr vnd gvþvefio*m*,
greto born Hvna;
ne*ma* ein Gvðrvn
e*r* ho*n* ęva gret
brǫþ*r* sina b*e*rharþa
oc bvri svasa,
vnga, ófróþa,
þa er ho*n* viþ Atla gat.
39. Gvlli sęri
in gaglbiarta,
h*r*ingo*m* ra/þo*m*
reifþi ho*n* hv́scarla;
sca/p lęt ho*n* vaxa,
e*nn* sciran malm vaþa,
ęva fioþ ecci
gaþi fiarghvsa.
40. Ova*rr* Atli
oþan hafþi h*ann* sic drvckit,
vapn hafþi h*ann* ecci,
varnaþit h*ann* viþ Gvdrvno;
opt v*ar* sa leicr betri,
þa e*r* þa/ lint scyldo
opta*rr* v*m* faðmaz
f*yr* a/þlingo*m*.
41. Ho*n* beþ broddi
gaf bloþ at drecca
hendi helfvssi
oc hvelpa leysti;
hrat*t* fyr hallar dy*rr*
— *oc* hvscarla vacþi —
brandi brvðr heito*m*,
þa/ let ho*n* giold brǫþ*ra*.
42. Elldi gaf ho*n* þa alla,
e*r* *inni* v*áro*
oc f*ra* morþi þ*eirra* Gv*nna*rs
ko*m*ni*r* voro or myrcheimi;
forn ti*m*br fello,
fiarghvs rvko,

---

4. a/lrifia R; *først var skrevet* a/lrifia, *men dette er rettet til* a/lreifa. — 9-10. *Disse Linjer stryges af Ettm.*, „*fordi dette ikke vel lader sig gjøre* i sæti miðju, *og heller ikke for den i Høisædet siddende Konges Øine.*" — *Linjerne synes dog at kunne forsvares, naar man henfører* i seti miþio *til Atle.*

38, 6. hon R, *ikke* Hún. *Ordet stryges af Ettm.* — 6. gret, *saa ændret;* greť R, *d. e.* grett. - 7. *Ettm. stryger* sina. — 9-10. *Disse Linjer ere vistnok senere, de stryges af Ettm.* — 10. gat, *saa ændret;* gať R, *d. e.* gatt.

39, 1. Gulli særi Guðrún *Ettm.* — 5. *Over* ę *i* lęt *staar Streg i* R.

40, 1. Ovarr, *saa* R *og K. M.* — *Subjectet* Atli *er gjentaget ved* hann; *jfr. Guðr. hvöt* 9, 1-3. Ölr var *Rask og Ettm.* — 2. oþan, *saa ændret med M.;* moþan R. — 2. hafþi, *saa ændret;* ha/fþi R. — 3. vapn hafþi hann ecci R, *ikke* vapn han ecci. — 4. varnaþit . hann R. — 5. *Ettm. stryger* opt. *Ogsaa jeg har tænkt paa, at enten* opt *eller* optarr (*jvfr. Bisk. ss. I, 539:* ok var henne optarr meire fögnoðr á funde þeirra) *kunde være forvansket.* — 5. bétri R. — 7. vmfaðmaz *Eg.*

41, 5. fy̌r R. — 5. dyrr R, *ikke* dyr.

42. *Jfr. Völs.:* Ok er hirðin vaknaði við óttann, þá vildu menn eigi þola eldinn ok hjuggust sjálfir ok fengu svá bana; lauk þar ævi Atla konungs ok allrar hirðar hans (*Fas. I, 223*). — 4. komnir voro. *Maaske er det oprindelige Udtryk* kvámo. *Ettm. stryger L. 3. 4 her, men indsætter dem vilkaarlig efter V. 34 L. 4 i fölgende Form:*

er frá morði kvámu
or Myrkheimi.

bęr bvþlv*nga*,
brv*nno oc* scialdmeyiar
*in*ni aldrstamar,
hnigo i ęld heitan.
43. Fvllręt*t* e*r* v*m* þetta,
fe*rr* e*n*gi *sva* si*þan*
brvþ*r* i brynio
brǫþra at hefna;
hon hef*ir* þri*gg*ia
þioþk*onvnga*
banorþ borit
biort, a*þr* sylti.
E*nn* segir gle*gg*ra i Atlamalo*m*
eno*m* grǫnlenzcom.

— 9. aldr stamar (*ikke* stacnar) R.

ATLAMÁL

HIN GRŒNLENZKU.

---

1. Frett hefir ꜹld ófo þa,
er endr vm gorðo
seggir samkvndo,
sv var nytt festom,
ǫxto einmęli;
yggr var þeim siþan
oc iþ sama sonom Givca,
ęr váro sannraðnir.

2. Scꜹp ǫxto scioldvnga
— scyldoat feigir —,
illa ręz Atla,
atti hann þo hyggio;
feldi stoþ stora,
striddi ser harþla,
af bragdi boþ sendi,
at qvęmi brat mágar.

3. Horsc var hvsfreyia,
hvgði at manviti,
lag heyrþi hon orða,
hvat þeir a lꜹn męlto;
þa var vant vitri,
vildi hon þeim hialpa,
scyldo vm sæ sigla,
en sialf ne komscat.

4. Rvnar nam at rista,
rengþi þęr Vingi
— fars var hann flytandi —,
aþr hann fram seldi;
foro þa siþan
sendimenn Atla
vm fiorþ Lima,
þar er frǫcnir bioggo.

5. Avlvęrir vrþo
oc elda kyndo,
hvgðo vetr vela,
er þeir váro komnir;
toko þeir fornir,
er þeim friþr sendi,

Dette Digt findes kun i **R**. *Det er benyttet af Forf. til Völs.*

Overskriften Atlamál hin grœnlenzku *er indsat med Rask og K. efter det pros. Stykke, som slutter Atlakviða.* **R** *har havt en Overskrift med rødt Blæk, men den er nu næsten aldeles afbleget og ulæselig; dog har jeg med Sikkerhed læst Slutningen* ....nlenzco.

1, 1. F *i* Frett *er i* **R** *stor og rød.* — 1. **R** *synes at have* ófo *med Accent over første* o; *ikke* ofoþa *som ét Ord.* — 5. ǫxto **R**; *over* t *er en liden krum Streg, som synes tilfældig.* — 5. ein męli **R** *som to Ord.* — 6. yor **R** (*ikke Prik over* y); *den sidste Bogstav er ikke ganske tydelig, som det synes har der først været skrevet* yoc, *men derpaa er* c *rettet til* r. yggt *K.* — 6. siþan *her, som almindelig, skrevet* siþ' *i* **R**.

2, 1. ǫxto **R**, *ikke* óxtu. — 2. scyldoat, *saa* **R** *og Eg.*; scyldo at *Udgg.* — 2. feigir **R**, *ikke* fegir. — 3. ręz **R**; *over* ę *er en Krøl, som synes betydningsløs.* — 4. þo **R**, *ikke* þá. — 8. qvęmi *skrevet* q̄mi *i* **R**. — 8. brat **R**, *d. e.* brátt.

3, 8. ne, *saa ændret med Udgg.*; nē **R** (*der efter almindelige Regler skulde betyde* nem *eller* nen); *Skriveren er rimelig bleven forvildet ved* ē (*d. e.* en), *som gik tæt i Forveien.*

4, 3. flytandi **R**, *ikke* flytiandi. — 7. Lima *Möb., jvfr.* Eylimafjörðr *Fms. I, 88.* lima *Rask K. M.*

5, 6. friþr *forstaar jeg heller som*

hengðo a svlo,
hvgðoþ þat varþa.

6. Com þa Costbera,
qvęn var hon Hawgna,
kona kaps galig,
oc qvaddi þa baþa;
glawþ var oc Glawmvor,
er Gvnnarr atti,
fellzcaþ saþr sviþri,
systi vm þawrf gesta.

7. Bvþo þeir heim Hawgna,
ef hann þa heldr fǫri,
syn var svipvisi,
ef þeir sín geði;
het þa Gvnnarr,
ef Hawgni vildi,
Hawgni þvi nitti
er hins vm rędi.

8. Baro mioþ merar,
margs var allz beini,
for þar fiolþ horna,
vmnz þotti fvlldrvccit.

9. Hiv gorþo hvilo
sem þeim hǫgst þotti,
kend var Costbera,
kvnni hon scil rvna;
innti orþstafi
at eldi liosom,
gęta varþ hon tvngo
i góma baþa,
varo sva viltar,
at var vant at raþa.

10. Sęing foro siþan
sina þaw Hawgni,
dreymþi drotlata,
dvlþi þess vętki,
sagði horsc hilmi,
þegars hon ręþ vacna:

11. „Heiman goriz þv, Hawgni!
hygðv at raþom!
far er fvllryninn,
farþv i sinn annat!
reþ ec þęr rvnar
er reist þin systir,

Adj. friðr, *end med Finn Magn. som Subst.* friðr (*Venskab*).

6. *Jfr. Vǫls.:* þá gékk at kona Högna, er hét Kostbera, kvenna fríðust, ok leit á rúnarnar; kona Gunnars hét Glaumvör (glavnvor *Hskr. paa dette Sted*), skörungr mikill; þær skenktu (*Fas. I, 211*). — 1. Costbera *skrevet* cost bęna *i* R.

7. *Jfr. Vǫls.:* heitr nú (Gunnarr) ferðinni ok segir Högna bróður sínum; hann svarar: „Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér, en úfúss em ek þessarrar ferðar“ (*Fas. I, 211*). — 3. svipvisi *i* R, *skrives* sveipvisi *i V. 74 L. 3.* — 4. geði, *saa* R (*d. e.* gæði); *jvfr. V. 74 L. 4; ikke* geddi *eller* gáþi. — 8. rędi, *saa ændret med M.;* ręþi R. *K. beholder dette og forstaar det som Præteritum af* ráða.

8, 1. mióþ R.

9. *Jfr. Vǫls.:* Ok er menn höfðu drukkit sem líkaði, þá fóru þeir at sofa; tekr Kostbera at líta á rúnarnar ok innti stafina ok sá, at annat var áristit, en undir var, ok villtar váru rúnarnar; hon fékk þó skilit af visku sinnu (*Fas. I, 211 f.*). — *Skulde L. 1—2 henføres til frgd. Vers og et nyt Vers begynde med* Kend? — 5. orþ stafi R; *over* f *er med rødt Blæk sat en Streg, som rimelig er betydningsløs.*

10. *Jfr. Vǫls.:* eptir þat ferr hon til rekkju hjá bónda sínum. Ok er þau vöknuðu, mælti hon til Högna (*Fas. I, 212*). — 6. þegar[8] R.

11. 12. *Jfr. Vǫls.:* „Heiman ætlar þú, ok er þat úráðligt, far heldr í annat sinn! Ok eigi mantu vera glöggrýnn, ef þér þikkir, sem hon hafi í þetta sinn boðit þér systir þín; ek réð rúnarnar, ok undrumst ek um svá vitra konu, er hon hefir villt ristit, en svá er undir, sem bani yðarr liggi á, en þar var annathvárt, at henni varð vant stafs, eða ellegar hafa aðrir villt (*Fas. I, 212*).

11, 2. hygðv R, *ikke* hugg þú *eller* hygðo. — 5. Reþ *med stor* R *i* R, *og i Overensstemmelse dermed begynde M. og Rask her et nyt Vers, som M. slutter med* aðrir (12, 10), *Rask derimod med* rista (12, 4), *saa at Ordene fra* þviat

biort hef*ir* þer e*igi*
boþiþ i s*inn* þ*etta*.
12. Ęit*t* ec mest vndrom*c*,
mácaþ ec e*nn* hy*gg*ia,
hv*at* þa varþ vit*ri*,
e*r* scyldi villt rista;
þv*i*at *sva* var auisat,
se*m* vnd*ir* vę*ri*
bani ycca*rr* be*gg*ia,
ef iþ bralla qvęmiþ;
vant e*r* stafs vífi,
eþa valda aðrir.
Hꝍgni qv*að*:
13. „Allar 'ro illvðgar,
ácka ec þ*ess* ky*nn*i,
vilca ec þ*ess* leita,
ne*ma* lꝍna eigim;
ocr mvn g*ra*mr gv*l*li
reifa glóþrꝍþo,
ovmc ec ald*re*gi,
þótt ver ogn fregni*m*.“
Costbera qvað:
14. „Stopalt mvnoþ ga*n*ga,
ef iþ stvndit þangat;
ycr mv*n* astky*nn*i
eigi i s*inn* þ*etta*.
Dreymþi mic, Hꝍgni!
dyliom*c* þ*at* e*igi*,
ganga mv*n* ycr andęris,
eþ*a* ella hrǫþom*c*.
15. Blęio hvgða ec þina
bre*nn*a i eldi,
hryti hár logi
hús mín i gogno*m*.“
Hꝍgni qvað:
16. „Li*gg*ia h*er* linclęþi,
þꝍ e*r* lít*t* rękit,
þꝍ mvno brát bre*nn*a,
þar e*r* þv blęio sát.“
Costbera qvað:
17. „Biorn hvgða ec her i*nn*
ko*minn*,
bryti vp stocca,
hristi *sva* hra*mm*a,
at v*er* hrǫdd yrþi*m*;
mv*nn* oss morg hefdi,

---

til aðrir *komme til at danne et eget Vers. Jeg har fulgt Versinddelingen i K.*

12, 1. ęitt *med liden* ę *og derforan ikke Punctum i* R. — 5. auisat, *saa rettet med Rask og M.;* aui sat (*neppe* am sat) R. — 8. q̄miþ R. — 9. Vant *med stor* V *og derforan Punctum i* R.

13. *Istedenfor Overskriften* Hꝍgni qvað *har* R *og Udgg. efter* illvðgar (*L. 1*): qvað hꝍgni. — *Efter den prosaiske Gjengivelse af V. 12 har Völs.:* „ok nú skaltu heyra draum minn (*Herefter begynder Hskr. et nyt Kapitel*): þat dreymdi mik, at mér þótti hér falla inn .á, harðla ströng, ok bryti upp stokka í höllinni.“ Hann svarar: „þér eruð opt illúðgar, ok á ek ekki skap til þess at fara illa í mót við menn, nema þat sé makligt; mun hann oss vel fagna“ (*Fas. I, 212*). *Völs.'s Forf. synes her at have indskudt Drømmen paa urette Sted.* — 1. R *synes at have* ró. — 4. nema R, *ikke* nenca.

14. *Jfr. Völs:* Hon segir: „þér munuð reyna, enn eigi mun vinátta fylgja boðinu (*Fas. I, 212*). *Nogen pros. Gjengivelse af L. 5—8 har Völs. ikke.* — *Overskriften* Costbera qvað *mangler i* R. — 5. Dreymþi *med stor* D *og derforan Punctum i* R.

15. *Jfr. Völs.:* „þat dreymdi mik, [segir hon,] at blæja þín brynni, ok hryti elldrinn upp af höllunni“ (*Fas. I, 212*).

16. *Overskriften mangler i* R *her, ligesom og ved V. 17. 18. 19. 20.*

16. *Jfr. Völs.:* Hann svarar: „þat veit ek görla, hvat þat er: klæði vár liggja hér litt rækt (*skrevet* lit rekt *i* **Hskr.*), ok munu þau þar brenna, er þú hugðir blæjuna“ (*Fas. I, 112*). — 1. liggia *med liden* l, *dog derforan Punctum i* R.

17. *Jfr. Völs.:* „Björn hugða ek hér inn koma“, segir hon, „ok braut upp konungs hásætit, ok hristi svá hrammana, at vér urðum öll hrædd, ok hafði oss öll senn sér í munni, svá at ekki máttum vér, ok stóð þar af mikil ógn“ (*Fas. I, 213*). — 2. brýti R. — 2. stócca R. — 5. oss, *saa rettet;* os R. —

sva at *ver* mettim ecci;
þar var *oc* þr*ævm*mvn
þeygi sva litil.“

Hǫgni qvað:

18. „Veþr mv*n* þar vaxa,
v*er*þa ót*t* snemma,
hvitabiorn hvgd*ir*,
þar mv*n* hre*gg* *æ*stan.“

Costbera qvað:

19. „Avrn hvgða ec h*er* *inn* flivga
at endlongo hv́si,
þ*at* mv*n* o*ss* drivgt deilaz,
dreifþi h*ann* o*ss* oll bloþi,
hvgða ec af heit*om*
at v*ę*ri hamr Atla.“

Hǫgni qvað:

20. „Slátr*om* sysliga,
siám þa roþro,
opt *er* þat f*yr* oxn*om*,
er *æ*rno dreymir;
heill *er* hvgr Atla,
hvatki *er* þic dreym*ir*.“
Lokit þ*vi* leto,
liþ*r* hv*er* rǫþa.

21. Vocnoþo velbori*n*,
var þar sams dǫ*mi*,
gettiz þ*ess* Gl*æm*vor
at v*ę*ri grand svefna,
...... viþ Gv*nnarr*
at fa tvęr leiþir.

Glæmvor qvað:

22. „Gærvan hvgda ec þ*er* galga,
geng*ir* þv at hanga,
ęti þic ormar,
yrþa ec þic qviq*van*,
gorþiz r*æ*c ragna;
ráþ þv, hvat þ*at* v*ę*ri!“

Gvnnarr qvað:

23. * *
*
* *

Glæmvor qvað:

24. „Bloþgan hvgþa ec męki
bori*nn* or serc þin*om*
— illt *er* svefn slican
at segia n*á*þma*nn*i —,
geir hvgða ec standa
i gogn*om* þic miþia*n*,

---

7. þrǽ | mv́n R.

18. *Jfr. Völs:* Hann svarar: „þar man koma veðr mikit, er þú ætlaðir hvítabjörn“ (*Fas. I, 213*).

19. *Jfr. Völs.:* „Örn þótti mér hér inn koma“, segir hon, „ok eptir höllunni ok dreifði mik blóði ok oss öll, ok mun þat illt vita, þvíat mér þótti, sem þat væri hamr Atla konungs“ (*Fas. I, 213*). — 5. heiptom?

20. *Jfr. Völs.:* Hann svarar: „Opt slátrum vér örliga ok höggum stór naut oss at gamni, ok er þat fyrir yxnum, er örnu dreymir, ok mun heill hugr Atla við oss“. Ok nú hætta þau þessu tali (*Fas. I, 213*). — 2. *Streg over anden* r *i* roþro *i* R. — 7. Lokit *med stor* L *og derforan Punctum i* R.

21. *Jfr. Völs.:* Nú er at segja frá Gunnari, at þar er sams dœmi, er þau vakna, at Glaumvör (*skrevet* glamvor *her i Hskr.*), kona Gunnars, segir drauma sína marga þá, er henni þóttu líkligir til svika, en Gunnarr réð alla því á móti (*Fas. I, 213*). — 5. *Her er et Ord bortfaldet i* R, *hvor der dog intet Tegn er til Lacune. Völs. synes at vise, at det bortfaldne Ord har været et Præter. 3 Ps. Sg., hvortil* gvnnar (*saa* R) *er Subject.* fráb*æ*gt viþ Gvnnar *Udgg.; men denne Tekst synes mig blottet for al Sandsynlighed.*

22. *Overskriften her ligesom ved V. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29 mangler i* R. — *Völs. har intet, som svarer til dette Vers.* — 4. þ *og* a *i* yrþa *staa temmelig langt fra hinanden i* R.

23. R *og Udgg. betegne her ingen Lacune.*

24. *Jfr. Völs.:* „þessi var einn af þeim (draumum)“, sagði hon, „at mér þótti blóðugt sverð borit hér inn í höllina, ok vartu sverði lagðr í gegnum, ok emjuðu úlfar á báðum endum sverðsins“ (*Fas. I, 213*). — 5, standa R.

emioþo vlfar
a endo*m* baþo*m*."

Gvnnarr qvaþ:

25. „Raccar þar re*nna*,
raþaz mioc geyia,
opt v*er*þr gl*a*mr hv*n*da
f*yr* geira fl*a*gom."

Gl*a*mvor qvaþ:

26. „A hvgþa ec h*er* i*nn* re*nna*
at endl*a*ngo hvsi,
þyti af þiosti,
þeystiz vf becci,
bryti fǫtr ycra
brǫþra h*er* tve*gg*ia,
gerþit vatn vęgia;
v*er*a mv*n* þ*at* f*yr* necq*vi*."

Gvnnarr qvaþ:

27. . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Gl*a*mvor qvaþ:

28. „Konor hvgdac d*a*þar
co*m*a i not*t* hi*n*gat,
verit vart bvnar,
vildi þic kiosa,
byþi þ*er* bralliga
t*il* beckia si*nna*;
ęc q*v*eþ aflima
orþnar þ*er* dís*ir*."

Gvnnarr qvaþ:

29. „Seinat *er* at segia,
s*va* *er* nv raþit,
forþv*m*ca for þo,
allz þo er fara ætlaþ;
mart *er* mioc glicligt,
at mvni*m* sca*mm*ęir."

30. Lito *er* lysti,
letoz þ*e*ir fvsir,
allir vp *r*isa,
*a*nnor þ*a* l*a*tto;
foro *fimm* saman,

---

25. *Jfr. Völs.:* Konungrinn svarar: „Smáir hundar vilja oss þar bíta, ok er opt hundagnöll fyrir vápnum með blóði lituðum" (*Fas. I, 213*). — 4. fl*a*gom, *saa ændret med M.;* fl*a*gon R *og K. Rigtignok forekommer ogsaa* fleinn á flaugum *i Merl.* 2, 66; *men af stærke Verber dannes ikke Hunkjønsord paa* un *med Præteritums Vokal. Forf. af Völs. synes at have læst* geirom bloðgom.

26. *Jfr. Völs.:* „Ok enn dreymdi mik, at önnur á félli hér inn, ok þyti grimmliga, ok bryti upp alla palla í höllunni (*saa Cod.*), ok bryti fœtr ykkra beggja brœðra, ok mun þat vera nakkvat" (*Fas. I, 212*). *Völs. har dette som en af Kostberas Drømme mellem Gjengivelsen af V. 14 og V. 15.* — 2. endl*a*ngo, *saa ændret med Uddg.;* endi l*a*ngo R.

27. *Laoune er ikke betegnet i* R *og i Uddg. Völs.* (*Fas. I, 212*) *har af det tabte Vers en prosaisk Gjengivelse:* „þar munu renna akrar, er þú hugðir ána, ok er vér göngum akrinn, nema opt stórar agnir fœtr vára." *Rimstavene ere her bevarede, og Verset maa have lydt omtrent saaledes:*

Akrar munu renna
þar er þú á hugðir,
opt nema fœtr agnir
er vér akr göngum.

28. *Jfr. Völs.:* Hon mælti: „Enn þótti mér hér inn koma konur, ok váru daprligar, ok þik kjósa sér til manns; má vera, at þínar dísir hafi þat verit" (*Fas. I, 213*). — 1. d*a*þar R, *ikke* dauþar. — 7. af lima R. — 8. dís*ir* R.

29. *Jfr. Völs.:* Hann svarar: „Vast gerist nú at ráða, ok má ekki forðast sitt aldrlag, en eigi úlíkt, at vér verðum skammæir" (*Fas. I, 213 f.*). — 3. for þo R, *ikke* foriþo. — 4. *Jeg nærer Mistanke til dette* þo. — 5. glicliet R.

30. *Jfr. Völs.:* Ok um morguninn spretta þeir upp ok vilja fara, en aðrir löttu.... Eptir var meiri hlutr liðs þeirra. Sólarr ok Gnævarr (*skulde hede* Snævarr), synir Högna, fóru, ok einn kappi mikill, er Orkningr hét, hann var bróðir Beru (*Fas. I, 214*). — 3. vp *risa ændret* vpsa

fleiri *til* varo
halfo hvscarlar
— hvgat *var* *þvi* illa —,
Snevar*r* *oc* Solar*r*,
syn*ir* *váro* *þeir* Hꜹgna,
Orkning þ*ann* hǫto,
er þei*m* *enn* fylgdi,
bliþ*r* var bꜹ*rr* scialdar
broþ*ir* h*ans* q*v*anar.
31. Foro fagrbvnar,
vnz þꜹ fiorþ*r* scilþi;
lꜹtto avalt liosar,
letoat heldr segiaz.
32. Glꜹmvor q*va*þ at orþi,
ę*r* Gv*nnarr* atti,
mę*lti* hon viþ Vinga,
sem h*enne* v*e*rt þótti:
„Veitkaþ ec, hvart verþlꜹniþ
at vilia o*ss*om,
glępr er gestz q*v*ama,
ef i goriz nacqvad.“
33. Sór þa Vingi,
s*er* reþ h*ann* lít*t* eira:
„eigi h*ann* iotnar,
ef h*ann* at yþ*r* lygi,
galgi gorvallan,
ef h*ann* a griþ hygði!“
34. Bera q*va*þ at orþi
bliþ i hvg sino*m*:
„Sigli þér sęler
oc sigr árniþ,
fari sem ec f*yr* męlic!
fęst e*igi* *þvi* nita!“
35. Hꜹgni svaraþi,
hvgði got*t* nánom:
„Hv*gg*izc iþ, horscar!
hvegi er þ*at* gorviz;
męla þ*at* marg*ir*,
mi*ss*ir þo storv*m*,
mꜹrgo*m* rę*þr* litlo,
hve v*er*þr leiddr heim*an*.“
36. Sásc til siþ*an*,
a*þr* i svndr hyrfi,
þa hy*gg* ec scꜹp scipto,
scilþoz veg*ir* þei*rra*.
37. Róa namo riki,

i R; *jeg forstaar det som 3 Ps. Plur. og sætter derfor med Rask og M. Komma efter* fvsir; *K. forstaar det derimod som Infin.* — 9. Snevarr *med stor* S *og derforan Punctum i* R; *K. og Rask begynde ogsaa her et nyt Vers.* — 9. R *har to Gange Tegnet for* oc, *men anden Gang underprikket.* — 11. hǫto, *saa* R, *ikke* hæito.

31. *Jfr Võls.:* Fólkit fylgði þeim til skipa, ok löttu allir þá fararinnar, en ekki tjóaði (*Fas. I, 214*). — 4. letoat, *saa Udgg.;* leto at R. *Jeg formoder* letoþ at.

32. *Jfr. Võls.:* þá mælti Glaumvör: „Vingi!“ segir hon, „meiri ván (vǫn *Hskr.*), at mikil úhamingja standi af þinni kvámu, ok munu stór tíðendi gerast í för þinni“ (*Fas. I, 214*). — 5. Veitkaþ, *saa ændret med M.;* vetkaþ R, *men* kaþ *er næsten udraderet* (*ikke* veitca). *Ligeledes skrives i Hallfreðar s. cod. AM. 132 fol.* (*Gislason Prøver, S. 132. Vigfússon, Fornsögur, S. 107*) Vetkað; *i cod. AM. 58 fol.* (*Fms. II, 249*): Vetkat. *Sammenlign* etke, ekki *for* eittki. — 5. verþ lꜹniþ R.

33. *Jfr. Võls.:* Hann svarar: „þess sver ek, at ek lýg eigi, ok mik taki hár galgi ok allir gramir, ef ek lýg nakkvat orð!“ ok lítt eirði (*saa Cod.*) hann sér í slíkum orðum (*Fas. I, 214*). — 5. gorvallan R, *ikke* gor vallan. — 6. h*ann* agriþ R, *ikke* hanna griþ.

34. *Jfr. Võls.:* þá mælti Bera: „Farið vel ok með góðum tíma!“ (*Fas. I, 214*). — 3. sigli þér R *og Udgg.; det ældre Udtryk har været* sigliþ ér. — 6. eigi *skrevet* eḡ *i* R.

35. *Jfr. Võls.:* Högni svarar: „Verið kátar, hversu sem með oss ferr!“ (*Fas. I, 214*). — 3. Hv*gg*izc, *saa ændret med Udgg.;* hv*gg*isze R, *ikke* huggisz. — 8. verþr, *saa ændret med K.;* verþ R. verþi *M.*

36. *Jfr. Võls.:* þar skiljast þau með sínum forlögum (*Fas. I, 214*).

37. *Jfr. Võls.:* Síðan reru þeir svá fast ok af miklu afli, at kjölrinn gékk undan

rifo kiol halfan,
beysto bacfǫllom,
brvgdvz heldr reiþ*ir*,
hǫ*m*lor slitnoþo,
hair brotnoþo,
gerþvt far festa,
aþ*r* þ*eir* f*ra* hyrfi.
38. Litlo *oc* lengra
— loc mv*n* ec þ*ess* segia —
bǫ sa þ*eir* sta*n*da,
e*r* Bvþli átti;
hát*t* hrikþo g*r*indr,
e*r* Hǫgni kniþi.
39. Orþ q*va*d þa Vingi
þaz án v*ę*ri:
„Fariþ fi*rr* hvsi,
— flát e*r* *til* sǫkia,
brat hefi ec ycr brenda,
b*ra*gðz scvlvþ hǫ*gg*n*ir*,
fagrt baþ ec ycr q*va*mo,
flát *var* þo vnd*ir* —
ella heþ*an* bíþit,
meþ*an* ec hey*gg* yðr galga.“
40. Orþ q*va*d hit*t* Hǫgni,
hvgþi lítt vęgia,
va*rr* at vęttvgi,
e*r* varþ at reyna:
„Hirþa þv o*ss* hrǫþa,
hafþv þ*at* f*ra*m sialdan!
ef þv eycr orþi,
i*ll*t mvndo þer lengia.“
41. Hrvndo þ*eir* Vinga
oc i hel d*ra*po,
exar at logðo,
meþan i ǫnd hixti.
42. Flycþoz þ*eir* Atli
oc foro i brynior,
gengo *sva* gorv*ir*,

---

skipinu mjök svá hálfr; þeir knúðu fast árar með stórum bakföllum, svá at brotnuðu hlumir ok háir; ok er þeir kómu at landi, festu þeir ekki skip sín (*Fas. I, 214 f.*). — 6. brótnoþo R.

38. *Jfr. Völs.:* Nú sjá þeir konungsbœinn (*saa Hskr.*); . . . þeir ríða at borginni, ok var hon byrgð; Högni braut upp hliðit, ok ríða nú í borgina (*Fas. I, 215*). — 5. hrikþo R; *ikke af* hrikta, *men af dettes Stammeverbum.* — grindr, *saa ændret;* gnðr R.

39. *Jfr. Völs.:* þá mælti Vingi: „þetta mættir þú vel úgert hafa, ok bíðið nú hér, meðan ek sœki yðr gálgatré; ek bað yðr með blíðu hér koma, enn flátt bjó undir; nú man skamt at bíða, áðr þér munuð upp festir“ (*Fas. I, 215*). *Forf. af Völs. maa have regnet L. 2 med til Vinges Tale og der læst* þat *for* þaz; *men dette er sikkerlig ikke rigtigt.* — 6. scvlvþ, *saa ændret;* scǫlvþ R.

40. *Jfr. Völs.:* Högni svarar: „Eigi munu vér fyrir þat vægja, ok lítt hygg ek, at vér hrykkim, þar er menn skyldu berjast, ok ekki tjóar þér oss at hræða, ok þat man þér illa gefast“ (*Fas. I, 215*). — 2-3. *Har Forf. af Völs. læst disse Linjer noget anderledes? f. Eks.* hyggjum lítt vægja, varir at vættugi. — 2. hvgþi R.

42. *Jfr. Völs.:* þeir ríða nú at konungshöllinni. Atli konungr skipar liði sínu til orrostu, ok svá vikust fylkingar, at garðr nökkurr varð í millum þeirra (*Fas. I, 215*). *Völs. fortsætter:* „Verið velkomnir með oss! [segir hann] ok fáið mér gull þat it mikla, er vér erum til komnir, þat fé, er Sigurðr átti, en nú á Guðrún“. Gunnarr segir: „Aldri fær þú þat fé, ok dugandi menn munu þér hér fyrir hitta, áðr vér látim lífit, ef þér bjóðið oss úfrið; kann vera, at þú veitir þessa veizlu stórmannliga ok af lítilli eymð við örn ok úlf“. „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug [segir Atli] at ná yðru lífi en ráða gullinu ok launa yðr þat níðingsverk, er þér sviknuð yðarn enn besta mág, ok skal ek hans hefna“ (*Fas. I, 215 f.*). — *I Ordene* „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug at ná yðru lífi“ *have vi tydelig en Gjengivelse af* 42, 7. 8: Fyrr varom — yþr lifi; *men hvorfra har Forf. af Völs. det øvrige? neppe (som F. Magnussen Overs. IV, 168 mener) fra en fuldstændigere Tekst af Atlamál, end den vi kjende.*

at v*ar* garðr milli;
vrpvz a orþo*m*
all*ir* se*nn* reiþ*ir*:
„Fy*rr* varom fvllraþa
at fi*rra* yþ*r* lifi."
43. „Á sér þ*at* illa,
ef hꜹfþot aþ*r* raþit,
e*n* eroþ obvn*ir*,
oc hꜹfo*m* ei*nn* feldan,
lamþan t*il* heliar,
liþs v*ar* sa yðars."
44. Oþir þa vrþo,
er þ*at* orð heyrþo,
forþoþo fingro*m*
oc fengo i snęri,
scvto scarpliga
oc scioldo*m* hlifdoz.
45. I*nn* com þa a*nn*spilli,
hvat vti drygðo,
hat*t* f*yr* hꜹllo
heyrþo þręl segia.
46. Avtvl v*ar* þa Gvðrvn,
er ho*n* ecka hęyrþi,
hlaþin halmenio*m*,
hreytti ho*n* þei*m* gervollo*m*,
sleyngþi *sva* sil*fri*,
at i svndr h*rv*to bꜹgar.
47. Vt gecc ho*n* siþ*an*,
ypþit lit*t* hvrþo*m*,
fóra fęlt þeygi
oc fagnaþi co*m*no*m*;
hv*ar*f til Niflv*n*ga,
sv v*ar* hi*nn*zt qv*e*þia,
fylgði saþr slico,
sagdi ho*n* mvn fleira:
48. „Leitaþa ec i lícna
at letia ycr heim*an*,
scopo*m* viþ*r* ma*nn*gi,
oc scolvþ þo h*er* komn*ir*."
M*ę*l*ti* af manviti,
ef m*v*ndo settaz;
ecki at reþvz,
all*ir* ni q*v*aðo.
49. Sa þa sęlborin,
at þ*eir* sart lęko,
hvgði a harðręþi
oc hrꜹdzc or scickio;
neycþan toc ho*n* męki
oc niþia fior varþi,
hég v*ar*at hialdri,
hvars ho*n* he*n*dr festi.

---

43. *Jfr. Völs.:* Högni svarar: „þat kemr yðr verst at haldi at liggja lengi í þessu ráði, en eruð þó at engu búnir" (*Fas. I, 216*). *Af Digtet selv fremgaar ikke, hvem af Niwlungernes Flok der taler, og jeg har derfor ikke tilsat Overskriften* Hꜹgni qvað. — 5. lamþan R, *ikke* lamdan.

44-47. *Jfr. Völs.:* Nú slær í orrostu harða. Ok nú koma fyrir Guðrúnu tíðendin, ok er hon heyrir þetta, verðr hon við gneyp ok kastar af sér skikkjunni; eptir þat gékk hon út ok heilsaði þeim, er komnir váru, ok kysti brœðr sína ok sýndi þeim ást, ok þessi var þeirra kveðja en síðasta (*Fas. I, 216*).

46, 3. hlaþin, *saa ændret;* hlaþi*n* R. — 6. át R. — 6. svndŕ R,

47, 1. hon, *saa rettet;* ha*n* R. — 6. *Først skrevet* sva *i* R, *men* a *er halvt udraderet og underprikket som urigtigt, altsaa* sv.

48. *Jfr. Völs.:* þá mælti hon: „Ek þóttumst ráð hafa við sett, at eigi kœmi þér, en engi má við sköpum vinna"; þá mælti hon: „Mun nökkut tjóa at leita um sættir?" en allir neituðu því þverliga (*Fas. I, 216*). — 3. scópo*m* R. — 5. manviti R, *ikke* mannviti e.

49. *Jfr. Völs.:* Nú sér hon, at sárt er leikit við brœðr hennar, hyggr nú á harðræði, fór í brynju ok tók sér sverð ok varðist með brœðrum sínum ok gékk svá fram sem hinn hraustasti karlmaðr, ok þat sögðu allir á einn veg, at varla sæi meiri vörn, en þar. (*Fas. I, 216*). — 7. hég (*d. e.* hœg) v*ar*at, *saa skrevet efter M.;* hég v*ar* at R, *hvilket K. beholder og forstaar som* hög (*af* hagr) var at.

50. Dótt*ir* lét Givca
drengi tva hníga,
brod*vr* hio ho*n* Atla,
bera varþ þa*nn* siþ*an*,
scapþi ho*n* *sva* scǫro,
sceldi fót vndan.
51. An*n*an reþ ho*n* hǫ*gg*va,
sva at sa vp*p* reisat,
i helio ho*n* þa*nn* hafdi,
þeygi h*enn*e hendr scvlfo.
52. Þiorco þar gorþo,
þe*ir*ri *var* viþ brvgðit,
þ*at* brá v*m* allt a*nn*at,
er v*nn*o born Givca;
sva q*va*þo Niflvnga,
meþ*an* sialf*ir* lifþo,
scapa socn sv*er*þ*om*,
slitaz af brynior,
hǫ*gg*va *sva* hialma,
sem þęi*m* hvgr dygði.
53. Morgin mest vago,
v*nz* miþian dag liddi,
otto alla
oc ondvrþan dag;
fy*rr* *var* fvllvegit,
floþi vollr bloþi,
átián aþ*r* fello,
efri þ*eir* vrþo
Bero *tveir* sveinar
oc broþ*ir* h*enn*ar.
54. Rǫscr toc at rǫþa,
þot*t* ha*nn* reiþr v*er*i:
„Illt *er* v*m* litaz,
yþ*r* *er* þ*at* ke*nn*a;
varo*m* *þrír tigir*,
þegnar viglig*ir*,
ept*ir* lifo*m* *ellifo*,
or *er* þar brv*nn*it.
55. Brǫþ*r* varo*m* *fimm*,
er Bvþla misto*m*;
hef*ir* nv Hel half*a*,
e*nn* hǫ*gg*n*ir* *tveir* li*gg*ia.
56. Męgð gat ec micla,
macak þ*vi* leyna,
kona valiga!
knaka ec þe*ss* niota;
hliot*t* atto*m* sialdan,
sitz co*mt* i he*n*dr o*ss*ar;

---

50. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers og det flgd.*

51. *Rask og M. gjør dette Vers til et med det frgd.*

52. *Jfr. Völs.:* Nú gerist mikit mannfall, ok berr þó af framganga þeirra brœðra (*Fas. I, 216*). — 2. þeirri *i* R *skrevet* þrī, *hvilket vi her ikke tør oplæse* þrim. — 2. brýgðit R.

53. *Jfr. Völs.:* orrostan stendr nú lengi fram, allt um miðjan dag. Gunnarr ok Högni géngu í gegnum fylkingar Atla konungs, ok svá er sagt, at allr völlr flaut í blóði; synir Högna ganga nú hart fram (*Fas. I, 216*). — 1. vago R, *ikke* vógo. — 4. onðvrþan R.

54. *Jfr. Völs.:* Atli konungr mælti: „Vér höfðum (*Hskr.* hofum) lið mikit ok fritt ok stóra kappa, en nú eru margir af oss fallnir, ok eigum vér yðr illt at launa, drepit nítján kappa mína, en sex (*rettere* ellifu; xı *er forvansket til* vı) einir eru eptir“; ok verðr hvíld á bardaganum (*Fas. I, 216 f.*). — 5. þrír tigir, *saa M.*; *i* R *skrevet* .xxx.; þrjá-tigi *K. Rask.*

55. *Jfr. Völs.:* þá mælti Atli konungr: „Fjórir várum vér brœðr, ok em ek nú einn eptir (*Fas. I, 217.*) — 1. varom, *saa* R, *ikke* vórom.

56. *Jfr. Völs.:* ek hlaut mikla mægð, ok hugða ek mér þat til frama; konu átta ek væna ok vitra, stórlynda ok harðúðga, en ekki má ek njóta hennar visku, þvíat sjaldan várum vit sátt; þér hafið nú drepit marga mína frændr, en svikit mik frá ríkinu ok fénu, ráðit systur mína, ok þat harmar mik mest“ (*Fas. I, 217*). — 3. kona, *saa* R *og Udgg.*; *Eg. mener, at det efter Völs. bør ændres til* kono; *da maatte sættes Komma efter* valiga. — 3. valiga R. *I K. forestaas* vegliga. — 6. co*mt* R *og Udgg.*; *Forf. af Völs. synes at have læst* com.

firþan mic frǫndom,
fæ opt svikinn,
sendoþ systvr helio,
slics ec mest kennomc.“
Gvðrvn qvað:
57. „Getr þv *þess*, Atli!
gerþir *sva fyrri*:
moþvr toct mína
oc myrþir til hnossa,
svinna systrvngo
sveltir þv i helli;
hlęglict *mer þat* þiccir,
er þv *þinn* harm tinir,
goþvm ec *þat* þacca,
er þer gengz illa.“
Atli qvað:
58. „*Eggia* ec yþr, iarlar!
ꜹca harm storan
uifs ins uegliga,
uilia ec *þat* lita;
kostit *sva* ceppa,
at kleycqvi Gvðrvn!
sia ec *þat* metta,
at hon *ser* ne ynþit.
59. Takit ęr Hꜹgna
oc hyldit meþ knífi,
sceriþ or hiarta,
scoloþ þess gorvir;
Gvnnar grimmvþgan
a galga festit,
bellit *þvi* bragþi,
bioþit *til* ormom!“
Hꜹgni qvað:
60. „Gor, sem *til* lystir!
glaðr mvnc þess biþa,
rꜹscr mvnc *þer* reynaz,
reynt hefi ec fyrr brattara;
hofþvt hnecking,
meþan heilir varom,
nv erom sva sarir,
at þv mátt sialfr valda.“
61. Beiti *þat* męlti,
bryti *var hann* Atla:
„Tꜹco *ver* Hialla,

— 8. fæ, *d. e.* fé, *jvfr. Völs.* — 9. Sendoþ *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 9. systvr, *saa ændret efter Völs. med Rask og K.*; systr R *og M.*

57. *Jfr. Völs.*: Högni segir: „Hví getr þú slíks? þér brugðuð fyrri friði; þú tókt mína frændkonu ok sveltir í hel ok myrðir, ok hlœgligt (*saa Hskr.*) þikkir mér, er þú tínir (*saa Hskr.*) þinn harm, ok goðunum vil ek þat þakka, er þér gengr illa“ (*Fas. I, 217*). — 1. *Overskriften* Gvðrvn qvað *mangler i* R *og er tilføiet af mig i Overensstemmelse med Lüning og Möb.; ti næste Vers synes at tale imod Völs., der tillægger* H o g n e *dette Vers.* — 8. þv þinn harm R, *ikke* þú harm.

58. *Jfr. Völs.*: Nú eggjar Atli konungr liðit at gera harða sókn (*Fas. I, 217*). — *Overskriften* Atli qvað *mangler i* R. — 4. uilia, *saa ændret;* uillia R. — 7. *I* R *er først skrevet* mettao, *men Skriveren synes at have villet udradere* c.

F. Magnusen (*Overs. IV, 172*) *mener, at der mellem* 58 *og* 59 *fattes et ikke ubetydeligt Stykke, som suppleres af Völs.; men Fremstillingen i denne* (*Fas. I, 217*) *grunder sig her vistnok ikke paa en fuldstændigere Tekst af Atlamál, men paa Atlakv. V. 18. 19 og paa andre Kilder* (*jvfr. Þiðr. s. C. 384*).

59, 5. grimvþgan R. — 7. bellit R, *ikke* belli.

60. *Völs.*: Högni mælti: „Ger (*Hskr.* geri), sem þér líkar, glaðliga mun ek hér bíða þess, er þér vilið at gera, ok þat muntu skilja, at eigi er hjarta mitt hrætt, ok reynt hefi ek fyrr harða (*vel rettere* harðari) hluti, ok var ek gjarn at þola mannraun, þá er ek var úsárr, en nú eru vér mjök sárir, ok mantu einn (*Cod.* enn) ráða várum skiptum.“ (*Fas. I, 218*). — R *har foran dette Vers inde i Linjen* H. q. — 5. hófþvt R. — 7. erom R, *ikke* crom.

61. *Völs.*: Þá mælti ráðgjafi Atla konungs: „Sé ek betra ráð: tökum vér þrælinn Hjalla, en forðum Högna; þræll þessi er skapdauði, hann lifir e i g i svá

e*nn* Hꜹgna forþo*m*,
hꜹgo*m* ve*r* halft yrkio*m*,
h*ann* e*r* scapdꜹþi,
lifira *sva* lengi,
lꜹscr mv*n* h*ann* ę heiti*nn*."
62. Hrǫddr var hv*er*get*ir*,
helta in lengr rvmi,
kvn*n*i kleckr v*er*þa,
kleif i rá hv*er*ia;
vesall lez vígs þ*eirra*,
e*r* scyldi váss gialda,
oc sin*n* dag dapran
at deyia f*ra* svínom,
allri orcosto,
e*r* h*ann* aþ*r* hafþi.
63. Toco þ*eir* brás Bvþla
oc brvgðo t*il* knífi,
ǫpþi illþręli,
adr oddz kendi;
tóm lez at eiga
teþia uel garþa,
uin*n*a iþ v*er*gasta,
ef h*ann* viþ rétti,
fegin*n* lez þo Hialli,
at h*ann* fior þęgi.
64. Gettiz þ*ess* Hꜹgni
— g*er*va *sva* fǫri —
at arna anꜹþgo*m*,
at v*n*dan gengi:
„Fyri*r* q*v*eþ ec me*r* min*n*a
at fre*m*ia leíc þe*nna*;
hvi mynim h*er* vilia
heyra a þá scręcton?"
65. Þrifo þ*eir* þióþgóðan,
þa v*ar* costr engi
recco*m* rac*c*lato*m*
ráð e*nn* lengr dvelia;
hlo þa Hꜹgni,
heyrþo dagmeg*ir*,
kep*p*a h*ann* *sva* kvn*n*i,
q*v*ol h*ann* vel þolþi.
66. Hꜹrpo toc Gv*nnarr*,

---

lengi, at hann sé eigi dáligr" (*Fas. I, 218*). — 5. halft R, *ikke* hálf. — 7. lifira, *saa skrevet efter Völs.*; lifir *Udgg. I* R *er skrevet* lifira, *men* a *er raderet* (*ikke underprikket*); *der er mange Eksempler paa, at en Bogstav, som er nødvendig, i* R *først er skreven og saa raderet, jvfr. Anm. til Alv. V. 4 L. 4; V. 5, L. 1; Sig. I, V. 23, L. 1; Atlam. V. 32, L. 5.* — *Efter* lifira sva lengi *følger en uafhængig positiv Sætning istedenfor en afhængig negtende, og saaledes oftere: Fjölsv. V. 40:*

eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema;

Sigrdr. V. 10; Fas. II, 167; ligesaa i nyere nordiske Sprogarter og beslægtede Tungemaal. — *Naar man læser* lifir, *er* sva *menigsløst.*

62. *Völs.:* þrællinn heyrir ok œpir hátt ok hleypr undan, hvert er honum þikkir skjóls ván, kvezt illt hljóta af úfriði þeirra ok váss (*Hskr.* vaS) at gjalda, kveðr þann dag illan, er hann skal deyja frá sínum góðum kostum ok svínageymslu (*Fas. I, 218*). — 1. hvergetir (*ikke* getin) R, *d. e.* hvergætir. — 6. váss, *saa ændret med Eg. efter Völs.*; vás R *og Udgg.* — 7. daprán R.

63. *Völs.:* þeir þrifu hann ok brugðu at honum knífi; hann œpti hátt, áðr hann kendi oddsins. — 1. brás, *saa* R *og M.*; bras *K. Rask.* — 3. illþręli, *saa ændret med M.:* ill þrę R *og derefter et lidet tomt Rum, omtrent saa stort, som til to Bogstaver. Vi tør ikke med Eg. læse* illþręll, *ti det er i Atlamál yderst sjeldent, at en Verslinje ender paa en betonet Stavelse, og Analogien taler desuden for* illþręli (*i Fas. III, 512 bør vel læses* aumu illþræli). — 4. oddz *i* R *skrevet* odz.

64. *Völs.:* þá mælti Högni, sem færrum er títt, þá er í mannraun koma... (*et Stykke af Perg. er afrevet, saa stort, at omtrent to Bogstaver kunne have staaet der, maaske* at) hann árnaði þrælinum lífs ok kvezt eigi vilja skræktun [heyra] (*Perg. afrevet*), kvað sér minna fyrir at fremja þenna leik (*Fas. I, 218*). — 7. mynim R, *ikke* megnim. — 8. scręcton *med Streg over* ę R, *ikke* scręton.

hrǫrþi ilq*vi*sto*m*,
sla h*ann* *sva* kv*nn*i,
at snot*ir* gréto,
klvcco þ*ei*r karlar,
er kv*nn*o gǫrst heýra;
rikri raþ sagdi;
raptar svndr brvsto.

67. Dó þa dyr*ir*,
dags v*ar* heldr sne*mm*a,
leto þ*ei*r a lesti
lifa iþ*ró*tta.

68. Stó*rr* þottiz Atli,
ste h*ann* vm þa baþa,
horscri harm sagði
oc reþ heldr at bregða:
„Morgi*nn* *er* nv, Gvðr*vn*!
mist hef*ir* þv þ*er* hollra;
svms ertv sialfscapa,
at hafi sva gengit.“

Gvðrvn qvað:

69. „Feg*inn* ertv, Atli!
fe*rr* þv víg lýsa,
a mvno þ*er* iþrar,
ef þv alt reýnir;
sv mv*n* erfþ ept*ir*,
ec k*ann* þ*er* segia:
illz gengz˙ þ*er* alldri,
nę*ma* ec *oc* deyia.“

Atli qvað:

70. „Ca*nn* ec slics synia,
se ec t*il* raþ a*nn*aþ
hálfo hógligra
— hafno*m* opt góþo —:
mani mv*n* ec þic hv*gg*a,
mętom agęto*m*,
silfri snęhvíto,
sem þv sialf vilir.“

Gvðrvn qvað:

71. „Ón *er* þ*ess* engi,
ec vil þ*vi* níta;
sleít ec þa satt*ir*,
er v*áro* sacar mi*nn*i;
afkár ec aþ*r* þotta,
á mv*n* nv gęþa,
hręfþa ec v*m* hotvetna,
meþ*an* Hagni lifþi.

66, 2. hrǫrþi *skrevet* hrorþi *i* **R**. — 6. *Over* ǫ *i* gǫrst *staar Streg i* **R**.

67, 4. iþ*ró*tta **R**, *ikke* í þrótta.

68. *Völs.:* Atli konungr þóttist nú hafa unnit mikinn sigr ok sagði Guðrúnu svá sem með nökkuru (*saa Hskr.*) spotti eða svá, sem hann hældist: „Guðrún!“, segir hann, „mist hefir þú nú brœðra þinna, ok veldr þú því sjálf“ (*Fas. I, 220*). — 3. horscri *skrevet* hoscri *i* **R**; *jvfr. Anm. til Fáfn.* 42, 5. — 5. Morgi*nn* *med stor* M *og derforan Punctum i* **R**.

69. *Völs.:* Hon svarar: „Vel líkar þér nú, er þú lýsir vígum þessum fyrir mér; vera má, at þú iðrist, þá er þú reynir þat, er eptir kemr, ok sú mun erfðin lengst eptir lifa at týna eigi grimdinni, ok mun þér eigi vel ganga, meðan ek lifi“ (*Fas. I, 220*). *Overskriften* Gvðrvn qvað *mangler i* **R**.

70. *Völs.:* Hann svarar: „Vit skulum nú gera okkra sætt, ok vil ek bœta þér brœðr þína með gulli ok dýrum gripum eptir þínum vilja“ (*Fas. I, 220*). — *Overskriften* Atli qvað *mangler i* **R**. — 1. *Efter* Ca*nn* *er to Bogstaver udraderede i* **R**; *der har, saavidt jeg kunde sé, oprindelig været skrevet* Ca*nn*ca (*efter K.* Cannat). — 5. mani, *saa ændret med Udgg.*; maᴎi **R**.

71. *Völs.:* Hon svarar: „Lengi hefi ek eigi verit hœg viðreignar, ok mátti um hræfa (*saa Hskr.*), meðan Högni lifði (*Fas. I, 220*). — *Overskriften* Gvðrvn qvað *mangler i* **R**. — 1. engi, *saa ændret;* engia **R** *samt K. og Eg., som opfatter* a *som den negtende enklitiske Partikel, men denne føies kun til Verber;* engin *Rask;* engi á *M., men* á *synes her ved Siden af* þess *ikke ret at give nogen Mening* (*Lüning oversætter „dabei“*), *og Verslinjen ender desuden i Atlamál yderst sjelden paa en betonet Stavelse. Eller* era þ. engi? — 5. *I* **R** *var først skrevet* þottac, *men* c *er udraderet.* — 7. hotvetna, *saa ændret med K. M.*; hovetna **R** *og Eg., der forstaar det som* hvevetna, *hvilket her Rask læser.*

72. Alin viþ vp vorv*m*
i eino hv́si,
leco*m* leic margan
oc i lvndi óxo*m*,
geddi ocr Gr*i*milldr
gvlli *oc* halsm*e*nio*m*;
bana mv*n*do m*er* brǫþra
bǫta aldregi,
ne vi*nna* þ*ess* ecci,
at m*er* vel þicci.
73. Costo*m* drepr qve*nna*
carla ofriki,
i kne gengr hnefi,
ef q*v*ist*ir* þve*r*ra;
tre tecr at hniga,
ef hey*gg*r tág vndan;
nv mattv ei*nn*, Atli!
ollo h*er* raþa."
74. Gnot*t* var g*rvnn*yðgi,
er g*r*am*r* þ*vi* tr*v*þi,
syn v*ar* sveipvísi,
ef h*ann* sín gęþi;
kr*a*vp*p* var þa Gvdrvn,
kvn*n*i v*m* hvg m*ę*la,
let*t* ho*n* s*er* gerþi,
lec ho*n* tvei*m* scioldo*m*.
75. Ǫxti ho*n* *a*vldryccior
at erfa brǫþ*r* sína,
samr lezc *oc* Atli
at sína gorva.
76. Lokit þ*vi* leto,
lagat v*ar* dryccio,
sv v*ar* samkv*n*da
vi*þ* svorfon ofmicla;
stra*v**n*g var stórhvgvð,
striddi ho*n* ę*tt* Bvdla,
vildi ho*n* v*er* síno*m*
[vinna] ofrhefndi*r*.
77. Loccaþi ho*n* litla
oc † lagði vi*þ* stocci,
glvpnoþo g*r*im*mir*
oc greto þeygi,
foro i faðm moþ*vr*,
fretto, hv*at* þa scyldi.

---

72. *Völs.:* muntu ok aldri bœta brœðr mína svá, at mér hugni (*Fas. I, 220*).

73. *Völs.:* en opt verðu vér (*saa Hskr.*) konurnar ríki bornar af yðru valdi; nú eru mínir frændr allir dauðir, ok muntu nú einn við mik ráða" (*Fas. I, 220*). — 8. *I* R *var først skrevet* gendr, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* gengr. — *Efter Gjengivelsen af dette Vers fortsætter Völs.:* mun ek nú þenna kost upp taka, ok látum gera mikla veizlu, ok vil ek nú erfa brœðr mína ok svá (svá þú?) þína frændr" (*Fas. I, 221*).

74. *Völs.:* Gerir hon sik nú blíða í orðum, en þó var samt undir raunar; hann var talhlýðinn ok trúði á hennar orð, er hon gerði sér létt um rœður (*Fas. I, 221*). — 3-4. *Jfr.* 7, 3-4, *hvor* R *har* svipvisi. — 3. syn *skrevet* svn *i* R. — 5. Kr*a*vpp *med stor* K *og derforan Punctum i* R.

75. *Völs.:* Guðrún gerir nú erfi eptir sína brœðr ok svá Atli konungr eptir sína menn (*Fas. I, 231*).

76. *Völs.:* ok þessi veizla var við mikla sveipan (*saa har maaske Hskr.; dog er e og i usikre*). Nú hyggr Guðrún á harma sína ok sitr um þat at veita konungi nökkura skömm (*Fas. I, 221*). — 4. svórfon R. — 8. vinna *mangler i* R *og er indsat med alle Udgg.*

77. *Völs:* ok um kveldit tók hon sonu þeirra Atla konungs, er þeir léku við stokki; sveinarnir glúpnuðu ok spurðu, hvat þeir skyldu (*Fas. I, 221*). — 2. lagþi viþ stocci *synes ikke at passe, naar i L. 5 følger* foro i faðm moþvr, *og jeg formoder derfor med K., at* lagði *efter Völs. bør ændres til* léco; *jvfr.* 79, 7. oc *behøvede man i det Tilfælde ikke nødvendig med K. at ændre til* er, *jvfr. Anm. til Vafþr.* 5, 5. (*Man kunde rigtignok have ventet* léco viþ stocc, *men Verslinjen ender i Atlamál næsten aldrig paa en betonet Stavelse, og da tillige Völs. har Dativ, saa maa dette være den rette Casus;* leika við *maa da forklares „i Leg springe ind imod"*).

Gvðrvn qvað:
78. „Spyrit li*t*t ept*ir*!
spilla etla ec báðo*m*,
lyst várv*m*c þe*ss* lengi
at lyfia ycr ǫlli."
Sveinarnir qváðo:
„Blótt, se*m* vilt, borno*m*!
ba*nn*ar þ*at* ma*nn*gi,
scamm mv*n* ro reiþi,
ef þv reyn*ir* g*er*va."
79. Brá þá barnǫsco
brǫþ*ra* in cappsvi*nna*,
sciptit scapliga,
scar ho*n* a háls baþa.
E*nn* fretti Atli,
hv*er*t farn*ir* vǫri
sveinar h*ans* leica,
er h*ann* sa þa hv*er*gi.

Gvðrvn qvað:
80. „Yfir raþo*m*c ganga
Atla t*il* segia,
dylia mv*n*c þic eigi
dótt*ir* Grimilldar;
glaþa mv*n* þic mi*nn*zt, Atli!
ef þv g*er*va reyn*ir*;
vacþ*ir* va micla,
er þv vát brǫþ*r* mina.
81. Svaf ec mioc sialdan,
siþans þ*eir* fello,
hét ec þ*er* harþo,
hefi ec þic nv mintan;
morgin m*er* sagd*ir*,
man ec e*nn* þ*ann* g*er*va,
nv *er* *oc* apta*nn*,
át þv slict at fretta.

---

78. *Völs.:* Hon svarar: „Spyrið eigi at! bana skal ykkr báðum." Þeir svöruðu: „Ráða muntu börnum þínum, sem þú vilt, þat mun engi banna þér, en þér er skömm i at gera þetta" (*Fas. I, 221*). — *Overskriften* Gvðrun qvað *mangler i* R. — 1. Spyrit R, *ikke* spirit. *K. begynder ikke hermed et nyt Vers, men har ét Vers fra* Loccaþi *til* ycr ǫlli. — 3. várvmc R, *ikke* várum. — 5. *Overskriften* Sveinarnir qváðo *mangler i* R *og er tilsat med Möb. efter Völs.* — Blótt *med stor* B *og derforan Punctum i* R; *Udgg. begynde hermed et nyt Vers, som de ende med* scar hon a háls baþa. — 7. scamm *skrevet* scarm *i* R. *Völsungasagas Gjengivelse af denne Linje grunder sig vistnok paa en Misforstaaelse.* — 8. gerva R, *ikke* gorva.

79. *Völs.:* Síðan skar hon þá á háls. Konungrinn spurði eptir, hvar synir hans væri (*Fas. I, 221*). — 1. Brá (*Præter. af* bregða) þá, *saa skrevet med v. d. Hagen og Möb.;* Bráþá R (*ikke* Bráþa), *med stor* B *og derforan Punctum. Udgg. begynde her ikke et nyt Vers; Rask K. M. skrive* bráþa (bráða) *uden Skilletegn foran og regne* bráþa barnǫsco *med til Drengenes Tale.* — 1. barn ǫsco R. — 2. brǫþra, *saa ogsaa Rask* (*en saadan af* barnǫsco *styret Genitiv kan ikke undværes*); R *har* brǫþ *og derefter over Linjen et kludret Forkortningstegn, hvilket man har læst som* or; *men maaske har Skriveren villet sætte Tegnet for* ra, *saa at der i* R *skal læses* brǫþra. — brúðr *M. efter Gjetning i K.* — in, *saa ændret med M.;* ix R. — cappsvinna *skrevet* cap svinna *i* R. — 3. sciptit, *saa ændret;* sciptis R *og Udgg. Svend Grundtvig har først gjort mig opmærksom paa, at den almindelige Tekst ikke kan være den rette, da* skapligr *siges om det, som er naturligt, passende, saaledes som det bør være; jvfr. Atlam. V. 92, L. 2.* — 5. Enn *med stor* E *og derforan Punctum i* R.

80-84. *Völs.:* Guðrún svarar: „Ek mun þat segja þér ok glaða (*en Negtelse er vel falden ud*) þitt hjarta; þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt brœðr mína; nú skaltu heyra mína rœðu: þú hefir mist þinna sona, ok eru þeirra hausar hér at borðkerum báðir (hafðir?), ok sjálfr draktu þeirra blóð við vín blandit; síðan tók ek hjörtu þeirra ok steikta ek á teini, en þú ást" (*Fas. I, 221*). — *Jfr. SnE. I, 366.*

80. *Overskriften mangler i* R *her, ligesom ved alle følgende Vers i dette Digt.*

81, 2. siþans R, *ikke* síkoms. — 3. át /| þv R, *d. e.* átþv.

82. Maga hef*ir* þv þin*na*
mist, se*m* þv sizt scyldir,
ha*v*sa veitz þv þ*eirra*
hafða at a*v*lscalom,
drygða ec þ*er* *svá* dryccio,
dreyra blett ec þ*eirra*.

83. Toc ec þ*eirra* hiorto
oc a teini steictac,
selda ec þ*er* siþ*an*,
sagdag at calfs vęri;
ei*nn* þv þ*vi* ollir,
ecci rettv leifa,
ta*v*gtv tiþliga,
trvþir vel ioxlom.

84. Barna veiztv þ*inna*,
biþr s*er* fár ve*rr*a;
hlvt veld ec mino*m*,
hęlomc þo ekki."

Atli qvað:

85. „Gri*mm* vartv, Gvðrvn!
er þv g*era* *sva* mátt*ir*,
barna þ*inna* blóþi
at blanda m*er* dryckio;
snýtt hef*ir* þv sifivngo*m*,
se*m* þv sizt scyld*ir*,
m*er* lętr þv *oc* sialfo*m*
millo*m* illz litiþ."

Gvðrvn qvað:

86. „Vili m*er* e*nn* vęri
at vega þic sialfan,
fát*t* *er* fvllilla
fariþ vi*þ* gr*am* slican;
drygt þv fy*rr* hafþ*ir*
þ*at* er m*enn* dǫmi vi*ss*oþ *til*
heimsco harþręþis
i hei*mi* þ*essvm*;
nv hef*ir* þv e*nn* a*v*kit
þ*at* *er* aþan fragom,
greipt glęp stóran,
gert hef*ir* þv þit*t* erfi."

Atli qvað:

87. „Brend m*vn*dv a bali
oc bariþ grioti aþ*r*,
þa hef*ir* þv arnat
þ*at*ztv ę beiðiz."

Gvðrvn qvað:

„Seg þer slicar
sorgir ar morgin,
friðra vil ec da*v*þa
fara i lios *annat*."

88. Sato samtyni*ss*,
sendvz fárhvgi,
hendvz heiptyrþi,
hv*a*rtki ser vnði.

82, 1. Mága R. — 2. *Efter* mist *er et Ord* (*der synes at have endt paa* st) *udraderet i* R. — 4. a*v*lscalom R.

84, 2. biþr *forstaa K., Eg. og fl. som Præs. af* bíða; *jeg forstaar det med M. som Præs. af* biðja, *jvfr. Fas. I, 195:* ekki muntu þér verra biðja. *Mangler noget efter L. 2?*

85. *Völs.:* Atli konungr svarar: „Grimm ertu, er þú myrðir sonu þína ok gaft mér þeirra hold at eta, ok skamt lætr þú ills í milli" (*Fas. I, 221*).

86. 87, 1-4. *Völs.:* Guðrún segir: „Væri minn (mér enn?) vili til at gera þér miklar skammir, ok verðr eigi fullilla farit við slíkan konung." Konungr mælti: „Verra hefir þú gert, en menn viti dœmi til, ok er mikil óvizka í slíkum harðræðum, ok makligt, at þú værir á báli brend ok barin áðr grjóti í hel, ok hefðir þú þá þat, er þú ferr á leið (*Fas. I, 221 f.*). *Forf. af Völs. har med urette tillagt Atle V. 86, L. 5—12.*

86, 5. drygt *i* R *med liden* d *og derforan ikke Punktum.* — 5. hafþir R. — 6. *Jeg har med Eg. henført* til *til denne Linje; Udgg. begynde dermed næste Linje.* — 7. hárþręþis R. — 9. aþan, *saa ændret;* nv aþan R *og Udgg.* nv *er vistnok urigtig kommet ind fra foregaaende Linje.* — 10. glępstóran R *som ét Ord.*

87, 5-8. *Völs.:* Hon svarar: „Þú spár þat þér sjálfum, en ek man hljóta annan dauða" (*Fas. I, 222*). — 5. Seg *med stor* S *i* R (*derforan ikke Punctum*). *Ogsaa K. begynder her et nyt Vers.* — 6. mórgin R.

88. *Völs.:* Þau mæltust við mörg heiptarorð. Högni átti son eptir, er Niflungr

Heipt ox Hniflvngi,
hvgði a storrępi,
gat *fyr* Gvðrvno,
at h*ann* v*ę*ri gr*i*mmr Atla.

89. Komo i hvg h*enne*
Hǫgna viðfarar,
talþi happ hánom,
ef h*ann* hefnt y*nn*i.
Vegi*nn* v*ar* þa Atli,
v*ar* þ*ess* scamt biþa,
so*n*r vá Hǫgna
oc sialf Gvðrvn.

90. Rǫscr toc at ręþa,
racþiz or svefni,
kendi brát benia,
bandz q*va*d h*ann* þǫrf onga:
„Segit iþ sa*nn*asta,
hv*err* va son Bvþla;
emca ec lit*t* leici*nn*,
lífs tel ec vón onga.“

Gvðrvn qvað:

91. „Dylia mvn þic *ei*gi
do*tt*i*r* Gr*i*mildar,
látomc þ*vi* valda,
e*r* liþ*r* þina ęfi,
e*nn* svmo sonr Hǫgna,
e*r* þic sár męþa.“

Atli qvað:

92. „Vaþit hef*ir* þv at vigi,
þót*t* veriþ scaplict,
illt e*r* vin vela
þa*n*z þ*er* vel trvir;
beid*d*r for ec hei*m*an
at biþia þín, Gvðrvn!

93. Leyfð vartv eckia,
leto stó*rr*aþa,
varþa ván lygi,
e*r* v*er* vııı reynd*om*;
fortv hei*m* hi*n*gat,

hét; hann hafði mikla heipt við Atla konung ok sagði Guðrúnu, at hann vildi hefna feðr síns (*Fas. 1, 222*). — 5. Heipt *med stor* H *og derforan Punctum i* R; *ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers.* — 8. g̊mr R.

89. *Jfr Völs.*: Hon tók því vel, ok gera ráð sín; hon kvað mikit happ í, ef þat yrði gert. Ok of kveldit er konungr hafði drukkit, gékk hann til svefns; ok er hann var sofnaðr, kom Guðrún þar ok son Högna. Guðrún tók eitt sverð ok leggr fyrir brjóst Atla konungi, véla þau um bæði ok son Högna (*Fas. I, 222*). — 4. y*nn*i R, *ikke* yrthi.

90. *Völs.*: Atli konungr vaknar við sárit ok mælti: „Eigi man hér þurfa um at binda eða umbúð at veita, eða hverr veitir mér þenna áverka?“ (*Fas. I, 202*). — 5. Segit *med stor* S *og derforan Punctum i* R. — 6. hverr *skrevet* hver *i* R. — 7. emca ec lit*t*, *saa er fra først skrevet i* R, *men* ca ec *er* (*urigtig*) *udraderet; ogsaa Ettm. vil læse* emka litt. em ec *Udgg.*; *men dette kan neppe forsvares ved at jævnføre* litt staddr *og endnu mindre ved at oversætte med Rassmann „ich bin wenig aufgelegt zum scherz“ eller med Lüning „ich bin wenig bethört, d. h. ich erkenne meinen zustand sehr wohl“.* — 8. vón R.

91. *Völs.*: Guðrún segir: „Ek veld nökkuru um, en sumu son Högna“ (*Fas. I, 202*). — 1. Dylia R, *ikke* Dilia. — 1. *I* R *har efter* n *i* mvn *først været skrevet en Bogstav* (*rimelig* c), *men den er underprikket og udraderet; maaske burde dog* mvnc *beholdes, jvfr.* 80, 3.

92-96. *Völs.*: Atli konungr mælti: „Eigi sœmdi þér þetta at gera, þóat nökkur sök væri til, ok vartu mér gipt at frænda ráði, ok mund galt ek við þér, þrjá tigu góðra riddara ok (xx *var skrevet her i Hskr., men er overstreget*) sœmiligra meyja ok marga menn aðra, ok þó léztu þér eigi at hófi, nema þú réðir löndum þeim, er átt hafði Buðli konungr; ok þína sværu léztu opt með gráti sitja“ (*Fas. I, 222*).

92, 2. scaplict R, *ikke* scapliót. — 5. beid*d*r *skrevet* beiðr *i* R, *der ikke har* beiðr, *som Udgg. her læse. Jfr. Völs.*

93, 1. Leyfð R, *ikke* Leifd. — 3. varþa ván lygi R; *saaledes og Eg., som rigtig forklarer „spes non facta est mendacium, i. e. non praeter opinionem res evenit, eventus judicium hominum probavit“ og*

fylgþi *oss* he*rr* ma*nna*,
alt v*ar* itarlict
v*m* orar *fer*ðir.
94. Margs v*ar* allz sómi
m*anna* tigi*nna*,
nárt v*áro* ęrin,
nvto*m* af storv*m*,
þar v*ar* fiolþ fiár,
fe*ngo* *til* margi*r*.
95. Mvnd galt ec mǫ*rr*i,
meiþma fiolþ þi*gg*ia,
þrela *þriá tigo*,
þyiar *siav* goðar,
sęmþ v*ar* at slico,
silfr v*ar* þo m*eira*.
96. Léztv þer alt þiccia,
se*m* ecci vęri,
meþ*an* lavnd þav lágo,
e*r* me*r* leifði Bvdli,
gróftv *sva* vndi*r*,
ge*r*þit hlvt þi*gg*ia;
svęro leztv þina
sitia opt gratna,
fann ec i hvg heilo*m*
hióna vętr siþ*an*."

Gvðrvn qvað:
97. „Lygr þv nv, Atli!
þot*t* ec þ*at* lit rekia,
heldr v*ar* ec hǫg sialdan,
hoftv þo storv*m*;
bordvz e*r* brǫþ*r* vngi*r*,
barvz róg milli,
halft gecc *til* heliar
or hvsi þino,
hro*l*ldi hotvetna
þ*at* e*r* *til* hags scyldi.
98. Þriv voro*m* systkin,
þottv*m* ovęgin,
forv*m* af landi,
fylgðo*m* Sigv*r*þi;
scęva ve*r* létom,
scipi hv*er*t vart styrþi,
avrkoþo*m* at avþno,
vnz ve*r* avstr qvomo*m*.
99. Konv*n*g drapom fyrsta*n*,
kvro*m* land þaþ*ra*,
hersar o*ss* a hond gengo,
hrǫzlo þ*at* vissi;
vago*m* or scógi
þa*nnz* vildo*m* sycnan,

sammenligner Fms. X, 389: gafsc vavn at laygi; *394:* þá er sú vavn varþ at lygi, *Hertil kan føies Mágus s., S. 131:* verðr þar eigi von at lygi, at firi þessum her réð Danakonungr. — var þá vanlygi *Udgg.* — 6. fylgþi R, *ikke* fylgdi.

94, 5. fiolþ R, *ikke* fiöld. — 5. R *har snarere* fiár *end* fiar; *men maaske er denne sidste, ældre, Form her tilsigtet, da Verslinjen i Atlamál sjelden ender paa en betonet Stavelse.*

95, 3. þriá tigo *skrevet* xxx. *i* R; þriá tigi *K.* — 5. sęmþ R, *ikke* sæmd.

96, 6. *For* gerþit *skulde man vente* gerþirat. — 7. Svęro R *med stor* S (*derforan Punctum*) *og med Streg over* ę. — þina, *saa ændret;* þisa R. — 9. fann *i* R *skrevet* fan, *men derefter ere to Bogstaver udraderede; rimelig har der først været skrevet* fanca. *Denne Læsemaade kunde forsvares.*

97. *Völs.:* Guðrún mælti: „Mart hefir þú mælt úsatt, ok ekki hirði ek þat, ok opt var ek úhœg í mínu skapi, en miklu jók þú á; hér hefir verit opt mikil styrjöld í þínum garði ok börðust opt frændr ok vinir, ok ýfðist hvat við annat (*Fas. I, 222 f.*). — 4. hoftv, *saa ændret med M., jvfr. Völs.;* hostv R, *og dette* hóstu *beholder Möb. „vgl.* heyja, hó — deyja, dó." *Men* heyja *passer her ikke efter sin Betydning, og* hó *maatte i 2den Pers. give* hóttu. — 7. Halft *med stor* H *og derforan Punctum i* R. — 9. Hrolldi *i* R *med stor* H *og derforan Punctum.*

98-99. *Völs.:* ok var betri ævi vár, þá er ek var með Sigurði, drápum konunga ok réðum um eignir þeirra ok gáfum grið þeim, er svá vildu, en höfðingjar gángu á hendr oss, ok létum þann ríkan, er svá vildi (*Fas. I, 223*).

98, 1. vorom systkin R, *ikke* vórom systkyn.

99, 1. drapom R, *ikke* dráþom. —

sǫttom *þann* sǫlan,
er ser ne attiþ.

100. Dꝫþr varþ *inn* hvnsci,
drap þa brát kosti,
strangt v*ar* angr vng*ri*
ǫckio nafn hliota;
q*vo*l þotti qvicri
at koma i hv́s Atla,
atti a*þr* cappi,
illr v*ar* sa mi*ssir*.

101. C*o*mtaþv af *þvi* þingi,
er v*er* þ*at* frǫgim,
at þv sꝫc sǫtt*ir*
ne slǫkþ*ir* aðra;
vildir avalt vǫgia,
enn vǫtki halda,
kyrt v*m* *þvi* láta,
. . . . . .“

Atli qvað:

102. „Lygr þv nv, Gvdr*vn*!
lít*t* mv*n* viþ bǫtaz
hlvti hvarig*ra*,
hofo*m* ꝫll scarþan;
gorþv nv, Gvðr*vn*!
af gǫzco þi*nni*
ocr t*il* agǫti*ss*,
er mic v́t hefia.“

Gvðrvn qvað:

103. „Knꝫ*rr* mv*n* ec cꝫpa
oc kisto steinda,
vexa vel blǫio
at v*er*ia þit*t* líci,
hy*gg*ia a þꝫrf hv*er*ia,
se*m* við holl vǫri*m*.“

105. Nár varþ þa Atli,
niþio*m* stríþ ǫxti,
efndi itrborin
alt þ*atz* reþ heita;
froþ vildi Gvdrv*n*
fara *ser* at spilla,
vrðo dvol dǫgra,
do ho*n* i si*nn* a*nn*aþ.

— 7. sǫttom R, *d. e.* sattum.

100. *Völs.:* síðan mistum vér hans, ok var þat lítit at bera ekkju nafn, en þat harmar mik mest, er ek kom til þín, en átt áðr enn ágæzta konung (*Fas. I, 223*). — 3. *Har Forf. af Völs. (med urette) læst* varat *for* var? — 4. nafn, *saa ændret efter Völs.;* nam R *og Udgg.* (*M. og andre forstaa dette som Verbum og sætte da Komma efter* vngri). *I det Hskr., hvorfra* R *stammer, har vel, som Eg. formoder, været skrevet* namn. — 6. hv́ß R.

101. *Völs.:* ok aldri komtu svá ór orrostu, at eigi bærir þú enn minna hlut“ (*Fas. I, 223*). — 1. *Lüning mener (men, som jeg tror, med urette), at denne Linje er forvansket.* — 3. sǫtt*ir* *i* R *skrevet* sott*ir*, *hvilket Eg. rigtig forstaar som Conjunctiv.* — 4. slǫkþ*ir* R *forstaar jeg som* slekðir (*saa skriver M.*), *Præt. Conj. af* slekja, slakða, *slappe* (*af* slakr). *Eg. og Erik Jonsson forklare det af* slœkja, *besl. m.* slœkinn *og isl.* slœki, *et Drog.* — 5. vǫg,ia R. — 8. R *har her aabent Rum til en Linje. K. foreslaar Udfyldningen:* er konungi sæmðit, *som M. optager.*

102. *Völs.:* Atli konungr svarar: „Eigi er þat satt, ok við slíkar fortölur batnar hvárigra hluti, þvíat vér höfum skarðan (*saa Hskr.*); ger nú til mín sómasamliga ok lát búa um lík mitt til ágætis! (*Fas. I, 223*). — 6. gǫzsco R, *ikke* gösco.

103. *Völs.:* Hon segir: „þat mun ek gera, at láta þér gera vegligan gröft ok gera þér virðuliga steinþró ok vefja þik í fögrum dúkum ok hyggja þér hverja þörf“ (*Fas. I, 223*). — 1. Knꝫ*rr* R, *ikke* Knavr. — 3. blǫio *skrevet* blǫgio *i* R.

104. *Völs.:* Eptir þat deyr hann, en hon gerði, sem hon hét. ... Guðrún vildi nú eigi lifa eptir þessi verk, en endadagr hennar var eigi enn kominn. (*Fas. I, 223*). — 3. itr bórin R. — 7. dvól R. — dǫgra *skrevet* dogra *i* R.

105. Sęll *er* hv*err* siþ*an*,
er slict getr fǫða
ioþ at afreki,
sems ol Givci;

lifa mv*n* þ*at* e*ptir*
a landi hv*er*io
þ*eir*ra þrámęli,
hvargi *er* þiod heyr*ir*.

---

105. *Dette Vers maa betragtes som en Epilog af Digteren.* — 1. hverr *skrevet* hv*er* *i* R. — 4. sems R, *ikke* sem.

GUÐRÚNARHVÖT.

Gvðrvn gecc þa *til* sęvar, *er* ho*n* hafði drep*it* Atla; gecc hon vt a sęi*nn* *oc* vildi fara s*er*; ho*n* mátti eigi sꜹcq*va*. Rac h*ana* yf*ir* fiord*inn* a land Ionacrs k*onvngs*; h*ann* fecc h*ennar*; þei*rr*a s*ynir* voro þ*eir* Sꜹrli *oc* Erpr *oc* Hamþ*ir*. Þar fǫddiz vp*p* Svanhildr Sig*vr*dar d*ottir;* hon v*ar* gipt Iormvnreck eno*m* rikia. Með h*a*n*o*m v*ar* Bicci; h*ann* reþ þ*at*, at Randvér k*onvngs* s*on* scyldi taca h*ana* . . . . Þ*at* sagði Bicci k*onvngi*. K*onvngr* let hengia Randvé, e*nn* troþa Svanhildi vndir hrossa fótom. E*nn* *er* þ*at* spvrþi Gvðrvn, þa qvaddi hon *sono* sina.

1. Þa fra ec se*nno*
sliþ*r*fengligsta,
trꜹþ mál talid
af trega storv*m*,
er harþhvgvþ
hvatti at vigi
g*r*immo*m* orþo*m*
Gvdr*vn* sono:

2. „Hvi sitit,
hvi sofit lifi,
hvi tregraþ ycr
teiti at męla?
er Iormvnrecr
yd*ra* systor
vnga at ald*r*i
ióm of t*r*addi,
hvito*m* oc svorto*m*
a h*er*vegi,

Dette Digt findes kun i **R**; *det er benyttet i Võls.* **R** *har Overskriften* gvðrvnar hvꜹt *med rødt umiddelbart foran V. 1; foran den prosaiske Indledning* fra gvðrvno *ligeledes med rødt.*

1. G *i* Gvðrvn *er i* **R** *stor og rød.* — 2. gecc hon vt, *saa Udgg.;* gecc vt **R**, *men mellem disse Ord er over Linjen (uvist om med samme Haand) skrevet et utydeligt og kludret Ord (bestaaende af en eller flere Bogstaver med en Hage efter; det kan neppe læses* hon), *og Hage er sat, hvor det skal indføies. Kanske snarere* gecc síþan vt. — 10. iormvnreck **R**, *ikke* i — rec. — 13. **R** *og Udgg. betegne ingen Lacune mellem* scyldi taca hana *og* þat sagði Bicci; *men hvis ikke Forf. af den pros. Indledning har udtrykt sig utilladelig unøiagtig, saa maa her mangle en Sætning af samme Indhold som:* þetta ráð líkaði þeim vel enum ungum mönnum *i SnE. I, 368; jvfr. Völs. (Fas. I, 225).* — 17. hon *efter* qvaddi *mangler i* **R**.

1, 3. trꜹþ mál **R** *og K.;* trꜹþmál *Rask og M.* — 5. er **R**, *ikke* or. — 7. g̃mom **R**; *jvfr.* 17, 5.

2. *Völs.:* „Hví siti þér svá kyrrir eða mælið gleðiorð, þar sem Jörmunrekr drap systur ykkra ok trað (*bedre* traddi) undir hestafótum með svívirðing (*Fas. I, 226*). — 1. sitit **R** *og M.;* sitit ér *Rask K. Eg. Möb.* — 6. yd*ra* **R** *og Udgg. Vistnok rettere* ykra; *jvfr. Võls. og Hamð. V. 3, L. 1. Dog ømnlign ogsaa Hamð. V. 4, L. 3; Atlakv. V. 3, L. 5.* — 9-12, *som Ettm. stryger, passe bedre i Hamd. V. 3, L. 5-8.* — 9. Hvitom *med stor* H *og derforan Punctum i* **R**. — 10. *I* **R** *var først skrevet* helvegi, *men dette er af den gamle Skriver selv rettet til* hervegi;

grám, gangtǫmom
Gotna hross*om*.
3. Vrþva iþ glik*ir*
þei*m* Gv*nn*ari,
ne in heldr hvgðir
se*m* v*ar* Hǫgni;
h*enn*ar mv*n*doþ iþ
hefna leita,
ef iþ móþ ettiþ
minna brǫd*ra*
eþ*a* harþa*n* hvg
Hv́nk*onvnga*.“
4. Þa qv*a*þ þ*at* Hamþ*ir*
inn hvgo*m*stóri:
„Lítt mv*n*dir þv
leyfa daþ Hǫgna,
þa e*r* Sigv*r*ð vocþo
svefni ór;
bęcr v*áro* þinar
enar bláhvíto
roþnar i vers dreyra,
folgnar i valbloþi.
5. Vrþo þ*er* ....
brǫþra hefnd*ir*
sliþrar *oc* sárar,
e*r* þv sono myrþ*ir*;
knęttim [allir]
Iormvnrecki
samhy*gg*iendr
systor hefna.
6. Beriþ hno*ss*ir f*ra*m
hv́nk*onvnga*!
hef*ir* þv ocr hv*a*tta
at hiorþingi.“
7. Hlęiandi Gvdr*vn*
hvarf t*il* sce*m*mo,
kv*m*bl k*onvnga*
or k*er*om valþi,
siþar brynior,
oc sono*m* f*ęr*þi;
hloþvz modg*ir*
a mara bógo.
8. Þa qv*a*þ þ*at* Hamþir
inn hvgo*m*stori:
„Sva co*m*az mei*rr* aptr
moþvr at vitia
geirniorþr hnigi*nn*
á Goðþioþo,

---

jvfr. Hamð. V. 3, L. 6. 11. *grám*, *saa* **R**, *ikke* gram. — 12. hrossom **R**, *ikke* hvossom.

3. *Völs.:* ok ekki hafi þit líkt skaplyndi Gunnari eða Högna, hefna mundu þeir sinnar frændkonu“ (*Fas. I, 226*).

4. *Völs.:* Hamðir svarar: „Lítt lofaðir þú Gunnar ok Högna, þá er þeir drápu Sigurð ok þú var roðin í hans blóði (*Fas. I, 226*). — *Jfr. Hamð. V. 6.* — 4. hǫvna **R**.

5. *Völs.:* ok illar váru þínar brœðrahefndir, er þú drapt sonu þína, ok betr mættim vér allir saman drepa Jörmunrek konung (*Fas. I, 226*). — 1. **R** *betegner ikke her Lacune efter* þer. *Udgg. indsætte efter Papirafskrr.* bráðar (*og sætte med urette Komma efter* hefndir), *men man kunde ligesaagodt formode et Adjectiv til* brǫþra (beggia?). — 5. allir, *indsat efter Formodning i Overensstemmelse med Völs.*; *det mangler i* **R**, *som ikke betegner Lacune*; *Udgg. indsætte efter Papirafskrr.* ungrar. — 6. *Udgg. indsætte efter Papirafskrr. unødvendig* á *foran* Iormunrecki.

6. *Völs.:* ok eigi munu vér standast fryjuorð, svá hart sem vér erum eggjaðir“ (*Fas. I, 226*).

7. *Völs.:* Guðrún gékk hlæjandi ok gaf þeim at drekka af stórum kerum; ok eptir þat valdi hon þeim stórar brynjur ok góðar ok önnur herklæði (*Fas. I, 226*). — 1. Gvdrvn, *saa ændret*; gvndrvn **R**. — 3. *Forf. af Völs. synes urigtig at have læst* sumbl *for* kumbl. — konvnga *skrevet* k'k'. *i* **R**. — 7. Hloþvz *med stor* H *og derforan Punctum i* **R**.

8. *Völs.:* þá mælti Hamðir: „Hér munu vér skilja efsta sinni, ok spyrja muntu tíðendin, ok muntu þá erfi drekka eptir okkr ok Svanhildi“. Eptir þat fóru þeir (*Fas. I, 227*). — 1. þa *med liden* þ *i* **R**. — 3. comaz, *saa* **R** *og Rask K. M. Jeg formoder* comumz. *Etlm. indsætter*

at þv erfi
at oll *oss* dryc*kir*,
at Svanhildi
oc sono þina.“
9. Gvþrvn *gr*atandi,
Givca d*ottir*,
gecc ho*n* tregliga
a tai sitia
oc at telia
tárokhlýra
moþvg spioll
a margan veg:
10. „Þriá vissa ec elda,
þriá vissa ec arna,
v*ar* ec þri*m*r vero*m*
vegin at hvsi;
ei*nn* var m*er* Sig*vr*þr
ǫllo*m* bet*ri*,
er brǫþ*r* mi*nir*
at bana vrþo.
11. Svarra sara
sakaþ ec ne kv*nna*,
mei*rr* þottvz
m*er* v*m* stríþa,
er mic ǫþli*n*gar
Atla gafo.
12. Hvna hvassa
het ec m*er* at rv́no*m*,
mattigac bolva
bętr v*m* v*inna*,
aþ*r* ec hnóf
hofv*þ* af Niflv*n*go*m*.
13. Gec*c* ec t*il* st*r*andar,
grǫm varc norno*m*,
vilda ec h*r*inda
† stríþg*r*íþ þe*irr*a;
hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þ*vi* ec land v*m* stéc,
at lifa scyldac.
14. Gec*c* ec a beþ,
hvgdac m*er* f*yr* bet*ra*,
þriþia si*nn*i
þioðk*onvngi*;
ól ec m*er* ioþ,
erfivorþo,

---

komum; *Lün. formoder* kemskat *eller* kemrat, *Finn Magnusen* kömz (*eller ogsaa man for* meirr). — meiʀ R. — 7-8. at þu at öll oss erfi *Ettm.* — 8. *For* dryckir *skulde man vente* dreckir.

9. *Völs.*: En Guðrún gékk til skemmu harmi aukin ok mælti. — 6. tárok hlýra R, *d. e.* tárughlýra. *Jfr.* lostic *Helg. Hj. V. 42, L. 5.*

10. *Völs.*: „þrimr mönnum var ek gipt, fyrst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann svikinn. — 1. 2. *Ettm. indsætter* vissak, *hvilket er mér stemmende med den ældre Sprogbrug.*

11. *Völs.*: ok var þat mér inn mesti harmr; síðan var ek gefin Atla konungi (*Fas. I, 227*). — 1. Svarra, *saa ændret med K. og M.* Svara R. — 2. sakaþ, *saa* R *og K.* saknaþ *Rask. K. oversætter: acerborum vulnerum accusationem proferre mihi non licuit; men et Subst.* sakaðr „*accusatio*“ *mangler Analogi. Eg. oversætter: non novi acerborum vulnerum violatorem, i. e. dolorum gravium consolatorem; men Udtrykket er da altfor kunstlet. Ogsaa bliver Brugen af* sár *ved begge Forklaringer usædvanlig. L. 1-2 ere vistnok forvanskede; jeg har tænkt paa:* Svárra, sárra | saka bętr ne kvnna. — 2. kv*nna*, *saa ændret med K. M.*; kv*nno* R. kunnom *Rask.*

12. *Völs.*: en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra í harmi. — *Finn Magnusen mener, at noget mangler mellem V. 11 og 12; men dette. er ikke nødvendigt: Forf. af Völs. har ogsaa kjendt V. 12 efter V. 11.* — 5-6. *K. og Möb. skrive:* aþr ec hnóf hofvþ | af Hniflvngvm.

13. *Völs.*: síðan gékk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum. — 3-4. *Stavrim mangler i dette Linjepar; tør man for* stríþ gríþ (*saa* R) *formode* hríþgríþ *eller blot* hríþ?

14. *Völs.*: ok var ek nú gefin þessum konungi. — 5-8. *Jfr. Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 1-4.* — 6. 7. erfivorþo *staar*

[erfivorþo]
Ionacrs sono*m*.
15. E*nn* v*m* Svanhildi
sato þýiar,
e*nn* ec mi*nna* barna
bazt fvllhvgðac;
sva v*ar* Svanhildr
i sal mino*m*,
se*m* v*ę*ri sęmleitr
solar geisli.
16. Gedda ec gvlli
oc gvðvefio*m*,
a*þr* ec gęfac
Goðþioðar *til*;
þat e*r* me*r* hardaz
harma mi*nna*
of þa*nn* i*nn* hvíta
hadd Svanhildar,
avri troddo
vnd ióa fóto*m*.
17. E*nn* sa sarastr,
e*r* þ*eir* Sig*vr*þ mi*nn*
sig*ri* rǫntan
i sǫing vágo;
e*nn* sa g*r*immastr,
e*r* þ*eir* Gv*nn*ari
fráni*r* ormar
t*il* fiors scriþo;
e*nn* sa hva*ss*astr,
e*r* t*il* hiarta
k*onvn*g oblavþan
q*vi*cvan scáro.
18. Fiolþ man ec bavlva,
[fiolþ man ec harma];
beittv, Sig*vr*þr!
e*nn* blacca mar,

---

i R *kun én Gang.* — 8. *Rask formoder* Jónakri. — 8. sono*m*, *saa* R *og M.*; sono *K. og Rask. Jfr. Anm. til Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 4.*

15, 3. e*nn* ec (*ikke* enn at), *saa* R *og Eg., der forklarer* enn *som Pron. rel. Men saaledes bruges i* R *ellers aldrig Formen* enn (en), *og Ordet er vel derfor urigtig kommet ind fra L. 1.* — henne *Rask*; er ec *K. M.*

16. *Völs.*: síðan gipta ek Svanhildi af landi í brott með miklu fé, ok er mér þat sárast minna harma, er hon var troðin undir hrossa fótum, eptir Sigurð. — 6. hárma mí*nna* R. — 7. *For* of *formoder Rask* er, *hvilket ogsaa jeg holder for det rette* (*ellers maatte det i L. 9 hede* traddan *for* troddo). — 9. Avri tróddo R *med stor* A *og derforan Punctum.*

17. *Völs.*: en þat er mér grimmast, er Gunnarr var í ormgarð settr, en þat harðast, er ór Högna var hjarta skorit. — 1. e*nn* R *med liden* e *og derforan ikke Punctum.* — 5. grimastr R. — 9. E*nn med stor* E *og derforan Punctum i* R. — hvá*ss*astr R. — 10. e*r* t*il* hiarta, *saaledes ændret*; er t*il* hiarta fló R *og Rask, K. M., som sætte Komma efter* fló (*altsaa, som K. oversætter: qui in cor usque penetravit*). *Men den Sætning, som begynder med* er til hjarta, *maa, som Lüning og Ettm. rigtig have bemerket, nødvendig være parallel med de frgd.* er þeir Sigvrþ — vágo *og* er þeir Gvnnari — scriþo. *Jfr. Völs. og Atlakv. V. 24:* Hlo þa Havgni, er til hiarta scáro kvicqvan kvmblasmiþ. — *Lüning forstaar* fló *som 3 Ps. pl. Præt. af* flá, *og Ettm. indsætter* flóu; *men dette maatte i* R *have været skrevet* flógo; *desuden passer ikke Verbets Betydning. Udtrykket bliver rigtigt, naar* fló *stryges; dette Ord maa vel være kommet ind ved en eller anden Misforstaaelse af Afskriveren* (*tør man tænke paa, at der i det Hskr., hvorfra* R *stammer, har været skrevet* til fiors ?), with "hiarta" printed above "fiors" and three dots below it.

18. *Völs.*: ok betr væri, at Sigurðr kæmi mér á móti ok færi ek með honum; hér sitr nú eigi eptir sonr né dóttir mik at hugga. — 2. fiolþ man ec harma, *indskudt med Rask, K. M. efter Papirafskrr.*; *Linjen mangler i* R, *som ikke betegner Lacune.* — 3. Sig*vr*þr, *saa ændret med Rask, F. Magn. og M.*; Sig*vr*þ R; *jvfr. Völs.* — 4. már R. —

hest *inn* hraþfǫra
lattv hinig *renna*!
sitr *eigi* her
snor ne d*ottir*,
sv *er* Gvdrvno
gęfi hno*ssir*.
19. Mi*nn*ztv, Sig*vrþr*!
hvat viþ męlto*m*,
þa *er* viþ a beþ
bǫþi sato*m*,
at þv myndi*r* min,
moþvgr! vitia
halr or helio,
e*nn* ee þín or hęi*m*ę.

20. Hlaþit er, iarlar!
eikicastin*n*,
latiþ þa*nn* v*n*d hilmi
hęstan v*er*þa!
megi bre*nn*a b*r*iost
balvafvlt eldr,
[þrvngit] v*m* hiarta
þiþni sorg*ir*.“
21. Iorlo*m* ollo*m*
oþal batni,
snoto*m* ollo*m*
sorg at mi*nn*i,
at þ*ett*a tregrof
v*m* taliþ vęri.

---

5. hraþfǫra *skrevet* hraþ fora *i* R. — 8. snór R; sonr *i Völs. er vistnok feilagtigt.* — 10. gęfi R, *d. e.* gefi.

19. *Völs.:* minztu nú, Sigurðr! þess, er vit mæltum, þá er vit stigum á einn beð, at þú mundir mín vitja ok ór helju bíða“; ok lýkr þar hennar harmtölur (*Fas. I, 227*). — 5. v *i* þv *sér i* R *ud som* y; *samme Bogstavform i det følgende Ord, hvilket derfor kanske ligesaavel kunde læses* mvndir, *som med Udgg.* myndir. — min, *saa rettet;* miɴ R, *jvfr. Völs.* — 6. *Udgg. sætte ikke Udraabstegn efter* moþvgr.

20, 3. þa*nn*, *saa* R; hann *Udgg.* — v*n*d hilmi R *og K. M.;* und himni *Rask. Ved* hilmir *menes Sigurd; Gudrun venter, at han, sit Løfte tro, nu skal komme fra Hel til hende, hvor hun ligger paa Baal, og føre hende med sig. Lüning fremsætter den Formodning, at hele dette Vers ikke hører hjemme her, men har forvildet sig hid fra et andet Digt; han mener, at det vilde være ganske paa sit Sted i Sig. Fáfn. III, snarest efter V. 65, eller i Guðr. II efter V. 12. En Støtte for denne (som jeg tror, ugrundede) Formodning kunde findes i den Omstændighed, at Forfatteren af Völs. ikke gjengiver dette Vers og derfor ikke synes at kunne have kjendt det her. Men paa begge de af Lüning nævnte Steder vilde Verset efter min Skjøn forstyrre Sammenhængen, og heller ikke der finde vi noget tilsvarende i Völs.* — 6. eldr *har jeg henført til denne Linje efter Eg., som forklarer det som Subject til* megi brenna. — 7. þrvngit, *indsat efter usikker Gjætning; mangler i* R *og Udgg. — Man kunde ogsaa tænke paa andre Ord* (sollnar *tiltaler mig ikke*). — 8. þiþni *har kort Vokal i første Stavelse. Ettm. indsætter* harmar *for* sorgir (*og sætter det foran* þiþni) *for at faa Stavrim.*

21. *Dette Vers forstaar jeg med Finn Magnusen som Digterens Ord; andre tage det som Gudruns Tale. — 6. Möbius sætter Komma efter* taliþ.

HAMÐISMÁL.

1. Sprvtto a tái
tregnar iðir
gręti alfa
in glýstavmo;
ár v*m* morgin
ma*nna* bavlva
svt*ir* hv*er*iar
sorg v*m* qveyq*va*.

2. Vara þ*at* nv
ne i gęr,
þ*at* hef*ir* langt
liþit siþ*an*:
er hvatti Gvðrvn
Givca borin
so*no* sina vnga
at hefna Svanhildar:

3. „Syster v*ar* yccor
Svanhi*ldr* v*m* heitin,
sv *er* Iormvnrec*er*
ióm v*m* traddi,
hvito*m* *oc* svorto*m*
a hervegi,
grám, gangtavmo*m*
Gotna hro*ssom*.

4. Ept*ir* er ycr þrvngit
þioðk*onvng*a,
lifiþ ein*ir* er
þátta ęttar mi*nn*ar.

5. Einstǫð em ec orðin,
sem avsp i holti,
fallin at frǫndo*m*,
se*m* fvra at q*v*isti,
vadin at vilia,
sem uíþir at lavfi,
þa *er* in q*v*istscęþa
kǫ*m*r v*m* dag varma*n*."

Dette Digt er helt kun bevaret i R. — *Det er tildels benyttet i Völs., hvor V.* 28, 1-4 *citeres.*

Overskriften hamþiss mal *med rødt i* R; *jvfr. den prosaiske Efterskrift:* þetta ero cavlloþ hamþiss mál in forno.

1. *Dette Vers holder jeg for yngre end Kvædets øvrige Vers. Jfr. Scheving, Forspjallsljód, S. 21.* — 1. S *i* Sprvtto *er i* R *stor og farvet.* — 4. in (*ikke* i) glý stavmo R.

2, 4. *Efter* liþit siþ*an har* R (*og Udgg.*): er fát (*ikke* þat) fornara fremr *var* þat halfo; *disse Linjer har jeg udeladt, ti de „indeholde et fuldkommen overflødigt og ligetil meningsløst Tillæg"* (*Lüning*). — 6. borín R.

3. *Jfr. Guðr. hv. V. 2.* — 3. iormvnrec*er* R, *ikke* i — recor. *Jfr. Sig. III, V. 64, L. 3.*

5, 1. Einstǫð *skrevet* ein stoð *i* R *med liden* e *og derforan ikke Punctum.* — 6. uíþir, *saa ændret;* uíþr R *og Udgg. Symmetrien i Udtryk kræver her Navnet paa et bestemt Træslag; jvfr.* viðis böl *Bergbúaþáttr, S. 126. 2,* = eldr (stormr?). *Rigtignok heder det ogsaa i en færøsk Vise* (*Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, 589*):

Tit kastið harí bæði a s p o k við,
tí haraf gerist login hvím;

men ogsaa der staar við *vistnok med urette.* — 8. kǫ*m*r R, *ikke* kemr. — R *betegner ikke, at der mangler noget mellem V.* 5 *og* 6. *Foran V. 6 maa der være faldet ud et Vers, som har været væsentlig identisk med Guðr. hv. V. 3. Nu er der i Hamð. V. 5 intet Ord, hvorpaa* hennar *i Guðr. hv. V. 3, L. 5 kan vise tilbage, og man ledes derfor til at formode, at Hamð. V. 4. 5 burde gaa foran V. 3. Dog kunde det udfaldne Vers have havt en noget anden Form end i Guðr. hv.*

* * *

6. Hit*t* qvaþ þa Hamþ*ir*
inn hvgomstóri:
„Lit*t* myndi*r* þv þa, Gvdr*vn*!
leyfa daþ Hagna,
er þeir Sigvrð vocþo
svefni or,
saztv a beþ,
e*nn* banar hlógo.
7. Becr váro þinar
inar bláhvíto
roþnar valvndo*m*,
flvto i vers dreyra;
svalt þa Sig*vr*þ*r*,
saztv yf*ir* davþo*m*,
glyia þv ne gaðir,
Gv*nnarr* þ*er* *sva* vildi.
8. Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils aldrlagi,
þ*at* v*ar* þ*er* e*nn* v*er*ra;
sva scyldi hv*err* avþro*m*
v*er*ia t*il* aldrlaga

6. *Med dette Vers jvfr. Guðr. hv. V. 4.* — 1. hit*t* *med liden* h, *dog derforan Punctum i* R. — 2. hvgomstóri, *saa ændret;* hvgom stǫri R *med Streg over* ǫ. — 4-6. *Disse Linjer skrives i* R: l. d. h. e' þ. sig'. s. or. v.; *altsaa* Sigvrð | svefni or vocþo, *hvilket Rask og K. beholde. Jeg har efter Gvðr. hv. V. 4 indsat:* Sigurð vocþo | svefni or, *ti da Forholdsordet* ór *staar efter det Ord, det styrer, maa det betones stærkt og vel derfor ogsaa staa i Enden af Verslinjen* (*Grímn.* 25, 2: er stendr havllo a Heriafavdrs *er forvansket; Atlakv.* 6, 2: oc Hagna til sagði *og* 15, 8: havll gacc þv ór snemma *hører til Vers, som ere digtede i málaháttr, og* til, ór *kan derfor være stærkt betonet uden at staa i Enden af Verslinjen*). Sigvrð | vocþo svefni or *M.* — 7. saztv, *saa K. M.; Ordet i* R *synes mér at ligne* sattv *end* saztv.

7. *Jfr. Guðr. hv. V. 4, L. 7—10.* — 1-2. *Disse Linjer skrives i* R: becr v̊ þ. i. b. h. (becr *med liden* b *og derforan ikke Punctum*). — 3. roþnar valvndom, *saa ændret;* ofnar vavlondom R *og Udgg. Den traditionelle Tekst kan, saavidt jeg skjønner, ikke være den rette: allerede Udtrykket* vǫlundar *om Kvinder (neppe Mænd), som kunne væve kunstigt, er lidt paafaldende; dernæst synes der ikke at være nogen Grund til stærkt at fremhæve Tøiets kunstige Vævning ved at udtrykke det i en Hovedsætning, sideordnet med* flvto i vers dreyra (*i Ný félagsrit, XVII, 31 stryges* váro *i L. 1*); *endelig viser Lydligheden mellem* valbloþi *Guðr. hv.* 4, 10 *og* vavlondom, *at det ene af disse to Ord er traadt i Stedet for det andet ved Kvædets Forplantelse i Folkemunde; det er derfor rimeligt i begge at søge væsentlig den samme Mening. For* roþnar valvndom *jvfr. Eg. lex. poët. under* undgenginn. *Eller kanske* roþnar í valvndom? — 4. flv́to R. — 5. Svalt *med stor* S *og derforan Punctum* R.

8. *Dette Vers inddeles af Udgg. feilagtig paa følgende Maade:*

Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils
aldrlagi,
þat var þer enn verra;
sva scyldi hverr
avþrom veria
til aldrlaga
sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.

For Stavrimets Skyld forandre derhos Rask og M. enn *til* siálfri, *K.* sva *til* því. *Lüning mener, at Verset er opstaat ved Udvidelse af et i Ljóðaháttr digtet Vers* (*jvfr. V.* 29), *men i den formentlig oprindelige Form, som han faar frem ved at bortskjære og forandre en hel Del, indeholder Verset flere Feil mod Reglerne for Alliteration.* — 1. Atla *med stor* A, *men ikke Punctum foran.* — 3. eitils mọrþị aldr lagi R; morþi *er underprikket som urigtigt.* — 4. *Rimordet er* enn. *Jeg formoder* þer var þat enn verra, *ti der ligger Vægt paa* þér. — 5. hverr, *i* R *skrevet* hv̇, *d. e.* hver.

sve*r*þi sarbeito,
at s*er* ne striddit."
9. Hitt q*va*þ þa Sⱺrli,
svi*nna* hafði h*ann* hy*gg*io:
„Vilcat ec við moþ*vr*
malo*m* scipta,
orz þicc*ir* e*nn* vant
ycro hváro,
hv*ers* biþ*r* þv nv, Gvðrvn!
ę*r* þv at g*ra*ti ne fǫrat?
10. Brǫþ*r* g*rat* þv þína
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda nęr rógi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
g*ra*ta baþa,
e*r* h*er* sitio*m* feigir a mⱺro*m*,
fiⱺ*rr*i mvno*m* deyia."
11. Gengo or garði
gorv*ir* at eiscra,
liþo þa y*fi*r vngi*r*
vrig fioll
mⱺro*m* hvnlenzco*m*
morþz at hefna.
12. Fvndo á stręti
stórbrⱺgðottan:
„Hve mv*n* iarpsca*m*r
ocr fvltingia?"
13. Svaraþi in*n* svndrmǫþri,
sva q*vaz* veita m*v*ndo
fvlting frǫndo*m*,
sem fótr ⱺþro*m*.
„Hvat mægi fotr
fǫti veita
ne holdgróin
hond a*nnarr*i?"
14. Þa qvaþ þ*at* Erpr

9, 6. ycro R, *ikke* ycra. — 7. biþ*r* þv nv R, *ikke* biþr nú.

10. *K. lægger dette Vers i Hamders Mund efter Guðr. hv. V. 8.* — 4. leidda, *saa ændret med M.;* leiþa R. — 7. feigir R, *ikke* fegir.

11, 3. yfir vngi*r* R *og M.* vngir yfir *Rask K.; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. Völuspá I, V. 19:* stendr æ yfir grœnn Urðar brunni. — 5. mⱺrom. hvnlenzcom R. — 6. mórþz R, *hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over* o, *er en Krøl til* e *i* eiscra, *der staar lige over* (*altsaa* ęiscra).

12. *Jfr. Völs.*: Ok er þeir váru komnir á leið, finna þeir Erp, bróður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (*Fas. I, 227 f.*). *Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl. Efter at have paraphraseret Guðrúnarhvöt fortsætter han:* þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hon hafði svá búit þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skeðja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. *Dette maa vel være (feilagtig?) givet efter Kilder, som vi ikke længer kjende.* — 1. Fvnðo R. — 3-4. *Rassmann forstaar disse Linjer om Sorles Ord.* — 3. iarp scăr R, *d. e.* iarpscamr. *Dette forstaar man almindelig som* iarpscammr, *hvilket Eg. oversætter „Erpulus“* (*af* Jarpr = Erpr), *Finn Magn. „den brune Knold“.* — *Vel ikke* iarpsámr?

13-15. *Jfr. Völs.* Hann svarar: „slíkt sem hönd hendi eða fótr fœti.“ þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (*Fas. I, 228*).

13, 3. frǫndom *i* R *skrevet* fróndom. — *Mellem 4 og 5 indskyde Rask og M. efter Papirafskrr.:*

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre L. 5-8 til et eget Vers. Efter de samme Papirafskrr. giver Rask Versets Begyndelse saaledes:

Svaraþi Erpr
inn sundrmœþri,
svá qvaz vitur
veita mundo *o. s. v.* —

Rassmann forstaar L. 5-8 som Hamders Ord. — 6. fǫti *skrevet* foti *i* R.

14. *Dette Vers staar i* R *og i Udgg. mellem V.* 11 (Gengo — hefna) *og V.* 12 (Fvndo — fvltingia). *Men Udtrykket* Fvndo

eino si*nn*i,
mę*rr* v*m* léc
a mars baci:
„Ilt e*r* blǫþo*m* hal
brǫti*r* ke*nna*."
Koþo harþan mioc
hornvng v*era*.
15. Drógo þe*ir* or sciþi
sciþiiarn,
mękis*s* e*gg*iar
at mvn flagði;
þv*er*þo þeir þrot*t* si*nn*
at þriþivngi,
leto mǫg vngan
ti*l* moldar hniga.
16. Scoko loþa,
scalmi*r* festo,
oc godborni*r* smvgo
i gvdvefi.
17. F*ra*m lago brǫtir,
fv*n*do vastigo
oc systv*r*son
saran a meiþi,
vargtre vindcǫld
vęstan bǫiar,
trýtti ę trǫno hvot,
tit*t* v*ar*at biða.
18. Glǫ*m*r var i hǫllo,
halir ǫlreifi*r*,
oc ti*l* gota ecci
ge*r*þot heýra,
aþ*r* halr hvgfvllr
i horn v*m* þǫ́t.
19. Segia foro [iarlar]
Iormvnrecci,
at senir v*áro*
se*gg*i*r* vnd hialmo*m*:
„Ręþit e*r* v*m* ráþ!
riki*r* ero comni*r*,
fy*r* matko*m* hafiþ e*r* mǫ*nn*om
mey v*m* tradda."

á stręti *kan ikke passe efter* þa qvaþ þat Erpr eino sinni. *Erps Ytring bliver ikke saa godt motiveret, naar Verseordenen i* R *bibeholdes; først ved den af mig foretagne Omsætning faa vi i Samtalen den rette Stigning: da Erp kalder sine Brødre* „blauðir", *blive de saa harmfulde, at de udskjelde ham for* hornungr *og dræbe ham.* — 2. eino, *saa Rask og M.*; erno R (*hvor altsaa* erno *er rettet til* eino); erno *K. Möb.*

15, 1. drógo *med liden* d *og ikke Punctum mellem* annarri (*V. 13, L. 8*) *og* drógo *i* R. — 4. mv*n* flagði R *som to Ord, og saaledes Rask K. M.*; *d. e. til Glæde for Troldkvinden* (*Hel*); mvnflagði *Eg.* („*propter animi acerbitatem*") *Möb.* — 5. þott R.

16, 3. godborn*ir*, *jvfr. Anm. til Helg. Hund. I, V. 32, L. 1.* — smvgo *henfører M. til L. 4.*

17, 1. fram *med liden* f *og derforan ikke Punctum i* R. — 7. hvót R. — 8. var at *som to Ord i* R. — biða, *saa ændret med K.*; biðia R *og Rask M.* — *Efter at have fortalt Erps Drab fortsætter Völs. saaledes:* Síðan fóru þeir leiðar sinnar, ok litla hríð, áðr Hamðir rataði ok stakk niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi styddumst ek við höndina"; litlu síðar ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk staðizt ok mælti: „Falla munda ek nú, ef eigi stydda ek mik við báða fœtr"; kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp bróður sinn. — *Dette Sagnmotiv, som gjenfindes noget anderledes i SnE. I, 368, behøver Forf. af Völs. ikke at have laant fra Hamðismál i en fuldstændigere Form, end den, hvori vi kjende dette Kvæde; men det er ægte gammelt og maa engang have været behandlet i et Kvæde.*

18-24. *Jfr. Völs.*: Fóru nú, unz þeir kómu til Jörmunreks konungs, ok géngu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sörli fœtr báða.

19, 1. iarlar *mangler i* R *og Udgg.* — 4. vnd, *saa ændret med Rask og K.*; vnd*ir* R *og M.*; *jvfr. Helg. Hj. 28*; *Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44*; *Hálfs s. Chria Udg. S. 27.*

20. Hló þa Iormvnreccr,
hendi d*ra*p a kampa,
beiddizat brǫngo,
bǫðvaþiz at vini;
scoc h*ann* scǫr iarpa,
sa a sciold hvitan,
let h*ann* s*er* i hendi
hvarfa ker gvllit.

21. „Sęll ec þa þǫttv*m*c,
ef ec sia knetta
Hamþi *oc* Sǫrla
i hǫllo mi*nn*i,
byri m*vn*da ec þa binda
m*eþ* boga strengio*m*,
goð born Givca
festa a galga.“

22. Hitt q*va*þ þa Hroþrglǫþ,
stoþ vf hleþo*m*,
mefingr m*ę*l*ti*
við mǫg þe*nna*:

20, 1. *I* R *staar nu kun* iormvnr; *derefter er udskaaret et Stykke af Pergamentet, stort nok til 3 Bogstaver; der har staat* — recr *eller* — rec̄r (*d. e.* reccr). — 3. beiddizat *Rask K. M.;* beiddiz at R *som to Ord, og saaledes Eg. Möb.* — „*Forsitan* branga *sit mulier, superba vel ornatus studiosa* (*coll. Dan.* prange, prunke, *Angl.* prance, prank, *superbire, ornare*), *h. l. amica Jormunreki* (*num Hrodrglada, str. 22?*), *et vocula* at *praepositio, ut in versu proxime sequenti; itaque* beiddiz at brǫngo, *dedidit se amoribus amicae suae*“ *Eg.; men* beiðask *kan ikke construeres med* at. *Mulig er* branga *beslægtet med isl.* brang, *n. Støi; svensk Dial.* brånga „*våldsamt tränga på, bryta igenom*“, brång, *n.* „*bullersamt besvär*“ (*Rietz*); *eng.* brangle, *trætte, kives; det betyder da kanske Strid eller Tummel.* — 5. scárr R.

21, 1. þǫttvmc R, *ikke* þóttumc. — 5. byri; *dette Ord, som er det sidste paa Siden i* R, *er i Hskr. utydeligt og næsten udslidt, dog, saavidt jeg kunde sé, ikke udraderet; første Bogstav snarere* b *end* þ, *anden snarere* y *end* v (*jvfr. Völuspá II, V. 60, L. 3*); r *og* i *forekom mig sikre. Dette Ord mangler i alle Udgg.*

22, 1. Hroþrglǫþ, *saa Udgg.;* hroþr glǫþ R; *betegner efter K. Jormunreks Moder* (*og det er vel det sandsynligste*), *efter Eg.* (*lex. poët. 75 a*) *maaske hans Frille. Finn Magnusen* (*Ældre Edda Oversæt. IV, 206 Anm. 32*) *ytrer* „*men det kan og betragtes som et Tillægsord, der vel betyder: hovrende* (*over Sejer*) *og kunde da maaske antyde Niflungernes Moders* (*Gudruns*) *uformodentlige Nærværelse, for at styrke dem ved overnaturlig Trolddomskunst. En saadan Fortælling har ogsaa Saxo fulgt, da han siger, at en Troldqvinde, som hed Gudrun, hjalp Brødrene ved Koglerie, saa at Jarmeriks Folk bleve slagne med Blindhed og dræbte hinanden indbyrdes*“. — *J. Grimm* (*Haupt Zeitschr. f. deutsch. Alt. III, 154*) *formoder* Hroptr glaþr, *og dette optages af Simrock og Raszmann, men, som jeg tror, med urette.* — 3. mefingr *forklares alm. som Hankjønsord, hvormed her Jormunrek tiltales; hvis dette var rigtigt maatte det vel, ligesom Søkongenavnene* Mæfill (Mævill), Mæfi (Mævi), *udledes af* már, *en Maage. Rask foreslog* mæríngr. *Simrock oversætter Ordet som Subject* „*der Waltende*“. *Jeg tager* mefingr *som Subject og forstaar det som* mæ-fingr „*den Smalfingrede*“ (*Nom. sg. fem.*); *jvfr.* mjófingraða *Rígsm. V. 39, L. 6. Ordet er sammensat som* gagháls, laushárr *og lign. Det første Sammensætningsled er* mær = mjár, mjór (*jvfr.* sær sjár sjór, snær snjár snjór, slær sljár sljór, skær skjór, fræ frjó); *denne Form er sikret ved et Vers af Øyvind Skaldaspiller i Heimskringla s. af Haraldi gráfeldi Cap. 18, hvor* mæ við örum sævar *maa forstaas som* við mjó-örum sævar, *for Søens Smalpile* (*jvfr.* hún var mjó sem önnur síld *Íslensk fornkvæði Nr. 52 B, V. 44*). *Derimod tør jeg ikke søge denne Form i Völuspá II, V. 33, L. 2:* er mer syndiz. — 4. *De to sidste Bogstaver i* þe*n*a *ere ikke tydelige i* R, *men Ordet synes dog sikkert.* —

„† Þ*v*iat þ*at* hetta
at hlyþigi myni,
mega tveir m*enn* einir
tív hvndroþ Gotna
binda eþa b*er*ia
i borg i*nn*i ha.“
23. Sty*rr* varþ i ra*nn*i,
stvcco ǫlscalir,
i bloþi bragnar lago,
co*m*iþ or b*r*iosti Gotna.
24. Hit*t* q*v*aþ þa Hamþ*ir*
i*nn* hvgo*m*stori:
„Ęstir, Iormvnrecr!
occa*rr*ar q*v*amo
brǫþra sammǫðra
i*nn*an borgar þi*nn*ar;
fętr ser þina,
hondo*m* ser þv þino*m*,
Iormvnrecr! orpit
i eld heitan.“
25. Þa hrá*r*t viþ
i*nn* reginkvn*n*gi
baldr i hrynio,
se*m* biorn hryti:
„Grytiþ ér a gv*m*na,
allz geirar ne bita,

5-6. *Disse to Linjer ere mig uforstaaelige; navnlig er* hlyþigi *vanskeligt, dernæst er det underligt, at en Tale begynder med* þviat; *ogsaa* þenna *i L. 4 synes mig et lidet passende Udtryk. Jeg vover at nævne følgende Tekstforandring og Forklaring, som jeg dog ikke holder for den rette, men som mulig kan lede paa ret Spor:* þvi ác þer heita, at hlyþigi myni: *jeg skal love dig det, at det ikke vil gaa af i Stilhed;* hlýðigi *indeholdt da et* hlýði, *f., Stilhed, dannet af* hljóðr, *som* kæti *af* kátr. *Eller ere to Verslinjer faldne bort foran* þviat *i L. 5?* — 5. *Jeg er ikke sikker paa, om* **R** *har* þ̓ (*d. e.* þat), *som Udgg. læse, eller* þ̍ (*d. e.* þvi), *heller ikke tør jeg afgjøre, om der i* **R** *staar* hetta, *saaledes Udgg., eller* heita; *Rask formodede* hèlt-a. — 6. hlyþigi *synes sikkert i* **R**. — 7. mega *synes at være den senere Form i Præs. 3 Pers. Pl. for* mego. — *Oversættelsen i K. forstaar L. 7—10 som Spørsmaal.* — 8. hvndroþ, *saa ændret;* hvndroþō **R**; hvndroþom *Udgg.*

23, 1. *I* **R** *synes foran* ranni *først at have være skrevet* at (t *er tydelig, og* a *tror jeg at skimte*), *men over Linjen synes at være skrevet* i, *og under Linjen er en liden Prik, hvorved* at *rimelig er betegnet som urigtigt.* — 2. stvcco **R**, *ikke* stavcko. — 4. comiþ **R** *og K. M.;* komno *Rask.*

24, 6. innan *skrevet* ɪɴᴀɴ *i* **R** (*med sammenslynget Tegn for* ᴀɴ). — 7. Fętr *med stor* F *og derforan Punctum i* **R**. — ser þina **R**, *ikke* ser þú þina, *som Rask K. og M.* (*kanske med rette*) *læse.* — ser *maa, hvis Teksten er rigtig, være Rimord i L. 7 og L. 8 tilligemed* þina— þínom. *Men jeg kan ikke forklare* Fętr þina *istedenfor* Fótom þinom. *Rask sætter efter* þina *Tegn til at et Ord er faldet ud; man tør neppe tænke paa* hǫggna.

25. *Jfr. Völs.:* þá kom at einn maðr (*mangler her* hár?) ok elliligr með eitt auga ok mælti: „Eigi eru þér visir menn, er þér kunnið eigi þessum mönnum bana at (*saa Hskr.*) veita“. Konungrinn svarar: „Gef oss ráð til, ef þú kannt!“ Hann mælti: „þér skuluð berja þá grjóti í hel.“ Svá var ok gert, ok þá flugu ór öllum áttum steinar at þeim, ok varð þeim þat at aldrlagi (*Fas. I, 228 f.*). — *Völs. har disse Ord, hvormed Fortællingen om Jonakrs Sønner ender, efter V. 28, L. 1—4.* — *Her maa Forf. af Völs. have fulgt et fra Digtet afvigende, men med Saxo* (*Müllers Udg. S. 415*) *stemmende Sagn, hvorefter det var Odin, som gav det Raad at stene Sorle og Hamder, medens Digtets* inn reginkvnngi baldr i brynio *vistnok maa være Jormunrek; Brages Kvæde* (*SnE. I, 372—74*) *og Fortællingen i Snorra-Edda* (*I, 370*) *nævne ligesaalidt Odin.* — 1. þa *med liden* þ *og derforan ikke Punctum i* **R**. — hrárt *maa for Stavrimets Skyld læses som* rárt, *eller ogsaa er Teksten forvansket.* — 3. baldr **R**, *ikke* barthr. — 5. Grytiþ *med stor* G *og derforan Punctum i* **R**.

e*gg*iar ne iarn
Ionacrs *sono*.“
26. Hit*t* q*vaþ* þa Hamþ*ir*
inn hvgo*m*stori:
„Ba̸l vantv, broþ*ir*!
er þv þa*nn* belg leyst*ir*,
opt or þei*m* belg
ba̸ll raþ co*ma*.“
Sa̸rli qvað:
27. „Hvg hefþ*ir* þv, Ha*m*þir!
ef þv hefd*ir* hyggiandi;
micils e*r* a ma*nn* hve*r*n vant,
e*r* manviz er.“
Hamþir qvað:
28. „Af v*ę*ri nv ha̸f*vþ*,
ef Erpr lifði,
broþ*ir* occa*rr* *inn* ba̸ðfrǫcni
er viþ a brát vago*m*,
va*rr* *inn* vigfrǫcni,
hvottvmc at dís*ir*,
gvmi *inn* gv*nn*hęlgi,
gorþv*m*z at vigi.“
Sa̸rli qvað:
29. „Ecci hy*gg* ec ocr vera
vlfa dǫ*m*i,
at vit myni*m* sialf*ir* v*m* sacaz,
se*m* grey norna,
þa̸ e*r* graþvg ero
i a̸þn v*m* alin.
30. Vel hofo*m* viþ vegit,
stondo*m* a val Gotna,
ofan e*gg*moþo*m*,

26. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers eller det følgende. — Finn Magnusen* (*Overs. IV, 209, Anm. 43*) *mener, at der efter V. 26 mangler „et betydeligt Stykke, som før har underrettet om Aarsagen til denne Irettesættelse af Hamder til Sörle“. Lüning tror, at Bebreidelsen gjælder Ordene i V. 12, L. 3-4. Jeg formoder, at L. 1-2:* Hitt qvaþ þa Hamþir inn hvgomstori *bør stryges som urigtige, og at Verset udsiges af Sorle. Bebreidelsen vilde da gjælde Hamders Ord i V. 24, og V. 26 maatte forenes med V. 27 til ét Vers.*

27. *Overskriften* Sa̸rli qvað *mangler i* **R**. — 2. hygiandi **R**. — 4. manviz **R**, *ikke* mannvitz.

28. *Jfr. Völs.:* þá mælti Hamðir: „Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði, bróðir okkarr, er við vágum á leiðinni, ok sám vit þat of síð“, — sem kveðit er. *Derpaa anføres L. 1-4 af V. 28, hvorpaa følger:* Í því höfðu þeir afbrugðit boði móður sinnar, er þeir höfðu grjóti skatt. Nú sœkja menn at þeim, en þeir vörðust vel ok drengiliga ok urðu mörgum manni at skaða; þá bitu eigi járn, *og saa:* þá kom at einn maðr &c. (*se ovenfor Anm. til V. 25*). -- *Ogsaa i SnE.* (*I, 370*) *heder det* (*førend det fortælles, at Brødrene stenes*): þa mælti Hamðir: „af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði.“ *Jeg har efter Völs. og SnE. tilsat Overskriften* Hamþir qvað, *som mangler i* **R**; *alle Udgg. forstaa V. 28 ligesom V. 29. 30 som Sorles Ord.* — 1. af *med liden* a *og derforan ikke Punctum i* **R**. — 1. ha̸f **R**, *d. e.* ha̸fvþ; höfdit *Cod. af Völs.* — 3. ba̸ð frǫcni **R**; *ikke* bauþfröni. — 5. varr *forstaar man som* verr, *men dette er betænkeligt, ti* e *er her ikke opstaat af* a, *men af* i (*lat.* vir, *skr.* vîras); *Runeindskrifternes* var *beviser intet.* — vigfrǫcni, *saa ændret med Rask og M.*; viþ frǫcni **R**; víþ—frækni (*passim fortis*) *K.* viþfrǫcni *kan ikke med Eg. forklares som* víðfrægi, *men det maa indrømmes, at to Sammensætninger med* frœkn *saa snart efter hinanden støde, saa at man fristes til at indsætte* viþfrǫgi. — *Eg. forklarer L. 5—8 saaledes:* varr i. v. (*o:* Jörmúnrekr) hvatti dísir at mér, gumi i. g. görði vígi at mér; *han sætter derfor hverken efter* viþfrǫcni *eller efter* gvnnhelgi *Komma*; *men mod denne Forklaring taler* vigi, *der da maatte være Accusativ.* — 6. hvottvmc *maa man, hvis Teksten er rigtig, for at faa Stavrim læse som* vottvmc (*saa Eg. lex. poët. 283 a*); *men dette er meget betænkeligt.* — díSir **R**.

29. *Overskriften* Sa̸rli qvað *mangler i* **R**. — 1. hygg *sér i* **R** *ud som* hvgg. — ocr, *saa ændret med Udgg.*; ycr **R**.

sem ernir a qvisti;
goþs hofom tírar fengið,
þott scylim nu eþa i gǫr dæyia;
queld lifir maðr ecki
eptir qvið norna."
31. Þar fell Sǫrli
at salar gafli,
enn Hamþir hne
at hvsbaki.

Þetta ero cǫlloþ Hamþismál in forno.

30, 5. goþs R, *ikke* geths. — 6. scylim R, *ikke* scyldir. — i gǫr, *d. e. imorgen, som got.* gistradagis *αὔριον Matth. 6, 30, saa forklaret af Uppström Cod. argent. Anm. til dette Sted og af mig i Kuhns zeitschr. f. vergl. sprachforsch. IV, 250.*

GROTTASÖNGR.

Skioldr het sonr Oþins, er Skioldvngar erv fra komnir; hann hafþi atsetv oc reð londvm, þar sem nv er kavllvt Danmǫrk, en þa var kallat Gotland. Skioldr atti þann son, er Friþleifr het, er londvm reð eptir hann. Sonr Frilleifs het Froþi, hann toc konvngdom eptir favþvr sinn, i þann tið er Avgvstvs keisari lagþi frið of heim allan; þa var Kristr borinn. En firir þvi at Froþi var allra konvnga rikastr a nordrlondvm, þa var honvm kendr friþrinn vm alla danska tvngv, oc kalla Norðmenn þat Froþa frið. Engi maðr grandaþi avðrvm, þott hann hitti firir ser foþvrbana eþa broþvrbana lavsan eþa bvndinn; þa var oc engi þiofr eþa ransmaðr, sva at gvllhringr einn la a Ialangrsheiðe lengi. Froþi konvngr sotti heimboð i Sviðioð til þess konvngs er Fiolnir er nefndr, þa keypti hann ambattir tvær, er hetv Fenia oc Menia; þær vorv miklar oc sterkar. I þann tima fannz i Danmork kvernsteinar tveir sva miklir, at engi var sva sterkr, at dregit giæti; en sv nattvra fylgþi kvernvnvm, at þat molz a kverninni, sem sa mælti firir er mol. Sv kvern het Grotti; Hengikioptr er sa nefndr, er Froþa konvngi gaf kvernina. Froði konvngr let leiþa ambattirnar til kvernarinnar oc bað þær mala gvll oc

Dette Digt er fuldstændig alene bevaret i r (*SnE. I, 378—390*), *hvor Overskrift mangler; V. 1 citeres i* leβ (*SnE. II, 578*). *Titelen* Grottasöngr *er tagen fra den prosaiske Fortælling. Denne findes baade i* r (*SnE. I, 374—378*) *og* leβ (*SnE. II, 577 f.*), *hvor den meddeles for at oplyse, hvorfor Guldet er kaldet „Frodes Mel“; den begynder:* Hvj (þvi leβ) er gvll kallat miol Froþa til þess er saga sia (su leβ). At Skioldr (Skiolldungr leβ) het, *o. s. v.; de 12 første Ord har jeg ovenfor udeladt.*

I det prosaiske Stykke er følgende Afvigelser i leβ:

1. son. — 4. er nu heitir. — 5. het Gotland. Skiolldungr. — 7. red londum. — 7-8. Son Fridleifs. — 9. fedr. — 9-10. I (*med stor* I *og derforan Punctum*) þann tið r; I (*stor* I *og derforan Punctum*) þenna tima red Augustus keisari fyrir Romaborgar riki ok lagdi leβ. — 11. vm allan heim ok þa leβ. — 12. ok fyrir. — 13. rikastztr r. — 16. kalla menn leβ. — 18. þa audrum. — fyndi fyrir. — 19. broþurbana eþa foþurbana. — 21. þiofr ne. — 22. einn *mangler.* — 22-23. laa iij vettr vid þiodueg aa ialangrs heidi (*dette er vel den oprindelige Læsemaade*). — 25. het. — 26. ambattir ij þær er. — 28. fundus. — 29. Danmorku. — 30. engi madr. — 32. kvernvnvm, *saa ændret med Rask og AM. Udg.;* kvernvñ r; kuerninni leβ. — kverninni *mangler efter* a *i* leβ. — 33. er sa. — 35. het sa bondi. — konvngi *mangler.* — 37. ambattirnar leida. — 38. *Streg over* æ *i* þær *i* r.

friþ oc sælv Froþa. Þa gaf *hann* þ*eim* ei*gi* leng*ri* hvild eþa svef*n*, en g*a*vkri*nn* þagþi e*þa* hlioð matti q*v*eþa. Þa er sagt, at þær q*v*æþi lioð þav er kall*at* er Grottasav*n*gr, *oc* aðr letti q*v*æþinv, molv þær he*r* at F*r*oþa, sva at á þei*r*ri nott kom þ*ar* sa sæk*onvng*r, er Mysi*n*gr he*t*, *oc* d*r*ap F*r*oþa, toc þar he*r*fang mik*it*. Þa lagþiz F*r*oþaf*r*iþr. Mysi*n*gr hafþi me*ð* s*er* G*r*otta *oc* sva Feniv *oc* Meniv *oc* bað þ*æ*r mala salt, *oc* at miðri not*t* spvrþv þær, ef ei*gi* leiddiz Mysi*n*gi salt; h*ann* bað þær mala lengr. Þær molv litla h*r*iþ, aðr niðr svkkv skipi*n*, *oc* v*ar* þar ept*ir* svelgr i hafinv, er særi*nn* fellr i q*v*erna*ra*vgat; þa varð sær salltr.

1. Nv erv komnar
til k*onvng*s hvsa
f*ra*mvisar tvær
Fenia *oc* Menia;
þær 'ro at F*r*oþa
F*r*iþleifs son*ar*
mát*t*kar meyiar
at mani hafþ*ar*.

2. Þær at lvðri
leidd*ar* vorv
oc griotz gria
ga*n*gs of beiddv;
het h*ann* hvarigri
hvild ne yndi,
aðr h*ann* heyrþi
hliom ambatta.

3. Þær þyt þvlv
þ*a*vg*n*horvi*nn*ar:

— 1. En hann gaf le*β*. — 2. ne suefn. — 3. en meþan. — 4-5. þat er sakt at þa kuædi þær hliod. — 5-6. *Mellem* Grottasaungr *og* Ok adr letti *har* le*β* ok er þetta upphaf at *og derpaa 1ste Strophe af Kvædet*. — 7. her sa hendr. — 8. sækonungr sa. — 9. drap hann. — ok tok. — 12. Grottakuernina. — 13. bad hann þær. — En at. — 14-15. huart Mysingi leiddiz eigi. — 15 mala le*β*; mæla r. — 18. siorrinn le*β*. — 18. fell siorrinn. — 19. *Streg over* æ *i* sær *i* r.

I Skáldskaparmál har rimelig fra først af kun været anført første Vers, paa samme Sted, som i le*β*; *men senere indførtes efter den prosaiske Fortælling* (*som i* r) *det hele Kvæde af en Afskriver, som kjendte dette.*

Det samme Sagn fortælles i en kortere Form i to andre Haandskrifter af SnE. A (*SnE. II, 431*) *og* 757 (*II, 515*); *denne meddeles her efter* A *med Varianter i Parenthes efter* 757: Kvern hæitir (het) Grótti ær atti Fróði konvngr. hon mól hvetvætna (hvatvetna) þat ær hann villdi gvll ok frið (gull ok sylfr ok aðra hluti). Fænia ok Mænia hætv ambáttir þær ær mólv. þá tok Mysingr sækonvngr (Mysingr herkonungr tok) Grottv ok let mala hvita sallt a skipvm sinvm (skip sin) þar til ær þav svkkv a Petlandz firði. þar ær svælgr siþan ær sær (þuiat siorr) fællr i avga Grottv. þa gnyr sęr (siórr) ær hon gnyr ok þa varð siorinn salltr. *Dette prosaiske Stykke har Munch i sin Udg. optaget som Indledning til Digtet.*

1, 1. erv, *saa ændret med Rask og M. efter* le*β*, *som har* ero; erv̄ r, *d. e.* ervm. — 5. ro r; ero le*β*. — 8. hafþ*ar* r; gioruar le*β*.

3, 1. þvlv r. *Dette maatte være Præter. 3 Pers. Plur. af et* þjóla (þaul, þulum) = þylja. *Men Teksten er vistnok feilagtig, da der ellers ikke med denne Aflydsrække findes noget Verbum, hvis Stamneudlyd er* l (*Guðbrandr Vigfússon i Ný Félagsrit, XVII, 144*); *Pfeiffer tror, at* þvlv *er Feilskrift for* þvldv; *men kanske mangle to Linjer efter L. 2; Rask bemærker: „Hèr þykir mèr vanta í, og vildi èg t. d. bæta inn:* hófu at meldri, þær hverfa knáttu *eðr umbreyta* þulu í þutu *og finna þartil annað orðatiltæki“, og Ettm. indsætter* þutu. — 2. þ*a*vgnhorvi*nn*ar *i* r *skrevet* þa*v*ḡ horvi*nn*ar, *som ogsaa kunde læses* þa*v*nghorvinnar. *Uppström* (*Skáldskaparmála-Qvæði, S. 34*) *ændrer det til* þa*v*gnhorfnar. —

„le*gg*ivm lvðra,
lettv*m* steinv*m*“;
bað h*ann* e*nn* meyiar,
at þær mala skyldv.
4. Sv*n*gv *oc* slvngv
snvðga steini,
sva at Fr*o*þa man
flest sofnaþi;
þa qvað þ*at* Menia,
v*ar* *til* meldrar komi*n*:
5. „Avð molv*m* Fr*o*þa,
molv*m* alsælan,
fiolð fiar
a feginslvðri;
siti h*ann* á avþi,
sofi h*ann* a dvni,
vaki h*ann* at vilia,
þa er vel malit.
6. H*er* skyli engi
ǫðrv*m* gr*a*nda,
til bǫls bva
ne *til* bana orka,
ne havg*gva* þ*vi*
hvo*ss*v sv*er*þi,
þo at bana broþ*vr*
bvndi*nn* fi*nn*i.“
7. En h*ann* qvað ecki
orð it fy*rr*a:
„Sofit e*igi* þit
ne of sal gavk*ar*
eþa lengr en sva
lioð eit*t* qv*e*þac.
8. „Varat*t*v, Fr*o*þi!
fvllspakr of þic,
malvinr m*anna!*
er þv man keypt*ir;*
kǫsseþv at afli
oc at alitv*m*,
en at æt*ter*ni
ecki spvrþ*ir*.
9. Harðr v*ar* Hrv*n*gn*ir*
oc h*an*s faþ*ir*,
þo v*ar* Þiazi
þ*eim* ǫflg*ar*i,
Iþi *oc* Avrn*ir*
okr*ir* niðiar,
bræðr b*er*grisa,
þ*eim* erv*m* bornar.
10. Ko*m*ia G*r*otti

3-4. *Jeg forstaar med Eg.* (*AM. Udg.*) *disse Linjer som Trælkvindernes Ord*, leggivm *og* lettvm *som Verber. Uppström sætter intet Tegn efter L. 2 og tager* leggivm *som Subst.*, lettvm *som Adj.* — 5-6. *Eg.* (*AM. Udg.*) *tager ogsaa disse Linjer som Trælkvindernes Ord.*

4, 2. snvðga, *saa maa der læses i* r (*jvfr.* 12, 6); *Skriveren vilde først feilagtig efter* slvngv *skrive* steini, *men da han havde skrevet* st, *mærkede han sin Feiltagelse, søgte at rette* t *til* n *og fortsatte* vðga; *derved kom Ordet i* r *til at sé ud som* stivðga, *men saaledes var det vist ikke ment.* — 5. Menia, *saa rettet;* meni r. — 6. meldrar; *saa ændret med M.;* meldr r, *ikke* meldz, *som Rask og Eg. læse.*

5, 1. ǫð r *med liden* ǫ *og derforan ikke Punctum.* — 5. Siti r *med stor* S *og derforan Punctum.*

7, 3-6. *Jfr. den prosaiske Gjengivelse ovenfor S. 325, L. 2—4, der vistnok tildels er urigtig, da* of sal gavkar *rimelig betegner „Hanerne“.* — 4. ne r. *Eg.* (*Reyk. Udg.*) *ændrer det til* en, *da maatte* lengr *underforstaas fra andet Led til første, ligesom* sva *i Háv. 39.* — *Eg.* (*lex. poët.*) *og Pfeiffer skrive* salgavkar *som ét Ord.* — 6. qveþac r. *Jeg formoder* qveþi *med Ettm., som skriver 3-6 saaledes:*

sofið eigi lengr en salar gaukr,
eða lengr en svâ at lioð eitt kveði.

(*Ogsaa jeg tror, at* þit, *som er en senere Form, ikke oprindelig har hørt hjemme i L. 3.*) *Papirafskr. af* r *i cod. Worm. forandrer* qveþac *til* kveðit.

10, 1. Komia r (*d. e.* Kǫmia, Kœmia) *maa, ligesom* moli (*d. e.* mǫli, mœli) *i L. 5, være beholdt fra et ældre Hskr.; efter den almindelige Retskrivning i* r *skulde være skrevet* Kiæmia, mæli. —

or gria fialli
ne sa hi*nn* harþi
hallr or iorþv,
ne moli sva
mær b*er*grisa,
ef vissi vit*t*
vętr *til* h*enn*ar.
11. Vær vetr niv
vorv*m* leikvr
avflg*ar* aln*ar*
fir*ir* iorð neþ*an*;
stoþv meyiar
at megi*n*v*er*kv*m*,
færþv*m* sialf*ar*
setb*er*g or stað.
12. Velltv*m* g*r*ioti
of garð risa,
sva at fold fir*ir*
for skialfandi;
sva slongþv*m* vit
snvðga steini,
hofga halli,
at hal*ir* tocv.
13. En vit siþa*n*
a Sviðioþv
framvis*ar* *tvær*
i folk stigv*m*;
sneiddv*m* brynivr,
en brvtv*m* skioldv,
gengv*m* i gegnv*m*
*gr*aserkiat lit.
14. Steyptv*m* stilli,
stvddv*m* *ann*an,
veittv*m* goþv*m*
Gothormi lið,
v*ar*a ky*rr*seta,
aðr Knvi felli.
15. Fram*m* heldv*m* *þvi*
þav mi*ss*eri,
at við ad kǫppv*m*
ke*nn*d*ar* v*or*v*m*;
þar skorþv vit
skǫrpv*m* geirv*m*
bloð or beniv*m*
oc br*a*nd rvþv*m*.
16. Nv erv*m* komn*ar*
til k*on*v*ng*s hvsa
miskv*nn*lavsar
oc at mani hafþ*ar*;
av́*rr* etr iliar,
en of*an* kvlði,

2-3. fialli ne, *saa* r, *ikke* fialins. — 4. hallr, *saa ændret;* halr r. — 6. *Streg over* æ *i* mær *i* r. — 7. vit*t*, *saa* r (*dog har* v *ikke den sædvanlige Form*). *Hvis Læsemaaden er rigtig, maa* vitt *forstaas som det adverbialt brugte Neutrum af* viðr: „*hvis Nogen* (vętr *Subject*) *havde havt en vidtgaaende Kundskab til hende*“. *Rask* (*og med ham Eg. AM. Udg., samt Pfeiffer*) *indsætter* átt, *og i samme Betydning Eg.* (*lex. poët. p. 890 a og Reyk. Udg.*) vtt, *Ettm.* ætt.

11, 1. Vær, *man skulde vente* Vit, *dog se Anm. til Gudr. hv. V. 2, L. 6.* — 5. stoþv r. *Jeg formoder med Ettm.* stoþvm.

12, 7. hofga r, *ikke* hafga.

13, 3. fram viSar r. — 5. sneiddv*m* brynivr, *saa ændret;* beiddv*m* biornv r *og M. Eg.; dette oversætter Eg.* „*venabamur ursos*“, *men* beiða *kan ikke betyde det samme som* beita. bræddum björnu *Skule Thorlacius og Rask; men Bjørnen er ikke et af Valens Dyr;* beittum biörnu *Ettm. Der kræves et med* brvtv*m* skioldv *ensartet Udtryk; den rette Læsemaade vindes ved Sammenligning af Fas. III, 21* (*Gautreks saga*), *hvor det rette er* (*efter Cod. AM. Nr. 152 fol.*):

brynjur sneiddum
ok brutum skjöldu.

— 8. lit r, *d. e.* lið.

14, 1. steyptv*m* r *med liden* s, *dog derforan Punctum. Udgg. undtagen Ettm. begynde her ikke et nyt Vers.* — 6. Knvi *skriver jeg med Eg. som Egennavn, jvfr. Fas. II, 221; maaske beslægtet med det gotiske Navn* Cniva; knúi *Rask og M. som Appellativ.*

15, 4. vorvm, *saa ændret med M.;* v̊ r, *d. e.* vorv, *og saa Eg.*

16, 3. miskv*nn*lavSar r.

drogvm dolgs siotvl,
daprt er at Froþa.
17. Hendr skolo hvilaz,
hallr standa mvn,
malit hefi ec firir mic
mitt of leiti;
nv mvna hondvm
hvild vel gefa,
aðr fvllmalit
Froþa þycki.
18. Hendr skolo hǫlða
harðar trionor,
vapn valdreyrvg,
vaki þv, Froþi!
vaki þv, Froþi!
ef þv hlyþa vill
songvm ockrvm
oc savgvm fornvm.
19. Eld se ec brenna
firir avstan borg,
vigspioll vaka,
þat mvn viti kallaðr;
mvn herr koma
hinig af bragþi
oc brenna bæ
firir bvðlungi.
20. Mvnatþv halda
Hleiðrar stoli,
ravþvm hringvm,
ne regingrioti;
tokvm a mondli,
mær! skarpara,
ervma varmar
i valdreyra.
21. Mol mins favþvr
mær ramliga,
þviat hon feigð fira
fiolmargra sa;

17, 4. leiti, *saa* r, *ikke* letti, *som M. og Eg.* (*i Reyk. Udg.*) *har læst. Jfr. Flat. II, 204:* er þat likligazst at ek uinna hlutverk mitt at minu læiti suo at æigi þarfui hasetar firir mig at uinna; *nu paa Island* fyrir mitt leiti. *Dette maa vistnok være et fra* hleyti *forskjelligt Ord og komme af* líta (*eg. Strækning, som man kan oversé*).

18, 1. hǫlða *saa* r. *Dette kan ikke være Gen. pl. af* hölðr, *ti Oversættelsen „Manus virorum erunt aspera rostra, tela caesorum cruore madentia"* (*Eg. ed. AM.*) *giver ikke passende Mening, og et Verbum „gribe" eller „holde" kan ikke underforstaas. Rask har indsat* Henda skulo höldar, *men derved gaar Symmetrien med V. 17, L. 1 tabt og* henda *passer desuden ikke godt. — Eg. lex. poët. 822 b forstaar* hölða *som* halda, *men dette er sprogstridigt, heller ikke kan* trionor *i L. 2 være Kværnens Svev.* harðar trionor *maa ialfald være synonymt med* vapn valdreyrvg, *og* hǫlða *skulde man snarest med Pfeiffer* (*S. 346*) *ville forandre til* halda. *Jfr. Waldhere:*

þára þe Mimming can
hear[d]ne gehealdan;

Byrhtnóð, V. 167 (*Grein*)*:*

ne mihte he gehealdan
heardne mæce,

V. 235:

þá hwíle þe he wæpen mäge
habban and healdan,
heardne méce.

Dog er der herved den Vanskelighed, som jeg ikke véd at rede, at halda *i denne Betydning ellers altid forbindes med Dativ.* — 2. trionor, *saa* r, *ikke* trivnor. — 5. Vaki r *med stor* V *og derforan Punctum.* — 6. vill *er Rimordet.*

20, 5. Tokvm r *med stor* T *og derforan Punctum.* — 7. varmar, *saa ændret;* val,mar r (*der er først skrevet* valmar, *men efter* l *er nede i Linjen sat en Hage, der rimelig skal betegne, at* l *er feilagtig; Skriveren var vel ved det følgende Ord* valdreyra *bleven foranlediget til først feilagtig at sætte* valmar). *Eg. og Möb. beholde* valmar, *hvilket Eg. forstaar som* valmær! (*bellica virgo*), *medens Möb. formoder* válmar: *tepescentes?* (*han tænker vel paa gmltydsk* walm *Hede*). vafnar *Rask;* vaxnar *M.* (*men saa staar der ikke i* r), *Lüning sætter da Spørsmaalstegn efter* valdreyra.

stvkkv stor*ar*
steðr *fra* lvdri,
iarni varþar,
molvm e*nn* framar*r*!
22. Molv*m* e*nn* fram*ar*r,
mo*n* Yrsv sonr,
niðr Halfdanar,
hefna Fro*þ*a;
sa mv*n* he*nn*ar
heiti*nn* v*er*þa
bv*rr* *oc* bro*þir*,
vitv*m* baþar þat.“
23. Molv meyiar,
megi*ns* kostvþv,
vor*v* vngar
i iotvnmoði;
skvlfv skaptre,
sk*a*vtz lvðr ofa*n*,
hravt hi*nn* havfgi
hallr svndr i tvav.
24. En b*er*grisa
brvðr orð v*m* qvað:
„Malit hofv*m*, Fro*þ*i!
sem mvnv*m* hætta,
hafa fvllstaþit
flioð at meldri.“

21, 7. iarni varþar, *saa ændret med Eg.* (*Reyk. Udg.*); iarnar fiarþar r *og Skule Thorlacius, M.;* járnum varðar *Eg. i ed. AM.;* i Arnarfjavrþ *Rask.* — enn *er Rimord i V. 21 L. 8, ligesom i V. 22, L. 1.*

22, 2. mon, *saa* r. — 3. niðr Halfdanar, *saa ændret efter Formodning af Rask med Eg. og M.;* $\overset{i}{v}$ (*d. e.* við) halfdana r; niþ Hálfdana *Skule Thorlacius.* — 8. þat, *saa ændret med Udgg.;* þar r, *hvilket Skriveren selv dog synes at have villet rette til* þat.

23, 2. kostvþv, *saa ændret med Udgg.;* kaᵛstvþv r. — 5. skaptre r, *d. e.* skapttré?

24, 1. bergrisa r, *ikke* -risar. — 4. sem mvnvm hætta, *saa* r *og Eg. i ed. AM.*, *hvor han oversætter: quantum periclitabimur; jeg forstaar* hætta *her i Bet. ophøre;* r *har ikke* heita, *som M. og Eg. i Reyk. Udg. læse;* senn munum hætta *Rask;* sem munr um hvatti *Ettm.*

BRUDSTYKKER
I
SNORRA-EDDA.

1.

H*ar* s*egir*, at h*ann* (Gylfi) komi e*igi* heill vt, nema h*ann* se fr*o*þari, *oc*

„stattv fr*a*m, með*an* þv fr*e*gn,
sitia *sk*a*l* sa, er seg*ir*.“

2.

Niorðr a þa konv, er Skaþi h*eit*ir, d*ottir* Þiaza iot*vns*. Skaþi vill hafa bvstað þ*ann*, er att hafþi faþ*ir* h*ennar*; þ*at* er a fioll*vm* nǫkq*vorvm*, þ*ar* sem heit*ir* Þrymheimr, e*nn* Niorðr v*ill* v*er*a nær sæ; þ*av* sættvz a þ*at*, at þav skyldv v*era* n*iv* nætr i Þrymheime, en þa aðrar n*iv* at Noatvn*vm*. En er Niorðr kom apptr *til* Noatvna af fiall*inv*, þa q*vad* h*ann* þetta:

„Leið erv*m*c fioll,
v*ar*ca ec lengi á,
nætr ein*ar* n*iv*;
vlfa þytr
m*er* þ*o*tti illr v*er*a
hia songvi svana.“

Þa q*v*ad Skaþi þ*ett*a:

„Sofa ec mácat
sæf*ar* beþiv*m* a
fvgls iarmi fir*ir*;
sa mic vekr,
er af viþi kemr,
morgv*n* hv*er*ia*n* mar.“

3.

Oc e*nn* seg*ir* h*ann* (Heimdallr) sialfr i Heimdall*ar* galld*ri*:

„Niv em ec mæþra mavgr,
niv em ec syst*ra* sonr.“

Ved alle de prosaiske Stykker af SnE. anføres kun de vigtigere Varianter.

1. *SnE. I, 36. Dette Stykke findes i* rWU. — 3. *Rask og M. begynde Verset med* ok. — 4. *Denne Verslinje skrive Rask og M. som to.* — 4. fr*a*m r; framm WU.

2. *SnE. I, 92 f. I* rWU. *Hos Saxo* (*I, 53 f. og 55*) *kvæde Hadding og Regnild to Vers, som maa være Oversættelser af danske Sidestykker til de to Vers, som her meddeles.* — 5-6. þrymheimr, *saa* W; þ^v^mheimr r; þrvþheimr U. — 8-9. vera niv nætr i þrymheime, en þa aðrar niv, *saa ændret med Eg.* (*der skriver* þrumheimi); v*er*a .ıx. vetr i þrv*m*heime en þa aðra .ıx r; níu nætr í þrymheimi (þruþheimi) en þá (þá *mangler i* U) .ııı. WU. — 13. ervmc rW; ervm*z* U. — 14. varca rW; varkaþa U (*forvansket af* varka þar). — á *indsat efter* W; *mangler i* r *og Udgg.*; l.ia U. — 20. mácat, *saa ændret*; mattac r, *ikke* máttat, *som Eg. skriver*; ne mátta W, *og saa Rask M.*; maki U. *Her kræves Præsens, da Skade endnu er i Noatune, da hun kvæder dette, og de Præsensformerne* vekr *og* kemr *følge.* — 21. sæf*ar* r; siau*ar* W; sævar U. — 22. fvlgs U. — 24. viþi *Dativ af* víðir, *Hav.* — 25. morgv*n* r; morgin WU. — hvern U.

3. *SnE. I, 102. I* rWU. 2. Heimdallar, *saa* WU; heimdal*ar* r. — 3. mæþra rW; meygia U. — mavgr rU; móg W.

4.

XIIII. (Hin fjugrtánda ásynja er) Gna, *hana* send*ir* F*rigg* i ymsa heima at eyrindv*m* sinv*m*. Ho*n* a þa*nn* hest, er re*nn* lopt *oc* lavg, oc heit*ir* Hófvarpn*ir*. Þ*at* var eitt si*nn*, er ho*n* reið, at van*ir* nokq*vorir* sa reið h*enn*ar i loptinv, þa *mælti* ei*nn*:

„Hvat þ*ar* flygr,
hvat þ*ar* f*err*
eþa at lopti liðr?"
Ho*n* *svaraþi:*
„Ne ec flyg,
þo ec f*er*
oc at lopti lið:
a Hofvarpni
þ*eim* er Hamsk*er*p*ir*
gat við Garðrofv."

5.

Þvi næst sendv æs*ir* v*m* all*an* heim orindreka at biðia, at Balldr v*æ*ri *gra*tinn or heliv, en all*ir* gi*er*þv þ*at*: me*nn*in*ir* *oc* kykvendi*n* *oc* iorþ*in* *oc* steinarn*ir* *oc* tre *oc* allr malmr ..... Þa er sendim*enn* forv heim *oc* hǫfþv vel rek*it* sin eyrindi, fi*nn*a þ*eir* i helli nokqv*orvm*, hv*ar* gygr sat, h*on* nefn-diz Þavck; þ*eir* bidia h*ana* gr*ata* Baldr or heliv. Ho*n* *svarar:*

„Þavck mv*n* *grata*
þv*rrvm* tárv*m*
Baldrs bálf*ar*ar;
kyks ne d*a*vðs
n*a*tka ec kalls son*ar*,
haldi Hel þ*vi* er hef*ir!*"

En þ*ess* geta m*enn*, at þar hafi v*er*it Loki L*a*feyi*ar* s*on*, er flest hef*ir* illt g*er*t m*eð* asv*m*.

6.

Þa for Þ*orr* til ár þ*eirr*ar, er Vimvr heit*ir*, all*ra* á mest. Þa spenti h*ann* sic megingiorþv*m* *oc* stvddi forstreymis Griþarvol, en Loki helt v*ndir* megi*ngiar*þ*ar;* *oc* þa er Þ*orr* ko*m* a miðia ána, þa ox sva mioc áin, at vppi br*a*t á oxl honv*m*. Þa q*vaþ* Þ*orr* þ*etta*:

„Vaxattv nv, Vim*vr*!
allz mic þic vaþa tiþ*ir*
iotna garþa i;
veiztv, ef þv vex,
at þa vex m*er* asmegin
iafnhatt vpp sem himi*nn*."

4. *SnE. I, 116. I* rWU. — 4. oc heitir Hófvarpnir, *saa* WU; er heit*ir* hofvarfn*ir* r. — 5-6. vanr nockvrr U. — 7. hann mælti U. — 9. eða hvat U. — 10. eða hvat at U. — 11. Þ^a S. r. — 13. Ne ec rW; eigi ek U. — 14. fer rW; ferk U. — 14. *oc* at rW; þo ek at U. — liþ U; liðr rW. — 15. hǫfvarpni WU; hofhv*ar*fni r. — 16. U *feilagtig* hatt strykr *for* hamskerpir. — 17. U *feilagtig* gack vm garþ vorv. — Garðrofv *har kort* o, *da Navnet maa tydes af* rjúfa.

5. *SnE. I, 180. I* rWU. — 10. þavck rU; þavkt U *feilagtig. Saa og L. 12.* — 14. helfarar U *feilagtig.* — 15. kyks rU; kuiks W. — ne rW; eða U. — 16. *Denne Linje mangler i* U. karls W; *Ordet sér i* r *ud som* kallð, *der maa være Feilskrift for* kalls. — 17. haldi WU; hafi r. — 18-20. *Isteden herfor har* U þar var loki ravnar.

6. *SnE. 1, 286. I* rWU. — 10. vaxattv r; vaxat þv WU. — nv *mangler i* U. — vimvr r; vimra W; vimr U; *men ovenfor L. 2 i alle Hskrr.* vimvr. — 11. þig W. — 13. ef rW; en ef U. — 15. iamhatt U. — himi r.

7.

En er Þo*rr* kom *til* Geir*ro*þar, þa *var* *þeim* fela*v*gv*m* visat fyrst i gestahv́s *til* h*er*b*er*gis, *oc* *var* þar ei*nn* stoll *til* sæti*ss*, *oc* sat þar Þo*rr*. Þa *varþ* h*ann* þe*ss* va*rr*, at stolli*nn* for v*ndir* h*onv*m vpp at ræfri; h*ann* stack Griþ*ar*væli vpp i raptana *oc* let sigaz fast a stolinn; varð þa brestr mikill, *oc* fylgði skrækr; þar hofþv v*er*it v*ndir* stolinv*m* dætr Geirroþ*ar* Gialp *oc* Greip, *oc* hafþi h*ann* brotit hry*gg*i*nn* i baþv*m*. Þa qvaþ Þorr:

„Einv sinni
neyttac ásmegins
iotna gavrþvm i:
þa er Gialp oc Greip,
dætr Geirroþar,
villdv hefia mic til himins.“

8.

I Asgardi firi*r* dvrv*m* Valhallar stendr lvndr, sa er Glas*ir* er kallaðr, en lavf h*ans* alt er gvll ravtt. Sva sem h*er* er qv*eþit*, at:

Glas*ir* stendr
með gvllnv lavfi
fir*ir* Sigtys savlv*m*.

Sa er viðr fegrstr *með* goþv*m* *oc* *mo*nnv*m*.

9.

Þe*ss*i erv hestaheiti i Þorg*r*imsþvlo:

Hr*a*fn *oc* Sleipn*ir*
hest*ar* agæt*ir*,
Valr *oc* Lettfeti,
var þ*ar* Tialdari,
Gvlltoppr *oc* Goti,
getit heyrþac Sota,
Mór *oc* Lvngr *með* Mari.
Vi*gg* *oc* Stvfr
v*ar* með Skæfaði,
þeg*n* knatti Blackr bera,
Silfrintoppr *oc* Sin*ir*,

7. *SnE. I, 288. Prosastykket i* rWU; *Ordene* þa qvaþ þorr *og Verset kun i* U. — 1. *mangler i* W. — geir*ro*þar r; geirraþar U. — 3. gesta hvs U; geita hv́s rW. — 7. vpp vndir rafit U; *saa og L. 8.* — 9-10. r *har* mikill *ogsaa efter* skrækr. — þa varþ skrækr mikill ok fylgþi brestr U. — 12. geirroþ*ar* r; geirraðar WU. — greip rW; gneip U. — *Verset er i* U *skrevet:* Eino neytta ek allz megins iotna gavrþvm i. þa er gialp ok gneip dætr geirraþar villdo hefia mik til himins. — 15. sinni *tilføiet med Udgg. efter Formodning af Rask.* — 16. neyttac *henfører Rask til L. 15.* — ásmegins, *saa ændret efter Formodning af Skule Thorlacius.* — 19. Geirraþar dætr *Rask og Eg.*

8. *SnE. I, 340. I* rWU. — 5. *Rask og Eg. i Reyk. Udg. begynde Verset med* At; *Hskrr. have dette Ord med stor* A *og derforan Punctum.* — 6. gvllnv W; gvlnv r; gvlligo U. — 7. sigtyrs U. — 8. fegrstr W; fegrst er r; frægr U.

9. *SnE. I, 480. I* rUA (*SnE. II, 458 f.*) leβ (*SnE. II, 595*). — 1-2. þessi—þorgrimsþvlo *mangler i* U. — 3. slettfeti U *feilagtig for* sleipnir. — 6. U *har Punctum efter* þar, *men ikke efter* lettfeti. — 8. heyrþa ek U; *ogsaa* Aleβ *har* ek *særskilt.* — 9. mór r; mor U; mǫr A; mar leβ. — la*n*gr A. — 10. *Kun* A *har* Vi*gg med stor* V. — vingr U *feilagtig.* — skv́fr A *for* stvfr. — 11. var *mangler i* U. — skæfaði A; skefaði rleβ; skefaxa U *feilagtig.* — 12. oþen *for* þegn *og* a baki *for* blackr U *feilagtig.* — matti leβ *for* knatti. — ba*kk*r A. — 13. *Jfr. Grimn. V. 30, L. 3.* — Silrintoppr U; silfrtoppr r leβ; saltop*p*r A. — Sinir, *saa ændret;* syn*ir* r leβ; simr U; sína*rr* A. —

sva heyrþac Faks of getit,
Gvllfaxi *oc* Ior með goþv*m*.
Bloðvghofi het hestr,
er b*era* q*va*þv
avflgan Atriþa;
Gils *oc* Falhofnir,
Glær *oc* Skeiðbrim*ir*,
þar var *oc* Gyllis of getit.

10.

Þe*ss*i oxnaheiti erv i Þorg*r*ims-þvlv:

Gamalla vxna nof*n*
hefic gerla fregit,
þ*eir*ra Ravðs *oc* Hæfi*ss;*
Rek*inn oc* Ky*rr*,
Hi*min*hriotr *oc* Apli,
Arfr *oc* Arfvni.

11.

Þe*ssir* (hestar) ro en talþ*ir* i Kalfsvisv:

Dagr reið Dravsli,
en Dvali*nn* Moðni,
Hialmþ*er* Háfeta,
en Haki Faki;

— 14. heyrþa ek U; *ogsaa* A leβ *har* ek *særskilt* (*det sidste Hskr. har efter* heyrda ek *feilagtig* þa nefnda heyrda ek ok). — of r; vm A; *mangler i* U leβ. — 15. gvþvm U. — 16. blotoghofi U. — 17. er U A leβ; ⁊ (*d. e.* ok) r (*ogsaa dette kunde forsvares*). — koðv A. — 18. vngan at riþa U. — 19. *Jfr. Grimn. V. 30, L. 4.* — gils r U leβ (gil[s] r); gisl A. — Falhofnir, *saa rettet;* falofnir UA; faliafnir leβ; falliafn*ir* r. — 20. *Jfr. Grimn. V. 30, L. 2.* — glær r A; glęr U; gler leβ. — 21. gyllis of gæt*it* A; gyllis vm getið U leβ; gvll*ir* of get*inn* r.

10. *SnE. I, 484. I* r U leβ (*SnE. II, 595*). — *Jfr. öxna heiti SnE. I, 586—88; II, 483; 566 f.; 625 f.* — 1-2. *Ordene* þessi — þorgrimsþvlv *mangle i* U. — 3. vxna r; avxna U; yxna leβ. — heiti U *for* nofn. — 4. hefi ek giorla fregit U; hefig giorla talit leβ; hefi ec gerþa. r. — 5. *Efter* þeirra *tilføier* leβ er. — hæfiss r; hefiss U; hæfrs leβ. — 6. Reginn U. *Denne Form findes ogsaa blandt öxna heiti SnE. I, 587 II, 483. 566; dog har de samme Fortegnelser som Oksenavn* rekningr; *jvfr. ogsaa* rökn. — kyrr r; kyr leβ; hlyrr U. *At Sproget har kjendt et Hankjønsord* kyrr, *synes mig tvilsomt.* — 7. Himinhriotr *er vistnok Navnets rette Form.* himins hriotr r; himinrioþr U; himinhriodr leβ. — *I SnE. I, 168 har* W himinhriotr, r himinbriotr, U himinrioþr; *blandt öxna heiti i SnE. I, 587 staar i* r himinriotr, *i* leβ himinhriodr, *i* A himinbriotr, *i* 757 hriostr. — apli r; arfli U; atli leβ. *Blandt öxnaheiti i SnE. I, 587 har* r A apli, leβ afli. — 8. *For* arfvni *har* leβ *feilagtig* arfvinir. *I* A (*SnE. II, 483*) *skrives Ordet* ǫrfvni, *i* 757 (*II, 567*) orfuni; *denne Form burde kanske foretrækkes, da der derved bliver Vokalskifte i Rimstavene.*

11. *SnE. I, 482. I* r U A leβ. — *De prosaiske Indledningsord lyde i* A: þæssir hæst*ar* ær*v* tald*ir* i kalfs visv; *i* r *og* leβ: þe*ssir* ro (ero leβ) en talþ*ir* i alsvi*nns* malv*m*; U *har kun Overskriften* fra hestvm. *Alle Udgg. have optaget Teksten i* r *og* leβ; *men jeg tror, at* A *har det rette.* alsvinnz mal, *som SnE. I, 486 citeres i* r, *er det samme som* (*og rimelig blot en Skrivfeil for*) Alvíssmál (*se i denne Udg. S. 129 Anm.*); *men dertil kunne ikke de her omhandlede Vers med Hestenavne høre; og at der skulde være to aldeles forskjellige Digte, af hvilke det ene kaldtes* Alvíssmál (*i enkelt Hskr.* Alsvinnsmál), *det andet* Alsvinnsmál, *er ikke sandsynligt; hertil kommer, at* mál *er sjeldent ved Navne paa Kvæder, som ere digtede i Starkaðarlag.* — 3. U hrafni *for* dravsli. — 5. hialmr háfæta A; havð hialmþir U, *og saa Eg. i AM. Udg.;* hialmþir *eller* hialmþer r (*og ikke mere*); haulda huatra leβ. — Há Hjálmþer *Rask og Eg. i Reyk. Udg.* — 6. faxa U *for* fáki.

reið bani Belia
Bloðvghofa,
en Skævaþi
skati Hadd*ing*ia.
Veste*inn* Vali,
en Vivill Stvfi,
Meinþiofr Moi,
en Morg*inn* Vakri,
Ali H*ra*fni,
er *til* iss riþv,
en*n* an*nar*r avstr
v*nd* Aðilsi
grar hvarfaþi
geiri vndaþr.
Biorn reið Blacki,
en Bia*r*r K*e*rti,
Atli Glavmi,
en Aðils Slvngni,
Havgni Havlqvi,
en Haraldr Favlqvi,
Gv*nnar*r Gota,
en G*ra*na Sig*vr*þr.

12.

Sægr hæit*ir* sar,
æn*n* Simvl stǫng,
Bil *ok* Hivki
bera h*ann*.
Þ*at* æ*r* kall*at*, at þa*v* sæ i tvngli.

— 9. skævaþi r; skæfaði A; skefaþi U; skeuadi leβ. — 12. vífill U A leβ. — stvfa U. — 13. meinþiof leβ. — 14. en morgi*nn* vakri r; morgi*nn* vak*ri* A; en mvnnenn vakri U; hinn morginvakrí leβ. *Rask og Eg. optage den sidste Læsemaade og oversætter „mane evigilans“; men dette maa være urigtigt. Symmetrien kræver, at* Morginn *her er Mandsnavn og* Vakr *Hestenavn;* vakr *findes virkelig ogsaa blandt hestaheiti i SnE. II, 487. 571 og bruges saaledes af Skaldene. Det er neppe tilfældigt, at den, som selv heder* Morginn, *har Hesten* Vakr. — 16. æ*r* til A; en til U; *til* r leβ *og Udgg.* — 17. En*n* *med stor* E *og derforan Punctum i* r *og* leβ; en U (*Punctum foran*); æn*n* A. - 18. vndir U. — 19. g*ra*mr A. — 20. geri r. — 21. biorn *med liden* b *i* r U, *med stor* B *i* A leβ. — 22. bia*r*r r A leβ; biar U. *Heder Navnet* Bjárr, *Gen.* Bjárs? *jvfr.* Beaf er ver kollum Biar (*Flatöb. I, 27 og i Cod. AM. 281 qv.*) — 24. slvngni r U A; slaungui leβ. — *I SnE. I, 398 har* W slungnir, r slvgnir, leβ Slaunguir. — 25. havlkni U. — *Jfr. med denne Linje og L. 27 Völs. Cap. 27 (Fas. I, 185):* Gunnarr reið Gota, en Högni Hölkvi. *Disse Völsungasagas Ord er sikkerlig laante fra et Kvæde.* — 26. favlqvi r; fǫlkvi A; faulkui leβ; favlkni U. — 28. Grana riþr U *for* en Grana. — *Efter* sigvrðr *tilføier* A vllr ymissv*m* æn*n* oði*ns* slæípni. *Det prosaiske* ymissvm (*der ikke kan tages som Navn*) *viser, at disse Linjer, som mangle i de tre andre Hskr., ere senere.*

12. *SnE. i* A (*II, 431*) leβ (*II, 514*). — *Jfr. SnE. I, 56:* Máni stýrir göngu tungls ok ræðr nýjum ok niðum; hann tók tvau börn, er svá hétu: Bil ok Hjúki, er þau géngu frá brunni þeim er Byrgir (Byggvir U) heitir ok báru á öxlum sér sá, er heitir Sægr, en stöngin Simul. Viðfinnr er nefndr faðir þeirra; þessi börn fylgja Mána, svá sem sjá má af jörðu. — *Jeg har med Möbius og med Eg. i Reyk. Udg. optaget dette Stykke og skrevet L. 1—4 som Vers, fordi Rimstavene ere sikre; dog er jeg ikke overtydet om, at vi forøvrigt her have den ægte poetiske Form, denne kan mulig have været:*

Sægr heitir sár,
en Simul stöng,
Bil ok Hjúki bera.

1. Sǽgr leβ; Søgr A (*ø tvilsom*). — 5. þat A; þetta leβ. — þav *mangler i* leβ. — *Eg. i Reyk. Udg. skriver som Vers:*

þat er kallat,
at þau sè í tungli.

13.

Fiǫt*vr*rin*n* hæit*ir* Glæipn*ir*, *ær* h*onom* (Fenrisúlfi) hælldr. Gerv*ir* *voro* tvæir fiǫt*ra*r til h*ans* fyrst *þæ*ir Dromi *ok* Læðingr, *ok* hællt hv*a*rgi; þa v*ar* Glæipn*ir* si*þan* g*er*r or *sex* lvtv*m*:

Or katt*ar* dyn
ok ór konv skæg*g*i,
or fisks anda
ok or fvgla miólk,
ór b*er*gs rótv*m*
ok or biarn*ar* sinv*m*,
or *þvi* v*ar* h*ann* Glæipn*ir* g*er*r.

14.

Flugu hrafn*ar* *tveir*
af Hnikars ǫxlv*m*,
Hugin*n* t*il* hanga,
en*n* a hræ Mvnin*n*.

---

13. *SnE. i* **A** (*II, 431 f.*) leß (*II, 515*). — *Jfr. SnE. I, 108:* Hann (Gleipnir) var gjörr af sex hlutum: af dyn kattarins ok af skeggi konunnar ok af rótum bjargsins ok af sinum bjarnarins ok af anda fisksins ok af fogls hráka. *Den Form af Verset, hvorpaa dette grunder sig, har havt L. 11—12 foran 9—10 og* hráka *istedenfor* miólk. — 1. glæifn*ir* **A**; gle..nir leß. *I SnE. I, 108 har* r **U** gleipnir, **W** gleifner. — 5. gleipnir leß; glæifn*ir* **A**. *Ligesaa i L. 13.* — 11. bergs **A**; biargs leß. — 12. ok or leß; *ok* **A**.

14. *SnE. II, 142: Málskrúðsfræði, alene i* **W**.

BRUDSTYKKER
I
VÖLSUNGA SAGA.

1.

Sigmundr tekr nv blodrefilinn, ok ristu nv i milli sin helluna, ok letta eigi fyrr, enn lokit er at rista, sem kvedit er:

Ristu af magni
mikla hellu
Sigmundr hiorfi
ok Sinfiotli.

2.

Siþan ridr Sigurdr ok hefir Gram i hende ok bindr gvllspora a fętr ser. Grane hleypr fram at elldinum, er hann kende sporans. Nu verdr gnyrr micill, er elldrinn toc at ęsast, enn iorð toc at skialfa, loginn stóð við himin; þetta þorde engi at gera fyrr, ok var sem hann ride i myrkua; þa lęgðizt elldrinn, enn hann geck af hestinum inn i salinn; sva er kvedit:

Elldr nam at ęsast,
enn iorð at skialfa,
ok hár loghe
við himne gnęfa;
fár treystizt þar
fylkiss recka
elld at riþa
ne yfir stigha.

Sigurðr Grana
sverdi keyrde,
elldr sloknaðe
fyrir auðlinge,
logi allr lęgþizt
fyrir lofgiornum,
bliku reiði
er Reginn átte.

3.

Brynhilldr svarar: „Sigurdr vaa at Fafne, ok er þat meira vert enn alt ríki Gvnnars konvngs“ svá sem kvedit er:

„Sigurdr vaa at orme,
enn þat siþan mvn
engum fyrnazt,
meðan aulld lifir;
enn hlyre þinn
hvarke þorði
elld at riða
nę yfir stigha.“

4.

Svá segir í Sigurþarqviðu:
Vt geck Sigurdr

1. *Cap. 8 (Fas. I, 134).* — 3. letta, *saa Cod., ikke* lettu.

2. *Cap. 27 (Fas. I, 185).* — 10. lęgðizt elldrinn *skrevet* lagdizt (*med Krøl under* a) elldrin *i Cod.* — 13. nam, *saa ændret med Udgg.;* man *Cod.* — 27. reiði, *saa ændret;* reið *Cod. og Udgg.*

3. *Cap. 28 (Fas. I, 190)* — 2. fafne *Cod.* — 5-12. *Dette Vers kan mulig have hørt til det Kvæde, hvis Slutning er os bevaret i Brot af Sigurðarkviðu; se Anm. til dettes V. 1.*

4. *Cap. 29 (Fas. I, 197). Den her nævnte* Sigurðarkviða *er rimelig det samme*

anspialle *fra*,
hollvin*r* lofþa,
ok hnípnaðe,
sva at g*an*ga na*m*
gun*n*arfusum
sundr of sid*ur*
serkr iarnofin*n*.

5.

Þ*eir* (Gunnarr ok Högni) tokv orm ein*n* ok af vargshollde ok letv sioda ok gafv h*onum* (Gutthormi) at eta, — se*m* skalldit kvad:

Svm*ir* vidfiska tokv,
svm*ir* vitnishrę skifðv,
svm*ir* Gvtthorme gafv
g*er*a holld
vid mvngate
ok m*ar*gha lute
aðra i tyfr*um*
. . . .

Digt, som det, hvoraf vi have Slutningen tilbage i det S. 237—241 aftrykte Brot af Sigurðarkviðu. — 3. anspialle, *saa Cod. og Udgg.; jeg formoder* anspille; *jvfr. Sig. III, 46; Guðr. II, 11.* — 4. hollvin̄ *Cod., d. e.* hollvinur. — 5. hnipnaðe, *saa ændret med Bjørner;* hnípaðe *Cd.* — hnipa *har i Præter.* hnípti; *dog oldeng.* hnipïan hnipode.

5. *Cap. 30 (Fas. I, 199). Sammenlign Brot af Sigurðarkv. V. 4, hvor Formen i det hele er bedre.* — 5. Svm*ir*, *saa Cod., aldeles ikke* Svipir, *som Udgg. læse.* — 5. vidfiska, *saa Cod. og Udgg.; jeg formoder* vidfisk; *jvfr. i Prosastykket:* þeir tokv orm einn *og Brot af Sig. V. 4:* svmir orm sniðo. — 6. hręskifðv *skrevet sammen i Cod.* — 7. gafv *drage Udgg. hen til næste Linje. Dog er* gafv gera holld *rimelig blot en Forvanskning istedenfor* af gera deilldu. — 9. mvngate *Cod., ikke* mvnngate. — 11. *Efter* tyfrum *mangler en Linje, skjønt dette ikke paa nogen Maade er betegnet i Cod. eller af Udgg.* — tyfrum (*i Cod. skrevet* tyfr[m]), *hvilket Eg. tyder som* taufrum, *forstaar jeg ikke. Naar jeg sammenligner Brot af Sig. V. 4, vækkes endog Formodning hos mig om, at alle de tre sidste Linjer ere fuldstændig forvanskede, og at det kanské skulde hede omtrent saaledes:*

áðr þeir mætti
morðs um lystir
á hal týfrömum
[hendr um leggja].

SVIPDAGSMÁL.

I.

GRÓGALDR.

Sonr kvað:

1. „Vaki þú, Gróa!
vaki þú, góð kona!
vek ek þik dauðra dura;
ef þú þat mant,
at þú þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma."

Móðir kvað:

2. „Hvat er nú ant
mínum einga syni,
hverju ertu nú bölvi borinn,
er þú þá móður kallar,
er til moldar er komin
ok ór ljóðheimum liðin?"

Sonr kvað:

3. „Ljótu leikborði
skaut fyr mik hin lævísa kona,
sú er faðmaði minn föður:
þar bað hon mik koma,
er kvæmtki veit,
móti Menglöðu."

Dette Digt er kun bevaret i Papirafskrifter, af hvilke ingen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundrede. Det har i dem Overskriften Gróu galdr, *hvortil de allerfleste føie* er hon gól syni sínum dauð. *Jeg skriver med M. og Cod. 1111 fol. ny kgl. Sml.* Grógaldr. — *Overskriften* Svipdagsmál. I. *findes i intet Hskr.; den er tilsat af mig, se Excurs. Overskrifterne* Sonr kvað *og* Móðir kvað *ere overalt tilsatte af mig; de mangle i Hskrr. og Udgg. (undtagen hos Möb., der har Overskrifterne* Sonr *og* Gróa).

1, 3. *Af Hskrr. have nogle* dura, *saa Rask, Lüning, andre* dyra, *saa K.* dúra *M. (af* dúrr, *Slummer). Dog er Teksten kanské forvansket, ti* dauðra *kan neppe være Epitheton til* dura.

2, 2. einga, *saa ændret med M.;* einka *Hskrr. og Rask K., men dette er en senere (Stjórn S. 516 i Hskr. fra Midten af 14de Aarh.), mindre rigtig Form i denne Betydning.* — 3. nú *mangler i* **BS**. — 4. móðir **OCS** *urigtig.*

3, 1. leiksborði (*eller* leiks borþi) **L** *og de stockholmske Hskrr.;* leiks *alene* **C**β. *Jfr. Grett. s. Cap. 74, S. 166.* — 2. skaut, *saa ændret;* skaustu *Hskrr.* (*skrevet* skaust þú **O**; scartso **BS**; skauts þu **C**α; skaustu **C**β **L**) *og Udgg.;* skaut sú *Svend Grundtvig i Danm. gl. Folkev. II, 66 b.* — fyr, *indsat med M. for den yngre Form* for. — 3. fǫþur **O**; *i de fleste Hskrr. skrevet uden* u *i anden Stavelse.* — 5. kvæmtki, *saa ændret;* kveþki *Udgg. og de flestę Hskrr.;* kiveþci **L**α (kveþci **L**β); kiveþke **C**β (kveþki **C**α); hveþki **B**. *Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál i Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Chria. Aar 1860, S. 130. Som Subject til* veit *maa vel snarere tages* hin lævísa kona *end* ek. — 6. Menglöðu, *saa ændret;* menglöðum *Hskrr. og Udgg.* (-um *er i de fleste Hskrr. skrevet* -ō *eller* -ū). menglöðu *som Appellativ („sponsam") Finn Magnusen i den AM. Udg. II, 966; i Den ældre Edda overs. III, 176 synes han at ville læse* Menglöðum *som Egennavn. Petersen nord. Myth. 195 læser* menglöðu *og forklarer det „Jorden".*

Móðir kvað:
4. „Löng er för,
langir 'ru farvegar,
langir 'ru manna munir;
ef þat verðr,
at þú þinn vilja bíðr,
ok skeikar þá skuld at sköpum."
Sonr kvað:
5. „Galdra þú mér gal,
þá er góðir 'ru,
bjarg þú, móðir! megi;
á vegum allr
hygg ek at ek verða muna,
þykkjumk ek til ungr afi."
Móðir kvað:
6. „Þann gel ek þér fyrstan,
þann kveða fjölnýtan,
þann gól Rindi Rani,
at þú of öxl skjótir
því er þér atalt þykkir;
sjálfr leið þú sjálfan þik.
7. Þann gel ek þér annan,
ef þú árna skalt
viljalauss á vegum:
Urðar lokur
haldi þér öllum megum,
er þú á smán sér.
8. Þann gel ek þér inn þriðja,
ef þér þjóðár
falla at fjörlotum:
Horn ok Ruðr

4, 2. farvegir **B**.

5, 2. ero **C L**, *saa og Rask* (*uden at anføre Variant*) *og M.* — 5. muni **O S**. — 6. þykkjumk *i Hskrr. skrevet med* y *eller* i *i første Stavelse, med* kk (cc) *eller* k (c), *og med* umz *eller* unz *eller* unst *i Endelsen;* þicciz **B S**. — afi *er i mange Hskrr.* (**B**α **L S**) *skrevet* afvi; *heraf forvansket* apne **O**, apͣni **B**β, afru (?) **C**. *Eg. formoder* arfi, *Lüning* arfi *eller* aldri, *men se Skírn.* 1, 6. 2, 6 *med Anm.*

6, 3. Rindi, *saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon;* Rindr *Hskrr. og Udgg. Der siges rimelig her: den gol Odin for Rind; jvfr.* seið Yggr til Rindar *SnE. I, 236, 4 og Saxo Gr. p. 128* (*ed. Müll.*)*:* (Rindam, Ruthenorum regis filiam, Othinus) cortice carminibus adnotato contingens lymphanti similem reddidit. — Rani, *skrevet saaledes uden Accent i* **L O** *og de stockh. Hskrr. Det maa være et Odins Navn og er, som jeg tror, det samme som* Hrani, *hvilket Navn Odin giver sig, da han som Bonde møder Rolv Krake og hans Kjæmper paa deres Færd til og fra Adils* (*Fas. I, 77-79. 94*). *Rigtignok vækker det Betænkelighed, at* h *her er udstødt foran* r, *men jvfr. Háv. V. 151, L. 3. Guðbrandr Vigfússon formoder* Rammi, *hvilket han sammenstiller med Odinsnavnet* Hrammi (Hrami). Ráni *Udgg., hvilket af Rask og i K. tom. II tydes som Dat. af et Mandsnavn; Finn Magnusen* (*lex. myth. p. 660. Den ældre Edda overs.*)*, Petersen* (*Nord. Myth. S. 199*) *o. fl. forstaa det derimod som Dativ af* Rán *fem.* (*Øgers Kone*)*; men en saadan Dativ er umulig: dette Kvindenavn lyder ogsaa i Dativ* Rán (*der forudsætter en ældre Form* Ránu). — 5. *Feilagtig* atlaþ **L**α; ætlaþ **C**β; at alt **B S**. — þykkir *i de fleste Hskrr. skrevet med* i *i første Stavelse.* — 6. leiþ þú **S**; *i de fleste Hskrr.* leiþtu; leiþto **B**.

7, 2. ef **L**, *Rask* (*uden at angive Var.*) *og M.;* er *K. efter de fleste Hskrr.* — 5. haldi þér *henføres af Rask og M. til L. 4.* — **O** *har* a *foran* ǫllum. — megin **L**α, megom **L**β; *i* **O** *synes først at have været skrevet* vegum, *men dette er rettet til* megum.

8, 1. inn *mangler i* **O**. — 2. þjóðár, *saa Udgg.* (*og Stockh. Qv. Hskr.?*)*;* þióþar **L C**β, *Cod. Stockholm. oct.;* þióþir **O B C**α **S**, *Cod. Stockh. fol. og Eddubrot Rasks.* — 3. *For* falla *staar feilagtig* fara *i* **L**β **C**β. — fjörlotum, *saa Hskrr. og Udgg. Kanské* fjörlokum? *jvfr.* aldrlok. — 4. *De to mythiske Elvenavne ere ellers ukjendte og maaske forvanskede* (*for* Horn *kunde man tænke paa* Hrönn, *for* Ruðr *paa* Hríð, *eller som* U *har i SnE. I, 40* Hriþr)*, men noget sikkert lader sig herom neppe sige.*

snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.

9. Þann gel ek þér inn fjórða,
ef þik fjándr standa
görvir á gálgvegi:
hugr þeim hverfi
til handa þér,
ok snúisk þeim til sátta sefi.

10. Þann gel ek þér inn fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at boglimum:
leysigaldr læt ek þér
fyr legg of kveðinn,
ok stökkr þá láss af limum,
en af fótum fjöturr.

— Hskrr. skrive det andet Navn dels med u, dels med ú, og i Endelsen dels med r, dels med ur. — 5. meðan, som man forklarer „medens du vader over dem", synes underligt; men neðan, hvorpaa Lüning tænker, vilde her aldeles ikke passe, derimod vel héðan, jvfr. Grímn. V. 28, L. 12; Fáfn. V. 34, L. 3 (to Ord, som begge begyndte med h, vilde kunne taales i denne Linje, se Anm. til Grímn. V. 36, L. 4. 5). — 6. þveri L. — fyr, indsat med M. for fyrir.

9, 3. Mange Hskrr. skrive giörvir. — galgvegi O S B Cα Lβ og Eddubrot Rasks; gaglvegi Lα Cβ og de Stockh. Hskrr. — 4. For þeim har Lα Cβ þinn. — hverfi, saa O Bβ Sβ; hryggvi Bα Sα C, saaledes ogsaa Udgg. — 5. til, saaledes Bβ, Rask uden Angivelse af Var., K. M.; det mangler i O L C Bα. — Efter handa tilføie Hskrr. (foruden O) og Udgg. mætti. Rask giver følgende Forklaring: „hryggvi Adrir: hverfi, sem er sömu meiníngar, nfl. hugr þeirra snúist til þín fyrir mátt (krapt) galdrsins" (Eg. tror, at Rask forstaar hryggvi som hrökkvi). I K. forklares derimod hryggvi „trepidet" (derefter maatte da sættes Komma) og til handa þér mætti som en egen Sætning, hvis Subject er mætti og hvis Verbum snúisk (Andre tænke veri til som Verbum). mætti synes, hvordan man end forklarer det, at give et tvungent og uklart Udtryk og er vel kommet ind her ved en eller anden Feil (er det en Variant, som egentlig hørte hjemme paa et andet Sted??); ogsaa Eg. kalder Læsemaaden i O „notabilis". — 6. þeim mangler i O. — til mangler i C.

10. Sammenlign Hávam. V. 149. — 1. inn mangler i O L. — 2. fjöturr, saa ændret med M.; fjötur Hskrr. (fiatr B) og Rask K. — verðr, saa ændret med M.; verða Hskrr. og Rask K. — 3. Hskrr. have enten borinn, saa M, eller borin, saa Rask K. — boglimum, saa Eg.; bóglimum Udgg. Maaské er det oprindelige her i Overensstemmelse med Háv.

ef þér fyrðar (eller fjörvar?) bera
bönd at boglimum.

Herfor taler verða i Hskrr., desuden synes det betænkeligt, at fjöturr er sat to Gange, først i mér omfattende Betydning (ti ved boglimir kan ikke menes Fødderne alene), derpaa i mér indskrænket „Fodlænke." — 4. leysigaldr, saa ændret; leifinz elda O; leifnis eldir Lα; leifnis elda B C Lβ S og Eddubrot Rasks; leifnis eldu de stockh. Hskrr. og Cod. 1867 qv. i ny kgl. Sml.; Leifnis elda Udgg. Det sidstnævnte Udtryk har ingen tilfredsstillende kunnet tyde; navnlig er elda uforeneligt med Udgavernes kveðna, og at det er forvansket, viser Kildernes saagodtsom énstemmige kveðinn. Med leysigaldr jvfr. Beda hist. eccles. IV, 22: interrogare coepit, quare ligari non posset, an forte literas solutorias, de qvibus fabulae ferunt (i den oldengelske Oversættelse þá álýsendlícan rúne), apud se haberet. Allerede Udgiverne af K. og endnu mér Lüning var paa ret Spor, men forlod det. — 4. læt ek þér henføres i K. til næste L. — 5. fyr, saa M.; skrives i Hskrr. fyri, saa Rask K., eller for. — kveðinn, saa Hskrr. (i enkelte, f. Eks. B, skrevet med én n) og Rask (som bemærker: Adrir: qveþna); kveðna K. M. — 7. Denne Linje udelades af M. uden tilstrækkelig Grund. — For en har O ok. — fiatr B.

11. Þann gel ek þér inn sétta,
ef þú á sjó kemr
meira en menn viti:
logn ok lögr
gangi þér í lúðr saman
ok ljái þér æ friðdrjúgrar farar.

12. Þann gel ek þér inn sjaunda,
ef þik sœkja kemr
frost á fjalli há:
hávetrar kulði
megit þínu holdi fara,
ok haldisk æ lík at liðum.

13. Þann gel ek þér inn átta,
ef þik úti nemr
nótt á niflvegi:
at því firr megi þér
til meins göra
kristin dauð kona.

14. Þann gel ek þér inn níunda,
ef þú við inn naddgöfga
orðum skiptir jötun:
máls ok manvits
sé þér á munn ok hjarta
gnóga of gefit.

11, 3. meir **B S**. — 4. gogn *feilagtig for* logn **O** $C\alpha$ $B\beta$. — lögr, *saa Hskrr. og Udgg. Jeg formoder* logn ok lægi (*Vindstille og Havblik*), *jvfr. Alvíssm. V. 22, L. 2 og norsk* løgje *hos I. Aasen;* lögr *kan sidestilles med* lopt, *men ikke med* logn. — 5. gangi þér *henføres af Rask og M. til L. 4.* — lúðr, *saa Hskrr.* (*undtagen* **S**, *der har* lauþr) *og Udgg.; K. forklarer „in culeo", Eg. „in navem", Fritzner „i dit Gjemme, i din Forvaring", Gísli Brynjúlfsson* (*Ant. Tskr. 1852-54, S. 136 f. Anm.*) *„paa det oprørte Hav".* í lið *vilde give et klart og passende Udtryk; saaledes heder det i det rimede* (*i Fas. II, 503 udeladte*) *Slutningsønske, hvormed Afskriveren af Friðþjófs saga slutter sin Afskrift Cod. A. M. 510 qv.:* allt gott gangi oss í lið. — 6. liá **L** *og Eg.* — friðdrjúgar *feilagtig* **O B S**. — farir *feilagtig* **O S** $B\beta$ $C\beta$.

12, 2. kemr **B S**; kǫmr *Eddubrot Rasks og* $L\beta$; komir **C**. kynni **O** $L\alpha$ *og de stockh. Hskrr., saaledes og Udgg. I de tilsvarende Verslinjer staar efter* ef *overalt Indicativ.* — 4. hávetrar, *saa ændret;* hvera **O**; hræva *de andre Hskrr. og alle Udgg. Jfr. f. Eks. Bisk. ss. II, 27.* — kuldi *Hskrr. og Udgg.* — 5. *Udgg. henføre* megit *til L. 4.* — 6. haldisk æ, *saa ændret med Tvil;* haldit or *Hskrr.* (*Rask bemærker dog, at hans Eddubrot synes at have* er); haldit er *K. M. Jeg har formodet, at* haldiz *er blevet forvansket til* haldit *og* æ *til* or. *Eller* haldisk þér? *K. oversætter „neque constringat tibi artus corporis", men der maatte da skrives* haldit þér; ok haldit er *maatte oversættes „og vedligeholdt er", men her kræves Conjunctiv* (*jvfr. V. 8, L. 6; V. 9, L. 6; V. 11, L. 6*).

13, 4. *Kanské:* því at firr? *jvfr. Háv. V. 12, L. 4, hvor vel bør skrives* því at *som to Ord.* — fyrr **C**, fyr **B S** *feilagtig for* firr. — megi, *saa ændret med M.;* megit **S** *og K;* megi at **O C L**; megit at **B**; megiat *Rask med Anmærkn. „kannskè rètt.* megni (at) þèr". — *Udgg. henføre* þér *til L. 5.*

14, 1. inn *mangler i* **O B**. — 4. manvits, *saa ændret;* mannvits *Hskrr. og Udgg.* manvit *er vistnok den ældste og retteste Form, saa skrives f. Eks. Ordet overalt* (*7 Gange*) *i* **R**, *i SnE. I, 320 i* **r U 757** (*medens* **U** *i SnE. I, 64, hvor* **r** *har* manvit, *skriver Ordet med* nn); *hertil slutter sig Skrivemaaden* monvit, munvit *i andre gamle Hskrr.* (*Gíslason Um frump. 126*); *de yngre Hskrr.* (*saaledes f. Eks.* **F** *i Hyndl. V. 3*) *skrive heller* mannvit. *Sammensætningsformen* man- *findes ogsaa i andre Ord, saaledes i* Manheimar, *hvilket Unger i sin Udgave af Heimskringla med rette har beholdt; hermed stemmer den faste Udtale* mannen *i* maneimen *i telemarkske Viser.* man- *finder sit Sidestykke i got.* man-, mana- (*f. Eks.* manasêþs), *oht.* mana- (*f. Eks.* manahoupit). — 5. munn ok, *saa ændret;* minnis **B S** $L\alpha$ $C\beta$ *og de stockh. Hskrr., saaledes og K. M.;* mimis **O** $C\alpha$ $L\beta$, *Eddubrot Rasks og Rasks Udg. Jeg tror, at* muñ z (*d. e.* ok) *feilagtig er blevet læst som* miñiz. — 6. *For* gefit *har* **O** $C\alpha$ $B\beta$ $L\beta$ getit.

15. Far þú nú æva,
þars forað þykkir,
ok standit þér mein fyr munum!
á jarðföstum steini
stóð ek innan dura,
meðan ek þér galdra gól.

16. Móður orð
ber þú, mögr! héðan
ok lát þér í brjósti búa;
æ gnóga heill
skaltu of aldr hafa,
meðan þú mín orð of mant."

15, 1. nú *mangler i* **OSB**. — 2. þars, *saa ændret;* þar er *Rask M.;* þar **BS** *og K;* þer **OCL**; *af de Hskrr., som Rask brugte, havde nogle* þar, *andre* þer. — forað, *saa M., i Hskrr. skrevet* forraþ (forráþ, for Raþ). — þikkir *eller* þikir *Hskrr.* — 3. *For* standit *har* **SB** *og cod. Stockh. oct. No. 5 urigtig* standi. — fyr, *saa skriver* **B**, *andre Hskrr.* fyrer (**O**) *eller* fyri. — 5. dura *i Hskrr. skrevet* dyra.

16, 2. ber þú *henføre Udgg. til L. 1.* **C** *skriver som ét Ord* berþu. — 4. æ gnóga, *saa ændret;* þvi nóga *Hskrr. og Udgg.* (þi **C**, þý *Rask*). — 6. *For* mant *har* **BS** *den senere Form* manz; *i* **O** *staar* mant, *neppe* mantz.

SVIPDAGSMÁL.

II.

FJÖLSVINNSMÁL.

1. Utan garða
hann sá upp um koma
þursa þjóðar sjöt:
„Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgörðum
ok hvarflar um hættan loga?

2. Hvers þú leitar,
eða hvers þú á leitum ert,
eða hvat viltu, vinlauss! vita?
úrgar brautir
árnaþu aptr héðan,
áttattu hér, vernðarvanr! veru.“

Kómumaðr kvað:

3. „Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgarði
ok býðrat líðöndum löð?
sœmðarorða lauss
hefir þú seggr of lifat,
ok haltu heim héðan.“

4. „Fjölsviðr ek heiti,

Dette Digt er, ligesom Grógaldr, kun bevaret i sene Papirafskrifter; i de fleste følger det efter Grógaldr, i andre efter Vegtamskviða.

Hskrr. kjende kun Overskriften Fjölsvinnsmál; *den anden Overskrift* Svipdagsmál II *er tilsat af mig; se Excurs.*

Overskrifterne over de enkelte Vers ere overalt tilsatte af mig.

1, 2. *For* hann sá *har* **O** sá hann. *Ordet* hann *synes at vise, at Fjölsvinnsmál ikke skulde begynde med denne Strophe, men at der foran har været en anden, som nu er tabt.* — um *mangler i* **BOSL**α. — 3. þursa, *saa Hskrr. og Udgg.; da maa* hann (*Subj.*) *være Fjolsvinn, og Subjectaccus. for* upp koma *er da ikke udtrykkelig sat. Men mulig er det rette* þurs á, *som alt formodes i K. og af Petersen* (*Nord. Myth. 1ste Udg. S. 413 og sidste Side blandt Rettelser*), *der forstaa* þurs *som Svipdag; men* þurs *maatte være Fjolsvinn.* — þioþir **O**. — siol **C**α **L**β, *her med Tillæg „rectius“.* — 4-6. *Som anden Halvdel af V. 1 har Hskrr. L. 4—6 af V. 2; de begynde V. 2 med L. 4—6 af V. 1* (Hvat er þat flagða — loga) *og har som anden Halvdel af V. 2 de Linjer, der her danne L. 1—3 af V. 2. Saaledes ogsaa Udgg. undtagen Möb., der for Omsætningen henviser til Begyndelsen af Hárbarðsljóð.* — 5. *For* fyr *staar* fyrir *i* **CL**, fyre *i* **O**, for *i* **BS** *og hos Rask* (*som ingen Var. anfører*). — 6. hęstan **B**β**S**β.

2, 5. *Hskrr. skrive* arnaþo *eller* arna þu (arnasto **O**). — 6. *Hskrr. skrive* attato *eller* attattu. — verndar **BCLS**, *alle Stockh. Hskrr., og med dem Rask M.;* venþar **O** (*som stadig skriver* þ *inde i Ord for* d); vernaþar *K.* (*som — vistnok urigtig — bemærker: Ita omnes Libri, præter* **S**). — vero **C**α *og Rask* (*uden at anføre Var.*) *M.;* vera, *de andre Hskrr., og saa K.*

3, 2. *Hskrr. skrive* for *eller* fyrir. — scíþgardi *feilagtig for* forgarði *i* **BS**. — 3. biþrat **BS**; biþur at **O**. — líðöndum *i Hskrr. med* -endom, -øndum *eller* -oudom *i Endelsen;* **B**β**S**β *feilagtig* lifendom. — lof **O** *feilagtig;* lifs **B**β**S**β. — 4. orþ *for* orþa **C**β**L**α. — 5. oflifat **CL**.

en ek á fróðan sefa,
þeygi em ek míns mildr matar;
innan garða
þú kemr hér aldregi,
ok dríf þú nú vargr at vegi."

Kómumaðr kvað:

5. „Augna gamans
fýsir aptr fán,
hvars hann getr svást at sjá;
garðar glóa mér þykkja
of gullna sali,
hér munda ek eðli una."

Fjölsviðr kvað:

6. „Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn
eða hverra ertu manna mögr?"

Kómumaðr kvað:

„Vindkaldr ek heiti,
Várkaldr hét minn faðir,
þess var Fjölkaldr faðir.

7. Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum?"

Fjölsviðr kvað:

8. „Menglöð of heitir,
en hana móðir of gat
við Svafrþorins syni;
hon hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum."

Vindkaldr kvað:

9. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sú grind heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?"

Fjölsviðr kvað:

10. „Þrymgjöll hon heitir,
en hana þrír gerðu
Sólblinda synir;
fjöturr fastr verðr
við faranda hvern,
er hana hefr frá hliði."

4, 3. er *for* em **O C L**. — 5. hér *mangler i* **B L**. — 6. nú *mangler i* **B**. — at, *saa* **CβLα** *og K. M.;* af **B O CαLβ**, *Stockh. Hskrr., og Rask. Kanske:* at viði, *jvfr. Helg. Hund. I, 41; II, 33; Sól. V. 9.*

5, 1. gaman **O**. — 2. apt*ur* at fán **O**; aptr at fa **Bβ**. — 3. *For* svást *feilagtig* soast **CβLα**; hvaz **B**; huarz **O**; svast, *først skrevet* svars **Cα**. — 4. *Kanské oprindelig* þykkjumk, *og dette at henføre til L. 5.* — 6. *K. anfører af* **S** mundac, *som er det oprindelige.*

6, 2. of *mangler i* **B O Cα**. — 4. *Med denne Linje begynde K. og Rask et nyt Vers.* — 5. Valcaldr **Bα**.

7, 3. vilja, *saa* **B S** *og Udgg.* (*Rask anfører ingen Var.*); vilda **C L**; vylþa **O**. *Jfr. Skírn. V. 3, L. 3.* — 4. hverr *i Hskrr. skrevet* hver. — 5. hefr **L** (*men i* 9, 5 hefir); styrir **B** (*saa og i* 9, 5). — 6. ar̷þsar̷lun; *al.* solum **C** (*saa og i V.* 9); ar̷þsar̷lun **Bα**; ar̷þsǫlom **Bβ** (*saa og i V.* 9); ar̷þsǫlun **O** (*i V.* 9 ar̷þsølun). — auðsölum *Udgg.* (*Rask uden Var.*).

8, 1. of *mangler i* **O**. — 3. Svafrþorins, *saa Rask M.;* Svafr þorins *K.*

9, 2. munt **L** *her; deraf gjør K.* munc. — 5. siaat; *al.* sa at **C**; „*Adrir* sjá-at" *Rask.* — 6. menn *i flere Hskrr. skrevet* men; **1867** *har her* meþ, *men i V.* 11 meɴ (*jeg tør deraf ikke slutte, at den oprindelige Form her er* meðr). — it **S** *og saaledes* **1867** *i V.* 11 (*men her* hit); hit **C** (*men i V.* 11 *i Teksten* iþ) **L**; hytt **O**. — mera **L** (*men i V.* 11 meira) **Cβ**. — forað *skrevet* forat *i Hskrr.*

10, 1. *Flere Hskrr. skrive* þrim g.; þrymgoll **O**; þrimgavll **Bβ Sβ**. — 4. fjöturr, *saa Udgg.;* fiøtur **O**; fiötr **Bβ Sβ**; *de andre Hskrr.* fiotrar. — 6. hefir **B C**.

Vindkaldr kvað:

11. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sá garðr heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?“

Fjölsviðr kvað:

12. „Gastropnir heitir,
en ek hann görvan hefk
ór Leirbrímis limum;
svá hefik studdan,
at hann standa mun
æ meðan öld lifir.“

Vindkaldr kvað:

13. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þeir garmar heita,
er gífrari hefik
önga fyrr í löndum litit?“

Fjölsviðr kvað:

14. „Gífr heitir annarr,
en Geri annarr,
ef þu vilt þat vita;
varðir † ellifu
er þeir varða,
unz rjúfask regin.“

Vindkaldr kvað:

15. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er megi inn koma,
meðan sókndjarfir sofa?“

Fjölsviðr kvað:

16. „Missvefni mikit
var þeim mjök of lagit,
síðan þeim var varzla vituð;
annarr of nætr sefr,
en annarr of daga,
ok kemsk þá vætr, ef þá kom.“

11, 5. siaat **C O** *og Stockh. Hskrr.*; siat **L**. — 6. meir *for* menn **L** *og* **Cβ**.

12, 1. Gastropnir, *saa Hskrr. og Udgg.*; **O** *skriver* Gastrofnir; *K.* Gastrópnir, *men Navnet kan ikke betyde „hospites adclamans“. Maaské for* Gatstropnir *af* gat, *Hul, Aabning, og* STRUP, *norsk* ströypa, *knibe, indklemme, tilsnøre.* — 2. *Hskrr. skrive* gorvann *eller* gorfan *eller* giorvan. — hefik *M.* — 3. leyrbrimis, *al.* brims **C**; leirbrims **Lα**. — 4. hef ec **L**.

13, 5-6. er gifrari hefik önga fyrr í löndum litit, *saa ændret. Jfr. Vers i Ketils s. Hængs Cod. AM. 471 qv. (Fas. II, 127)*:

Hvat er þat flagða,
er ek sé á fornu nesi
ok glottar við guma?
at uppiverandi sólu
hef ek önga fyrr
leiðiligri litit.

Mindre rimeligt er det at tænke paa: er gifrari hefka görðum fyr í löndum litit *eller* er ek gifrari æva görða fyrr í löndum líta *eller* er ek gifrari æva görðum fyr í löndum leit. — gifrari *af Adj.* gifr = *oldeng.* gifre. *Hskrr. har:* er gifur reka (*saa* **LCβ**; Roka **O**; rata **Bβ**; rekar **BαCα**, *saa og Rask uden Var.*) giorþa (*saa* **L** *og Stockh. Hskrr.*; gorþa **C**; giorþu **B O**) fyrir (*eller* fyri) löndin lim (kuir **Lα**; knyr **Cβ**; lini *Stockh. fol. Hskr.*).

14, 1. annarr *mangler i* **O**. — 4. *Rask vilde heller* varðir 'ro. *Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 471 a) oversætter* varðir *ved „Møer“, andre ved „Vagter“. Jeg skjønner ikke denne Linje; man venter den Tanke udtrykt: „de holde altid Vagt, indtil Verden gaar under.“ Skulde der staa* verðir *for* varðir? *men* ellifu?? *Hskrr. skrive* ellefu (-o) *eller* ellifu (-o). *Skjuler sig heri en Form af* eilífr?

15, 3. hvárt, *indsat med K. M. for Hskrr's* hvert (*denne Form ogsaa ellers almindelig i sene Hskrr.*); *saa og i de flgd. Vers.*

16, 2. of lagit, *saa* **B** *og Rask uden Var.*; of *mangler i* **C L O**. — 3. meþan *for* siþan **O CαLβ**; *oprindelig vel* siðans *eller* siz. — 6. kemsk, *saa M.*; kemz **Bα** *og Rask*; keint **CβLα**; komt **O** *Eddubrot Rasks* **BβLβ Cα**; kemt *Stockh. Hskrr.* — *K. formoder* þó *for det første* þá. — *Hskrr. skrive* vęttr, vettr *eller* vættur, **Cβ** vetr. — ef, *saa*

Vindkaldr kvað:
17. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nökkut,
þat er menn hafi,
ok hlaupi inn, meðan þeir eta?“
Fjölsviðr kvað:
18. „Vegnbráðir tvær
liggja í Viðofnis liðum,
ef þú vilt þat vita:
þat eitt er svá matar,
at þeim menn of gefi,
ok hlaupa inn, meðan þeir eta.“
Vindkaldr kvað:
19. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat barr heitir,
er breiðask um
lönd öll limar?“
Fjölsviðr kvað:
20. „Mímameiðr hann heitir,
en þat mangi veit,
af hverjum rótum renn;
við þat hann fellr,
er fæstan varir;
fellirat hann eldr né járn.“
Vindkaldr kvað:
21. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
þess ins mæra viðar,
er hann fellirat eldr né járn?“
Fjölsviðr kvað:
22. „Út af hans aldni
skal á eld bera
fyr † kelisjúkar konur;

Udgg.; K. anfører denne Læsemaade af **S**; *alle andre Hskrr. har* of (*i* **C** *først skrevet* oc). — *For* þá *har* **Bβ** sa. *Kanské:* ok kemsk því vætr, ef þar kemr?

17, 5. þat er menn hafi *Hskrr. og Udgg. Burde vistnok hede:* þat er þeim menn of gefi, *som i* 18, 5. *Den almindelige Læsemaade kan neppe støttes ved* 29, 5. — 6. laupi **O Cα Lβ**; hlapa **B**; laupi *Rask uden Var.* — *For* hlaupi inn *har* **Cβ Lα** *feilagtig* kapa vin. — a meþañ **O** *her og i V.* 18.

18, 1. Vegnbráðir, *saa* **LαCβ**, *Rask uden Var. og M.*; Vengbráðir **Cα Lβ** *og K. Af Vb.* vegna? — 2. vaþofnis **O**. Viðofnis *forstaar jeg her med de fleste Fortolkere som Hanens Navn*; *Svend Grundtvig* (*Danm. gl. Folkev. II, 671*) *forklarer* Viðofnis liðum *som* Víðopnis hliðum. — 3. vita þat vilt **Cα O**. — 6. hlaupi?

19, 5. breiðask, *saa* **B C L O 1867** *og Rask uden Var.* (*skrevet med* ass, az *eller* ast *i Endelsen*); breiþiz *K. M.* — 6. öll limar, *saa* **C L O** *og* **Bβ** (*dog her* all); öll ok limar **Bα 1867** *og Udgg.* (*Rask uden Var.*).

20, 1. Munameiðr **Lα Cβ**. — sa *for* hann **O**. — 2. mangi veit, *saa ændret med Thaasen* (*Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 90*) *efter Háv. V: 138, L. 8*; *det samme var alt foreslaat i K.*; fáir vitu (vita) *Hskrr. og Udgg., hvorhos K. forandrer* en (enn) *til* menn. — 3. hverjum, *saa Hskrr. og Udgg.*; *det oprindelige Udtryk er vel, som Thaasen anf. Sted mener,* hvers hann, *ligesom i Háv. V. 138, L. 9.* — renn, *saa* **O**, *jvfr. Háv.*; rennr *de øvrige Hskrr. og alle Udgg.* — 6. fellirat, *saa ændret*; flær at (flærat) *Hskrr. og Udgg.*; *kun* **O** *og* **Cα** *har blot* flær (*uden* at), *mulig er derfor det Oprindelige blot* fellir, *jvfr. Anm. til Sig. I, V. 21, L. 5.*

21, 5. af moþi **L**, *Stockh. Qv. og Oct. Hskr.*; á móþi *Stockh. fol. Hskr.* — móði = *Kraft? Guðbrandr Vigfússon* (*Ný Félagsrit XVII, 152*) *oversætter fructus og jvfr. lat.* maturus. — 6. ef *for* er *Rask* (*uden Var.*) *og M.* — fellirat, *saa ændret*; flærat *Rask* (*uden Var.*) *og M.*; *ellers har Hskrr.* flær ei, *saa og K.*

22, 3. fyr *i Hskrr. tildels skrevet* fyrir. — kelisjúkar, *saa Hskrr. og K., Rask. Dette giver neppe nogen Mening. Egilsson formoder ,,hystericæ, vel: nervis labo-

utar hverfa
þaz þær innar skyli,
sá er hann með mönnum mjötuðr."
Vindkaldr kvað:
23. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá hani heitir,
er sitr í enum háva viði,
allr hann við gull glóir?"
Fjölsviðr kvað:
24. „Viðofnir hann heitir,
en hann stendr veðrglasi
á meiðs kvistum Míma;
einn um ekka
þryngr hann orófsaman
svartrar Sinmöru."
Vindkaldr kvað:
25. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé vápna nökkut,
þat er knegi Viðofnir fyr
hníga á Heljar sjöt?"
Fjölsviðr kvað:
26. „Lævateinn hann heitir,
en hann gerði Loptr rýninn
fyr nágrindr neðan;
í seigjárnkeri

rantes, coll. Norv. Brystkjöl (= *Dan. Hjerteangst)" men det norske* kjøl *passer ikke efter sin Betydning (kold Gysen, Skræk), og et deraf afledet Ord maatte hede* kœlsjúkar (kel-sj.). *M. indsætter* kvellisjúkar, *men dette betyder „svagelige", hvilket her ikke synes brugeligt.* killisjúkar? *jvfr. got.* kilþei γαστήρ. — 5. þaz, *saa ændret;* þess *Hskrr. og Udgg.* — þær, **B O S**; þeir **L C**β *Rask uden Var., K. M.;* er **C**α. — skulu **O**.

23, 5. a *for* í **C**α. — 6. gull **B O S C**α, *Rask uden Var. og M.;* gulli **L C**β *og K. Jfr.* allr ræidingr hestanna þa gloade vid gull *Flat. I, 359.*

24, 1. Viðofnir *blandt hanaheiti i SnE. II, 488. 572.* — *Eg. skriver* Víðofnir (= Víðopnir). — 2. veðrglasi, *saa Udgg. Alle Hskrr. skrive* veþir (*Rask uden Var.* veþr). glasir **B O**. — 4. einn um, *saa ændret med Tvil efter Formodning i K.;* einum *Hskrr. og Udgg.* — 5. þryngr, *saa ændret med M.;* þrúngr *K. og Rask (uden Var.);* þrungur **B**β **C O**; þrvngvs **B**α; þrúngnus *Cod. 1867 qv. ny kgl. Sml. Udgg. henføre Ordet til L. 4.* — 5. orofsamañ **O**; or ofsaman **L**; orof saman **C**; órofsa mañ **B**; ó-rof saman *K.;* óróf saman *Rask (uden Var.);* oróf saman *M.* — 6. svartrar, *saa ændret med Tvil (eller* surtrar *af isl.* surtr, *gusten?);* surtar **C**α **L**β **O** *Stockh. Fol. og Oct. Hskr. og Eddubrot Rasks;* surtr **B C**β **L**α, *og saaledes Udgg. (Rask og M. som Egennavn);* Surtur *Stockh. Qv. Hskr.* — Sinmöru, *saa ændret efter Formodning i K.;* sinn martv **B**α *Stockh. Oct. Hskr., saa ogsaa K. og Rask;* sinn mantu **B**β **C**α **L**β **O** *Eddubrot Rasks;* sem mautu **L**α *Stockh. Fol. og Qv. Hskr.;* sem mantu **B**β; sin mötu *M.* — *Thaasens Forklaring i Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 89 f. kan ikke støtte Hskrr.'s Tekst.*

25, 5. fyr *i Hsksr. skrevet* for.

26, 1. Lævateinn, *saa ændret;* Hævateinn *Hskrr. og alle Udgg.* (Hǫma t. **B**β; Hevia **S**β; Heve t. *efter K. i Vidalins Hskr.*). *Navnet, som det staar i Hskrr., forklares gjerne af* hœfa, *men maatte da hede* hœfiteinn. *Rimvægten hviler desuden i L. 2 langt bedre paa* Loptr *end paa* hann; *om Forvanskning af* L *til* H *se Anm. til Sigrdr. V. 34, L. 1; Fjölsv. V. 36, L. 1.* — hann heitir, *saa ændret;* heitir hann *Hskrr. og Udgg.* — 2. rýninn, *saa ændret;* rúinn *Hskrr. og Udgg. Petersen (Nord. Myth. 2 Udg. S. 357) forklarer dette „opblæst og løs, fyldende meget, men liden af Indhold" af det jydske Verbum* at rue, *men herimod strider den norske, mér oprindelige Form* rúva; *K. oversætter „despoliatus", hvilket neppe giver nogen brugbar Mening; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671 a) forstaar* görði rúinn *som* rúði, *plukkede, men* rýja *kan aldrig bruges om at plukke en Kvist eller Gren. Guðmundr Magnússon formoder* runi *cursor, destructor, eller* rúni, *fabulator, incantator.* — 3. fyr *skrives i de fleste Hskrr.* fyrir, *i andre* fire. — 4. seigjárn-keri, *saa skrevet efter*

liggr hann hjá Sinmöru,
ok halda njarðlásar níu.“

Vindkaldr kvað:

27. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt aptr kemr,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka?“

Fjölsviðr kvað:

28. „Aptr mun koma,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat fœrir,
er fáir eigu,
eiri örglasis.“

Vindkaldr kvað:

29. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nökkut,
þat er menn hafi,
ok verðr því hin fölva gýgr fegin?“

Fjölsviðr kvað:

30. „Ljósan ljá
skaltu í lúðr bera,
þann er liggr í Viðofnis völum,
Sinmöru at selja,
áðr hon söm telisk
vápn til vígs at ljá.“

Vindkaldr kvað:

31. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá salr heitir,
er slunginn er
vísum vafrloga?“

Fjölsviðr kvað:

32. „Hyrr hann heitir,
en hann lengi mun
á brodds oddi bifask;
auðranns þess
munu um aldr hafa
frétt eina fírar.“

Vindkaldr kvað:

33. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr þat görði,

Forklaring af Eg., som beholder Hskrr.'s Skrivemaade. Eller seigjárns keri? sęgiarne keri **O**; sęgiarns k. **C** *og Eddubrot Raks;* segiarns k. **B L** *og de stockh. Hskrr.; efter K. har* **S** *i Teksten* Segiarn, *i Margen* Sægiarna; Sægjarns k. *Rask M.* — 5. liggr hann *henføres af Udgg. til L. 4.* — *Rask og M. skrive* Sinmœru.

28, 5. er, *saa ændret;* sem *Hskrr. og Udgg.* — 6. eiri, *saa Hskrr. (dog anfører K.* eyrv *af* **S**) *og Udgg.* — örglasis, *saa Eg.; jvfr. Ringen* Glæsir (*rettere* Glasir) *i Fas. II, 390;* aurglasis *Udgg.;* ꝍrglasis *Hskrr. eller* ꝍrglassis (*saa* **C L**, *de stockh. Hskrr. og Eddubrot Rasks*).

29, 2. hvert þat se *Rask uden Var.* — 6. verði? *jvfr. V. 17, L. 6.* — fylva **O Bβ Cα** *for* fölva.

30, 3. *Ogsaa her forstaar jeg med de fleste Fortolkere* Viðofnis *om Hanen. Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671a) tyder* i Viðofnis völum = i Viðopnis völum *eller* válum? — *For* völum *har* **O** *og* **Bβ** rotom. — 4. *Rask og M. skrive* Sinmœru. — 5. söm, *saa K., det er med Eg. at forstaa som Nom. sg. f. af* samr; sœm *Rask (uden Var.) og M.* sæm tęliss **Bα**; samtelis **Bβ**; som teliss **Cα**; somteliss **Cβ**; semteliss **O**; som t. **Lα**; soni t. **Lβ**.

31, 5. stunginn **Lα Cβ**.

32, 1. Hyrr, *saa K. M. (d. e. Ild); i de fleste Hskrr. skrevet* Hyr. *Man skulde her vente et Navn, som begyndte med* L, *saa at* lengi *(ikke* hann) *i næste Linje blev Rimord. Grimm formoder* hátt *for* lengi. — 4. auðranns *i Hskrr. skrevet med én* n. — 5. mun **O**; man **Bβ**. — 6. ena **O Bβ** *for* eina.

33, 4. hverr, *saa ændret med Lüning for* hver *Hskrr. og K., Rask M.* — görði *skrevet i Hskrr.* gorþi *eller* giorþi *eller* georþi.

er ek fyr garð sák
innan, ásmaga?“

Fjölsviðr kvað:

34. „Uni ok Iri,
Bari ok Ori,
Varr ok Vegdrasill;
Dori ok Uri,
Dellingr, Atvarðr,
Liðskjálfr, Loki.“

Vindkaldr kvað:

35. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat bjarg heitir,
er ek sé brúði á
þjóðmæra þruma?“

Fjölsviðr kvað:

36. „Lyfjaberg þat heitir,
en þat hefir lengi verit
sjúkum ok sárum gaman;
heil verðr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr, kona.“

Vindkaldr kvað:

37. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þær meyjar heita,
er fyr Menglaðar knjám
sitja sáttar saman?“

Fjölsviðr kvað:

38. „Hlíf heitir,

— 5. fyr *i de fleste Hskrr. skrevet* fyrir. — *For* sák *har flere Hskrr.* sok. — 6. *For* innan ásmaga *har* L *og* Cβ minum erfmaga. — *Jeg har sat Komma foran* ásmaga *som styret af* hverr; *Ordet er mig dog her uforstaaeligt, da flgd. Vers indeholder Dvergenavne.*

34, 1. Vnni *for* Uni B. — Iri *K., Rask;* Íri *M.* — 2. Bari O C L *og Rask* (*uden Var.*); Barri B *og K. M.* — Ori *K., Rask,* Óri *M. Navnet er vistnok forvansket, se Anm. til L. 4.* — 3. Varr *som Dværgenavn SnE. II, 470. 553.* — 4. Dori, *saa de stockh. Hskrr.;* Döri *Eddubrot Rasks;* Dorri C L Bα *samt K. M.;* Dari Bβ; Darri O. *Se Völuspá I, V. 15, L. 5 og SnE. II, 470 (II, 553* Duri). — *M. skriver* Úri. *For* Uri *har* Cα Lβ Ori; *at dette er det rette, synes rimeligt paa Grund af* Dori, Ori *i Völuspá I, V. 15, L. 5 og fordi* Dori *og* Ori *danne med hinanden Stavelserim, hvilket er hyppigt ved Navneopregning* (Fili, Kili. Skirfir, Virfir. Alfǫðr, Valfǫðr). *Men da maa* Ori *i L. 2 være feilagtigt* (*for* Jari?) — 5. Atvarþr Lα Cβ *og K.;* oc varþar Cα Lβ; at var þar *Stockh. Oct. Hskr.;* at varþar *Stockh. Fol. og Qv. Hskrr.;* oc var þar B O *og Rask;* ok Atvarðr *M.* — 6. Liðskjálfr *M.;* liþsci alfr Bα Cα *og K. Rask* (*uden Var.*); lijþski alfur O; lęþsci alfr Bβ; Lidscialfr L Cβ. — Loki *er neppe rigtigt. Lüning formoder* Lóni.

35, 4. hve O (*for* hvat); *dette er kanské det oprindelige her og i de øvrige Vers.*

36, 1. Lyfjaberg, *saa ændret; jvfr. V. 49, L. 2. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Gróg. og Fjölsv.* — Hyfia berg Bα, Lβ *og K. M.;* Hyfuija berg O; Hyfwia berg C; Hivnga horn Bβ; Hlyfvia ber Lα; Hyfvia ber *de stockh. Hskrr.;* Hyfvia berg; „*kannske rèttara* Hyfina“ *Rask.* — 3. sjúkum, *saa Eg.;* suikum Bα *og Rask M.;* siuk C *og* O (*snarere end* suik) *det stockh. Qvart-Hskr. og* Bβ Lβ; sink *stockh. Fol. og Oct. Hskr.;* svic Lα *og K.* — sárum, *saa ændret med Eg.;* sári *Hskrr. og Udgg.* — 5. þótt L O, *Rask* (*ud. Var.*) *og M.;* þó B C *og K.* — *Det er stødende, at* hafi *er Rimord; jeg formoder derfor, at* árs sótt (arsott C) *er forvansket;* þótt helsótt hafi *vilde give god Mening.* — 6. klífr *i enkelte Hskrr. skrevet med* ý.

37, 5. fyr, *saa M.; de fleste Hskrr. skrive* for, *saa og K. Rask;* fyrir L. — 6. sitia B *og K. M.;* singia C; syngia L O *og Rask* (*uden Var.*). — sattir C.

38, 1. *At tilsætte* ein *efter* heitir *synes ikke nødvendigt, jvfr. Grímn. V. 28, L. 1.*

önnur Hlífþrasa,
þriðja † Þjóðvarta,
Björt ok Blíð,
† Bliðr, Fríð,
Eir ok Örboða.“

Vindkaldr kvað:

39. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef görask þarfar þess?“

Fjölsviðr kvað:

40. „[Bjarga] svinnar,
hvar er menn blóta þær
á stallhelgum stað;
eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema.“

Vindkaldr kvað:

41. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa?“

Fjölsviðr kvað:

42. „Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa:
nema Svipdagr einn,
hánum var sú in sólbjarta
brúðr at kván of kveðin.“

Vindkaldr kvað:

43. „Hrittu á hurðir,
láttu hlið rúm,
hér máttu Svipdag sjá;
en þó vita far,
ef vilja muni
Menglöð mitt gaman.“

Fjölsviðr kvað:

44. „Heyrðu, Menglöð!
hér er maðr kominn,
gakk þú á gest sjá!
hundar fagna,
hús hefir upp lokizk,
hygg ek, at Svipdagr sé.“

Menglöð kvað:

45. „Horskir hrafnar

— 2. Hlífþrasa, *saa ændret;* Hlífþursa *Hskrr. og Udgg., dette kan ikke betyde „tutela gigantum“. Jfr.* Líf ok Leifþrasir *og SnE. I, 300, hvor* W *har* avrþrasir, r avrþvrsis. — 3. þjóðvarta *giver ingen Mening og maa være forvansket.* þjóðvakra?? — 5. Bliðr (*i Hskrr. skrevet* Blíþr, Blíþur) *eller* Blíð *i L. 4 maa vistnok være forvansket. K. formoder* Blikvr. — 6. Örboða *M. Eg.;* Aurboða *Hskrr. og K. Rask.*

39. *Dette V. og flgd. mangle i* O. — 4. *Efter* bjarga *tilføier* L *og K.* nockvþ. — 6. görask *i de fleste Hskrr. skrevet* goraz. — þarfar B C *og K. M.;* þarfir L *og Rask (uden Var.).*

40. 1. Bjarga *mangler i alle Hskrr. og Udgg.* — svinnar, *saa ændret;* Sumur *Hskrr.* (Sumr C) *og Udgg. Man tør neppe formode* Svinnar [bjarga]. — 2. hvar, *saa Hskrr.;* hver *Udgg. (Rask uden Var.), der henføre det til L. 1.* — 4. eigi, *saa ændret med M.;* ei *Hskrr.* (ey Cα; er Cβ; er Lα) *og K., Rask. Eller kan* ei (ey) *forsvares ved* ey *i Vaf. V. 55,* æ *i Vaf. V. 36?* — forað *i mange Hskrr. skrevet* forrat. — 6. or Cα Lβ *og Udgg.; mangler i* B Cβ Lα *og de stockh. Hskrr.*

41, 4. hvart C O; *de øvrige Hskrr.* hvert. — 5. þat *mangler i* O.

42, 1. *Flere Hskrr. skrive* Vetr. — 6. *K. henfører* brúðr *til L. 5.*

43, 2. *K. skriver med flere Hskrr. som ét Ord* hliþ-rúm. — 4. fair Cβ; fäir Lα; fár Lβ *og de stockh. Hskrr.* — muni C O, *Rask (uden Var.) og M.* — myni B L *og K.*

44, 3. at sia O.

45, 1. Horskir *skrives i de fleste Hskrr.* Hoskir. *En lignende Brug af dette Adjectiv kan neppe paavises; jeg har derfor tænkt paa* hræskærir, *jvfr.* hræskæri ari

skulu þér á hám gálga
slíta sjónir ór,
ef þú þat lýgr,
at hér sé langt kominn
mögr til minna sala.
46. Hvaðan þú fórt,
hvaðan þú för görðir,
hvé þik hétu hjú?
at ætt ok nafni
skal ek jartegn vita,
ef ek var þér kván of kveðin."

Svipdagr kvað:

47. „Svipdagr ek heiti,
Sólbjartr hét minn faðir,
þaðan rákumk vindar kalda vegu;
Urðar orði
kveðr engi maðr,
þótt þat sé við löst lagit."

Menglöð kvað:

48. „Vel þú nú kominn!
hefik minn vilja beðit,
fylgja skal kveðju koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefir við annan ást.
49. Lengi ek sat
Lyfjabergi á,
beið ek þín dœgr ok daga;
nú þat varð,
er ek vætt hefi,
at þú ert kominn, mögr! til minna sala.
50. Þrár hafðar
er ek hefi til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú er þat satt,
er vit slíta skulum
ævi ok aldr saman."

Ísl. ss. II, 271. — 2. skulu þér *henføres af Rask M. til L. 1.* — haum **O**.

46, 2. gôrþir **L**; *i de fleste Hskrr. skrevet med* gi *i Fremlyden.* — 5. iartegn **C** *og M.*; iarteikn *de andre Hskrr. og saa K., Rask.* — 6. *For* þér *har* **O Cα Bβ** þess. — kván, *saa Hskrr. og Udgg.*; *burde vel hede* at kván, *som i V. 42, L. 6.*

47, 3. rákumk, *saa M.*; *i Hskrr. skrevet* rákumz, *saa og K., Rask. Bør vistnok udtales som* vrákumk. — 5. qveþir **B**. kveðr *efter Eg. af* kveðja = kviðja. *Kanské* viðr (*Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. II, 670 a*). — 6. löst *i Hskrr. skrevet* laust *eller* lavst.

48, 2. hefik *i flere Hskrr. skrevet* hefi ec. — 5. flestum **Lα Cβ**. — 6. hvars **Cβ Lα** *og M.*; hvers **B Cα Lβ** *og K., Rask* (*uden Var.*); huerz **O**.

49, 2. Lyfja, *saa ændret*; liúfu *Hskrr.* (lufú **L**) *og Udgg.*; *jvfr. V. 36, L. 1.* — 5. vęlt **Cβ Lα** *for* vætt. — *For* hefi *skrive Hskrr. og Udgg.* hefir. — 6. *Mellem* ert *og* kominn *har alle Hskrr. og Udgg.* aptr (*de dele derhos L. 6 i to Linjer*), *hvilket forstyrrer Metrum og Mening og som jeg derfor har udeladt. Jfr. min Afhandl. om Frbind. mll. Gróg. og Fjölsv.*

50. *K. lægger dette Vers i Svipdags Mund „cum non sit verisimile eum plane mutum fuisse ad praecedentem sermonem amantis suae".* — 2. er ek hefi *henfører Rask til L. 1.* — 5. at **Cα O** *for* er. — 6. ok *mangler i* **C L O**.

Excurs til Grógaldr og Fjölsvinnsmál.

*De to Kvæder Grógaldr og Fjölsvinnsmál er Dele af én og samme Digtning, hvis Hovedperson er Svipdag, Groas Søn. Jeg har derfor forenet dem ved Navnet **Svipdagsmál**; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 668 a) har foreslaat „Svipdagsför". Denne Digtning foreligger os, endnu udelt, i en senere Form i en **dansk-svensk Folkevise** om ungen Sveidal (Svedal, Svendal, Svedendal, Silfverdal): mange (gamle og nye) danske Optegnelser er trykte hos Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. Nr. 70 (II, S. 239—254. III, S. 841—843); to svenske Optegnelser: Geijer og Afzelius Svenska Folkvisor Nv. 10 (I, S. 57—59) og Arwidsson Svenska Fornsånger Nr. 143 (II, 284—288) give Visen i en mindre oprindelig Form.*

Svend Grundtvig paapegede først (Danm. gl. Folkev. II, 238) det traditionelle Slægtskab mellem Visens første Del og Grógaldr; jeg fandt dernæst (D. g. F. II, 667 f.), at Visens sidste Del svarte til Fjölsvinnsmál, og godtgjorde, at den dansk-svenske Vise havde bevaret den oprindelige Enhed i en Digtning, som fra Island kjendtes spaltet i to Kvæder. Dette blev videre udviklet af Svend Grundtvig (D. g. F. II, 668—673) og af mig i min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál (Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania Aar 1860, S. 123—140).

Visen er af Vigtighed for Tekstkritiken i Grógaldr og Fjölsvinnsmál, og jeg aftrykker derfor her næsten hele den ældste danske Optegnelse og det meste af en anden, som i flere Henseender har en rettere Sagnform (begge gives her i almindelig Sprogform og med uvæsentlige Forandringer af Udtrykket hist og her efter andre Optegnelser).

A.

(I Haandskrift fra det 16de Aarhundrede.)

1. *Det var ungen Sveidal,*
han skulde Bolden lege:
Bolden drev i Jomfruens Bur,
det gjorde hans Kinder blege.
Og lader du dine Ord vel!

2. *Bolden drev i Jomfruens Bur,*
Svenden efter gik:
førend han kom der ud igjen,
stor Sorg han i Hjærtet fik.

3. *„Du tørst ikke kaste*
din Bold efter mig:
der sidder en Mø i fremmede Land,
hun længes efter dig.

4. *Du skalt aldrig Roen bide*
og aldrig Roen faae:
førend du faar løst det sorgfulde Hjærte,
som længe haver ligget i Traa."

5. *Det var ungen Sveidal,*
han svøber sig Hoved i Skind:
saa gaar han i Stuen
alt for sine Hovmænd ind.

6. *„Her sidder I, alle mine Mænd,*
drikker Mjød af Skaale:
mens jeg gaar til Bjerget,
med min kjære Moder at tale.“
7. *Det var ungen Sveidal,*
han tog til at kalde:
der revned Mur og Malmersten,
og Bjerget tog til at falde.
8. *„Hvem er det, der kalder*
og vækker mig saa mod?
maa jeg ikke med Freden ligge
op under den sorte Jord?“
9. *„Det er ungen Sveidal,*
kjære Sønne din:
han vil fuld gjærne have gode Raad
af kjære Moder sin.
10. *"Jeg haver fanget en Stivmoder,*
hun er mig vorden haard:
hun haver mit Hjærte i Tvangen lagt
for den, jeg aldrig saa.“
11. *„Skal jeg mig nu opreise*
af Søvn og haarden Kvale:
udi de samme Veie
da skalt du end fuld vel fare.
12. *Jeg skal give dig en Fole,*
han skal vel bære dig fram:
han gaar saa vel over salten Fjord,
som paa det grønne Land.
13. *Jeg skal give dig Dugen,*
alt om du kan den brede:
al den Mad, du ønsker dig,
den skal dig staa tilrede.
14. *Jeg skal give dig et Dyreshorn,*
og det er spændt med Guld:
al den Drik, du ønsker dig,
da skal den staa al fuld.
15. *Jeg skal give dig Sværdet,*
er hærdet i Drageblod:
ihvor du rider gjennem mørken Skov,
da brænder det som et Baal.
16. *Jeg skal give dig Snekken,*
hun staar i salten Fjord:
alle dins Fiender, dig imod ville seile,
dem løber hun under i Flod.
17. *De vandt op deres Silkeseil*
saa høit i forgyldene Raa:
saa seiled de for det samme Land,
alt som den Jomfru var paa.
18. *De kasted deres Anker*
paa den hvide Sand:
det var ungen Sveidal,
han tren der først paa Land.
19. *Det var ungen Sveidal,*
han gaar paa hviden Sand:
den første Mand, han mødte,
var Hyrden paa det Land.
20. *Det var goden Hyrde,*
og han lod spørge først:
„Hvad da skader denne Ungersvend?
hvi er hans Hjærte saa tøst?“
21. *„Hans Hjærte ligger i Tvangen lagt*
for den, han aldrig saa:
Svenden heder ungen Sveidal,
saa gaar Sagnen af.“
22. *„Her er ogsaa en Jomfru paa dette Land,*
hun ligger i stærken Traa:
alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“
23. *„Hør du goden Hyrde,*
hvad jeg siger dig:
vedst du, hvor den Jomfru er,
da dølg det ikke for mig.“
24. *„For oven ved den grønne Lund*
der staar min Jomfrus Gaard:
Porten (?) er af det hvide Hvalsben
og Porten er lagt med Staal.
25. *Uden for min Jomfrus Port*
der stander en Løve saa gram:
men er I den rette Sveidal,
saa frit maa I gaa fram.“
26. *„Er det nu saa Sanden,*
alt som du siger for mig:
bliver jeg Konge paa dette Land,
til Ridder gjør jeg dig.“
27. *Han gik til den gyldne Port,*
og ind der han saa:
alle da var de Laase,
de faldt selv derfra.
28. *Løven med de Hvidebjørne*
de faldt den Herre til Fod:
Linden med sine Grene
hun bugner neder til Jord.
29. *Midt udi den Borgegaard*
der aksler han sit Skind:
saa gaar han i Høieloft
for hedenske Konning ind.
30. *„Hil sidder I, hedenske Konning,*
over eders eget Bord:
vil I mig eders Datter give
og vide mig Andsvarord?“
31. *„Jeg haver ikke Datter, foruden én,*
hun ligger i stærken Traa:

alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa."
32. *Det da svared den liden Smaadreng,*
stod klædt i Kjortel hvid:
„Længes hende efter Sveidal,
da er han nu kommen hid."
33. *Saa braadt kom Bud i Høieloft*
for skjøn Jomfru ind:
„Nu sidder ungen Sveidal
næst hos Fader din."
34. *„Da tager I bort de høie Raa*
og saa de Ligebaar:
følger I mig i Høieloft
ind for min Hjærtenskjær."
35. *Det da mælte den skjønne Jomfru,*
hun ind ad Døren trers:
„Vær velkommen, ungen Sveidal,
Hjært-Allerkjæreste min!"

Denne Optegnelse fortæller endnu, at Møen spør sin Fader, om han vil lade sig døbe: ellers drager hun bort med Sveidal; baade Fader og Datter tage da ved den kristelige Tro, inden Brylluppet holdes; Sveidal slaar Hyrden til Ridder og sætter ham øverst til Bords. Til Slutning heder det:

42. *Nu haver ungen Sveidal*
forvunden al sin Harm:
saa haver og den stolte Jomfru,
hun sover forinden hans Arm.
Og lader du dine Ord vel!

C.

(*I to Afskrifter fra 17de Aarhundred.*)

Begyndelsen af denne Optegnelse stemmer overens med A *i det væsentlige. Svendal siger i V. 11: „Min Søster og min Stivmoder haver lagt mit Hjærte i Traa"; men dette er rimelig kun en Forvanskning.*

13. *„Jeg skal give dig den Hest*
som skal være dig saa god:
rid du hannem baade Dag og Nat,
han vorder ret aldrig mod.
14. *Jeg skal give dig det gode Sværd,*
som man kalder Adelring *):
du kommer ret aldrig i den Strid,
du skal jo Seiren vinde."
15. *Det var ungen Svendal,*
han bandt sit Sværd ved Side:
han satte sig paa sin gode Hest,
han agted ikke længer at bide.
16. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa red han over det brede Hav
og gjennem de grønne Skove.
17. *Han red over det vilde Hav*
og gjennem de mørke Skove:
til han kom til det samme Slot,
hans Fæstemø monne inde sove.
18. *„Hør du, goden Hyrde,*
hvad jeg siger dig:
er her Jomfru paa dette Slot,
du dølg det ikke for mig.
19. *Er her Jomfru paa dette Slot,*
du dølg det ikke for mig:
bliver jeg Konning paa dette Land,
til en Herre saa gjør jeg dig."
20. *„Plankerne ere af haarde Jern,*
og Porten er af Staal:
det er vel atten Vintre siden
den Jomfru Solen saa.
21. *Løven og den vilde Bjørn*
de stander der inden fore:
der kommer aldrig nogen levendes ind,
foruden hin unge Svendal."
22. *Det var ungen Svendal,*
han satte sig paa sin Hest:
saa red han til den samme Mur,
som han kunde allerbedst.
23. *Det var ungen Svendal,*
han tog sin Hest med Spore:
saa sprang han saa listelig
alt i den Borgegaard.
24. *Saa sprang han saa listelig*
udi den Borgegaard:
Løven og den vilde Bjørn
de falder ned for hans Fod.

*) *Saa heder ogsaa et Sværd, som Kong Diderik kommer i Besiddelse af.* Adelring *er en Fordreielse af* Nagelring, *der i tydske Kilder er Navnet paa Diderik Sværd. Ogsaa Beowulfs Sværd hedte* Nægeling.

25. *Løven og den vilde Bjørn*
de falder den Herre til Fod:
Linden med sine forgyldene Blade
bugned neder til Jord.
26. *Linden bugned neder til Jord*
med sine forgyldene Blade:
op da stod den stolte Jomfru,
som længe havde ligget i Dvale.
27. *Det da var den stolte Jomfru,*
hun hørte de Sporer klinge:
„Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte end blive løst af Pine!
28. *Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,*
jeg maatte blive løst af Tvang:
og Skam saa faa min Stivmoder,
mig haver gjort Tiden saa lang!"
29. *Det var ungen Svendal,*
han ind ad Døren tren:
det da var den stolte Jomfru,
hun stander ham op igjen.
30. *Ind kom ungen Svendal,*
han var baade favr og ung:
det da var den stolte Jomfru,
saa vel favned hun hans Komme.
31. *„Velkommen, ungen Svendal,*
ædelig Herre min:
Tak have Gud Fader i Himmerig,
os baade haver løst af Pine!"
32. *Nu haver ungen Svendal*
forvunden baade Angest og Harm:
nu sover han saa gladelig
udi sin Jomfrus Arm.
33. *Nu haver den stolte Jomfru*
forvunden baade Angest og Kvide:
nu sover hun saa gladelig
ved ungen Svendals Side.
Og lad dine Ord vel!

TILLÆG.

SÓLARLJÓÐ.

1. **F**é ok fjörvi
ræntí fyrða kind
sá hinn grimmi greppr;
yfir þann veg,
er hann varðaði,
náði engi kvikr komask.

2. Einn hann át
opt harðla,
aldri bauð hann manni til matar,
áðr en móðr
ok meginlítill gestr
gangandi af götu kom.

3. Drykks of þurfi
lézk hinn dæsti maðr
ok vanmettr vera;
hræddu hjarta
hann lézk trúa
þeim, er áðr hafði vályndr verit.

Dette Digt findes i Papirafskrr., af hvilke neppe nogen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundred; **C L** *omtaler en Skindbog, som har indeholdt Digtet. Det nævnes efter Guðbrandr Vigfússon først af Björn fra Skarðsá* (*død 1656*) *i hans Commentar til Völuspá skreven efter 1643* (*Kgl. Bibl. i Kjøb. ny kgl. Sml. 1886 qv.*) „svo segir í Sólarljóðum gömlu".

Overskriften er (*gjengiven med almindelig Orthographi*) Sólarljóð **B**; Hér skrifast Sólarljóð **G I K**; Hér hefjast Sólarljóð Sæmundar ins fróða **C L**; Hér skrifast Sólarljóð, sem sagt er Sæmundr prestr fróði hafði kveðið, þá hann lá andaðr á börunum **O**. — *De forskjellige Afsnit ere ikke betegnede i Hskrr.*

1, 2. rænti *henfører K. og flere Afskrifter til første Linje.* — fyrþa **B**; *i de fleste Afskrr.* firþa *eller* firda. — 3. **B** *skriver her og ellers* enn *for* hinn. — 4. þann veg, *saa ændret, jvfr. Skírn. V. 11, L. 3;* þá götu *alle Hskrr. og Udgg.;* er *kan ikke være Rimord. Bergmann* (*Les chants de sôl, p. 39*) *mener, at Forfatteren har tilladt sig den Frihed at lade* yfir *danne Stavrim med* hann; *dog bemærker han, at Alliterationen vilde være mér regelret, hvis Digteren f. Eks. havde sat:* yfir þá vega er hann varðaði. — 6. *For* náði *har* **I Bβ Cβ Lβ** mátti. — einginn **G Cα Lα**.

2, 2. harla **G K O**. — 5-6. *Udgiverne dele saaledes* megin litill | gestr gangandi | af götu kom; *flere Afskrr.:* meginlitill | gestr gangandi af götu kom. *For den sidste Inddeling taler f. Eks. Alvíssm. V. 14, L. 3; V. 18, L. 6; V. 34, L. 6.* — 6. ad gardi kom **G**.

3, 1. þurfti **B Cα Lα**. — 2. lésk (*skrevet* liest *eller* lest) *har* **G I K O Cβ Lβ** *paa dette Sted; de øvrige Hskrr. og alle Udgg. indsætte det i L. 3 foran* vanmettr. — 3. vanmattur **K**; vanmáttugur **O**. — 4. hræddu *i enkelte Afskrr. skrevet* hræþo. — 5. hann *er Rimord.* — *Rask formoder:* trauþu hjarta | hann lèzt trúa þeim | er á. h. v. v. — lét tina *feilagtig for* lets trua **Bα**. — 6. hefdi **O**; harfþo **B**; *mangler i* **Lα**. — vályndr, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); volindur **G K**; vollindur **O**; volendr **B L**; volendur **Cα**; vællindur **I**; vallindur **Cβ**.

4. Mat ok drykk
veitti hann þeim er móðr var,
alt af heilum hug;
guðs hann gáði,
góðu hánum beinði,
því hann hugðisk váligr vera.

5. Upp hinn stóð,
ilt hann hugði,
eigi var þarfsamliga þegit;
synd hans svall,
sofanda myrði
fróðan, fjölvaran.

6. Himna guð
bað hann hjálpa sér,
þá hann veginn vaknaði;
en sá gat
við syndum taka,
er hann hafði saklausan svikit.

7. Helgir englar
kómu ór himnum ofan
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi
hon skal lifa
æ með almátkum guði.

---

8. Auð né heilsu
ræðr engi maðr,
þó hánum gangi greitt;
margan þat sœkir
er minst of varir,
engi ræðr sættum sjálfr.

9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urðu
ok næmðir hvívetna,
ok runnu sem vargar til viðar.

---

10. Munaðar ríki
hefir margan tregat,
opt verðr kvalræði af konum;
meingar þær urðu,
þó hinn mátki guð
skapaði skírliga.

4, 1. drykk (*skrevet* drick *eller* dryck *eller* dryce) B G I O Cβ Lβ; drykkju K Cα *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 2. veitti hann *henfører Rask og M. til L. 1, ligesaa* B han veitti. — er *mangler i* Cβ Lβ. — 5. beindi *Hskrr.* — 6. váligr, *saa Rask og M.*; vo-ligr *K.*; valegr Cα Lα; vælegur G K; vællegur I; væligur O; vællegr Cβ; vęlligr B; vęlegr Lβ.

5, 1. hinn, *saa* I *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); *de øvrige Afskrr.* hann. — 3. eigi, *saa ændret med M.*; ei *Hskrr.* (*i* B *foran* þegit) *og K., Rask.* — 5. sofanda, *saa ændret*; sofandi *Hskrr. og Udgg., dette er en nyisl. Form; jvfr. f. Eks. Ísl. fornkv. Nr. 52 C. V. 18:* hún vill við þig lifandi tala. — myrdi O; mirde G; myrdti B; mirdti I. — 6. *For* fróðan *har* G frómann, B fryþann. — *Med V. 5 ender* G.

6, 2. B *henfører* bað hann *til L. 1.* — 3. *Oprindelig vel* þá er hann. — 6. hefdi O.

7, 2. af *for* ór (úr *andre Hskrr.*) Cβ Lβ. — himni I Cβ Lβ. — 4. hreinlífi B Lβ. — 5. mvn *for* skal B. — 6. *Alle Hskrr. og Udgg. har* æ *foran og ikke efter* lifa. *I* almátkum *maa* a (*ikke* m) *være Rimstav, jvfr. V. 17, L. 6;* æ *kan desuden ikke vel være tonløst.*

8, 1. Auð, *saaledes Udgg. med* B O Cα Lα; Auði I K Cβ Lβ. — 3. hann *for* honum I Cβ Lβ. — 5. of B K Lβ; af I O Cα; um Cβ Lα. — varar Cα Lα; varas B. — 6. *For* sættum *har* I O α sáttum, C sællum. *Man tør neppe tænke paa* sælu.

9, 1. þar Cβ Lβ. — 2. u^{r}m I, *d. e.* Unar = Unarr, *saa og Rask. Dette er maaske rettere.* — 3. mvndo B. — 5. næmdir I; næmir *Udgg. med de andre Hskrr.* — hvívetna, *saa Udgg., hvilken Læsemaade K. anfører af Vidalins Hskr.; ellers har de af mig benyttede Hskrr.* hvervetna, I huoruetna. — 6. viþa B.

10, 1. Mundar K O. — 2. tregat, *saa skrevet i* B; tregaþ *de fleste Hskrr.* — 5. þott O. — 6. skapaði, *saa de fleste Hskrr.* (*skrevet* skap^{d}i *i* I); skapti Cβ Lβ *og Udgg.*

11. Sáttir þeir váru
Sváfaðr ok Skartheðinn,
hvárgi mátti annars án vera,
fyrr en þeir œddusk
fyr einni konu:
hon var þeim til lýta lagin.

12. Hvárskis þeir gáðu
fyr þá hvítu mey,
leiks né ljósra daga;
öngvan hlut
máttu þeir annan muna
en þat ljósa lík.

13. Daprar þeim urðu
hinar dimmu nætr,
öngvan máttu þeir sœtan sofa;
en af þeim harmi
rann heipt saman
millum virktar vina.

14. Fádœmi verða
í flestum stöðum
goldin grimmliga;
á hólm þeir géngu
fyr hit horska víf
ok féngu báðir bana.

---

15. Ofmetnað drýgja
skyldi engi maðr,
þat hefik sannliga sét;
því at þeir hverfa,
er hánum fylgja,
flestir guði frá.

16. Rík þau váru
Ráðný ok Véboði
ok hugðusk gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ymsum elda til.

11, 1. Sáttir I *og Udgg.*; Sættir BC KLO. — *For* voru *har* BCLO urðu. — 2. Sváfaðr *skriver jeg med* I *med* á *i første Stavelse, Udgg. med* a. svafödur O. — 3. hvárgi, *saa K. og M.* (*der skrive Ordet med* rr); huorgi I; huorge K; hvorgi O; hvergi *de øvrige Hskrr. og Rask.* — 5. fyr, *saa* B *og M.; i andre Hskrr.* fyrir, fyrer, firir. — eina Cβ; *jvfr. V. 12, L. 2 og V. 14, L. 5.* — 6. lagin; *oprindelig kanské* lagið, *jvfr. V. 31, L. 3.*

12, 1. Hvárskis *skrevet* Huorskis I; Hvórskis K; Hvorskis O; Hverskis Cβ; Hvorkis *Cod. 1110 fol. ny kgl. Sml.*; Hverkis BCαL *og Rask uden Var.*; Hvárkis *K. M.* — 2. fyr, *saa M., i Hskrr. skrevet* fyrir (*saa* B) *eller* firir (*saa* O). — 4. eingann B. — 5. máttu þeir *henføre Rask og M. til L. 4.* — 6. þat it ljósa *Stockh. Qv. Hskr. i Randen og derefter Rask og M.; jvfr. L. 2.*

13, 1. Daprir þeir CβLβ. — þær *for* þeim I. — 2. hinar, *saa* KO; *i andre Hskrr.* enar. — dauckvo Bβ; daukkvu CβLβ *for* dimmu (*der i flere Hskrr. skrives med* y). — 3. aunguann K.; aungvann CL; onguan I; öngvann O; engan B. — 6. milli Cβ. — virktar, *denne ældre Skrivemaade har jeg indsat med M.*; virtar CβLβ *og Rask uden Var.*; virta I, *hvilket kanské er det rette*; virtra KOCαLα; vitra B. *Jfr. f. Eks. Völs. rím. V. 54:* með virtum.

14, 4. ganga CβLβ. — 5. fyr, *saa M.; i de fleste Hskrr. skrevet* fyrir *eller* firir. — hid IKO; iþ BCL. — hoska BIK; hóska O.

15, 2. skyli *for* skyldi B *og K. Mange Hskrr. skrive* skilldi. — 3. hefik, *saa Rask* (*uden Var.*) *og M.*; hefig I; hef ek BCL; hef eg O; heffe eg K. — 4. *For* því at þeir *har* BαCαLβ *blot* þviat, BβCβ því þeir. — hverba C *og Rask* (*uden Var.*); hveba Lα. — 5. þeim filgia I. — 6. frá guði KO.

16, 1. urdu I *for* voru. — vóru þaug O. — 2. Ráðný IKO; Ráðey BαCL *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); Raþri Bβ. — Véboði (*skrevet med* ie *i første Stavelse*) IKO; Vebaþi Bβ; Vébogi Bα (*og skrevet med* ie) CL *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 6. ymsumm O; *i de fleste Hskrr. skrevet med* i. — elda, *saa ændret;* eldi (elldi) *Hskrr. og Udgg.*; *dette forsvares af Eg. lex. poët 815 a.* — *K. anfører af Langebeks Hskr. at for* til, *men ogsaa* B, *som i de fleste Læsemaader stemmer overens med dette, har* til.

17. Á sik þau trúðu
ok þóttusk ein vera
allri þjóð yfir;
en þó leizk
þeirra hagr
annan veg almátkum guði.
18. Munað þau drýgðu
á marga vegu
ok höfðu gull fyr gaman;
nú er þeim goldit,
er þau ganga skulu
milli frosts ok funa.

---

19. Óvinum þínum
trúðu aldregi,
þó þér fagrt mæli fyrir;
góðu þú heit,
gott er annars
víti hafa at varnaði.
20. Svá hánum gafsk
Sörla hinum góðráða,
þá er hann lagði á vald hans
Vígúlfs;
tryggliga hann trúði,
en hinn at tálum varð,
sínum bróðurbana.
21. Grið hann þeim seldi
af góðum hug,
en þeir hétu hánum gulli í gegn;
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó kómu flærðir fram.
22. En þá eptir
á öðrum degi,
er þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum þeir meiddu
þann er saklauss var
ok létu hans fjörvi farit.
23. Lík hans þeir drógu
á leynigötu
ok brytjuðu í brunn niðr;
dylja þeir vildu,
en dróttinn sá
heilagr himnum af.
24. Sál hans bað
hinn sanni guð

17, 1. *Rimord er* Á. — 2. vera *mangler i* **CαKLαO**; *det sidste Hskr. har* ein þóttust, *hvilket kanské er det rette.*

18, 1. Munað **ICβLβ**, *og Rask* (*uden Var.*) *M.;* Munaðlífi **KBCαLα** *og K.* — 2. vega **K.** — 3. fyr, *saa M., de fleste Hskrr. skrive* firir. — gaman **ICβLβ**; gamann **KO**; gamni **BCαLα** *og Udgg.* — 5. er **ICβLβ** *og Rask M.;* at **BKOCαLα** *og K.* — 6. millum *for* milli **BCβ**.

19, 2. alldri **I**. — 3. þér, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*)*; mangler i* **I**; þeir þer **L** *med den Bemærkning, at Andre udelade enten* þeir *eller* þer; þeir **CK**. — fyrir, *saa* **BCβLβ**; firir þier (fyrir þer) **IKO** (*som har* firir þier mæle) **CαLα**. — 6. *Foran* hafa *har Udgg. og Hskrr. foruden* **BI** at. — at **BICβLβ**; *jvfr. Njáls s. Cap. 13. 37; Barl. s. S. 51;* fyrir **CαLα** *og Rask;* firer **K**; fyri *K.;* fyr *M.* — **O** *har denne Linje saaledes:* vijti sier varnadar vefia . . . (vita).

20, 3. þá *mangler i* **B**. — lagði, *jvfr. Eg. lex. poët.*; lagda **O**. *K. anfører* flúþi (*for* lagði) *som Læsemaade, der er skreven til i Margen i Erichsens Hskr.; derefter M.* flýði. — Vijgulfs **I**; Wijgúlff **K**; Vijgulf **O**; Vigolfs **BCαL**; Vigills **Cβ**. — 4. trýgglega **K**; tryglega **B**; trigglega **Cβ**; triglega **I**; tryggilega **L**; tryggiliga **Cα**.

21, 2. hug **BO** *og Rask M.;* huga *K. med de andre Hskrr.* — 3. hánum *mangler i* **O**. — gull **L**. — gen **BβCβ**; gien **ILO**. — **L** *bemærker til denne L. og L. 6:* „*Chartae duas has lin. mutant*“. — 4. þeir listust **O**. — 6. en *mangler i* **I**, *maaské med rette.* — komu **KO**; *andre Hskrr. har* kuomu. — fram̄ **O**; *andre Hskrr. skrive Ordet med én* m.

22, 3. á *for* í **O**. — rygiardal **K**, ryardal **BCβILβ**; eirardal **CαLα**; eýardal **O**. — 5. er *mangler i flere Afskrr.*

23, 6. helgr (helgur) **CβI**. — himni **CβI**.

24, 1. bauþ *K.* — 2. *For* hinn *har* **CαLα** heim, *der henføres til 1ste Linje; K. har baade i 1ste Linje* heim *og i 2den*

í sinn fögnuð fara;
en sökudólgar
hygg ek síðla muni
kallaðir frá kvölum.

---

25. Dísir bið þú þér
dróttins mála
vera hollar í hugum;
viku eptir
mun þér vilja þíns
alt at óskum ganga.

26. Reiðiverk,
þau þú unnit hefir,
bœt þú eigi illu yfir;
grœttan gœla
skaltu með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.

27. Á guð skal heita
til góðra hluta,
þann er hefir skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manna hverr,
er seinar finna föður.

28. Æsta dugir
einkum vandliga
þess er þykkir vant vera;
alls án æ verðr

---

inn. — 4. enn **B I** *og K.; mangler i de fleste Hskrr. og hos Rask M.* — 5. hygg ek *henføre Rask M. til L. 4.* — at síðla **B**. — sijdar (sydla) **O**. — munu **I**; mano *Högnasons Afskr. Kanské oprindelig:* en sökudólga | hygg ek síðla munu | kallaða frá kvölum.

25, 1. Dísir *i de fleste Hskrr. skrevet med* y (*opstaaet af* ij). Dijse **K**; Dysi **I**. — 5. mun **I**; man *andre Hskrr.* — 6. óskum **I Cβ Lβ Oα** (*som skriver* öskum); audnu **B K Oβ** *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); odro **Cα Lα**. — ganga **O** *og M.; ga andre Hskrr.* (*opstaat af* gga ɔ: ganga); gá *K. Rask.*

26, 1. Reiðiverk *maa udtales* Vreiðiverk. — 2. þau, *oprindelig kanské* þau er. — unnit (unnid) *Hskrr.;* vunnit *Udgg. Jfr. Guðbrandr Vigfússon i Eyrb. s. S. XXXVII, Anm. 1; efter ham findes en saadan* v *foran* u *paa Island først sent i 13de Aarhundred. Men ogsaa i de hedenske Kvæder danne Ord, der begynde med* v, *Stavrim med Ord, der begynde med en Vokal; se f. Eks. Lokas. V. 10, L. 1. 2.* — *Fra og med Ordene* þú unnit *til og med* hrei (*i Ordet* hreina) *i V. 56, L. 5 mangler i* **K**. — 3. *K. udelader* þú *efter Guðm. Högnasons Afskr.* — eigi *i de fleste Hskrr. skrevet* ei. *Oprindelig kanské* Bœtattu. — 4. gœla, *saa ændret;* gala **I O** *og Udgg.;* galla **Bβ Cβ Lβ**; hala **Cα Lα** *og de stockh. Hskrr.;* halla **Bα**. *Vistnok forudsættes* gala *som transitivt Vb. med Personens Accus. ogsaa af* galinn. *Men* gœla *modsættes stadig* grœta; *se Barlaams s., S.* 55: I dagh gœler hann, i morgon grœter hann; (*det egentlige norske eller islandske?*) *Ordsprog: En Dag Gud göler, annan han gräter* (*P. Syv, Danske Ordspr., Udg. 1688, I, S. 310*). — 5. skaltu *henføre Rask og M. til L. 4;* **Bα** *har* Letto — 6. kveða, *indsat med Udgg.; mangler i Hskrr.;* **O** *har* þat er sálu. *Jfr. Sigrdr. V. 22, L. 6.*

27, 1. skal **Cα Lα**; skaltu **Cβ I Lβ O**; scalt **B**. — 4. *For* fyrir *har* **O** firir, **Cα Lα** f. — *Rask formoder* fyrir gerir *eller i L. 5* hveim *for* hverr. — 5. *Flere Hskrr. skrive* hver. — 6. seinar finna, *saa ændret; jvfr. Gl. norsk Hom. S. 25; Leiðarvísan V. 39;* seint þiona **Bα Cα Lα** *og stockh. Hskrr.;* ser finna **Bβ Cβ Lβ**; sier finna **O**; sier fiona **I**; seint finna *M.;* sinn fióna *K.* (*som i Anmærkn. foreslaar:* seint sinna) *og Rask;* seint fjóna *Petersson, Solsången öfvers. (Köpenh. 1862).* — föður *i flere Hskrr. skrevet med* r *for* ur.

28, 1. Æsta, *saa Hskrr.* (ęsta **B**); Æstanda *K. M. Men ogsaa Eg. (lex. poët.) mener, at Feilen stikker i* þikir. — dugir, *saa ændret;* þikir *Hskrr. og Udgg.* — 2. varliga **Cα Lα** *og stockh. Hskrr.* — 3. þat *for* þess **Cα Lα**. — þikkir (þikir) vant vera **C L** *og Rask (uden Var.) M.;* vant þikir *K. med andre Hskrr.* — 4. án æ, *saa ændret;* án *M.;* áni *K. Rask.* a ne *eller* Ane *anfører K. af Vidalins Hskr.,* á nei *af Guðmundr Högnasons;* a me **Cα Lα**; ami **B** *og stockh. Hskrr.;*

sá er enskis biðr,
fár hyggr þegjanda þörf.

29. Síðla ek kom,
snemma kallaðr,
til dómvalds dyra;
þangat ek ætlumk,
því mér heitit var:
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda,
at vér hryggvir förum
œgisheimi ór;
engi óttask,
nema ilt göri;
gott er vammalausum vera.

31. Úlfum líkir
þykkja allir þeir,
er eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeim er ganga skal
þær inar glœddu götur.

32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kenni ek þér sjau saman;
görla þau mun
ok glata aldregi,
öll eru þau nýt at nema.

---

33. Frá því er at segja,
hvé sæll ek var
ynðisheimi í,
ok hinu öðru,
hvé ýta synir
verða nauðgir at nám.

34. Vil ok dul
tælir virða sonu,
þá er fíkjask á fé;
ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

---

a vel **C**β; a vęl **L**β; a væl **I**; á vil **O**. **C** *har ved denne Linje i Randen følgende Bemærkning: „Membrana hanc Stropham (ɔ: 27?) continuat usque ad* alls a *&c.“* — 5. er *mangler i* **B**. — enskis *M.*; einskis **IO** *og Rask uden Var.*; einkis **B**; enkis **CL** *og K.* — 6. þeigiandi **B**; þeig*a*ndi **I**.

29, 1. Sijda **C**.— 2. snimma**B**.— *For* kallaðr *har* **C**β**L**β ek kalladest, **I** ec kall*adi*, **O** eg kallaþi. — 3. dómvalds, *saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); *K. anfører denne Læsemaake af en Randbemærkn. i Erichsens Hskr.*; dóms valds *de af mig benyttede Hskrr.* (vals **C-L**); *dette kunde mulig beholdes.* — dyr' **C**α**L**. *Oprindelig vel* dura. — 4. ætlumk *i de fleste Hskrr. skrevet* ætlunzt. — 5. því, *saa* **C**β**IL**β *og Rask M.*; því at **BC**α**L**α**O**, *de stockh. Hskrr. og K.* (*som sætter Punctum efter* var). — 6. *Flere Hskrr. skrive* hefr. — er *mangler i* **I**.

30, 2. *Hvis Teksten er feilfri, er* vér *Rimord; men dertil synes det at have for liden Vægt.* at við ugg förum?? *K.* (*og derefter Rask*) *indsætter* syrgir *for* hryggvir, *formoder derhos i Anmærkn.* Hreckir *for* Syndir. — 4. engi, *saa skriver* **B**, *andre Hskrr.* eingi. — 6. vammalausu at **C**β.

31, 2. þykkja *i Hskrr. skrevet* þikia. — 3. er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.* — hverban *skrive de fleste Hskrr.* — 4. mun **I**; man *andre Hskrr.* **O** *har derefter* ok giefast. — 5. er, *saa* **BC**β; sem *de andre Hskrr.* — skal *mangler i* **BC**α**L**α**O**. — 6. glœdu **O**.

32, 3. kennik **B**; *dette er vel det oprindelige.* kunni ec **I**. — 4. gorla **B**; *andre Hskrr. skrive* giorla, — þau **I** (*skrevet* þ^u^) **C**β**L**β; þú *Udgg. med de andre Hskrr.* — mun **IOC**β**L**β; nem **BC**α**L**α *og Udgg.* — 5. aldregi **B** *og Rask* (*uden Var.*) *M.*; *andre Hskrr.* aldri *og* alldrei; *dog jvfr. V. 2, L. 3.*

33. **C** *har den Bemærkning „33—34 Chartae transponunt“.* — 2. hve **C**β**IL**β; hvat **BC**α**L**α**O** (*her* hvad); *ogsaa Rask uden Var.* hvaþ. — 3. ynðis heimi, *saa efter* **I** (*som skriver* indis h.); œgisheimi (ægish.) *Udgg. med de andre Hskrr.* — 5. *De fleste Hskrr. skrive* ita. — 6. naþvgir **B**. — nám, *saa Udgg.*; námi (nami) *Hskrr.*

35. Glaðr at mörgu
þótta ek gumnum vera,
þvíat ek vissa fátt fyrir;
dvalarheim
hefir dróttinn skapat
munafullan mjök.

36. Lútr ek sat,
lengi ek hölluðumk,
mjök var ek þá lystr at lifa;
en sá réð
er ríkr var;
frammi eru feigs götur.

37. Heljar reip
kómu harðliga
sveigð at síðum mér;
slíta ek vilda,
en þau seig váru;
létt er lauss at fara.

38. Einn ek vissa,
hversu alla vega
sullu sútir mér;
Heljar meyjar
er mér hrolla buðu
heim á hverju kveldi.

39. Sól ek sá
sanna dagstjörnu
drúpa dynheimum í;
en Heljar grind
heyrða ek á annan veg
þjóta þungliga.

40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
máttug hon leizk
á marga vegu
frá því er fyrri var.

41. Sól ek sá,
svá þótti mér,
sem ek sæja göfgan guð;
henni ek laut
hinzta sinni
aldaheimi í.

42. Sól ek sá,
svá hon geislaði,
at ek þóttumk vætki vita;

35, 2. þótti ek *Hskrr.* — 3. at *mangler i* I. — vissi B. — *Hskrr. skrive* fyrir, fyrer *eller* firir. — 4. dular heim Γ; dvala heim C L. — 5. hefr B. — 6. *For* muna *har* B munaþ, Cβ muned.

36, 1. Lútr, *saa* Bα Cβ (*som skriver* Lutur) I O *og Udgg.* (*Rask uden Var.*); Latr Bβ Cα L. — sat ec lengi B *i L. 1.* — 2. *For* ek *har* B Cα Lα O oe. — hölluðumk, *saa M.*; hölluþumz *Rask uden Var.*; holludūst Γ; hölludunst ●; hælluþunst Lβ; kællludunst Cβ; hællonzt B (*som henfører* miæc *til denne L.*); hollus Cα; hollust Lα. — 3. þó *for* þá *Petersson.* — 5. er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.* — 6. frammi *Hskrr.* (frami I) *og Eg.*; framm (fram) *Udgg.*

37, 2. komu I *og Rask uden Var.*; komo B. *Andre Hskrr. skrive* kuomu. — 4. vilda, *saa M.*; vildi *Hskrr. og K., Rask.* — L *har i Margen den Bemærkning* „*37, 4—38, 3 omittunt chartae*". — 5. seig, *saa* I; sterk *de andre Hskrr. og Udgg.*

38, 1. vissi B *og Rask uden Var.* — 2. hvorsv O; hve (*som vel er det oprindelige*) *K. efter Guðm. Högnasons og Jón Olafssons Afskrr.* — vegu O. — 5. er I, *mangler i de andre Hskrr. og i alle Udgg.* — 6. I *har* heima *for* heim á.

39, 3. drúpa, *saa* L *og K. M.*; *andre Hskrr. og Rask uden Var. har* driúpa. — 4. helgrind Cβ O; L *har* heliar *og dertil den Bemærkning* „iar *omittunt chartae*". — 5. *K. anfører af Högnasons Afskr.* heirþac. — „ec *deest in chartis*" L. — á *mangler i* I O; „á *deest in chartis*" L.

40, 3. ór *i Hskrr. skrevet* úr. — 4. hon *mangler i* B Cα Lα. — leizk, *saa M.*; leitz *K. og Rask* (*uden Var.*); leist Cβ Lβ; leisti B Cα Lα O; liest I. — 5. á *mangler i* B Cα Lα O. — vegu *mangler i* Cα Lα O. — 6. er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.*

41, 3. sæja, *saa M.*; sæi a, sæe á *de fleste Hskrr.*; sææ Cβ; sæi *K. og Rask* (*uden Var.*). — 4. ek henni Cβ. — 5. *De fleste Hskrr. skrive* innsta.

42, 3. þóttumk *M.*; þóttiz *Hskrr. og K. Rask*; *K. anfører af Guðmundr*

en Gylfar straumar
grenjuðu á annan veg,
blandnir mjök við blóð.
43. Sól ek sá
á sjónum skjálfandi,
hræzlufullr ok hnipinn;
þvíat hjarta mitt
var heldr mjök
runnit sundr í sega.
44. Sól ek sá
sjaldan hryggvari,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
tunga mín
var til trés metin,
ok kólnat alt fyr utan.
45. Sól ek sá
síðan aldregi
eptir þann dapra dag,
þvíat fjallavötn luktusk
fyr mér saman,
en ek hvarf kallaðr frá kvölum.
46. Vánarstjarna flaug,
þá var ek fœddr,
brot frá brjósti mér;
hátt at hon fló,
hvergi settisk,
svá at hon mætti hvíld hafa.
47. Öllum lengri
var sú hin eina nótt,
er ek lá stirðr á strám;
þá merkir
þat er guð mælti,
at maðr er moldar sonr.

Högnasons Afskrift þóttonz. — 4. Gylfar, *saa* I; gylvar **O**; gilvar **BβCβ**; *Rask og Var. og K.*; gilnar **BαCαL**; Gjallar *M.* — Gylfr, *Genit.* Gylfar, *Stamme* Gylfi *maa være dannet ligesom* Sylgr, Ylgr, *af en Rod* GILF (gjalfa, gelf, galf, gulfum, golfinn) *hvoraf* gjálfr, *neutr.*, *Sögang, Dönning; i nyere Norsk* gjelv, *masc.* (*fra Nordlandene, se I. Aasen Ordb.*); gylfi *Konge; Stammeverbet har rimelig havt Betydningen „bruse, fare frem med Hæftighed“. Eg. læser* Gilvar *og jvfr. tydsk Gilbe, gelb; derefter Petersson „Svovlstrømme“.* — 5. á *mangler i* **CβILβ** *og hos Rask.* grenioþo á moti **B**. — 6. blandnar **O**; blander **L**; blandader **C**. — „mioc *deest in chartis*“ **L**.

43. **O** *har dette Vers efter V. 44.* — 2. sjónum (*uden* á) *K.* — 4. at *mangler i* **BO**. — 5. hardla *for* heldr **I**; heldr *mangler i* **BCαLα** (*da henføres* runnit *til L. 5*). — 6. sega **IO**; siga **BαCαLα** *og Udgg.*; sefa **Bα**; *i Randen af* **CL** *anføres baade* sefa *og* seva.

44, 3. ok var eg þá miog **O**. — ór *skrevet* úr *i Hskrr.* — 5. var *henfører K. til L. 4.* — trieþz **CL**. — 6. kólnat alt, *saa ændret med Tvil*; kólnat at *Udgg.* (*man oversætter: friguerat circum exterius*); kolnud ad **Cβ** (*med Tillæg „forte* kolnat“) **ILβ**; kolnad **O**; klofnad **CαLα**; klofnaþ **B**; klofnat *Stockh. fol. Hskr. Jfr. Gislason Prøver S. 450:* þvi næst féllu öll dauða mörk á hann :.... allir líkams liðir ok limir hans kólnuðu. — fyr **B**; *i andre Hskrr.* fyrir *eller* firir.

45, 2. alldri **I**. — 4. þvíat *mangler i* **CβLβ**. — 5. *Hskrr. skrive* fyrir *eller* firir. — 6. kalldr **BβCβILβO**.

46, 1. Vonar *de fleste Hskrr.* — 3. brot *i Hskrr., K. og hos Rask skrevet* burt. — briostum **CβLβ**. — 5. hvargi **Cβ**; hvorgi **O**. — 6. at *mangler i* **BCLO** *og hos Rask* (*uden Var.*).

47, 2. er **I** *for* var. — hin **I**, *mangler i de andre Hskrr. og i Udgg.* — 3. stram **I**; stráum **O**; stram **Lβ**; strami **BCLα**. — 4. þat **I**, þad **O** *for* þá. — 5. er **IO**, *mangler i de andre Hskrr. og i Udgg.* — guð mælti **BIO** *og de stockh. Hskrr.*; **C** *har i Margen: „Chartae:* þat merkir þat | Gud mǫlti adur“ (adur *vel Forvanskning af* ad madur): gud mæli **CαL**; guðmæli *Udgg.* — *For den optagne Læsemaade taler, om end ikke afgjørende, Alliterationen; Læsemaaden* guð mæli *er Feillæsning af* guð ml'i. — 6. *Udgg. udelade* at (*Rask uden Var.*). — moldar **CαLα** *og de stockh. Hskrr.*; moldu **BCβIO** *og Udgg.*; molldur **Lβ**. — sonr, *saa ændret; samr Hskrr.* (*foruden* **I**, *som har* sami; *de*

48. Virði þat ok viti
inn virki guð,
sá er skóp hauðr ok himin:
hversu einmana
margir fara,
þó við skylda skyli.
49. Sinna verka
nýtr seggja hverr,
sæll er sá er gott görir;
auði frá
er mér ætluð var
sandi orpin sæng.
50. Hörundar hungr
tælir hölða opt,
hann hefir margr til mikinn;
lauga vatn
er mér leiðast var
eitt allra hluta.
51. Á norna stóli
sat ek níu daga,
þaðan var ek á hest hafinn;
gýgjar sól
er skein grimmliga
ór skýdrúpnis skýjum.
52. Utan ok innan
þóttumk ek alla fara
sigrheima sjau;
uppi ok niðri
leitaða ek œðra vegar,
hvar mér væri greiðastar götur.

53. Frá því er at segja,
hvat ek fyrst um sá,
þá ek var í kvölheima kominn:
sviðnir fuglar,
er sálir váru,
flugu svá margir sem mý.
54. Vestan sá ek fljúga
Vánar dreka,
ok féll á glævalds götu;

stockh. Hskrr. har efter Rask „samr *eda* saur“) *og Udgg.*

48, 1. þat ok viti, *saa K. efter Ólafsson, Rask (uden Var.) og M.*; ok viti þat *de af mig brugte Hskrr.* — 2. sá inn *Rask (uden Var.) og M.* — vitki Cα Lα. — 3. er *(uden* sá) *Rask (uden Var.) og M.* — 4. einmana B Cα Lα, *stockh. Hskrr. og Udgg.*; einmanalausir *Högnasons Afskr. efter K.*; ein muna lauser O; munadarlausir Cβ I Lβ. — 6. skyli, *saa M.*; skili *K. og Rask*; skilie B C I L O.

49, 3. sá er, *saa* Lβ *og Udgg. (Rask uden Var.)*; sá sem B C I Lα O. — giorir *Hskrr.* — 5. er *mangler i* B; e^{c} I. — 6. í sandi Cβ Lβ O.

50, 2. haulda *Hskrr.* — opt, *saa Hskrr. undtagen* B, *som i Teksten har* sono, *men i Margen* (opt). — 3. hann — mikinn, *saa* C I L O *stockh. Hskrr., og Rask M.*; þat — mikit B *og K.* — 4. lauga C L, lánga O *for* lauga. — 5. er *mangler i* B. — leidizt Cα Lα. — vard Cα Lα O; þotti B.

51, 1. nornar B. — stol I. — 3. *Oprind. vel* hafiðr. — 4. *De fleste Hskrr. skrive* gyar. — 4-5. *For* sól er skein *har* B Cβ I O sóler (sólir) skinu, Lβ soler sceinu. — 5. grimmlegu O. — 6. skýdrúpnis *M.*; skýdrupnis *K., hvor denne Form anføres af Vidalins Hskr.*; skýdrypnis *Rask efter de stockh. Hskrr.*; skydripnis Cβ I Lβ; ski dripnis B; skyddripnis O; sky deipnis Cα; *K. anfører af andre Afskrr.* skíþ rofnis. *Jón Ólafsson fra Grunnavík formodede* skýrofnis. — skýdraupnis? — skýjum *i flere Afskrr. skrevet* skyom, *forvansket i* Cα Lα skyrmi, *i stockh. Hskrr.* skirmi.

52, 2. þottis B; þottizt Cα Lα; *andre Hskrr. skrive* þottums (þottunst). — 3. sigurhimna O. — 4. uppi ok niðri, *saa* Cβ Lβ *og Udgg.*; upp ok niðr *de andre Hskrr.* — 5. leitaða, *saa M.*; leitaþi *Hskrr.* — œdri (ǫþri) B C I L.

53, 2. er *for* ek C. — firstum sá O. — 3. þá var eg O. — 5. ok *for* er Cα Lα; *ogsaa dette passer.* — 6. svá *mangler i* I, *kanské med rette.*

54, 1. Vitar *for* Vestan Bβ Cβ Lβ O. — 2. vonar *de fleste Hskrr. Rask og M. skrive Ordet med liden Bogstav.* — 3. féll á, *saa Hskrr.* (fell a C L; fell á B; fiell á O; fiellá I) *og Rask M.*; *men Entalsformen vækker Anstød.* — fella *K., hvor det forklares „operire“ (man maatte da*

vængi þeir skóku,
svá víða þótti mér
springa hauðr ok himinn.
55. Sólar hjört
leit ek sunnan fara,
hann teymðu tveir saman;
fœtr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.
56. Norðan sá ek ríða
Niðja sonu,
ok váru sjau saman;
hornum fullum
drukku þeir hinn hreina mjöð
ór brunni Baugregins.
57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrða ek grimmligan gný;
sínum mönnum
svipvísar konur
mólu mold til matar.
58. Dreyrga steina
þær hinar dökku konur
drógu daprliga;
blóðug hjörtu
héngu þeim fyr brjósti utan,
mœdd með miklum trega.
59. Margan mann
sá ek meiddan fara
á þeim glœddu götum;
andlit þeirra
þóttu mér öll vera
rýgjar blóði roðin.
60. Marga menn
sá ek moldar gengna,
þá er eigi máttu þjónustu ná;
heiðnar stjörnur
stóðu yfir höfði þeim
fáðar feiknstöfum.
61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
öfund um annars hagi;
blóðgar rúnar

---

skrive fela); *Eg. forklarer* fella (= ferla) „*insistere viam*“. — glævalds, *saa M.*; glævallds I; glævalls O; glævalls B, *stockh. Hskrr. og K., Rask*; glęvells Cβ Lβ; glorvalls Cα Lα. — *Kanské*: ok fella glæv-ellds (*jvfr.* himinglæfa) götu, *fælde en Vei af lysende Ild, d. e. efterlade en lysende Ildstribe?* — 5. mér þótti *K. efter Högnasons Afskrift.*

55, 2. *Rask M. henføre* leit ek *til L. 1.* — 5. *Rask henfører* stóðu *til L. 4.*

56, 2. Niðja *Bergmann, jvfr. Völuspá I, V. 37*; niðja *de andre Udgg.* („*majorum*“ *Eg.*). — 5. *Rask M. henføre* drukku þeir *til L. 4.* — þeir *mangler i* Lβ. — 6. Baugregins *Bergmann*; baugregins *de andre Udgg., og saaledes* Cα, *de stockh. Hskrr.* (*skrevet* —reigins); baugreyens O Lα; Baugreyns K; baugreirs Cβ Lβ; baugreirs I.

57, 1. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* þagnaþi. — 2. viti *for* vötn Bα Cα Lα; *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* Vatn stauþvadis. — 6. mólu, *saa ændret af Jón Ólafsson, K.* (*som af Guðm. Högnasons Afskr. anfører* motv), *M.*; möludu *Hskrr.* (*tildels skrevet* moludu) *og Rask.*

58, 2. hinu O. — docku C; dökkva *de andre Hskrr. og Udgg.* — 3. dróga K *og M.*; drón *de andre Hskrr. og K., Rask.* — 5. *Udgg. henføre* héngu þeim *til L. 4.* — *De fleste Hskrr. skrive* fyrir *eller* firir. — brióst CβKLβ. — 6. viþ mikinn CβLβ; viþ miklom *K. efter Guðm. Högnasons og en anden Afskr.*

59, 2. sá ek *henföre Udgg. til L. 1*; *saa og i flgd. V.* — *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr.* mæddan. — 5. þótti B (*som henfører Ordet til L. 4*) K; syndust I. — 6. *De fleste Hskrr. skrive* ryar.

60. Margan mann C K (*dog i L. 2* gengna). Menn sá eg marga O. — 3. *Hskrr. og K., Rask skrive* ei *for* eigi. — 4. heiðvar BβCβKLβO. — 5. stóðu *henføre Rask M. til L. 4.*

61, 4. rúnar *saa* B; rúnir *de andre Hskrr. og Udgg.* (*denne Form* „*neppe førend i det 15de Aarh.*“ *Gislason Oldnord. Forml. S: 94*).

váru á brjósti þeim
merktar meinliga.

62. Menn sá ek þar
marga ófegna,
þeir váru villir vega;
þat kaupir sá,
er þessa heims
apask at óheillum.

63. Menn sá ek þá,
er mörgum hlutum
væltu um annars eign;
flokkum þeir fóru
til Fégjarns borgar,
ok höfðu byrðar af blýi.

64. Menn sá ek þá,
er margan höfðu
fé ok fjörvi rænt;
brjóst í gegnum
rendu brögnum þeim
öflgir eitrdrekar.

65. Menn sá ek þá,
er minst vildu
halda helga daga;
hendr þeirra
váru á heitum steinum
negldar nauðliga.

66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virðusk vánum framar;
klæði þeirra
váru kynliga
eldi um slegin.

67. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
orð á annan logit;
heljar hrafnar
ór höfði þeim
harðliga sjónir slitu.

68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þær er helgengnir hafa;
sœtar syndir
verða at sárum bótum;
æ koma mein eptir munuð.

62, 1. þa *for* þar B Cβ Lβ. — 2. ofegra Bβ Cβ Lβ; ófegri O. — 3. *Foran* villir *indsætter K. med de stockh. Hskrr.* allir. — 5. sem B. — 6. afaz B *for* apas.

63, 2. er i Cβ. — hlutum O; *flere Hskrr. udelade* h. — 3. væltu *i flere Hskrr. skrevet* vaelltu; villtu Cβ I Kβ L O; *de samme Hskrr. har* eigu. — 5. Fegatns Bα; Fegaríns Bβ; feigiarns K; feyg yarns O *for* Fégjarns. — 6. byrðar, *saa K.* (*efter Guðm. Högnasons Afskr.*) *og M.*; byrðir *de fleste Hskrr. og Rask*; byrdr C L.

64, 4. gognvm B. — 6. öflgir I K O *og M.*; öflugir B C Lα *stockh. Hskrr. og K., Rask*; oflegir Lβ.

65, 1. þar *for* þá C L. — 5. váru (*Hskrr.* voru) *henføre Rask, M. til L.* 4. — 6. negldar *Hskrr.*

66, 2. mikilęti B, *saaledes K.* — 3. virðusk, *saa M.*; virduz *K.* (*som af Guðm. Högnasons Afskr. anfører* virtuz) *og Rask* (*uden Var.*); virðaz (*eller* virðast) Bβ I K O; vyrþast Lβ; riedust C; rieþus Lα; reþoz Bα (*K. formoder heri en Forvanskning af* væddus). virðask *kunde forsvares ved* ala 61, 2: pína 73, 6. — 5. kynliga, *saa M.*; *denne Læsemaade anfører K. af Guðm. Högnasons Afskr.*; kýmiliga *alle de af mig benyttede Hskrr. og saaledes K., Rask* (*som bemærker*; „*Aðrir*: kynliga). kýmiligr (*hos Erik Jonsson* kímiligr; *jvfr. nu paa Island* kímilyrði, *n. pl. Spottegloser*; kíminn, *spodsk*) *forekommer, saavidt jeg véd, först i Romanstilen* (*Grettis s. S. 200*; *Mágus s. S. 15*) *og er vistnok et nyere Ord.* — 6. vomm *for* umm C Lα.

67, 2. *Hskrr. skrive* margt. — hafa I K O. — 6. O *har, kanské med rette,* harðlega *efter* slitu. — *K. forandrer med urette* harðliga *til* sárliga.

68, 2. ei B *og Rask uden Var.* — 3. þęr Lβ, *mangler i de fleste Hskrr.* — er, *saa ændret*; sem *Hskrr. og Udgg.* — 5. *Rask og M. henføre* vęrða *til L.* 4. — á K O, a B C *for* at. — 6. *For* æ *har* B opt, O er. — meñ *for* mein K O.

69. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
gefit at guðs lögum;
hreinir kyndlar
váru yfir höfði þeim
brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátœkum frama;
lásu helgar bœkr
ok himna skript
† englar yfir höfði þeim.

71. Menn sá ek þá,
er mjök höfðu
hungri farit hörund;
englar guðs
lutu öllum þeim;
þat er œzta unað.

72. Menn sá ek þá,
er móður höfðu
látit mat í munn;
hvílur þeirra
váru á himingeislum
hafðar hagliga.

73. Helgar meyjar
höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mörgum degi
pína sjálfa sik.

74. Hávar reiðir
sá ek með himnum fara,
þær eiga götur til guðs;
menn þeim stýra,
er myrðir eru
alls fyr öngvar sakir.

75. Hinn mátki faðir!
mæztr sonr!

69, 1. þar **O**. — 2. mart **B**α (*først skrevet* mark); margt **IO** *og Guðm. Högnasons Afskr.;* mark **CKL** *og stockh. Hskrr.;* makt **B**β. — 5. *Rask, M. henføre* voru (*saa Hskrr.*) *til L. 4.* — 6. breiddir **I**.

70, 2. af *mangler i* **K**. — 5. ok himna skript **I** (*Jón Ólafsson har fulgt denne Læsemaade*), *mangler i de øvrige Hskrr. og i Udgg.* — 6. englar *staar i alle Hskrr. og Udgg. umiddelbart efter* lásu; *jeg har sat det hid, fordi derved idetmindste L. 4, 5 faa en ulastelig Form, medens endnu Stavrim mangler i L. 6. Udgg. læse:*

lásu englar
helgar bœkr
yfir höfði þeim.

K. foreslaar:

ljósir englar
lásu bœkr
helgar yfir höfði þeim.

Bergmann:

lásu himins englar
helgar bœkr
yfir höfði þeim.

Er yfir höfði þeim *feilagtig kommet ind fra V. 69, L. 5 og har fortrængt det rette?* englar yfir öllum þeim??

71, 2. hafa **O**. — 3. hungur i **IKL**β**O** *for* hungri. — 6. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskrift* vnoþ.

72, 2. hafa **IKL**α**O**. — 3. látiþ *de fleste Hskrr.* — 5. váru *henføre Udgg. til L. 4.*

73, 5. á *mangler i* **CL**α. — helgum *for* mörgum **B**α**CL**α.

74, 1. Hár (Har) *for* Hávar **CL**α *stockh. Hskrr.* — reiðir (reider) *saa* **CKL**, *stockh. Hskrr. og M.;* reiðar *K., Rask med andre Hskrr.;* Hareiþir *som ét Ord* **B**. — 2. ek *mangler i* **CKL**α**O**; **L** *har i Randen „addunt Chartae* ec“. *Rask og M. henføre* sá ek *til L. 1.* — 3. áttu gotu **L**β. — 4. þeir **L**β. — 5. sem **BCL**α *for* er. — 6. *Hskrr. skrive* fyrir *eller* firir. — eingar *K.*

75. *Keyser sætter Tegn til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers og ikke med følgende.* — 2. mæztr, *saa ændret;* mestr (mestur) **CIKL**α**O**; mesti **BL**α *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). *Christus kaldes* mæztr mildingr dýrrar dagmærar *i Leiðarvísan V. 23;* mæztr hildingr mildi *i Harmsól V. 19; Jomfru Maria kaldes* mær mæst *Líknarbraut V. 12; Korset* mæztr *Andreas drápa V. 1; Gud kaldes ofte* mætr. *Nyere isl. Hskrr. skrive ofte*

heilagr andi himins!
þik bið ek skilja,
er skapat hefir,
oss alla eymðum frá.

---

76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herðis dyrum
organs stóli á;
járna dreyri
fellr ór nösum þeim,
sá vekr fjón með fyrðum.

77. Óðins kván
rœr á jarðar skipi,
móðug á munað;
seglum hennar
verðr síð hlaðit,
þeim er á þráreipum þruma.

78. Arfi! faðir
einn þér ráðit hefi,
ok þeir Sólkötlu synir,
hjartar horn,
þat er ór haugi bar
hinn vitri Vígdvalinn.

79. Hér 'ru rúnar,
er ristit hafa
Njarðar dœtr níu:
Ráðveig hin elzta
ok Kreppvör hin yngsta
ok þeirra systr sjau.

---

st *for* zt; *i Sig. I, 7 er* mǫztr *i* R *i Papirafskrr. forandret til* mestr. *Jeg véd ikke at have set* mestr *som Epithet til Frelseren.* — 4. biþr (bidr, biþur, *uden* ek) Bα C Lα. — leysa (leisa) C I K Lα O *for* skilia. — 5. sem B C I K O *for* er. — *Flere Hskrr. skrive* hefr (hefur). — 6. syndum C I K Lα O *for* eymdum (*saa eller* eimdum *skrive Hskrr.*).

76, 1-2. *I det første Linjepar mangler Stavrim, og et af Navnene er da vistnok forvansket; snarest* Herðis. — 1. Bingvor I K L; Wijngvör O. Vígvör?? — 2. a *for* í B. — O *skriver* herdiz *for* herdis. — 3. *K. anfører af Högnasons Hskr.* Aurgans. O *skriver* orgañz. — 4. iárn Lβ. — „*kanske* norna *edr* enn ná-?“ *Rask. Jeg har tænkt paa, at man i L. 5 kunde læse* fellr æ ór *eller* drýpr *for* fellr. — 5. *Rask henfører* fellr *til L. 4.* — 6. fyrðum, *saa ændret;* firdum C I K L O; firum B *og Udgg.* (*Rask uden Var.*). *Jfr.* 1, 2; 83, 4. *Da sene Papirafskrifters Vidnesbyrd næsten ingen Vægt har ved Spørsmaal om* i *eller* y, *saa har jeg indsat det almindelige* fyrðar, *uagtet* firðar *er sikret ved Ól. s. helga Hskr. Cap. 186, V. 4* (⌒ stirðr) *og SnE. I, 634* (⌒ virði).

77, 1. kvon *Hskrr.* — 2. móðug á, *saa Udgg.;* moþug a L (*hvor det i Randen bemærkes, at andre forudskikke Præp.* i; *at andre læse* moþugum, *og* „a *deest in Chartis*“); moduga C; í móðuga K O; í móðugum B I. — 5. síþhlaþit *som ét Ord K., Rask.* — 6. *For* þrá *har* C Lα varþ, Lβ þrad. — þruma, *saa Udgg.; K. anfører denne Læsemaade af Olavsens Afskr.* — þrymur O; þrumar L; þumar B C; þum[oo] I; þum[ur] K (*utydeligt*). *Begyndelsen af Ordet har i Stammehskr. vistnok været skrevet* þ[v]m, *der baade kunde læses* þrvm *og* þrym; *skulde det oprindelige være* þrymr (*Subject i Flertal med Vb. i Ental*) *som i Sig. II, V. 14?*

78. *Keyser tror, at der bør sættes Mærke til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers.* — 2. ek *for* þér I K O Lβ; ek *staar i* B *i Randen som Var. til* einn. — *Kanské:* einn ek þér. — 6. vitki Lβ *Rask.*

79, 1. 'ru *i Hskrr. skrevet* ro; eru O, ero C. — *Derefter indskyder* I þær; *ligesaa har* L *i Randen:* „þęr *inser. Ch.*“ — *Hskrr. og Udgg. skrive* rúnir. — 2. sem *for* er I O B Lα. — 4. Ráðveig, *saa Rask;* Baugvör *K., Bergmann;* Ráðvör *M.* — badneing I; Baudveing O; Baudveirg K; Bargveig; *al.* Raþveig L; Bargvǫr; *i Randen* Scaþveig B; Baugveig C *og de stockh. Hskrr.* — 5. en *for* ok B. — Kreppvör, *saa Udgg.* (Kreppvavr *Rask uden Var.*); kreppvor I; Kripvor, *al.* Krepvor L; Kripvor C; Krippvor B; kryppvar (*eller* krypp var) keypp O; Kripp var K.

80. Hverju [bölvi]
þeir belt hafa
Svafr ok Svafrlogi;
blóð þeir vöktu
ok benjar sugu
illum ey vana.

81. Kvæði þetta,
er ek þér kent hefi,
skaltu fyr kvikum kveða:
Sólarljóð
er sýnask munu
minst at mörgu login.

82. Hér vit skiljumk,
ok hittask munum
á feginsdegi fíra;
dróttinn minn!
gefi dauðum ró,
hinum líkn, er lifa!

83. Dásamligt frœði
var þér í draumi kveðit,
en þú sátt it sanna;
fyrða engi
var svá fróðr um skapaðr,
er áðr heyrði Sólarljóðs sögu.

80, 1. Hverju *skrevet* hvoriu *i* **O**, huoiu (*sic*) *i* **K**. — bölvi, *indsat efter Formodning; mangler i Hskrr. og Udgg.* — 2. bellt hafa *Hskrr.* (billt **O L** β). — *Udgg. læse:* Hverju þeir | hafa belt. — 3. *For* Svafr *anfører K. af Högnasons Afskr.* Suafar; Svafni **O**. — svafar logi **L**; Suafarloge **K**; Svafarlogie **O**; Suafarlaugi *Högnasons Afskr. efter K.* — 6. *Efter* sugu *har Hskrr.* undir, *der i* **K O** *er skrevet* vunder. *Den sidste Skrivemaade viser, at det har været forstaat som Subst.* (*Saar*). *Dette Ord, som alle Udgg. beholde, har jeg streget, da jeg holder det for Variant eller Glossem til* benjar. — illum **I**; öllum *de fleste Hskrr. og alle Udgg.* — ey vana, *saa* **O**; ei vana **K L**; eyvana *Udgg. og* **I B**; Eivana **C**. *Jeg forstaar* vana *som Substantiv.*

81, 2. ek *mangler i* **I K O C L** (*det sidste Hskr. har i Randen „Chartae inserunt* ec). *Jeg formoder, at det oprindelig har manglet og at det for* hefi *har hedt* hefik. — 3, *Hskrr. skrive* fyrir, firir. — 5. er *mangler i* **K O B C**; **L** *bemærker „addunt chartae* er". — 6. a *for* at **L** α. — mörgum **K O L** β; marg **B**.

82, 1. *Hskrr. skrive ikke* skiliumk, *men* skiliums *eller* — umzt *ell. lign.* — 3. fegins *i flere Hskrr. skrevet* feigins, *som igjen er blevet forvansket til* fergins *&c.* — fira *i flere Hskrr. skrevet* firra, *som videre blev forvansket til* firna, fina *&c.* — 5. þeim daudu **I K O**. — 6. *Foran* hinum *har* **K O** eñ, **I** og.

83. *Dette Vers mangler i* **O**, *som efter* lijkn *har* Θελος (*sic*), **C K** *og de stockh. Hskrr.*; **L** *har i Randen „inserunt chartae". Vistnok kunde Digtet passende slutte med V. 82, og V. 83 kunde være bleven tilføiet efter det Sagn, som fulgte Digtet, at Sønnen i Drømme havde hørt det kvædet; og* Sólarljóðs *i L. 6 i Modsætning til Flertalsformen* Sólarljóð *i V. 81 vækker Mistanke, ligesaa* kvatt *i L. 2; men disse Grunde er dog neppe tilstrækkelige til at stryge Verset.* — 1. *I* **I** *var først skrevet* kuædi, *men dette er rettet til* frædi. — 2. í *mangler i* **I**; **L** *har* drаvmi i. — kveðit, *saa ændret med M.*; *Hskrr. har* kuatt, kvadt *eller* qvadt. — 3. sast **I L**. — 4. *Nogle Hskrr. skrive* firda; ferþa *K. Jfr.* 76, 6. — eingiñ **I**; eingin **B**. — 5. var *henføre Udgg. til L. 4.* — um *mangler i* **I B L**. — 6. at **B**. — h'fdi heirt **I**.

FORSPJALLSLJÓÐ

eða

HRAFNAGALDR ÓÐINS.

---

1. Alföþr orkar,
álfar skilia,
vanir vitu,
vísa nornir,
elr íviþia,
aldir bera,
þreyia þursar,
þrá valkyrior.

2. Ætlun æsir
illa gátu,
verpir villtu
vættar rúnom;
Óþhrærir skyldi
Urþr geyma,
máttk at veria
mestum þorra.

3. Hverfr því hugr
hinna leitar,
grunar guma
grand, ef dvelr;
þótti er Þráins
þúnga draumr,
Dáins dulo
draumr þótti.

Dette Digt findes kun i sene Papirhskrr.; disses Skrivemaade har jeg, ligesom tidligere Udgg., i det hele fulgt, uden at stræbe efter Consequents. Om dets Ælde og Navn se Fortalen. De af mig benyttede Hskrr. har begge Navne Hrafnagaldr Óðins *og* Forspjalls-ljóð (*tildels med* al. *imellem*); *K. kjender ogsaa Titelen* Forspjallsmál.

1, 3. vita *flere Hskrr.* — 8. þiá **B C L M**β *og de stockh. Hskrr. Dette er kanske det rette.*

2, 2. illa, *saa Udgg.; denne Læsemaade staar efter K. som Var. i Erichsens Hskr.;* alla *ellers alle Hskrr.* — 3. *Guðm. Magnússon formodede* verpar. — 4. vettir **M.** — 5. Óþhrærir, *saa Hskrr.; jeg forstaar dette som en nyisl. Accus. eller Dat., jvfr. Möbius Edda Sæm., S. XIV;* Óþhrœris *Udgg. efter Formodning af Gunnarr Pálsson.* — 6. Urþr, *saa ændret med Udgg. efter Gunn. Pálsson;* Urþar *Hskrr.* — 7. máttk at, *saa K., Rask (uden Var.) og Scheving;* máttkat *de af mig brugte Hskrr.; K. anfører ogsaa Læsemaaden* mattigat; máttig at *M.* — *Jeg tror med Scheving S. 23, at* máttk *er en efter* máttkan *og lign. af Forfatteren feilagtig dannet Form.* — 8. mestum *i Hskrr. skrevet* mest um. — þeirra **C.** *Den gamle Form er* þori.

3, 1. því, *saa Udgg. (Rask uden Var.); K. anfører dette af Gunnar Pálssons og Vidalins Hskrr.;* þur **C L**; þurr **M** (*hvori Guðm. Magn. formodede* þyrr *af* þyrja); þar **B.** — hugr *Hskrr. og K., Scheving;* Hugr *M.;* Huginn *Gudm. Magnússon og Rask (der skriver* Hugin). — 2. hinna *de fleste Hskrr. og K. M.;* hinnar **M**; himna *Guðm. Magnússon og Rask;* hennar *Scheving.* — leitar *Hskrr. og K. Rask M.;* leita *Scheving. Kanské* hinnar leiðar? — 4. *Scheving* er *for* ef. — *Scheving interpungerer ikke efter* dvelr. — 5. *For* þótti *indsætter Scheving* þótta *her og i L. 8,*

4. Dugir meþ dvergum
dvína, heimar
niþr á Ginnungs
niþi sauckva;
opt Alsviþr
ofan fellir,
opt of föllnum
aptr safnar.

5. Stendr æva
strind nè rauþull,
lopti meþ lævi
linnir ei straumi;
mærum dylsc
í Mímis brunni
vissa vera;
vitid enn eþa hvat?

6. Dvelr í daulom
dís forvitin,
Yggdrasils frá
aski hnigin;
álfa ættar
Iþunni hèto,
Ívallds ellri
ýngsta barna.

7. Eirdi illa
ofankomo,
hárbaþms undir
halldin meiþi;
kunni sízt
at kundar Nörva,
vŏn at væri
vistom heima.

8. Siá sigtívar
syrgia naunno
Viggiar at veom,
vargsbelg seldo;
let í færaz,
lyndi breytti,
lek at lævísi,
litom skipti.

9. Valdi Viþrir
vaurþ Bifrastar

---

og han stryger er; *han forstaar* dvelr = tefur fyrir, tálmar *og* þótta (= þopta) þráins (og Dáins) = Dúrinn ɔ: svefninn.

4, 3. niþi B. — á, *saa efter K. en Var. i Erichsens Hskr., og saa Udgg.* (*Rask uden Var.*); at *de fleste Hskrr.* — 4. niþi, *saa efter K. en Var. i Erichsens Hskr., og Udgg.* (*Rask uden Var.*); niþir *ellers Hskrr.* — at niði *kunde beholdes, hvis man her turde finde et Subst.* nið, *svælgende Dyb* (= *oldeng.* nið), *beslægtet med* niðr; *jvfr. Scheving S. 33. Eller efter* B niþi at G. | niþr? — 7. af *for* of B, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr.*

5, 3. *Jfr. Völuspá I, 25, L. 5. 6.* — 4. straumi, „*máské* stormi, *þó getur hitt stadist*" (*Scheving*). — 5. dylsc M; dylst *de andre Hskrr.* — 5-6. *Jfr. Vŏl. I, 28, L. 9. 10.* — 8. *Efterligning af Völuspá.*

6. *Rask og M. betegne ved en Streg efter V. 5, at der begynder et nyt Afsnit med V. 6.* — 2. *Flere Hskrr. skrive* dýs. — 3. *Scheving henfører* frá *til L. 4.* — 7. *Gunn. Pálsson formodede* Ývallds (*æreipotentis*).

7, 3. harþbaþms B C L, *Stockh. fol. og qv. Hskr.* — „hárbaðms *ætti at vera* hábaðms" (*Scheving*); *men* hárbaðms *er vistnok dannet af Forfatteren efter* hárbaðmr *Vŏluspá II, V. 18* (*skrevet som ét Ord i* R), *hvilket han har misforstaat som* „*det haarrige* (*løvrige*) *Træ*". — 7. vŏn at væri *kan neppe være* = vŏn því, at hon væri, *men snarere* væri = værri (*hvortil Scheving forandrer det*), *Compar. af* værr; *dog gjør herved* at *Vanskelighed.*

8. *Guðm. Magn. formodede, at dette Vers skulde staa efter V. 9. 10.* — 2. *For* naunno *har* B C L M naumo; *dette passer ligesaa godt.* — 3. Viggjar at veum *efter Scheving* = at Yggjar (Óðins) veum; Viggjar *er da en af de flere Former, som Forfatteren vilkaarlig og mod Sprogets Love har dannet for at give sit Digt et rigtig oldgammelt Præg. Eller skulde* viggjar at veum *betegne* „*hos Hel*"? *og skulde det have sin Grund i en Misforstaaelse af Udtrykket* jódís Úlfs ok Narfa *om Hel Yngl. s. Cap. 20, som om dette kom af* jór (*hvilket ogsaa Petersen Nord. Myth. 2 Udg. S. 368 feilagtig antager*)??

giallar sunnu
gátt at fretta,
heims hvívetna
hvert er vissi;
Bragi ok Loptr
báro kviþo.

10. Galdr gólo,
gaundom riþo
Rögnir ok regin
at ranni heimis;
hlustar Óþinn
Hliþskiálfo í,
let braut vera
lánga vego.

11. Frá enn vitri
veiga selio
banda burþa
ok brauta sinna,
hlýrnis, heliar,
heims ef vissi
ártíþ, æfi,
aldrtila.

12. Ne mun mælti,
ne mál knátti
† gívom greiþa,
ne glaum hialdi;
tár af týndoz
taurgum hiarnar,
eliun faldin,
endrrióþa.

13. Eins kemr austan
ór Elivágom
þorn af acri
þurs hrímkalda,
hveim drepr dróttir
Dáinn allar
mæran of Miþgarþ,
meþ nátt hver.

14. Dofna þá dáþir,
detta hendr,
svífr of svimi
sverþ áss hvíta;
rennir örvit

9, 4. *Flere Hskrr. skrive* gat. — 5. hvivitna M. — 6. hvert, *saa* B; *de fleste Hskrr. skrive* hvort ɔ: hvört (*saa Rask*), *yngre Skrivemaade for* hvert; hvort (= hvárt) *Scheving, der forstaar* hvívetna *som Accus.*

10, 4. ramn *flere Hskrr.* — 7. letz *Scheving. Kanské:* leit braut vera (= ferð þeirra, *jvfr. V. 16, L. 2*)?

11, 3. *Istedenfor* burþa *indsætter Scheving* vörþr, *hvilket synes nødvendigt for Meningen.* — 4. *For* brauta sinna *indsætter Scheving* brautar sinnar, *hvilket synes nødvendigt.*

12, 3. givom *Hskrr.*; tivom? *Rask*; givrum (*ɔ: avidis*) *M.*; gefiun (*d. e.* Iðunn) *Scheving* (*ligésaa nær laa* gefn um). — 5. týndoz *Scheving*; tindoz *Hskrr. og de øvrige Udgg.* — 6. *For* taurgum *formodede unødvendig Scheving* tiaurgum, *Rask* tiavrnom. — *Gunn. Pálsson og Rask formodede* hiarna *for* hiarnar. — 7. feldin C M *og stockh. Hskrr.*; feldinn B. eljum fallin *Gunn. Pálsson*; „*kanske rèttast væri* elju feldinn *eda* eljunnar feldinn“ *Rask.* eljunfaldin *som ét Ord?* — 8. endrrjóða = *uppskertr, þrotinn efter Scheving, som siger, at Ordet endnu bruges i denne Betydning i Múla sýsla; jvfr. Fas. II, 116 (s. Ketils hængs):* Hallbjörn kvað þá mjök endrrjóða.

13, 1. Ein M*β*. *K. og Scheving indsætte* ok *efter* Eins. — 3. acri, *saa ændret af Scheving*; atri (atre) *Hskrr.*; atv (= ötu, *af* etja) K.; ati *M.* — 4. hrímkaldi C. — 6. dáin *Gunn. Pálsson efter sit Hskr.*; dáen *Rask efter Stockh. fol. og oct. Hskr.* — 7. *Jfr. Völuspá I, 4, L. 3—4.* — 8. mid nátt *Gunn. Pálssons Hskr.*; *dette holder Rask for det rette.* — hver (*saa* B) *eller* hvǫr (*saa* C L) *eller* hvor (*saa* M) *de fleste Hskrr.*; hvör *Rask og Scheving*; *jeg construerer efter den sidstnævnte* hvör nótt kemr með þorn. hvörri *Stockh. qv. Hskr.*; hverri *K. M.*

14, 3. svrmi B L, svurmi C, svimt M *for* svimi. — 4. sverþ áss, *saa* B L *og Scheving*; sverð oss M; sverðás *K.*, *Rask M.* — sverð áss hvíta, *Heimdalls Sværd, d. e. Hovedet.* — 5. órunn L *og K. for*

rýgiar glyggvi,
sefa sveiflom
sókn giörvallri.

15. Iamt þótti Iórunn
iólnom komin,
sollin sútom,
svars er ei gátu;
sóttu því meir
at syn var fyrir,
mun þó miþr
mælgi dugþi.

16. Fór frumqvauþull
fregnar brauta
hirþir at Herians
horni Giallar;
Nálar nepa
nam til fylgis,
greppr Grímnis
grund varþveitti.

17. Vingólf tóko
Viþars þegnar
Fornióts sefum
fluttir báþir;
þar gánga,
æsi kvedia
Yggiar þegar
viþ aulteiti.

18. Heilan Hángatý,
heppnaztan ása,
virt öndvegis
vallda bádo;
sæla at sumbli
sitia día,
æ með Yggiungi
yndi halda.

19. Beckiarsett
at Baulverks ráþi
siöt Sæhrímni
saddiz rakna;
Skaugul at skutlum
skaptker Hnikars
mat af miþi
minnis hornum.

20. Margs of frágu
máltíþ yfir
Heimdall há goþ,
haurgar Loka,
spár eþa spakmál

örvit. — 6. rýgiar *Udgg. og* C; rygar *de fleste Hskrr.* — glyggvi, *saa ændret;* glýju *Rask (uden Var.) M. og Scheving;* glygiu C L M; glyggio B; glyu *Vidalins Hskrr.;* gylv *Gunn. Pálssons Hskr.;* rýgjar glýju ɔ: *gaman eda gamanrædr kvennmannsins* ɔ: *kvennfólksins (Scheving). Men et Hunkjønsord* glýja *eller* glý *findes ellers ikke. Jfr. SnE. I, 540:* huginn skal svá kenna at kalla vind tröllkvenna.

15, 1. Jorna B C, Tiorna L, Jórun *Rask (uden Var.) for* Jórunn. *Er dette Skrivfeil for* Iðunn? *Scheving mener, at Skalden har dannet* Jórun *af Flodnavnet* Orun, *som skulde være sat for* iða *og dette igjen for* Iðunn (*jvfr. Grett. s. Cap. 66 omvendt* Braga kvánar *for* iðunnar); *men dette er endog ved et Digt af den Natur som Forspjallsljóð høist usandsynligt.* — 5. sókte *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.* — 6. þeckia *for* syn var *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.* — 8. dugþi B L; dygþi C *og stockh. Hskrr.;* dygdi M.

16, 5. nepa B C L, *alle de i K. benyttede Hskrr. og K.;* nefa M, *Rask uden Var. og M. Formen* nepi *har Forfatteren mulig laant fra Cod. reg. af Snorre-Edda (I, 534), hvor den blot er Skrivfeil.* — 7. Grímis *stockh. Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask.*

17, 2. Viþars. *Rask vilde forandre dette til* Viþris, *men ligesaa nær ligger, som Scheving og Lüning bemærke,* Viþurs. *Dog kan Forfatteren mulig have brugt* Viþars *vilkaarlig for* Óðins. — 5. i-þar C, i þar L M *for* iþar. — 6. *Æsir Rask uden Var.;* ásu *M.*

18, 7. *Jfr. Völuspá I, 28, L. 3.*

19, 2. er *for* at *stockh. Hskrr.* — 5. af *for* at L. — 8. minnis *stockh. Hskrr., Vidalins og Gunnar Pálssons Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask, Scheving;* Mimis B C L M *og K. M.*

sprund ef kendi,
undorn of fram,
unz nam húma.
21. Illa letu
ordit hafa
eyrindisleysu,
oflítilfræga;
vant at væla
verda myndi,
svá af svanna
svars of gæti.
22. Ansar Ómi,
allir hlýddo:
„Nótt skal nema
nræda til,
hugsi til myrgins,
hverr sem orkar
rád til leggia
rausnar ásom!"
23. Rann meþ raustum
Rindar móþr
fóþrlarþr
Fenris valla;
gengu frá gildi
goþin, qvöddo
Hropt ok Frigg,
sem Hrímfaxa fór.
24. Dýrum settan
Dellings maugr
ió fram keyrdi
iarknasteinom;
mars of manheim
maun af glóar,
dró leik Dvalins
drösull í reid.
25. Iormungrundar
í iodyr nyrdra
und rót yztu
adalþollar
gengu til reckio

20, 7. vndarn B. — of fram *M.*; offram M; ofram *eller* oframm *de andre Hskrr.*; áfram *Scheving* (= framá); ófravm *Rask* (*til* spakmál). — 8. húma, *saa ændret med Rask og M.*; hinia *Variant i Erichsens Hskr. og K.*; hinna *Gunnar Pálssons og Vidalins Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.*; himin B C L M. hymia *Scheving*.

21, 4. *Udgg. skrive* of lítilfræga *som to Ord; Scheving forandrer* of *til* ok. — 7. at *for* af *Rask uden Var. og Scheving.*

23, 2. móþr, *saa Scheving og M., og denne Læsemaade anfører K. som Var. af Erichsens Hskr.*; móþir *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr. og Rask uden Var.*; móþur *K.*; mosar B C L; mosa M. — 3. *For* fóþrlarþr *har* B C L *stockh. fol. og oct. Hskr.* fauþr larþr (fauþur larþur), M faþr lærdr, *Rask* favþur Jarþar. — 4. valda *Var. i Erichsens Hskr., de stockh. Hskrr. og K. (der forstaaer det som* Vala) — 5-6. *Jfr. Völuspá I, 23, L. 7—8. K., Rask og M. sætte Komma efter* gildi, *men ikke efter* goþin. — 8. *Scheving forandrer* sem *til* senn. — *Tør man i dette Vers tænke paa at læse og construere omtrent paa følgende Maade:* Fenris fóðr (*d. e.* sól) rann með röstum Rindar (*d. e.* i vestr, *efter Vegt. 11*); valla (*d. e.* varla) kvöddu goðin Hropt ok Frigg, géngu (*d. e.* ok géngu) frá gildi, sem (*d. e.* þá er) móðir Jarðar (*d. e.* nótt) fór Hrímfaxa??

24, 4. rokna *eller* iokna st. *de stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.*; jorknasteinom *Rask.* — 5. manheim C (*i Margen: forte* mañheim) L, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskr., og Scheving*; mannheim *K., Rask M.* — 6. of *for* af *Var. i Erichsens Hskr.; Forfatteren har vistnok efterlignet Vafþr. V. 12, L. 6.* — 7. leiku *for* leik *Scheving; men vi tør vel tiltro Forfatteren her vilkaarlig at have brugt* leik.

25, 2. iodyr, *saa* B C L M *og de i K. brugte Hskrr.*; iadyr *de stockh. Hskrr. (dog har qv. Hskr. i Randen* iaþir); jaðar *Rask, Scheving, M. Jeg tror, at Forfatteren har indsat* iodyr (*hvilket han har forstaat som* jaðar) *fra Völuspá V. 5, L. 4 i* R. — neþra *Var. i Erichsens Hskr. og de stockh. Hskrr.* — 3. und B, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr., Rask uden Var. og M.*; und' C L; undir *K.,*

gýgiur ok þursar,
náir, dvergar
ok döckálfar.
26. Riso raknar,
rann álfraudull,
nordr at niflheim
nióla sótti;
upp nam ár Giöll
Úlfrúnar nidr,
hornþytvalldr
Himinbiarga.

Scheving. — 6. gýgiur *de fleste Hskrr.* (gygr **M**); *Forfatteren har tilladt sig denne nye Form i Lighed med* hafgýgja *og* margýgja, *som nu bruges paa Island* (*Scheving S. 22*); gýgjar *M.*

26, 4. *Flére Hskrr. skrive* sókti, *hvilken Form er almindelig i sene Hskrr.* — 5. nam **B C L M**, *de stockh. Hskrr. og Scheving;* rann *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr., og K., Rask, M.* — *Udgg. læse som ét Ord* árgiöll. — 7. *Vel ikke* horn þytvalldr *eller* hornþyt valldr?

NAVNE-FORTEGNELSE*)

*) Navne, som her kun forekomme i Prosa, ere mærkede med Stjærne. Citater, som have Hensyn til Forspjallsljóð, eller til Anmærkninger, eller angaa feilagtige Navne, ere satte i skarpe Klammer.

TILLÆG OG RETTELSER.

VÖLUSPÁ.

I.

1, 5. viltu *ikke Spørsmaal, da Volven kjender Odins Vilje, se Excurs; for Subjectets Stilling jfr. f. Eks.* scalatv *Lok.* 15, 2. — 6. fyr telja (= telja fyr þér) *burde kanské foretrækkes, da* fram *støder lidt paa Grund af* fremst *i L. 8.*

3, 2. *Jeg antager nu for vist, at* Ýmir *ogsaa var den gamle Form; dette bestyrkes derved, at vi i gammel Tid oftere (se SnE. I, 168—170; Fagrsk. S. 3) finde dette Navn sammenblandet med* Hýmir, *der sikkert havde lang Vokal.* — 5-6. *Ogsaa oldengelsk Digtning forbinder* eorðe and upheofon.

4, 2. *Tidligere vistnok* bjöðom uf, *hvorved det ildeklingende falder bort. Merl.* 2, 68 munu blóðgar ár af bjöðum falla *maaské ved Efterligning af Vspá.*

5, 4. *Allerede Papirafskrr. har efter Gjætning* himinjaðar, *se S. LIX, LXIII.* — 9-10 *maa vistnok være senere, dog allerede indkomne i Folkemunde: de give Verset en uregelret Længde; den Plads, paa hvilken de baade i* **R** *og* **H** *ere indkilede, røber dem som yngre, og de forstyrre Symmetrien med første Vershalvdel, hvor kun Sol og Maane træde frem.*

6, 5. niðjum *maa være det samme som* niðum (*jfr. Vafþ. V.* 24. 25), *men jeg kjender intet, som støtter hin Form.*

8, 1. *Læs* Teflðu.

10, 1. *I* Móðsognir *synes* móðr *mindre passende som første Led og kan neppe forsvares ved Fjölsv.* 21, 4; *Eg. oversætter „mulsum sugens", men intet Hskr. har* Mjöðsognir. **R** *har* Motsognir *med* t, *ligesaa* **A** (*dog her* — sognir) *og* 757 *blandt dverga heiti; dette er mulig det rette: jeg formoder, at* Motsognir *er en fra en ældre Sprogperiode bibeholdt Form for* Máttsognir *„Kraftsuger"; jfr. f. Eks.* mottogr, mottogt, omotkan *i Elue.* — 5. *Læs* manlíkun; *dette er vist den ældre Form, jfr.* manvit, Manheimar, *o. s. v., got.* manleika.

11, 7. *For* Bafurr *læs* Báfurr; *havde Stammevokalen været kort, maatte den have faat* u-*Omlyd.*

13, 4. Hannarr *antager jeg nu sikkert for det rette, se Tidskr. f. Philol. VI, 90 f.* — 10. *Det er ikke rimeligt, at* Eikinskjaldi *staar med rette baade her og i* 16, 2. *Da ogsaa Codd. af SnE. i* 16, 2, *hvor Papirafskrr. og med dem Rask indsætte* Eitr ok Óinn, *har Navnet i samme Form, er* Eikinskjaldi *rimelig med urette kommet ind i* 13, 10; *men hvad der skulde staa isteden, lader sig nu neppe bestemme. Jeg tør ikke tænke paa at stryge L. 9—10, uagtet Verset er tilinjet.*

14, 5. *Med Nominativ* þeir *jfr. Hund. I,* 35, 5: sa; *Þrym.* 32, 3 hin; *Ksp. S. 28 Chria Udg.:* Eigi veit ek fleiri hluti . . vera, þeir er mér þykkja til þess fallnir vera; *Ól. s. helga Heimskr. C. 156:*

Átti jarl at sætta
ok, þeir er optast tóku,
allframr búendr gamla
Áleif, af því máli. *o. s. v.*

15, 3. Hárr (*den graa*) *er vist det rette.*

21, 3. *Accus.* Gullveig (*for* Gullveigu) *jfr.* Álmveig *Hyndl.* 15, 5.

22, 6. *Jeg læser nu:* seið hon hugleikinn (*Acc. sg. masc., sc.* seið), *jfr.* róa kröpturligan, *og lign.*

24, 5. *Formen* borðvegr *i* R *om Borgens Gjærde kan vel være den rette, da* borðvegs sæng *Ól. s. helga Heimskr. C. 259 siges om et Træskrin og* borðvegr *i Prosa bruges om Skibsrælingen.*

27, 6. *Da der er skrevet* ǫrgum *i* H (*som rigtignok ogsaa har* ǫrvanga *i I, 14*) *og da „dyndet" her neppe passer, saa læser jeg nu* örgum forsi *„med strid Fos"* (*som* örðigt vatn *Fms. VI, 173;* örðigt veðr *Fms. IV, 135*): örgum = örðgum, *som* örga = örðga *s. Sig. Jórs. Heimskr. C. 30* (*29*), skurguð = skurðguð, vergangr = verðgangr *o. s. v. Jfr. Tillæg til Lok.* 48, 4. *Udtrykket her i V. 21 kan vel gjærne adskilles fra* hvíta auri *i V. 19.*

29, 3-4. *Jfr. S. 36 Anm. Gg. bemærker med rette, at det er altfor haardt, at* f *ikke skal være Rimstav i det sammensatte* féspjöll; *at* spjöll spaklig ok spá ganda (*saa bør man vistnok læse som to Ord og forklare* gandaspá *ved Forudsigelse af Begivenheder, som Volven faar at vide ved Trolddom*) *umulig kan være noget, som Odin giver Volven, men netop maa være det, som han kræver og faar af hende. Jfr. Merl. 2, 94:* spár fyrir | spjöll um rakti; *Merl. 2, 96:* spjöll spámanna; *Merl. 1, 1:* spár spaklegar. *Gg. har formodet* fyr *for* fe; *men da Verset er 6linjet, tror jeg, at noget er faldet ud mellem* fe *og* spioll. *Det manglende kan maaské udfyldes saaledes:*

Valði henni Herföðr
hringa ok men,
fé [ok fjölð meiðma,
at hon frœði segði,]
spjöll spaklig
ok spá ganda.

fé ok fjölð meiðma *forbindes i Herv. s.* (*Fas. I, 444, 508*); *Skriveren kunde let springe over fra* ꝼ fiolþ *til* ſpioll. *Med L. 4 jfr. Oddr. V. 26; man kunde ogsaa gjætte paa* at hon frœði rekði; at hon fram telði, *og lign.*

31, 2. *Den almindelige Tydning er vist ikke den rette, ti „den blodige Gud" kan ikke være „den Gud, som skal segne i sit Blod". Jeg formoder nu i* blodgom *Dativ af et Adj.* bláðugr, *efter gammel Skrivemaade* blóþogr, *dannet af et Subst.* blóþr, *Gen.* bláþar, *Dat.* blǫþe = *oldeng.* blæd, *flatus, spiritus, beatitudo, gloria, dignitas, oht.* plāt, *fællesgerm.* blādu-s = *lat.* flātu-s. *Paa samme Maade er f. Eks.* máttugr (móttogr) *dannet af* máttr, *got.* vulþags *af* vulþus. *Altsaa „den herlige Gud". Denne Tydning støttes ved* bloþrekinn *Hund. I, 9.* — tivor *i Hskr. vover jeg ikke at mistænke: det kan være Dativ af* tívorr, *som* Jöaur *Hálfs s. C. 4* (*min Udg.*). *Ordet er dannet som f. Eks.* Véorr. — *Har denne Linje dunkelt foresvævet Tjodolv fra Hvin ved Udtrykket* fróðgum tívi *i Haustlöng* (*SnE. I, 310*)*?*

32, 2. *Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 96 f.* er *corresponderer neppe med* þeim *i L. 1, men man bør vel forklare „efter hvad der viste sig for mig"; „som jeg tydelig saa".*

34, 8. *Efter* höpt *sættes Komma;* Vala *er, som Eg. har sét, styret af* þörmum; heldr váru harðgör höpt *er en parenthetisk Sætning, jfr.* 19, 2-3. 66, 7.

35, 2. und, *som Rask har, er vist her den oprindelige Form.* — 7. velglýjuð *burde vistnok med* R *have været skrevet som ét Ord, da* ver *og* vel *ere de to stærkt betonede Stavelser i Linjen.*

36. *Dette Vers synes med Petersen og Maurer* (*Bekehrung II, S. 35 f.*) *at burde sættes i umiddelbar Forbindelse med* (*de første Linjer af*) *V. 39. Sidstnævnte Vers er da vel Sammensmeltning af to.*

37, 2. *Hører* Niðavöllum *til oldeng.* nið *abyssus eller til* nið, *hvf.* niðamyrkr?

39, 1-2. *Man venter:* þar sá hon vaða | þunga strauma; *dette har dog intet Hskr.*

42, 4. *Efter* R *burde den ældre Form* Eggþér *optages, jfr.* Sigþér = Sigðir, Hjálmþér; Eggþér *forholder sig til det oldeng. Navn* Ecgþeow, *som oldn.* hlé *til oldeng.* hleow. — 6. í gaglviði *synes mig nu mistænkeligt: nogle forklare det ved „i Luften", men dette har ikke tilstrækkelig Analogi i de folkelige Digte, og det er mindre naturligt, at Hanen siges at gale i Luften; andre „i Fugleskoven", men* gagl *kan ikke i en saadan Forbindelse bruges for Fugl i Almindelighed, og „den Skov, hvori Gaaseunger holde til" passer ikke. Jeg tror nu, at* í gálgviði *i* H *er det rette: „i Galgetræet", d. e. i det Træ, som var Galgen, hvori Odin* (Váfuðr, gálga farmr *SnE. I, 248*) *hang, i Yggdrasel. Den fagerrøde Hane Fjalar i Yggdrasel er da væsentlig det samme mythiske Billede, som i det senere Digt Fjölsv.* (*V. 23. 24*) *fremtræder som den guldstraalende Hane Vidovner, der sidder i Mimetræet. Yggdrasels Grene tænktes at brede sig ud over al Verden, saa at vi neppe tør undres ved, at den Hane, der sidder i Galgetræet, siges at gale over Jotunen.*

43. *Maaské har dette Vers fra først af ikke hørt til Vspá, men er bleven indsat her, fordi der i frgde Vers er Tale om en Hane; i dette Tilfælde er i L. 1 det oprindelige Udtryk* Gelr.

44, 1. garmr *er efter Maurer Bekehrung II, 30 f. her Fenrer, der i samme Vers kaldes* freki. — 8. *„Mon ikke:* raun *eller et andet Navneord af lignende Bemærkelse (og da Komma efter forrige Linje)? ti* sigtíva ragna rök *er en slem Pleonasme" Gg.* — raun *har allerede Papiráfskrr. og Rask;* róm *eller maaské* run *Bergm. Jeg formoder, at* sigtíva *er styret af* ragna *og at dette her er brugt i en oprindeligere abstract Betydning, jfr. got.* ragin guþs; *altsaa „den voldsomme Opløsning af de herlige Guders Kræfter".*

45 *indeholder vel ialfald, som Petersen o. fl. har antaget, Brudstykker af to Vers, men disse lade sig neppe med nogen Sikkerhed restituere. Jeg har snarest tænkt paa, at følgende Ordning kunde være den oprindelige:*

Hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ro klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk,
grundir gjalla,
gífr fljúgandi.

Brœðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
. . . . .
. . . . .,
mun engi maðr
öðrum þyrma.

Dog kommer herved andet Stevjemaal til uregelret at bestaa af 5 Vers (jfr. Anm. til I, 44. 49).

46, 2. *Gg. bemærker:* „mjötuðr *forstaas alm. om Træet Yggdrasill* (= mjötviðr *i V. 5...*) *og* kyndisk *forklares af* at kynda *som antændtes, kom i Brand; og paa denne Forstaaelse af denne ene Linje grunder da atter Nutidens Mythologer det oldnordiske Dogme, at Yggdrasill skulde brænde i Ragnarok, endskjønt vi straks efter i V. 47 have det staaende skjælvende og knagende, og endskjønt det maa være det samme som* Mímameiðr, Hoddmímisholt, *i hvis Løv Stammeparret til den nye Menneskeslægt* Líf *og* Lífþrasir *overleve Forstyrrelsen... Mon ikke* mjötuðr *her i sin alm. Bemærkelse som Guden (oldeng. og oldsaks.* meotod, metod) *egentl. Skaberen, Skjæbnebestemmeren, her brugt om Heimdall, som* kyndisk (*rettere vel Nutid* kynnisk) at horni = kynnisk horni, kynnisk við horn ɔ: *kjendes ved, gjenfinder sit Gjallarhorn, der ifølge V. 27 har været skjult under det hellige Træ, .. men som Heimdall da gjenfinder, løfter høit og blæser i til Stævne?"* -- *Jeg er enig med Gg. deri, at* mjötuðr *her maa være samme Ord som ellers og ikke kan være* = mjöt-viðr, *ligeledes deri at* kyndisk *er Datidsform af* kynnask, *skjønt man snarere skulde vente Nutidsform, endelig indsér jeg nu, at*

Komma maa stryges efter kyndisk, *men forøvrigt kan jeg ikke følge hans Tydning:* mjötuðr *brugt om én bestemt af Æserne, her Heimdall, har ingen Støtte i oldnorsk Sprogbrug, ligesaalidt* kynnask at horni. *Jeg forstaar* mjötuðr *her som Betegnelse for Ragnarok, for den forudbestemte sidste Kamp, der afgjør Æsers og Menneskers Skjæbne, sætter Maal for deres Virken: „(at) den skjæbnesvangre Kamp (er forhaanden) forkyndes ved det klingende* (galla, *hvilket jeg nu holder for det rette) Gjallarhorn". Ellers bruges* mjötuðr *som Betegnelse for fatum, den skjæbnebestemmende Magt, navnlig forsaavidt den sætter Grænse for et Menneskes Liv (Sig. III, 71; Oddr. 16;* mjötuðr = bani *SnE. II, 594), deraf ogsaa om det dødbringende Vaaben. Hos Englænderne maa* meotud *i hedensk Tid navnlig have været brugt om den skjæbnesvangre Afgjørelse paa Slagmarken, som* meotudwang *Andr. 11 viser.*

47, 5. *Bergmann indsætter maaské med rette* halir *for* allir, *jfr.* 52, 7.

49. *Ogsaa L. 5—8 af V. 44 burde have været gjentagne her og i det følgende som Stev. Gg. bemærker med rette: „Det er netop det sidste Halvvers, der tjener til at afslutte hvert Afsnit af Ragnaroks-Besyngelsen og at vise fremad til det næste; og det har maaské ogsaa været Skrivernes Mening, at Verset skulde indføres hélt paa alle disse Steder".*

50, 7. *Jeg foretrække nu* neffölr *„blegnebbet" (om Ørnen), skjønt* niðfölr *er støttet af flere Hskrr.*

51, 8. *I Anm. læs oldeng.* hæste *for* hæst. Byleistr *forekommer som Tilnavn Fms. VIII, 392. Hører hid det norske Navn* Bellest, *som jeg kjender f. Eks. af et utrykt Diplom af 1562 fra Sogndal i Stavanger Amt? Dette vilde da tale for kort* y *i* Byleistr. *Eller er* Bellest *opstaat af et* Bilgestr?

56. *Ikke uden stor Betænkelighed foreslaar jeg at restituere de to Vers om Thors Kamp saaledes:*

a. Ginn lopt yfir
gjörð jarðar,
. . . . ar
. . . . ðum;
[mun] Óðins sunr
ormi mœta
vargs át[tungi]
Viðars [bróðir].

b. Gengr fet níu
Fjörgynjar burr
neppr frá (*el.* af) naðri
níðs ókvíðnum,
— munu halir allir
heimstöð ryðja —
er af móði drepr
Miðgarðs véor.

drepr *om Ormen;* véor *Accus. Men endnu staar da tilbage i det første af disse Vers at restituere L. 3—4, af hvilke Brudstykker skimtes i* H. *Jfr. Tillæg til II, V. 48.*

57, 6. aldrnari *kaldes Ilden som den, der indsnævrer, hemmer Livsvirksomheden, jfr. oldeng.* nearwian, *indsnævre, klemme, trykke, oldn.* nara *leve et usselt Liv. Ikke med Bergmann La fasc de Gulfi p. 198* aldrnári.

59, 4. iðjagrœnn *betyder vel „som grønnes paa ny", jfr. holl.* etgroen, *eng. Dial.* edgrew, *Eftergræs, Haa; i første Led* iðja *stikker da vel et af Partikelen* ið (*=lat.* re) *afledet Substantiv. Man tør neppe læse* iðja, grœna *og forstaa* iðja *som Acc. sg. f. af et Adj.* iðr, *Stamme* iðja, *fornyet, gjenfødt. „*iðja grœna, *grønne Vange?" Jessen i Tskr. f. Philol. IV, 289. Jfr. SnE. I, 200 f.:* upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá grœn ok fögr.

60, 1. Hittask æsir *burde have været optaget fra* H, *ti der kræves Symmetri i Udtryk med V. 7, hvor baade* R *og* H *har* Hittusk. — 3-4. *Finn Magnusen (Edda Sæm. ed. AM. III, p. 238) formoder imod SnE. I, 202, at* moldþinur *betegner Yggdrasel, jfr. Grímn.* 29. 30, *og herefter foreslaar Gg.* ok und moldþinur mátkum dœma *Dette er meget tiltalende, men det ligger vel nærmere at forstaa* moldþinurr máttugr *om Midgardsormen.*

62, 5. ok Baldr *mangler hos Rask, men at udslette disse Ord synes mig unødigt.*

64, 4. *I SnE. I, 38 har* r gimlé, WU gimle, *i SnE. I, 78 har* rWU gimle. *Formen* Gimli *maa ganske forkastes.*

66. *I dette Vers forudsiger ikke Volven, hvad der vil ské efterat den unævnte Mægtige er kommen, men hun afbryder her sin Spaadom og henpeger paa et ildevarslende Syn, som viser sig for hende, medens hun kvæder: „Se der kommer den mørke Drage flyvende.“ Nidhogg, som flyver med Misdædernes Lig, er et Vidne om Ondskaben og Fordærvelsen i Verden, et Varsel om den kommende Undergang, om Ragnarok, som skal fremkaldes ved Fordærvelsen. Man har ingen Ret til at kalde dette Vers „uægte“, men det støtter den Mening, at de Vers, hvori Volven føres frem og som danne Digtets Indklædning, ere yngre end mange af de Vers, hvori Verdens Skjæbne skildres.*

II.

Ved gjentaget Eftersyn tror jeg bestemt at skjelne, at der i R *har været en Overskrift med rødt, som dog ikke nu kan læses.*

1, 5. *Læs* vildo; *Prikken over* ð *er mulig tilfældig.*

2, 8. *Læs* neðan, *saa Hskr.*

7, 8. *Læs* tól, *saa Hskr.*

8, 2. *Læs* teitir, *saa Hskr.*

10, 8. *Læs* duriɴ, *saa Hskr.*

11, 7. *Læs* ánaʀ, *saa Hskr.*

12, 4. *Det efter* litr oc *udraderede Ord er mulig* vitr.

13, 3. *Efter* vili *sættes Punctum, saa Hskr.*

14, 8. *Læs* ioro, *saa Hskr.*

16, 6. eg *i* megandi *kan sikkert skjelnes.* — 11. l *i* lęti *kan skimtes.*

21, 6. *I* R *er* hana *skrevet* h'á.

25, 7. *Læs* uigspá, *saa Hskr.*

27, 2. *Læs* móði, *saa Hskr.*

29, 1. *Læs* úti, *saa Hskr.*

33, 6. *Læs* snęmma, *saa Hskr.*

36, 5. *Læs* stoð, *saa Hskr.*

44, 5. *Læs* hęimi, *saa Hskr.*

45, 1. *I* Leica *er* L *meget stor, og i* þyrma, *som ender foregaaende Linje, er* a *større end almindelig.* — *Over* galla (*mellem* g *og* a) *er der en Krøl, som er skreven sammen med den nederste Krumning af* y *i* þyrma (*hvortil den dog neppe hører*); *den synes betydningsløs* (*og kan ikke læses som Forkortningstegn for* m).

49, 3 *Læs* hęimr, *saa Hskr.*

50, 6. *Læs* gifr, *saa Hskr.*

59, 1. *Læs* osánir, *saa Hskr.*

61, 6. *Læs* dróttir, *saa Hskr.*

62, 3-4. *Læs* neþan | fra niþa, *saa Hskr. Efter* neþan *er noget udraderet;* fra *er lidt utydeligt* (*men ikke udvisket*).

III.

u *og* v, *ligesom* ð *og* ð *kan ikke sikkert adskilles i* H.

1, 6. *Kanské snarere* framm *i Hskr.*

13, 4. *Ved fornyet Eftersyn synes det mig altfor usikkert, om Afskriveren har villet skrive* svioʀ.

35, 8. *Mulig* framm gengna (*ialfald som to Ord*) *i Hskr.*

38, 4. *Gg. formoder, at* gifr ro fljúgandi *er det oprindelige.*

48, 2. *Jeg tror nu, at Linjen bør slutte med* iarðar, *og i det følgende Ord tør jeg ikke længer søge* neðan. — 4. *Jeg har nu, da jeg ikke kan undersøge Hskr., Tvil om* orms *er rigtig læst, da* ormi *følger efter i L. 6.* — 5. man oðins svn? *dog véd jeg ikke nu, om man lader sig forlige med Trækkene i Hskr.* — 7-8. *Disse Linjer kan maaské udfyldes:* vargs át[tungi] Viðars [bróðir] *Ordet* áttungi *skylder jeg Gg.*

IV.

5. *SnE. I, 50.* Börs *læs* Bors. *I SnE. I, 46. 48. 52. 244 skrive* rW *overalt* borr; U *har i SnE. I, 46 og 52* bors, *I, 48 to Gange* bvrs, *I, 244 forvansket* bærs; 757 (*SnE. II, 520*) bors; F i *Hyndl. 30* burs; *Völs. rim. 2* bors (⌒ fors). *Formen* Börr *er uhjemlet og urigtig.* — *For det feilagtige* gáfu staðar *i* r *har* W gáfu stað.

10, 5. manlikvn rW; mannlikvn U. — 6. giorðuz W. *I Prosastykket læs* manvits *for* mannvits.

11, 3. austr *ok* vestri W. — 6. *Jfr. blandt dverga heiti* A (*SnE. II, 469*) nifængr, *i* 757 (*SnE. II, 552*) nifeinngr. — 7. W *har* baunk. — 8. bombvr, *neppe* bombor W. — 9. Onarr *ogsaa blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*).

13, 6. Buri. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 469*) bvrinn, *i* 757 (*II, 552*) buinn. — 8. Lóni. *Jfr.* loinn *blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*). — 9. *Forvanskning af* iari *er vel* iaki *blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*), toki *i* 757 (*SnE. II, 553*).

14. *SnE. I, 66 har* rU avrvanga, W orvanga.

15, 3. havr r; havi W. — 5. *Jfr. blandt dverga heiti i* A (*SnE. II, 470*) dori, *i* 757 (*SnE. II, 553*) duri.

16, 3. *Jfr.* Fjalarr ok Frosti *Fas. III, 397.* — 4. fiþr *i* r *er usikkert; maaské har først været skrevet* fiŋar *og dette rettet til* fiþr, *eller omvendt.*

25, 4. um W (*ikke* of). — 5. loft W.

28, 12. morgin WU; morgun r. — — 14. vitv (*ikke* vituð) *þer* W.

40, 5. af WU; or r. — 8. tra/lls rW; trolls U.

41, 8. vitv *þer* (*ikke* vituð ér) W.

45, 5. ha/lðvm r; holðvm W. — 6. hordǫmr r. — 7. skalmǫlld *rimelig* W, *men* ǫ *og* d *er ikke ganske sikre.* — 11. *enn* U *for* engi.

48, 3. gnyr W, *ikke* gnygr. — 4. ro rU; ero W. — 7. viSir rW. — 8. uitu þer W.

50, 1. *Med* Hrymr *begynder en ny Linje i* W, *og herved har staat en egen Overskrift.* — 2. fyrer W.

51, 1. kiǫll W.

Excurs.

S. 38b. I I, 23, L. 7 henfører jeg nu öll *til* gildi *„fuldstændig Erstatning".*

S. 39b. Jeg tror nu, at I, 22 oprindelig har begyndt:

> Heiði hétu,
> hvars til húsa kom,
> völu vélspá,

og at det virkelig har været første Vers i Vspá. Naar dette Vers først var skudt ind paa feilagtigt Sted, kunde hans *let indsnige sig i L. 1.*

HÁVAMÁL.

1, 2. framm W, *ikke* fram. — 6. firir r; fyrir W.

3, 4. *Læs* viða, *saa* R.

4, 6. *Skulde* orþs *forandres til* orþ *og Komma stryges efter* mętti? *ellers synes* ef ser geta mętti *temmelig indholdsløst.* — endrþavgo, *Nom.* endrþaga, *af* þegja; *forholder sig til* þögn, *som* saga *til* sögn (*Rask*); *ikke af* þiggja, *hvoraf* þága, *Gen.* þágu.

6, 6. vórom R.

12, 4. *Der bør vistnok med Eg. skri-*

ves þvi at (*derved saameget mindre*); *ligesom disse to Partikler her staa sammen foran Comparativ, saaledes ellers* þess at.

14, 4. baztr *i* R *og Udgg. burde kanské forandres til* bazt. ölðr *er sikkert brugt som Intetkjønsord Fms. VII, 266, jfr. Hým.* 32, 8, *men ingensteds ellers som Hankjønsord; og da Skriveren her først feilagtig har sat* ævðr *for* ælðr, *kan han ogsaa let have skrevet det ved* auðr *nødvendige* baztr, *men siden have glemt at rette dette til* bazt.

16, 4-5. *Inddelingen:* enn elli gefr hanom | engi friþ *er bedre.*

21, 6. *Kan maaské* kann evagi sins vm mals maga *her og* hafða ec þess vętkis vifs 102, 9 *forsvares ved* Daniel sá enskis heiðar á Bel *Nokkur blöð úr Hauksb. 21, L. 4;* lítils |góðs vissi *Barl. 20;* þeir máttu aldri síðan höfuðs hefja *Stjórn 397;* eigi tjá tanna?

23, 6. *Læs* vil, *saa* R.

24, 3. vini R.

26, 3. ef hann a ser i va vero *havde jeg med Keyser opfattet som „hvis han i Farens Stund har et Tilholdssted"; men jeg foretrækker nu Guðbrandr Vigfússons Forklaring i Eyrb. S. L af* í vá *som „i en Vraa", da den giver skarpere Modsætning. Dog tror jeg ikke, at Skrivemaaden her og i Sig. III, 29 (jfr. Tillæg) giver tilstrækkelig Støtte for en Form* vá (= vrá, rá), *der er tværtimod den almindelige Lydbevægelse.* va *kan være en Afskrivers Forvanskning af* vrá, *som han ikke forstod, ligesom* vaungum *i SnE. II, 601 af* vraungum. *Derimod i Verset i Eyrb. S. 73 er Forklaringen af* vá viða *som „noxa arborum, tempestas" sikkert at foretrække for Vigf.'s „angulus silvarum".*

32, 3. virþi. *Jfr.* á úlfsvirði *Eyrb. S. 83;* ef hann er visvitandi at verði eðr at virði við þann *Grágás ed. AM. II, 92. Jeg tror nu for vist, at Ordet er af Intetkjøn og at Nom. lyder* virði.

36, 1. *Læs* Bý, *saa* R. — 2 *og* 37, 2. *Jeg tror nu, at* býcot *bør indsættes stedenfor* litit. *Jfr. Fms. VI, 337:* [Konungr sagði:] „kona þín sú fari með búkot þat, sem þið hafið áðr haft"... Sveinn konungr gaf Karli bú mikit.

39, 4. *Læs* fiár, *saa* R.

60, 3. *Jeg vover ikke her at foreslaa* miotvð *og dermed at jævnføre got.* mitaþs *f. Maal.*

61, 1. *For* mettr *har Papirafskrr.* kembdr, *som kunde synes at passe bedre. Men jeg vover ikke deri at finde Spor af en selvstændig Tradition (jfr. S. LVIII. LXI), og* mettr *kan forsvares; jfr. Reginsm. V. 25.*

63, 6. þriro; *jfr. ogsaa* vęrom *SnE. I, 526,2 i* r = vér erum; leyster ó *Stockholmske Homiliebog fol. 68a*[29]; svmir o *Mork. S. 101*[10]; baþiro *Mork. S. 169*[24], (*hvor dog* o *er underprikket i Hskr.*).

65. *Resen gjentager her L. 1—3 i V. 64; dette synes at give Mening: man skal ikke være altfor myndig; ti man maa ofte bøde for overmodig eller altfor streng Tiltale.*

66, 6. *Det got. Ord forekommer kun i Acc.* leiþu, *der ikke viser Kjønnet. Om* lið *sé nu ogsaa Gislason i Aarb. f. n. Oldk. 1866, S. 268 f.*

69, 1. *Læs* Ęrat, *saa* R.

70, 4. *Læs* Vp brenna.

72, 4. *Formen* bautarsteinn *forekommer ogsaa i Hskrr. af Eg. s. (ed. AM. S. 94, Anm. b). Den er en Sammendragning af* bautaðarstninn; *med denne Form lader den almindelige Forklaring sig ikke forlige:* bautuðr, *Gen.* bautaðar *kan kun have activ Betydning „en som støder". Ordet bruges i Skaldskab som Betegnelse for Hest og Okse og betegner i* bautaðarsteinn *vistnok „en drabelig Kjæmpe".*

74, 2. *Læs* tr̋vir, *saa* R. — 6. *Læs* á, *saa* R.

75, 3. R *har* ápi.

78, 1. *Man skal vel snarere læse* grindr: *ti Krøllen efter* d *i* R *kan betegne* r, *jfr. Fortale S. XV. Dog maa man i* W (*SnE. I, 212, Anm. 18 og I, 271, Anm. 11*) *vistnok læse* aasgrindir, *ti her kan Krøllen neppe opløses ved* r.

79, 2. eignaz *er snarere Pop.* = eignask *end Inf.* = eignask.

82, 3. R *har* mán.

87, 1. *Læs* Sivcom, *saa* R. — 4. *Med Anmærkningen jfr. Fortale S. LIV. LXI. LXII.*

89, 3. *Læs* hvsi, *saa* R. — 6. *Læs* fótr, *saa* R.

95, 4. *Læs* sót, *saa* R.

97, 4. R *har* iárls.

99, 2. vnna *bør beholdes, jfr. Grip. 32; Oddr. 33.*

100, 6. *Gg. forandrer* sva *til* sá (*nærmere laa* siá) *og interpungerer ikke efter* vakin, *sætter derimod Semikolon efter* viþi; *men Versets Bygning taler herimod, og* svá *optager vel* með brennandum ljósum ok bornum viði.

102, 9. vętki *jfr. Tillæg til Háv.* 21,6.

105, 1. *Guðbrandr Vigfússon formoder vistnok med rette, at det oprindelige Udtryk for* mer vm gaf *har været* gáfomc, *som i Sonartorrek V. 23; netop i Afsnittet om Suttungsmjøden ere Former paa* omc *oftere brugte.*

111, 1. M *i* Mál *er i* R *neppe større end almindelige store Initialer i Begyndelsen af en Linje.* — 10. R *har* hóllo.

112, 1. *Mærk* fáfnir *Ól. s. helga Chria 49, S. 91 i et Hskr., hvor Streg over Vokalen stadig betegner Længde; jfr. ogsaa Dietrich Aussprache d. Goth. S. 63, Not. 54.*

121, 7. *Pfeiffers og Fritzners Forklaring af* flaumslit *er vist den rette, ti det første Led maa betegne det, som brydes.*

123, 3. *Læs* lán, *saa* R.

124, 4. R *har* bétra. — 6. *Se Rosenberg Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.*

125, 6. *Ordstillingen* þer viþ verra *forsvares ved* sins til geds 12,6 *og lign.; ved denne Stilling fremhæves bedre Rimstaven.*

126, 5. scósmiþr *skulde have været forandret til* scósmiþr.

127, 6. *Læs* qveþv þat bølvi at; R *har, som jeg nu tror, sikkert* þat; *Hagen ved* þ *staar for heit oppé til, at der kan læses* þer. *Den alderdommelige Skrivemaade* qveþv (=kveð þú) *kunde have været beholdt.*

135, 6. *Gg. forstaar* hrǫkir *som* hrökkvir; *Nygaard Syntax S. 5 som* hrækir „*spyt ham ikke paa Dør*".

137, 5. *Læs* dreckr; *Krøllen efter* k *i* R *kan læses som* r, *se Anm. til Lok.* 6, 1 *og Fortale S. XV.*

142, 2. *Anmærkningen stryges. At* raðna *er det rette, viser en Runeindskrift paa en Sten fra Holms Kirke. i Borge Præstegjeld, Smaalenene, hvori det heder:* RUNAR EK RIST AUK RAÞNA STAUR. *Jfr. ogsaa Sigrdr.* 13, 3-5. — 7. *Snarere bør skrives* Hroptr rægna, *jfr. oldeng.* Beówulf Geáta *og lign.*

143. *Dette Vers bør vel med Gg. forbindes med V. 142 og L. 4—5 bør da skrives som én Linje.*

148, 1. *Med* þriþia *uden* it *jfr. f. Eks. Sigrdr.* 24, 1; *Grip.* 37, 4.

150, 6. *Læs* séc, *saa* R.

152, 2-3. *Man bør vistnok. ordne*

ef eo se havan
loga sal vm sessmægom,

da kan Læsemaaden i R *beholdes;* loga *kan i L. 3 staa foran det Ord, der indeholder første Rimstav, ligesom* biarga *i V. 154.*

155, 5. *I Anm. læs* vábeiða (*denne Form i Membran af Eg. s. Cap. 67*).

VAFÞRÚÐNISMÁL.

I R *sés yderst i Randen ved V. 18 og 20 lidt af en* o, *ved V. 19 lidt af* v, *hvilke Bogstaver angive den Talende.*

7, 4. comir. *Conjunctiv kan her neppe forsvares; jeg tror, at det rette er* comr *ɔ:* kømr (*jfr. Fjölsv.* 4, 5), *og saaledes kan mulig Skrivemaaden i* R *forstaas, jfr. Fortale S. XV.* — 5. *Læs* fra; R

har ǫfra: *under* o *er en Prik med samme Blæk, som betegner, at* o *skal stryges.*

10, 6. *Læs* hveim, *saa* R.

12, 5. *Runeindskriften paa Røkstenen i Østergøtl., hvis sproglige Betydning dog ikke er tilfulde opklaret, har* HRAIÞKUTUM.

14, 3. *Læs* nótt, *saa* R. — 4. mél *for* miðl *eg. Midtstykke (paa Bidsel).*

15, 4. *Jfr. Fortale S. VIII.*

18, 2. *Læs* vígi, *saa* R. — 3. hin W. — guð W. — 4. hvndrat W.

22, 5. svá at *i* R *kan forklares som* sá er, *jfr. Fritzner Ordb.* svá 4.

27, 4-6. *Disse Linjer har jeg ogsaa tænkt mig saaledes:*

er Vindsvalr
Vásaði borinn,
öll er sú kaldrifjuð kind.

Gg. formoder efter SnE., at de tabte Linjer har lydt:

er sá sællífr,
en svölu brjósti ræðr
Vásuðr Vindsvals faðir.

Ikke alene SnE. viser, at de Linjer, som Papirafskrr. her indskyde, ere uægte, men disse ere ogsaa i sig selv feilagtige: bæði þau *er umuligt, ti* Sumar *kan ikke tænkes som Kvinde.*

28, 6. *Læs* í, *saa* R.

29, 1. R *har* Órófi. — 6. Aurgelmir *skrives SnE. I, 42 baade i* r *og* W *med* av, *I, 44 i* r *med* ꝺ, *i* W *med* av.

30, 4-6. *I de af SnE. (I, 44) anførte prosaiske Ord har* W *den rette Form* vafþrvðnir.

31, 3. W *har* varð or, *ikke* or varð. — 4-5. *Efter* W *bør optages:* þar órar ǫttir | kómo allar saman.

32, 4. *Oprindelig vel* bǫrn vm gat.

34, 2. *De af Heiðr. s. anførte Verslinjer findes ikke i noget gammelt Hskr.*

35, 2. skoput W.

36, 6. ę *med negtende Betydning ogsaa gl. norsk Hom.* 3^{13}: Eigi vinr manne þorf, at hann gere æ illt, *der vel kan beholdes; æ er Sideform til* ei *og* ey, *jfr. Eg. lex. poët.*

37, 3. *Efter* iotvnn *bør sættes Komma.*

38, 6-7. *Jfr. V.* 43, *L.* 6—7.

39, 4. R *har* ríꝩc.

40. *Dette Vers tør vist ikke efter Papirafskrr.* (L *inde i Teksten*) *skrives:*

Segðv þat et ellipta,
allz þu tiva rꝩc
ꝩll, Vafðrvðnir! vitir:
hvar ytar
tvnom i
hꝩggvaz hverian dag?

allz *og* i *ere her mislige Rimord, og det er ikke charakteristisk for Valhall, at Kjæmperne slaas i Tunet hver Dag.*

40, 4 *og* 41, 4. *Læs* kiósa, *saa* R.

42, 3. *Læs* vitir!

43, 6. *Læs* nío, *saa* R. — 7. *Læs* Niflhel. — 6-8. *I Stedet af SnE. mangler* þat er *i* U. — 8. *Formen* hinig *er dog den ældste, da det er dannet af Pron. Stammen* hi, *ikke af* hinn.

48, 4. Hveriarro *som ét Ord* A.

51, 2. guða W. — 3. soꝛtnar *ogsaa* W.

52, 5. *Den underprikkede og urigtige* e *i* aldrelagi R *har heller ikke den almindelige Form, da den ikke er lukket oventil.*

54, 5. *Læs* bál, *saa* R.

55, 5. *Læs* mína, *saa* R. — 6. *Skriv her heller som to Ord* ragna rꝩc.

GRÍMNISMÁL.

S. 75, 5. *Læs* tvęir á, *saa* R. — 9. *Læs* einn, *saa* R.

S. 76, 1. *Foran* Oþinn *synes i* R *at have været skrevet* cap. (*d. e.* capitulum), *dog er dette nu afbleget og næsten ulæseligt.* — 20. *Læs* hegómi, *saa* R. — 21. *Læs* matgóþr, *saa* R. — 27. *Læs* spvrþr, *saa* R.

2, 7-8. *Forandring er ikke nødvendig, jfr. V.* 44. 47. 48. 51; *lignende Vaklen i Versemaalet andensteds (dog er der i V.* 44. 47. 48 *Opregning af Navne,*

hvorved især ljóðaháttr let slaar over i kviðuháttr).

11, 4. byeir W. — 5. guða W. — 6. toptir RAU; toftir rW.

12, 1. sivndo *i* R *er maaské ingen Skrivfeil, ti Hskr. af Eluc. fra omtrent 1300 har* sivnda (*Ann. f. n. O. 1858, S. 150*). *Jfr.* siondi *i* U *fra omtr. 1300 i SnE. II, 380; i senere Hskrr. forekommer denne Form oftere.* — 3. of giorfa W. — 4. þi W.

13, 4. guða W.

15, 3. hið W. — 4. byggir *ogsaa* W. — 6. sakir W.

17, 3. Viði *med kort Stammevokal er dog vel det rette: da bliver Gudens Navn beslægtet med Landets. At Stednavnet i Hálfs s. C. 2* (er menn kalla Viði) *i Nom. heder* Viðir, *som Munch antager, kan neppe godtgjøres.*

18, 2. *Læs* Eldhrímne, *saa* R. — 4. bast W.

21. 1. *I* A *bør snarere læses* þytr þvndr, *se Fortale S. XX.* — *Oldeng.* þindan, *svulme, gjenfindes i sønderjydsk* (*Lyngby, Udsagnsordenes bøjning i jyske lov, S. 77*); *frisisk* (*fra Sild*) thünð, thôanð, thünðen (*Tskr. f. Philol. III, 204*).

23, 1. hund' dyra W. — 2. tægvm r. of fiorvm tvgvm W. — 3. valhǫll W, *ikke* Valhællo. — 5. dyrum W.

24, 2. tægvm r.

25, 4. *For at* skapker, *og ikke* skaptker, *er den oprindelige Form, taler* scaccer *i Morkinsk.*

26, 3. R *har* límom. — 5. *I* A *bør snarest læses* drypr, *se Fort. S. XX.*

27, 1. *Læs* Síþ, *saa* R. — 3. W *har i SnE. I, 40* Gunnþra. — 4. *I SnE. I, 40 skriver* r fimbvl. þvl; W fimbul | þul (*uden Prik, der sættes mellem to Navne, som stilles sammen uden* ok). — 9. R *har* þýn.

28, 2. veg. svinn W. — 4. nýt R. — (*2det Navn*) naut W.

29, 9. heilog WU; heilug r.

30, 5. *Læs* Lettfeti, *saa* R.

32, 1. ratatoskr rW.

33, 1. *Oprindelig vistnok* Hirtir ro. — 3. *Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 87 ff.* — 5. dvneyr R.

34, 6. græpvollvðr W. — 8. mvni W, *ikke* myni.

36, 3. skeggiolld W. — 6. geira . hǫð W. — 9. ǫ́l R.

37, 6. isarncol *som ét Ord* r; isarn kol *snarest afdelt i to* W.

39, 1. Skǫll A; skoll *i Prosastykket i SnE.* WU. Skoll *maa være den ældste Form, deraf* Sköll, *som* tröll *af* troll; *Navnet er Intetkjønsord.*

40, 2. skavpvt r; skopvt W. — 3. siar W. — 4. biorgr r (*sic*).

41, 1. En *med stor* E r. — 2. giorðu W. — 5. eñ *for* in W. — 6. of W. skavpvt r.

44, 9. *Ogsaa i* r *er* ra *i* Gramr *betegnet ved Forkortningstegn.* — *Man kunde formode, at* en Brímir sverða, *som i* A *staar efter L. 10, hvor det er aldeles udenfor Verset, ikke var en af en Afskriver vilkaarlig lavet Linje, men Udtryk, som hørtes af andre i L. 7 istedenfor* en Bragi skálda. *Dog har dette ingen Støtte i Hskrr., og vi finde paa et andet Sted uægte Verslinjer i* A, *se S. 334b Anm.*

46, 3. heriañ W.

47, 4. Baleygr *for* Böleygr *kunde forsvares ved* gata = *got.* gatvð *og lign.; dog støttes Formen* Báleygr *ved Skrivemaaden* baalæygs *i* W (*SnE. I, 322*), *skjønt* W *af og til bruger* aa *for kort* a, *f. Eks.* faarbauta *SnE. I, 309 Anm. 17.*

48, 1. síðhættr *med liden* s r. — 2. Sigfæðr r. — 4. atriðr r, *ikke* atriði.

54. *Rosselet* (*Isl. Lit. S. 251a*) *mener, at denne Strophe burde følge umiddelbart efter V. 50, saa at de Stropher, som opregne Odins Navne, kom til at staa sammen. Dette er dog neppe rigtigt: i V. 51 er vistnok allerede Odin nævnt, men ikke hans Identitet med Grimner udtalt i klare Ord; dette sker først i V. 53 og 54, som derfor bør staa sammen.* nú knáttu Óðin sjá *vilde blive mat, naar* Óðin ek nú heiti *var sagt længe før.*

SKÍRNISMÁL.

S. 90 *L.* 7. *Læs* scemmo, *saa* R.

3, 5. *Jeg tror nu, at* endlanga sali *er det rette, at disse to Ord bør forbindes og forklares som Acc. pl., ikke med Nygaard Syntax S. 25 som Dativ sg.*

5, 2. mikla svá *i* A *kan mulig være det oprindelige, ligesom* miklu *kan sættes efter det Ord, det bestemmer.*

8, 2-3 *og* 9, 2-3. vm myrcqvan — visan vafrloga *tør ikke mistænkes. Ogsaa Fjölsv.* 31, 6 *har* vísum vafrloga, *der vel betegner „Trylleluen", jfr. Brinhild hos Hammershaimb Sjúrðar kvæði V. 34:*

Og so miklan váðaluga
læt hann hærum vera
sum teir kundu dvörgar tveir
betst við rúnum skera.

myrkvan *forklares ved Völs. s. Cap. 27 (min Udg. S. 144):* var, sem hann riði í myrkva *om Sigurd som rider gjennem Vaverluen; jfr.* eldrinn kámi *Bergbúaþ. S. 125. Smnlign Fibiger om Fjölsv. (Haderslev 1854, S. 12).*

12, 3. *Denne Linje udfyldes af Gg. ypperlig saaledes:* maðr á mars baki. *Jfr. V. 15 og Vers i Herv. s. Fas. I, 492.*

13, 6. lag̃ A, *d. e.* lagit.

15. *Jeg har tænkt mig, at de tabte tre sidste Linjer kan have lydt saaledes:*

andspillis þurfi
læzk inn ungi mögr
góðrar meyjar Gýmis.

Jfr. 4, 2; 11, 4-6; *Vafþr.* 8, 4-6; *Sól.* 3, 1-2.

16. *Ved dette Vers og V.* 17. 20. 24 *har* R *oprindelig havt Angivelse af den Talendes Navn i Randen; endnu sés* q, *d. e.* qvaþ, *helt eller halvt ved de fleste af disse Vers.*

17, 5. fúr *har lang Vokal; se Verset i s. af Har. gráf. Cap. 15, hvor* fúrs *danner Helrim med* skúrum, *som i SnE. I, 424* fúr *med* skúrum. *Jfr. Gislason i Aarbøger f. nord. Oldk. 1866, S. 267 f.*

21, 1. *Læs* Bǫ́rg, *saa* R.

24, 6. *Burde kanské skrives som to Linjer, jfr. Rosenberg i Nord. Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.*

29, 5. *Oprindelig vel:* enn ec þ e r s e g i a m v n, *jfr.* 26, 2. — 6. *Første Led i* súsbreki *hænger vel sammen med* sýsa, sýsla, *oldeng.* súsel (*labor, afflictio, tormentum, supplicium, cruciatus. Grein*), seóslig (*dolore vexatus. Grein*).

30, 1. *Jfr. Rietz Ordbok under* Trami.

31, 4-5. *Jeg tror nu, at det rette snarest er:*

þ i c ged gripi,
þic morn morni.

„Dine Følelser skal overvælde dig". Gg. indsætter:

þitt geð grípi
þik, mörn mörna!

Men om end Skírner lægger den Forbandelse paa Gerd, at hun ikke skal faa anden Mand end en Turs og om hun end er en Jotundatter, kan han ikke vel ligefrem tiltale hende som en Troldkvinde. — 7. *Kanské oprindelig* þrvnginn var.

38, 5. *Har vi i* þrosca *af* þroskr *en Adjectivdannelse, som er ensartet med got.* gaþaurbs, galubs, *eller er* þrosca *Skrivfeil for* þroscna?

42, 6. hy nótt *som to Ord i* W, *dermod som ét Ord i* r.

HÁRBARÐSLJÓÐ.

12. *Den rette Ordning er vel snarest:* Enn þot ek sakar eiga, | fyr slicom sem þv ert | þa mvn ec forþa florvi mino, | nema ec feigr se.

19. *Til Anmærkn. I* R *staar ved V. 47 i Randen* þ q; *ved V. 57 kan man nu blot sé* q. — 2. þrvðmoðga *synes* R *vistnok at have, men Ordet er utydeligt og*

ikke sikkert. Den oprindelige Skrift synes i dette Ord næsten aldeles at være udslettet, men med senere Haand at være opfrisket. — 4. *Jotunens Navn skrives i* r avlvaldi, *i* W Qlvalldi, *d. e.* alvaldi (*jfr.* ölværr, Ölviss *SnE. II, 341*), *oldsaks.* alowaldo; *dette er vel den ældre Form.*

20, 7. æñ A.

23, 8. *Oprindelig vel* und Miðgarði, *som i Hyndl.* 11. 16.

31. *Der burde have været skrevet med* A *og Udgg.* Goð atto þer (*ikke* þeir) m. þ. þa. *Jfr.* 18, 1. 3.

32, 1. *Der burde have været skrevet med* R *og Udgg.* vęra (*ikke* var) ec þa þvrfi. *Jfr. Nygaard Syntax S. 60 § 4.*

37, 3. *Anmærkningen stryges.*

39, 1. *I* R *maa vistnok læses* voro þer, *ikke* þat (*ti Krøllen staar for langt nede dertil*). *Læsemaaden i* R *burde have været foretrukken.*

40, 3. gnęfa *er vel snarest Adj. og* gnęfa gvnnfana *absolut Accusativ.*

41, 2. ólubax R *som det synes.*

44, 3. *Læs* heimis, *saa* R.

50, 4. litvm fęrir *jfr. Bergbúa þáttr S. 126:* fer ek opt litum. litum *for* hlítum? *men jeg har ikke ellers sét* hlít *i Flertal.*

57. *Synes at være Prosa, og Stavrim bør her neppe søges.*

58. *L. 2. 3 bør vel skrives som én Linje, saa at* vil *og* erfiþi *danner Stavrim med* vprennandi (*eller* vppverandi). *Verset skrives kanské rettest:*

Taka viþ vil oc erfiþi
at vpverandi solo, er ec get þána.

Ti L. 2 og 5—8 i V. 3 antyder vel, at Thor og Haarbard ikke mødes tidlig paa Dagen.

HÝMISKVIÐA.

1, 1. Ar *forandres til* Ár, *saa* R.

2, 8. gæfa *i* A *kan henpege paa* gosfa *i Stammehskr.*

4, 1. ne, *der staar først i Sætningen adskilt fra Verbet i det Vers, som kvædes af Gnaa: S. 331 a No. 4, maa efter mit Skjøn forstaas som „non“. Dog her i Hým. lader* ne *sig forklare* = *got.* nih, *neque; jfr. Sig. III, V. 38, L. 7.*

5, 1. Byr *forandres til* Býr, *saa* R. — 2. R *har snarere* vaga. — 3. *Det skal hede* hvndviss, *saa* R. — 7. *Det skal hede* rýmbrvgðinn, *saa* R.

6, 3. *Ogsaa i* A *bør vel læses* vinr, *se Fortale S. XX.*

7, 1. A *har* drivg (med ω over g).

9, 5. fri *i* R *bliver betænkeligt, om man endogsaa ansér det for sammendraget af* frii; *ti* frjá *er et svagt Verba, og af svage Verba dannes ikke Nomina agentis paa* i (*Stamme* an); *jeg er derfor nu tilbøielig til at ansé* fri *for en Forvanskning af* friþill, *derfor taler maaské ogsaa Forvanskningen* faðir *i* A. *Eller er* fri (*for* frii) *Masc. til oldsaks.* fri, *n. en Kvinde? jfr. oldeng.* freó, *homo liber, vir, pl.* frige *hos Grein.*

14, 4. *Det skal hede* gólf, *saa* R.

18, 7. *Det skal hede* stóþ, *saa* R.

21, 1. *Den imod* męrr *anførte Grund, at der til* Hymir *staar et andet Adjectiv, er ikke afgjørende, se V. 10, L. 1 og 3.*

24, 1. *Gg. holder* hrvto *for det ældste Udtryk. Herfor taler, at det giver Enderim, jfr. f. Eks. Vspá I, 52, L. 5. 6; Hund. I, 27, L. 1. 2.*

25, 3. sva *er vel her* = svá at (*jfr. Oddr. 7*), at *Præp. og* ár *Subst.* („*ved Aaren*“); *for* svą́ *er vel det ældre Udtryk* svát.

26. *Verset har mulig oprindelig været indledet med Linjerne:*

þá kvað þat Hýmir
hundvíss jötunn;

det bliver da 8linjet.

28, 2. afafrændi (*d. e.* af afrændi) *i* A *henpeger paa et ældre* of afrendi. afrendr, *oprindelig* afr-hendr (*Mork. S. 213, L. 31*), *jfr. got.* abrs.

29, 4. i tvav *læs* gleri. R *har* i tvav;

Ordet er underprikket for at betegne det som urigtigt. Derefter har været skrevet gleri, *som siden — med urette — er udraderet; da Ordet* gleri *saaledes findes i begge Hskrr., er det utvilsomt det rette.*

31, 1. R *har* forþix.

32, 1. R *har* Mórg. — 4. R *har* kanské vr; *første Bogstav synes snarere at være en egen Form af* v *end af* y. — 5. karl ord vm qvað *forstaar jeg nu med Finn Magnusen som Del af Hymers Tale.*

37, 6. abaxi R (x *nede i Linjen*).

38, 5. *Det skal hede* hrímbvá, *saa* R.

39. *L. 5—8 forstaar jeg ikke. Er* vear (vearr) *i L. 5,* scolo *i L. 6,* eitt *i L. 8 forvansket for* Veors — scal — ǫtt?? *Ogsaa* harmeitiþ *i L. 8 synes mig meget mistænkeligt; jeg kjender intet Ord, der er dannet paa samme Maade.*

LOKASENNA.

S. 113 b Anm. Gg. forklarer Byggvir *af* bygg *og forstaar ham som en allegorisk Figur, der er nær i Slægt med den skotske „Allan Mault" og hans engelske Frænde „Sir John Barleycorn". — Baade* r *og* W *har sikkert* Fimafengr, *ikke* Funafengr; *den sidste Form har altsaa ingen traditionel Hjemmel.*

2, 6. *Jeg tror nu afgjort, at naar* orði *og* vinr *danner Stavrim sammen, har* v *i* vinr *været betragtet som Vokal; ti et Ord, som begynder med* v, *danner oftere Stavrim med et Ord, som begynder med Vokal og som aldrig har havt* v *i Fremlyden: se Háv.* 22, 1-2; *Þrym.* 28, 5-6; *Guðr. II.* 19, 1-2.

14, 3. *For* kominn *formoder jeg* orðinn; *jfr.* 33, 5. — 6. *Jeg foreslaar nu at læse:*

litt [sperþa] ec þer þat fyr lygi.

„ikke skulde jeg forskaane dig for det til Straf for din Løgn, — for den Straf for din Løgn." spara *construeret ligesom det tilsvarende Verbum i Oldengelsk:* ne he heora sáwlum deád (*Accus.*) swiðe ne sparude *„non peperoit a morte animabus eorum" Psalm. 77, 50* (*Grein ags. Bibl. II, S. 184*); *dog betyder* spara manni eitthvat *ellers: opspare noget til En. Det i Teksten indsatte* litt [qveþ] ec *giver et altfor overdrevent Udtryk.*

19, 4. *„Varla getr* Lopzki *verið samandregið fyrir* Loptr es (er) eigi, *því þetta* es (er) *á ecki við, enda veit eg hvörgi annarstaðar þess samandráttar dæmi"* (*Rask*). *Brugen af* es *kunde dog forsvares ved nogle af de i Anm. til Háv.* 94, 2 *anførte Steder.* — 6. *Gg. beholder* friá *og forstaar Gevjons Ord „der siges for at berolige, ikke for at ophidse Loke" saaledes „Lopt véd ikke, at man kun gjør Løier med ham og at alle Guderne dog have ham kjær." Men* hann leikinn er *„han er holdt for Nar" kan ikke være sagt for at berolige Loke, og* hann fjörg öll frjá *synes mig at være en grov Usandhed, som vilde være Gevjon uværdig. Mod Rasks* fjörgöll *kan ogsaa anføres, at* göll, *n. pl.* = galli *er uden Hjemmel.*

21, 2. orviti r; ǫruití W; avrviti U.

27, 3. *Guðbrandr Vigfússon bemærker med rette, at Formen* glíkr, *ikke* líkr, *overalt er den oprindelige i disse Kvæder.*

29, 4. ærlog r.

31, 5. *Denne Linje har oprindelig vistnok lydt:*

vreiðar 'ro þér ásynjur;

jfr. Skírn. 33, 1-2.

32, 4. brǫþ' *er i* R *skrevet adskilt blot fordi der ikke var Rum til* þ *umiddelbart efter* ǫ *paa Grund af en lang Bogstav i Linjen ovenfor.*

33, 1. válítit *i samme Bet. Sturl. I, 13, 4: jeg tør derfor ikke med Gg. indsætte* vá lítil. — 2. varþer, *jfr. ogsaa* vörð *i Guðr. III, 3, se Tillæg.* — 4-5. *Er det oprindelige:*

hitt er undr,
er áss ragr
er hér inn of (*eller:* inni?) orðinn?

Jfr. Tillæg til 14, 3.

36, 6. *Tys Svar gjør det rimeligt, at* mögr *bør forstaas som Subject for* era; *Adverb.* verr *er da sat for Adj., jfr. Anm. til Háv.* 22, 1.

39, 4—5. *Jeg formoder nu, at det oprindelige Stavrim føres tilbage ved istedenfor* i bondom *at indsætte* i o n g o m (í öngum) „*i Klemme*".

40, 6. *Som Interpunctionen viser, har jeg forstaat Stedet: „Hverken Alen eller Penning fik du nogensinde for den Uret, du Usling!" ligesom Genitiv ved* gjalda *betegner det, for hvilket man undgjælder; jfr. ogsaa Guðr. III, 11, L. 8; ligesaa i Græsk* Σωκράτης οὐδένα τῆς συνουσίας ἀργύριον ἐπράττετο. *Nygaard Syntax S. 36 § 13 c vil forbinde* þess vanréttiss *med* vesall „*elendig over" d. e. „opfyldt af Sorg over", jfr. Atlam. 62:* vesall lez vígs þeira. *Men herimod taler Ordstillingen, da* aldregi *staar efter* þess; *og at* vesall *alene er Tiltaleord, bestyrkes ved* 42, 6.

43, 3. sęlict = sælligt, *jfr. f. Eks.* farsælegum *gl. norsk Hom. S. 142;* farsæliga *Stjórn S. 603.* — 4. mælþa *kan vistnok ikke være af* mylja, *ti da er Vokalen uforklarlig.* þelði, þerði *er ikke analoge, ti her er* e i-*Omlyd af* o *i* þola, þora; *men i* mylja *er Grundvokalen* u, *ikke* o (*Substantivet* moli *godtgjør intet for Verbet). Jeg forklarer* mælþa, melða *som Præt. Conj. af* melva. *Vistnok bøies nu paa Island* mölva, mölvaði, *ligesom* bölvaði (*i Modsætning til got.* balvida), *men at det engang i Præt. har havt* melði = *got.* malvida (*jfr.* gerði *af* garvida), *viser* hausamelvir (hausamǫlvir A; hausa mòluir 757; hausa míoluer leß; *kun* r *har* h. mælnir), *ti Substantiver paa* ir, *Gen.* is (*Stamme* ja) *afledes ikke af Verba, der bøies som* elska, *hvis Stamme ender paa* a (læknir *kommer af* lækn, *ikke af* lækna).

48, 4. ærgo *forstaar jeg nu som* ö r g u = örðgu *Dativ af* örðugr: „*du skal altid staa med ret Ryg og vaage", du skal aldrig faa lægge dig til Hvile; jfr. Tillæg til Vspá I, 27, 6.*

S. 123, L. 10. landsciaptar *i* R *er maaské ikke Skrivfeil, men skrevet efter Udtalen. Ligesaa skriver* W *i SnE. I, 184* land skiapta. *Stedenavnene* Eftelöt, Eftang, Eftedal (*i Jarlsberg og Larviks Amt*) *har tidligere vistnok lydt* Elftaleyti, Elftangr, Elftadalr.

Þ R Y M S K V I Ð A.

4. *Maaské mangler første Vershalvdel af omtrent følgende Indhold:*

Mun ek þér fagra
fjaðrhams ljá,
ef þú þinn hamar
hitta mættir.

7. þᵛmr q. *staar i* R *inde i Linjen.*

13, 7. „*Maaské* varþa, *Eief. Fl. af* vörð, *Kvinde." Gg.* — *Jeg forklarer* mik verða vergjarnasta *ved „at jeg viser mig som den mest giftelystne Kvinde".* verða *er her brugt som i Morkinsk. S. 183, L. 34:* sumir vinir hans tiaþo hverso mikill mvnr orþinn var visco þeira; *Vspá I, V. 10; Fms. VII, 173:* furðu úlíkir urðu þér Magna.

16, 3. *Formen* kvenváðir *kan neppe forsvares ved got.* qvinakunds.

19. *Denne Strophe er vel egentlig en Sammensmeltning af to: ét Brudstykke L. 1–4, hvortil første Vershalvdel er tabt, og én fuldstændig Strophe, som begynder med* Leto vnd hanom; *jfr. V. 15. 16.*

20, 5. tveir *kunde her give Mening, men* tvęr *er et til Situationen og hele Digtets Tone mer passende Udtryk.*

ALVÍSSMÁL.

4, 6. *Kanské er det rette:* sa einn er giæf er at meþ godom *„den eneste hos hvem Gaven er (at faa) blandt Guderne“ d. e. den eneste af Guderne, som kan bortgifte hende til dig.*

5, 4. *I en Ordsamling fra Hol i Hallingdal forklares* faraflein *ved „en Person, som farer stubende og uforsigtigt frem og derved fordærver og river omkuld.“*

11, 5. enn hvarkendi *Gg.; det rette er efter min Mening endnu ikke fundet.*

13, 4-5. *Jfr. endnu Fáfn.* 14, 4-5.

26, 3. *Med* vag *jfr. Ildens Navn* væginn *SnE. II, 486. 570.* — 4. frekan *bør vistnok efter Formodning af Gg. forandres til* freka *i Lighed med Navneformen* freki *i* A *og* 757, *da et Adjectiv alene ellers ikke her i Digtet forekommer som Navn paa nogen Naturgjenstand.*

VEGTAMSKVIÐA.

7, 5. *Om* A *har* as mægir *som to Ord eller* asmægir *som ét, er usikkert:* — 6. *Jeg antager, at* of *i* ofvæni *betegner en overvættes høi (ikke netop: altfor høi) Grad, jfr.* ofléttr, ofljótr.

9, 2. *Jeg tror nu med Gg., der jfr.* höfuðbaðmr (höfuðbarmr), ættbaðmr (ættbarmr), hróðrsonr, hróðrbarn, hróðmögr, *at* hróðrbarm *skal forstaas om Balder (ikke om Misteltenen), ti* þinig *betyder ikke „derhen“, men „herhen“, og maa her være* = til Heljar; *Misteltenen kunde desuden vel neppe kaldes* baðmr.

13, 2. *Jeg tror nu, at Hskr.ets Tekst her kan være den rette, ti ikke alene* Ertattu, *men ogsaa* Vegtamr *kan danne Stavrim med* ek, *se Tillæg til Lok.* 2, 6; *og* ek *kan vel have saa megen Vægt, at det kan bære Rimstaven, jfr. H. Hund. I, 40, L. 3—4:* ollom ellri, sva at ec mvna.

14, 7. *Gg. stryger* rǫk, *men Linjen er da rythmisk ufuldstændig.*

RÍGSÞULA.

Alene Navnet Rigsþula *burde have været beholdt, Navnet* Rigsmál *burde have været forkastet 1) fordi Navnet* Rigsmál *ikke passer til et rent episk Digt, der ingensteds indfører Personerne, og navnlig ikke Rig, talende (kun Kraaken i V. 47); 2) fordi Navnet* Rigsþula, *der slutter sig til* Þorgrímsþula, *har gammel Hjemmel,* Rigsmál *derimod ikke.*

2, 1-2. *Gg. mener, at disse Linjer bør stryges.*

7. hærfi *i L. 5 kan, som ogsaa Gg. bemærker, alene ikke betegne den grove Klud, hvori Trællebarnet svøbes* (hörr *bruges jo af Skaldene stadig til at betegne Kvindens hvide Lin). Gg. tror derfor, at to Linjer mangle og at der i en af disse har staat et Epithet med Bet. grov eller lign. til* hærfi. *Men det vilde desuden ikke være heldigt, at* hörvi *stod i en anden Verhalvdel end det Verbum, hvoraf det var styret. Jeg formoder nu, at det rette er:*

jósu vatni
hösvan ok svartan.

hævfi(n)s *kunde være forvansket til* hævvi. *Jfr.* rauðan ok riođan 25, 5 *og Trællenavnet* Hösvir. *Efter* þræl *er da mulig 4 Linjer faldne bort, hvori har været sagt noget om Barnets Øine.*

8, 1-2. Hann nam at vaxa ok vel dafna *burde vistnok danne Begyndelsen af V. 9. Kun naar disse Linjer gaa umiddelbart i Forveien, faar* meirr at þat *i* 9, 1 *Mening; hvor Linjerne nu staa, splitte de Beskrivelsen af Træls Udseende. Endelig faa ved denne Omflytning baade V. 8 og 9 regelret Længde, medens nu det ene Vers er før langt, det andet for kort.* — 6. *Da* kropnir knúar *gaar foran og* fingr digrir *følger efter, saa maa den tabte Linje have nævnt en Lyde paa Hænderne: „Kartnegle“ vilde her være paa sit Sted (jfr. Njáls s. C. 35), men* kartnegl *kunde ikke udfylde Linjen og et tilføiet Epitheton ornans* (ljótir, hrjúfir *el. lign.*) *vilde her ikke passe. Tør jeg vove at foreslaa* kartnir negl? *Bjørn Hald. har* kartinn *i Betydn. halsstarrig, stiv, haardnakket: og da nu Rietz har* katig, karti(g) *med Forklaring „skroflig; som den grofva barkytan på näfver“, saa er der vel god Grund til at tro, at* kartinn *i det gamle Sprog ligeledes har været brugt med Betydning „ru“.* kartinn *afledet af* kart *(se I. Aasen), som* gullinn, *i det norske Folkesprog* auren, grúten. — 9. *Er* lotr *Skrivfeil for* lútr?

10, 6. þir *jfr.* ðiz *blandt kvenna heiti ókend i* A (*SnE. II, 486*).

14. *Dette Vers bør vistnok slutte med* 16, 9-10:

Afi ok Amma
áttu hús.

Disse Linjer kunne ikke høre hjemme i et Vers, som skildrer Hustruens Syssel og Dragt; Parrets Navne maa nævnes tidligere. Jfr. V. 2. 27. — Eller skal Afi ok Amma áttu hús *indsættes umiddelbart efter* eldr var á gólfi *og* Hjón sátu þar *begynde V. 15? derved vil vi faa regelret Linjetal i begge Vers.*

15, 1. W *har ikke* togldi.

24, 4. helþom *Mork. S. 200, L. 9 a;* holþar *Mork. S. 210, L. 32. Om* hölðr, höldr *jfr. Gislason i Aarb. f. nord. Oldk. 1866, S. 264 f.*

28, 4. sterti; *jfr. endnu* hoenasterta = hoenareim. sterte, *binde stramt, ogsaa i Gudbrandsdalen (I. Aasen); i norske Diall.* halstert, rumpestart, *Bagrem i en Hestesæle.*

32 *Jeg formoder, at det i L. 4 manglende Ord er* sufls. *Man tør vist ikke stryge* a bioþ *og læse:*

Framm setti hon skutla
fulla silfri varða,

skjønt man derved vilde faa 8linjet Vers. — Jeg tror nu med Guðbrandr Vigfússon, at det rette i L. 5 er fann fleski; *Adj.* fánn *forholder sig til* fár, *som* gránn *til* grár.

37. *Foran L. 1 er rimelig 4 Linjer faldne ud, i hvilke* Jarl *var nævnt som Subject; som nu Teksten er, synes* hann *mindre naturligt, da det frgde Vers kun har nævnt Rig (den ældre) ved Navn.* Skapt nam at dýja *har da oprindelig begyndt et eget Vers.*

39, 6. *Med* miofingraða *jfr.* mefingr *Hamð.* 22, 3; *jeg antager, at* miofingraða *først blev forvansket til* miofingraðri *derved, at* mey átti *blev forvansket til* mætti. *Gg. indsætter* miófa i garði.

44. *Mellem* lægia *L. 4 og* afi *L. 5 maa mangle to Linjer, ti* nam *(han lærte) kan ikke være Verbum til* afi ok eliun; *til disse Objecter vilde derimod* eignaðisk *eller* átti *passe.*

47, 2. *Jeg tror nu, at man med K. og Gg. maa indsætte:* sat [á] kvisti ein; *jfr. Hamð.* 30, 4: ernir a qvisti; *Fjölsv.* 24, 3: á meiðs kvistum Mima. *Hvad Lund Ordføiningsl. § 52. b og Nygaard Syntax S. 25 § 19 anføre for at vise, at den blotte Dativ kan bruges som Paastedsbetegnelse, er neppe tilstrækkeligt:* sali *Skírn.* 3, 5 *maa være Acc. pl.;* auri *Guðr. hvöt* 16, 9 *forklarer jeg som instrum. Dativ.* öðrum megin *og lign. beviser heller intet, ti deraf, at disse Udtryk ikke har bevaret den formelle Sammenhæng med Stammeordet* (vegr), *sér man, at de har været opfattede som adverbiale, og dermed hænger Mangelen af Præposition sammen; jfr.* brott, brottu, mót, *o. s. v.*

Anmærkningen til Rigsþula. Arngrims Værk bærer i Hskr. Aarstallet 1596. Ved Gjengivelsen af Cap. VII i ed. AM. ere flere os her vedkommende Stykker af

Forfatterens Fremstilling udeladte. Ogsaa Arngrim har i sit Værk Rækken: Fróði — Vermundr hinn vitri — Ólöf, og han har da sikkert benyttet det S. 151 nævnte gamle Slægtregister.

HYNDLULJÓÐ.

I Overskrifterne ved de enkelte Vers skulde have været skrevet kuad (*for* qvaþ *og* qvad).

2, 1. *Istedenfor* Heriafaudur *burde vel indsættes* Heriafaudr. *En Form* Herjafaðir, *Gen.* Herjaföður *findes ellers ikke; ti det er aabenbart en Feil, naar* A *i Grímn.* 25, 2 *har* heria fǫðvr, *da samme Hskr. i* 26, 2 *har* heria fǫðrs, *hvilken Form* R *har i begge Vers. Dog har* R *i Hund. I,* 38, 4 at alfǫdvr, *og ved Siden af* Sigföðr *bruges* Sigfaðir.

3, 1. *For* sonum *bør indsættes* sumum, *jfr. Svend Grundtvig den heroiske Digtning S. 77. Feilen er rimelig opstaat derved, at Stammehskr. havde* svom, *hvilket blev læst som* svnom. — 3-4. *Jeg har tænkt paa, at man mulig skulde foretage følgende Omflytning:* mælsku ok manvit | mörgum firum, *jfr. L. 8; men dette er vistnok ikke nødvendigt, og ved Ordstillingen i* F *kan* mörgum *ligeledes forbindes med* firum, *jfr. Vafþr.* 15, 5-6; *Sól.* 3, 1-3.

4, 4. *Ligesom i* F *her skrives* latti *for* láti, *saaledes i Flat. II, 333* latt *for* lát.

6, 3-4. *For* visar þu augum | sa oss þannig *formoder jeg* villir þu augu | oss (*Dat.*) þannig. *Ved denne Forandring af L. 3 kan* sa *foran* oss *neppe beholdes.*

7, 1. Dulin; *oprindelig* Dulið, *jfr. Hjörv. V. 19.* — 2. ætlig; *oprindelig vistnok* ætlak.

8, 6. *Svend Grundtvig* (*den heroiske Digtning S. 77*) *vil forstaa* godum *som* góðum, *men efter min Mening med urette:* er frá góðum kómu *vilde være et altfor lidet betegnende Udtryk; jfr. derimod Ól. s. helga Heimskr. C. 96* (*Ungers Udg. S. 317*) Uppsvía ætt ... er komin frá goðunum sjálfum. *Det vil ikke kunne godtgjøres, at Forestillingen om Høvdingeætters Nedstammen fra Guderne er yngre end den Tid, paa hvilken Hyndl. er bleven til.*

10, 5. *Finn Magnusen og Benedict Grøndal* (*Ann. f. nord. Oldk. 1862, S. 377*) *vil læse:* rauð hann í níu nauta blóði; *jfr. Iliad. VI, 174:* ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν. *Men her kan vel være Tale om gjentagne Ofringer; man maa kunne sige* nýtt blóð (*friskt Blod*) *ligesaavel som* nýtt kjöt, nýir fiskar. *I Sanskrit forekommer* nava (*novus*) *som Epitheton til* rudhira (*sanguis*).

15, 3-4. *Oprindelig kanské:* en hann Sigtrygg vá | svölum eggjum.

17, 1. Hildigunn = Hildiguðr *for* Hildigunnr, *jfr.* rann, tenn *o. lign.*

19, 6. *Finn Magnusen forstaar* enn *som Adv.* („*end før*“), *da bør sættes Komma efter* Frodi. *Dog taler herimod det, at* enn *er stillet ubetonet efter* fyrr. — 7. elldri *senere Form for* ellri.

20, 7-8. *Disse Linjer, som komme igjen i* 25, 1-2, *bør vistnok efter Bemærkning af Gg. her stryges.*

32, 1. Haki *som Jotunnavn ogsaa i Þrymlur V. 58.*

37, 4. *Er* Eyrgiafa = Ørgjafa „*hun som ikke har Gave at give*“? — 7. Imdr *er vel forvansket af* Imð, *hvilken Form overalt ellers bruges.*

41, 2. lindi *er vel af et* lina, linða, linat, *der forholder sig til* lina, linaða *paa samme Maade, som* varir *til* vara, varaða, *jfr. lat.* placere: placare, sedere: sedare. — 4 *og* 6. *Gjentagelsen af* konu *steder lidt, og mulig er Ordet paa et af Stederne feilagtigt. Uagtet* F *paa første Sted har* komu, *kunde det mulig der være rigtigt, men i L. 6 være forvansket for* kind.

42, 8. *Brugen af Verbet* þrjóta *taler for, at Haandskriftets* regn *er det rette og at her er Tale ikke om Guderne, men om Regn. Meningen bliver da, at der mod Verdens sidste Tider ikke skal være Sommer og Regn mere, men uafbrudt Vinter, Sne og skarpe Vinde.*

43, 6. *Thors Rigdom fremhæves aldrig, og istedenfor* storaudgaastann *er derfor vistnok det oprindelige Udtryk, som Gg. formoder,* stórúðgastan, *ligesom i* 28, 5 djúpauðga *er en Forandring af* djúpúðga; stórúðigr *forekommer ogsaa i Hárb. 15 og i Vallalj. s. Cap. 3, S. 208. — 7-8. Der bør skrives*

Sif sifiadann,
siotum giorfaullum

„ved hellige Baand knyttet til Siv og til alle Folk"; jfr. barna sifiar *Lok. 16. Et Appellativ* sif *i Ental kjendes ikke. Finn Magnusen forstaar med rette* Sif *som Navn, men oversætter: „Den Fyrste siges langt vældigere være — Sifs Ægtemage — end andre Fyrster alle". Det er dog neppe rigtigt at forbinde* siotum giorfaullum *med* storaudgaastann, *uagtet vi i Grip. 7 har* hęstr borinn hveriom iofri.

44, 3. *For* þori ek eigi, *som ikke giver god Rythmus, da baade* þó *og* þori *bærer Rimstaven, er det oprindelige Udtryk vistnok* þorigak, *som i Völund.* 26, 7.

45, 2. gellti *bør, som Gg. paaviser, beholdes; det er Galten, der egentlig er Ottar, som skal have Huskedrikken.*

48, 4. *Jeg tror nu, at* a burt *er Forvanskning af* út: *Hyndla er endnu i sin Hule, se V. 46. Maaské Linjernes oprindelige Form er:*

svá at þú æva
komsk út héðan.

VÖLUNDARKVIÐA.

Om R *i Overskriften foran V. 1 har* nidaþi *eller* nidvþi, *tør jeg ikke sige.*

S. 163, Prosastykke L. 1. Niðuðr *maa have lang Vokal, fordi det kommer af* nið *og paa Grund af Rimet* grjótniðaðar ⌣ siðan *SnE. I, 312.* — 16: En R *med stor* E *og derforan Prik.* — 20. *For* Svanhvitrar *her og i L. 25 ventede man* Svanhvitar, *jfr.* Svanhvito 4, 10, *ti naar Tilnavnet alene bruges som Navn, kan det vel ikke længer bøies som Adjectiv.* Alvitrar *har mulig givet Anledning til Feilen.*

1, 3. Alvitr unga *i Apposition til* meyjar, *Delen til det hele: Møerne, af hvilke A. var én. Nærbeslægtet er det almindelige Udtryk* þeir Haraldr (*H. og de andre*). — 7. drósir *er her vistnok senere Udtryk for* dísir.

2. *Foran* Ein nam *mangler vel snarest 4 Linjer, der har dannet ét Vers med* 2, 1-4, *og* onnor *i* 2, 5 *har da begyndt et eget Vers. — 5. Man bør her kanské med Gg. snarere skrive* svanhvít *som Adjectiv, da heller ikke de to andre Valkyrjer i dette Vers ere navngivne.*

3, 9. *Efter* vnga *skulde staa Komma.* — 9-10. *Wisén mener, at disse Linjer her med urette ere komne ind fra V. 1. Men det uregelrette Linjetal i V. 3 synes at burde opfattes ligesom i V. 18 (se Tillæg) og 41.*

4. *Gg. mener vistnok med rette, at Verset, der efter L. 2 maa suppleres med L.* 8, 7-8, *egentlig slutter med L. 6.* 4, 7-10 + 5, 1-4 *ordner han som et andet fuldstændigt Vers og mener, at* 5, 5-10 *er de seks sidste Linjer af et Vers, som har tabt sine to Begyndelseslinjer. Dog forekommer det mig rimeligere, at* 5, 3-4 *skal begynde følgende Vers. Jeg formoder, at to Linjer fattes mellem* Vlfdalom *og* hann sló; *disse mangle vi dog Midler til at restituere (man kunde maaské tænke paa:* unz Alvitr unga | aptr kœmi). — 2. *Maaské bedre forklarer Benedict Grøndal (Ann. f. n. Oldk. 1863, S. 173 Anm. og*

Clav. poët. p. XIII) *Ordet* veðreygr *ved „tempestatem vel aëris statum videns, i. e. praevidens, praesagiens“; dog er* — eygr *ikke dannet af* eygja, *men af* auga. — 3. *Efter* Egill *bør sættes Komma, da* kom, *skjønt særlig knyttet til Volund, ogsaa gjælder Brødrene.*

5, 4. fastan *sc.* slátt; *saadan elliptisk Accusativ findes ogsaa brugt absolut, hvor der staar Object til Verbet, se Bárð. s. Snæf. S. 15:* dró fiska handstinnan (*sc.* drátt). *Jfr. Tillæg til Fjölsv.* 24, 5.

9, 1. b^v^ni R. — 3-4. hátt brann hrísi hallþvrr fvra *Gudbr. Vigfússon. Den rette Tekst er neppe endnu funden.*

12, 3. *Keyser forklarte Stedet saaledes:* þeir er lögðu besti-síma á byr (= bur). *Men det er i et folkeligt Digt haardt, at de to Led af et sammensat Ord skilles.*

17, 1. *Om Betydningen af* ámonr, ámunr *se Tillæg til Hund. II, 11.*

18. *Gg. tager* 18, 1-6 *som ét Vers, der har tabt sine to første Linjer, hvori Ordet gaves til Volund, og forbinder* 18, 7-10 *med V.* 19. *Jeg tror snarere, at V.* 18 *fra først af kun er ét Vers, som er blevet udvidet udover det regelrette Linjetal derved, at til L. 3—4 har sluttet sig Linjeparret 5—6 af beslægtet Udtryk og Indhold; ensartet Udvidelse i Völund. 41; Þrym. 29; Rígsþ. 36. Lignende Udvidelse findes oftere i ljóðaháttr.*

20, 6. *Jeg tror nu med Lüning, at* dyr *er unøiagtig Skrivemaade for* dyrr, *hvilken Form ellers bruges i disse Kvader. Forøvrigt kan efter min Mening Linjen beholdes, som* R *har den: de ilede til Døren (Smidjens Dør) for at se (hvad der var indenfor).*

28-29. *Jeg formoder, at* 28, 5-8 *oprindelig har dannet ét Vers med* 29, 1-4.

28, 7. eixa R, *ikke* einnra.

36, 4. bad vildi R.

37, 4. *Jeg formoder, at der i Stamme-hskr. stod* neita (= *got.* naitjan), *hvilket blev misforstaat som „negte“ og da let kunde forandres til* nita, *der har samme Betydning.*

39. *Verset har vel oprindelig begyndt med* þá kvað þat Níðuðr
Njara dróttinn.

HELGAKVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Dette Digt har i R *ikke Overskriften* Helgakviða hin forna, *som Keyser (Eft. Skr. I, 158) angiver.*

S. 171. Forvirringen i den prosaiske Fortælling skriver sig maaské mest fra senere Afskrivere; den hæves nogenlunde ved, med Gg., at indsætte Ordene Hann dvalþis — Atli heim (*S. 171, L. 14—19*) *mellem* aþr Atli fǫri *og* en er hann com heim (*S. 172a*).

1, 5. *Gg. formoder* mvno *for* ero. *Jeg har tænkt paa istedenfor* þo ero *at indsætte* er þó *„da dog“ (uagtet Sigrlinn er den fagreste Kvinde) eller* þó er *i samme Betydning (paa* þeociar *for* þiccia *tør man vist ikke tænke).*

S. 172b, Prosastykke L. 3—4. Læsemaaden i R *bør beholdes:* Enn er þeir komo vp a fiall, oc sa á Svavaland lanz-brvna oc ioreyki stora. Reiþ *e. s. v.* oc *indleder her Eftersætningen, ligesom i det prosaiske Stykke i Fáfn. S. 224, L. 9. Jfr. Ól. s. helga Heimskr. C. 273 første Sætning. (Derimod tør jeg ikke i* oc konvngr spvrþi *S. 172a forstaa* oc *ligedan, ti da maatte det hede* oc sparþi konvngr.)

S. 173a, L. 1: „nio“ læs „ᴊnio“. Ligesaa 16, 4.

6, 3. *Gg. formoder, at det oprindelige Udtryk istedenfor* rógapaldr *er* Roga valdr, *jfr.* 43, 3. *Jeg havde ogsaa havt en lignende Tanke, men en saadan Antagelse synes mig unødvendig, ti i Sigrdr. 5 er efter mit Skjøn* brynþings apaldr *i* R *og ikke* brynþinga valdr *i Völs. det rette Udtryk. Desuden vil det neppe passe, at Valkyrjen tiltaler Helge som „Regernes

mægtige Beherskeר" paa samme Tid som hun siger „Ei vil du snarlig raade for Ringe eller for Rodulsvoldene, hvis du altid tier."

9, 1. Hringr *harmonerer ikke med* hugr *i L. 2 og* ógn *i L. 3. Benedict Grøndal, som ogsaa har været opmærksom herpaa, mener (Ann. f. n. Oldk. 1860 S. 273) at dette er „en Sammenblanding af aandelige og physiske Ideer", som er fremkaldt ved Rimstavene; men maaské stikker i* Hringr *en Forvanskning.*

11, 8. at *foran* raþa *er vel senere indkommet; det findes i de her udgivne Digte i ensartet Forbindelse kun i Atlam.* 63, 5. *(Det af Nygaard anførte Sted Guðr. II, 18, L. 2 hører ikke hid.)*

Jeg tænker, at der mellem V. 19 *og* 20 *mangler et Vers, hvori Atle har talt. Gg. formoder, at han deri har lignet Rimgerd med en Hoppe.*

20, 6. hreina *bør forandres til* reina, *og dette forstaas som Gen. sg. af* reini, *en Hingst, der ogsaa forekommer i Korm. s. S. 194 (hvor Udgaven feilagtig har* reyni), *se Gislason (Ann. f. nord. Oldk. 1863, S. 400). Vistnok har* reini *tidligere havt* vr *i Fremlyden, jfr. sv.* vrena, vrensk, *dansk* vrinsk, vrinske, *oldeng.* wræne; *men ved flere Ord, som oprindelig har begyndt med* vr, *er* v *i disse Digte aldeles forsvundet, saaledes ved* rata, róg, rægja. *Man tør vel ikke forklare* reina *som Acc. sg. fem. af et Adj.* reinn = *oldeng.* wræne, *libidinosus.*

21, 1. Remi *bør forandres til* Reini, *Hingst. Man tør vel ikke læse* Reinni *som Compar. af et Adj.* reinn = *ags.* wræne.

23, 4-6. *Jeg har forstaat Teksten saaledes, at Atle udtaler Frygt for at, medens han og Rimgerd mødes paa Land, en anden Troldkvinde kan skade Skibet og dets Besætning. Men man venter vel her Conjunctiv i den af* era mer orvęnt *afhængige Sætning; og Gg. indsætter vel derfor med rette:*

nęr oro komir,
sęass! vp vndir scipi.

29-30. *Wisén vil tillægge Atle det første, Helge det andet af disse to Vers.*

29, 2. *Wisén vil indsætte* en *for* ef, *hvilket ikke synes nødvendigt.*

32, 2. *Herefter er rimelig to Linjer udfaldne, som har indeholdt en med* en *indledet Sætning, hvorved* meiri *bestemtes. Eksempelvis har jeg tænkt mig:*

en ek þér, bróðir!
bœta megak.

S. 177 b. þat q. helgi R *med liden* þ.

36, 5. *Mod Forandringen* Biþ *taler den Omstændighed, at* þú *saa sjælden mangler ved 2den Ps. Sg. Imperativ.*

40, 2. hvg scaltv deila *oversættes almindelig ved: „Sind skal du skifte; du skal overføre din Kjærlighed til en anden"; men denne Oversættelse har neppe sikker Støtte i det gamle Sprog og synes upassende at foregribe det, som siges i V. 41. Jfr. derimod* lengi hvgir deildos *Guðr. II, 6 og* Deildisk hugr svá at héldu húskarlar grams varla vatni *Har. s. harðr. Heimskr. Cap. 28. Jeg forklarer derfor: dit Hjerte maa føle Smerte (en smertelig Afsked forestaar dig). Først omtaler Helge (i V. 40) sin egen forestaaende Død, der maa fremkalde Smerte hos Svaava, men derpaa beder han hende ikke at lade sig overvælde af sin Sorg, ti en ny Kjærlighed venter hende. Gg. læser:* hvg scalattv deila *„sørg ikke!"*

41, 2. grátattv *jfr.* látt *Magn. s. góða Heimskr. C. 15 (saal. Cod. ac. 1 eft. Asgeir Jonssøns Afskrift; andre Hskrr.* lattv).

43, 3. *Man kan tvile, om Navnet lyder* Rógheimr *af* róg *n. (jfr.* Munarheimr) *eller* Rogheimr *af* Rogar *(jvf.* Rogaland; Rugii).

HÈLGAKVIÐA HUNDINGSBANA I.

Overskrift. Den S. 179 nævnte Formodning om Overskriften i R *er urigtig:* þa h. (= hins) I. *kan der ikke have været skrevet, da nærværende Digt senere i* R

citeres som Helgakviða *uden videre (se S. 201 a) og da det følgende Digt om Helge ikke i Hskr. kaldes* Helgakviða. *Heller ikke den S. III fremsatte Formodning rammer det rette, ti Hskr. har* qveþi, *ikke* qviþo, *og dette Ord kan her ikke være ment, da det maatte forbindes med Genitiv* (Helgakviða, *ikke* kviða frá Helga). *Ved gjentaget Eftersyn finder jeg, at Ordet efter* bana. *er* þ̇a, *d. e.* þeira, *hvorefter sikkert følger* har, *og endnu siner jeg det øverste af en ret Stav. Jeg læser da:* her hefr vp qveþi fra helga hvndinge bana. [oc] þeira haþ[broddz]. *Ogsaa Sakse kjender disse Helges to Tilnavne:* Ipsum quoque Hothbrodum cum omnibus copiis navali pugna delevit. . . . . Quo evenit, ut, cui nuper ob Hundingi caedem agnomen incesserat, nunc Hothbrodi strages cognomentum inferret (*Müllers Udg. S. 82*).

1, 6. hvgomstora *bedre som ét Ord.*

3, 3-4. þa er borgir brat | i Brálvndi *ansér jeg for rigtig Tekst og forklarer med andre: „da (medens) Borge brødes i Braalund", nemlig af Stormen. V. 1 skildrer jo, hvorledes Naturen er i Oprør, da Helge fødes. Jfr.* braut mjó borð, *de tynde Planker brødes, i SnE. I, 504, og Udtrykket* húsbrjótr *om Stormen.*

4, 8. ey *forstaar jeg her som „altid" og ikke med N. F. S. Grundtvig (Nordens Mythol. 1832, S. 213) og P. E. Müller (notæ uber. in Sax. p. 179) som „ikke". Det Baand, som Nornen slynger mod Nord og som altid skal holde, sikrer Helge evigt Minde i Norden* (hans nafn mun aldregi fyrnast i Norðrlöndum, meðan heimrinn stendr). *Jeg kan ikke med Simrock og Gg. forstaa Traaden mod Nord som en Ulykkestraad, et ondt Varsel, hvormed den ene Norn krydser sine Søstres gode; ti i L. 1 staar* þær *uden Tillæg, ligesom i det frgde, og det maa da gjælde alle de Norner, som ere tilstede ved Helges Fødsel;* nipt Nera *kan heller ikke betegne saadan Modsætning mellem forskjellige Norner. Hertil kommer, at Enderne mod Øst og Vest ikke egentlig fæste de Traade, hvortil Helges Lykke er knyttet, men betegne, i hvilket Omfang han skal udstrække sin Magt* (þar átti lofðungr land á milli), *jfr. Reginsm.* 14: þrymr um öll lönd örlögsimu; *en lignende Betydning maa da Traaden mod Nord have.*

9, 8. *Jeg formoder nu, at* bloþrekinn *er ret og at forklare af et forældet* blóþr, bláþar, blęþe = *ags.* blæd, *gloria (se Tillæg til Vspá I,* 31, 2) *og* rekinn = rækinn (*jfr.* rekia *Atlam.* 97, 2 = rækja), *altsaa: ærekjær, hædersløsten. Jfr.* dalrækinn, frændrækinn, trúrækinn, vegrækinn *o. fl.*

10, 2. *Efter* biþa *sættes vel bedre Kolon;* oc *i L. 5 indleder da Eftersætningen til* þa er fylkir var fimtán vetra. *For denne Brug af* ok *jfr. f. Eks. Háv.* 151, 4; *Fáfn. S. 224 b.*

14, 5. Herruðr *i Nornag. er vistnok Forvanskning af* Herŭðr *d. e.* Hervarðr.

15. *Jeg udfylder nu det manglende saaledes:*

[sá þar mildingr
meyjar ríða]
hávar um hjálmum
á himinvanga.

Gg. har først gjort mig opmærksom paa, at meyjar *har været et af Rimordene i det bortfaldne Linjepar. Med* hávar *jfr.* hvérri hǫri Herians disi *Guðr. I, 19.* Sá þar *har vel oprindelig begyndt en Strophe, og* 15, 1-4 *er vel anden Halvdel af en forudgaaende Strophe, hvis første Halvdel er tabt.*

16, 2. vlf iþi R *bør sikkert med Eg. forstaas som* úlfinni, *Ulvebo, Ulveskjøn, og saaledes har vistnok ogsaa Forf. af Völs. forstaat det, som man tør slutte af hans Udtryk* við skóg einn (*jfr.* glamma stöð *og* glamma ferðar tröð *om en vild Skovegn eller Bjergegn*). *Ogsaa foran en Vokal gaar* nn *undertiden over til* ð, *navnlig i* viða *Brot af Sig. 5 og oftere* = vinna.

19. *Gg. bemærker vistnok med rette, at der efter L. 2 (og ikke efter L. 6) mangler et Linjepar, og udfylder det manglende fortræffelig ved:*

ok hefir heim með sér
Högna dóttur.

21, 3. vm lǫg, *saa* R, *ikke* of lǫg.

22, 6. *Jeg tror nu, at Ændringen* þingat *bør opgives:* R *har ellers kun* þangat, *ikke* þingat. þing *bør med Grimm beholdes og forklares „til Stævnet"; Stedet, hvortil man kommer, udtrykkes oftere ved Accus. alene: Vafþr.* 43: hvern hefi ec heim vm komit: nio kom ec heima; *H. Hjörv.* 26: her ste hon land; *Atlam.* 10: Sǫing foro siþan sina; *Fjuckbystenen i Upland:* kuam an (= hann) Krikhafnir (*efter Lyngbys Forklaring*).

23, 1. *Er* af stǫndð i R *snarere en Forvanskning af* af stvndo? *Har Forf. af Völs. feilagtig læst* af sundom? — 3. *Teksten maa her vistnok være forvansket:* hér *passer ikke til* þar *i L. 1, og en Dativ* her *vilde give et Udtryk, hvortil Sidestykke savnes. Ogsaa* vt *synes underligt, da der her maa være Tale om de ankommende Hjælpetropper. Jeg formoder, at der i* her vt *stikker et Adjectiv til* beit; *men hvilket?* (hævt *vover jeg ikke at foreslaa.*) or Stafnsnesi *betegner Skibenes Hjemsted. — Gg. indsætter:* beit sér vt scriþa; *men en saadan Tekst kan Forf. af Völs. vist ikke have havt for sig.*

25, 6. erom *er ikke Skrivfeil, se S. XV; jfr. endnu* Mjök erum (*saa Membranen*) tregt *Sonart. V. 1.*

28, 5-6. *Jeg forklarer: „som om det var Klipper og Bølger, der sønderbrødes mod hinanden":* eða *er her som ofte væsentlig det samme som* ok (*det forbinder, og adskiller ikke*).

32, 1. goðborinn, *jfr. Tillæg til Hamð.* 16, 3.

35, 3. flægtræþan *bør, som Gg. antager, forandres til* flvgtræþan, *ti* flaug *findes ikke med Betydningen „fuga".*

36 *er vistnok Sammensmeltning af to Vers: L. 1—4 er et Brudstykke, hvortil en Vershalvdel mangler, og L. 5—12 er et Vers for sig.*

37, 3. „scollvis kona *tager jeg som Apposition til* vælva, *ikke som Tilraab til Gudmund* (*altsaa ganske som* segg bryniaþan *straks efter staar som Apposition til* mann)" *Gg. Min Opfatning støttes dog ved* svevis kona 38, 7, *der maa være Tilraab.*

38, 1-2. *Jeg formoder:* þv vart, it scęþa | scass! valkyria; *ti Forbindelsen* scass valkyria *steder, hvad enten man tager* valkyria *som Gen. pl. eller som Nom. sg.*

39, 2. *Paa Ønavnet* Sága *SnE. II, 492 tør man neppe tænke. Kanské* á nesi Lagar?

47, 3. Svegioþ. *At dette Navn rettere skulde skrives med* gg, *bestyrkes ved* Sveggjuðr, *Navn paa en Ø paa Nordmøre* (*Munch Beskriv. over Norge; S. 85*). — 8. *For* hvar *er det oprindelige Udtryk vistnok* hvars.

48. *„L. 1-4 sætter jeg for sig som Fragment af et eget Vers efter L. 5—10, der ere Fragment af et forudgaaende Vers: Kongen staar ude og ser sine Slægtninger ilsomme ride og gjør Bemærkning derom, inden de komme til ham i Borgeled". Gg. Dette er vistnok det rette; jeg beholdt den traditionelle Linjefølge, fordi ogsaa Völs. forudsætter den samme.*

49. *Digtet selv antyder ikke, at dette Vers udsiges af Gudmund. Sendebudet er ikke nærmere betegnet.*

50 *er vel en Sammensmeltning af to Vers; af det første er kun den ene Halvdel bevaret* (*L. 1—4*), *det andet* (*L. 5—12*) *er fuldstændigt.*

51. *L. 5—6 bør vistnok stilles foran L. 3—4, ti først derved faar* en *foran* Sporvitnir *Betydning.*

54, 2. R *har* hialm vitr *og ikke Hage efter* r (*hvad jeg tog derfor, er vistnok Streg over* v *i* Sigrvn). *Eg. forklarer* hjálmvitr *som Nom. sg. af* vitr *f.* = vættr, *og Gg. finder* vitr *f.* = vættr, *got.* vaihts, *Acc. sg.* vitt, *Nom. pl.* vitr *i Nom. pl.* hjálmvitr, *i Nom. sg.* sárvitr *H. Hund. I, 54, L. 6, i Acc. sg.* fólkvitt *Fáfn.* 43, *som han læser for* folc vitr, *samt endelig i* alvitr, Alvitr, *hvilket han overalt forandrer til* álmvitr. *For Vokalforholdet mellem* vitr (vitr) *og got.* vaihts *anføres* oqueþins vitr, *Dat. pl.* oqveþins vitum *i Gotlands-Loven,* vitt, vett *hos Aasen; jfr.*

ogsaa Rydqvist II, 625 og eyvit = *oldeng.* áwiht, hotvitna. *Men mod den antagne Betning taler det, at konsonantiske Hunkjønsstammer i Nordisk ikke bevare Nominativsmærket* r *i Nom. sg. Og navnlig synes Forklaringen mig at strande paa* alvitr, Alvitr, *der er altfor vel støttet til at kunne forandres til* álmvitr, *og* alvitr *kan dog vel kun forklares af* vitr *vis. — 5. Læs* Sigrún; **R** *har* siorvn.

56, 10. *Denne Linje er efterlignet i* þá var sókn lokit *Fms. VII, 49 i et Vers af Gisl Illugessøn.*

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA II.

2. *Dette Vers skal, som Ettm. og Gg. bemærke, rettelig begynde med:*

þa qvaþ [þat] Blindr
in bælvisi.

4. *Gg. mener med stor Sandsynlighed, at efter L. 4* (hrǫrir) *umiddelbart skulde følge L. 11—14* (systir — Ylfinga man), *hvorved ét Vers var afsluttet, og at et andet Vers skulde begynde med:* Hon scǫvaþi. *Dette andet Vers mangler vel i Slutningen to Linjer, som mulig har havt omtrent følgende Indhold:*

áðr hana Helgi
höptu görði
[ok máttka mey
at mani hafði].

9, 2. *Som et løst Indfald nævner jeg følgende: Skulde* hvaþan sacar gorðvz *være Forvanskning af* hvaþan sercir gyrðvz? gyrja, *der forekommer i Hálfs s. Cap. 5, betyder maaské „tilsøle med Blod" og er afledet af* gor (*jfr.* smyrja *af* smjör *og* spyrja *af* spor) = *eng.* gore *levret Blod, svensk Dial.* går 2) *hos Rietz.*

11. *L. 1—4 maa efter Gg's og min Mening nødvendig restitueres saaledes:*

Hvat vissir þv,
at vér sem,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndom?

Første Person hefndom *i Helges Mund svarer til anden Person* hęfndoþ *i Sigruns, og først ved* vér *faa vi tilfredsstillende Alliteration.* (*Naar* v *er bleven forvekslet med* þ, *maa vi deraf slutte, at* v *i Stammehskr. var skrevet ved det saakaldte angelsaksiske Bogstavtegn.*) *Men til denne Tekst passer slet ikke i det følgende: „der er mange raske Kongesønner og fiendtlige mod vore Frænder." Jeg oversætter: „der er mange Kongesønner, som ere raske og lige vore Frænder". Betydningen „lig" for* ámunr *passer ogsaa godt i Völund.* 17:

amon ero ægo
ormi þeim enom frána

„Øinene ere lige Ormens". Udtrykket er her, som saa ofte ved Sammenligning, mindre nøiagtigt: ormi þeim enum frána *for* augum orms þess ins frána; *jfr. Sig. III, 61 (se Tillæg):* ętti hon hvg oss vm likan; ormr sá enn fráni *er sagt om Ormen i Almindelighed (ikke om en bestemt Orm), jfr.* þau in harðmóðgu ský *Grímn. 41. Min Forklaring af* ámunir *i Hund. II, 11 styrkes ved Örv. s. i Fas. II, 318:*

itran son
eiga görðak
ok ólíkan
ossum niðjum

(*saaledes cod. AM. 471. 4to*). *Flere Vers i Örv. s. efterligne tydelig de gamle folkelige heroiske Digte og særlig Digtene om Helge Hundingsbane:* ossum niðjum *er da uden Tvil laant fra H. Hund. II, 11, og den Omstændighed, at dette Udtryk i Örv. s. er styret af* ólíkan, *gjør det høist sandsynligt, at den, der har digtet Verset, har forstaat* ámunir *i H. Hund. II som* líkir. ámunr *minder i sin Dannelse om* áþekkr, áþokkaðr.

12, 1-4. *Den almindelige Læsemaade og Forklaring maa vistnok være feilagtig, ti man kan ikke sige* mörg grams aldrlok

for „mangen Konges Endeligt"; ogsaa er ger *à en underlig Forbindelse. Man maa forbinde* fiarri grams aldrlocom; *ti her gjælder det, om Sigrun netop var tilstede, da Hunding faldt; og* morgö *i* R *maa vistnok ligesom H. Hund. II, 30 læses* morgon. *Disse Iagttagelser har Gg. og jeg gjort uafhængig af hinanden; Gg. foreslaar desuden at læse* ger í morgon *og oversætter: „Ei var jeg fjærnt stedt i Morges fra (ved) Kongens Fald." Dette synes mig rimeligt, skjønt* ger *endnu vækker Tvil hos mig.*

14, 1. *Man tør mulig tænke paa, at det oprindelige Udtryk istedenfor* Sotti *er* þátti (*fik sé*) *jfr. Oddr.* 17, 8.

18, 7-8. *Gg. indsætter:*

> ǫtlattv, in goþa!
> er ec siame,

„tro ikke, kjære! at jeg frygter!" men da kræves Conjunctiv og sjásk *kunde i Præs. Conj. 1 Ps. sg. i et saa gammelt Hskr. vistnok ikke have Formen* sjámk, *neppe heller* sjáimk, *men maatte snarest hede* sémk (*for* séimk).

19, 5. *Gg. bemærker med rette, at* (skip) þikkja mér frið *er en flau Ytring og at* í farar broddi *da staar ganske overflødigt; han antager derfor den af Grimm fremsatte Opfatning af Meningen og indsætter:* þickia (= þikki-a, *jfr. Þrym.* 27) mer friþr.

21, 1-4. *Jeg tror nu snarest, at det rette er:*

> þvi fyrr scolom
> at Frecasteini
> sattir saman
> vm sakar dǫma.

sáttir saman *ironisk;* at Frekasteini *er med Vægt stillet foran og udtaler klart nok, at det er med Sværdenes Tunger, der skal tales paa det Ting. Man tør neppe tænke paa* sverðum saman. *Imod at beholde* scolo *og forstaa Helge og Hødbrodd som Subjecter, taler Sværet.* — 5. *Gg. indsætter vel med rette* Hardbroddi *for* Hardbroddr, *da denne ikke er tilstede ved Samtalen.*

24, 1. *Uagtet* þicciat, *som H. Hund. I, 46 har, vistnok er det oprindelige Udtryk, kunde* þiccit, *som* R *her har, forsvares som 3 Ps. sg., jfr. Lund Ordføin. S. 8 f.*

27. *„De fire sidste linjer om den* ene *kæmpe kunne ikke henføres til de to nærmest foregående om Hrollaugssønnerne, men må høre til de forrige om* Starkaðr konungr, *og linjeparrene i første halvvers bør da ombyttes. Hvad der så siges om denne kong Starkad, den grummeste helt, hvis krop kæmpede, efterat hovedet var borte, det er jo netop samme træk, som Sakse* [*p. 406 Müller*] *henfører til vor* [*d. e. den jættebårne, uhyre store, stærke, stygge*] *Starkad, når det hedder, at hans hoved bed i græsset, efterat det var afhugget" Svend Grundtvig* (*Heroiske Digtning S. 71*).

29. *Gg. tager med rette, ligesom K., det* hele *Vers som* Helges *Ord: „Det er ikke heldigt — især paa et saa pathetisk Sted som her — at lade to Personer dele et Vers ...; L. 4—6 synes mig at afgjøre Sagen til Fordel for Helge. At* hun *kunde ønske sine Frænder Livet, behøver ei at siges; men det faar Betydning, naar det er* ham, *der saaledes udtaler sig."* — 5. *Oprindelig vistnok* liþnir ro.

30. *L. 9-10 ere vistnok senere tilføiede i Folkemunde; jfr. H. Hjörv. V. 39. 43.*

31, 8. *Gg. forstaar* Vnnar *som Navn, ligesom* Leiptrar *i L. 6.*

33 *er vistnok Sammensmeltning af to Vers; til L. 1—4 er anden Vershalvdel tabt; L. 5 har oprindelig begyndt et eget Vers.* — 11. *Oprindelig kanské* hefðira mat.

40, 5. *Maaské er dog* er *Partikel og et andet* er *udfaldet foran* riþa *i L. 4; derved faar man endnu bedre Parallelisme med* 41, 4-6.

41, 7. *Nærmere end* heldr, *som jeg har indsat for* n. *i* R, *ligger* nema, *jfr. Oddr.* 22, 7; *Barlaam S. 12, L. 11. Werner Hahns Forsøg* (*i Herrigs Archiv XX, 184*) *paa at forsvare* né *ved at antage, at der efter V. 41 mangler et Vers, i hvilket Helges Tale har været fortsat, holder jeg for mislykket.*

44. *Bttm. antager, at 2 Linjepar ere*

faldne bort efter L. 4, og begynder nyt Vers med Hár er þitt (*L. 5*).

50, 6. *Gg. støtter min Forklaring af* grœnaz *ved:* væri lifs vánir mér grœnar *Gísl. s. Súrss. S. 66* (*i Udg. læses* vónir —grónar: *der blomstrede Haab for mig*).

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

S. 202, L. 18*:* Giorottr er dryccrinn, ai! *Gg. bemærker med rette, at der neppe findes noget Eksempel paa en saadan Interjections Anbringelse paa denne Plads i Talen* (*det kvindagtige* ai *passer vel heller ikke i Sinfjotles Mund*)*, og at Analogien med Sigmunds Ord:* Lattv gron sia þá, sonr! *gjør det høist sandsynligt, at* ai *maa være Tiltaleord til Sigmund: det er ganske humoristisk, at Sinfjotle kalder Faderen* ái: *Oldefader, Gamle!*

S. 203, L. 10. *I det af Nornag. anførte Sted har Hskrr.* framast (*ikke* framastr).

GRIPISSPÁ.

Alene dette Navn burde have været brugt, og Navnet Sigurðarkviða hin fyrsta *forkastet, jfr. Anmærkn. til Sigurð. in skamma.*

S. 204, Prosastykke, L. 1. *Völs. har, hvor Navnet er skrevet forkortet* (*Fas. I, 156*)*, vistnok* gripir.

2, 5. þarfi; *jfr. got.* þarba, *oldeng.* þearfa, *oht.* tharpo.

13—14. *Se Tillæg til Fáfn. V. 40—41.*

15, 4. eptir bana Helga *synes mig høist betænkeligt. Sigrdriva blev stukken med Søvntorn, fordi hun havde fældet Hjalmgunnar, men at tage* Helgi *som et andet Navn for denne, er aldeles vilkaarligt, og urimeligt vilde det være at nævne en af Hjalmgunnars Mænd, der da skulde hede Helge, istedenfor ham selv. Ligesaa usandsynlig er Lünings Forklaring, at Ordene „efter Helges Død" skulde være fremkaldte ved en Stræben efter at sammensmelte Sagnet om Helge med Sagnet om Sigurd. Jeg formoder, at* eptir bana Helga *er en Forvanskning af* und (undir) bana selju (*eller et lignende omskrivende Navn for Ilden styret af* und). *At Ildsluerne spille over Stedet, hvor Valkyrjen sover, er et saa væsentligt Træk, at vi skulde vente at finde det udtrykkelig nævnt her i Grip., saameget mere som det heder* leikr yfir lindar váði *i Fáfn. 43, hvilket Kvadet den, der digtede Gripisspá, ellers har fulgt* (*se Tillæg til Fáfn. V. 40—41*).

17, 7. *Jfr. ogsaa Gl. norsk Hom. S. 162, hvor* lækning *og* lyf *stilles sammen.*

22, 7. goris R, *ikke* giöris.

26, 6. *Jeg tør ikke beholde* vilkit *i* R *og forstaa det som* vilt-gi, *ti* enskis = eins-gi *og nydansk* intet = entgi *giver ikke tilstrækkelig Analogi.*

32, 1. *Jeg tror nu, at* Hvart *i* R, *d. e.* Hvárt, *er det rette. Jfr. Tillæg til* 48, 1.

33, 6. *Efter* man *burde for Tydeligheds Skyld sættes Komma, ti* man *maa være Objeet.*

36, 8. *Oprindelig vel* þeirar er (þeirars) ek.

48, 1. *Jeg tror nu, at* Hvat *i* R *maa forandres til* Hvárt, *ti der er her tøledet Spørsmaal og der kræves samme Udtryk som i* 32, 1, *hvor* R *har* Hvart. — 2. getþv *jfr.* átþv *Atlam.* 81, 8.

50, 6. *Lader* sifivgom *i* R *sig forsvare ved* viljugr?

51, 3. *Foran* brǫþr *tilføier Gg. vistnok med rette* er. — 4. *K. henfører* þer *til L. 3.*

52 *og* 53 *bør vistnok, som Gg. har indsét, bytte Plads: Spørsmaal og Svar afveksle da overalt i Digtet regelmæssig.*

Digtet afsluttes særdeles godt ved:

munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
en þú, Sigurðr! þikkir.

53, 4. gort R, *ikke* giört.

REGINSMÁL.

Dette Navn for Digtet burde have været brugt istedenfor Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur; *se første Anm. til Sig. Fáfn. in skamma.*

Den nu saagodtsom ulæselige Overskrift i R *begynder maaské med fra* regin (*jfr. S. IV*).

1, 6. lind *er i Forbindelsen* log lindar *brugt i et Vers af Vellekla i Ól. s. Tryggv. i Heimskr. C. 50. Eller skal* linar R, lionar *Völs. forandres til* lónar? *af* lón *fem., der i det nuværende norske Folkesprog betyder „en dyb, stillerindende Bæk; ogsaa en Vandpyt, Vandhule" i Telemarken og Mandal (I. Aasen), jfr. Dipl. Norv. IV, No. 374 (Aar 1355, fra Stavanger)* vppi j lonenne. *I det gamle Sprog er Ordet ellers af Intetkjøn; mærk navnlig* lóns log *i Ól. s. helga Heimskr. C. 238 og Eg. s. C. 67.*

2, 5. ardaga R *som ét Ord.*

3—4. *Disse Vers synes feilagtig at have trængt sig ind her, fordi der i V. 4, ligesom i V. 2, af en Dværg gives Oplysning om en paalagt Straf, der bestaar i at vade i en Strøm. Om Navnet* Andvari *eller et andet Dværgenavn var nævnt i V. 3, L. 1, før dette Vers blev sat ind i Reginsmál, lader sig vel nu ikke bestemme.*

4, 5. *Nominativ* hverr *maa forklares som Attraction: Ordet er draget ind som Subject i den relative Sætning; jfr. Háv.* 124, 2.

6, 6. ykkar *Völs.*

8, 2. *Gg. indsætter:*

Enn er verra,
þat [er] vita þicciomc,
nidia strið vm nept;

jfr. Lok. 54; Hund. II, 40. Forandringen er tiltalende, men neppe nødvendig.

9, 5. *I* ecki lyf *„ikke et Grand" finder jeg nu det almindelige Ord* lyf, *der oftest bruges i Flertal; altsaa egentlig: ikke en eneste Partikel (ikke et eneste Korn) af et paa Organismen stærkt virkende Middel. (Men i Fas. III, 11 er* lítil lyf kveða höfð til lýða sona *tvilsomt).*

11. *Er dette Vers her kommet feilagtig ind fra et andet, nu tabt, Kvæde og har det fortrængt det Vers, som oprindelig har staat her? Det er her aldeles ørkesløst, hvis det ikke virkelig gaar i Opfyldelse, at Lyngheids Datterson hævner Reidmar, men dette synes uforeneligt med de Sagn, vi kjende.* siclingi *synes ogsaa snarest at forudsætte, at den Mand, som derved menes, har været nævnt før. Det Digt, hvori Verset oprindelig hørte hjemme, har vel ligesom Fáfn. behandlet det Sagnmotiv, at en Datter skal hævne sin Fader, og dette har vel givet Anledning til, at Verset kom ind i Fáfn.*

12, 4. hęft, *d. e.* hæft *af* hafa; *ikke* hæft *af* hóf.

14, 7-8. ǫrlogsimo *er Nominativ og Subject med det forudgaaende Verbum* þrymr *i Ental. Saaledes f. Eks. H. Hund. I, 50, L. 3; Grott. S. 324, L. 8; Merl. I, 17:* þó hefir gumnum grandað mörgum hvítrar ullar hverskyns litir; *Merl. I, 23:* þá mun ór moldu mæla steinar; *Merl. II, 49:* Ríkir enn at þat ormar tvennir; *Eyrb. Cap. 4, S. 5:* sá þeir, at skarst (*af Vigfússon unødig forandret til* skárust) í landit inn fírðir

stórir; *Magn. s. berf. Heimskr. C. 2:* Magnúsi líkaði illa stórgjafir; *Morkinsk.* 151[24]: fylgþi henne heiman iarþir. *Jfr. Anm. til Sól.* 77, 6.

S. 215 b. Prosastykke, L. 6. sverþ er, *saa* R, *ikke* sverþ þat er.

S. 216, L. 1. bergs-nars, *jfr.* biargs naus *Egils s. (Udg. 1809), S. 389 Anm. q.*

18, 2. þá er ek *Völs.*

20, 5. R *skriver her ikke* deyoqva, *men* deyqva.

22, 6. fyri 62.

24, 4-5. *Der bør vel deles:* talardisir standa þer | a tvęr hliðar.

S. 218 b. Prosastykke, L. 2. Sigvrþ *til* at, *saa* R, *ikke* Sigvrþ at.

FÁFNISMÁL.

5, 6. *Den optagne Tekst kan ikke være den rette; Læsemaaden i* R *burde indtil videre have været beholdt. Jfr. S. XVI; dog taler mulig Svaret for, at vi her har en Form af* barn. *Tør man tænke paa:* er bornom sciótt a sceiþ??

11. *Dette Vers er aldeles misforstaat i Völs.* hafa norna dóm *maa være det samme som* njóta norna dóms *Yngl. Cap. 52, at finde sin Død.* fyr nesiom *er et figurligt Udtryk, der ligesom Udtrykket i L. 4—6 er hentet fra Sølivet; jfr. den figurlige Brug af* drukna nærri landi *Vallaljóts s. Cap. 8. Altsaa: „Du vil finde Døden foran (lige udfor) Næssene!" d. e. du vil finde Døden lige i din Vei, du er dødsens, nemlig hvis du trods min Advarsel (jfr. V. 9) bemægtiger dig Skatten. Men L. 3 gjør Vanskelighed, ti* osvinnz apa *kan neppe være styret af* norna dóm, *saa at det skal forstaas som Nornernes Dom over den ukloge Taabe. Jeg formoder:* oc [orlog] osvinnz apa; *jfr. f. Eks.* örlög (*exitus*) konungs *Merl. II, 26.*

12, 1. *Det skulde, som Gg. bemærker, hede:* Segdv mer þat, Fafnir! *ligesom i V. 14.* — 5. *Læsemaaden i* R *kunde ogsaa forstaas som* nagranglar, *saa at* ð *af Skriveren selv var rettet til* g. *Rask indsætter* nágönglar, *hvilket støttes derved, at* nágöngull *er et ellers brugeligt Ord, og ved Udtrykkene* náverukona, nærkona *om en Jordemoder.*

13, 4. ero, *oprindelig vistnok* ro.

16, 3. á meniom *vilde være i Overensstemmelse med almindelig Udtryksmaade, jfr.* 18, 2 *og SnE. I, 356; og maaské er* vm *feilagtig kommet ind her fra L. 2.*

17, 3. *Det oprindelige Udtryk for* hvar *er* hvars, *se Fáfn.* 30, 3; *Sigrdr.* 27, 3; *dog har* R *ogsaa H. Hund. I, 47* hvar *for* hvars.

18, 1. *Man kan tvile, om* fnæsa *eller* fnœsa *er den gamle Form; for det første taler navnlig mht.* pfnâsen *fremere.* — 3. *I Völs.'s Gjengivelse er vel* arfi mína bróður *Afskriverfeil for* a. m. föður.

29, 2-3. *Ordfølgen i* R:

letir þv þann lyngvi í
inn aldna iotvn

burde vistnok have været beholdt; jfr. Vafþr. 32; Lok. 40.

30, 3. *Oprindelig vel:* hvars skolo reiðir vega; *jfr. Fáfn.* 17, 3; *Sigrdr.* 27, 3. — 5. ec sá (*ikke* se, *som* R *har*) harliga vega *er sikkerlig det rette; jfr. Háv.* 70, 4: eld sa ec vp brenna; *Háv.* 78: Fvllar grindr sa ec fyr Fitivngs sonom.

32—38. *Gg. bemærker: „*R *betegner ved Tal V. 32—35 som 1ste, 2den, 3dje og 4de Fugls Tale, og Völsungasaga fortsætter med* þá mælti in fimta *og* in sétta. *Mon det dog ikke egentlig er Kvadets Hensigt at lade kun tre Fuglerøster høre, og da at lade den ene Fugl ret kjendelig synge med sit eget Næb? Efter de to rolige beskrivende og berettende fornyrðalags-Vers 32 og 33 følger det hvasse Raad V. 34 i ljóðaháttr, hvorpaa atter 1ste Fugl har Ordet i V. 35, 2den i V. 36, og saa høre vi paany det samme hvasse Næb i V.*

37—38 som før i V. 34. Sigurd udtaler i V. 39 sin hastig fattede Beslutning i samme Toneart, hvorefter Fuglekoret i V. 40—44 atter holdes i det rolige fornyrðalag. Er ikke dette snarere en bevidst og smagfuld Anvendelse af de to Versearter (ligesom f. Eks. i Hákonarmál), end — hvad nogle have ment — en tilfældig Blanding af Stumper af forskjellige Digte?" Jeg er enig med Gg. deri, at de to Versearter her ere anvendte med Valg og ikke tilfældig ere blandede mellem hinanden. Men det lader sig neppe bestemt afgjøre, hvormange Fuglerøster Digteren her har villet lyde; mod at antage blot tre Fuglerøster, hvorpaa ogsaa jeg havde tænkt, synes 35, 1—4 *at stride, ti der synes Fuglen at udtale sig, som om den tidligere ikke havde givet noget Raad, og ved Gg.'s Opfatning skulde man vente* ykkar, *ikke* yðvar (*dog kunde jo dette Ord let komme ind istedenfor hint*). *I Fremstillingen af dette Sagnmotiv paa Kirkeportalet fra Hyllestad Kirke i Sætersdalen* (*afbildet i Skilling-Magazin 1869, No. 5*) *sés tre Fugle siddende i Træet.*

37, 6. *Jeg formoder:* við s v i c o m at sia; *jfr. f. Eks. Grett. S. 159:* sjáit þit vel fyrir (*Var.* við) svikum.

40—44. *At Forf. af Völs. har kjendt disse Vers, tør vel sluttes af nogle Ord, som forekomme i Gjengivelsen af V. 35:* þá væri hann vitrari, ef hann hefði þat, sem þær höfðu (þér höfðuð?) ráðit hánum, ok riði síðan til bóls Fáfnis ok tœki þat et mikla gull, er þar er, ok riði síðan upp á Hindarfjall, þar sem Brynhildr sefr, ok mun hann nema þar mikla speki (*Fas. I, 164; min Udg. S. 123 f.*).

40—41. *Den Mø, om hvem Fuglene synge i V. 40, maa være Brynhild, ikke Gudrun; ti i* ef þv geta møttir, *hvormed maa sammenstilles Sig. III, 3:* ef hann eiga knøtti, *ligger vistnok, at Skjæbnen ikke vil tillade Sigurd at eie hende. I Modsætning hertil udtales i V. 41, at Skjæbnen fører Sigurd videre frem: bort fra Brynhild, hvem han møder hos Heimer, til Gjukes Gaard, hvor Gudrun skal blive hans Hustru. Men uagtet nu først V. 42—44 omtale den sovende Valkyrje paa Hindefjældet, saa kan det ikke være Digtets Mening, at Sigurd skal gjæste Gjuke før Mødet med den sovende Valkyrje: til et saadant tidligere Besøg hos Gjuke er der i andre Kilder, undtagen i Grípisspá (se herom straks nedenfor), intet Spor, og det vilde være aldeles ørkesløst. Heller ikke vover jeg fra V. 40 at løsrive V. 41, der altfor godt slutter sig til hint Vers; men jeg antager, at Fuglene fremhæve, hvad der danner Hovedvendepunktet i Sigurds Skjæbne, førend det tidligere Møde med den sovende Valkyrje omtales. Her er da ingen Antydning af, at Brynhild og Sigrdriva er den samme. Den, som har digtet det forholdsvis sene Digt Grípisspá, har benyttet Vers af Fáfnismál, saaledes som de foreligge os, og Gríp. V. 13. 14 maa grunde sig paa en Misforstaaelse af Fáfn. V. 40. 41.*

43, 2. *Jfr. Tillæg til H. Hund. I,* 54, 2. — 5-8 *bør forandres saaledes:*

Yggr stacc þorni,
er a þ r a feldi
harrgefn hali,
en hafa vildi.

Jfr. Sigrdr. S. 229a og Helr. Br. 8. — Gg. har først for mig paapeget den rette Mening og gjort mig opmærksom paa, at feldi *her maa være Verbet, hvortil* harrgefn *er Subject.*

44, 5-8. *Det rette maa være:*

ma-at Sigrd r i f a
svefni bregþa,
scioldvnga n i þ r!
fyr scapom norna.

Jfr. Sigdr. 1, 2: hvi brá ec svefni *og* 2, 5-6: er ec' eigi mattac bregða blvnnstafom.

SIGRDRÍFUMÁL.

1, 5-8. *Jeg opgiver nu Egilssons Forklaring: ikke alene Flertalsformen* hrǫlvndir *taler derimod, men en Sammensætning* hrælund *„Lyst til Aadsler“ synes heller ikke vel forligelig med Betydningen af* lund. *Jeg foreslaar nu at læse:*

Sigmvndar bvrr,
— sleit fyr scommo
hrafn hrǫlvndir —
hiorr Sigvrþar.

lundir *betegner omtrent det samme som* bráðir: *Isl.* lundir *f. pl. Mørbrad (hvoraf* lundabaggi); *Jydsk* en lynd *og pl.* lynder, *det skjære Kjød, der sidder under Lænderne, eller de Stykker Kjød, som ellers kaldes Mørbrad (Molbech Dialect-Lex.);* lynd, *Lænd hos Henrik Harpestreng; Skaansk* lynger, *pl. en del af ett djurs innanmäte, utgörande långa köttstycken utmed ryggen (Rietz); ved Christiania* lund *f. Lænd (I. Aasen); jfr. oldeng.* lynd *f. adeps, oht.* lunda *arvina. (I* lund, *Sind, Gemyt finder jeg en overført Anvendelse af samme Ord.) Den parenthetiske Sætning maa altsaa forklares: „Ravnen hakkede for nylig (Faavners) Lig.“ Der svares i omvendt Orden paa første og tredje Spørsmaal; fra disse maa de to Prædicater tænkes til: „Sigmunds Søn løste dine Baand — han som for nylig gav Ravnen (Faavners) Lig at hakke —, Sigurds Sværd bed din Brynje.“ At Sigurd har dræbt Faavner, udhæves her udtrykkelig i den parenthetiske Sætning, fordi det var et Vilkaar, han maatte opfylde, for at kunne løse Valkyrjens Trylleøvn: Odin havde jo udtalt, at dette kun skulde gjøres af den, der aldrig kunde ræddes (Helr. Br. 9); og Faavner kastede Rædsel over alle (Fáfn. 16 og det dertil anførte Sted af Völs.). Mulig har Forfatteren af Völs. havt Teksten i den her formodede Form for sig, men feilagtig forstaat disse Linjer som Sigrdrivas Ord. — Jeg opgiver nu en tidligere Tanke (jfr. S. XI) at læse* hrafns hrǫlyndir *og forstaa dette om den som føder Ravnen med Lig.*

S. 229 a. At hele Sigrdrivas Fortælling oprindelig har været meddelt i Vers, hvis Indhold Samleren kun dunkelt og ufuldstændig mindedes og hvis Form han med Undtagelse af 4 Linjer rimelig havde glemt, tør nu siges at være vist, ti Gg. har fundet, at Prosastykket Sigrdrifa feldi — hrǫþas kynni *(L. 11—18) er en Gjengivelse af Vers, som efter forskjellig mundtlig Tradition ere meddelte i Helr. Br. V. 6. 8. 9. 10, hvilke Vers altsaa oprindelig hørte hjemme her.* het annarr Hialmgvnnar — heitiþ *(S. 229a, L. 3—6) maa være en Gjengivelse af første Halvdel af det Vers, hvis 4 sidste Linjer ere bevarede i L. 7—10. Hvorledes de 4 første Linjer har lydt, kan kun tilnærmelsesvis bestemmes. Hvis vi tage med en Prøve paa eksempelvis at restituere disse 4 Linjer, faa vi det hele saaledes:*

a. [Hét Hjálmgunnarr
hárr vísir,
hafði hánum Herföðr
heitit sigri;]
en annarr hét Agnarr
Auðu bróðir,
er vætr engi
vildi þiggja.

b. Lét hami vára
hugfullr konungr
átta systra
undir eik borit;
var ek vetra tólf,
ef þik vita lystir,
er ek ungum gram
eiða seldak.

c. þá lét ek gamlan
í Goðþjóðu
Hjálmgunnar næst
heljar ganga;
gaf ek ungum sigr
Auðu bróður,
þar varð mér Óðinn
ofreiðr um þat.

d. Lauk hann mik skjöldum
í Skatalundi
rauðum ok hvítum,
randir snurtu;

þann bað hann slíta
svefni mínum,
er hvergi lands
hræðask kynni.
e. Lét hann um sal minn
sunnanverðan
hávan brenna
her alls viðar;
þar bað hann einn þegn
yfir at ríða,
þanns mér færði gull,
þaz und Fáfni lá.

S. 229a. L. 6-7. R *har* Enn annarr *med stor* E *og derforan Prik.*

5, 5. hann *mangler i Võls.*

7, 2. a annaz *i Vöis. er vistnok Forvanskning af* at annars, *og det oprindelige Udtryk her er rimelig* vilt, at annars, *jfr.* 12, 2.

9, 4. *Ved* alofo þęr *i* R *har* þęr *vel været ment som „tibi“, men Udtrykket i Võls. stemmer overens med de tilsvarende Steder i andre Vers.*

15, 6. Hrvngnis, *som jeg af Hensyn til Læsemaaden i* R *og til Stavrimet har optaget, kan dog vel ikke være det rette: Rungner ager ikke i Vogn; og om der end kunde tillægges ham en Vogn, saa vilde det være høist besynderligt, at* d e n s *Hjul skulde nævnes blandt de Gjenstande, paa hvilke de Runer, som stamme fra Odin, vare ristede, og det umiddelbart, før Sleipners Tænder nævnes. Jeg læser nu:*
á þvi hveli er snyz
vndir reiþ H r a/g n i s.

(R *har her omtrent samme Feil som* r *i SnE. I, 308, der skriver* raungnir *for* raugnir.) Hra/gnis = Rögnis: h *trængte sig allerede i gammel Tid oftere ind i Fremlyden, hvor det oprindelig ikke hørte hjemme, navnlig foran* r *og* n, *og hvor* h *tiltrængtes som Rimstav, saaledes* Hniflungr = Niflungr *Atlam. 88;* Hniflungar *H. Hund. I, 48;* hrammastan *i et Vers, som tillægges Starkad gamle, SnE. II, 104;* hnýsumk *Sonartorrek V. 14; jfr. Eg. lex. poët. under* hrann, hreyr, hrót, hjartteign *og S. 283a; Gislason Formlære S. 29. At Odin ogsaa tænktes agende i Vogn, viser det hollandske Navn paa arcturus* Woens waghen (*Grimm, Myth. S. 138*). *Som Hu-Runerne ere ristede paa de to Heste, der hver Dag drage Solens Vogn, saaledes og paa Hjulet under den funklende Vogn, i hvilken Odin i de klare Nætter ager over Himmelhvælvet; Himmelens Stjærner bære — som den hele Natur — den altbelivende Aands Mærke.*

17, 3-4. *Præpositionerne bør sættes til efter Võls.* (*jfr. L. 1—2*), *altsaa:*
i víni oc í virtri
oc á vilisessi.

19, 4. mætar meginrúnar *slutter sig til Udtrykket* mætar trygðir ok megintrygðir *i Gridformularen Ísl. ss. II, 381, ligesom* ævinrúnar ok aldrrúnar *Ríg. 43 til* ævintrygðir ok aldartrygðir *Ísl. ss. II, 492. Da nu Võls. har* ok *umiddelbart foran* meginrúnar, *er det oprindelige Udtryk mulig* mætar rúnar ok meginrúnar.

29, 3—37. *Af cod. Stockh. 64 fol.* (*se S. L f.*) *anfører jeg ved det alene i Papirafskrr. bevarede Stykke ikke alle de Læsemaader, som ere anførte fra andre Afskrifter.*

29, 5. skalltu *cod. 64, men i Randen med anden Haand (sikkerlig efter Gjætning) rettet til* skalltattu.

30, 1. *Er det rette* Sumbl ok öl? — 3. sinnumm (*Forvanskning af* sumum) *for* at *cod. 64.* — 6. tregur firra *cod. 64.*

31, 1. it *mangler her og i de følgde Vers i cod. 64.*

32. *Det er feilagtigt, naar jeg har sagt, at der til dette Vers ikke findes tilsvarende Ord i Võls.; de staa mellem Paraphrasen af V. 22 og V. 24 og lyde:* Sé við illum hlutum, bæði við meyjar ást ok manns konu, þar stendr opt illt af. *Herefter rettes Ytringerne S. 235a; dog taler Forholdet til Võls. ved dette Vers alligevel for Slutningsversenes Ægthed.* — 1. áttunda *cod. 64.*

33, 2. náum *cod. 64.* — 4. huars *cod. 64.* — 5. eru þeir *cod. 64.* — 6. eru þeir *cod. 64.*

34, 2. ero, *oprindelig vistnok* ro.

35, 3. wasem (varom) *cod. 64.* — 4. *Nygaard Syntax S. 87 forkaster med urette* hverstu. *Fra de ældste Tider er*

hverr er *det faste Udtryk for det almindelige (ubestemte) relative Pronomen;* hverstu *er for* hvers es þú; es (er) *er her udeladt, ligesom i* R *ved* hvar *H. Hund. I, 47; Fáfn. 17 (se dog Tillæg hertil); ogsaa er vel* hve *Guðr. III, 9* = hvegi er (sem); *efter* s *maatte* es *lettere falde bort. Altsaa „Troskabsløfter af hver den, hvis Broder du har dræbt".* hvarstu *„overalt hvor du" giver her et unaturligt Udtryk.* — 6. se hann *cod. 64.*

36, 3. harmin *cod. 64.* — 5. vatn *cod. 64, med anden Haand rettet til* vant. — 6. scal *mangler i cod. 64.*

37, 3. at veigi *(3die og 5te Bogstav kludret) cod. 64.* — 4. þikunst ok *cod. 64, andet Ord med forskjellig Haand rettet til* ek ei. — 6. af risum *cod. 64.*

Anmærkning. Jfr. Fortale S. L—LII. — *S. 235 b.* hvárs, hvárts *ogsaa i den stockholmske Homiliebog, se Fritzners Ordbog. Nygaards Indvending mod* hvárs *i Sigrdr. (Syntax S. 97) er ugrundet.*

BROT AF SIGURÐARKVIÐU.

1, 8. nęma = næma, *ikke* nema, *se Tillæg til Guðr. II, 31.*

3, 3. *Efter* hvattan *bør sættes Komma.*

4, 7. a horscom hal *kan vel forsvares ved det i Prosa almindelige* leggja sverði, spjóti á manni.

10—11 *har maaské oprindelig gaat forud for* 8—9. *Eller er V. 10 en folkelig Variant til V. 8—9, der ikke skulde forenes med disse Vers?*

9, 6. *Gg. gjør, vistnok med rette, opmærksom paa, at* at folc róþi *her efter Sammenhængen maa betyde „til at herske over Folket"; jfr. Sig. III, 18:* medan fiórir ver folci raþom. *Dog tror jeg ikke, at det er nødvendigt at indsætte* folcráþi, *men forstaar* folcróþi *som* fólkræði, *se Fortale S. X og Fritzners Ordbog under* ræði, ræðismaðr. *Dette gjendrives neppe ved* í fólkroði *(i Kampen) Fas. II, 213. 280, uagtet Versene i Örv. s. jævnlig efterligne flere af de i Sæm. Edda optagne heroiske Kvæder.*

13, 5. i barþvi *bør beholdes og forklares* = í börvi *af* börr *Træ (der f. Eks. ogsaa forekommer Atlam. 30),* som baðmr *for* barmr *Lok. 26; Hjörv. 16;* ybvarr *for* yrvarr = *got.* izvar. *Præpositionen* í *her i samme Forbindelse som Fjölsv. 23:* í enum háva viði.

19, 2. v *i* gylli *har nedentil en lang Hage, saa at Trækkene tillod at læse* gylli, *hvilket dog ikke synes at give nogen Mening.*

GUÐRÚNARKVIÐA I.

1, 7. *Ved gjentaget Eftersyn tror jeg at sé, at der i* R *bør oplæses* vm.

4. *Gg. formoder, at det sidste Halvvers oprindelig har lydt:*

> hefi ek fimm sona (*el.* brœðra)
> fjörspell beðit,
> átta dœtra (*el.* systra),
> þó ek ein lifi.

4, 6. *I Verset af Einar Skulessøn, hvor Fagrsk. S. 173 har* forspell, *har Morkinsk. S. 235* fiarspell, *og her er da vistnok ligeledes* fjörspell *det rette.* — 10. þo ec ein lifi *synes at kunne forsvares, naar man forklarer: „dog — uagtet jeg saaledes er ene — lever jeg"; „dog lever jeg, ene som jeg er"; ein giver kraftig Modsætning til de i det frydе nævnte Tal. Finn Magnusen oversætter „dog jeg end lever";*

for Ændring af ein *til* enn *kunde Vspá I, 21:* þó hon enn lifir *og Korm. s. S. 118:* þó ek enn lifi *tale.*

8, 4. *Forvanskningen af* hrǫr *til herfor er kanské fremkommen derved, at der i Stammehskr. var skrevet* hrór *med lang Hage ved den første* r. — 6. ein misseri *jfr. Fms. XI, S. 26.*

15, 2. **R** *synes at have den feilagtige Form* bolltri, *der maa rettes til* bollstri.

17, 1-2. *Disse Linjer ere kanské senere komne til; Sammenhængen kan uden særlig Angivelse vise, at det er Gullrond, som taler.*

18, 9-10. *Ettm. stryger disse Vers.*

19, 7. **R** *har* iarlstrom *som ét Ord, saa at det af Skrivemaaden i Hskr. ikke kan afgjøres, om* i *her hører til Ordet eller er Præposition. Man læser almindelig* i arlstrom *og forklarer det ved „i Lundene"; dette giver god Mening og støttes ved det i Middelalderens nordiske Folkevise forekommende Udtryk: han hug ham alt saa smaa alt som det Lindeløv, i Lunden ligge maa. Men denne Forklaring har for svag sproglig Støtte: Eg. jfr. sv.* alster, *n. Foster, Yngel, men dette Ords Betydning ligger for fjærnt. — Heller ikke tør man tænke paa sv.* alster *m. (Navnet paa en Busk). Efter ed. AM. skulde* ölstr *være afledet af* ölr *Or (Elle) og egentlig betegne Orsholt (Ellekrat); men Suffixet* str *anvendes neppe nogensinde med saadan Betydning (jfr.* blómstr: blóm, blómi). *Jeg læser nu* iarlstrom *som ét Ord og forklarer det som Dat. af* jölstr = *sv.* jolster, *udtalt* jållst'r, *fem., pl.* jolstrar, *salix pentandra, ogsaa i Dialecterne kaldet* jälster, hilster, halster, ilster, juster, ister *(se Jenssen-Tusch Nord. Plantenavne S. 214; Dalin Sv. Ordb.); heraf Afledningen* ilstri, *n. SnE. II, 383. 566. Hertil hører vel ogsaa det norske* ister (istr), *f. = Vider, salix cinerea;* istervidja *salix pentandra. Jeg formoder, at Gudrun her sammenligner sig selv med de smaa Stumper af Løv, som man ofte kan sé staa igjen paa Træet, naar det er løvet. Denne Forklaring styrkes ved Hamð. 5, hvis vi der tør forstaa in* kvistskœða *om Kvinden, som løver Træet. Dativ* (jölstrum) *er her brugt som i Rig. 34* (yrmlingi); *med Hensyn til Stavrimet jfr. Vspá I, V. 50, L. 3—4.*

21, 9-10. *Jeg holder med Ettm. og Gg. disse Linjer for senere tilkomne.*

27, 2. elvi *i* **R** *bør beholdes. Jeg tror nu, at* elvi *er sjældnere Skrivemaade for* elfi *som* seva *Háv. 95;* liva *Háv. 147; o. fl.* elfi *er Omsætning for* efli, *som* alfi *(saa Hskrr.)* = afli ⁀ fjalfrs *SnE. I, 302;* ellfdir = efldir *Gislason Formlære S. 61 § 120;* innylfi = innyfli; kylfði *Fms. VII, 165, hvor andre Hskrr. har* kyflði, *o. s. v. Omsætningen af* vl *til* lv *er vidt udbredt i nordiske Sprogarter.* efli, *n. er afledet af* afl *og forholder sig dertil som* eðli *til* aðal, kefli *til* kafl *(ogsaa* kafli). *Ordet forekommer endnu i det norske Folkesprog; i Søndmør bruges efter I. Aasen undertiden* evle, *n. „Kræfter til at bruge eller haandtere en Ting". Med* strengja efli *jfr.* strengja kappi *Fms. XI, 318. —* elri *passer her ikke, ti Oretræet (Elletræet) egner sig, som Gg. bemærker, kun slet til at danne Støtter af.*

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA

(SIGURÐARKVIÐA III).

1, 1. A *i* Ar *er i* **R** *stor og rød.*

3, 6. *At* vega *i* oc vega kunni *dog maa være Acc. pl., viser Þiðr. s. Cap. 226, hvor Sigurd siger til Gunnar om Brynhild:* þessa konu skyldir þú fá til eiginkonu, ok má ek því *(bedre* þér) þar til stoða, fyrir því at ek veit þangat allar leiðir.

4, 1. *Læs:* Seggr inn svðrǫni. R har Segr; *anden Bogstav er tydelig forandret fra* i *til* e; *dette viser, at Skriveren har villet rette* Sigurðr, *som først feilagtig faldt ham i Pennen, til* Seggr; *dette giver langt bedre Udtryk, jfr. Atlakv.* 2, 7. — 7-8. *Disse to Linjer anser jeg for senere tilføiede. De spilde Udtrykkets Kraft og Simpelhed: efter* ne hann kono kyssa gerþi, *som siger mere, kan ikke vel disse Linjer, som sige mindre, følge; og Gjenoptagelsen af Subjectet ved* hýnscr konvngr *er uheldig. Naar vi stryge Linjerne, bliver Verset 8linjet.* — 8. *Ordet foran* armi *er i* R *først skrevet* af, *men derpaa, som det synes, rettet til* at.

8, 8. *Udtrykket* ills um fylld, ísa ok jökla (*Gen. pl.*) *kan sammenstilles med Udtrykkene* köld ráð, kaldrifjaðr, kell mik í höfuð, þiðni sorgir *og navnlig med Merl. I, V. 51:* köld hrími hverskonar hjörtu lýða. ísa ok jökla *kan ikke være Acc. pl., ti det vilde være meget besynderligt, om Gjukungernes Kongesæde skulde fremstilles som omgivet af Isflader og Bræer.*

9. *Jeg formoder, at dette Vers, hvis L. 1—2 ere bortfaldne og hvis L. 3—4 vi har i* 8, 9-10, *oprindelig har lydt omtrent saaledes:*

„[Ná mun Gjúka dóttur
á gamanþingi]
konungr inn húnski
kván frjá sína;
vön geng ek vilja
vers ok beggja,
verð ek mik gœla
af grimmum hug.“

10, 7. *Istedenfor* mvn ec vna aldri *er mulig det oprindelige Udtryk* mvnca ec vna aldri; *ti det synes betænkeligt at tage* una aldri *her i anden Betydning end i Oddr. 14, jfr.* una lífi *H. Hund. I, 55; II, 36; Guðr. II, 27.*

11, 2. *Efter* varc *bør sættes Komma.* — 9-10. *Er disse Linjer senere komne til? Udtrykket vinder i Kraft derved, at de ere borte.*

12, 5. hælþa *er usikkert i* R; *ved 3dje og 4de Bogstav synes Skriveren at have rettet det, som først var skrevet; 3dje Bogstav synes først at have været skrevet* þ.

13. *Dette Vers er vistnok egentlig en Sammensmeltning af to: til L. 1—4 mangler den tilsvarende Halvdel. Et nyt Vers har begyndt med L. 5; det er udvidet ved L. 9—10 paa den Maade, som er omtalt i Tillæg til Völund. V. 18.*

18—19. *V. 18 bør, som ogsaa Gg. bemærker, slutte med L. 8. V. 19 bør begynde med* 18, 9: Ef ver fimm sono *og slutte med* brek ofmicil. *Formodningen om, at Ordene* ok hennar — skaða *i Völs. skulde grunde sig paa tabte Verslinjer, falder bort.*

18, 8. *Jeg har glemt med K., Rask og M. at rette* moldo (*saa* R) *til* foldo. moldo *støder her baade, fordi* moldo *gaar forud i L. 1, og fordi L. 8 har et andet betonet Ord med* m *i Fremlyden.* — 11. *Istedenfor* áttomgóþa *er maaské det oprindelige Udtryk* átt um góþa, *der synes at passe bedre til* ǫxla; *jfr.* œxla ættir sinar *Kongesp. S. 12;* kyn at œxla *Merl. I, 39;* auka ætt.

21—23. *Disse tre Vers burde rimelig ordnes som to Vers: a.* Dǫlt var at eggia — obilgiornom. *b.* Flo til Gvdthorms — fell aptr i stað.

22, 7. kynbirt *jfr.* hlýrbirtr. *Gjetningen* kynbiart *er unødvendig.*

25, 1-2. *Jeg tror nu, at det rette her er:*

Sva slo hon svaran
sinni hendi.

Se Tillæg til 29, 3-4; *paa disse to Steder maa staa samme Udtryk.*

26, 7. enn *forstaar jeg her som „men“.*

29, 3-4. R *har her* sva slo hon svárar sinni hendi. *Istedenfor dette tror jeg nu, at man med Rask bør indsætte:*

sva slo hon sváran
sinni hendi.

sváran *sc.* slag; *jfr.* sló fastan *Völund. 5. Sammenlign* hondom slá *Guðr. I, 1; Guðr. II, 11.* sló hon svárar sínar hendr *synes at maatte betyde „hun slog sine Hænder, saa at de bleve tunge (besværlige, heftige)“, hvilket ikke giver passende Mening.* — 6. iva *i* R *beholdes af Guðbr.*

Vigfússon i samme Betydning som í rá; *men det er maaske snarest Forvanskning af* ivra (*d. e.* í vrá), *se Tillæg til Háv.* 26, 3.

31, 1-2. *Dietrich* (*Altnord. Leseb.*) *betegner disse Linjer som senere tilføiede.* — 7-10. *Der bør kanské snarere interpungeres:*

Hvi hafnar þv
inom hvita lit?
feicna feþir!
hygg ec, at feig ser.

33, 4. *Hvis* óvo *og* ófo *Atlam. 1 er samme Ord som* áfo *Lok. 3, saa maa* ó *her være u-Omlyd af* á. *Beslægtet er maaské ogsaa* æfr *hideig* (*dette, og ikke* œfr, *er den rette Form*) *og oht.* eipar *acerbus.* — 5. *Efter* yccarr (yccar R) *tilføier Gg. vistnok med rette* láta.

34, 5. *Det Ord, som er udraderet i* R *mellem* varþ *og* ec, *staar først i en Linje; det har indeholdt 3 eller 4 Bogstaver, sidste Bogstav har rimelig været* t.

35, 7. þeira for *bør vistnok med Gg. forandres til* þeirar farar; þeira *3dje Person er høist paafaldende, da Brynhild i samme Aandedræt tiltaler Gjukungerne:* þer riþot; þærfgi *er ogsaa H. Hjörv. 39 Substantiv, og i Egils s. Cap. 38 heder det* þörfgi væri þeirar (exar). *Jfr. Guðr. I, 26, L. 5. 7.*

36, 9-12. *Gg. mener, at de to Linjepar maa udvise en bestemt indbyrdes Parallelisme, der kræver, at* eiga *og* aura *skulle være ensartede Ord, ligesom* seldi *og* talði, *og han tror derfor, at den optagne Tekst ikke er den rette. Hvis dette Hensyn var afgjørende, vilde jeg foreslaa:* þat er mer ioþvngri eigna selldi *o. s. v.; baade* eigna *og* aura *blev da Gen. pl. styret af* þat. *Men en saadan gjennemført Parallelisme synes mig ikke nødvendig; jfr. Hamð.* 28, 5-8, *hvor* dísir, *der er Subject, ikke er ensartet med* vígi, *der er styret af* at; *ogsaa Guðr. II, 17, L. 9—12 kan sammenlignes, hvis* vildi *i L. 12 er ægte.*

37, 3, *Rask* (*hos Grimm*) *foreslaar istedenfor* uega *at læse* uggia, *hvilket Gg. optager. Herfor kunde* hvárt ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann *i Völs. tale. Men Forandring synes mig unødvendig:* eða *forbinder ofte — og adskiller ikke — to synonyme Ord eller to Ord, som betegne Momenter i én og samme Handling; dette skér navnlig i afhængige, især conjunctiviske, Sætninger, og ved Spørsmaal. Det andet Led efter* hvárt *er, som ofte, underforstaat. Jfr. t. Eks. Vafþr.* 6, 8; *H. Hund. II,* 7, 3. *Desuden forbindes* vega *og* val falla *oftere.* — 5-6. *Gg. sér i disse Linjer en senere Udvidelse.* — 8. *Efter* vera *bør med Gg. sættes Komma.*

38, 1. *Jeg formoder:* Letom siga [saman], *ti* siga *kan neppe bruges i samme Betydning som* siga saman.

39, 7-8. *Disse to Linjer synes at have givet Verset en Udvidelse omtrent af samme Art som omtalt i Tillæg til Völund. 18.*

41, 5. þa mvn a hefndom *er mulig forvansket af* þat mvn at hefndom; *men den rette Tekst er derved neppe restitueret, da Verset rimelig fattes to Linjer.*

43. *Gg. udfylder med rette dette Vers med* 44, 1-2 + 14, 9-10. *V.* 44 *kommer da til at begynde med* Seggi, *og V.* 43 *kommer til at lyde:*

Hratt [hon] af hálsi
hveim þar sér,
léta mann sik letja
langrar göngu.
Nam hann sér Högna
heita at rúnum,
[þar átti hann
alls fulltrúa].

44, 9. af męli *forklares af Eg. rigtig ved* af stundu. mél *Tid har lang Vokal; det betyder egentlig Mellemrum* (*jfr.* stefjamél) *og er opstaat af* miðl, *ligesom* mél *Midtstykket i Bidslet* = *oldeng.* midl.

45, 9. *Foran* hon *indsætter Gg.* var, *hvilket synes rigtigt. Eller skal* hon *stryges?*

46—48 *bør med Gg. ordnes som to Vers:*

a. Hvarf ser ohroðvgr — ok salkonor.
b. Gvllbrynio smó — hvgði at raþom.

49, 1. ganga *maa her betyde: dø, fare*

heden, ligesom ellers ganga fram, fara, liða; *jfr. Háv. 72:* eptir genginn gvma. *Ellers passer Svaret i V. 50 ikke til Opfordringen.* — 2-3. *Udtrykket* oc minna þvi *„og mindre end det (Guldet)" synes altfor mat og flaut. Jeg formoder nu:*

þęr er gvll vili
minna þyia.

De af þęr *styrede Genitiver ere skudte ind i den relative Sætning, ligesom* ırra 36, 12. hverri *i L. 5 synes næsten med Nødvendighed at kræve, at der gaar et Subject i Hunkjøn forud. Stikker* vilia *i* vili ꝫ?

52, 5. *Jeg har tænkt mig Muligheden af, at* nęit menio god *kunde være forvansket af* nę mvnot meniom gǫddar (nęit *af* nę m̌t; god *af* gǫdr). *Det vilde ikke være uden Sidestykke, at denne Sætning var kilet ind i* þa er ér fram comiþ min at vitia, *saa at den splittede denne i to Dele; jfr. Vspá I, 12, L. 6—8; Rig. 41, L. 6—8; H. Hund. I, 14, L. 1—4. Dog lader Verset sig neppe sikkert restituere, ti der fattes vel to Linjer.*

55. *Gg. formoder, at dette Vers i Begyndelsen mangler to Linjer, der har indeholdt Angivelse af Stedet, hvor Gudrun kommer hen efter Sigurds Død og hvor hun føder Barnet.* — 6. *Man opfatter* solar geisla *som andet Sammenligningsled og som sideordnet med* enn inn heiði dagr; *dette finde Gg. og jeg meget haardt og vi søge i disse Ord et Tilnavn til Svanhild, der i de færøske Kvæder kaldes* Svanhild sólaljóma (*d. e.* sólarljómi). *Jeg formoder derfor, at det rette er:*

Svanhildr vera
s o l a r g e i s l i.

Jfr. Guðr. hvöt 15, L. 5—8.

56, 3. *Gg. finder, som mig synes med rette,* sceyti sceþa (*eller* scęþa) *i* R *meningsløst; han forandrer det til* scrauti gedda (gœdda), *hvorefter da maa sættes Komma. Fra Indholdets Side er dette særdeles tiltalende, men* scrauti *kan jeg ikke holde for det rette Udtryk. Linjerne synes helt forvanskede. Man vilde faa godt Udtryk ved:*

gvlli gędda,
gotna mengi;

men dette ligger fjærnt fra Ordene i R. — 9-10. *Disse Linjer ere vel senere komne til.*

57, 2. *Der bør vel være samme Subject for* foro *og* hafdot; *og derfor er vel* foroþ *det rette.* — 5. *Foran denne Linje er kanské to Linjer faldne ud.*

58, 5-6. *Gg. mener, at disse Linjer:*

It munuð láta
á laun saman

skal danne Begyndelsen af V. 59 og at der efter dem er faldt to Linjer ud, som kan have havt omtrent følgende Indhold:

þeygi lengi þvi
leyna meguð.

Han finder det rimeligt, at Gunnars og Oddruns Kjærlighed nævnes forud før deres ulovlige Tilnærmelse, ligesom i Oddr. V. 20. 22. Det Hskr. af Digtet, som Forf. af Vǫls. har benyttet, har havt Verslinjerne i samme Orden som R.

60, 5-6. *Linjerne:*

sęlo sinni
oc sona (sofa R) lifi

ere vistnok, som ogsaa Dietrich Altnord. Lesebuch antager, en senere Udvidelse. — 8. g r y m i r *i* R *af et hidtil ukjendt Verbum* grýma *er vel det rette. Tør jeg vove følgende Formodning?*

þviat hanom Gvðrvn
g r y m i r beð.

grýma *tilsøle, besudle, af isl.* gróm, *neutr. Urenlighed, Snavs; beslægtet med sv. Dial.* gromm, *m.* (o *her* = å) *„blandning af smuts och gorr; orenlighet, innanmäte i fisk"; „grums, det fasta som fälles ur en flytande blandning; bottensats"; paa Gotland* grum, *n.* (*se Rietz*). *Jfr. Atlakv. 41.*

61, 8. *Jeg tror nu, at* o s s v m l i k a a *er det rette; jfr.* 39, 6 yþr vm likr *og Barlaam S. 38:* þui vm lika. *Vi har her en i forskjellige Sprog almindelig (jfr. Aubert i Tskr. f. Philol. I, 307) Korthed i Udtrykket, hvorved andet Sammenligningsled ikke er nøiagtig parallelt med første.*

65, 9-10. *Gg. tror, at disse Verslinjer, som ogsaa fandtes i det af Forf. af Völs. benyttede Haandskrift, ere senere komne til, da 3dje Person* þeim er svlto *ikke kan forbindes med 1ste Person* oss.

66. *Gg. udfylder dette Vers ved efter* scioldom *at indsætte:*

sé þar gull œrit
ok gersimar.

HELREIÐ BRYNHILDAR.

2, 3. *Istedenfor* hvarfúst *i* R *har* 62 hvarflynt, F huerflynt. — 7. *Efter* mild *bør sættes Komma, da Ordet bør forbindes med Tiltaleordet* vár gullz.

3, 1. mer æigi F. — 8. *Codd af Nornag. þ. har naturligvis ikke* ek *foran* væra ek. — 7. *Der burde vel, med den Ordstilling som* 62 *har, indsættes:* hvars ęþli menn.

6. 8. 9. 10 *hører, som Gg. har paapeget, oprindelig ikke hjemme i dette Digt, men i Sigrdrífumál; se Tillæg til Sigrdr. S. 229 a. Ved denne Iagttagelse fjærnes den af mig paapegede Vanskelighed med V. 7, der feilagtig skiller V. 6 og 8, som begge handle om Agnar, og fjærner sig fra V. 11, der ligesom V. 7 taler om Brynhilds Ophold hos Heimer i Lymdale. Af hvad der er eiendommeligt for Helreið Brynh., er idetmindste tabt et til V. 7 hørende Halvvers, men rimeligvis mere.*

7, 3. vndir; *oprindelig vistnok* und. *Jfr. Anm. til Hamð.* 19, 4.

8, 7. *þvi i* 62 *er ikke sikkert; maaské skal ogsaa der læses þar.*

10, 4. allz *mangler i Codd. af Norna-G. þ.*

14, 4. *Istedenfor* „kvikir um *Codd. af Norna-G. þ.*" *læs:* kvikar 62; kvikir um F.

DRÁP NIFLUNGA.

S. 264. *L.* 7. R *har* ⁊ (*d. e.* oc) *foran* gafo.

GUÐRÚNARKVIÐA II.

5, 8. eigendr *d. e. Sigurd og den unge Sigmund.*

7, 8. of gefinn, *saa* R; ok gefinn *de fleste Udgg., kanské rettere.*

9, 8. *Jeg tror nu, at Teksten i* R *kan være rigtig og at man med K. kan forklare* enn *som* heldr en *og* vitir manna *som et fyldigt Udtryk for „du skal leve". Lund Ordføin. S.* 242 *jfr.* þar var ekki fólk í enn greifar ok barónar *Gislason Prøver S. 177, hvor dog* annat *let kan være faldet ud. I oldeng. Digtning bruges* þonne (*end*) *oftere, uden at Comparativ gaar forud.*

11, 9-10. *Gg. mener vistnok med rette, at disse Linjer her ere komne feilagtig ind fra V. 12. Dog er den Form, hvori Linjerne her findes, ægte folkelig og vist-*

nok vel saa alderdommelig, som den i V. 12 og i Guðr. I, V. 1: om soltin *har jeg nu ikke længer nogen Tvil; det maa være „forsmægtet, forkommet, udpint"; jfr. Lok. 62 (denne Betydning formidler „dø" og „sulte"); som mere usædvanligt kunde det lettere ombyttes med* sorgfull *og* sárla *end omvendt. Ogsaa er* uf Sigurði, *der blev til* um S., *her vistnok ældre end* yfir S.

12, 5-10. *Teksten maa være forvansket, ti de to sidste Linjer passe her slet ikke. Man kan sikkerlig ikke forklare* ulfar þottvms ollo betri, ef þeir *som* þottvms (þótti mér) ollo betra, ef ulfar *og tage andet Subject til* brenndi *end til* leti. *Jeg har derfor som Gg. tænkt paa, at L. 9—10, der give Verset en uregelret Længde, feilagtig ere komne ind andenstedsfra og skal stryges. En anden Mulighed, som jeg har tænkt mig, er følgende: da Völs. har* (Guðrún) heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá bliðara at deyja, *kunde dette vække den Formodning, at Skriveren havde sprunget over fra* þutu *til* þottvms *og at en hel Del manglede mellem* ulfar *og* þottvms, *saa at V. 12 altsaa indeholdt Brudstykker af to Vers. Det første af disse kunde man tænke sig udfyldt omtrent saaledes:*

> úlfar [þutu
> á alla vega,
> ernir gullu
> æsli fegnir].

Jfr. V. 8. Men det andet Vers, som da maa have tabt de to første Linjer og lidt af den tredje, kan jeg ikke udfylde, ligesom jeg heller ikke vover at bestemme, hvem der da menes ved þeir *(Gudruns Brødre?). Ogsaa behandler Völs. de Digte, som ligge til Grund for dens Fortælling, saa frit, at den kun giver en svag Støtte for denne sidstnævnte Formodning. Den førstnævnte, hvorefter L. 9—10 skulde stryges, synes mig derfor at ligge nærmere.*

13—17. *Disse Vers bør vistnok med Gg. ordnes saaledes:*

13. For ec af fialli — i Danmorco.
14. Hon mer at gamni — hilmis þegna.
15. Randir rəðar — grafnir stafnar.
16. Byrþo viþ a borða — hyggioþ . . .
17. Hon brá borþa — vildi gialda.

16, 1-4. *Med Overgangen fra Accusativer i det frgde* (þegna, recka, fylgio) *til Nominativer* (grafnir stafnar) *jfr. V. 40.*

16, 8. Fioni, *som Völs. her har, er vistnok det rette, hvilket ogsaa Gg. antager: da Gudrun opholder sig i Danmark (d. e. nærmest Landet om Øresund) er Udtrykket „syd paa Fyn" i sin Orden, ti det hedte at reise fra Skaane sydpaa til Sjælland og fra Sjælland sydpaa til Fyn; og Navnet* Sigarr *er i Sagnet nærmest knyttet til Danmark (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. I, 259). Derimod kjendes* Fivi *ellers kun som Navn paa en Egn i Skotland, der her ikke kan være ment.*

17, 3-4. *Mod min Formodning* hvar *for* hvat *taler, som Gg. bemærker, Conjunctiven* vęra. — 12. *Med min Formodning* vifi *(istedenfor* vildi) *taler* son systvr, *ti* vifi *synes at maatte kræve* mög móður.

19. *Gg. formoder, at L. 1—4 er løbne ind med* 18, 9-12 *andenstedsfra: de her forekommende [tildels slaviske] Navne ere ellers fremmede for Sagnkredsen. Hvis dette er rigtigt, maa Semikolon efter* likir *i L. 6 stryges. Men ogsaa Navnet* Langbarz liþar *forekommer alene her. Mon ikke snarere endel mangler mellem V.* 18 *og* 19 *og* 19, 1-4 *er Brudstykke af et eget Vers? For at disse Linjer ikke med rette høre hjemme i V. 19, taler ogsaa Dativen* Danom, *der nu staar altfor løst.*

23, 6. iþrar blotnar. blótinn *betyder ellers altid „den, som er dyrket; den, til hvem der er ofret", aldrig „ofret". Jeg tror derfor med Torfæus, at vi her har* blotnar *med* o *„udblödte", der forholder sig til* blautr, bloti, blotna, *som* roðinn *til* rauðr, roði, roðna. blotnar *stemmer ogsaa bedre overens med* brunninn *og* soðinn.

24, 1-4. *Hvad føren er formodet om Betydningen af* gleymþv *i L. 1 og af* geta *i L. 2, tager jeg nu tilbage. Jeg formoder nu, at det rette er:*

Enn þa gleymþac,
er getiþ hafþa
ævl, iofvrs
iarnbivgs i sal.

Den Tekstform, hvori den anden Linje her er meddelt, skylder jeg Gg.; for getiþ *jfr.* ef hann sylg um gętr *Hávam.* 17. *Mod at forandre* ævll *til* ævl, *vil man vistnok indvende, at Rythmen forbyder at tage dette Ord til det foregaaende og løsrive det fra* iofvrs; *men denne Indvending er ikke afgjørende, jfr. Hým. 13:*

stvcco atta,
en einn af þeim
hverr harðsleginn
heill, af þolli;

Vspá I, 34 (se Tillæg):

þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt, ór þörmum;

Vspá I, 19:

Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;

Helr. Br. 2 (se Tillæg):

þv hefir, vár gvllz!
ef þic uita lystir,
mild, af hondom
manns bloþ þuegit.

Gg. beholder ævll *(med Komma foran, ikke efter) og oversætter „glemte aldeles"; men jeg tror, at man i Oldn. ligesaalidt kan sige* gleymðak hans öll, *som man i Latin kan sige* tota ejus oblita sum. — iofvrs *er styret af* gleymþac, *der ogsaa i Stjórn S. 78, Ól. s. helga Chria 49 Cap. 122 forbindes med Genitiv.* — iarnbivgs *er formodet baade af Gg. og mig istedenfor* ior bivg; járnbjúgr *„sværdbøiet, fældet ved Sværdet" er sammensat som* hjörundaðr, eggmóðr; bjúgr *bruges om den Faldne ogsaa i Ólafsdrápa V. 22:* bjúgir liðsmenn *(se Eg.).* í sal *maa henføres til Sætningens Subject. Gudrun glemmer, at hun saa* „hugborg jöfurs hjörvi skorna."

25, 7. ar sal *adskilt* R; *jfr.* ar salr *i* U *SnE. II, 271.*

30, 4. framarst neeqvi *er sikkert rigtigt: Adv.* framarst *bruges stadig, hvor vi bruge Adj., se f. Eks. Magn. s. blinda Heimskr. C. 14 (13):* þeir er framarst þóttu; *for* necqvi *jfr.* Nokqvi rikstr er heima hverr *Mansöngskvæði i cod. reg. af SnE. V. 32;* tuó (sár) uoru nokkui mest *Flatöb. I, 501.*

31, 9-12. *Det synes naturligst, at V. 32 følger umiddelbart efter L. 8. Jeg formoder derfor, at L. 9—12 er Brudstykke (snarest anden Halvdel) af et Vers, hvis rette Plads er efter V. 34. Dog har det Hskr., som Forfatteren af Völs. brugte, havt Linjerne paa samme Sted som* R: Bjóði þér mér eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ætt, ok mun hann sonu þína illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt verða. Grímhildr varð við hennar fortölur illa. — 9. R *har* lętia *snarere end* lętta; *jeg har ved fornyet Eftersyn ikke sét Spor til, at Skriveren har villet rette hint til dette; anden Bogstav er* ę, *ikke* e. — 10. *Gg. finder, at* lífshvatr *„livsrask" er en besynderlig Sammensætning (dog forbindes* hvatr *med Genitiv:* hiorleics hvatir *Reginsmál 23), og han forstaar derfor* lifs *adverbialt „i Live". Dette er vistnok det rette, men rigtigt Udtryk kommer først frem ved følgende Omsætning:*

Muncaþ ec lętta
lifs, aþr hvatan.

Jfr. Plaut. Menæchm. II, 1, 20: vivos (= vivus) numquam desistam exsequi. — 12. nęmic *maa med Gg. forklares som 1 Ps. sg. Præs. Indic. af* næma, næmða; *den almindelige Forklaring som* nemik, *Præs. Conj. af* nema, nam, *er feilagtig, ti* R *bruger i 1 Ps. sg. Præs. Conj. altid Endelsen* a, *ikke* i *(undtagen i den negtende Form). I Lighed hermed maa* nęma *Brot af Sig. 1 og Guðr. II, 43 forklares af* næma, næmða, *ikke af* nema, nam.

36—37. *Disse to Vers tør vel med Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de skildre Begivenheder, som ere adskilte ved et vidt Tidsrum. Jfr. Tillæg til Guðr. III, V. 6—7.*

38, 3. uilsinnis *i* R *maa beholdes og forklares af* vílsinni *Slid og Slæb,*

Nød og Fare (*se Fritzner*); *altsaa:* „*Han vilde, at jeg skulde tyde den ulykkespaaende Drøm.*"

40, 4. láta *betegner her: tabe, give Slip paa, lade gaa til Grunde.* — 8. beþit *er Pcp. og ikke 2den Ps. pl. Præt. Conj.;* tyggva *er vel snarere 1ste Pers. sg. Præt. Conj. end Infin.*

43. *I de hidtil fremsatte Forklaringer af dette Vers er der meget, som støder:* þeir feigir *skal gaa paa* hvitinga, *men* feigr *véd jeg aldrig at have sét brugt om Dyr, og det synes lidet rimeligt, at Gudrun her med Vilje skulde bruge om Dyr dette Ord, som egentlig gjaldt Mennesker. Desuden kan man neppe sige* þeir munu (vera) feigir fára nátta *for* „*de skal lide Døden om faa Nætter*". *Navnlig volder den sidste Linje Ulæmpe: den i Udg. fremsatte Forklaring var kun en Nødhjælp, som jeg nu opgiver; ved en Forandring* drott um bergia *bliver Udtrykket fremdeles haardt. Jeg vover derfor at fremsætte en anden Fortolkning:* þeir — feigir *gaar ikke paa* hvitinga, *men paa* seggir; *Komma efter* litlo *stryges;* drottom *er Dativ ikke af* drótt, *men af* dráttr, *ældre* dróttr, drǫttr (o *i første Stavelse er* u-*Omlyd af* á, *som i* nottom *Þrym. 26. 28; jfr. S. IX f.*) „*Optrækken af Fiske ved Fiskesnor; derfra nu ogsaa alm. om den optrukne Fisk*" (*Erik Jonsson*). *Ved* hvitingar *maa da forstaas etslags hvidlige Fiske, neppe den i Kongesp. Chria Udg. S. 29 omtalte Hvalart, ti den droges vel ikke paa Snor, men rimelig enten Hvittinger* (*Hvidlinger*) *eller Kolgjer* (*Kuller*), *der i Jylland kaldes Hvidlinger efter Vid. Selskabs Ordb., hvorpaa Gg. gjør mig opmærksom.* harſþi nęma (= næma) *oplyses ved norsk Folkespr.* „avhovda, *tage Hovedet af* (*især Fisk*)" (*I. Aasen*). *Men ved disse Forklaringer synes hverken* sęing *i* R *eller* sęfing *at passe; jeg formoder derfor nu:* vm sęfang „*tale om Fangst ved Havfiske*" (fang *ofte om Udbytte af Fiskeri, f. Eks. Fms. IV, 331*); *allerede Rask formodede* sæfaung. *Der bliver rigtignok ikke nogen klar Forbindelse mellem Drøm og Udtydning, men dette tør neppe være en afgjørende Indvending mod denne Forklaring. Og hvad skal det betegne, at Fiskene skal fortæres* „*lidt før Dag*"? *Vil det sige: før Mændene igjen drage til Havs for at fiske?*

44. *Det er vistnok, som Lüning bemærker, kun anden Halvdel af Verset, vi har tilbage: første Halvdel har rimelig begyndt med* Hugða ek. *Efter V. 44 mangler sikkerlig idetmindste ét Vers, hvori Gudrun har udtydet Atles sidste Drøm.*

GUÐRÚNARKVIÐA III.

1. *I L. 3 bør vel Læsemaaden i* R *beholdes, saa at L. 1—4 med K. og Gg. skrives:*

Hvat er þer, Atli?
— ę, Bvdla sonr!
er þer hrygt i hvg —
hvi hlęr þv ęva?

Jfr. Hvat er þér, Hjálmarr? *Fas. II, 216.*

2, 8. *For* verþit *kunde man have ventet* verþiz (verðisk), *men den active Form støttes ved* breiddo *Oddr.* 25, 7.

3, 7-8. vorþr, *Vogter, giver her neppe Mening. Jeg tror nu, at man bør læse:*

er vorþ ne verr
vinna knatti

„*som hverken Kvinde eller Mand maatte udføre*"; *hvis Udførelse var Brøde baade for Kvinde* (*mig*) *og for Mand* (*Thjodrek*). *Jfr. det af Fritzner anførte Eksempel af Norg. gl. Love II, 496:* vár kná engi blandask við búfé; *Negtelsen er, som saa ofte* (*se Anm. til Grip.* 21, 5), *ikke sat ved det første af de to Led. Man tør vistnok ikke forstaa* verr *som adverb. Comparat. og forklare* „*end hvilket en Kvinde ikke kunde gjøre noget værre*".

4, 6. spekior, *som her almindelig læses, findes ingensteds ellers og synes mig nu meget tvilsomt: man oversætter „Taler, Samtaler", men Sammenligningen med oldeng.* spæc, spræc *synes sprogstridig;* spekior *maatte være en Afledning af* spakr, *men herfra lader neppe nogen her passende Betydning sig udlede. Ved fornyet Eftersyn synes det mig ogsaa høist tvilsomt, om* R *har* spekior; *kun de 3 første og de 2 sidste Bogstaver ere sikre, men hvad der er herimellem, er utydeligt, fordi Skriveren har rettet, hvad han først feilagtig havde skrevet. Jeg formoder* spennor.

5, 3-4. *Med* þeir ne einir *jfr.* synir Erlings vóru engir þar *Ól. s. helga Heimskr. Cap. 186;* avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr *Ól. s. helga Chria 1853 Cap. 249* (engi þeira Árnasona reri *Heimskr. i Ungers Udg. Cap. 262*); kómust þau engi ór hafi *Bisk. ss. I, 30.* — *Ved* þriggia tega manna *er* þeir ne einir *nærmere bestemt, aldeles som i Hálfs s. Cap. 11:* vér skulum hálfir herjar þessa sœkja frá sjó. — 5-8. *Teksten maa være forvansket. Ordene, som de staa i* R, *kan ikke betyde „omring mig med dine Brødre o. s. v." Ved denne Tydning bliver* at *uforstaaeligt; desuden maatte Gudrun først bede Atle sende Bud efter den sydlandske Konge og derpaa opfordre ham til at omringe hende med alle sine Frænder. Heller ikke kan* hringja *ellers paavises i Betydningen „omringe med —". At Gg. med rette her søger den Mening „Du blottede mig for (berøvede mig) mine Brødre og mine brynjeklædte Mænd, du blottede mig for alle mine nærmeste Frænder", bliver indlysende, naar vi sé, at V. 8 skal følge efter V. 5. Denne Mening har efter min Formodning oprindelig været udtrykt ved:*

hnæcto mic at brǫþrom
oc at brynioþom,
hnæcto mic at ollom
hofvþniþiom.

hnæcto = hnögtu, hnöggt þú (*jfr.* bloþvct *Atlakv. 22 og* Kysto *H. Hjörv. 43,* knatto *Atlakv. 36*) *af* hnyggja, hnögg (*ikke* hnugða), hnugginn. at *er her brugt omtrent ligesom i Hamð. 5:* fallin at frǫndom, vadin at vilia, *og i* farinn at e-u.

6-7 *kan vel med K., Rask og Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de første 4 Linjer indeholde Gudruns Ord, medens de 4 sidste fortælle om noget, som ikke følger umiddelbart paa disse Ord; jfr. Tillæg til Guðr. II, 36—37.*

8. *Dette Vers bør vistnok indsættes umiddelbart efter V. 5 og Overskriften* Gvðrvn qvaþ *stryges.*

11, 7. Sva *er vel her omtrent det samme som* þat, *jfr. det hos Fritzner anførte Eksempel* Björn þakkaði honum fyrir svá *Bjarnar s. Hitd. S. 48, og Genitiven* sinna harma *kan jævnføres med* þess vanréttiss *Lok. V. 40.*

ODDRÚNARGRÁTR.

3, 7-8. *Gg. stryger disse Linjer, der ialfald ikke kan staa, hvor de staa i* R. *Men L. 9—10 synes mig ligesaavel eller bedre at kunne undværes.*

5—6 *bør vistnok med K., Rask og Gg. forenes til ét Vers.*

5, 3. *Oprindelig vel* Borgnyio; *jfr. Vegt. 1:* hvi væri Balldri (*Rettelse i A for* Balldrs) ballir dravmar.

10, 9-10. *Har disse Linjer sluttet et forøvrigt tabt Vers, som har havt Plads mellem 16 og 17? Har Oddrun i dette forklaret, hvorfor hun efter sin Faders Død ikke blev gift med Gunnar?*

17, 5. dvsaþi *forklares almindelig „slumrede, døsede, var stille." Men dette synes, som Gg. bemærker, ikke at passe i Sammenhængen, da her maa være Tale om*

Sigurds Ridt gjennem Vaverluen. Desuden viser baade den nyisl. og den nynorske Form, at dúsa, *døse, stilne, i Præter. har* dústi. *Jeg tror, at* dúsaði *betyder „drønnede“ og er beslægtet med sv. Dial.* dus, *n. don, susning, buller (af vatten eller blåst). Vesterbotten (Rietz), hvortil rimelig hører gl.svensk* dus, *Bulder, Brag, i Forbindelsen* med fullan dus (*Kg. Erik XIV. krön.*).

18, 6. válitið *jfr.* vásjaldan *Kongespeilet S. 72.*

21. *Jeg tror nu, at* árla *i L. 1 bør forandres til* Atla, *uden at dog* oc *i L. 3 behøver at stryges; jfr. Guðr. II, 32:*

er bvrom sinom
bavlva uętti
oc margom sinom
meina stórra.

34, 5-6. at munum sinum, at mun sinum, *betyder i Almindelighed „i Overensstemmelse med sin Lyst“, „som man vil“; jfr. naenlig* hverr lifði sér at mun sinum *Bjarn. s. Hitd. S. 27. Man kunde derfor tænke paa, at der manglede en Negtelse* (eigi *foran* maðr *eller* a *efter* lifir), *saa at oprindelig den Mening var udtrykt „ikke enhver lever som han vil, faar sine Ønsker opfyldte.“ Men Versets Form vilde lide ved en saadan Forandring; og Teksten i R kan vel beholdes, naar man forklarer: enhver lever for sin Kjerlighed;* at *er da brugt her som i Udtrykkene* starfa at e-u, vera virkr at e-u.

ATLAKVIÐA.

Det synes meget underligt, at det særegne Tilnavn grœnlenzkr *(om dettes Betydning sé Tillæg til Atlamál) skulde tilhøre to forskjellige Digte om samme Æmne. Jeg formoder derfor nu, at det med rette ene tilhører* Atlamál, *hvorved det er støttet ikke alene ved Overskriften, men ogsaa ved det forudgaaende Prosastykke, og at det derfra feilagtig er overført til* Atlakviða.

1, 2. ár *er vel ikke Substantiv „som Ærindsvend“, „med Ærinde“, men Adverbium.*

4, 6-7. *Istedenfor* serki val rǫþa *i* R *formoder jeg nu* serki valrǫna; *jfr. Ól. s. Tr. Heimskr. Cap. 26, V. 2* valserkjar (*d. e.* brynju) veðr-hirðir. valrœnn *er nærmest analogt med* hérrœnn. *Efter* valrǫna *sættes Komma; den i Anmærkn. til* 14, 9 *givne Forklaring af* dafar darraþar *opgiver jeg; se Tillæg.*

5, 8. meðr *er her rimelig senere kommet til i Folkemunde; jfr.* hris þat it mæra er Myrkviðr heitir *i Hervarar s.* (*Fas. I, 493*).

6, 3. *Den givne Forklaring af* ǫri *her og* 12, 5 *er neppe den rette, ti en Form* öri = örvi *er neppe mulig i saa gammel Sprogform. Jeg tror nu, at Comparativ* œri *yngre* (= *got.* juhiza) *her er brugt for Positiv, ligesom i Landn. Ísl. ss. I, 45:* gott æ gömlum mönnum, gott æ orum (*d. e.* œrum; *Var.* ungum) mönnum; *saaledes brugte ofte Grækerne* νεώτερος, καινότερος, *Inderne* navîyaṇs, *hvor vi ikke bruge Comparativ.*

7. *Jeg tror, at L. 7—8 og L. 11—12 ere senere komne til. De to ensartede Linjer* enn mǫki hvassastan *og* hialm oc sciold hvitastan *maa høre sammen og kan ikke fra først af have været adskilte ved de uensartede Linjer 7—8. I L. 11 er* minn *uden tilføiet Substantiv uheldigt Udtryk, da baade* hialm *og* sciold *gaar forud. Naar vi skyde L. 7—8 og L. 11—12 ud, faa vi et 8linjet Vers. — I L. 7 forstaar jeg* sęma *med Lüning som Adjectiv; Gg. skriver* beccsęma (*jfr.* bekkskrautuðr *Lok. 15*), *hvilket vel er bedre.*

8, 6. riþit *bør udtales som* vriðit.

9, 5. kvaddi þa Gvnnarr *er vist det rette. Man skal med F. Magnusen i*

Glossar til Edda Sæm. ed. AM. forklare det „tiltalte dem (þá *Acc. pl.*) *til Afsked" „tog Farvel med dem". Jfr.* svá kveð ek anyrtifreyju gandis vangs *Korm. Cap. 8, V. 3.*

11. *Lüning og Gg. forstaa dette Vers som en høitidelig Forsikring af Gunnar om, at han vil give Møde og komme til Atle efter Indbydelsen; denne Forsikring skal gives under en Slags Edsform, idet han siger, at det og det skal ské, om han ikke kommer. Men denne Forstaaelse er efter mit Skjøn uforenelig med* mun. *I Verset udhæves de Ulykker, som vil indtræde, hvis Gunnar omkommer paa Færden til Atle.* ef Gunnarş missir *er euphemistisk Udtryk, som jævnlig i Prosa* ef min missir við (*se Fritzners Ordbog*). *Istedenfor* kǫmraþ *i L. 8 formoder jeg* kǫmsaþ; *jfr. Skírn. 10:* baþir viþ comvmc. *Men skal Verset forstaas saaledes, saa kan det ikke (som Forf. af Völs. har ment) udtales af Gunnar, der her skal optræde freidig og tale opmuntrende Ord. Verset indeholder vel ikke Fjorners advarende Tale, om end i Nibelungenlied (XXIV Aventiure) Kjøgemesteren Rumolt raader Burgunderne fra at reise; men det er vel, som ogsaa Keyser formodede, Gunnars Mænd i Almindelighed, der udtale sine bange Anelser. Jeg vover ikke at indsætte Verset efter V. 9, L. 4 eller efter V. 8.* — 3. *Gg. indsætter* granvarþir *af* grön. — 5. *Med* birnir blacfiallar *jfr.* mánuðr XII þritögnáttar *Íslendingabók Cap. 4.* — 6. *Vel snarere* þreftannom. *Kan* þreftönn *betyde en udstaaende Tand af* þref *i samme Betydning som* þrep *en udstaaende Kant?* — 7. gamna (mun) *bør vel forstaas upersonligt.*

12, 4. hvna *kan neppe forsvares ved den givne Forklaring: som Appellativ betegner Ordet ellers ikke en Kjæmpe, en Kriger, men en ung Dreng; jeg formoder derfor nu* hv́nar. *Gg. indsætter:* or garði heiman; *men jeg véd ellers ikke at have sét disse to Udtryk forbundne.* — 5. ǫri *se Tillæg til* 6, 3. — 7. horskr *betyder her vistnok ikke: klog, forsigtig; men mulig tør man forklare:* Heilir farit nv oc horscir *„Gid I maa være saa lykkelige som kjække". Gg. stryger* oc *og læser* Heilir farit nv, horscir! — 8. hvars *er sikkert det rette; jfr. Atlam. 4:* f o r o þa siþan . . . þ a r er frǫcnir bioggo; *Harð. s. Grímk. Cap. 11:* vil ek h v e r g i (*d. e.* hvar + gi, *ikke* hvert + gi) f a r a.

14. *Dette Vers bør deles i to, af hvilke det første ender med* bleicom scioldom; *se Tillægsanm. til L. 9—10.* — Bicca greppar *i L. 3 er meget paafaldende. Sagnet kjender ikke nogen Raadgiver af dette Navn hos Atle; havde der været nogen, maatte han ogsaa have optraadt andensteds. Ligesaa betænkeligt er det at forstaa* B i k k e *som en Betegnelse for Atle selv „den falske". Vanskeligheden maa vistnok løses paa en anden Maade. Sagnet kjender* B i k k e *kun som Navn paa* J o r m u n r e k s *falske Raadgiver, og herved maa vi holde fast. Det er eiendommeligt for al folkelig Digtning, at de samme eller lignende Udtryk jævnlig vende tilbage, hvor den samme eller en lignende Situation skildres. Og intet er jo sædvanligere ved Folkedigtes Forplantelse fra Mund til Mund, end at Vers eller Verslinjer eller enkelte Udtryk forvilde sig fra det ene til det andet af to Digte, som i nær overensstemmende Udtryk behandle ensartede Motiver. Nu har vi her i* Atlakviða *og i* Hamðismál *væsentlig samme Situation: to Brødre komme ridende over vilde Fjælde til sin Svoger en fremmed Konges Land; Vægtere speide fra dennes Borg, for at Overfald af Fiender ikke skal overraske; Kongen selv, der skildres som grusom og overmodig, sidder omgiven af sine Mænd inde i Hallen og drikker Vin. Jeg tror da, at der i Hamðismál engang har været et Vers, som har svaret til Atlakviða V. 14, L. 1—8, og at Udtrykket* Bikka greppar *er kommet ind i Atlakv. fra hint Vers i Hamð., som er faldet bort paa sit Sted. En mærkelig Bestyrkelse tror jeg at finde hos Sakse i hans Fortælling om Jarmerik (Müllers Udg. S. 414). Jeg tror, at hans Beskrivelse af dennes Borg grunder sig*

paa et gammelt Kvæde, og navnlig finder jeg i hans Ord en Gjengivelse af det Vers om Jormunreks Borg, som er tabt i den islandske Optegnelse af Hamðismál, men som lader sig spore i de Stumper, som ere komne ind i Atlakviða: propugnacula armatis implebat *svarer til* Bikka greppar standa á borg inni há *og tydeligere* fulgentes auro cetrae circumpensique clypei supremum aedis ambitum adornabant *til* sal . . sleginn . . bundnum röndum, bleikum skjöldum. — borg inni há *Atlakv. 14, L. 4 bruges om Jormunreks Borg i Hamð. 22; og Sakse (p. 411) siger:* in editissima rupe mirifico opere aedem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamentum crebris conjicit saxis. *Gg., hvem jeg meddelte dette, sammenligner videre* tricliniis media . . cinxit *hos Sakse (p. 412) med* sleginn sessmeiðum *og* quatuor portae magnitudine praestantes (*ibid.*) *med* liðskjálfar (*om dette Ord jfr. Tillæg til Fjölsv. 34*) djúpa. *I sin Helhed hører, som jeg tror, Atlakv. 14, 1—8 baade hjemme i Atlakv. og i Hamð., om end Verset fra først af rimelig er digtet om Jormunreks Borg; kun i enkelte Udtryk maa der i de to Digte have været Afvigelse. L. 1 kan ikke have lydt saaledes i Hamð., men rimelig:* Land sá þeir Gotna; *jfr. Grímn. 2:* Gotna lande. *I L. 3 kan* Bikka *kun passe i Hamð., ikke i Atlakv., hvor jeg formoder at det rette Udtryk er* Buðla greppar; *jfr. Atlam. 38:* bœ sá þeir standa, er Buðli átti *og Atlam. 63:* brás Buðla; *den Omstændighed, at Budle er død, kan ikke gjøre dette Udtryk umuligt; smlgn. Atlakv. 1* at görðum Gjúka. *I L. 5 passer* suðrþjóðum *godt i Atlakv., som* seggr inn suðrœni *i V. 2 viser; men jeg finder heller intet bestemt, som taler imod dette Udtryk i Hamð. Det i Hamð. tabte Vers maa have havt sin Plads umiddelbart foran V. 17; se Tillæg.* — 3-4. Bicca (Buðla) greppar standa a borg inni há *parenthetisk Sætning; jfr. Vspá I, 19, L. 1—4.* — 9-10. *Den givne Forklaring af* dafa darraþar *tager jeg tilbage; Gg. har overtydet mig om dens Uholdbarhed. I V. 4, L. 7 maa* dafar (*Acc. pl.*) darraþar *være Navn for Spyd, jfr.* stöng darraðar, *og foran* dafar *maa sættes Komma. Gg. holder med rette fast ved, at Atlakv. 14 er to Vers, af hvilke det første ender med* bleicom scioldom; *men det andet Vers kan da ikke begynde med en løsreven enestaaende Linje* dafa darraþar, *der i Mening slutter sig til det foregaaende Vers, medens* enn þar drace Atli *begynder en ny Sammenhæng. Gg. bemærker derfor skarpsindig, at* dafa[r] darraþar *ved Tankeløshed er kommet med her i den anden Opregning af Vaaben fra den første Opregning i V. 4, og han mener, at det andet Vers skal begynde med* Enn þar drace Atli. *Herefter maa da en Linje være falden ud; denne udfylder Gg. ved* ógnvaldr Húna, *saa at Alliteration hviler paa* Atli; *jeg foreslaar derimod efter* 2, 1 með dróttmögum. — 16. *Maaské snarere som ét Ord* gramhildi (*forbitret Kamp, Kamp paa Liv og Død*) *jfr. oldeng.* gramword. — *Til Slutning meddeler jeg de to Vers, som ere blevne sammenblandede i V. 14, i den Form, som jeg nu holder for den rette:*

a. Land sá þeir Atla
ok liðskjálfar djúpa,
— Buðla greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

b. En þar drakk Atli
með dróttmögum
vín í valhöllu,
verðir sátu úti
at varða þeim Gunnari,
ef þeir hér vitja kvæmi
með geiri gjallanda
at vekja gramhildi.

16. *Dette Vers er vistnok en Sammensmeltning af to. Jeg tror, at to Linjer ere faldne ud efter*

sętir þv i sarþlom
solheiþa daga;

man kan eksempelvis tænke sig dem i følgende Form:

brygðir blám hjörvi
ok blóð vekðir.

Et nyt Vers har da begyndt med L. 7. — 7-8. *Jeg tror nu, at Læsemaaden i* R *snarest bør beholdes, saa at man med Eg. læser:*

nár nǫþ fylva
letir nornir grata.

Ved nornir *menes Hunernes fremvise Kvinder. Dette Udtryk stemmer vel overens dermed, at der tillægges Atles Borg* valhöll *og* liðskjálfar, *at en Konge, som det synes, kaldes* rögnir (*V. 33*) *og Helte* sigtivar. *Disse* nornir *tænkes vistnok ikke bestemt adskilte fra* Húna skjaldmeyjar: *Norner og Valkyrjer ere nær beslægtede Væsener, og Forestillingerne om dem gaa ofte over i hinanden.* nár *er rimelig Adjektiv, men kan neppe være det samme som* knár; *man finder aldrig* negu *for* knegu; *men ligesom man har* gnúa = núa, gneppr = neppr, gnaddr = naddr *o. s. v., saa er* nár *rimelig Sideform til* gnár, *der er Stammeordet til* Gná *og* gnæva. — 10. *Formodningen* hervig *opgiver jeg, ti* hervi *maa betegne Straffen. Det tages bedst med Eg. som „Harv"; jfr. Danm. gl. Folkev. No. 114 A, V. 13:* han spændte hannem baade i harve og plov. *Derimod forklarer Ettm. (Altn. Leseb.) Ordet „Schmach, Schande, viell. auch „herbes" ags.* hervjan *contemnere, ahd.* haraw *asper* harwjan, harwen *exasperare"; men denne Forklaring ligesom Tanke paa Slægtskab med* herfiligr *ligger fjærnere.*

17. *Verset burde vel, som Ettm. og Gg. mene, begynde med:*

þá kvað þat Gunnarr
gumna dróttinn.

18. *Forud for dette Vers maa mangle noget, hvori Kampen har været skildret.*

19, 3-4. *Man bør snarere ordne Linjerne saaledes:*

enn enom átta hratt hann
i eld heitan.

Ogsaa h *bliver da Rimstav.*

19—20. *V. 19 afsluttes bedst med:*

sva scal frǫcn
fiandom verias;

og derfor tror jeg nu, at

Hǫgni varði
hendr Gvnnars,

som i R, *bør begynde V. 20. Men disse to Linjer maa da være forvanskede og i sin oprindelige Form have udtrykt en aldeles forskjellig Mening (f. Eks. „Mænd blev sendte til Gunnar"?).*

21. *Gg. begynder dette Vers med to Linjer:* Mǫrr qvaþ þat Gvnnarr
Geirniflvngr,

som R *har i Begyndelsen af V. 25.*

22, 2. *Herefter mangle maaské to Linjer, der har dannet Modsætning til* 24, 3-4.

23, 1-2. *Gg. mener vistnok med rette, at disse to Linjer, som gjøre Verset 10-linjet, her ere komne senere til, og han flytter dem over i Spidsen af V. 17.*

24. *Gg. tror, at der mellem L. 4 og 5 mangler to Linjer, som han tænker sig saaledes:* hart hugakarn
hilmis tóku.

25, 1-2. *Disse to Linjer flytter Gg. herfra over i Spidsen af V. 21.*

26, 2-3. *Formodningen* ǫndo *for* ǫgom *kan neppe ramme det rette, da den giver skjævt Udtryk:* öndu fjarri *istedenfor* öndu firðr. *Heller ikke kan i L. 3 det rette være* sem ę mvnt, *da Rimstaven er* m. *Jeg formoder nu:*

Sva scaltv, Atli!
ǫngo fiarri,
sem mvnt [órom]
meniom verþa.

D. e. Svá fjarri skaltu verða öngu, sem munt verða órum menjum. *Istedenfor* ǫgo *kunde let læses* ǫgð. svá *adskilles oftere fra det Ord, som det bestemmer, f. Eks. Þrym. 26. 28.* — 5. *Jeg formoder nu, at der med* Er vnt einom mer *begynder et nyt Vers, som bestaar af* 26, 5-8 + 27, 1-4. 26, 1-4 *bliver da et Brudstykke og* 27, 5-12 *et Vers af regelret Længde.*

27. *I Stedet af Völs. læs* vit (*saa Hskr.*) *for* vér.

28. *Gg. mener vistnok med rette, at dette Vers har begyndt med to Linjer, hvori Atle har været indført talende:*

Kallaði nú Atli
konungr Húna.

Ok meirr þaðan *slutter sig bedre til to saadanne fortællende Linjer end til den directe Tale. Ved disse to Linjer bliver Verset 8linjet.*

29. *Den Form, hvori Verset er givet, er lidet tilfredsstillende: man har et Hul af en hel Linje; og desuden er det Adj.* manr, *som Eg. antager i L. 2, uden Analogi. Jeg tror, at Verset skal restitueres saaledes:*

Atli inn riki
reiþ Glꜹ́mi
rꜹndom sleginn
[oc] rógþornom;
sifivngr þeira
Gvðrvn sigtifa
varnaþi viþ tárom
vaþin i þyshꜹllo.

Dat. Glaumi *ogsaa i Kálfsvísa* (*S. 334 b*). *Med* röndum sleginn ok rógþornum *jfr.* 14, 5-8. sifjungr *maa, ligesaavel som* brœðrungr, systrungr, *kunne bruges om en Kvinde.*

30, 7. *Jeg tror nu, at* hvlqvi *bør forandres til* hꜹlqvi, *ti Hestenavnet heder ellers overalt* hölkvir. *Med* hölkvir hvílbeðjar *jfr.* gólfhölkvir *SnE. I, 372,* veggjar vigg, fletbjörn *o. s. v. Keyser forklarte derimod* hvlqvi *som Dat. af* hulk = *oldeng.* hulc *a cabin, a cottage. Dette oldeng.* hulc *er efter min Formodning samme Ord som* hokk *n.* „*et lidet Værelse; Aflukke, Sengekammer. Sogn, Søndre Berg.*“ (*I. Aasen*), *ligesom søndenfjælds siges* hokken = *gl. svensk* hulkin. *Men mod sidstnævnte Forklaring af* hulqvi *taler* v, *og denne Indvending fjærnes neppe ved at sammenligne* ölvi *og lignende Former.*

31. *Dette 12linjede Vers er i høi Grad forkunstlet. Jeg formoder, at Verset er en allerede før Nedskrivningen iværksat Omdannelse af et ældre simplere 8linjet Vers; maaské har der istedenfor de første 8 Linjer oprindelig været 4, der kan have lydt omtrent saaledes:*

Lifanda gram
lögðu í ormgarð,
en heiptmóðr Gunnarr
hörpu kníði.

33, 4. *Kan* at reifa giolld rꜹgnis *betyde* „*for at fremkalde Erstatning for Kongen* (*Hævn for Gunnars Drab*)“? *jfr.* 41, 8. *Gg. indsætter* at reifa grvndrꜹgni. — 5-8. þiggja *betyder her: blive beværtet med, faa at nyde, at æde, som ofte i Oldengelsk:* hie fira flæschoman þégon *Andreas 24 f.* (*Grein*); nǣs hie þære fylle gefeán hǣfdon þǣt hie me þégon *Beowulf 562 f.* (*Grein*). gnadda niflfarna *synes at være et tvetydigt Udtryk, som vel kan forstaas om slagtede unge Dyr, men hvorved Gudrun mener sine og Atles spæde Sønner, som hun har dræbt.* gnaddr = naddr (*jfr.* gneppr = neppr *o. s. v.*), *liden Pind, Spids; dette Ord kunde let overført blive brugt om et Træ, Dyr eller Menneske, som er lidet af Vækst. Rietz har* id-nadd „*liten smal id*“. *I norsk Bygdemaal bruges* nudd *m., der ligeledes betyder en kort Pind eller Nagle, om den som er liden af Vækst.*

34, 6. *Det synes mig nu med Gg. sandsynligt, at herefter oprindelig har fulgt:*

er frá morði þeira Gunnars
komnir váru ór myrkheimi

og at disse Linjer siden flyttedes til V. 42.

35, 2. *Jeg tror nu med Gg. forvist, at der foran* veigar *fattes to Linjer.* — 3-6. *Jeg har taget* oc *som Conjunction; det er ogsaa* 22, 3 *stillet efter første Ord i den tilknyttede Sætning; ved* enn *kan den samme Ordstilling ikke være mere paafaldende.* neffꜹlom *forbinder jeg helst med* Atla *og forklarer det efter Egils s. Cap. 44, V. 3:* Ölvi öl gerir fölvan. *Gg. forstaar* oc *som* „*ogsaa*“, *sætter Semikolon efter* bera, *sætter ikke Komma efter* dís *og* nꜹþvg, *men derimod efter* neffꜹlom.

36, 4. *Jfr. Guðr. II, V. 41, L. 6.* — 5. *Den Hage, som i* R *er over* t *i* melta, *betegner ellers, at* t *skal fordobles.*

37, 6. seti *Dativ af* sæti. *Gg. tager det som Dat. af* set, *men vistnok med urette; i sin almindelige Betydning* „*Sovested*“ (*se Fritzner*) *passer dette her ikke godt i og for sig, og at det ikke har været opfattet saaledes, viser L. 9—10, omend disse Linjer rimelig ere senere tilføiede.*

38, 9-10. *Se Tillæg til Guðr. hvöt V. 12.*

40, 7-8. fyr arþlingom *passer neppe til* faðmaz, *og derfor bør der maaské sættes Komma efter* faðmaz, *saa at* fyr arþlingom *kommer til at høre til Hovedsætningen;* arþlingom *bliver da at forstaa om Atle og Gudrun; men kan* fyr *med Dativ omtrent i samme Betydning som Dativ alene forsvares ved Udtryk som* illa ferr fyrir manni? optarr *i L. 7 er rimelig forvansket.*

42, 8-4. *Se Tillæg til* **34**, 6. — 7. *Der bør skrives* Bvþlvnga *med stor* B. — 8. *Jeg formoder* hné *istedenfor* hnigo; *da bliver* brvnno oc scialdmeyiar inni aldrstamar *en parenthetisk indskudt Sætning. Det er ikke heldigt, at L. 7 staar løsrevet fra de andre Linjer i samme Halvvers, idet* bør Bvþlvnga *danner en Fortsættelse af Subjekterne til det i forrige Halvvers staaende Verbum* rvko, *og Udsagnet* hnigo i ęld heitan *synes mig at passe mindre godt efter* brvnno inni *om* scialdmeyiar.

ATLAMÁL.

Digtets Tilnavn hin grœnlenzku *bør vistnok ikke med Finn Magnussen, Keyser og Munch forklares af det norske Landskabs Navn. Derimod strider Skrivemaaden* gronlenzcom *S. 291 b,* gronlenzca *S. 282a. Det norske Landskabs Navn skrives i islandske Hskrr. regelmæssig (anderledes i norske)* Grenland (*kun, hvor* æ *bruges for kort* e, Grænland) *og adskilles fra det amerikanske* Grœnland (*se f. Eks. Ól. s. helga Chr. 53, S. 10. 75. 125*), *ligesom der ogsaa skrives* Grenmarr, *saa at Navnet synes at have været opfattet som Sammensætning med* gren *n., en Hule hvor Rovdyr (Ræv, Ulv el. lign.) holde til; men i* R *bruges* ǫ *ikke for kort* e (hrǫkir *Háv. 135 synes vistnok at være* = hrekir, *men denne Skrivemaade er da rimelig fremkaldt ved Sammenblanding af* hrekja *og* rækja). *Desuden kjendes som et til* Grenland *svarende Adjectiv ellers kun* grenskr (*saaledes almindelig*) *eller* grœnskr (grænsca *Fms. X, S. 395; jfr.* Grœna *Gulaþ. C. 315;* Grœnir, grœnskr *forholder sig da i Vokal til* Grenland *omtrent som* dœlir, dœlskr *til* dalr), *og af de Navne paa* land, *af hvilke der ikke dannes Folkenavne paa* lendingr, *dannes der næsten aldrig Adjectiver paa* lenskr: *saaledes forekommer, saavidt jeg véd, aldrig* englenzkr, gautlenzkr, hálogalenzkr, jamtalenzkr, rogalenzkr, vallenzkr *o. s. v., men altid bruges de af Indbyggernes Navne dannede Adjectiver* enskr, gautskr, háleygskr, jamtskr (jemtskr), rýgskr, valskr *eller* valneskr *o. s. v.; kun sjælden bruges* saxlenzkr *for det almindelige* saxneskr, húnlenzkr *for* húnskr, *og disse to Adjectiver ere dannede af fremmede Landes Navne; der er derfor al Grund til at tro, at man aldrig har sagt* grenlenzkr. *Jeg holder det derimod med B. Grøndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 373) for vist, at Tilnavnet skal forklares af det amerikanske* Grœnland (*hvoraf ogsaa* grœnlenzkr háttr *SnE. I, 686*), *om det end er uvist, i hvad Forbindelse Digtet staar med dette Land. Mulig har blot den Omstændighed, at Skriveren eller hans Hjemmelsmand havde hørt Digtet paa Grønland, givet Anledning til Tilnavnet. Jeg ser dog intet, der forbyder os at antage det for at være blevet til paa Grønland, ti Indflydelse af kristelig Udtryksmaade, Skik og Tænkemaade lader sig paa flere Steder i Digtet ikke miskjende, se Lüning S. 472. 476 f., jfr. S. 474. Skulde ogsaa V. 17. 18 pege hen til Grønland?? Kostbera drømmer om en „Bjørn", der kommer ind i Huset og forskrækker alle, og Hogne, der i sit Svar forklarer Drømmen om en rasende Østenstorm, taler som om Kostbera havde nævnt en „Hvidbjørn", hvilket synes at forudsætte, at Hvidbjørnen var den eneste Art Bjørn, som man her kunde tænke paa.*

1, 1-2. þa *maa, som foreslaas i K., forstaas som Tidspartikel og stilles i Spidsen af L. 2; Gg. bemærker med rette, at de faa Eksempler paa, at Verslinjen i Atlamál ender paa en betonet Stavelse, ere ligesaa mange Feil. Om* ófo *jfr. Tillægsanm. til Sig. III,* 33, 4. — 6. *Formen* yggr = uggr *har ellers ingen Støtte (Eg. anfører* ygglaust *af Rekst. 33, men det Hskr., hvori dette Digt findes, skriver ofte* y *for* u). yggt var þeim siþan *er vel det rette snarere end* uggr v. þ. s.

2, 1. R *har* oxto, *ikke* ǫxto.

5, 3. *Jeg formoder, at det oprindelige istedenfor* hvgðo *er* vgðo, *der giver et klarere Udtryk; det er desuden mindre heldigt, at to Linjer i samme Vers begynde med* hugðu.

6. *Er i det hertil af Völs. anførte Sted* friðust *forvansket af* fróðust, *der skal gjengive* gálig *i Atlamál?*

7. *Gg. har fundet Verset mistænkeligt paa denne Plads, fordi det skyder sig ind imellem V. 6 og 8, som slutte sig nøie sammen. Jeg tror, at V. 7 bør indsættes mellem 5 og 6, og jeg finder en Støtte herfor i* þa baþa *i* 6, 4. *Dette forklares af alle om Atles Sendebud, men to maatte da i Forveien have været nævnte. Jeg forstaar* þa baþa *om Gunnar, hvem Kostbera hilser som Konge, og Hogne, hvem hun hilser som sin Mand. Baade Gunnar og Hogne ere nævnte i V. 7.* — 7-8. *Gg. paapeger, at* nitti *ikke kan være rigtigt, da jo Hogne er bestemt paa Færden, som vi sé af den følgende Fortælling. Ordene* Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér *i Völs. stemme heller ikke overens med* nitti, *skjønt den tilføier* en úfúss em ek þessarrar ferðar. *Gg. læser derfor vistnok med rette:*

Hǫgni þvi iátti
er hinn vm rǫþi.

„Hogne sagde, at han vilde gjøre, hvad Gunnar maatte bestemme sig til.“

8. *I Udgaven er allerede formodet, at L. 1—2 i V. 9 hører til V. 8; Gg. bemærker videre, at der mellem* 8, 4 *og* 9, 1 *maa mangle to Linjer. Det manglende kan eksempelvis maaské udfyldes ved efter* fulldrukkit *at fortsætte:*

[risu at þat rekkar,
réðusk þeir at sofna;]
hjú görðu hvílu,
sem þeim hœgst þótti.

13, 3. þess, *som* R *har foran* leita, *bør rettes til* lęss *d. e.* læs; *dette giver klarere Udtryk, stemmer bedre overens med:* á ek ekki skap til þess at fara illu (*saa Hskr., ikke* illa) í mót við menn *i Völs., giver os to Rimstave, hvilket i dette Digt er det sædvanlige, og befrier os endelig fra det stødende i Gjentagelsen af* þess.

16, 4. sát *i* R *er vistnok feilagtigt, da Linjen derved kommer til at ende paa en betonet Stavelse; det rette er vistnok* hugðir, *ligesom Völs. har* er þú hugðir blæjuna, *ti Verbet gjentages fra* hvgða ec *i Fortællingen af Drømmen V. 15, ligesom i V. 18 fra V. 17 og i V. 27 (efter min Reconstruction) fra V. 26.*

17, 5. í mvnn?

19, 5. *Skal* heitǫ *i* R *snarere læses* heiton?

21. *Foruden ét Ord i L. 5 mangler vel endnu (efter L. 5?) to hele Linjer. Det ene Ord i L. 5 er mulig faldet ud efter (ikke foran)* viþ Gvnnarr.

25, 4. vápnum með blóði lituðum *i Völs. forudsætter kanské, at Forf. feilagtig har læst* geira laugun.

29, 3. for þo *bør vistnok med Gg. forandres til* for þessa; *Linjen kommer da ikke længer til at ende paa en betonet Stavelse, den stødende Gjentagelse af* þo *fjærnes og vi faa et bestemtere Udtryk.*

30, 1. *Naar vi sammenligne* þegar er litt var lýst *Ól. s. helga Heimskr. C. 123 og oftere, saa vækkes Formodning om, at det rette her er* Litt er lysti. Lito *synes dog bedre at passe til Versemaalet. Tør man derfor tænke paa* Litt oc er lysti? *jfr.* 38, 1. — 8. *Gg. mener, at hermed et Vers er sluttet; det følgende Vers har begyndt med to nu manglende Linjer foran* Snevarr, *som han tænker sig i følgende Form:*

Gunnarr og Högni
Gjúka arfar báðir;

de 4 første Linjer i dette Vers staa da

i Apposition til fimm *i foregaaende; L. 6—8 maa opfattes som Parenthes, da Huskarlene ei regnes med i Tallet fem.*

32, 5. vetkaþ *i* R *er ikke Skrivfeil, men en gammel Form, som bør beholdes. Jfr.* vetkat *mansöngskvæði i* r *V. 55;* vetka ek *Fms. VII, 250*[*]); Vetkað ek *Hallfr. (i Fornsögur S. 107 med urette forandret);* vetka ek *Fms. II, 249*[*]). *Saaledes* etke *af* eittgi, nekkverr *for* netkverr *af* neveit-hverr, flestr *for* fleistr, helgi *for* heilgi *o.s.v.*

38, 5. *Det rette er vistnok:* hátt grindr hrikþo; *Linjen ender da paa en ubetonet Stavelse. — 6. Verset bør, som Gg. bemærker, suppleres ved herefter i dette Vers at indsætte* 39, 1-2.

39, 6. scarlvþ (= scolvþ) *kan beholdes.*

43, 3. en *har Forf. af Völs. vistnok opfattet som „men", men det bør snarere med Finn Magnusen forstaas som* enn, *endnu.*

47, 3. *Efter* þeygi *bør sættes Komma. — 5. Man vilde faa to Rimstave ved at skrive* Hniflvnga, *jfr.* 88, 5. *Nødvendig er dog Forandringen ikke.*

48, 8. *Eg. vilde heller skrive* niqvaðo *som ét Ord, men sammensat heder det vel blot* níkvæða (*eller* neikvæða), *Præt.* níkvædda.

53, 3-4. *Gg. bemærker: „Disse Linjer anser jeg for afgjort uægte, ikke blot paa Grund af deres Verseform [L. 3 har kun to betonede Stavelser, hvilket er sjældent i Atlamál, og L. 4 ender med det betonede Ord* dag] *eller deres Overflødighed i det uden dem complette Vers, men ogsaa og især for Indholdets Skyld. Sagaen har heller ikke havt dem; det er kun de senere tydske Digte, der udstrække Kampen over to Dage, saa den Mening er der ingen Grund til at søge i dem. L. 1—2 sige: Morgenstunden og indtil Middag over, L. 3—4 sige: hele Otten (den tidlige Morgenstund) og Formiddagen; det gjælder ikke om 2 Dage, men staar overflødig gjentagende." —* 7-10. *De 18 som faldt maa være Huner, ti efter V. 30 var der ikke saa mange Niflunger med paa Færden. De 3 sidste Linjer gjengives i Völs. ved* synir Högna ganga nú hart fram, *ligesom F. Magnusen oversætter „over dem vandt Seier Beras tvende Sønner, hendes Broder med". Men Digteren kan, som Lüning og Gg. bemærke, ikke have villet udtrykke denne Mening; ti af det følgende synes det at fremgaa, at netop de 3 ere faldne og kun Gunnar og Hogne ere i Live. Det maa vel være Snævars, Solars og Orknings Død, som her skal berettes. Gg. læser:*

átián aþr fello,
en efri þeir vrþo
Bero tveim sveinom
oc broþvr hennar.

Lüning tager efri þeir vrþo *som Parenthes „Hunerne blev Seierherrer" og forstaar* fello *som Verbum ogsaa til* Bero tveir sveinar oc broþir hennar, *men Udtrykket* þeir *bliver da høist utydeligt.*

54, 7. *Gg. indsætter* lifa *for* lifð. *I forrige Vers er sagt, at 18 (af 30 Huner) var faldne; naar nu Atle her ikke regner sig selv med, kan han sige „der er 11 tilbage". Ordene* drepit nítján kappa mína *i Völs. synes ikke at stemme overens med Fremstillingen i Digtet. Eller er Digteren af Atlamál her kommen i Strid med sig selv?*

55, 1. *Gg. indsætter vistnok med rette:* fimm varom *for* varom fimm, *der ved den betonede Stavelse i Linjens Slutning strider mod Versemaalet.*

56. kona valiga! *i L. 3 og* comt *i L. 6 synes at kunne beholdes, uagtet Forf. af Völs. vel har læst anderledes. Da Gudrun svarer i følgende Vers, synes det naturligt, at Atle har henvendt sig særlig til hende. Først siger Atle „Jeg blev besvogret med en mægtig Æt, jeg fordølger det ikke", derpaa henvendt til Gudrun „men det er din Skyld, du ulykkestiftende Kvinde! at jeg ikke kan nyde godt deraf, ti —". — 7. Efter* firþan *indsætter Gg.* hafið; *kanské er snarere noget faldet ud foran denne Linje.*

60, 5. *Oprindelig vel* hofþvt ér, *hvilket Versemaalet synes at kræve. Forf. Völs. synes feilagtig at have læst* hofþvm.

62, 5-6. *Jeg tror nu, at det rette er:*

vesall les, vîge þeira
er scyldi vás gialda.

Genitiv ved gjalda *betegner det hvorfor man undgjælder, det hvorunder man lider (egentlig det hvorfor man betaler); men* vás *maa her vistnok betegne det, som Trællen udstaar (for andres Skyld), og dette maa udtrykkes i Accus. (egentlig det, man betaler for noget andet). Jeg tror altsaa nu, at Eg. har forklaret Linjen rigtig under* gjalda, *men ikke under* vás. — vesall *kan vistnok forbindes med Genitiv (se Fritzner), men Genitiven betegner da det, med Hensyn til hvilket man er i slette Vilkaar, det man har og over hvis Usselhed man beklager sig.*

65. *Gg. mener, at der efter dette Vers mangler i det mindste ét, som har fortalt om, hvad de gjorde med Gunnar. Antydningen i* 59, 5-8 *kan vel heller ikke gjøre en saadan Fortælling undværlig.*

75—77. *Gg. forbinder* 76, 1-4 *til ét Vers med* 75 *og lader* 76, 5-8 + 77 *danne ét Vers, i hvilket han mener, at to Linjer ere senere komne til.*

76, 4. *Som jeg ved nærmere Eftersyn tror at sé, har Völs. her feilagtig* svorpan.

78, 7. *Er i Völs. et Substantiv af Hunkjøn faldet ud efter* skömm?

82—84 *ordner Gg. som to Vers:* 82 + 83, 1-4 *og* 83, 5-8 + 84. *Men* 83, 1-4 *og* 83, 5-8 *slutte sig efter Indholdet naturlig sammen.*

82, 3-4. *Gg. bemærker: „Disse Linjer ere, skjønt baade Völs. og SnE. forudsætte dem, vistnok indløbne her med urette; (Drengene ere dræbte samme Dag, og Atle fortærer deres Kjöd; men han kan da ikke tænkes at drikke af deres blotte og uforarbeidede Hjærneskaller; hvorimod Nidud, der ikke aad sine Sønners Kjød, vel kunde komme til at drikke af deres Hjærneskaller, efter at Völund havde skjult dem under en Sølvbelægning;) de synes da egentlig at tilhøre en Besyngelse af Völundsagnet." Det forekommer mig dog muligt, at Forfatteren af det sene Digt Atlamál har optaget fra Sagnet om Nidud et Sagnmotiv, som ikke hørte hjemme og heller ikke passede i Sagnet om Atle.*

86 *er maaské en Sammensmeltning af to Vers:* 86, 1-4 *er maaské et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Vershalvdel (snarest den første) mangler, og* 86, 5-12 *et fuldstændigt Vers. —* 6. *Gg. mener vistnok med rette, at* til, *som er uforeneligt med Digtets Verselag, kun er Skriverens Tillæg ifølge almindelig prosaisk Sprogbrug og at det bør stryges: at det kan undværes, sér man af Ragn. s. Loðbr. Fas. I, 262:* svá at ek vita dœmi.

87, 2. grioti aþr *bør vistnok med Gg. omsættes til* aþr grioti, *saa at Linjen kommer til at ende paa en ubetonet Stavelse. —* 6. ar mórgin *har* R, *ikke* á morgin, *som Rask og K. læser. Hskr'ets Læsemaade kan beholdes: „Sig dig slige Sorger om Morgenen tidlig" d. e. i den tidlige Morgenstund vil du fremmane for din egen Sjæl slige Rædselsbilleder.*

92—94. *Gg. henfører* 92, 5-6 *til L.* 93 *og* 93, 7-8 *til* 94. *V.* 92 *er da vistnok et Brudstykke, som har tabt den tilsvarende Vershalvdel (snarest den anden). V.* 93. 94 *blive da at ordne saaledes:*

93. Beiddr for ec heiman
at biþia þín, Gvðrvn!
leyfð vartv eckia
— — — —
fylgþi oss herr manna.

94. Alt var itarliet
vm orar ferðir,
margs var alls sómi
— — — —
fengo til margir.

94, 5. fiár *bør her vistnok udtales* fíar *(Formen* fíar *har aldrig været brugt); saaledes rimelig ogsaa i Egils s. C. 58, V. 2.*

95, 5. *Det vilde være tydeligere at sætte denne Linje mellem to Parenthestegn.*

96, 1-2. *Gg. har formodet, at disse Linjer skal slutte V. 95; men efter Indholdet synes de at passe bedre i Begyndelsen af V. 96. —* 6. *Er* gerþit *upersonligt „der modtoges intet" nemlig: af mig; du var Skyld i, at jeg fik intet med dig??*

97, 2. rekia *d. e.* rækja. — 4. hoftv *er vist ikke det rette, ti* hefja *kan vistnok ikke i saadan Forbindelse betyde: forhøie, forøge. Efter* en miklu jók þú á *i Völs. formoder jeg nu* hostv þo storþir *d. e.* hás þú þó stœrðir. *Om Formen* hostv = hos þv *se Gislason Forml. S. 64; om* hos = hás *se Gislason Um frump. S. 142—153.* hás *forstaar jeg som Maalets Genitiv, jfr.* nökkurs vildari en áðr *Brandkrossa þ. S. 60;* þriðjungs minna lið *Fas. I, 40. Eller* hostv = hóz þú?

100, 3. *Eller er i Völs. i Sætningen* ok var þat lítit *et* eigi *faldet ud?*

101, 8. *Linjen udfyldes af Gg. meget godt saaledes:*

er konungr skyldit.

GUÐRÚNARHVÖT.

S. 311 a. L. 18. Naar det, hvortil þat sagði Bicci konvngi *skulde slutte sig, ikke er udtrykt, saa er Feilen maaské Samlerens, og den kan mulig være foranlediget derved, at dette Prosastykke, som jeg (Fortale S. XXXI) har formodet, er en forkortet Gjengivelse af Fortællingen i SnE., hvor* því næst sagði Bikki þetta konungi *(SnE. I, 308) har sin nødvendige Forudsætning.*

3, 2. þeim *synes mig her betænkeligt, ti Gudrun kan ikke ville sige „Ei har I vist eder Gunnar og hans Mænd lige", men „Ei har I vist eder Gunnar lige". —* 9-10 *antager jeg med Gg. for at være komne senere til. Disse Linjer forstyrre Symmetrien med første Vershalvdel og med Hamders Svar, hvori han udhæver, at Gudrun tidligere ikke har havt Grund til at tale Lovord om sine Brødre. Naar disse Linjer stryges, faar Verset regelret Længde.*

4. *Dette Vers er vistnok en allerede i Folkemunde foretagen Sammendragning af to Vers, som vi har bevarede i Hamð. V. 6. 7. Efter L. 6 mangler altsaa:*

saztu á beð,
en banar hlógu;

med Bęcr váro þinar *begyndte oprindelig et nyt Vers. Efter L. 10 mangler:*

svalt þá Sigurðr,
saztu yfir dauðum,
glýja þú ne gáðir,
Gunnarr þér svá vildi.

Herved faa vi to Vers af regelret Længde og Symmetri med V. 3, hvor Gudrun nævner baade Gunnar og Hogne.

5, 1. beggia, *som jeg har formodet, støttes ved Atlakv.* 15, 3 *og derved, at Hogne i de foregaaende Vers (se Tillægsanm.) har nævnt begge Brødre. Gg. indsætter* ballra, *hvilket giver fyldigere Udtryk.*

6. *I Begyndelsen af dette Vers mangler vistnok 4 Linjer.*

8, 3. *Jeg formoder nu:* sva [mvn] comaz.

11, 1-3. *Det i Anm. nævnte Indfald om den oprindelige Tekst tager jeg tilbage.* sakaþ *maa være =* sákat *(jeg saa ikke); Lin. 1—2 give kun Brudstykker af en Sætning, som har været fuldstændiggjort ved to Linjer der mangle efter L. 2, og de 4 første Linjer har vistnok udtrykt den Mening, som i Völs. gjengives ved:* var þat mér inn mesti harmr. *Mulig tør man formode, at den oprindelige Tekst har været omtrent følgende:*

Svara, sara
sakaþ ec ne kvnna
[mann svá hvergi
moldar svikinn].

Jfr. Sig. III, 57, og oldeng. sár and swár gewin *Crist 1412 (Grein).* — 3. *Bttm. indsætter* en *foran* meirr.

12. *Efter L. 2 mangle vistnok to Linjer, som maaské kan udfyldes:*

unga, ófróða,
þá er ek við Atla gat.

I Atlakv. 38, L. 9—10 ere de tilsvarende Linjer rimelig senere komne til.

16. *Gg. mener, at dette Vers er en Sammensmeltning af to, af hvilke det første har tabt hele anden Vershalvdel, som han tænker sig saaledes:*

vif it unga,
er æva skyldak,
grimmgeðjuðum
gömlum ver.

Det andet af de to Vers lader han begynde med Sá er mér harðastr (*istedenfor* þat — hardaz *i Overensstemmelse med V. 17*); *efter* minna *tror han at to Linjer ere faldne ud, hvilke han tænker sig saaledes:*

knáka ek þess bót
bíða aldregi;

og of *forandrer han med Rask til* er. — *Jeg har ogsaa tænkt mig, at L. 9—10 muligens ikke oprindelig høre hjemme her. Naar disse Linjer fjærnes, dvæler Gudrun i et Halvvers ved Sorgen over hver af de fire Kjære;* of *kan da blive staaende og vistnok ligeledes* þat — hardaz. *Linjerne*

avri troddo
vnd ióa fótom

slutte sig vistnok altfor godt til

þann inn hvíta
hadd Svanhildar,

til at jeg kan tro, at de ere digtede i senere Tid. Men dette Udtryk kunde være brugt i et (nu tabt, men af Völs. benyttet) Digt, hvori Svanhilds Død var episk fortalt, og derfra være kommet ind i Guðr. hvöt. Naar vi tænke os Gudruns Opregning af sine Sorger ligesom støttende sig til et saadant Digt, saa vil det lettere kunne undskyldes, at Svanhilds Dødsmaade her kun kort antydes ved:

þat er mér harðast
harma minna
of þann inn hvíta
hadd Svanhildar.

17, 9. *Med* Enn sa hvassastr *bør, som ogsaa Gg. bemærker, begynde et nyt Vers, til hvilket ogsaa* 18, 1-2 *hører. Gg. foreslaar at udfylde dette Vers saaledes:*

fjölð man ek bölva,
[fjölð man ek harma,
hvi ek fleira böls
of bíða skyldak!]

Jeg vilde foretrække: [hvi skal ek bíða | böls um fleira!]. — *V. 18 maa begynde med* Beittv, Sigvrþr!

20, 2. *Istedenfor* eikikösstinn *har vistnok det oprindelige Udtryk været* eikiköst. — 7. *Jeg tror nu, at der snarere bør sættes Komma efter* hiarta, *saa at dette bliver Objekt for* brenna *og* vm *bliver udfyldende Partikel.*

21, 1-2. *At* óðal *kan bruges i samme Betydning som* eðli *er uden Eksempel baade i Oldn. og i de beslægtede Sprog, og i sin ellers kjendte Betydning synes* oþal *her at passe ilde; maaské er derfor Teksten forvansket.* Corlom ollom | qvalar batni *vilde give godt Udtryk og god Mening; jfr. Atlam.* 66, 4-5. — 5. *Det andet Led i* tregrof *maa være det samme som i* stafrof (*eller* stafróf?); *dette Ord er sikkert ikke oprindelig norsk, men Laanord: oldeng.* stäfräwa.

HAMÐISMÁL.

1, 2. *Efter* iðir *bør sættes Komma.*

6, 3. myndir *er, som Meningen viser, Indicativ, der ofte har Vokalen* y.

7, 3. roþnar valvndom *viser sig som det rette Udtryk ogsaa derved, at* inar bláhvito *først faar sin Betydning ved Modsætningen til* roþnar. *Gg. jfr.* roðinn undbáru *Geisli 51.*

10, 4. *Eg. beholder* leiþa *og forstaar det som* leiþ-a, *men dette synes ikke at kunne være rigtigt, ti Sørle udtaler sig her om det, som Gudrun allerede har*

gjort. — Efter V. 10 skal maaské V. 22 indsættes, sé Tillægsanm. til dette Vers.

11. *Gg. paapeger med rette, at L. 3—6 ikke passe her, ti Sorle og Hamder træffe Erp paa Veien (udenfor Gaarden), ikke efter først at have faret over vaade Fjælde; og efter Sammenstødet med Erp siges det i V. 16, at de gjør sig rede til Færden. Derfor maa* 11, 3-6 *danne anden Vershalvdel til* 16, 1-4. — 11, 1-2 *maa høre til samme Vers som V.* 12; *i dette mangler da vistnok L.* 3-4:

Géngu ór garði
görvir at eiskra
. . . . . .
. . . . . .;
fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpskör
okkr fultingja?

En Formodning om L. 3—4 se i Tillægsanm. til V. 22.

12, 3. *Istedenfor* iarp scãr *i* R *formoder Gg. med stor Sandsynlighed* iarp scꝩr *d. e.* jarpskör, *Brunhaar, Bruntop, jfr.* Guðlaugr gnitaskör *Fms. VIII, 77. Smnlgn ogsaa* scarar iarpar *Guðr. II, 19:* scꝩr iarpa *Hamð. 20.*

16. *Dette Vers maa med Gg. (se Tillægsanm. til V. 11) udfyldes ved* 11, 3-6:

skóku loða,
skálmir festu,
ok góðbornir smugu
í guðvefi;
liðu þá yfir ungir
úrig fjöll
mörum húnlenzkum
morðs at hefna.

(*Med* góðbornir *i L. 3 jfr.* góð börn Gjúka *i V. 21.*)

Herefter er tabt et Vers, som vi kan spore i Atlakv. 14 (se Tillægsanm.) og hos Sakse, og som efter min Formodning har havt følgende Form:

Land sá þeir Gotna
ok liðskjálfar djúpa,
— Bikka greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

Det maa indsættes foran, ikke efter, V. 17, ti det sidstnævnte Vers skildrer Brødrenes Ridt, efterat de ere komne ind i Jormunreks Land. — Overensstemmelse mellem Hamðismál og Sakse finder jeg ogsaa i V. 17: systurson *forstaa alle om Randve, men, som jeg tror, med urette. Man venter overhoved ikke, at Randve skal betegnes som Jonakers Sønners Slægtning; men skulde det ské, saa maatte han vel kaldes* systurstjúpr. *Jeg tror, at her er Tale om Jormunreks Søstersøn: en af Harlungerne* (Örlungar), *Emerca (Imbrecke) og Fridla (Fritele), hvem Jormunrek lod hænge; se om dette navnkundige Sagn Rassmann Heldensage II, 575—581. Disse to Harlunger kaldes i alle tydske Kilder Jormunreks Brodersønner, men af Sakse (S. 413) hans Søstersønner. Mod denne min Forklaring tør ikke Entalsformen* systurson *sáran anføres, da der straks efter følger* vargtré vindköld *i Flertal. Heller ikke kan man sige, at det er nødvendigt at opfatte* systurson *i Forhold til Sætningens Subjekt, naar Jormunreks Land og Borg har været nævnt i et Vers, som har gaat umiddelbart foran V. 17.*

18. *Gg. udfylder dette Vers meget godt ved efter L. 6 at indsætte:*

þá er tírar gjarnir
í tún riðu.

19, 6. *Oprindelig vistnok:* ríkir ro.

20, 3. beiddiz at brꝩngo. *Adjunct Nygaard udtaler sig med rette imod at tage* at *her som negtende enclitisk Partikel: i* R *findes aldrig* at, *men altid* a, *efter en paa Konsonant udlydende Verbalform paa flere Stavelser. (Dog er der andre Hskrr., for hvilke denne Regel ikke gjælder.) Foran den enklitiske Negtelse kan vistnok heller ikke i Reflexiv skrives* z. *Endelig synes „han forlangte ikke Tummel (Kamptummel)“ at give et lidet passende Udsagn. Men Præpositionen* at *lader sig neppe forlige med* beiddiz, *hvad enten man forbinder* at *med* brꝩngo *eller tager det absolut.*

Jeg formoder derfor nu beindiz at brængo; *jfr. Karlam. S. 556:* stravk þa scegg en beindi campa.

22. *Dette vanskelige og tildels vistnok forvanskede Vers staar muligens ikke paa sin rette Plads. Der er flere Grunde, som tale for, at Verset ikke handler om en Scene i Jormunreks Hal, men indeholder Gudruns Ord, og at det skal følge umiddelbart efter V. 10. En saadan Episode med en ellers ubekjendt og i Handlingen ikke indgribende Person, som her skulde vise sig alene for at gjøre en Bemærkning, synes lidet rimelig.* hróðrglöð *i L. 1 sér snarest ud som et Epitheton brugt om en ellers bekjendt kvindelig Sagnfigur og vilde, som allerede F. Magnusen har antydet, særlig godt passe til Gudrun.* mefingr *i L. 3 er =* mæfingr *„den smalfingrede“;* mær = mjór *findes ogsaa i Stedsnavnet* Mæveið *paa Hjaltland, se Tidskr. f. Philol. VI, 95; dette Udtryk vilde, som Gg. bemærker, være høist besynderligt om Jormunreks Moder, der maatte være ældgammel, da Jormunrek selv fremstilles som gammel; derimod kan det vel være sagt om Gudrun. Udtrykket* við mög þenna *i L. 4 synes snarest at forudsætte, at det er en Moder, som taler til en af flere Sønner. Gg. formoder, at ogsaa* stóð uf hleðum *i L. 2 mulig kunde støtte den Mening, at den talende var Gudrun, der stod paa Portværnet og talte ned til Sønnerne, der alt ere til Hest og i Begreb med at ride ud af Gaarden. — Men hvad enten V. 22 staar paa sin rette Plads i* R *eller hører hjemme efter V. 10, synes L. 5—10 i den Form, i hvilken* R *har dem, uforklarlige. Under Forudsætning af, at V. 22 staar paa sin rette Plads eller hører hjemme efter V. 23, har Gg. formodet, at L. 7—10 skulde lyde:*

megut tvá menn eina
tíu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg inni há?

Han gjør med rette opmærksom paa, at der fra de to Brødres Side ikke kan være Tale om at binde, men kun om at slaa ned for Fode for at trænge frem til Kongen. — Og for det Tilfælde, at man, som jeg har foreslaat, flytter V. 22 tilbage umiddelbart efter V. 10, vil Gg. foreslaa samme Tekstform, kun ikke som Spørsmaal, men som forjættende Udsagn til Jonakers Sønner. Dog kan der mod en saadan ubetinget Forjættelse indvendes, at Brødrene virkelig bleve stenede (barðir grjóti). *Den største Vanskelighed volder dog L. 5—6, der i* R *ere skrevne:* þviat þat hetta (*eller* heita) at hlyþigi myni; *ved nærmere Eftersyn har* þat *forekommet mig sikkert. Den foran i Anm. nævnte Formodning om disse Linjer bør aldeles opgives. Det forekommer mig nu ikke usandsynligt, at* hlyþigi *er forvansket af* hlyrigi, *saa at der ved* hlýri *menes Erp. Men jeg kan ikke ved nogen Forandring finde en Form for disse Linjer, hvori de vilde kunne passende begynde Talen i V. 22; og da dette Vers er 10linjet, saa vækkes Formodning om, at L. 5-6 ikke høre hjemme i dette Vers. Nu har, som netop nævnt, V. 22 muligens fulgt umiddelbart efter V. 10; efter V. 22 har da fulgt et Vers, som har begyndt med* 11, 1-2: Gengo or garði gorvir at eiscra *og som har sluttet med* 12, 1-4: Fvndv á stręti stórbrægðottan: „Hve mvn iarpscamr ocr fvltingia?“ (*se ovenfor Tillæg*). *I dette sidstnævnte Vers ere altsaa L. 3—4 faldne ud. Desuden synes det paafaldende, at Erp betegnes ved* stórbrögðóttan *alene, naar han ikke i Forveien har været nævnt. Alt dette leder mig til den Formodning, at* 22, 5-6 *i en noget forandret Form oprindelig har havt sin Plads umiddelbart efter* 11, 2 *og foran* 12, 1. *Jeg tænker mig, skjønt med megen Tvil, at dette Vers kan have havt følgende Form:*

Góngu ór garði
görvir at eiskra:
„Hví á þat hætta
hlýrigi myni?“
Fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpskör
okkr fultingja?“

Men jeg gjentager, at dette kun fremsættes som usikkert Forsøg.

23. *Dette Vers er vistnok kun et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Halvdel mangler. De her bevarede 4 Linjer af Hamð. maa Brage ved Forfattelsen af sin Ragnarsdraape (SnE. I, S. 370—374) have kjendt og benyttet:* Styrr varð í ranni *ligger tydelig til Grund for* Rósta varð í ranni *hos Brage, og Gg. paapeger, at de følgende Linjer ogsaa ere benyttede i Skaldedigtet, hvor han vistnok med rette læser:*

féll í blóði blandinn
brunn ölskálir runna
þat er á Leifa landa
laufi fátt at höfði.

(féll *Verbet i Ental, som ofte, hvor Subject i Flertal følger efter; Læsemaaden* ölskakki (*d. e. Jormunrek*) *i Brages Digt tør neppe forsvares ved Sakses Ord* (*S. 415 Müll.*)*: Jarmericus, utroque pede ac manibus spoliatus, trunco inter exanimes corpore rotabatur.*) *Gg. gjør ogsaa med rette opmærksom paa, at Udtrykket i L. 3—4 i Hamð. er stødende, da* bragnar *netop er Goter, og han tror, at Skaldedigtet giver Veiledning til at rette Teksten i Hamð. Men naar Gg. vil indsætte:* i bloþi bragna lago, *saa bliver Udtrykket fremdeles utaalelig tautologisk; og denne Læsemaade kan ikke støttes ved i Ragnarsdr. at forbinde* runna (*d. e.* manna) blóði; *man maa tværtimod forbinde* á Leifa landa runna laufi. *Da i Hamð. ogsaa den stærke Anakoluthi ved* comiþ *støder, saa formoder jeg:*

stvcco ælscalir
i bloþ — oc bragnar lago —
comiþ or briosti Gotna.

bloþ z *kunde let forvanskes til* bloþi. liggja *bruges oftere saaledes absolut:* lágu landsmenn gnógir *Har. s. harðr. Heimskr. Cap. 19, V. 3.; oldeng.* þá hyra hláford läg *Daniel 675* (*Grein*).

26—27. böl vantu bróðir! er þú þann belg leystir *forklares almindelig „du handlede ilde, da du udtalte de Ord". Men i det foregaaende nævnes intet Ord særlig af Sorle, som denne Bebreidelse kan gjælde; desuden er det besynderligt, at den fremfusende Hamder siger om den kloge, forsigtige Sorle* opt ór þeim belg böll ráð koma; *endelig synes V. 27 ikke at være Svar paa Tiltale i V. 26. Ordene maa vistnok forklares saaledes: „Det var ilde handlet af dig, Broder! at du løste den Bælg" d. e. lod Jormunrek komme til Orde (ikke straks gjorde det af med ham og derved stoppede Munden paa ham, men tværtimod æggede ham til at tale).* opt ór þeim belg böll ráð koma *passer fortræffelig paa Jormunrek. L. 1—2 i V. 26 maa derfor stryges som feilagtige; 26—27 maa forenes til ét Vers under Overskriften* Sörli kvað. *Efter at dette var skrevet, fik jeg sé, at ogsaa V. B. Hjort i sin Oversættelse forstaar V. 26 som Sorles Ord.*

28. *I det af SnE. anførte Sted har* leß*:* ef erpr broþir ockar lifdi. — 5. varr *bør vistnok forandres til* verr.

29—30. *Jeg tror nu, at ogsaa disse to Vers snarest indeholde Hamders Ord. De kan ikke vel være Sorles, da Hamder i V. 28 ikke har søgt at føre Skylden over fra sig paa Broderen, men erklæret sig selv fuldt saameget skyldig i Erps Drab. Ogsaa synes det rimeligt, at Digtet, der har faat Navn efter Hamder, giver ham det sidste Ord, ligesom det lader ham falde sidst.*

30, 2. *Efter* Gotna *skal Komma stryges, ti man maa forbinde* ofan a eggmoþom val Gotna; *jfr. Grímn. V. 53, L. 1.*

GROTTASÖNGR.

S. 324b. L. 32. Fra leß *bør med Gg. optages:* fylgþi kverninni, at þat mols a, er sa.

2, 3. gria (grjá) *her og* 10, 2 *forklares almindelig af* grjár = grár. *Men vi*

har i det gamle Sprog neppe sikre Eksempler paa et lignende Indskud af j (*efter* r *med en Konsonant foran*); *vistnok bruges* brjá *i samme Betydning som* brá (*glimre*), *men jeg er bleven gjort opmærksom paa, at* brjá *vel er = mht.* brehen; *Indskud af* j *i nyere Dialekter* (*i Telemarken* brjón = brúnn) *beviser intet for det gamle Sprog. Jeg formoder derfor, at* grjá *skal henføres til oldsaks. mht.* grîs *graa; Forholdet er det samme som ved* járn *af* ísarn, várr *til got.* unsar, várr (*Subst.*) *af oprind.* usar (*nordfris.* uurs). — 4. beiddr *synes ikke at kunne være rigtigt.* grjóts grjá gangs of beiddu *maatte vel med Eg. oversættes „effecerunt, ut saxa circumirent, lapides circumegerunt"; men dette passer ikke her, ti i V. 3 omtales Forberedelserne til Malingen og først i V. 4 berettes, at Søstrene virkelig begyndte at dreie Kværnen. Ordene her maa udsige omtrent det samme som* ok bað þær mala *i den prosaiske Indledning, men til* beiddr *kan ikke Frode og hans Mænd tages som Subject. Jeg tror derfor, at det rette er* beiddar; *dog finder jeg ingen Støtte for min Formodning deri, at denne Læsemaade findes i Papirafskrr.* (*se Fortale S. LVIII*).

3. *I L. 3—4 opfordre Søstrene hinanden til at foretage de Forberedelser, som maa være færdige, inden de kan begynde at male: „Lader os lægge Kværnplankerne tilrette, lader os lette (løfte) Stenene." Med* leggjum lúðra *jfr.* leggja afla *og det norske Folkesprogs* lega *hos I. Aasen* 4) *„Bjælker eller lignende Støtter, hvorpaa noget hviler";* léttum steinum *oplyses ved Navne paa den Indretning, hvorved Kværnen stilles høiere eller lavere, i norske Diall.* léttetré *n.* (*I. Aasen*) *og* létteklave *m.* (*i Telemarken*), *i svenske* letä *f.*, lätan *n.*, ljetten *m.* (*se Rietz*). *Frode bliver utaalmodig over Forberedelserne og gjentager i L. 5—6 sit Bud, at de skal male: først i V. 4 berettes da, at Møerne begynde at dreie Kværnen. Jeg holder det nu for afgjort, at* þrlr *i L. 1, som ellers, er Substantiv, og at der efter L. 2 mangler to Linjer, som har indeholdt Sætningens Verbum. De første 4 Linjer maa da vel have udtalt, at Søstrene med Sang begyndte paa Forberedelserne til Malingen.*

4. *Gg. mener, at der efter L. 6 mangler to Linjer.*

7. *Foran L. 1 mangler rimelig to Linjer, som vel snarest har udtalt, at Søstrene samstemmige lod Kværnen standse.* — 6. *Formodningen* qveþi *bør opgives og* qveþac *i* r *bør beholdes: „I skal ikke sove (og lade Kværnen stanse) længer end saa at jeg kvæder ét Vers" d. e. længere Tid end jeg behøver til at tale til eder disse Ord. Jfr. med Eg. Hálfs s. C. 4* (*min Udg. S. 7*): þá kvað þurs af bjargi annat ljóð (hliod *Hskr.*).

10, 7-8. *Gg. paaviser, at den almindelige Forstaaelse af disse Linjer maa være urigtig. De forklares „hvis nogen havde kjendt til Jotunkvinden (eller hendes Æt)", men dette kan aldeles ikke passe som Betingelsessætning til „Ei var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, ei heller den haarde Hald ud af Jorden". Med rette forstaar Gg.* vitt *som* vit *vi to* (*ligesom allerede Jón Sigurðsson*) *og* vissi *som 1ste Ps. Flertal Præt. Cj.* = vissim (m, *som almindelig, kastet bort foran Pronominets* v). *Videre forklarer Gg.* hennar *om Kværnen „om vi to ikke (alt forud) havde vidst noget om Kværnen"; i de følgende Vers kvæde da Søstrene om, at det er dem, som har ført Grotte fra Fjældet, væltet den over Risernes Gaard og slynget Stenen, saa at Menneskene fik fat i den. — Men det forekommer mig meget haardt, at* hennar *skal betegne Kværnen, der i samme Vers, som ellers i Digtet, er nævnt* Grotti, *der er Hankjønsord; denne Indvending bortryddes neppe derved, at* A *og* 757 *bruge den vistnok senere Form* Grotta *skiftevis med* Grotti, *og derved, at* kvern *er Hunkjønsord. Ogsaa synes Udtrykket mig at give uklar Tankeforbindelse, naar vi oversætte „ikke mol Bjergrisemøen saaledes nu, hvis vi to ikke alt forud havde vidst noget om Kværnen". Desuden bliver Forbindelsen med foregaaende Vers løs. — Med Tvil*

nævner jeg følgende Formodning: mulig mangler mellem V. 9 og 10 et Vers, hvori Fenja og Menja har nævnt sin Moder, en vældig Jotunkvinde, og mulig skal hennar i V. 10 L. 8 forstaas om denne deres Moder, saa at Meningen er: ikke var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, eller den haarde Hald (Kværnstenen) ud af Jorden, ei heller mol Jotunmøen nu saaledes, hvis vi to ikke havde vidst noget af hende at sige, d. e. hvis vi to ikke havde kunnet kalde hende vor Moder. Da slutter dette Vers sig naturlig til at ætterni ekki spurðir i V. 8 og til V. 9.

11, 5. stoþv i r kan forsvares ved 24, 5-6.

14. Gg. formoder at dette Vers oprindelig har fulgt efter Vers 15, hvilket synes rimeligt. — 6. Efter denne Linje tror Gg. at der mangler to Linjer, som rimelig har udsagt, at der i Sverige (hvor Frode jo efter Prosastykket fik dem), da de hjalp Guttorm i Striden, bleve de fangne. — Det got. Navn Cniva kan ikke være det samme som Knúi.

17, 4. leiti ogsaa i Flat. III, 575 (hvor der ikke er samme Skriver som i Flat. II, 204). Derimod at sinu leyti cod. AM. 625 (Hskr. fra sent i 13de Aarh.) hos Gíslason frump. S. 67. leiti er snarest Objekt og of udfyldende Partikel. — 5. Med denne Linje maa, som Gg. paapeger, en anden af Søstrene (Fenja, hvis det er Menja, der begynder i V. 8, ligesom i V. 5) tage fat, ti første og andet Halvvers modsige hinanden, naar de udsiges af én.

21. I dette Vers tager rimelig en ny Person Ordet. At den ene Søster holder inde med V. 20 og den anden tager fat med V. 21, synes navnlig at antydes ved Udtrykket mins föður mær. — 7. Jeg formoder nu, at det rette er iarþar fiarri. I Stammehskr. kunde der feilagtig have været skrevet iarnar fiaxi og þar have været sat til som Rettelse i Randen ud for fiaxi, hvormed da en senere Afskriver feilagtig forbandt det. Jfr. Þiðr. S. 166: tongin brestr i sundr við sleggivskaptit oc kemr fearri niðr; Genitiven jarðar kan jævnføres med Stjórn S. 43: hann rakst viða veraldar.

22, 3. Rasks Formodning niðr Hálfdanar rammer neppe det rette. Vistnok har den Indvending liden Vægt, at vi derved faa et Sagn, som ikke stemmer overens med den prosaiske Indledning, hvor Frodes Banemand Mysing drukner; ti der er i ethvert Tilfælde Uoverensstemmelse mellem Digtet og den prosaiske Indledning. Men Rolv Krake nævnes ellers ingensteds som Frodes Hævner. En saadan dobbelt genealogisk Betegnelse af Rolv baade som Yrsu sonr og som niðr Hálfdanar synes ogsaa lidet rimelig, især da der i anden Vershalvdel fortsættes, som om han blot var kaldt Yrsas Søn. Og endelig synes det mig høist stødende, at den ulykkesvangre Sang, som Jotunkvinderne kvæde, idet de male Fordærvelse over Frode, skal ende med en Spaadom om, at hans Død skal blive hævnet, og klart skal betegne hans Hævner, medens derimod hans Død ikke fremhæves og hans Banemand ikke nævnes. Sangen maa ende med Frodes Død. Det rette er da rimelig:

mon Yrsv sonr
vigs Halfdanar
hefna Froþa.

Denne Forandring foreslaar N. M. Petersen Danm. Hist. i Hedenold 2 Udg. S. 157 (hvor han dog indsætter Accus. vig, hvilket vilde give et sjældent Udtryk), og jeg var uden at have sét Petersens Ytringer kommen til samme Resultat. Ogsaa Rolv Krakes Saga kjender en Frode, der er (sin Broder) Halvdans Banemand og som til Hævn derfor selv siden bliver indebrændt. Frode Fridleivs Søn (og efter Prosastykket Skjolds Sønnesøn), der havde Grotte og efter hvem Frodefreden har Navn, bliver da her den samme som Halvdans Banemand, uden at vi dog sé, hvorvidt Grottesangen kjender Halvdan som Frodes Broder. Og medens det i Rolv Krakes Saga er Halvdans Sønner Roar og Helge, som hævne Faderens Død paa Frode, bliver det her Halvdans Sønnesön Rolv Krake. Fortællingerne om de

forskjellige Sagnkonger af Navnet Frode gaa over i hverandre. Gg. bemærker: „For den Anskuelse, at Fredfrode var den samme som Halvdans Morder, kunde tale Sagnrækken i Saxes 2den Bog, hvor vi straks efter Fredfrode (Skjolds Sønnesøn) have Ro og Helge som Sønner af Halvdan, der gjøres til Søn (ikke Broder) af Frode og til Brodermorder (istedenfor til den myrdede Broder), medens vi i 7de Bog have Ro og Helge igjen under andre Navne (Halvdan og Harald) som Sønner af den myrdede Broder (Harald), og der heder Morderen Frode". Ogsaa kan det nævnes, at efter det danske Sagn, som det oldengelske Digt Beowulf meddeler, er Healfdene (Halvdan), der har Sønnerne Hróðgár (Roar) og Hálga (Helge) og Sønnesønnen Hróðulf (Rolv), en Sønnesøn af Scyld (Skjold). — Sagnet her, hvorefter det er Rolv, som hævner Halvdans Drab paa Frode, strider vistnok aldeles mod det i Rolv Krakes Saga fortalte Sagn, hvorefter Roar og Helge som Drenge hævne sin Fader og hvorefter Rolv Krake er født længe efter Roars Død. Men efter det i England bekjendte Sagn maa Hálga være død længe før Hróðgár; Hróðulf bliver fra Barnsben af opfostret hos Hróðgár; Farbroder og Brodersøn leve sammen i lange Tider. Beowulfdigtet fortæller ogsaa, at Fróda (Frode) Heaðobardernes Konge i Hróðgárs Dage blev dræbt af Danerne; og det var vel den samme Kamp mod Heaðobarderne ved den danske Kongeborg Heorot, i hvilken efter Vídsiðdigtet (V. 45—49 Grein) Hróðwulf kjæmpede ved Hróðgárs Side. Trods al Forskjel forøvrigt mellem Beowulfdigtet og Grottesangen tør saaledes det engelske Digt bestyrke, at der kjendtes et Sagn, hvorefter Frode Halvdans Banemand blev fældet af Rolv, efter at dennes Fader Helge var død, men medens Farbroderen Roar endnu levede. Dette modsiges ikke derved, at Fróda Ingilds Fader i det engelske Digt paa den anden Side maa sammenlignes med de nordiske Kilders Frode frœkni, *Ingjalds Fader, der blev fældet af Svertlingerne; ogsaa denne Frode kaldes Fridleivs Søn.*

23, 5. skaptré *synes ikke at kunne være det samme som* möndull, *ti da vilde vi faa et altfor svagt Udtryk for Søstrenes Kraft. Keyser formodede, at det var det samme som norsk Dial.* lúrås *m. Bjælke under en Møllebænk, af* skapa *afpasse.*

24. *Foran L. 1 mangle rimelig to Linjer.* — 4. *Rasks* senn mvnvm hætta *kan vistnok ikke være det rette, ti* senn *kunde ikke have været Maalfylling.*

BRUDSTYKKER I SNORRA-EDDA.

11, 5. Hjálmþér *nævnes i Slægtrækken i Flateyjarbók (Udg. I, S. 25) som Fader til Sigurd Faavnesbanes Morfader Øylime.* — 24. *I Udgg. af Yngl. s. Cap. 33 kaldes Adilses Hest* Sløngvir, *men ogsaa der har to Hskrr.* Slungnir.

12. 13. *Disse Stykker findes ikke i* leß, *men i* 757.

12, 1. *Den oprindelige Form er vistnok* Sœgr.

14. *Dette Stykke findes ogsaa i* A.

GRÓGALDR.

1, 3. dura *kan ikke være af* dúrr, *ti* vekja *findes ellers ikke saaledes forbundet med Genitiv, og* dúrr *betegner ellers Blund (kort Søvn). Med Genitiv*

dura *jfr. f. Eks.* mœtti hann þór miðra garða *Þrym. V. 9.* dauðra *maa vel med Nygaard Syntax I, S. 37 forstaas som Gen. af det substantivisk brugte* dauðir. — 5. *Istedenfor* bæðir *formoder jeg* beiddir, *ti Conjunctiv lader sig her vistnok ikke forsvare.*

2, 2. *I Kongesp. S. 3 har cod. AM. 243 fol. (efter Unger fra omtrent 1300)* einka son; *Þiðr. S. 130 (Hskr. fra 2den Halvdel af 13de Aarh.)* einca barn. — 4. moþir *ogsaa i St.*

3, 2. skauts þu *St.*

4, 4. *Er* ef *forvansket af* en? — 6. *Hskrr's Tekst kan neppe være rigtig, ti „Skjæbnen" kan neppe betegnes ved* Skuld. *Jeg formoder* ok skeikar þá Skuldar at sköpum; *da bliver* skeikar *upersonligt her som i Udtrykket* skeikar at sköpuðu. *For Ordstillingen jfr.* sins til geds *Háv. 12;* sins verca a vit *Háv. 59;* Önguls við ey *Mork. 145[23]; i oldeng. Digte* lifes ät ende *og lign.; i det oldtydske Hildebrandskvæde* folches at ente, fireo in folche.

5, 2. ero *St.*

6, 2-3. *Kanské oprindelig* þanns *for* þann, *jfr. Háv. 147. 153. 160. 163.*

7, 6. er þú á smán sér, *„naar du sér paa Forhaanelse" synes her næsten meningsløst. Man venter her ligesom i Vafþr.* 4, 3 heill þú á sinnum sér. siñð *kunde let læses som* smð, smon, smán, *men* er *ligger rigtignok langt borte fra* heill.

8, 2. *St. har* þioþir, *ikke* þióþar. — 3. *Gg. formoder* fjörlátum, *men* lát *bruges vistnok aldrig i Flertal, hvor Talen er om én Persons Død.* — 4. Ruðr *kan neppe forklares af* renna. *Kanské* hrönn ok uðr?

9, 5. til *mangler i St.* handa *alene (istedenfor* til handa) *er i det senere Sprog almindeligt og kan vel her beholdes, jfr. Atlam. 16:* lagat var dryccio *(Genit.).*

11, 6. *Det oprindelige Udtryk for* ljái *er vistnok* lé.

12, 2. O *har* kemur, *ikke* kynni. — 4. *Mod min Formodning* hávetrar *taler kanské, at* há *gaar umiddelbart i Forveien.*

13, 4. fyr megi at þer *St.* — 6. Kristnj *St., men i Randen med anden Haand* Kristin.

15, 2. þer *ogsaa St. Jeg tror nu, at det rette snarere er* er þér forað þikkir — 3. stanþi *ogsaa i* O.

16, 4. *Der bør vistnok indsættes* ið-gnóga heill. iþgnoga *ligger baade nærmere ved* þy noga *i Hskrr. og passer bedre i Verset, da* æ gnóga heill *naturligt vilde læses som tre betonede Stavelser, hvilket ikke gaar an.*

FJÖLSVINNSMÁL.

Hvorledes Forbindelsesledene mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál oprindelig har været givne, i hvilken Form Svipdags Reise har været skildret, kan ikke med Sikkerhed siges. Det kan ikke have været gjennem en hel Versrække i ljóðaháttr, ti dette Versemaal egner sig ikke for episk Digtning. Mulig har Forbindelsen været udfyldt ved Fortælling i ubunden Form, og foran Fjölsv. V. 1 mangler der vel snarest kun ét Vers.

1, 2-3. þursa þjóðar sjöt *støttes maaské ved Skírn. V. 10, L. 4.* hann *tør man vel forstaa om Svipdag og som Object for* sá, *hvad enten dette er 3 Ps. sg. upersonlig brugt „han saaes" eller 3 Ps. pl. „de saa ham" (men Fjolsvinn synes at være ene).* — 5. *St. har* fyrir, *ikke* for.

2, 6. vero *St.*

5, 3. O *har rigtig* suast, *men skriver* huarz *for* hvars.

6, 1-2. *Gg. mener, at Fáfn. V. 1 viser, at* hverjum *skal høre til L. 2, og han tror derfor, at L. 1 bør øges til:* Segðu

mér [it sannasta] *eller* Segðu mér [sveinn]. *Jeg holder denne Forandring for unødvendig:* hverjum *behøver ikke paa de to Steder at have samme Plads; jfr. Fjölsv. V. 45, hvor* kominn *staar betonet i Slutningen af 5te Linje, med V. 49, hvor* kominn *i det tilsvarende Udtryk staar som Maalfylling i Begyndelsen af L. 6.* — 2. of *mangler ogsaa i St.*

7, 3. *St. har* vilda, *ikke* vilja. — 6. *St. har* ǫþsǫlun *her og i V. 8.*

10, 2. gǫrdo *St. Der burde have været skrevet* görðu.

12, 1. Ga(t)stropnir. *Det stærke Verbum* strúpa *er endnu efter I. Aasen bevaret i det norske Folkesprog: i Søndfjord bruges* strúpe = ströypa, *i Tønset* stroppen *tilstoppet i Halsen; ligeledes siges i Vesterbotten* struup, straup, strupi *strypa* (*Rietz*).

13, 5. *Der burde heller have været skrevet* hefk, *som i V. 12, L. 2.*

14, 4. *Mit Spørsmaal, om der i* ellifu *skjuler sig en Form af* eilífr, *maa besvares med nei, ti* eilífr *tilhører kun kristelig Udtryksmaade. Man tør vel ikke i* ellifu *søge* hliði fyr? *jfr. Skírn. S. 92a.*

16, 2. of *mangler ogsaa i St.* — 6. of *i Hskrr. hævdes neppe ved Egilssons Bemærkninger i lex. poët.* of IV).

18, 1. Vengbraþir *ogsaa* O. Vængbráðir *burde vel optages.* — 6. O *har* lǫpi *og* hlaupi *bør da her optages.*

19, 6. ǫll limar *St., ikke* ǫll ok l.

21, 6. er hann flęr ei *ogsaa St.*

22, 5. *Til* innar *maa fra det foregaaende tænkes* hverfa.

24, 2. veþir *skriver ogsaa St. ligesom* aþir *i 30, 5.* — 4-6. *St. har i L. 5* þrúngur *og* orofsaman, *i L. 6* surtar sin mautu (*derimod det stockh. Foliohskr.* sem mautu). — *Den optagne Tekst forkaster jeg nu og formoder derimod:*

einum ekka
þryngr hann orófsaman
Surt ok Sinmöru.

orófsaman (*eller vel rettere* örófsaman, ǫrófs.) *forstaar jeg som absolut (adverbialt) brugt Accus., jfr. Völund. V. 15:* hann sló gull rautt við gim fastan *og Bárð. s. Snæf. S. 15:* dró fiska handstinnan. ekka þryngr hann Surt „*med Sorg fylder han S.*“, *jfr.* tár ekka þrungit *Hund. II, 45.* Surtr *kan efter den islandske Folketro passe godt som Mand til* Sinmara, „hin fölva gýgr“; *jfr. Bergbúaþ. S. 127:* ek fer .. niðr til Surts ins svarta. surt *z blev forvansket til* surtr.

26, 1. hann *mangler i* O.

28, 6. *Jeg tror nu, at* aurglasis *bør foretrækkes, og at det kan forklares af et tabt Substantiv* aur *Guld* (*lat.* aurum, *lit.* auksas), *Stammeordet til* eyrir, aurar, *hvoraf ogsaa* Aurboða 38, 6.

29, 4. *St. har* hvert se, *ikke* hvert þat se.

30, 3. völum *er vel omtrent det samme som* liðum *i V. 18; jfr.* völuspakir baugar *SnE. I, 398.* — 5. sóm telias *St.*

32, 1. *Læs:* Lýr hann heitir. H *i Hskrr's* Hyr *er vistnok Feil for* L *ligesom i Sigrdr. 34, 1; Fjölsv. 26, 1; 36, 1.* Lýr (*Gen.* Lýs) *er istedenfor* Hlýr „*den som giver Ly, Varme*“, *besl. m.* hlý *n., Vb.* hlýja. h *er faldt bort ligesom i* liðskjálfar *Fjölsv. 34, 6, se Tillæg;* Rani *Gróg. 6, 3.*

33, 4. *Gg. tror, at der efter* þat *er udfaldet et Substantiv med* g *til Forlyd; han finder det sært og flaut, at Svipdag her spør om noget ved at pege paa det uden at nævne det, hvad han gjør ved de andre Ting, han spør om. Gg. indsætter derfor* hverr þat [gólf] görði. — 6. *Jeg vover ikke at foreslaa* Áns maga *af Dvergenavnet* Ánn *Vspá I, 11. At forbinde* garð ásmaga *synes betænkeligt, ti Menglods Borg synes efter V. 1 at tænkes i Jotunverdenen, ligesom Fjolsvinn er en Jotun (af Udtrykket* er með goðum sáat menn it meira forað *tør ikke sluttes, at den tænkes blandt Guderne).*

34, 1. *Skriv* Íri. i *forlænges i Oldnorsk foran* r, *jfr.* svíri, fírar. — 5-6. *Der bør skrives:*

Dellingr at var þar
liðskjálfar loki.

„*Une—Delling var med ved det Arbeide at lukke* liðskjálf (*Taarnet eller lign.*) *i*

Laas". *Ordet* liðskjálf *ogsaa i Atlakv.* 14, 2; *jfr.* Hliðskjálf, Valaskjálf. *Om* vera at þar *se Eg. under Adverbiet* at; at *maa her forbindes med* loki. *Entalsformen* var, *uagtet flere Personer ere nævnte i Forveien, er brugt her ligesom i Völund.* 15, 2. *Det bliver da n i Dværge, der deltage i Arbeidet, ligesom ni Møer sidde hos Menglod og ligesom Karret hos Sinmara er lukket med ni Laase. — Den før optagne Tekst kan ikke være den rette, ti de tre sidste Dværgenavne ere altfor underlige.*

36, 3. *St. har* siuk, *ikke* sink.

38, 4-5. *Gg. formoder vistnok med rette, at* Blíðr *i L. 5 er opstaat ved Forvanskning af* Blíð z (*d. e.* ok). Blíð *maa da paa ét af Stederne være feilagtigt; hvis det beholdes paa første Sted, faa vi Enderim,* Blíð *paa andet giver Indrim. Helst indsætter jeg i L. 5* Blíð ok Fríð. *Men i L. 4 tiltaler Gg's Formodning* Blauð *for* Blíð *mig ikke, uden at jeg kan give noget bedre* (Bót *eller* Bil *tør jeg ikke foreslaa*). — 6. Örboða *havde jeg tænkt mig som sammensat med* örr *gavmild. Men det første Led maa betegne det som bydes eller bebudes; derfor tror jeg nu, at det rette Navn paa denne Mø, ligesom paa Gymers Kone, er* Aurboða, *som ogsaa alle Hskrr. har. Dette sætter jeg i Forbindelse med* eyrir, aurar; aurr *Grus synes her ikke at passe.*

45, 1. *Jeg tror nu, at* Horskir *bør beholdes: det betegner vel her, som i andre germanske Sprog: hurtig, heftig, voldsom.*

46, 2. gordir *St.* — 5. iarþteikn O; iarteikn *St., men i Randen med anden Haand* tegn.

47, 3. *Istedenfor* vindar kalda vegu *formoder Gg.* vindkalda vegu, *som spiller hen paa det antagne Navn* Vindkaldr; *dette synes rimeligt: man maa da forstaa* rákumk *som* rak (*upers.*) mik; *to Accusativer i forskjelligt Forhold, ligesom i Atlakv. 13*: rako þeir vannstyggva vollo algrǫna. — 5. *Istedenfor* kveðr *formoder jeg nu* kvíði, *jfr. Hugsvinnsm.* (*S. 136 Scheving*)*:* Aldrlagi sinu kvíði engi maðr *og Völs. s. Cap. 29* (*min Udg. S. 153*)*:* kann ok verða, at framm verði at koma þat, sem fyrir er spát, ok ekki skal því kvíða.

48, 6. *Jfr.* 5, 3. *Jeg foretrækker dog nu* hvers; *Nominativ forsvares ved Háv. V. 124, Reginsm. V. 4.*

50, 6. ok *mangler ogsaa i St.*

SÓLARLJÓÐ.

I St. Overskrift som i CL.

1, 6. eingin I *her og andensteds;* einginn *ogsaa* O *St.* — quidur I *feilagtig.*

3, 1. þurfte *St.* — 6. volendur *St.*

4, 1. dryckiu *St.* — 2. er *mangler ogsaa i* I. — 6. valegur *St.*

5, 4. *Consequent skulde have været skrevet* synð.

7, 4. hreinlife *St.*

8, 5. af *St.; aff mulig* K. — varar *St.*

9, 2. Unar *St.* — 4. *Den gamle Form* nökðir *burde vistnok indsættes her.*

11, 1. Sætter *St.* — urðu *ogsaa* I K *St.* — 3. hvorge *St.*

12, 1. Hvorkis *St.*

13, 6. virtra *St.*

15, 3. hef ec I (*ikke* hefig); hef eg *St.* — 4. þeir *mangler i St.* — 6. fra gude *St.*

16, 3. *Læs* göra.

17, 2. vera *mangler i St.*

18, 1. Munaðlífi *ogsaa* O*St.* — 3. gamne *St.* — 6. medal I.

19, 3. þo þeir O*St.* — fyrer þier *St.* — 6. *I Anm. stryges Prikkerne efter* vefia.

20, 4. triggilega O; tryggelega *St.*

21, 3. gull K.

22, 3. Eyardal K (*ikke* rygiardal).

24, 1. baud O. — 5. at *foran* síðla

burde optages. — Den i Anm. nævnte Formodning om den oprindelige Tekst burde have været undertrykt.

25, 1-3. *Man tør vel ikke læse* Dísi — holla *og forstaa det om Jomfru Maria.*

26, 3. eygi O. — 4. *Det fra P. Syv citerede Ordsprog er efter Molbech Dansk Gloss. egentlig svensk, men istedenfor „gräter" maa det da hede „gröter".*

28, 1. æsta, *men i Randen med anden Haand* œsca *St.* — 4. ame *St.* (*vel opstaaet af* anie); *i ed. AM. I, S. 416 anføres af en Afskrift fra 17de Aarh.* áni (*men dette kan være unøiagtig Angivelse for* ane). — 5. þeigande O; þeygiande *St.*

31, 4. mun O. — 5. skal *mangler i St.*

32, 4. þu nem *St.*

35, 3. vizi I.

36, 1. Latur *St.* — 2. hóllūst *St.*

38, 1. vissi O; vizi I. — 2. hue I; hvé *bør optages.* — vegu I; *det burde optages, jfr.* 12, 5.

39, 3. dyrheimum *St.* — 4. helgrind *ogsaa* I.

40, 4-6. Mattug leyste marga fra, þvi sem *St.*

41, 3. sæe a *St.*

42, 4. gilnar *St.*

43, 5. heldr *mangler i St.*

44, 6. klofnad *fyrir St.*

46, 6. at *mangler ogsaa i* I.

47, 6. at *staar i St.* — samur *og i Parenthes* saur *St. Jeg tror nu, at det rette er:* at maðr er moldar saurr; *jfr.* guð gerði manninn af jarðar sauri *Barl. S. 112.*

48, 1. þad og viti *ogsaa* O; ok vite þad *St.* — 2. sa hinn *St.* — 3. sa er *St.* — 6. skilie *St.*

49, 3. sa sem *St.*

50, 5. er *mangler i St.* — vard *St.*

51, 5. grimmlegu O. — 6. skydripnis *St.* — *Ordet er aldeles usikkert; man kunde kanské ogsaa tænke paa* skýdrepnis (*som* rofnir *af* rjúfa), *jfr. Fas. II, 73:* svá er nú drepit skýjum.

56, 6. K *har snarere* Baugreyrs; Baugreyins *St., ikke* baugregins.

57, 2. vite *St.*

58, 5. brióst *ogsaa* IO; brjóst *burde vistnok optages.* — 6. við miklum IK.

59, 5. þotti *St.*

61, 1. ec sa I.

62, 1. ec sa I (*men i V. 63* ec sa).

63, 6. byrdar O.

65, 1. ec sa I.

66, 3. riedust *St.* vææddusk, *som formodes i K., er vel det rette: da er der større Overensstemmelse mellem Synd og Straf.*

68, 2. ei IK; ey O.

70, 2. af *mangler ogsaa i* O.

74, 3. gǫtu, *med en Krøl over* ǫ, O.

75, mestur *St.* — 4. bidur leysa *St.* — 5. sem *St.* — 6. syndum *St.*

76, 6. firdum *St.*

77, 3. moduga *St.* — 6. þrár reipum þumar *St.; maaské burde* þrár reipum *optages og forklares: Attraaens, Længselens Reb.*

78. 5. þat er hugie I. — 6. vitre *St.* (*ligesaa stockh. fol. Hskr., men saa at man let feilagtig kunde læse* vitke).

79, 1. þær *burde vel optages.* — 2. sem *St.* — 5. Krippvór *St.*

80, 3. Svafarloge *St.* — 6. eivana *St.*

81, 2. ek *mangler i St.* — 5. er *mangler i St.*

FORSPJALLSLJÓÐ.

1, 8. þrá *cod. Holm. 57.*

2, 3. verpir *bør vistnok forbindes med* vættar, *der i nyisl. er Hankjønsord.* — 7. *Mulig er det oprindelige* máttkat, *hvilket Forfatteren har ment som* mátti eigi; *jfr.* hann munkat *i Hskrr. af Grágás.*

3, 1. þvi *St. og cod. Holm. 57.* — 5-8. *Skal* þráins þúngi *betegne Himmelen og* Dáins dula (*Dværgens Skjul*) hulizhjálmr, *d. e. Skyen?*

4, 4. niþi *St. og cod. Holm. 57. Jeg formoder nu, at Forfatteren har skrevet:* heimar | niþia ginnungs | niþr sauckva; ginnungs (= hauks) heimar = hendr; niðja = dverga. *Ogsaa her peger da Udtrykket til meget een Tid. I L. 4 er* niþr *blevet til* niþir, *ligesom* veþr *til* veþir *i Fjölsv.* 24, 2 *og* aþr *til* aþir *i Fjölsv.* 30, 5.

7, 3. hardbaþms *ogsaa St.*

12, 5. tynduxt *cod. Holm. 57.*

14, 4. sverþ Ass *St. og cod. Holm. 57.* — 7. sveiflon?

15, 1. Jormi *St.* (*saa ogsaa stockh. fol. Hskr.*) *og cod. Holm. 57.* — 6. þeckia *staar i St. i Randen, som det synes, med andet Blæk, men i stockh. fol. Hskr. inde i Teksten.*

16, 5. nepa *ogsaa St., stockh. fol. Hskr. og cod. Holm. 57.*

17, 6. æsi *St. og stockh. fol. Hskr.*

19, 4. rakna. *Jfr.* rekin = regin *Gísla s. Súrss. S. 66.*

20, 8. himia *St.;* hinna *cod. Holm. 57.*

21, 7. af *St. og stockh. fol. Hskr.*

22, 1. ansa *i Betydningen „svare" tilhører ikke det ældste Sprog.*

23, 2. moþir *cod. Holm. 57.* — 3. farþr lardr *cod. Holm. 57;* farþur lardur *St., men i Randen med nyere Haand* jarþar; farþur (larþur) jarþar *stockh. fol. Hskr.* — 4. vallda *St., dette indcirklet og understreget af nyere Haand;* (vallda) valla *stockh. fol. Hskr.*

24, 5. manheim *cod. Holm. 57.* — 6. of *cod. Holm. 57.*

25, 2. jodyr *cod. Holm. 57.* — nyrdra *St., i Randen med nyere Haand* neþra.

26, 7. hornþyt valldur *St.;* horn þyt valdr *cod. Holm. 57. Jeg tror nu snarest, at* hornþyt valdr *er det rette og at man skal forbinde* Gjöll-horn-þyt.

TILLÆG TIL FORTALEN.

S. III, L. 22-23. Om Overskriften paa fol. 20a *i* **R** *se Tillæg S. 407 f.*

S. VIII, L. 18 f. n. Sammenslynget au *ogsaa i* vaɴd *Grímn. V. 28.*

S. XXIV. Som en for **R** *og* **H** *fælles Feil, der synes at maatte vise tilbage til én skriftlig Kilde, bør ogsaa nævnes Inddelingen af Völuspá I, 17. 18 (II, 16. 17. III, 17. 18).*

S. XXXII øverst. I Alvíssm. 20. 30 er der saa store Afvigelser mellem Hskrr. af SnE. indbyrdes, at de synes at maatte forklares deraf, at nogle Afskrivere i disse Vers har forandret Udtrykkene efter afvigende mundtlig Meddelelse.

S. XXXIII, L. 9 f. I Stedet af Skáldsk. (SnE. I, 264) bør Læsemaaden Heimdallar höfuð heitir sverð *beholdes fra* r 757, *fordi* sverð höfuð heitir *i* **W** *giver en unaturlig Ordstilling og fordi Snorre i Háttatal V. 7 betegner Sværdet som Heimdalls Hoved* (hjálms fyllr Vindhlés). *Rigtignok skjønner jeg ikke, hvorledes dette kan forliges med Ordene:* hann var lostinn manns höfði í gögnum, *og* er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar, *samt dermed at Hovedet af andre Skalde kaldes Heimdalls Sværd, saaledes i SnE. II, 499, i Grettis s. S. 147. Jeg sér ikke rettere end, at Snorres Opfatning og Fremstilling her har været forvirret og selvmodsigende.*

S. XLVII, L. 13 f. n. Dr. Jessen har gjort mig opmærksom paa, at hárbaðms *ogsaa kunde have været ment som „det graa Træ". Endog Opfatningen* harbaðms (= *Var.* harðb.), *jfr.* harla, *„det haarde, faste Træ" var vel mulig. Men i Völuspá synes ialfald Forstaaelsen* hár baðmr *„det høie Træ" at være naturligst.*

S. LX. Haandskriftet af Hávamál i Oxford stammer, efter Meddelelse fra Guðbr. Vigfússon, gjennem flere Led fra **R**, *vrimler af Feil og er uden Værd.*

S. LXI. Endnu kan, efter Oplysninger som ere meddelte af Professor Th. Möbius, omtales den „codex Vidalinianus“, hvorefter Gräter har udgivet Völuspá Leipzig 1818 (jfr. v. d. Hagen Lieder der älteren Edda, 1812, S. XC). Haandskriftet var i Antiqvaren M. F. Arendts Eie, siden kom det i Moyers Bibliothek og blev med andre Hskrr. af dette for nogle Aar siden solgt fra Leipzig til Paris. Denne Sæmundar-Edda paa Papir fol. er skreven paa Reykir i Miðfirði 1762 af Halldórr Björnsson Vidalin efter den af Páll Jónsson Vidalin skrevne og efter ham opkaldte cod. Vidalinus; denne var igjen skreven efter Arne Magnussøns Afskrift af R. *Foruden de i* R *bevarede Digte indeholder dette Hskr., der er uden selvstændigt Værd, ogsaa Vegtamskv., Getspeki Heiðr., Hyndl., Gróug., Fjölsv., Hrafn. Óð., Grottas., Sólarlj. — Med dette Hskr. fulgte Afskrifter med Arendts Haand bl. a. af Rigs-þula og Gunnars-slagr.*

TRYKFEIL.

Første Tal angiver Side. a betegner første Spalte, b anden Spalte. V. betegner Vers, L. Linje. Linjen regnes fra oven, naar ikke udtrykkelig f. n. (= fra neden) staar til.

VIII L. 5 f. n. XIII læs LXIII
IX L. 7 me *læs* mc
X L. 23 iǒ. *læs* iǫ.
XIX L. 19 vœrka *læs* værka
XLV L. 7 f. n. 27, 5 læs 37, 5
XLVIII L. 5 f. n. 18de læs 17de
5b V. 28 L. 2 þa *læs* þá
14a - 20 - 4 se ia *læs* secia
16b - 42 - 2 gul|lincambi *læs* gul|lincambi
34b L. 6 villtu *læs* viltu
34b - 7 framtjelja *læs* framtelja
34b - 21 fremtelja *læs* framtelja
37b - 12 I, 29 læs I, 28
39a - 8 f. n. V. 23 læs V. 32
47a - 11 f. n. Háv. 118 læs Háv. 116
50b - 6 f. n. Stavrim læs Stavelserim
52a - 2 f. n. spvrria *læs* spvria
58a V. 119 L. 5 skal staa Komma efter ueitztv
58b - 125 - 7 Komma efter bilar
61a L. 19 f. n. vildkolde læs vindkolde
63b V. 160 L. 2 þioðreyrir *læs* þioðreyrir
63b - 162 - 5 skal staa Komma efter þv
71a L. 19 f. n. V. 17 læs V. 18
72b - 8 f. n. þa þa *læs* þa | þa
73a V. 50, L. 3 oc *læs* ec
76a L. 8 maþniþingr *læs* matniþingr
90a - 23 Hliðskjálf *læs* Hliðskjálf
93a - 11 f. n. V. 15 læs V. 13
96b - 14 f. n. Niarþa *læs* Niarþar
108a - 9 f. n. Jotnens læs Jotunens
121a - 7 f. n. V. 34 læs V. 33
127b - 10 f. n. V. 26 læs V. 27
130b V. 11 L. 2 stryges Komma efter fira
156b L. 17 f. n. og *læs* ok
162a V. 49 L. 1 Hyr *læs* „Hyr
167a L. 2 f. n. 36, 8 *læs* 36, 6
169a - 4 f. n. vilialárss ec *læs* vilia ec lárss
175b - 7 25 *læs* 26
190b - 4 f. n. 1, 2 *læs* 1, 1
201a L. 5 Helga *læs* Helgi
232b V. 32 L. 4 þeygiat *læs* teygiat
234a L. 20 f. n. 166b oct. læs 161 oct.
234a - 19 f. n. (P) *læs* (Q)
244a V. 10 L. 8 verri. *læs* verri."
268b - 18 - 7 skal staa Komma efter saþla
269a L. 18 4-12 *læs* 9-12
274b - 15 f. n. læs ǫcki
284a - 23 f. n. 25, 5 *læs* 21, 5
284b - 17—16 f. n. 22. 30. 32 læs 24. 32. 34
285b - 3 f. n. 628 læs 629
300b V. 56 L. 6 comt *læs* comt (*ligesaa i Anmærkn.*)
309b L. 14 105 *læs* 104
312b V. 6 L. 2 hýnkonvnga *læs* Hýnkonvnga
321b V. 25 L. 3 hrynio *læs* brynio
334a L. 24 oversætter læs Eg. oversætter
340a L. 21 f. n. handa *læs* handa þér
344a - 1 f. n. (2 Gange) 9 *læs* 8 (*samme Feil endnu 3 Gange paa næste Spalte*)
345b L. 19 f. n. 471 læs 671
346 V. 17 L. 2
346 - 21 - 2
347 - 23 - 2
347 - 25 - 2 spyrja *læs* fregna
348 - 27 - 2
348 - 29 - 2
348 - 31 - 2
348a L. 6 f. n. 29, 2 *læs* 29, 4
374a V. 17 L. 5 þar *læs* iþar
375a - 22 - 4 n ræda *læs* nýræda
375a L. 23 f. n. hinia *læs* himia
391b - 18 II læs III
393b - 12 f. n. vélspá *læs* velspá
394b - 33 bautaðarstninn *læs* bautaðarsteinn
415a - 25 1869 læs 1865

Hauksbók

Codex regius N° 2365